

د افغانستان کابو

۱۳۳۳

د مطبوعاتو مستقل ریاست

د نشریاتو لوی مدیریت

ALMANACH DE KABOUL

1954-55

د افغانستان کالنی

۱۳۳۳

د مطبوعا تو مستقل ریاست

د نشر یا تو د لوی مدیریت له خوا

د دکتور «حفیظ الله» ناصوری

په اهتمام خپره شوه

د کالنی مطبعه

د افغانستان د (۱۳۳۳) کال

کالنی

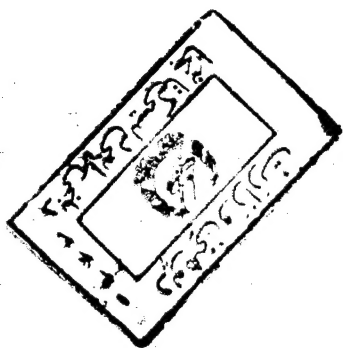
د ډیر ی خوشالۍ او نیک مرغۍ لار دی چه دخدای پاک (ج) په فضل او دعالیه حضرت
الموکل علی الله په نیکو نیا تو او توجوه پښتون ملت دشاها نه ترسبوری لاندی ورځ په ورځ
په وسیعو قدموسره د نهضت او ارتقا په لوری روان دی .
دشاها نه ملت خپل وظائف په مختلفو څانگو او شعبو کښی په جدیت او فعالیت سره
سره رسوی - د اجتماعی اصلاحاتو او د مملکت د عمران په لازمه کښی مخ په وړاندی درومی .
په دی کښی شک نشته چه یو ملت او مملکت هغه وخت دارتقا او اعتلا مقام ته رسیږی چه
فعال او جدی وگړی ولری او د علم او معنویت تر روښنایی لاندی هر گار په سعی او عمل
پوری مربوط او ټول آمال او تمنیا ت یوازی او یوازی په علم او عمل پوری منوط و بولی .
ښه کال بر سهره په نورو علمی او فرهنگي نهضتو چه په مملکت کښی کال په کال
زیاتږی (۱۳۳۳) کال فعالیتونه تر نورو کلویه وسیعہ پیمانه سره زیات لی دل کښی .
موږ په دی عقیده متیقن او د اهدا کوی چه دا نجیب صادق ملت هره ورځ تر بلی ورځی
زیات پیشرفت او نهضت مومي او د شریعت یا لونیکی او ارتقا خوښه ونکی ټولواک تر
سپوږی لاندی به په دی ټولو مادی او معنی آرزوگانو ژر تر ژره نائل او موفق شی .
د افغانستان د کالنی کار کوونکی له خپل پاک خدای (ج) څخه په ډیر عجز او نیاز
سره سوال کوی چه ددی مملکت ټول افراد اعم له لوی او وړوکی څخه چه په حقیقت کښی
ټول دیوه کورنی اعضا دی او هر یوه ته به خپل مقابل او محل کښی معتنا بهی احتیاج
لیدل کیږی د همدی ذات تر لارښوونو لاندی ئی توفیق په نصب کړی چه خپل محوله
وظائف په ډیره حوصله او جدیت سره سر ته ورسوی امین

(اداره)

ژنرال گرمان او. عظیم، تولو، اک اعلی حضرت المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه خلد الله مملکتہ و سلطنتہ

د افغانستان پادشاه

د افغانستان معظم پادشاه او زلمی نولواک اعلی حضرت محمد ظاهر شاه
خلد الله ملکه واطال الله عمره و دواته (۱۲۹۳) هجری کال شمسی د میزان په
۲۲ په کابل کښی لڅیزیدلی دی همایونی ذات خپل تعلیمات د کابل په عالی
ښوونځیو کښی پای ته ورسول کله چه دده شهید پلار اعلی حضرت محمد نادر شاه
کبیر د افغانستان په سفارت پاریس ته ولاړ همایونی ذات هم دهغه فقید زهريار
سره دعالی تحصیلاتو دپاره فرانس ته تشریف فرما شو دفرانسې ژبی او علومو
تحصیل ئی دهغه مملکت په مختلفو لېرو او عالی ښوونځیو او پوهو کورنیو
کښی پای ته ورساوه او د وطن د داخلی مسائلو په شاوخوا کښی خصوصی
روزنه اه خپل بزړگوار پلار څخه وشوه او ملی اخلاق او د وطن په نسبت ئی
دلازمه مطالبو ادراک او خصایص هم له هغه نومیالی پلار څخه زده کړل.

د افغانستان د لوی شورش تر پېښې وروسته (چه دهغه نجات د همایونی ذات
د شهید پلار په حق با او کی لاس څرگند شو) زلمی اعلی حضرت چه په فرانسه
کښی و او دده تعلیمات پای ته رسیدلی و او د وطن د خدمت دپاره مستعد و
د ۱۳۰۹ شمسی کال د میزان په ۲۰ کابل ته تشریف راوړ او محض دهغه
عشق په اثر چه د افغانستان د عسکری عالم سره ئی درلود او بزړگوار پلار
د قدمو په تعقیب د کابل د نظامی عالی تعلیمگاه په عسکری خانګه کښی
شامل شو په ۱۳۱۰ شمسی کال ئی د مرحوم والا حضرت سردار احمد شاه خان

د دربار وزیر شهید اعلیٰ حضرت د آکازوی د معظمی اور سره از دواج و فرمایه اودهمدغه کال په آخر کښی خوموده دملی دفاع دجلیلو وزارت په و کالت اوبیا دپوهنی دوزارت په و کالت مؤظف ویده دی دواړو وزارتو کښی دهمایونی ذات فطری استعداد او ذاتی قابلیت دوظیفی داجرا کولو اوبنی ادارنی له کبله ښه خر گندشوپه ۱۳۱۲ کال یعنی د شهیدشهریار تر شهادت وروسته دعقرب په ۱۶ دملت داویو و کیلانو او دتولو عسکری او کشوری افرادوپه غوښتنه اوا تفاق دا فغانستان پاچاشوسېز کال ددې زلمی شهریار دجلوس (۲۲) کال دی.

د همایونی اعلیٰ حضرت اولاد:

- ۱ - شهزاده بیگم بلقیس دخیزیدو نیټه دحمل ۲۸ سنه ۱۳۱۱ ش
- ۲ - والا حضرت شهزاده احمد شاه » د سنبلی ۲۱ » ۱۳۱۳ »
- ۳ - شهزاده بیگم مریم » د عقرب ۱۰ » ۱۳۱۵ »
- ۴ - والا حضرت شهزاده محمد قادر » د جوزا ۳۱ » ۱۳۲۰ »
- ۵ - » » شهزاده شاه محمود » د میزان ۱۲ » ۱۳۲۵ »
- ۶ - » » محمد داؤد ملقب به پښتونیار » د حمل ۲۵ » ۱۳۲۸ »

والاحضرت اشرف شهزاده احمد شاه فرزند ارشد اعلیحضرت معظم هما یونی

مختصر سوانح

سردار محمد داؤد صدر اعظم

شباغلی سردار محمد داؤد پسر مرحوم سردار محمد عزیز خان در سرطان ۱۲۸۷ در کابل تولد یافته تحصیلات ابتدائی خود را در لیسه حبیبیه فرا گرفته و در سال ۱۳۰۰ جهت تحصیل بفراانسه رفتند.

شباغلی سردار در پاریس الی پایان دوره انقلاب و نجات وطن مشغول تحصیل بودند و آنجا به وطن عودت و حسب الامر اعلیحضرت شهید سعید چندی بر وزارت خارجه مؤظف و بعداً در سال ۱۳۱۰ در اثر اداره ذات شاهانه شامل تعلیم گاه پیاده گردیده و آنجا را نیز به موفقیت طی نمودند.

در برج عقرب سال بعد فرمان حضور مبارک ملو کانه به رتبه فرقه مشری ثانی به قوماندانی عسکری مشرقی و پس از يك سال بحیث حاکم اعلی و قوماندان عسکری سمت مشرقی مؤظف گردیدند.

در سال ۱۳۱۴ به رتبه فرقه مشری اول ترفیع و قرار فرمان اعلیحضرت معظم همایونی بحیث نائب الحکومه و قوماندان عسکری قندهار و فراه مقرر شدند و سه سال بعد در ۲۰ قوس ۱۳۱۷ بحیث رئیس تنظیمیه و قوماندان عمومی قوای مشرقی تبدیل شدند.

شباغلی سردار در ماه اسد سال بعد از حضور مبارک همایونی به عهده قوماندانی قول اردوی مرکز و قوماندانی مکتب حریبه مؤظف و متعاقباً بعد تشدید قوای مرکز بحیث قوماندان قوای مرکز و مکاتب حریبی عزتقرر حاصل کردند.

در ماه ثور ۱۳۲۵ نظربه ابراز فعالیت و مجاهدات شاعران شان در وظائف محوله قوايمر کز در کابينه ج، ع، ج، ل، ا، نشان سپه سالارغازی سردار شاه محمود خان بحیث وزیر حربیه انتحاب و منظور گردیدند .

در ثور ۱۳۲۶ اعلیحضرت معظم همایونی ایشان را بحیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده ذات شاهانه درپاریس، برن و بروکسل مقرر فرمودند و در برج عقرب سال بعد نظربه پیشنهاد مقام منیع صدارت عظمی و منظوری حضور شاهانه مجدداً بحیث وزیر حربیه مقرر و نیز ریاست گروپ اول و عضویت مجلس شورای دولت را تا برج میزان ۱۳۳۰ متکفل بودند، بناغلی سردار در ماه حوت ۱۳۳۱ به حیث نماینده مخصوص اعلیحضرت معظم همایونی برای شمول در مراسم تشییع جنازه هارشال ستالین بمسکو رفتند در ماه جوزای سال ۱۳۳۲ جهت شمول در مراسم تاج گذاری علیاءحضرت ملکه الیزابت درلندن سمت نمایندگی مخصوص ذات شاهانه را داشتند. ایشان حین سفر اخیر به اروپا دعوت جلالتماب رئیس جمهور دولت دوست و برادرها ترکیه را پذیرفتند و در آنقره با ایشان ملاقات هائی کردند. نشان هائی که بناغلی سردار اخذ داشته اند حسب ذیل است .

نشان تحسین - نشان خدمت - نشان سردار عالی و نشان لمر عالی.

پناغلي سردار محمد داؤد صدر اعظم

صدا رت عظمى

ج، ع، ج، ل، ع سر دار محمد داؤد
ع، ج، س، ا، على محمد
ع، ج، ل، ع سردار محمد نعيم

صدا راعظم
لمرى معاون
دوهم معاون

۱- د قلم مخصوص مدير يټ :-

مدیر د پنځمې رتبې دکفيل په حيث
ص دکتور محمد حسن شرق
مامور په (۸) رتبه

دوزراؤد عالی مجلس دارالانشاء

د وزیرانو د عالی مجلس منشی په اوله رتبه
مدیر په (خلورمه) رتبه
مامور په (۶) رتبه
قائمت په (۵) رتبه
ع، ج محمد مرید
ص محمد اختر
ص سعید احمد

۳- د تحریراتو مدیر يټ :-

مدیر په (خلورمه) رتبه
مامور په (۶) رتبه
مامور په (۶) رتبه
سرکاتب په (۸) رتبه
سرکاتب په (۹) رتبه
ص غلام جیلانی

۴۔ د تدقیق د قوا ۱۰ ینو څا نـ گه :-

مدیر په (څلرمه) رتبه د کفیل په حیث	ص فقیر نبی (الفی)
» مدیر په (۵)
» مدیر په (۵)
» مامور په (۶)	
» مامور په (۶)	
» مامور په (۱۰)	

۵ د عارضینو مدیریت :-

مدیر په څلرمه رتبه د کفیل په حیث	ص دکتور محمد حسن شرق
» مامور » (۶)	
» سر کاتب » (۸)	
» کاتب » (۱۰)	

۶ :- د مامورینو مدیریت :-

مدیر په څلرمه رتبه	ص محمد ابوبکر
» مامور » (۶)	
» سر کاتب » (۸)	

۷ :- د محاسبی مدیریت :-

مدیر په څلرمه رتبه	ص فضل حق
» مامور » (۶)	
» مامور » (۶)	
» مامور » (۷)	
» مامور » (۸)	
» مامور » (۱۰)	
» سر کاتب » (۹)	

۸ - د اوراقو د مدیریت لمړی قسم

مدیر په څلرمه رتبه	ص احمد گل
» مامور » (۶)	ص گل محمد

ع، ج، س، ا، بناغلی علی محمدی معاون
صدارت عظمی

ع، ج، ل، ع، بناغلی سردار محمد نفیس وزیر امور خارجه
و معاون صدارت عظمی

تشکيلات صدارت

سرکاتب	په	(۸)	رتبه
»	»	(۸)	»
»	»	(۹)	»
»	»	(۹)	»
»	»	(۹)	»
کاتب	»	(۱۰)	»
»	»	(۱۰)	»

دوهم قسم حفظيه

مامور	په	(۶)	رتبه	ص عبد الاحد
مامور	»	(۷)	»	
مامور	»	(۹)	»	

درېم قسم تبليض

مامور	په	(۶)	رتبه	ص نظر محمد مهر زاد
»	»	(۷)	»	
»	»	(۷)	»	

داورا قومخزن

مامور	په	(۸)	رتبه
کاتب	»	(۱۰)	»

د پلټنې لوی رئیس له رتبې وتلی . . .

سرکاتب	په	(۸)	رتبه
تأهېست	»	(۱۰)	»

دمحا سېا تو دیوان

رئیس	په	(۱ اوله)	رتبه	ع، ص حبیب الله
معاون	»	(۳)	»
مشاور	»	(۳)	»
داداری دخا نګې آمریه	په	(۶)	رتبه	ص محمد عمر میر زائی
کاتب	په	(۱۰)	»	
تأهېست	»	(۱۰)	»	

د توحید د گروپ مدیریت

مدیر	په	(۴)	رتبه	س عبدالقدیر
مامور	»	(۶)	»	
مامور	»	(۷)	»	

لمړی گروپ

صدارت عظمی مدیر	په	خلرمه	رتبه	س محمد حسین
د ملی دفاع عضو	»	(۶)	»	
وزارت	»	(۷)	»	
	»	(۷)	»	
د واجودونکی	»	(۹)	»	

دوهم گروپ

د داخلې مدیر په	خلرمه	رتبه	
معارف عضو	(۶)	»	
عدلیې	(۷)	»	
اود صحی	(۷)	»	
وزارتونه			
د واجودونکی	(۹)	»	

دریم گروپ

قبایل مدیر په	(۴)	رتبه	
مخابرات عضو	(۶)	»	
معادن	(۷)	»	
دربار	(۷)	»	
اوتیمز			

خلورم گروپ

د مالیې مدیر په	خلرمه	رتبه	س پیر محمد
اقتصاد عضو	(۶)	»	
اوفوائدهامی	(۷)	»	
وزارتونه	(۷)	»	

پنجم گروپ :

جٹو بی	مدیر	پہ	خارمہ	رتبہ
مشرقی	عضو	»	(۶)	»	
غزنی	»	»	(۷)	»	
پروان	»	»	(۷)	»	

شپہزم گروپ

بدخشان	مدیر	پہ	خارمہ	رتبہ	ص محمد رحیم
قطن	عضو	»	(۶)	»	
مزار شریف	»	»	(۷)	»	
میمنہ	»	»	(۷)	»	

اووم گروپ

ہرات	مدیر	پہ	خارمہ	رتبہ	ص سلام الدین
کرشک	عضو	»	(۶)	»	
فراہ	»	»	(۷)	»	
قندھار	»	»	(۷)	»	
بر اور دیان	دوہ تنہ				
انگلیسی ترجمان	یو تن				

اداری تفتیش

رئیس	پہ	اولہ	رتبہ	ع، ص پایندہ محمد
معاون	»	(۳)	»	ع محمد صدیق

اداری خانگہ

آمر	پہ	(۶)	رتبہ	ص عبدالرشید
کاتب	»	(۱۰)	»	

کمیسون - الف

رئیس	پہ	(۳)	رتبہ	ع عبدالسلام
عضو	»	(۴)	»	ص عبدالغفار
»	»	(۵)	»	ص حشمت اللہ

لومړۍ گروپ

کابل	رئيس په	څلرمه	رتبه	ص محمد انور
دب کميسيون	عضو	(۵)	»	» محمد زمان
	»	(۶)	»	»

دالف کميسيون

دوهم گروپ	رئيس په	(۳)	رتبه	ع غلام دستکير
جنوبي	عضو	(۴)	»	» ص عبدالروف
مشرقي، غزني	عضو	(۵)	»	» ص عبدالله رمق
پروان	رئيس	(۴)	»	» ...
دب کميسيون	عضو	(۵)	»	» ص گل احمد
درېم گروپ	»	(۶)	»	»

دالف کميسيون	رئيس په	(۳)	»	» ع صالح محمد
	عضو په	(۴)	»	» ..

»	»	(۵)	»	» ص محمد کبير
»	»	(۶)	»	»
»	»	(۴)	»	»

دب کميسيون

عضو	»	(۵)	»	» ص ميرغياث الدين
»	»	(۶)	»	»

څلورم گروپ

الف کميسيون	رئيس په	(۳)	»	» ع محمد کريم (ص.م.م.)
بدخشان	عضو په	(۴)	»	»
قطغن	»	(۵)	»	» ص فتح محمد

مزار

ميمنه

دب کميسيون	رئيس په	څلرمه	رتبه
	عضو په	(۵)	»	» ص محمد امين

دخارجہ چارو دوزارت تشکیل

دخارجہ چارو وزیر ع، ج، ل، ع، سردار محمد نعیم
الف :- مشاورتی کابینہ :

درتبی له چوکا ته وتلی دلو یو سفیرانو په حیث (دوه) تنه
دلپری رتبی په حیث مختار وزیران (دوه) تنه

ب :- سیاسی معین

ج :- اداري معین ع، ص محمد عثمان امیر

(۱) دشفر او قلم مخصوص مدیر

مدیر په (دریمه) رتبه ع محمد سلیمان یونسی

دقلم مخصوص منشی په (خلورمه) رتبه ص محمد ابراهیم

عضو په (اتمه) رتبه

» (۶) »

» (۹) »

(۲) - سیاسی لوی مدیریت

سیاسی لوی مدیر په (دوهمی) رتبه ع، ص عبدالرحمن

۱ - لپری سیاستی خانګه

مدیر په (۳) رتبه ع، فضل احمد

عضو په (۷) »

عضو » (۹) »

(۳) دوهمه سیاستی خانګه

مدیر په (دریمه) رتبه ع، عبدالباقي لطیفی

عضو » (۷) »

عضو » (۹) »

(۴) دریمه سیاستی خانګه

مدیر په (دریمه) رتبه ع، ص عبدالرحمن پژواک

عضو » (۷) »

عضو » (۹) »

اقتصادي خانګه

مدیر په	(دریمه)	رتبه	د کفیل په حیث	ص، نور احمد اعتمادي
عضو	»	(٦)		
اعضاء	»	(٨)		دوه تنه

ده متحدو مللو د چارو مدیریت

مدیر په	(دریمه)	رتبه	د کفیل په حیث	ع، ص عبدا لر حمن پژواک
عضو	»	(٥)	
اعضاء	»	(٦)		څلور تنه
عضو	»	(٧)		

د تشریفاتو ریاست

رئیس په	(دوهمی)	رتبه		ع، ص جلال الدین طرزی
معاون	»	(٥)		ص، علی محمد لوی شاپ
عضو	»	(٩)		
عضو	»	(١٠)		

اداری لوی مدیریت

لوی مدیر په	(٣)	رتبه	ع، محمد شعیب
-------------	-----	------	--------------

د تابعیت او قونسګری مدیریت

مدیر په	(٤)	رتبه	ص، سید مسعود پوهینا
عضو	»	(٨)	
عضو	»	(١٠)	

دویزې مدیریت

مدیر په	(٤)	رتبه	ص، محمد شریف اثریر
عضو	»	(٨)	
عضو	»	(٩)	

٣- د هامورینو مدیریت

مدیر په	(٤)	رتبه	ع، عبدالروف
معاون	»	(٦)	ص، محمد ابراهیم
عضو	»	(٨)	
اعضا	»	(٩)	دوه تنه

۴- د محاسبې اولوازمو مديريت

ص گلاب شاه	رتبه	(۴)	مدير به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
دوه تنه	»	(۹)	اعضا
	»	(۱۰)	عضو

د لوازمو خانګه

	رتبه	(۷)	عضو به
	»	(۱۰)	عضو

۵- دارشيو لوی مديريت

ع، سيد تاج الدين	رتبه به حيث	(۲)	لوی مدير د
------------------	-------------	-----	------------

۱- د اجرائېي خانګه :-

ص عبدالغني	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
	»	(۹)	عضو
۶ تنه	»	(۱۰)	اعضا

۲- د تبييض خانګه :-

ص قاري عبدالحميد	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
	»	(۹)	عضو
پنځه تنه	»	(۱۰)	اعضا

د حفظيې خانګه :-

ص غلام صديق	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
دوه تنه	»	(۹)	اعضا
خلور تنه	»	(۱۰)	اعضا

په خارج کښې د افغانستان د نماینده گيو تشکيل

۱- د افغانستان لوی سفارت په واشنگتن کښې

لوی سفير
ع، ج محمد کبير لودين
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه
آتشه په (۹) رتبه دوه تنه

۲- په مسکو کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير
ع، ج غلام يحيی طرزی
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه دوه تنه

۳- د افغانستان لوی سفارت په لندن کښې

لوی سفير
ع، ج دکټور نجيب الله
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه

۴- په پاریس کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير
ع، ج محمد عمر
اول سکرتر په (۴) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه
آتشه په (۹) رتبه

۵- په انقره کښې د افغانستان لوی سفارت :-

لوی سفير
ع، ج سردار اسد الله سراج
لمړی سکرتر په (۴) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه

په تهران کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير
.....
لمړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه

۷- په قاهره کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير ع ج صلاح الدين سلجوقي
لمړی سکرتر په (۴) رتبه یوتن

۸- په جاپان کښې د افغانستان لوی سفارت؟

لوی سفير

لمړی سکرتر په (۵) رتبه یوتن

۹- په حجاز کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير ع ج محمد نوروز خان

لمړی سکرتر په (۵) رتبه یوتن

دوهم سکرتر په (۷) » » »

په مکه معظمه کښې د نادرشاهی رباط منتظم په (۷) رتبه یوتن

۱۰- په دهلې کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفير ع ج عبدالحسين عزيز

لمړی سکرتر په (۴) رتبه یوتن

دوهم سکرتر په (۶) » » »

درېم سکرتر په (۸) » » »

۱۱- په کراچي کښې د افغانستان لوی سفارت

شارژہ دافیر ع ج محمد عتيق رفيق

لمړی سکرتر په (۳) رتبه یوتن

دوهم سکرتر په (۶) » » »

درېم سکرتر په (۸) » » »

۱۲- په پراګ کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر ع ج غلام محمد سليمان

لمړی سکرتر په (۵) رتبه یوتن

۱۳- په بغداد کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر ع ج عبد الصمد خان

لمړی سکرتر په (۵) رتبه یوتن

دوهم سکرتر په (۷) » » »

۱۴ - په اندونیزیا کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر ع ج عبدالهادی داوی
لمړی سکرتر په (۵) رتبه یو تن
۱۵ - په روم کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر ع ج غلام محمد شیرزاد
لمړی سکرتر په (۵) رتبه یو تن
۱۶ - په یونو کښې د افغانستان نمایندگی

نماینده	په	(اوله) رتبه	یو تن	عبد الحمید عزیز
معاون	»	(۲)	»	»
لمړی سکرتر	»	(۳)	»	»

۱۷ - په نیویارک کښې د افغانستان جنرال قونسلگری

جنرال قونسل	په	(۳) رتبه	ع ص عبدالرزاق ناصرضیانی
دوهم سکرتر	»	(۸)	» یو تن

په مشهد کښې د افغانستان جنرال قونسلگری

جنرال قونسل	په	(۳) رتبه	ع ص محمد قسیم نعیم
لمړی سکرتر	»	(۶)	» یو تن
دوهم سکرتر	»	(۸)	» یو تن

۱۸ - په بمبئی کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل	په	(۳) رتبه	ع غلام احمد نوید
لمړی سکرتر	په	(۶)	»
دوهم سکرتر	په	(۸)	»

۱۹ - په پېښور کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل	په	(۴) رتبه	ع محمد حسن صافی
لمړی سکرتر	»	(۷)	» یو تن
دوهم سکرتر	»	(۸)	» دوه تنه

۲۰ - په کوته کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل	په	(۴) رتبه	ع محمد اکبر پروانی
لمړی سکرتر	»	(۷)	» یو تن
دوهم سکرتر	»	(۸)	»
ترجمان	»	(۸)	»

ع. ج. س. ع. محمد عارف وزير
دفاع ملي

ج. سيد شمس الدين مجروح رئيس
مستقل قبا ئل

د داخلې وزارت

وزیر	ع، ص عبد الرحیم
۱ معین	ع محمد حسن
۲ مدعی العموم	کمبود
۳ د قلم مخصوص مدیر	ص فقیر محمد
۴ د ثبت اوسجل د لوی مدیریت کفیل	ص فطر محمد
۵ د ثبت اوسجل مدیر	کمبود
۶ د احصائی مدیر	ص گل محمد
۷ د احصائی مدیریت معاون	ص، محمد طاهر
۸ د مهاکما تو د لوی مدیریت کفیل	ص فضل احمد
۹ د مهاکما تو د خانگی آمر	ع، خدا داد
۱۰ د ناقلینو لوی مدیر	ص عبد الرحیم
۱۱ د مامورینو مدیر	ص، میر محمد اعظم
۱۲ د مامورینو د لمری، خانگی آمر	ص، عبد الرشید
۱۳ د محاسبی مدیر	ص، سید کمال
۱۴ د تحقیق او محاسبی د خانگی آمر	ع، محمد صدیق
۱۵ د تفتیش لوی مدیر	ص، میر محمد عثمان
۱۶ د لمری گروپ د تفتیش آمر
۱۷ د دوهم گروپ آمر	ص، محمد ابراهیم
۱۸ د تفتیش د دریم گروپ آمر	ص، صبا الح محمد
۱۹ د تفتیش د گروپ عضو	ص، مولوی یار محمد
۲۰ » » »	ص سید محمد
۲۱ » » »	ص عبد الواحد
۲۲ د اوراقو مدیر	

د عدلي وزارت

وزیر
لمړی معین	ع م م لوی محمد قاسم
د مامورینو مدیر	م م غلام محمد
د قلم مخصوص مدیر	حاجي عبد القادر

د تفتیش مدیریت :

مدیر	م م فضل الرحمن
غړی	م م لوی خمارالدین
»	م م غلام رسول

د تمیز عالي ریاست :

رئیس	ع م م لوی عبد الجلیل انصاف
عضو	ع م لوی عبد البصیر
»	م م لوی ابوالقاسم
مدیر	م م میرزا عبد القیوم

د جمعیت العلماء ریاست :

رئیس
۱ -	غړی م م لوی حفیظ الله
۲ -	» م م عبد الله
۳ -	» م م عبد الواحد
۴ -	» م م عبد الجلیل
۵ -	» م م فضل ربی
۶ -	» م م محمد اعظم
۷ -	» م م غلام حیدر
۸ -	» م م محمد صبر
۹ -	» م م عبد الله
۱۰ -	» م م عبد القنی
۱۱ -	» م م نصر الله

د عدلی وزارت

ف مولوی سید عبدالرحمن	۱۲ - غری
» » فضل حق	۱۳ - »
» » سید انور شاه	۱۴ - »
» » محمد امان	۱۵ - »
» » عبدالعزیز	۱۶ - »
» » محمد امین	۱۷ - »
» » مطیع الله	۱۸ - »
» » کل عالم	۱۹ - »

د معارف وزارت

ع.ج دوكتور عبدالمجيد

وزير

ع.ص علي احمد يويل

تدریسی معین

ع.ج.ص عبدالا حميد عطائي

اداري معین

د ښځو دمکتبو آمر ع.ص عزيز الرحمن فتحی

د فلم مخصوص مدیر ع.ص امیرالدین عیادي

د فلم مخصوص دمدیر معاون ص.عبدالله

د ځوانوی تدریساتو ریاست

رئيس ع.ج.ص دوكتور محمد اکرم

معاون ع.ص.حميدالله عنايت، سراج

(د نجابت دمکتب آمر د مامورينو او معلمينو

د لوی مدیر کفيل)

غړی ع.ص محمد اسماعيل ساعی

ص محمد امان

ع.ج دوكتور عبدالمجيد دیوهني وزير

د مسلکي تدریساتو ریاست

رئيس ع.ص دوكتور محمد خيبر

معاون ع.ص محمد هاشم مجد دی

غړی

غړی

د ابتدائي تدریساتو ریاست :

رئيس ع.ص محمد آصف مائل

معاون ع.ص دوكتور عبدالحکیم

غړی ص عبدالحکور

غړی ص الیاس الدین

ددارالتالیف ریاست :

رئیس	ع ، ص دوکتور میر نجم الدین انصاری
معاون	ع پاینده محمد زهیر

دتالیف او ترجمې مدیریت :

مدیر	ص ، محمد یعقوب مفتون
عضو	ع ، ص محمد سرور گویا اعتمادی
»	ص ، محمد نادر
»	ص ، میر محمد اسمعیل

دعرفان دمجلې مدیریت :

مدیر	ص ، عبدا لطیف آریان
------	---------------------

د کتاب خانې مدیریت :

مدیر	ص ، عبدا الباقي طواع
------	----------------------

دتفتیش ریاست :

رئیس	ع ، ص عزیز محمد
دتفتیش دریاست معاون

»	» غړی	ع ، محمد اکرم
»	» مفتش	ص ، محمد ایوب
»	»	ص ، محمد اکبر
»	»	ص ، دین محمد
»	»	ص ، عبدا لاهم

دهوزې او حفریاتو مدیریت :

آمر	ع ، ص احمد علی کهزاد
عضو	محمد نادر سروری
»	میر محمد اسلم علمی
»	محمد ابراهیم

د خارجه ارتباط د چارو مدیریت :

مدیر	ص ، توریالی اعتمادی
------	---------------------

د سیورت مدیریت :

مدير ع، عبدالرشيد بيغم
مفتش ص، نور محمد

د احصائيتي مدیریت :

مدير ص، عبدالعلي

د مامورينو او معلمينو لوی مدیریت :

د لوی مدير و کيل ع، حميد الله عنايت سراج
د مامورينو مدير ص، عبدالفتاح قاري
د معلمينو مدير ص، محمد ياسين

د تعمير او مدیریت :

مدير ص، محمد اسحق

د حفظ الصحې مدیریت :

سر طبيب ع، سيد علام رضا
ډاکتر ص، عبدالغني
» ص، محمد يونس

د لوازمو لوی مدیریت :

لوی مدير ع، عبداللطيف
د لوازمو د تحصيل مدير ص، مزمل
د اعاشې مدير ص، محمد علي
د جراحي او محاسبې مدير ص، محمد انور

د اوراقو لوی مدیریت :

مدير ع، محمد محسن

د تصفيې مدیریت :

مدير ع، عبدالغفور احمد زائي

د مطبعې لوی مدیریت :

مدير صوفي فخر الدين
معاون ص، عبدالغفور

حبیبی دلیسی مدیریت :

مدیر ص احمد کریم زاده
معاون ص نیک محمد

د استقلال دلیسی مدیریت :

مدیر عزتمند مستو فریسه
معاون ص میر نظام الدین

د نجات دلیسی مدیریت :

مدیر ع، سردار حمید الله سراج
معاون ص عبد الواسع

د غازی لیسې مدیریت :

مدیر ص محمد صدیق
معاون ص، محمد یونس

د ابن سینا دلیسی مدیریت :

مدیر خ، عبد الرسول
معاون ص، محمد اکبر
د لیکنی معاون ص عبد الفتاح

د تجارتی لیسې مدیریت :

مدیر ص عند الله

د زراعت دلیسی مدیریت :

معاون ص شاه محمد

د زرغونی دلیسی مدیریت :

مدیر ع، غلام محمد
معاون به محترمه زرین خانم

د ملالی دلیسی مدیریت :

آمر ع، ص عزیز الرحمن فتحی دمعارف دوزارت مشاور
مدیره محترمه کبری بیگم
معاون نه محترمه صالحه بیگم

دمیر منود مکتبو امیری مدیریت

مدیرہ . عا لیه بیگم

دعلاو مو اوشر عیا تو د مدرسہ مدیریت :

آمر . ع، ص عبد الحق

معاون

معاون . ص عبد القدوس

د عربی دارالعلوم مدیریت

مدیر . ص عبد القدیر شہاب

دارالمعلمینونہ :

لوی مدیر . ع، غلام حسن مجددی

دمنجی دارالمعلمین مدیر . عبد المجید

دمسلکی دارالمعلمین مدیر . ص عبد الرحمن

معاون . ص احمد ضیاء

معاون . ص، غلام علی

د صنایعو مدیریت

مدیر . ص عبد النبی

داصول تحریر مدیریت :

مدیر . ص امیر محمد

خوش حاشا ورحمن بابا

مدیر . ش حیات اللہ

معاون . ص محمد عالم

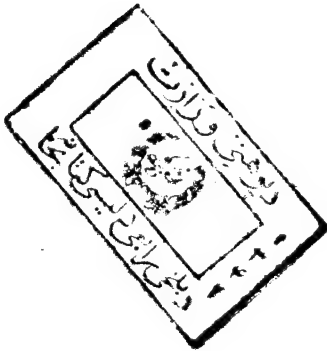
د ہیخا نیکی مدیریت :

مدیر . ص غلام سخی

د صنایعو تجارتی موسسه :

رئیس . ع، ص نور اللہ

داجرا نبی مدیر . ص غیاث الدین

وټا نوی تخنیک مدیریت

مدیر ص محمد عزیز

د ښار د مکتوب مدیریت:

مدیر ص هېدا الحبيب حمیدی

معاون ص سرور هما یونی

د نوی کابل د لیسی مدیریت

مدیر ص محمد نسیم

دملی اقتصاد وزارت

ع ج عبدالملك عبدالرحيم زى

دوزات كڦيل

ممين

عبدالرحيم غفوري»

د قلم مخصوص مدير

د مشاوري لوى مديريت :

ع ص عبدالوهاب

لوى مدير

محمد موسى

فري

غلام محمد

» »

محمد علي (اميري)

» »

اداري لوى مديريت

ع، نور الحق

لوى مدير

ص، محمد سرور

دمجاسبي او لوازم مدير

ص، محمد سرور

د ذاتي مامور

» عزيزا حمد

د تحقق مامور

» مير اسحاق

د تخصيص مامور

» عبدالبصير

جنسي مامور

د سودا گريو د توسعي رياست

ع، ص محمد سرور

د رئيس كڦيل

الف د داخلي تجارت لوى مديريت

ع، محمد نبي

لوى مدير

د داخلي بازا دو مديريت :

ص عبدالسمع

مدير

ص عبدالصمد

د تجارت د اطاق مدير

ب: د خارجي تجارت لوى مديريت :-

ع حبيب الله

لوى مدير

واردات اوصاد رات او تعرفه

كمرك اوسنتد را سيون :-

ص عبدالودود

مدير

دقرار دادو مدیریت :-

مدیر ص حمید الله « طرزی »

دشرکتو مدیریت :-

مدیر ص امان الله « رسول »

داحصائینې لوی مدیریت

لوی مدیر ع. محمد عظیم « طاهری »

دوا ردا توها مدیریت :-

ما مور ص غلام محمد
دصادرا توها مور « محمد اکبر »
دنرخوما مور « محمد انور »

دپیسو داسعارو لوی مدیریت :-

لوی مدیر ع محمد صدیق

داسعارو مدیریت :-

مدیر
دگریډت او با نکو مدیر ص گل باز

دصنایعو ریاست :-

رئیس غ و س سید احمد علی شاه معصومی

دفتی لوی مدیریت :-

لوی مدیر ع، محمد شریف

دهاشینې صنایعو مدیریت :-

مدیر ص محمد علی

دلایسی صنایعو مدیریت :-

مدیر

دندقیق او مطالعاتو مدیریت :-

مدیر کبیر الله « سراج »

د ننتیمش لوی مدیرین :-

لوی مدیر ع، عبدالکریم

سیاره خانګه :-

ص عبدالخالق	مدیر د عضو په حیث
ص سید کاظم	» » »
ص حاجی محمد	» » »
ص میر عبدالعزیز	» » »
ص غلام صفدر	» » »
ص فقیر محمد	» » »
ص محمد فضل	» » »
ص دوست محمد	» » »

بقعه خانګه :-

ع، پاینده محمد	لوی مدیر د عضو په حیث
میر محمد افضل	مدیر » »
ا میر محمد	» » »
میر حلیم الدین	» » »
محمد یعقوب	» » »
عبدالقدوس	» » »

د کار او کارګرو لوی مدیرین :-

لوی مدیر ع، محمد عثمان
داورافو مدیر ص عبدالستار

د اجرایی مهوریت :-

مامور ص ذبیح الله
د حفظی مامور ص جمعه
تجارتی محکمې

مرکز د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

رئیس ع، ص محمد حسن

انتصابی غړی ښاغلی عبدالرشید

» » ښاغلي عبدالرحیم

انتخابی غړی

دا جرایی د څانګې مامور محمد حسین

د ثبت څانګه محمد صدیق

د افلاس څانګه عبدالحق

د قندهار د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

رئیس ع. ص. عبدالغفور « رمزی »

انتصابی اعضا ص. محمد صادق

انتخابی » ص. حاجی محمد ولی

» » حاجی عبدالاحد

» » حاجی سید محمد

د هرات د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

درئیس کفیل ع. ص. محمد اسماعیل

انتصابی اعضا حاجی مهر محمد

» » فیض احمد

» » حسن شاه

» » حاجی غلام رضا

انتخابی اعضا

د هزار شریف د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

درئیس کفیل ع. ص. عبدالکریم

انتصابی اعضا محمد شاه پای

» » قاری غلام رسول

انتخابی اعضا

د قطغن د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

درئیس کفیل ع. ص. عبدالجبار

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

دمشرفی د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د جنوبی د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د هیمنې د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

رئیس صفر کلدی بای

انتصابی اعضا حاجی سخی بای

انتخابی اعضا

د بدخشان د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

رئیس

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د پروان د بډائی تجارتي محکمې ریاست :

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د غزنی د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

رئیس

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د ګرشک د تجارتی ا بډائی محکمې ریاست :

رئیس

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د فراه د تجارتي ابتدايي محکمي رياست :-

انتصابي اعضا

انتخابي اعضا

د مرکز د تجارتي مرا فعي محکمي رياست

رئيس

انتصابي او انتخابي اعضا خاور کسه

په مرکز کښي د تميز د تجارتي محکمي رياست :-

انتخابي رئيس په لازم وخت کښي

ددی محکمي اعضا قول انتخابي اود محکمي په وخت کښي ټاکل کيږي

خارجي نماينده گي

په کراچي کښي اقتصادي اتشه ع ، عبدالغفور «سراج»

په دهلي » » » ص ، محمد رسول

په امريکا » » »

په لندن » » »

په پېښور کښي وکالت التجاري

د تجارو وکیل ع ، عبدالرزاق

د اجرائيي مامور محمد ناصر

د محاسبې مامور مهراڼه

د محاسبې د بار چالاني مامور عبدالحکيم سرکاتب د مامور کفيل

د چمن تجارتي وکالت :-

د تجارو وکیل ع ، غلام فاروق

د پاره چنار تجارتي وکالت :-

د تجارو وکیل ص عبداللہ

د کي تجارتي وکالت :-

د تجارو وکیل ص محمد امين

د محاسبې د اجرائيي مامور عزيز الله

د فواید عامی وزارت

وزیر

د فنی معین په حیث

داداری معین په حیث

فنی مشاور خارجی متخصص

د قلم مخصوص مدیر

ع « ج عبدال حکیم

ع « ص محمد کبیر

ع « س سید احمد شاه

د و ه کسه

ښاغلی سید مؤمن « ستومان »

د تهپي او مصالحو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر

د تهپي او تدارکاتو مدیر ښاغلی سید برهان الدین

د ډیو مدیر ښاغلی عنایت الله

د معا برو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر ښاغلی غلام حیدر

د سر کواو ډلو نو مدیر ښاغلی غلام جیلانی

د مراقبت مدیر « محمد سلیم

د تعمیراتو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر ښاغلی محمد کبیر

د مر کړ مدیر ښاغلی عبدالهادی

د رنگه لوی مدیر « محمد علی

ښاغلی عبدال حکیم د فواید عامی وزیر

د بندو او نهرو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر ښاغلی محمد طاهر

د تفتیش فنی او مسله کی لوی مدیر یت :-

لوی مدیر

د پلټنې مدیر

عضو

»

»

»

ښاغلی محمد آصف

» » عبدالصمد

غلام غوث

» » حاجی محمد

په پنځمه رتبه

اعضایہ دریمہ رتبہ
 دسمنجش او کنٹرول مدیر بناغلی محمد اعظم
 براور دیان (۸) کسہ
 دسمنجش او تسعیر مدیر
 فنی لوی مدیریت :-

لوی مدیر
 داخلہ معاون
 اداری خانگہ
 داندجنیری سیول بناغلی مسجدی خلور مہر تبه ماہور
 دسر کو دیان او پروژہ دترتیب قسم » عبدالحمید »
 دسر کو دیان او پروژہ دترتیب قسم
 » » بندو، نہر و قسم
 دا با دیو دتحلیل او تجزیہ دمواد و قسم
 دسر وی قسم بناغلی سید محمد شاہ خلور مہر تبه ماہور
 » » » محمد رضا »
 » » » عبدالحامد پنجمہ »
 دلمپی سنجش او براوردی قسم » یار محمد »
 » » » محمد علی »

تعمیراتر خانگہ :-

مدیر » عبد الرحمن پنجمہ »
 دیان دترتیب او پروژہ قسم » محمد افضل »
 » » » غلام محمد خلور مہر »
 » » » »

دمیخانیک کی لوی مدیریت :-

لوی مدیر
 تخنیک کی مدیر او آمر بناغلی غلام محمد
 داداری قسم مدیر » محمد اسلم
 دترانسپورت دمدیر کفیل » فقیر
 دماہورینو مدیر » عبد السمیع

د محاسبی مدیریت :-

د مدیر کفیل	د محاسبی مدیریت :-
جسمی مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د تحقیق د مدیر کفیل	د محاسبی مدیریت :-
د اوراقو مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د ولایتو او اعلیٰ حکومتو د فوائدها د مدیران :-	د محاسبی مدیریت :-
د کابل د فوائدها د مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د مزار شریف	د محاسبی مدیریت :-
د قطنغن	د محاسبی مدیریت :-
د قندهار	د محاسبی مدیریت :-
د قندهار د فوائدها د عامی مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د هرات د فوائدها د عامی مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د مشرقی	د محاسبی مدیریت :-
د جنوبی	د محاسبی مدیریت :-
د پروان د اعلیٰ حکومت د فوائدها د مدیر	د محاسبی مدیریت :-
د غزنی	د محاسبی مدیریت :-
د بدخشان	د محاسبی مدیریت :-
د میمنه	د محاسبی مدیریت :-
د فسر اه	د محاسبی مدیریت :-
د گرشک	د محاسبی مدیریت :-

د مالی دوزارت تشکیل

د مالی وزیر
ع، ج عبدالملک
ع، ص عزیز الله

معین
معین

د قلم مخصوص مدیر
ص، عبدالرحیم

د حق و مشاور
.....

اقتصادی مشاور
.....

مالی مشاور
.....

عدلی مشاور
ف، عبدالرحمن

د اقتصاد ریاست

اقتصادی رئیس
ع، ص غلام محمد

د بودجې لوی مدیر
ع، عبدالعزیز

« اول معاون
ص، محمد مهدی

« دوم معاون
.....

د قراردادو مدیر

د بودجې د کنترول مدیر

د خزانو لوی مدیر

د اسعارو مدیر

د بانکو د مراقبت مدیر

د منقولاتی قیمو

۱۱ د قرضو مدیر

۱۲ د مالی د تدقیق مدیر

د محاسبانو ریاست

۱، د محاسبانو رئیس

۲، لمری معاون

دوهم

د محاسبی لمری مدیر

د محاسبی دوهم مدیر

د محاسبی پنجم مدیر

ع، ص میر عزیز الله

ع، محمد نسیم

ع، عبدالکریم

ص محمد سرور

« محمد اسلم

« محمد شریف

ص میر عبد القادر	د تہیہ د محاسبی مدیر
ع یعقوب علی	د تصفیو لوی مدیر
ص محمد نبی	د تصفیہ مدیر
» عبد الصمد	»
» عبد الستار	»
ع حافظ امیر محمد	د گروپ لمری مدیر
» محمد ابراہیم	د گروپ دوہم مدیر
ص عبد الرحمن	د گروپ درہم مدیر
	د گروپ خلورم مدیر

اداری لوی مدیریت

ع مختار لوی	لوی مدیر
ص عبد الرب	د ذاتیہ مدیر
ص شمس الدین	د لوازمو مدیر
» محمد انور	د تقاعد
» محمد اکبر	د املاکو
» نور محمد	د اداری املاکو مدیر
ش گل محمد کندک مشر	د کادستر مدیر
.....	د اوراقو مدیر
ص غلام سرور	د مالی مکتب مدیر

تفتیش :

ع ، ص عبد الغفور	د تفتیش آمر
ع ضیا الدین	معاون
ص محمد جان	اداری مدیر
ص فصرا الدین	د تفتیش عضو
محمد ض نا صر	» » »
ص محمد اکرم	» » »
ص میر جان	» » »
ص صالح محمد	» » »
» محمد کاظم	» » »
» سلطان حسن	» » »

د مالېي دوزارت تشکيل

د تفتيش عضو	ص نور احمد
»	ع محمد سعيد
»	» عزيز الله
»	ع عبد الواحد
»	ع غلام رضا

د وارداتو رياست:

رئيس	ع، ص محمد آصف
د گمرکاتو لوی مدير	ع محمد يونس
» » معاون	ص امير محمد
د مالياتو برعائدتو لوی مدير	ص غلام سرور
اداري مدير	ص محمد يونس (با بری)
د اعتراضاتو مدير	ص محمد انور
د تميز	» محمد علم
د استهلاك	» عبد الله
د استهلاك د مالياتو	» فقير محمد
د اراضيو	» محمد آصف
د تمرکز	» عبد الرزاق (ايازی)
د اولي خانگي	» سيف الدين
د دوهمي خانگي	» عبد الحسين
د دريمې	» محمد عمر
د تمرکز د احصائيې	» عبد الرحمن
د متفرقي مدير	ص محمد مېر
د مؤسساتو مدير
د مؤسساتو او متفرقي مدير	ص محمد معصوم
د انحصاراتو مدير	» عبد الكريم
د ثقلیاتو	» محمد هاشم
» » »	» نور علي
د گريزې مدير	ش محمد نسيم کنډک مشر

د تہیہ ریاست

ع ، ص عبد الوهاب	د تہیہ رئیس
ع جلال الدین	لمری معاون
.....	دوہم »
ص عبد الغنی	ثابت مدیر
ص محمد حسن	سیار لمری مدیر
» عبد الحمید	» دریم »
» خواجہ عین الدین	» خلورم »
» خواجہ محمد یعقوب	د خارجی مدیر
» محمد شریف	د اورافو مدیر
» محمد عظیم	د معاینہی »

د مخابراتو وزارت

الف - د وزارت کفیل
ع، ح، محمد مرید
معین
د قلم مخصوص مدیر
ع، ص غلام صفدر (سکندری)
ص، مینر فیض احمد «مودودی»

ب - د اداري ریاست :-

اداري رئیس ع، ص عبدالاحد «فدائي»
د مجامعې او مامورينو لوی مدیر ع، محمد ایوب
د تراغسپورت مدیر ص حبیب الله
د اوراقو د مدیر کفیل ص رجب علي
د خزاني مدیر ص سید عبدالحق
د جرم واثبات وکیل «ملک محمد»
د اوراقو د دارالانشاء مدیر غلام جان
د دیو د مدیر کفیل «امیرالدین»

ع، ح، محمد مرید

ج - د پست ریاست :-

رئیس ع، ص غلام فاروق
د پست لوی مدیر ع، محمد امان
د ولایتی مدیر ص محمد یوسف
د تفتیش مدیر ص محمد یاسین
د پستی پارسلا تو مدیر ص عبدالرب
د مضامین مدیر ص محمد ابراهیم
د موزیم مدیر «گیل علم»
د تفتیش غسپری «محمد شریف»
د تحصیل د څانګې مدیر «شهباز»
د وار دې ترجمان «حمید ر علي»

د - د تلیفون او تله گراف ریاست :-

د تلیفون رئیس ع، ص محمد حسین «شکور»
د تست او معاینې لوی مدیر ع عبدالعزیز

د مخا براتو د لوی مدیر کفیل ع محمد عظیم
د تعلیم او تربیې مدیر ع حاجی غلام سرور
د ورکشاپ مدیر ع عبداللہ

دیکه توت د تلگراف خانې مدیر ع عبدالجیب
» » » ع عبداللہ

» » » ع محمد عثمان
» » » ع محمد عثمان

» » » ص عبدالرزاق
» مدیر » ص امیرالدین

» عضو » ص عبدالغفور
» » » غلام محی الدین

دمهتاب کلا د تلگراف خانې مدیر » عبدالحق
» » » » معان » محمد شعیب

دمهتاب کلا د تلگراف خانې عضو ص عبدالحمید
دیکه توت د تلگراف خانې مدیر » عبداللہ

» » » دتست او معاینې غړی » عبدالاحد
د لین د تمديد مدیر » غلام رسول

د تلگراف د لیلیې د مکتب مدیر » عبدالقیوم

د بین المللی خارجي چک افس لوی مدیریت:-

دارتباط لوی مدیر ع عبدالقیوم

عضو په دوهمه رتبه ع محمد سعید

» » » ع عبدالغیاث

دارتباط مدیر ص محمد سرور

د برید دمجلې مسئول مدیر ص محمد موسی (همت)

الف: ولایتونه او اعلیٰ حکومتونه:-

الف: د قندهار ولایت

۱- د مخا براتو لوی مدیر ع غلام دستگیر

۲- د قندهار د تلگراف خانې مدیر ص فیض محمد

ب: دهرات ولایت:-

- ۱- دهرات دمخا براتو دولوی مدیر کفیل
دتلگراف خانې مدیر
» » » غړې
» » »
» » »
- ع عبدالرحمن
ص، عبدالرحیم
ص عبدالسلام
ص غلام نبی
ص عبدالستار

ج: د هزار شریف ولایت:-

- دمخا براتو لوی مدیر
دتلگراف خانې دمدير کفیل
- ع، گل احمد
ص محمد قاسم

د: -قطغن ولایت:-

- دمخا براتو لوی مدیر
دتلگراف مدیر
- ع، حاجی سلطان علی
ص محمد يوسف

ه: د مشرقی ولایت:-

- دمخا براتو مدیر
- ص عبدالواحد

و: دجنوبی ولایت:-

- دمخا براتو مدیر
- ص جمعه گل

اعلیٰ حکومتونه:-

- دمیمنې دمخا براتو مدیر
دیروان » » »
دغزنی » » »
دفرابه » » »
دبدخشان » » »
دگرشک » » »
- ص محمد نبی
ص امیر محمد
ص محمد اسحاق
ص نورالدین
ص عبدالشکور
ص محمد امین

دصحيي وزارت

د ر و غ تيا وزير	ع، ج، ډاکټر غلام فاروق
ممين	ع، ص، ډاکټر عبدالظاهر
دملريا دمجادلي رئيس اودممين کفيل	ع، ص، ډاکټر عبدالرحيم
دفلم مخصوص دمدیریت کفيل	ص محمد يعقوب
د تفتيش مدير	ص عبدالقادر
د صحي چارو د رياست کفيل	ع، ص، ډاکټر محمد عمر
د نشر يا تو دمدیر کفيل	ص ډاکټر سيد عبدالقيوم
صحي انجنير	ص علي احمد
بين المللي مدير	ص محمد موسی
د شفا خانو مدير	ص محمد امين
دلایر اتوار او اکسريز دمدیر کفيل	ص ډاکټر عبدالاحمد
د صحي قوانینو مدير	ص ډاکټر محمد نعيم
دلوازمو اومخاسبي د لوی مدير کفيل	ع، عبد الغفار
دلوازمو او تحقيق مدير	ص غلام سخي
د جنسي مخاسبي مدير	ص محمد حکيم
د فني مخاسبي دمدیر کفيل	ص عبدالحق
د مامورينو مدير	ص حبيب الله
د اوراقو مدير	« عبدالحبيب »
د مرکز دتویر کلوز دمجادلي آمر	ص ډاکټر حسن علي
د غاښ جوړولو د موسسو رئيس	« ډاکټر عبدالله طرزی »
د اسپریت د موسسې مدير	ص محمد درویش
د کابل دمجلس د شفا خانې سرطبيب	ص ډاکټر محمد سرور
د شخړو د سنا توریم سرطبيب	ص ډاکټر مير غلام حيدر
د ډاکټريو لوژي د موسسې آمر	ص ډاکټر محمد اسمعيل
د کابل ډاکسريز د موسسې اداري آمر	ص ډاکټر سيد محراب الدين

د کابل دفني موسسې آمر	عزتمند ډاکټر بک
د لویو گرو د روغتیا مدیر	ص ډاکټر عبدالرحیم
د دایزنگیو درو وختیا مدیر	ص محمد رحیم د ډاکټر معاون
د پغمان د صبحي ما مو و	ص نور محمد » »
د قندهار د ولایت د صبحي مدیر او سرطیب	ص ډاکټر عبدالرحمن « حکیمي
د قندهار د مستورا تودشفا خانې ما موره	ص مریم بیگمه معا و نه
د قندهار د اکسریز د موسسې ادارې آمر	ص ډاکټر محمد اسمعیل
د قندهار د ډفني اکسریز آمر	ص ډاکټر ستوان
د قندهار د ارزگان ما مو و د ډاکټر معاون	ص عبدالوهاب
د قلات د صبحي ما مو و » »	ص سید رسول
د هرات د ولایت د صبحي مدیر او سرطیب	ص ډاکټر عبدالغني (افضل)
د هرات د مستورا تودشفا خانې ما موره	ص مېرمن خدیجه
د هرات د اکسریز د موسسې ادارې آمر	ص ډاکټر غلام حیدر
» » » د دفني موسسې آمر	عزتمند نسترا
د هرات د بادغیس تود صبحي ما مو و	ص عبدالرحمن د ډاکټر معاون
» » د غوریانو د صبحي ما مو و	ص عبدالغفور د ډاکټر معاون
» » د شینانو د صبحي ما مو و	ص محمد ابراهیم » »
د هزار شریف د ولایت درو وختیا مدیر او سرطیب	ص ډاکټر غلام ذکریا
د مزار د مستورا تودشفا خانې ما موره	ص مېرمن خاور بیگم
د مزار شریف د شیرخان د صبحي ما مو و	ص محمد سرور د ډاکټر معاون
د مزار د سمنگانو د صبحي ما مو و	ص گل آغا د ډاکټر معاون
» » د بلخ د صبحي ما مو و	ص عبدالله » »
د قطغن د ولایت د صبحي مدیر او سرطیب	ص محمد نورور
د قطغن د ولایت درو وختیا ما مو و	ص سید حبیب الله د ډاکټر معاون
» » د خان آباد درو وختیا ما مو و	ص میر محمد شریف » »
» » د پل خمری » »	ص میر محمد کاظم » »
» » د بغلان » »	» » حبیب الله د ډاکټر معاون
» » د تالکانو » »	» » حفیظ الله » »
» » د قندوز » »	» » حبیب الله » »
د مشرقی ولایت درو وختیا مدیر او سرطیب	ص محمد امین

دمشرفی ولایت دستوراتو د شفا خانې ماموره مېرمن زهرا بیګم
 » د سیارې شفا خانې د ډاکټر معاون ص عبدالجبار
 » د لغمان د شفا خانې مامور » سید محمد اکرم د ډاکټر معاون
 » د کنړ و د روغتیا مامور » جلال الدین د ډاکټر معاون
 » د دشوار و د صحنې مامور » محمد عثمان د ډاکټر معاون
 د جنوبی ولایت د صحنې مدیر اوسر طبیب » ډاکټر عبدالصمد
 » د خوست د شفا خانې ډاکټر » غلام علی
 » د ارګون د صحنې مامور » عبدالباقي
 د مېمنې د اعلی حکومت د صحنې مدیر اوسر طبیب ص میر محمد علی
 » د سیارې شفا خانې ډاکټر » محمد طاهر د ډاکټر معاون
 د پروان د اعلی حکومت د صحنې مدیر اوسر طبیب » ډاکټر حیدر علی
 د کابل پېساد صحنې مامور » محمد ایوب د ډاکټر معاون
 د غزني د اعلی حکومت د صحنې د مدیر کفیل اوسر طبیب ص ډاکټر عبدالرحیم
 د فراه د اعلی حکومت د صحنې د مدیر کفیل اوسر طبیب ص ډاکټر محمد علی
 » د چغنا سور د صحنې مامور ص محمد امین د ډاکټر معاون
 د بدخشان د اعلی حکومت د صحنې د مدیر کفیل اوسر طبیب ص ډاکټر محمد قاسم
 د ګر شک د صحنې مدیر اوسر طبیب ص محمد آصف « فقیری »

د معدن دوزارت تشکيل

ع، ج داکټر محمد يوسف دمعدن وزير

وزیر	ع، ج داکټر محمد يوسف
معین	ع، ص سید عبدالاحد
د معدن نور رئیس	ع، ص داکټر سلطان احمد (پوپل)
د صنایعو رئیس	ع، ص احمد علی شاه
د قلم مخصوص مدیر	ص سید امان الله (عبادی)
د فنی انجمن عضو	ع، عبدالله
د تخنیک د لوی مدیریت کفیل	ص عبدالصمد (انجنیر)
د استخراج د مدیریت	» ص محمد حسین
د کشفیاتو	» ص عبدالصمد
انجنیر	ص مظفر الدین
د مطالعاتو د مدیریت کفیل	ص کبیر الله (سراج)
د مینت د مدیریت کفیل	ص دوست محمد (فضل)
د تدویر لوی مدیر	ع محمد شریف
د کار او کارگرو لوی مدیر	ع، محمد عثمان
» » » عضو	ص فخر الدین
» » »	ص فقیر محمد
د مخامبه مدیر	ص رمضان علی
د اوراقو مدیر	ص محمد امین
د ترانسپورت	ص محمد موسی
د نمایشگاه د مدیریت کفیل	ص محمد علی
د تخنیکي مشاور	مستر هر نس
د خارجی انجنیر	مستر کشتیال
» » »	مستر ارتمن

د کړهڼې وزارت

ع. ج. میر محمد یوسف

وزیر
معین
د قلم مخصوص مدیر
د خارجي ارتباط لوی مدیر، غلام نقشبند
دمجاد لې د لوی مدیریت آمر، ع. ص. محمد کریم
«داگر و نومی» لوی مدیریت
د حیواناتو در وژنې او بیطارۍ
لوی مدیریت

آمر
د حیوانی باکتر لوژی مدیر، ص. میر که شاه

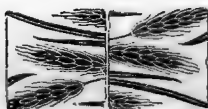
د نشر اتو لوی مدیریت

آمر
د کړهڼې دمجلې مدیر، ص. محمد انور
د قوا نینو مدیریت

د موزیم او کتابخانه مدیریت

اداری لوی مدیریت

آمر
د محاسبې مدیر، ع. غلام محی الدین
د تصفیې مدیر، ص. عبد الاحد
د ترانسپورت مدیر، ص. غلام حسین

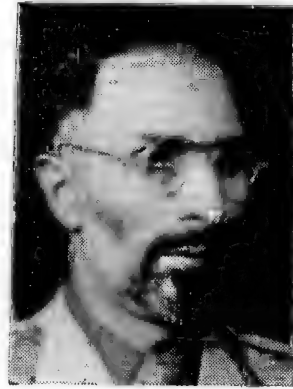

صاحب منصببائیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه در وزارت

دفاع ملی ترفیع کرده افسر

ع. ش. بناغلی غلام فاروق فرقه مشر ثانی کفیل
قوما فدا نی حربی بیونجی (ج. ش)

ع. ش. بناغلی سعد الله فرقه مشر
ثانی کفیل ریاست هتاکمات

ع. ش. بناغلی محمد رسول فرقه مشر ثانی
رئیس ضبط اجوالات صدارت عظمی

ع. ش. بناغلی محمد نعیم فرقه مشر
ثانی کفیل فرقه نمبر ۱۴ غزنی

ضماخب منصببا نيكه امسال بسلسله ترفيعات سنويه در وزارت دفاع ملي ترفيع كرده اند

ع ، ش بناغلي سيد حبيب قوما ندان
لواي گارد شاهي

ع ، ش بناغلي نيك محمد فرقه مشر
ثاني كفيل قوما ندي فرقه ۸ ق، م

ح بناغلي غلام حيدر غندمشر
ثاني قوما ندان فقيه خدمت

ع ، ش بناغلي محمد گل فرقه مشر اول رتبه اول
قوما ندان عمومي امنيه وزارت داخله

صاحب منصبانیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه در وزارت
دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، بناغلی عبدالروف غندمشر اول آمر
گروپ سیار ریاست تفتیش عینیات

ح بناغلی معراج الدین غندمشر اول
فرقه نمبر ۱۴ غرنی

ح ، بناغلی محمد هارون غندمشر ثانی
مدیر شخصیه ق.م.

ح ، بناغلی عبدالعزیز غندمشر ثانی
احتیاط

صاحب منصبان نیکه امثال بسلسلہ ترفیعات سنویہ در وزارت

دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، شاغلی نجم الدین غند، مشرقوما ندان ح ، شاغلی محمد عظیم غند، مشرق، کفیل
قطعه کشت بخورقه نمبر ۸ ق ۰ م قوما ندان غند اسم حکام

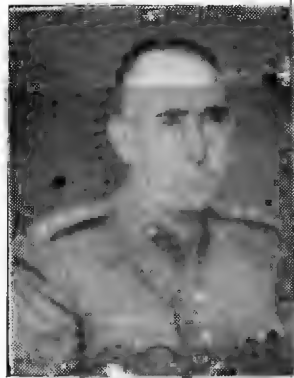
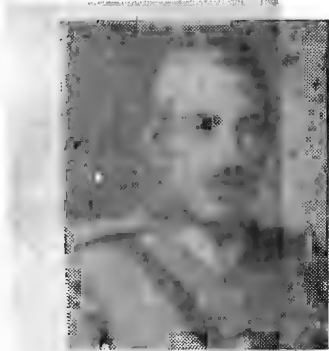

ح ، شاغلی محمد نسیم غند، مشرق، معاون
لوای مخا بره ق ، م

ح ، شاغلی احمد رحیم غند، مشرق، مدیر
مکاتبر ریاست ارکان حریبه عمومیه

صاحب منصب بل نیکہ امسال بسلسلہ ترقیات موزرہ ادر وزارت

دفاع ملی کو رفع کرنے کا مقصد

ح، بناغلی علی محمد غنیمت مشر اول
قوامتدوان احمد علی مشر اول
میرزا محمد علی مشر اول

ح ، شاغلی عبد الله عند مشیر اول قوماندان
کوی شمشیر و شمشیر و شمشیر و شمشیر
بسم الله الرحمن الرحیم

ح. شاعلی عبدالودود غند مشر
قوماندان غندطویچی قرقه، نمبر ۱۷ هزار

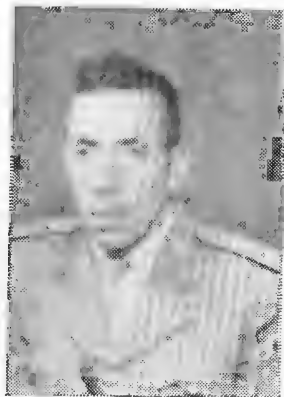
۱۴۰۰ هـ / ۱۹۸۱ م
 ویاوم حریم حضور هما یونی

صاحب متصنا تیکه امسال بسلسله تر فیعات سنویه درو زار ت

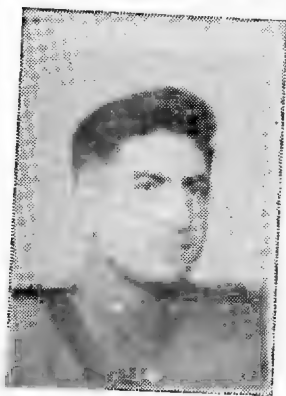
دفاع ملی تر فیع کز داند

ح، شباغلی محمد آصف غند مشراول
مدیر مکلفیت قندهار

ح، شباغلی عبدالستار غند مشر
ارکان حرب

ح شباغلی عبدالروف غند مشراول
قوماندان غند دفاع هوا ق م

ح، شباغلی محمد حسین غند مشراول
در بست احتیاط

صاحب منصبانیکہ امسال بسلسلہ توفیعات سنویہ در وزارت
دفاع ملی ترفیع کیردہ اند

ح ، نیاغلی محمد نور غند مشرثانی
مدیر مکافیت گرشک

ح ، نیاغلی عبدالحسین غند مشرثانی
رئیس دیوان حرب فرقه نمبر ۱۱ مشرفی

ح ، نیاغلی محمد مجسن غند مشر
مدیر ذاتیہ ریاست اردو

ح ، نیاغلی عبدلرؤف غند مشرثانی
عضور یاست محاکمات

صاحب منصبانی که امسال به سلسله ترفیعات سنویه در وزارت
دفاع ملی ترفیع کرده اند

سج ، بھاغلی غلام حسین غنڈ مشر ثانی
فی ما ندان غنڈ تو پچی ق ، م

ح ، بناغلی عبد الرشید غنہ مشر
مدیر حرکات ق ، م

مع، بنا علی عبد المجید غنیم مشر
ثانی داکٹر شفا خانہ
ق م

ح، بنا علی عبد الرحیم غنیمت مشر
رئیس ارکان فرقه نمبر ۷
ق ۷

ح، بنیاعلی عبدالجبار عند مشر
ثانی رئیس ارکان فرقہ نمبر ۸
ق، م

د دربار وزارت

الف :

وزیر

ع ، ج سردار احمد علی

معین

ع ، ص حاجی امین الله

د سلطنتی تشریفاتو دریاست کفیل

ع ، ص سردار محمد علی

د خرم سرای ناظم ع ، ص محمد آصف

د محاسبی لوی مدیر ع ، میرا امام الدین

د حضور د درملتون « ع ، میر عبدالغنی

د تنظیماتو مدیر ص ، محمد پروان

د لوازمو مدیر ص ، شیر احمد

د اوراتو مدیر ص ، محمد عظیم

د نقلیې مدیر ص ، میر اکبر

د خزانی مدیر ص ، عبدالباقي

د کارخانې ناظر ص ، محمد عثمان

فراش باشی ص ، خوشدل

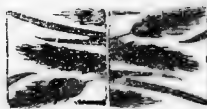
ب: د همایونی حضور مساجدین :

ع ص سردار خلیل الله خان د حضور صاحب

» » محمد حکیم خان » » »

» » عبدالرزاق » » »

ع ، ج سردار احمد علی

د دار التحریر شاہی تشکیل

ع، مینا غلی حافظ نور محمد کھگدای

د دار التحریر شاہی مومنشی کفیل
ع، ص حافظ نور محمد (کھگدای)
د دار التحریر شاہی مشاور
ع، ص سراج الدین (سعدی)
د دار التحریر شاہی دلمی خانگی کفیل
ص، غلام محمد آزاد
د دوہمی خانگی مدیر
ع، عبد القدوس
د مامورینو او اوراقو مدیر
ع، محمد دلاور قاضی
د دیوان دعرائضو مدیر
ص، عبد النبی
د کتا بخانو اور سامی مدیر
ص، محمد ہمایون (اعتمادی)

ذملي شوري تشکيلات

رئيس
امري معين
ع، ح، عبد الرشيد
ع، س محمد كبير (عزيزي) دغور بندو کيل
دوهم معين
ع، س محمد عثمان

امري منشي
ع، س محمد علي (قاضي زاده)

دوهم منشي
ع، لعل گل (فرياد)

دکتر سيو نو لوي مدير

د مجلس مدير
س محمد داوود

د نشر اتو مدير

د پښتو مجرز
س غلام محي الدين (عارفي)

تند نويس
س، علي شاه (رنخور)

« »
س حفيظ الله (منير)

د نشر اتو مدير
س زين العابدين (جمالي)

د قلم مخصوص مامور
س محمد اعظم

د اجرايي او مامورينو مدير
س عبد الصمد

د مامورينو مامور
س سيد عبد الحکيم

د اجرايي مامور
س علي ميرزا

د اوراقو مدير
س فيض محمد

الف

ع، ح، عبد الرشيد

د کابل د ولايت مر بوط و کيلان

د اتومي دورې و کيلان

۱- د کابل د مرکز و کيل

۲- د کابل د مرکز و کيل

۳- د چهاردهي و کيل

۴- د دده سبز و کيل

۵- د بگراميو و کيل

۶- د پغمان و کيل

۷- د کوهدامن « »

۸- د سروبي « »

« شياغلي علي اصغر (شاعر) »

« شياغلي محمد حسن »

« قيام الدين »

« جهان ندي شاه »

« عبد الله علي »

« حاجي محمد اکبر »

« محمد اسطر »

« محمد معين (صاحب زاده) »

۹- د داد ایز نگیو د مرکز وکیل	ښاغلی سید شاه (موسلی)
۱- د پېسودو وکیل	» عبدالرحیم
۱۱- د ایکتویو » »	» میر اسد الله
۱۲- د یکا و لنگک » »	» سید حبیب الله
۱۳- د لعل و سرچنگل » »	» خادم حسین بیگ
۱۴- د شهرستان » »	» ولی محمد
۱۵- د لوگر د مرکز وکیل	ښاغلی سید گلاب
۱۶- د میدان »	» حاجی محمد
۱۷- د کینکار »	» عبدالغفار (عبادی)
۱۸- د وردگو »	» محمد زمان

ب- قندهار دو لایت مربوطه وکیلان:

۱- د قندهار د مرکز وکیل	ښاغلی عبدالغفور
۲- د قندهار د حکومت مربوطه وکیل	» دا د محمد
۳- د حسین بولدک »	» محمد خان
۴- د دهر اود »	» سید احمد
۵- د ارغستان »	» عبدالصمد
۶- د نهرین »	» محمد رسول
۷- د خاکریز »	» محمد سرور
۸- د ارغنداب »	» عبدالروف
۹- د پنجوائی »	» گل محمد
۱۰- د کشک تخود »	» میر احمد
۱۱- د دهلی »	» لعل محمد
۱۲- د شورا بک »	» سید محمد
۱۳- د روزگان د مرکز وکیل	» خدای رحم
۱۴- د گیزاب وکیل	» محمد عمر
۱۵- د اجرستان »	» عبدالغنی
۱۶- د قلات »	» خالق داد
۱۷- د دای چویان وکیل	» کندل
۱۸- د شکی وکیل	» مهمند
۱۹- د ترنگ جلدک »	» خدای داد
۲۰- د قلات د کوچیا نو وکیل	» حاجی عبدالسلام

ج- دهرات د ولایت و کیلان:

۱ دهرات د مرکز و کیل	ښاغلی میر محمد سرور
۲ د بادغیسا تو	» مولوی محمد اسماعیل
۳ د بالامرغاب	» عبدالقادر
۴ د گلران	» محمد ظریف
۵ د کشک	» عبدالرحمن
۶ د فارس	» یار محمد
۷ د جوند	» محمد یوسف
۸ د شهرک و کیل	» رسول داد
۹ د چنچران	» محمد حسان
۱۰ د غور بند و کیل	ښاغلی محمد نور
۱۱ د تولک و کیل	» سلطان محمد
۱۲ د پرچمن	» حاجی عبدالغفار
۱۳ سیا بند	» محمد نصیر
۱۴ د غوریانو د لوی حکومت و کیل	» فضل واحد (مجددی)
۱۵ د شین دڼ	» محمد حسن
۱۶ د زنده جان	» قاضی عبدالحق
۱۷ د کهسان	» غلام محمد (مجددی)
۱۸ د ادرسکن	» سید محمد
۱۹ د جلیگي	» میرزا محمد اکبر
۲۰ د پښتون زرغون و کیل	» ع.س. محمد علی (قاضی زاده) د شوری لمری منشی
۲۱ د هرات د گزری	» شیخ محمد ابراهیم
۲۲ د اوبی و کیل	» حاجی محمد صدیق
۲۳ د کرخ	» عبدالباقی

د- د مزار شریف د ولایت و کیلان:

۱ د مزار شریف د مرکز و کیل	ښاغلی مولوی غلام حیدر
۲ د نهر شاهي	» سید آغا
۳ د شبرغان	» محمد علی
۴ د سنگ چارک	» محمد لطیف

د کابل کالنه

۵ د افچې وکیل	ښاغلی محمد عمر
۶ د سرپل »	» محمد د
۷ د قرغین »	» حاجی محمد و لی
۸ د بلخ »	» مولوی عبدالاحد
۹ د دولت آباد »	» ملا ایشمراد
۱۰ د کشندی »	» ملاخان محمد
۱۱ د شور تپي »	» ملانور خان
۱۲ د سمنگانو د لوی حکومت وکیل	ښاغلی محمد یعقوب
۱۳ د خلم	» فیض محمد
۱۴ د درې صوف	» جمعه بیگ

هـ د قطن د ولایت وکیلان :

۱ د قطن د بقلان وکیل	» حاجی گل
۲ د پلخمري د لوی حکومت »	» عبدالله
۳ د دوشی »	» اوصلاح
۴ د نهرین »	» ملاعبد الحمید
۵ د اندراب »	» حاجی عبدالقدوس
۶ د قندوز د لوی حکومت »	» عبدالحی
۷ د حضرت امام صاحب »	» علی مراد
۸ د خان آباد »	» عبدالمحمد
۹ د قلعه ذال »	» عبدالستار
۱۰ د تالقانو د لوی حکومت وکیل	» سیدعبدالحکیم
۱۱ د رستاق وکیل	» محمد صدیق
۱۲ د چاه آب »	» عبدالله
۱۳ د ینگی فلا »	» محمد عمر
۱۴ د خوست او فرنگک »	» میر عبدالقیوم
۱۵ د چال او اشکمش »	» میر صابر
۱۶ د فرخار »	» مولوی محمد امین

و- د مشرقی د ولایت و کیلان :

۱ د جلال آباد د ښار وکیل	ښاغلی سید حب علی شاه
۲ د خوگیاڼیو وکیل	« والا جان
۳ د سرخ رود »	« عبد الله
۴ د کامې »	« عبد الغلیل
۵ د کنړ و د لوی حکومت وکیل	« محمد صدیق
۶ د خاص کنړ وکیل	« ملا محمد شعیب
۷ د بر کنړ »	« سید جلال الدین
۸ د خوکی »	« میر باز
۹ د پیچ ددرې »	« محمد عظیم
۱۰ د لنډی کامدیش »	« محمد جان
۱۱ د سرکانیو »	« عصمت الله
۱۲ د غلجیود حصارک »
۱۳ د لغمان د لوی حکومت وکیل	« محمد جان
۱۴ د نورستان د مرکز »	« بجو کک
۱۵ د قرغیو »	« گل بادشاه (الفت)
۱۶ د کوز کنړ وکیل	ښاغلی عبد القدوس « پرهیز »
۱۷ د شینوار د لوی حکومت وکیل	«
۱۸ د چین د حکومت »	« میرزا علی محمد
۱۹ د ر و داتو د حکومت »	« ع، ص محمد عثمان د شورې دوهم معین
۲۰ د م- پ- مند ری »	« رحمت الله
۲۱ د ننگرهار د ک- و چي »	« گل اصغر

ذ: په جنوبی ولایت پورې مربوطه و کیلان :-

۱ د گر دیز د مرکز وکیل	ښاغلی محمد عالم (اتمان)
۲ د ارگون د لوی حکومت وکیل	« اسماعیل گل
۳ د جنوبی د گ- و ملی - »	« شاه جان
۴ د سپرې - »	« قطب
۵ د خانیو - »	« حاجی چنار
۶ د خوگیاڼیو - »	« محمد نادر
۷ د لحدرانو »	« دین محمد

دکابل کا لہجہ

۸ دزرملی وکیل	»	شاغلی محمد کجیر
۹ دازری	»	ع لعل گل فریاد- (دشوری دوم منشی)
۱۰ دسید کرم	»	» میر محمد
۱۱ دخواست دلوئی حکومت وکیل	»	» علی جان
۱۲ دتہیو -	»	» سحر گل
۱۳ دموسی خیلو	»	» گت
۱۴ دخالجی میدان	»	» شہزادہ
۱۵ دجانی خیاو	»	» باز محمد

ح: دیروان داعلی حکومت مربوطہ وکیلان:

۱ دیروان داعلی حکومت وکیل	»	شاغلی عبدالغفور
۲ دغور بند	»	» ع س محمد کبیر (عزیز) دشوری اول معین
۳ دجبل السراج	»	» عبد الواحد
۴ دبگرام	»	» عبدالعزیز
۵ دینچشیر	»	» حاجی میرزا احمد
۶ دسرخ وپار سا	»	» حاجی صالح محمد
۷ دبامیانو	»	» سید سلطان علی
۷ دسیغان او کہورد	»	» محمد یوسف
۹ دتکاب	»	» مولوی لطف اللہ
۱۰ دریزہ کوهستان	»	» شاغلی عبد الحکیم
۱۱ دنجرب	»	» غلام نقشبند

ط: دغزنی داعلی حکومت مربوطہ وکیلان:

۱ دغزنی دمرکز	وکیل	شاغلی سید محمود
۲ دکہتواز	»	» محمد یونس
۳ داندرو	»	» غلام محی الدین
۴ دمقر	»	» معراج الدین
۵ دبیر نی	»	» جمعہ محمد
۶ دقرہ باغ	»	» محمد افضل
۷ دجنتو	»	» میر سکندر شاہ
۸ دجاغوریو	»	» محمد حسین
۹ دوازی خوا	»	» اشرف
۱۰ دکرچی دامانی	»	» محمد بشیر
۱۱	»	» محمد شاہ

ی: د بدخشان دااعلی حکومت مربوطه و کیلان :-

۱ د بدخشان د مرکز وکیل	ښاغلی محمد سرور
۲ د رواز	» عبد الله بیګ
۳ د جرم	» عبد الجبار
۴ د کشم	» عبد القدوس
۵ د واکان	» عاشور محمد
۶ د اشکاشم	» رحمت الله

ک: د فراه دااعلی حکومت مربوطه و کیلان:-

۱ د فراه د مرکز	وکیل	ښاغلی عبدالقادر
۲ د چغندر	»	» میرزا دوست محمد
۳ د بکواه	»	» میرزا محمد
۴ د اناردری	»	» محمد یاسین

ل: د ګرشک دااعلی حکومت مربوطه و کیلان:-

۱ د ګرشک د مرکز	وکیل	ښاغلی محمد صدیق
۲ د نهر سراج	»	» ع، ج عبد الرشید د شوری رئیس
۳ د ګرم سیر	»	» کمال الدین
۴ د موسی کلا	»	» عبدالله
۵ د نوزاد	»	» آقا محمد

۶ د پشترود د کوچی وکیل	ښاغلی ولی محمد
۷ د ریګستان د بلوڅو	» محمد یوسف (رحمت)

م: د میمنی دااعلی حکومت مربوطه و کیلان:-

۱ - د میمنی د مرکز وکیل	ښاغلی محمد یونس
۲ - د اندخوی	» محمد کریم (نزیبی)
۳ - د پشتون کوټ	» محمد اعظم
۴ - د بل چراغ	» عبدالرؤف
۵ - د تګا بشرین	» عبد الاحد
۶ - د قیصار	» محمد صدیق

داعیان دمجلس تشکیلات:

- ۱- داعیان دمجلس رئیس: ع، ص، س، ع فضل احمد «مجددی»
- ۲- لمری معین ع، ص عبد الجبار
- ۳- در هم معین ع، ص، عبد الوفار (حافظ)
- ۴- دمجلس عضو ع، ص محمد اسحاق
- ۵- » » ع، ص، محمد بامین
- ۶- » » ع، ص، عبد الله
- ۷- » » ع، ص عبد العلی
- ۸- » » ع، ص عبد الحکیم (مشرقی وال)
- ۹- » » ع، ص محمد انور (بسمل)
- ۱۰- » » ع، ص خواجه عا نگل
- ۱۱- » » ع، شان امان الدین
- ۱۲- » » ع، عبد الحکیم بارکزی
- ۱۳- » » ع، معاذ الله (طوطا خیل)
- ۱۴- » » ع، شرف الدین (لحاحی)
- ۱۵- » » ع، آجان محمد (سلیمان خیل)
- ۱۶- » » ع، نظر محمد (زرمتی)
- ۱۷- » » ع، میرزا محمد میر
- ۱۸- » » ع، حاجی درويزه
- ۱۹- دمجلس عضو ع، حاجی عبد الحکیم
- ۲۰- » » ع محمد رسول (اخذ زاده)
- ۲۱- » » ع عبد الستار
- ۲۲- » » ع علی احمد
- ۲۳- » » ع، ص محمود داعیان دمجلس منشی
- ۲۴- دتحریر اتودمدیریت مامور ص، محمد حسین
- ۲۵- داجرائی مامور ص، امام الدین
- ۲۶- داوراق کما ص، محمد شریف

ع، ص، س، ع فضل احمد (مجددی)

د مطبوعاتو مستقل ریاست تشکیل

ج، محمد هاشم میوندوال

ع، ص عبدالبصیر نیسی

مستقل رئیس

اداری معین په لمړۍ رتبه

د قلم مخصوص مدیريت :

مدیر په (۴) رتبه ص حفیظ الله

مامور په (۸) رتبه ۱ تن

مامور په (۱۰) ۲ تنه

د نشریاتو لوی مدیريت

لوی مدیر په (۳) رتبه

مع عطاء الله ناصر ضیاء

عضو په (۴) رتبه اود نشریاتو

دخا نکي آمر ص محمد سرور وفا

عضو په (۴) رتبه د تهیه او

اطلاعاتو دخا نکي آمر د کفیل یحیث

ص دوکتور حفیظ الله ناصري

عضو په (۵) رتبه او د جوايزو

دخا نکي آمر ص عبد اللطيف نشاط

عضو په (۵) رتبه اود را پورتاز

دخا نکي آمر ص محمد شريف ايوبی

عضو په (۵) رتبه

اعضاء په (۶) دوه تنه

ماموران په (۸) ۲

ماموران په (۱۰) ۶

نایبستان په (۸) ۴

د مطبوعاتو لوی مدیريت

لوی مدیر په (۳) رتبه مع محمد شاه ارشاد

عضو (۴) د ص رحمت الله شفق

(۴) د

(۵) د ص احمد هلی مسکین

(۵) د محمد ولي زلمي

(۵) د

ج، میوندوال د مطبوعات مستقل رئیس

د کابل کالنی

عضو په (۵) رتبه . . .

اعضاء » (۶) » ۴ تنه

ماموران » (۸) » ۳

» » (۱۰) » ۶

نائبستان په (۸) » ۴

د فرهنگي روابطو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع عبدالوهاب طرزی

عضو » (۴) » سرستم علی سلطانی

» » (۴) » . . .

» » (۵) » ص محمد حسن فهمی

» » (۵) » غلام عثمان علومی

» » (۵) رتبه د محمد امین رحیم .

» » (۵) » . . .

اعضاء په (۶) رتبه ۲ تنه

ماموران په (۸) » ۲

ماموران په (۱۰) » ۶

نائبستان په (۸) » ۴

د اکبرو د تدريساتو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع قیام الدین خادم

معاون په (۵) » ص میر محمد سمیع

مفتشان په (۵) » ۲ تنه

مامور په (۸) » ۱ تن

ماموران په (۱۰) » ۳ تنه

د پښتو معلمان په (۶) » ۷

» » (۷) » ۹

» » (۸) » ۸

» » (۹) » ۵

» » (۱۰) » ۳

» » (۱۱) » ۷

په نيويارک کښې د افغاني اطلاعاتو اداره

لمړۍ رتبه مامور يو تن
څلورمه د اعضا ۲ تنه
اتمه د مامور ۱ تن
لسمه د ماموران ۲ تنه

په نوي دهملي کښې د مطبوعاتو اتشه ع، ص عبدالروف بڼوا

د محاسبې او لوازمو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه د کښل په حيث صرامچند
معاون د (۴) د
ماموران د (۶) د ۴ تنه
د (۸) د ۶ د
مامور د (۹) د ۱ تن
ماموران د (۱۰) د ۱۵ تنه
د (۱۱) د ۳ د

داوراقو مدیریت

مدیر په (۴) رتبه ص امان الله
ماموران د (۶) د دوه تنه
د (۸) د یو تن
ماموران د (۱۰) د څلور تنه
ماموران د (۱۱) د ۶ تنه

د ولايتو د مطبوعاتو مدیریتونه

دهزار شريف دمطبوعاتو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع محمد فاسم واجد
مامور د (۹) د ۱ تن
د (۱۰) د ۱ د
د (۱۱) د ۱ د

دقندهار دمطبوعاتو مدیریت

لوی مدیر په (۴) رتبه ص محمد نجيم آريا
مامور د (۹) د ۱ تن
د (۱۰) د ۱ د
د (۱۱) د ۱ د

دهرات دمطبوعاتو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع مرعبدالعلي شایق هروی
مامور د (۹) د ۱ تن

مامور په (۱۰) رتبه ۱ تن
» (۱۱) » ۱ د

د قطن د مطبوعاتو لوی مدیریت :-

لوی مدیر په (۳) رتبه غ میر امین الدین انصاری
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د جنوبی د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محمد ایوب مهندي
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د مشرقی د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص عبد الباقي باغواني وال
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د میمنې دا علی حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص فدا محمد صاوم
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د بدخشان دا علی حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محمد ناصر فرغشت
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د فراه دا علی حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محبا الرحمن هوسا
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱ د
» (۱۱) » ۱ د

د غزنی د اعلی حکومت د مطبوعا تو مدیریت :-

مدیر په (۱) رتبه ع ص غلام جیلانی جلالی

مامور په (۹) » یو تن

» (۱۰) » ۱ »

» (۱۱) » ۱ »

د پروان د اعلی حکومت د مطبوعا تو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص میر سعید خان پرمین

مامور په (۹) » ۱ تن

» (۱۰) » ۱ »

» (۱۱) » ۱ »

د گرشک د اعلی حکومت د مطبوعا تو مدیریت

مدیر په (۴) رتبه ص محمد اکبر شایگان

مامور » (۹) » ۱ تن

» (۱۰) » ۱ »

کابل دولايت تشکيلات

و، ج سيد عبدالله	د کابل والي
ع، ص نور احمد	دمستوفي کفيل
ح، عبدالعزیز	دامنبي قوما ندان
ع، ص عبدالر سول	دکمرک رئيس
ف، ملا عبد الباقي	دمرافعي دمحمکمي کفيل
ف، ملا محمد يوسف	دا ابتدا ئي دمحمکمي قاضي
ع، عبد الباقي	دتجريب اتو مدير
ع، عبدالغفور	دمعارف مدير
ع، عبدالاحد	دفوائد عامي دمدير کفيل
س، محمد اکبر	دا حصا ئيي دمدير کفيل
ح، سيد محمد	دمکلفيت مدير
ح، عبدالجليل	دژا ندارمي دوهم غنډمشر
ع، ع محمد عثمان	دلو گر لوی حاکم
ع، ع غلام حيدر	ددایز نگيو لوی حاکم
ف، ملا عبد الجليل	دمرافعي قاضي

دھرات دولایت تشکیل

ع، ش، س، ع عیدالغفور دملو کائنہ حضور حری سرباور	د نائب الحکومتہ کفیل
ع ص محمد عثمان	مستوفی
ح غلام سرور	دامشی قوما ندان
ف حافظ احمد علی	دمرافعی قاضی
ح سعادت	دژاندارم لوا مشر
.....	د کرہنی مدیر
ع ص حاجی احمد قلی	د گمرک رئیس
ع عیدالرحمن	دمخبر اتو لوی مدیر
ع عیدالحکیم وھاب	دوارد اتو مدیر
ع محراب الدین	د پوھنی لوی مدیر
ع میر عیدالعلی شابق ہروی	دمطبو عاتو لوی مدیر
ص عیداللطیف	دفوائد عامی مدیر
ع ص عیدالغنی	د بنار والی رئیس
ع عیدالغنی افضل	د صحیحی مدیر
ص محمد سعید مشعل	د تحریر اتو مدیر
ع محمد اسمعیل	د مناز عاتو د فیصلی رئیس
ع ص نصر اللہ فاروقی	د اطاق تجارت رئیس
ع ص بنی غلبی نیک محمد خالدی	دیولیس دسر ماموریت کفیل

د منار شریف دولایت تشکیل

و، ج عیدالوھاب	نائب الحکومت
ع، ص، نصر اللہ	مستوفی
ف مولوی محمد ابراھیم (کاموی)	دمرافعی قاضی
» ضیاء الدین »	دایتدائی قاضی
ع محمد قاسم (واجد)	دمطبو عاتو لوی مدیر
ع، گل احمد	دمخبر اتو « »
ع احمد شاہ	د دولتی انحصار اتو لوی مدیر
ع کفیل شاغلی فضل حق	دفوائد عامی دلوی مدیر
ع عیدالغفور	د زراعت دلوی مدیر کفیل
ع محمد عمر (نفیس زادہ)	د معارف « »

د گمرکاتو لوی مدیر	ع احمد شاه
د تحریراتو مدیر	ص عبدالسلام
د تفتیش »	ص عبدالروف (طالع)
د استخباراتو مامور	ص سید جعفر
د مزار دیناروالی رئیس	ښاغلی محمداکبر (خواجہ)
د تجارتی منازعو د فیصلو رئیس	» عبدالکریم

د جنوبی د ولایت تشکیل

نائب الحکومه او عسکری قوماندان	ع، ش، س، ع فیض محمد
اداری مدیر، د استخباراتو کفیل	ص محمد طاهر (خلیل زاده)
مستوفی	ع، س غلام محی الدین (زرمتی)
د گمرک مدیر	ع، عبد القدر
د مراغمی قاضی	ف مولوی شیرین
د امنیې قوماندان	ح، عبدالقادر
د معارف لوی مدیر	ع، غلام نبی
د معارف د لوی مدیریت معاون
د فوائد عامی مدیر	ص امیر محمد
د مطبوعاتو اداری مدیر	ص محمد ایوب
د وړانګې د جريدې مسئول مدیر
د قبايلو لوی مدیر	ع، محمد اسلم
د مخايراتو مدیر	ص جمعه گل

د مشرقی د ولایت تشکیل

نائب الحکومه	و، ج ښاغلي عبدالله (وردک)
مستوفی	ع، ص محمد ابراهيم
امنیه قوماندان	ح، دين محمد (دلاور)
د ژندارم قوماندان	ح، نیاز گل
د مراغمی قاضی	ف ښاغلي محمد صدیق
د ابتدایي قاضی	ف » محمد علم
د تحریراتو مدیر	ص » امان الله
د قلم مخصوص مدیر

ع، شاغلی شاه پور (احمدزی)	دقبائلو لوی مدیر
ص » عبدالشکور	دگمرک مدیر
ص » عبدالهادی	داحصائیی مدیر
ح » دادخدا	دمکلفیت مدیر
ص » حفیظ الله	د فوائد عامی مدیر
ع » عبدالسلام	دمعارف لوی مدیر
ص » عبدالواحد	دمخبرانو مدیر
» » عبدالباقی (باغوانی وال)	دمطبوعاتو مدیر
» » محمد امین ازاد	دصحیی مدیر
» » محمدرسول	دانهضاراتو مدیر
» » غلام حسن	دزراعت مدیر
» » محمد اسماعیل	ددولتی نقلیاتو مدیر
» » محمد اکرم	دشاهی بانک مدیر
» » عصمت الله	داستخباراتو مدیر

د پروان دا علی حکومت تشکیل

ع، ع ص سید غلام رسول	اعلی حاکم
» محمد مجسن	مستوفی
ف مولوی عبدالرؤف	دمرافعی قاضی
ش محمد اکبر کنلک مشر	دامنیې قوماندان
ش خواجه فیض الله	دعسکری مکلفیت مدیر
ص عبدالمجید	دمعارف مدیر
» محمد یوسف	د فوائد عامی مدیر
» امیر محمد	دمخبرانو مدیر
» میر سعید (بريمن)	دمطبوعاتو مدیر
» دکتور حیدر علی (شفا)	دصحیی مدیر
» محمد عیسی	دمستوفیت دمجاسبی مدیر
ف جانان	دا ابتدایی قاضی
.....	د پروان دلیسی مدیر
ص عبدالشکور	د حکومت اعلی دتحریراتو مامور
.....	داحصائیی مامور
ص صفر علی	داستخباراتو دمهور کفیل

د تفتیش مامور
د گمرک مامور	ع صالح محمد
د دولتي نفليو مامور	ص عبد الحکيم
د کړهڼی	ص عبد الوهاب
د کاپيسا لوی حاکم	ع ، ع محمد عمر
د نجراب حاکم	ع ، اجا نواز
د ريزه کوهستان حاکم	ع ، اغلام دستگیر
د بگرام حاکم	ع ، عبد الحفيظ
د پنجشیر حاکم	ع ، ا ، محمد شريف
د جبل السراج حاکم	» » عبد الاحد
د غور بند	» » عبد القدوس
د سرخ او بارسا حاکم	» » محمد نعيم
د باميا نو حاکم	» » جان محمد
د کهمرد	» » جان محمد
د تياروالی رئيس	شاه علی عبد الکریم (معقول)
د پروان دورخ پانځې مسئول مدير	» » محمد شريف
د اققا نستان بانک مدير
د باحق آژانس نماينده	شاه علی غلام شاه (سرشار)
د شیرخان خیلودفا بریکي رئيس	» امینی
د جبل السراج د سمثودفا بریکي رئيس	عبد الحکيم (نوری)
د جبل السراج د نساجی دفا بریکي مدير	» محمد عمر
د پروان د بریشنا د نمايندگي آمر	» سيد امير

د غزني دا اعلی حکومت تشکیل

اعلی حاکم	ع ، ع ، ص ، سيد عباس
د مستوفي کفيل	ص د محمد سبي مدير
د مراقبي قاضي	ف ملا محمد علی
د امنيه قوماندان	ح امير محمد
د ژاندارم قوماندان	ح عبد الله
د ابتدائي قاضي	ف ملا محمد گل
د مطبوعاتو مدير	ص محب الرحمن

ش عبد القاهر	د مکلفيت
ص عبد العزيز	د معارف مدير
» مير محمد کاظم	د گمرک مدير
» محمد سرور	د فواید عامي مدير
» محمد اسحاق	د مخاير اتو مدير
» غلام غوث	د روزنامي مسئول مدير
» مير قطب الدين	د احصائي مدير
» محمد يونس	د تفتيش مامور
» محمد نعيم	د زراعت مامور
» عبد البصير	اداري

حکومتونه

» ع، ع شاه محمد	د کتو از د لوی حکومت حاکم
» ع، ا عبد الاحد	د مقر د اولي درجي
» ع، ا عبد الغفار	د اندرو د اولي
» ع، ا عبد الغياث	د ښرنې
» ع، ا محمد علي	د قره باغ
» ع، ا اختر محمد	د جغتو
» ع، ا محمد عالم	د جاغوريو
» ع، ا عبد الخالق	د وازي خواه

د ميمني داخلي حکومت تشکيل

» ښاغلي مير عبد العزيز	اهلي حاکم
» غلام حسن	مستوفي
» محمد ايوب	عسکري قومندان
» عبد الرحمن	دمرافعې قاضي
» محمد کاظم	د نمکساري لوی مدير
» محمد رفيق	امنيه قومندان
» فدا محمد (صارم)	د مطبوعاتو مدير
» دوکتور مير محمد علي	د صحتي مدير
» قربان علي	د معارف مدير
» احمد جان	د افغانستان بانک مدير

ښاغلی محمد نبی	دمخا براتو مدیر
» عبدالستار	د فواید عامی
» غلام فاروق	د گـمـرک
» عبدالصمد	د زراعت
» عبدالکریم	د ستوری د جريدې مدیر
» عبدالکریم	د ابقدا ټيپي فاضی
» محمد رحیم	د میمنې د ښاروالی رئیس
» سید کمال	د تجارتی مناز عود د فیصلور رئیس
» حاجی عبدالکریم بای	د میمنې د اندخوی د ابدایي شرکت رئیس
» عبدالرؤف	» لاسی اوصناعتی شرکت رئیس
» صفر گلمدی	د اندخوی د اطاق تجارت رئیس
» حبیب الله	د اندخوی د بلدی مامور
» غلام فاروق	د میمنې د ملی بانک مدیر
» غلام سخی	د اندخوی د افغانستان بانک مدیر
» محبوب	د دولتی انحصار اتو نماینده په میمنه کښې
» غلام علی (امید)	د دولتی نقلیاتو نماینده په میمنه کښې
» محمد هلال	په میمنه کښې د دیو نماینده
» هدایت الله	د اندخوی حاکم
» مسجدی	د ژاندارم حدودی قوماندان په اندخوی کښې
.....	د اندخوی کمیسار
» ښاغلي محمد مالک	د پښتون کوټ حاکم
» عبدالباقي	د تکاپ شیرین
» عبدالقدوس	د بل چراغ حاکم
» احمد جان	د فیصلار حاکم

د بدخشان داخلي حکومت تشکيل

اعليٰ حاکم	ع ، ع ، ص جمعه (صدقي)
د تفتيش د خا نکې د آمر په حيث	ص عطا محمد
د تفتيش عضو په (۷) رتبه	ص سيف الدين
مدعي العموم
د تحرير را تود مامور په حيث	ص غلام حيدر
دا حصائي مامور	ص عبد الرحمن
دا استخبار را تو د آمر په حيث	ص سيد محمد اصغر
د جرم حاکم	ع ، ا ، محمد الياس
د درواز حاکم
دا شکاشم حاکم	ع ، ا ، عبد الودود
د کشم حاکم	ع ، ا عبد الجليل
د واکان حاکم
د خواهان علاقه دار	(۱) گل محمد
د بهارک علاقه دار	(۱) عبد الصبور
د شهر بزرگ علاقه دار	(۱) محمد اکبر

د فراه داخلي حکومت تشکيل

د فراه اعليٰ حاکم په اوله رتبه	ع ، ع ، ص سيد اغا
مستوفي	ص عزيز احمد
» (۵) »	ص علام نقش بند
دمحاسبي مدير	ف مولوی سيد سيف الرحمن
» (۵) »	ش ، محمد انور
دمرافعي فاضلي	ح محمد نبی دوهم غنيامشر
» (۴) »	ص محمد علي
امنيه قوماندان
دمکلفيت مدير	ص عبد الغفور وياند
» (۳) »	ص نور الدين
د روغتيا مدير	ص محمد امين
» (۵) »	ص ثار احمد
دمعارف مدير	ص محمد عظيم
» (۶) »	ص محمد داؤد
دمخابرا تو مدير	ع محمد نعيم
» (۵) »	ص عبد الرحمن (پوها ند)
د فوا ئد عامي مدير	
» (۵) »	
د کمرک مامور	
» (۶) »	
د زراعت مامور	
» (۷) »	
د دولتي انحصار را تو نماينده	
د بلديي —	
د سيستان د جريدې مسؤل مدير	

د قطن دولایت د دارالحکومگی تشکیل

دولایت مرکز	و.ج. محمد اسماعیل
نائب الحکومه	ص. محمد عثمان
اداری مدیر
ثابت سجل مدیر
د احمائی دفتیش مدیر
مدعی العموم	ح. محمد سرور
امتیہ قوما ندان	ش. جنت گل
د پولیسو سرما مور	ح. عبدالرحیم
د حدودی لوا قوما ندان	

د مالیې څانګه

مستوفی	ع. ص. محمد حسن
دمعاسې مدیر	ص. محمد حسن
د وار داتو مدیر	ص. محمد شریف
د انحصار اتو مدیر	ص. محمد اکبر
د نقلیاتو مدیر	« علیخان »
د کمړک مدیر	« محمد رفیق »

د عدلیې څانګه

د مرا فمې قاضی	ف. مولوی فضل کریم
د ابتدائی قاضی	ف. ملاخیر الله
دمعارف مدیر	ص. محمد اصف
د مخا براتو لوی مدیر	ع. سلطان علی
د زراعت مدیر	ص. میر سیف الدین
دمحیی مدیر او سرطیب	« محمد سرور »

مطبوعات

د مطبوعاتو مدیر	ع. میر امین الدین
د اتحاد مسئول مدیر	ص. ع. نواز (کا پیسائی)

خواندنه ها مه

د فوا ندها مهې مدير
د عسکري مکلفيت مدير
د تجارتي محکمې رئيس
د تالقانو لوی حکومت

ص ، عبد الغني
ح ، عبد المجيد
ص عبد الجبار

لوی حاکم
دما لېي مدير
د محکمې فاضلي
دامنې قوماندان
د صبحي مامور

ع ، ع مير علم
ص ، عبد الحميد
ف ، غلام حسين
غ ، محمد يونس
ص ، عزيز الله

د قندوز لوی حکومت

لوی حاکم
دما لېي مدير
فاضلي
امنيه قوماندان
د صبحي مامور

ع . ع جان محمد
ص محمد اکرم
ف ملا عبد الواحد
غ ، عبد الغفار
...

د پل خمری لوی حکومت :-

لوی حاکم
دما لېي مدير
قاضی
امنيه قوماندان
د صبحي مامور

ع ، غ غلام هلي
ص محمد ابراهيم
ف ملا عبد السلام
غ ، عبد الستار
ص محمد کاظم

امور دوائر صدارت عظمی

پروژہ قانون تشکیلات ووظایف صدارت عظمی

مادہ ۱- تشکیلات اساسی صدارت عظمی قرار ذیل است

(۱) معاونین .

(۲) مدیریت قلم مخصوص .

(۳) دارالانشاء مجلس عالی وزراء .

(۴) مدیریت تحریرات .

(۵) مدیریت اوراق

(۶) مدیریت تدقیق و تدوین قوانین

(۷) مدیریت عارضین .

(۸) مدیریت محاسبہ .

(۹) مدیریت مامورین .

مادہ ۲- سایر شعبات مربوطہ صدارت عظمی ازین قرار است .

۱- ریاست عمومی تفتیش

۲- ریاست عمومی محاکمات .

۳- ریاست ضبط احوالات .

۴- ریاست المییک .

۵- شعبہ ارتباط مؤسسات امداد تخنیک .

۶- شعبہ سنٹرل یونیت

الف . ہر یک از معاونین و مشاور و مددگار صدر اعظم بوده در امور مودوہ آمر

و مراقب تمام اجراءات اورگان حکومت بعد از صدر اعظم می باشد .

ب- (معاونین صدارت) ہدایات و اوامریرا کہ از طرف صدر اعظم بایشان محول میگردد بنام و نیابت صدر اعظم بروفق قانون اجرا مینمایند .

ج . حق اصدار اوامر (مطابق صلاحیتیکہ از صدر اعظم حاصل مینمایند) بشمام

شعبات مربوط صدارت عظمی و وزارت خانہ ها و ریاست های مستقل دارا میباشد .

ماده (۵) وظایف مدیریت قلم مخصوص ازین قرار است :

الف: اجرای مکاتیب رسمی مربوط به شخص صدراعظم اعم از خصوصی و عادی و امور سفرو پرو توکول .

ب: ترتیب و تقدیم معلوماتیکه شخص صدراعظم از شعبات مربوطه بکارداشته باشد .

ج: قیام ارتباط با مطبوعات بصورت مکمل و مرتب و دادن معلومات به صدراعظم از جمیع نشراتیکه مربوط به مملکت باشد .

ماده (۶) وظایف دارالانشاء مجلس عالی وزرا ازین قرار است :

الف: درج تمام مذاکرات و مطالبیکه در مجلس عالی وزراء صورت میگیرد با تمام نظریات و اظهارات و فیصله های مربوط به آنها در دفاتر مخصوصه .

ب- اطلاع و ابلاغ تصاویر و فیصله های قطعی مجلس عالی وزراء بمراجع مربوطه .

ماده (۷) وظایف مدیریت تحریرات عبارت از انجام کتافه معاملات

تحریر و هدایات و اوامر صدراعظم و ابلاغ آن بمراجع مربوطه بصورت رسمی .

ماده (۸) وظایف مدیریت تدقیق و تدوین قوانین ازین قرار است :

الف: تدقیق هرگونه مسائل حقوقی مربوط به امور صدارت عظمی و اظهار نظریات راجع به آن .

ب: تدقیق پروژه های قوانین نظام نامه و تعلیمات نامه های که از طرف دوائر صدارت عظمی و یا وزارت خانه ها و یا ریاسات مستقل و سایر دوائر حکومتی ترتیب میگردد از نقطه نظر یر نسبیهای حقوقی و سیاست حکومت .

تبصره: اگر پروژه های مذکور اصلاحات جزوی بکار داشته باشد از طرف این شعبه اصلاح والا بدوائر مربوطه با اظهار نظریات مسترد میشود .

ج: حتی الامکان تدقیق موضوعات قانونی و اداری دول خارجه بغرض استفاده از آن .

د: انجام وظایف که از طرف صدراعظم باین شعبه محول میگردد .

ماده (۹) مدیریت عارضین طبق تعلیمات نامه مخصوص به استماع عرایض

وظیفه دار می باشد .

ماده (۱۰) وظایف مدیریت مامورین عبارتند از :

الف : اجرای معاملات حاضری تعینات ، تبدیلات ، ترفیعات و مجازات مامورین

و مستخدمین مربوط صدارت عظمی .

ب: تامین موازنه بست ها و اجرای امور و توزیع معاشات اجرت ها تخصیصات

نداوی مکافات و سفر خرجهای مامورین و مستخدمین مربوط به صدارت عظمی .

ج: ترتیب و تنظیم سجل و سوانح کافه مامورین و مستخدمین صدارت برو فوق لایحه

سجل و سوانح

ماده (۱۱) وظایف مدیریت محاسبه اذین قرار است :

۱- تعقیب حسابهای نقدی شعبات صدارت عظمی تثبیت استحقاق اشخاص و تکمیل

مراحل تادیه آن جلوگیری از مصارف خلاف قانون ترتیب حساب پولهای پیشکی تحصیل

بقایا ترتیب و ارسال (حسابات جنسی تمام شعبات صدارت عظمی در اوقات معینه (مطابق

قوانین و نظامات) بدیوان محاسبات وزارت مالیه .

۲- تهیه و ترتیب حساب توزیع و مراقبت از حسن استعمال مفروشات اثاثیه فرطاسیسه

و محروقات صدارت عظمی و تمام شعبات آن و تقدیم حساب آن در اوقات معینه بمراجع مربوطه

۳- پیش بینی تهیه و تکمیل تمام مواد ارتزاقی مورد ضرورت صدارت عظمی و مراقبت

از یخت و ساخت اطعمه صدارت و ترتیب حساب آن بصورت خصوصی و تجارتی .

۴- مراقبت از کانتین صدارت و امور مربوطه آن (بصورت خصوصی و تجارتی) .

ماده (۱۲) وظایف مدیریت اوراق اذین قرار است .

الف. توزیع مکاتب وارده و صادره و فرامین و غیره اوراق مربوطه صدارت عظمی

بمراجع متعلقه و حفظ تمام اوراق و اسناد و دفاتر صدارت عظمی به نیکوترین صورت .

ب. اجرای دیگر وظایف مخصوص شعبات مدیریت اوراق طبق لایحه تعیین وظایف آن .

ج. تکثیر و تایپ تمام اوراق مکاتیب و فرامین مربوط به صدارت عظمی .

ماده (۱۳) وظایف ریاست عمومی تفتیش عبارت است از مراقبت و تفتیش امور

اداری و حسابی دوائر دولتی بنام صدر اعظم .

ماده (۱۴) ریاست عمومی تفتیش متشکل است از ریاست اداری دیوان

محاسبات شعبه تحریرات و شعبه مخزن .

ماده (۱۵) وظایف ریاست تفتیش اداری عبارت است از تفتیش و تعقیب مسائل

اداری دولتی (مرکز و ولایات) که طبق احکام قوانین موضوعه اداری

صورت گرفته اند یا نه ؟ .

تبصره طرز تفتیش از طرف ریاست مذکور بروفق نظام نامه و تعلیمات نامه داخلی آن ریاست صورت میگیرد.

ماده (۱۶) وظایف و صلاحیت رئیس تفتیش اداری قرار ذیل است.

- الف. انتخابات و تعیین مفتشین بروفق قانون.
- ب. تنظیم سجلهای سری و مخصوص مفتشین.
- ج. ترتیب پروگراهای سالانه تفتیش و تعیین و تعقیب اجراءات وظایف و مساعی مفتشین.
- د. اجرای اموری که به تفتیش تدقیق و تحقیق آن از طرف صدراعظم امر شود.
- ه. تدقیق و تحلیل اوراق و راپورهاییکه از طرف مفتشین میرسد اتخاذ تدابیر لازمه راجع به آنها و عرض مراتب آن بحضور صدر اعظم توسط رئیس عمومی.
- و. تحقیقات و مطالعات در اطراف مسائل اصلاحات و صورت جریان عمومی امور تفتیش و ارائه پیشنهادها راجع به آن بحضور صدر اعظم.
- ز. تهیه تعلیمات نامه ها راجع به امور تحقیق و تفتیش.
- ح. تحقیق و تنظیم مصارف عمومی مفتشین.
- ط. عرض نتایج فعالیت مفتشین ذریعہ یک راپورت سالانه بحضور صدراعظم توسط رئیس عمومی.

ماده (۱۷) وظایف دیوان محاسبات ازین قرار است.

- الف. تحقیق این امر که آیا امرداد و ستدیولی بر طبق قوانین و انتظامات موضوعه صورت گرفته است یا نه؟
- ب. تحقیق در اطراف اینکه آیا تحقیق و تحصیل واردات بروفق قانون و ایجاب بودجه صورت گرفته یا نه؟ و ارسی درباره اسباب موجب عدم تحصیل بقایای واردات.
- ج. تصدیق تادیات مصارف مربوط به بودجه و تحقیق درباره علل محسوب نشدن بیشکی و کزیدیت های بقایا و حسابات زمان اداره.
- د. مراقبت و تفتیش حسابی راجع باجرا آتیکه از طرف محاسبین در مورد واردات و مصارف بودجه صورت میگیرد با اینکه درین اجرا آت فصل و مواد بودجه مراعات شده یا نه؟

تبصره. ملاحظه و تسجیل تادیات که از طرف دوائر صورت میگیرد در حالیکه بیشتر از (۵۰۰۰۰) افغانی باشد از وظیفه دیوان محاسبات میباشد.

نوت: فعالیت و صورت اجرا آت دیوان محاسبات با اساس احکام قانون محاسبات

- عمومی و نظامنامه داخلی آن ریاست صورت میگیرد .
- ه . فیصله دیوان محاسبات در مورد قضاوت حسابی و مالی ماهیت اعلام محکمه را داشته قطعی و اجرا شده و قاطع است .
- ماده (۱۸) ریاست عمومی محاکمات متشکل است از سه محکمه ذیل
- ۱ - ریاست محکمه ابتدائیه .
 - ۲ - ریاست محکمه استیناف (مراغه) .
 - ۳ - ریاست محکمه تمیز .
- تبصره . وظایف ریاست عمومی محاکمات منحصراً عموم عبارت است از اجرا آت اداری محاکم سه گانه فوق .
- ماده (۱۹) وظایف رئیس عمومی محاکمات که در عین زمان رئیس محکمه تمیز نیز میباشد عبارت است از مراقبت امور اداری و اجرای امور قضائی طبق قانون مربوطه .
- ماده (۲۰) ریاست محکمه ابتدائیه متشکل است از یک نفر رئیس قاضی یک نفر مستنطق و به قدر لزوم منشیها .
- ماده (۲۱) وظایف هیئت قضات عبارت است از اجرا آت بروفق قانون محاکمات .
- ماده (۲۲) وظایف مستنطق عبارت است از .
- الف : تحقیق در اطراف دوسیه های وارده از دوائر مربوطه را جمع به مامور متهم و تثبیت لزوم و عدم محاکمه آن .
 - ب : ادامه و توسعه تحقیقات در اطراف دوسیه های وارده در صورت لزوم .
 - تبصره : هیئت قضات هم بعد از سپرده شدن دوسیه از طرف مستنطق نظریه خود را راجع به لزوم و عدم لزوم محاکمه مامور متهم اظهار میکنند .
 - نوت : مدعی العموم که از طرف وزارت ها و ریاسات مستقل تعیین شده به مقابل فیصله مستنطق به رئیس محکمه شکایت نموده می تواند فیصله شخص رئیس در آن مورد قاطع است .
- ماده (۲۳) محکمه استیناف (مراغه) متشکل است از یک نفر رئیس قاضی و بقدر لزوم منشی ها و وظایف آن عبارت اند از .

- الف : غور مجدد در اطراف فیصله های محکمه ابتدائیه .
- ب : تحقیق و ادامه تدقیق در اطراف فیصله های سپرده شده در صورت مراجعه و کیل اثبات جرم مامور متهم .
- ج : اجرای کافه امور متعلق به دعوی طبق قانون مربوطه .
- ماده (۲۴) محکمه تمیز متشکل است از یک رئیس قاضی و بقدر لزوم منشیها و وظایف آن عبارت اند از .
- الف : غور در اطراف فیصله های محکمه ابتدائیه و مراجعه برونق ایجاب قانون .
- ب : رد فیصله های ناقص یا نادرست به محکمه مربوطه تا مجدداً برای استماع و فیصله دایر گردد .
- ج : تثبیت این امر که تطبیق ماده قانون بالای محکوم مطابق جرم بوده یا نه ؟
- ماده (۲۵) طرز فعالیت و صورت اجرا آن ریاست ضبط احوالات مطابق نظامنامه و تعلیمات نامه داخلی آن صورت می گیرد .
- ماده (۲۶) ریاست المپیک متشکل است از شعبات ذیل .
- الف : فدراسیون سپورت های اجتماعی .
- ب : فدراسیون سپورت های انفرادی .
- ماده (۲۷) فدراسیون سپورت های اجتماعی و انفرادی وظایف خود را مطابق احکام تعلیمات نامه های داخلی انجام میدهد .
- ماده (۲۸) ریاست المپیک بصورت عمومی وظایف ذیل را انجام میدهد .
- الف : ملاحظه و تدقیق اساسنامه کلوبها و موسسات سپورتی که در داخل مملکت تشکیل می شوند و اعطای اجازه تاسیس برای آنها در صورتیکه موافق احکام نظامنامه داخلی ریاست المپیک باشد .
- ب : وضع قواعد اساس سپورتی برای تربیه جوانان و توسعه انواع سپورتهای .
- ج : نمایندگی از سپورت و سپورتمین های مملکت در خارج و اقدام به نشرات سپورتی بغرض تربیه و انکشاف معلومات و روحیه سپورت در مملکت و واقف ساختن علاقه مندان سپورت بقواعد بین المللی سپورت .
- ماده (۲۹) وظایف مدیریت ارتباطات مؤسسات امداد تخنیک ازین قرار است .
- الف : تامین ارتباط حکومت با هیئت های امداد تخنیک .

ب. حصول فهرست احتیاج دوائر دولتی و مؤسسات خصوصی و تفویض آن به هیئت های امداد تخنیکي پس از موافقه صدر اعظم .

ج. اخذ معلومات راجع به سوانح متخصصین امداد تخنیکي که از مجرای ریاسات هیئت امداد تخنیکي اجازه ورود به مملکت میخواهند و انتخاب اشخاصیکه از آن جمله برایشان باید اجازه ورود داده شود . و اشعار نتیجه مفصل راجع به آن رئیس های هیئت امداد تخنیکي و وزارت خارجه و اداره مربوطه .

د. حصول نقل راپورت های متخصصین امداد تخنیکي با ترجمه آن که بد وائس مربوطه میسپارند و تحقیق و مراقبت اجراآت دوائر مربوطه راجع به آن و تقدیم نتیجه بحضور صدر اعظم .

ه. معرفی متخصصینیکه از طرف هیئت های امداد تخنیکي به افغانستان فرستاده میشوند بادارات مربوطه و مراقبت از اجراآت و فعالیت متخصصین مذکور .

و. وقتاً فوقتاً حصول معلومات راجع به حاضری و مصروفیت متخصصین امداد تخنیکي از دوائر مربوطه و در صورت عدم پابندی شان در وظیفه اطلاع بروسای هیئت تخنیکي و هم اشعار کیفیت بخود شان توسط یاد داشت ها و استفسار علت آن .

ز. انتقال تخصیص های مصارف اعضاء هیئت امداد تخنیکي بحساب هیئت دربانگ مربوط موافقه ای های تحریری بین دولت و ریاستهای مذکور
ط. ابلاغ نظریات دوائر مربوطه راجع به پروگرامهای امداد تخنیکي و ارسال آن بر ریاست های امداد تخنیکي .

(ماده ۳۰) وظایف مدیریت ستمترل یونیت ازین قرار است .

الف. جمع آوری پلانهای مرتبه وزارت و ریاست های مستقاه و ترتیب دادن پلانهای عمومی اصلاحی مملکت .

ب. اظهار نظر در مورد پلانهای مرتبه وزارتتها توسط متخصصین مربوطه .

ج. جمع آوری و فهرست نمودن تمام پروژه ها و پلانها که در ساحه مختلفه چه در سالهای ماقبل و چه بعد ازین روی دست گرفته میشود .

ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی

برای تفتیش و واریسی امور اداری و حسابی دوائر مملکتی از تاریخ اول ثور ۱۳۳۳ ریاست عمومی تفتیش در مقام صدارت عظمی تأسیس گردید و وظایف ریاست عمومی که به دوشق منقسم گردیده است بنام ریاست اداری و ریاست دیوان محاسبات یاد شده که وظایف اداری و حسابی را بر ریاست های علیحده از هم تفریق مینماید .

اجراءات اداری.

- ۱ - ترتیب و تسوید پروژہ های مفصل اصولنامه تفتیش و تعلیماتنا مہ کہ برای مفتشین یک رهنمای مکمل طرز تفتیش بداخل چوکات وظیفہ اصلی دانسته میشود کہ پروژہ های مذکور هنوز ہم تحت دوران تدقیق و طی مراتب اصولی میباشد .
- ۲ - ترتیب یک تعداد جداول و دفاتر جدید یکہ بہ خوبترین طرز امور تفتیش اداری را بقید انتظام آورد و وجہ تعمیم جداول و دفاتر مذکور بدوائر تفتیش تمام وزارت خانہ ہا نمونہ های آن ارسال گردیدہ است .
- ۳ - قرار های تحقیق کہ از طرف انجمن ریاست تفتیش اداری راجع بہ تفتیش های گذشتہ صادر شدہ است .
- ۴ - اوراق تفتیش شعبہ عارضین مقام صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۵ - اوراق تفتیش شعبہ اوراق مقام صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۶ - اوراق تفتیش شعبات تحریرات صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۷ - اوراق تفتیش شعبہ مامورین صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۸ - اوراق تفتیش شعبات اجرائیہ و کنترول صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۹ - اوراق تفتیش نسبتی عبدالاحد خان مدیر عمومی کنترول وزیرین شاہ مدیر زراعت بہ انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بغرض دوران محاکمہ بوزارت مالہ ابلاغ شد .
- ۱۰ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت ہرات جہت تحقیق بہ انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۱۱ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت قندھار جہت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۱۲ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت فراہ جہت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۱۳ - اوراق تفتیش شعبہ تعاونی بلدیہ ہرات جہت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .

- ۱۱- اوراق تفتیش مدیریت هو تلها جهت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم وبغرض محاکمه مامورین مسئول قرار لازمه انجمن بمرجعهش ابلاغ شد .
- ۱۲- اوراق تفتیش زمینهای ورثه خواجه عظامحمد جهت تحقیق با انجمن ریاست و چون اینهارا بطور ناجایز غصب کرده بود مامورین مسئول قرار فیصله انجمن بمرجعهش ابلاغ شد .
- ۱۳- اوراق تفتیش اضافه جریبی زمینهای ملک نورمحمد جهت تحقیق به انجمن ریاست وبغرض گرفتن تفاوت قیمت بمرجعهش ابلاغ شد .
- تفتیشهای ثبکه توسط هیئتهای ریاست تفتیش اداری در ظرف سال بعمل آمده است ؛
- ۱- معطلی سامان حجازی ونجاری هوتل کابل تحت تفتیش قرار گرفته به اساس آن بوزارت فوائد عامه هدایت لازمه صادر شد .
- ۲- مغازه های نمبر ۱۱ و ۱۲ کوپراتیف مامورین » » » گرفته وبغرض تعیین تفاوت های حسابی بریاست دیوان محاسبات سپرده شد .
- ۳- بریاست ع صالح محمد رئیس گروپ سوم جهت حل وفصل قضایای ذات البینی باشندگان حکومت کلان دایزنگی وارزگان یک هیئت اعزام گردید که هیئت مذکور نتیجه تفتیش قضایای مذکور را که بطور اطمینان بخش انجام شده بود بریاست تفتیش تقدیم وبعد از غور مقامات صلاحیت دار جهت تطبیق بوزارت داخله ارسال شد .
- ۴- بریاست ع محمد کریم رئیس گروپ چهارم جهت تفتیش و واریسی امور ۱۳ ساله ناکلین ولایات شمال یک هیئت بدانصوب اعزام گردید که یک حصه کار مذکور را تکمیل و برای انجام مسائل باقیمانده کارهای مذکور تشبیهات هیئت جریان دارد و کارهای انجام شده بامروالاحضرت صدراعظم صاحب به هیئت تحقیق سپرده شد .
- ۵- ع عبدالسلام رئیس گروپ اول حسب معمول در جلسه سالانه هیئت نظارت ریاست به انحصارات دولتی اشتراک نموده وبعد از ختم جلسات مذکور بریاست مراجعت نمودند
- ۶- ص فتح محمدخان مفتش درجه هیئت واریسی امور شرکت برق شامل گردیده وتاهنوز بوظیفه مذکور مصروف است .
- ۷- بریاست ع عبدالسلام رئیس گروپ اول جهت واریسی امور حکومت کوهدا من یک هیئت بتاریخ ۱۷ عقرب اعزام وبتاریخ ۳۰ قوس با نتایج تفتیش مراجعت نموده اوراق مذکور بعد از ملاحظه مقامات رفیع در انجمن تحقیق ریاست تفتیش اداری تحت تحقیق قرار یافته از صورت جریان تفتیش حسن اجراآت مامورین حکومت کوهدا من رضائیت حضور والاحضرت صدراعظم صاحب بمراجع مربوطه اعلام گردید .
- ۸- بریاست ص محمد انور رئیس کمیسیون ب گروپ اول جهت واریسی امور حکومت ده سبز یک هیئت بتاریخ ۱۷ عقرب اعزام وبتاریخ ۳۰ قوس با نتایج تفتیش مراجعت نموده

و اوراق مذکور بعد از ملاحظه مقامات رفیعہ در انجمن ریاست تفتیش اداری تحت تحقیق قرار گرفته و برای جریان مراتب اصولی نظریہ انجمن بمراجع مربوط ابلاغ شد. ۹- بریاست ع محمد صدیق معاون ریاست تفتیش اداری جهت واریسی کار هیئت های هفتگانه توزیع تذکره حکومت کلان دایزنگی یک هیئت که اعضای آن از وزارت دفاع ملی و ولایت کابل تبین شده بود اعزام و بعد از واریسی لازمه با نتایج تفتیش برگشته اوراق و نظریات هیئت مذکور جهت اجرا آت مقتضیه بوزارت داخله گسیل شد

(مدیریت تدقیق و تدوین قوانین)

در تشکیلات سال ۱۳۳۳ صدارت عظمی یک شعبه مؤثر و مهمی بوجود آمد که نظیر آن در سنوات گذشته و در دوران سابق وجود نداشت. شبهه نیست که واضع حقیقی و اصلی قانون پارلمان میباشد و قوه اجرائیه پیشنهادات خود را نظر به مقتضیات زمان و مکان و دساتیر قانون بصورت یک پروژه به آن مرجع تقدیم میدارد چون یگانہ عامل نظم و نسق در جامعه قوانین مجریه و مرعیه آن میباشد بناءً قوه اجرائیه در تدوین قوانین مرعیه خویش خیلی دقیقانه و محاطانه حرکت نموده و به اشخاص متبحر و ماهر این رشته علم نیز موقع میدهند تا قوانین تدوین را از نگاه علمی آن تدقیق و نقایص وارده را دقیقانه مرتفع و بعد آنرا به مرجع حقیقی آن که پارلمان است تقدیم میدارند.

به همین نسبت است که اگر ما به تشکیلات تدوین قوانین معالک خارجه نظری بیندازیم دیده میشود که بر علاوه پارلمان شعبات تدقیق قوانین و تدوین قوانین نیز وجود داشته و در ساحه احداث قوانین رول بارزی را بازی مینماید. چون دنیای امروزه بطرف تکامل و ارتقاء روان است اختراعات و پیشرفت در امور اجتماعی و ساینس بعضی و جبهه های جدیدی را به عالمان و اهل یک جمعیت با رمی آورد ناگزیر جوامع بشری هم دساتیری جهت سلامت ماندن این امور وضع نموده و از هرج و مرج جلوگیری مینمایند. مملکت عزیز ما که دنیای سرریع السیر ترقی را دنبال مینماید احتیاج به وضع دساتیر در رشته های جدید التاسیس احساس میکند. بناءً لازم دیده شد تا مدیریت تدقیق و تدوین قوانین را به رجود آورده و توسط این تشکیل درآینده قریب بتواند قوانین مرعیه را اصلاح و قوانین جدید را تدوین و بمقام و مرجع حقیقی آن بسپارد.

این شعبه در اوائل ماه ثور سال ۱۳۳۳ تا سیس واز توجه و علاقه خاصیکه والا حضرت صدراعظم به این شعبه مبذول فرموده اند بسرعت تام به خط السیر تکامل

خویش یو بیان است چنانچه فعلا بزرگترین هدف این شعبه بدست آوردن و جمع آوری
لوائح قانونی معالک اسلامی و سایر معالک مترقی گیتیست تا الحال این شعبه
کوچک موفق شد تا است قوانین معالک اسلامی را از قبیل دولت - مصر - عراق -
سوریه - ایران - و غیره معالک مترقی گیتی از قبیل انگلستان - آمریکا -
فرانسه - سوئیس - هند - و غیره را مطالعه و بعد از مطالعه لستهای مذکور کتب
مؤثر و مفید قانونی آنرا انتخاب و منظوری والا حضرت صدر اعظم را جهت
خریداری کتب اخذ نموده و البته در ضمن این شعبه است کتب قانونی معالک دیگر
را نیز دستیاب و کتب مفید و قابل استفاده آنرا پس از منظوری والا حضرت
خریداری مینماید. در ضمن تشکیلات این شعبه یار و وظایف این شعبه را بمطالعه
خوانندگان عزیز ما گذاشته و سپس شمه از فعالیت چند ماهه آن را به صورت
اجمال و مختصر تحریر میداریم.

۱ - تدقیق هرگونه مسائل حقوقی مربوط به امور صدارت عظمی و اظهار
نظریات راجع به آن.

۲ - تدقیق پروژه های قوانین نظامنامه ها و تعلیماتنامه ها و هائیکه از طرف دوائر
صدارت عظمی و با وزارت خانه ها و ریاستهای مستقل و سایر دوائر حکومتی ترتیب
میگردد از نقطه نظر پرنسپهای حقوقی و سیاست حکومت.

تبصره. اگر پروژه های مذکور اصلاحات جزئی به کار داشته باشد از طرف
این شعبه اجرا و الا بدوائر مربوطه با اظهار نظریات مسترد میشود.

۳) حتی الامکان تدقیق موضوعات قانونی واداری دول خارجه به غرض استفاده از آن

۴) انجام وظائیکه از طرف صدر اعظم به این شعبه محول میگردد.

پس از اخذ این خطوط درشت که وظائف عمده این مدیریت را روشن میساخت
مدیریت قوانین از بدو تاسیس خویش حتی الوسع کوشید تا آن قوانین حقیقی و معتبر
را که تحت الشاع پرزه های ناقص و فرامین موقتی قرار گرفته بودند دوباره احیا و به
صحنه تطبیق و اجرا قرار دهد.

این شعبه میکوشد تا نواقص قانونی را دریافت و راجع به تعدیل و اصلاح آن
اقدامات مؤثری را اتخاذ نماید قسمیکه قبلا خاطر نشان شد شعبه تدقیق و تدوین
و قوانین هنوز در مراحل ابتدائی خود بوده بناءً تشکیلات آنهم فعلا خیلی کوچک و محض
جهت اكمال وسائل این شعبه کافی شمرده خواهد شد که اعضای موجوده آن عبارت اند از

۱) فقیر بنی (الفی) ایسانسه حقوق مقایسوی به حیث مدیر کفالت (۴).

۲) محمدانور (واحدی) ایسانسه حقوق بکفالت رتبه (۶).

(۳) حامد (سلجوقی) ایسانسه حقوق عضو بکفالت رتبه (۶).

فملاً هدف اعضای فوق تاسیس و به کار انداختن مرام فوق بوده و امیدواریم بعد از اکمال تمام ضروریات این شعبه تشکیلات آنرا وسعت داده و از نظریات نیک منورین و جوانان تعلیم یافته و اشخاص باتدبیر این خاک استفاده شایانی نموده و قوانین مملکت را به پایه ارتقاء آن سوق دهیم این شعبه با وجودیکه شدیداً مصروف تکامل و مساعد ساختن زمینه فعالیت آینده خود میباشد باز هم تا حد اخیر نگذاشته که قوانین متدونه از تفتیش و تدقیق خارج مانده و با سرسری عبور نماید.

قوانینی که از اول جوزا الی پانزده قوس درین اداره ترتیب و تدقیق و اصلاح گردیده ذیلاً نامبرده میشود

(۱) اصولنامه محاکمات مامورین ملکیه

(۲) مؤیدات محاکمات مامورین ملکیه

(۳) اساسنامه انجمن جریده نگاران

(۴) اساسنامه پیشو قولنه

(۵) اساسنامه کوپراتیف زراعتی

(۶) ضمیمه اصولنامه محاکمات عسکری

(۷) اصولنامه جزای عسکری

(۸) اخذ محصولات ذریعه قونسگری ها

(۹) اصولنامه مرستون

(۱۰) اساسنامه موسسه سباهی طباعتی

(۱۱) مقررات راجع به تدویر و تاسیس سینماها

(۱۲) مقررات راجع به نشر بولتن سفارت خانه ها دول خارجیه

(۱۳) مقررات راجع به اخبار و اعلانات پروگرام موسیقی رادیو

(۱۴) اساسنامه بانک زراعتی و صنایع دستی

۱۵ جعله فرامین لوائح پروژه ها و غیره دستاویزی که در شعبات مختلفه مملکتی مرعی بوده از طرف این شعبه جمع آوری و تحت تصنیف و ترتیب قرار گرفت و عده که قابل استفاده باشد البته به آن اعتبار قانونی داده خواهد شد و عده ای که بی مورد و خلاف دستاویز قانونی و مقتضیات زمان باشد البته نسخ قرار داده خواهد شد. مدیریت قوانین بر علاوه فعالیت فوق که بصورت خلاصه ذکر است به ترجمه قوانین ممالک مختلفه اقدام ورزید تا بتواند در آینده قریب زمینه مساعدی را جهت تدوین قوانین مملکت عزیز بمیان آورده مدیریت قوانین با اکثر موسسات و سفارت های افغانی در مملکت خارجه به تماس آمده و بمحض گرفتن یک نتیجه از آن اقدامات فعالیت

- موثری را در رشته تدقیق و تدوین بجا آورد نسبت
با اینکه ریاست محاسبات جدید تشکیل بوده اجرا آتیکه در دوره هشت ماه بعمل
آمده ذیلاً توضیح میگردد .
- ۱- حواله هائیکه علاوه از پنجاهزار افغانی چه آونسوچه قطعی بوده و ویزه آن
بر ریاست دیوان محاسبات متعلق است بعد از غور و تدقیق ویزه شده . ۴۲۲ قطعه
 - ۲- قرار داد هائیکه ویزه آن متعلق بر ریاست دیوان محاسبات بوده و از وزارت
خانه ها و دوائر مستقل بغرض ویزه واصل و بعد از غور و تدقیق ویزه شده . ۱۱۰ قطعه
 - ۳- حسابات موعدی که از مراجع مربوطه جهت تدقیق و غور واصل گردیده
قسمتی از آن تدقیق و اعتراضات مذکور بر جمش مخا بره و قسمتی آن تحت تدقیق
و علم آوری میباشند .
 - ۴- تخصیص آتیکه از وزارت مالیه و اصل و از گروپهای مربوطه بعد غور اجرا آت
لازمه گردیده . ۸۲۶ قطعه
 - ۵- مکاتیب صادره که بوزارت خانه ها و دوائر صادر گردیده . ۳۱۷۱ »
 - ۶- هیئت هائیکه از ما مورین موجوده ریاست دیوان محاسبات بغرض تفتیش
و تدقیق بدوائر اعزام شده اند .
 - ۱- برای تفتیش امور خریداری غله حکومتی ده سبز .
 - ۲- » » » » » بگرامی .
 - ۳- » ملاحظه و تعیین قیمت خانه ، سرای ، دکاکین ، و غیره که تحت نقشه
تخریب بلدیه آمده .
 - ۴- برای تدقیق فقره باقیداری خزانه دار ریاست قبایل .
 - ۵- » تفتیش امور تحویلخانه ها و مدیریت لوازم وزارت معارف .
 - ۶- » رهنمائی امور عینیات و ملاحظه امور حسابی تماماً وزارت خانه ها
و دوائر مستقل .
 - ۷- فقراتیکه جهت غور و تدقیق و اصدار فیصله مالی بر ریاست دیوان محاسبات
واصل گردیده بعد از غور و تدقیق از انجمن ریاست فیصله مالی صادر و بمقام صدارت
تقدیم گردیده و با تقدیم میشود .
 - الف ، فقراتیکه ذریعه مفتشین خود ریاست دیوان محاسبات راجع به نواقص
امور تحویلخانه ها و لوازم وزارت معارف بعمل آمده . ۵ فقره
 - ب :- معامله قرار داد دشت و چوئه مدیریت نمکسار اندخوی . ۱ فقره
 - ج :- تفتیش دوائر مرکز و مجلات مستوفیت ولایت فطغن . ۱ فقره
 - د :- فقره مصارف پولهای پوند ، کلدار ، افغانی ، ورزشکاران افغانی . ۱ فقره

- ه :- فقره عرض نور محمد قراردادى خشت و چونه شرکت پخته شما لى ۱- فقره
و :- فقره باقیداری باز محمد خان خزانہ دار ۱- »
ز :- » تفتیش امور خریداری غله حکومتی بگرامی ۱- »
ح :- » » » » » » » ۱- »
ط :- » باقیداری بیرسنگه هندو ۱- »
ی :- » تفتیش امور دوره اول ریاست بناروالی بداخل (۳۶) دوسیه حاوی ۳۶- »
۴۹- فقره

فقراتیکه در انجمن ریاست تحت دوران و فیصله است .

- الف :- فقره عرض يك عده حجاج افغانى ۱- فقره
ب :- » تفتیش دیپوی تعاونی ۱- »
ج :- » قرار داد محمد انور ۱- »
د :- » حریق گدام پخته بلخ مزار شریف ۱- »
ه :- » کمبود سنگهای وزنی مغازه ۱۲ کوپراتیف ۱- »
و :- » تفتیش مدیریت صنایع محبس ۱- »
ز :- » تفتیش باز دید امور ریاست پوهنتون ۱- »
ح :- » » » وزارت فواید عامه ۱- »
ط :- » » » اقتصاد ملی ۱- »
ی :- » » » » خارجه ۱- »
ك :- » » » ریاست صكوك ۱- »
ل :- » » » ضرابخانه ۱- »
فقره باقیداری غلام محمد کاتب نمكسار ۱- »
ن :- » و باز دید امور وزارت معارف ۱- »

جمله ۱۴- فقره

امور ریاست المپیک

ریاست المپیک افغانی قرار سا لهای گذشته از روی اختیارات و توان بودجه محدود خود تا اندازه که توانسته در امور ورزش و تقویه تیمها و تربیه جسمانی جوانان مملکت ز حمت کشیده است.

در سال ۱۳۳۳ ریاست المپیک با بیشتر کمیته های المپیک دنیا در تماس بوده و تا حالا (۷۶) کمیته های المپیک دنیا که از روی حروف الف با اول آن المپیک خود افغانستان و اخیر آن المپیک یوگو سلاویا میباشند و با ریاست المپیک افغانی همیشه داخل مکاتبه میباشند و المپیک افغانی را به رسمیت شناخته اند.

در برج ثور سال موجوده بتاریخ اول می که مصادف به اماه ثورم شود مسابقات دوم ممالک شرقی در مانیلا مرکز فلپین صورت گرفت که ریاست المپیک افغانی هم تیم فوتبال بایک نفر وزن بردار یک نفر نیزه انداز افغانی را که جمعا ۱۸ نفر میشوند برایست بنایغلی محمد فاروق سراج که از جمله سابقه دارترین ورزشکاران مملکت است بغرض اشتراک به فلپین فرستاد در مسابقات آسیائی تقریباً که تمام ممالک شرقی شرکت نمود و بود ندر نتیجه بریالی وزن بردار افغانی در وزن سنگین دومین پهلوان (شرقی) آماتور شرقی شناخته شد همچنین در فوتبال تیم افغانستان درجه هشتم را به شرق حائز گردید و نیزه انداز افغانی درجه ششم را به شرق نائل شد در مجالس رؤسای المپیک ممالک شرقی از طرف بنایغلی محمد فاروق سراج رئیس ریاست افغانی به المپیک سوم شرقیها که به توکیو مرکز ژاپون صورت میگردد پیشنهاد شد که بازی ها کی هم در جمله بازی های شرقی داخل شود و پیشنهاد رئیس افغانی از طرف تمام ممالک شرقی پذیرفته شده.

در جشن استقلال امسال از طرف المپیک افغانی تیم های ورزشی فوتبال و هاکی هند دعوت شده که تمام ترتیب بود و باش و غیره مهماننداری و مسابقات آنها از طرف المپیک عملی گردیده و امسال عموم پروگرام نمایشات ورزشی جشن بصورت خیلی صحیح و منظم از طرف المپیک عملی اجراء شده که مورد پسند عام واقع گردیده و از طرف ریاست بنار و السی کابل مکتوبهای اظهار امتنان و تشکر از حسن ترتیب عموم نمایشات جشن استقلال امسال علاوه از مسابقات فوتبال و هاکی با تیم های مملکت دوست ما هندوستان مسابقات ووالیبال با سفارت شوروی و سافت بال با امریکائیهای مقیم افغانستان و مسابقات بزرگ پهلوانی هم از طرف المپیک در روزهای جشن استقلال ترتیب داده شد. ترتیب نمایشات سیورتی در روزهای جشن هم قرار سا لهای گذشته بدوش ریاست المپیک بود که از حسن انتظام آن مکتوبهای رسمی از ریاست قبایل

مبنی بر امتنان از حسن ترتیب جشن یبستوستان مذکور بریاست المپیک رسیده است
امسال مسابقه بزرگ بزرگشی که در آن ولایت مزارومیمنه یک طرف و قطن و بد خشان
از جانب دیگر به تقریب جشن تولدی اعلیحضرت همایونی عملی شد تمام ترتیب مسابقات
و غیره آن از طرق المپیک گرفته شد که یک تعداد زیاد فوتو گرافهای امریکائی و دیگر
خارجی ها برای اخذ فوتو در آن حصه گرفته بودند و در نتیجه امسال تیم مزار شریف
بیرق قهرمانی را از تیم قطن گرفت .

امسال یک تورنمنت قهرمانی شطرنج نیز از طرف المپیک در سالون هوتل کابل
اجراء شد که به نفر قهرمان انعامات لازم داده شده است در اثر دعوت نامه ای که
از طرف کمیته المپیک روسیه شوروی برای یک تیم فوتبال افغانی در ماه سنبله رسیده بود
که به نسبت نزدیکی جشن استقلال و گرفتاری تیم های فوتبال ما به مسابقات جشن از طرف
بناغلی سراج به عنوان رئیس المپیک شوروی تیلگرافی و مکتوبی عفوخواسته شد و موکول
به وقت دیگر گردید در اثر یک دعوت نامه آلانندیا فزیکل ایجوکیشن کنفرانس کلکته
و حکومت دوست ما هندوستان ترتیب سفیریک تیم والیبال افغانی به دعوت هند بریاست
بناغلی سراج گرفته شد که بتاریخ ۲۴ قوس هیئت افغانی طرف هند عزیمت نموده .
و بعد از اجرای مسابقات دوستانه در تمام هند که از دهه مسابقه (۹) آنرا تیم کابل
غالب و در یکی آن تیم هند غالب شد و نمایش دادن فلمهای رنگه بزرگشی که مورد دلچسپی
هندیها واقع گردید و پذیرائی ها و مهمان نوازی های بی سابقه که از طرف تمام موسسات
ورزشی و جوانان هند دیده شد بتاریخ ۲۹ جدی هیئت از هند عودت نمودند بتاریخ ۱۸ دلو
امسال ترتیب یک تورنمنت قهرمانی بزرگ بونگ قرار سالهای گذشته از طرف المپیک
گرفته شده که درین مسابقات بسا از خارجی های مقیم کابل و اعضای محترم سفارتخانه ها
فیزا اشتراک نموده اند . امسال ریاست المپیک در نظر دارد که پس از ملاحظه و مطالعه
تشکیلات موسسات المپیک فرانسه انگلستان مصر ترکیه هندوستان پاکستان و ایران
عنقریب قرار امریه مقام صدارت تشکیلی جدید کمیته المپیک افغانی را روی کار آورد
دعوتنامه های که بریاست المپیک امسال رسیده دعوت اشتراک ورزشکاران افغانی است
به المپیک مندهای زمستانی المپیک ۱۹۵۶ که به ایتالیا عملی می شود دعوتنامه اشتراک
افغانستان به المپیک بین المللی ملبورن (استرالیا) دعوتنامه اشتراک افغانستان به نمائشات
ورزشی بین المللی شهر لندن و ایتالیا دعوتنامه اشتراک تیم ها کی افغانی به مسابقات
کراچی دعوتنامه اشتراک تیم ها کی افغانی به مسابقات ها کی بهوپال هند .

اجرا آتی که محکمه عالی تمیز از اول ۱۳۳۳ الی ۲۵ جدی نموده قرار ذیل است : —

الف. فقراتیکه بصورت مجموعی بغرض تمیزخواهی واصل گشته (۳۷) فقره
ب. فقراتیکه فیصله نشده تحت اجرا است (۱۶) فقره

ج. فقراتیکه فیصله شده (۲۱) فقره

امور وزارت خارجه

در تشکیل جدید سال ۱۳۳۳ وزارت امور خارجه مدیریت عمومی اوراق بنام مدیریت عمومی آرشیف گرفته شده است. چون کارانندیکا تورویاکنویس از شعبات در این تشکیل بر داشته شده يك شعبه جدید نظر به تشکیل سابق بنام شعبه تبیض در تشکیل جدید مدیریت عمومی آرشیف گنجانیده شده است.

مدیریت عمومی آرشیف بکار خود شروع نموده سوا بق گذشته تقریباً هشت ساله شعبات را که باقی مانده بود جمع آوری و بکار طبقه بندی و ترتیب لایحه های شعبات مربوطه اقدام نموده است.

شعبه دوم سیاسی

در جریان سال ۱۳۳۳ امور يکه توسط مدیریت دوم سیاسی وزارت امور خارجه انجام گردیده است قرار ذیل اند.

۱- موافقت دولتین افغان و المان غربی را جمع به روابط سیاسی و تاسیس وزارت مختاری و تبادل نمایندگان بدرجه وزیر مختار که بتاريخ ۲۰ - اسد ۱۳۳۳ مطابق ۱۲ اگست ۱۹۵۴ درین باره یاد داشت ها از لندن مبادله و همان روز موضوع درجراید مملکتین شایع و متعاقباً وزیر مختار دولت المان غربی آقای (فرانز گویرنگک) هم بکابل وارد و اعتماد نامه خود را بحضور اعلیحضرت هما یونی تقدیم نمودند.

۱- موافقت دولتین افغان و یوگو سلاوی را جمع به قیام روابط سیاسی و معرفی سفارتکبری دولتین متمینه انتره بصفت وزیر مختار بدر بار حکو متین و عقد معاهده بین ع، ج، س، اسدالله سراج و جلالتماب سفیر کبیر یوگو سلاوی در سالون سفارتکبری افغانی در انقره که تاریخ انعقاد پیمان مذکور و فوتو های مراسم تشریفانی آن درجراید مرکز انتشار یافت.

۳- موافقت دولتین افغان و چین را جمع به قیام روابط سیاسی تاسیس سفارتکبری دولتین به پای تخت دولتین در آبنده قریب که موضوع بتاريخ پنجشنبه ۲۹ جدی ۱۳۳۳ مطابق ۲۰ جنوری ۱۹۵۵ در منابع نشریاتی هر دو مملکت شایع و موضوع به اطلاع رسا نیده شده.

اجرا آت ریاست تشریفات در سال ۱۳۳۳

۱- عالیقدر جلالتماب سردار عبدالجسین عزیز بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت هما یونی در دهلی جدید تعین و مقرر گردیده و بتاريخ ۱۷ حمل ۱۳۳۳ - اعتماد نامه خویش را به رئیس جمهور هند تقدیم نمودند.

- ۲- عالیقدر جلالتماب سردار نجیب‌الله بی‌حیث‌السفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در لندن تعیین و مقرر گردیده و اعتماد نامه خویش را بهمان تاریخ به ملکه انگلستان تقدیم فرمودند.
- ۳- عالیقدر جلالتماب عبدالهادی دای بی‌حیث اولین وزیر مختار افغانستانی در جوگارتا مقرر و اگر یمان شان بتاریخ ۲-۲-۳۳ مواسلت نمود.
- ۴- عالیقدر جلالتماب سردار اعلی محمد نوروز به بی‌حیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در حجاز تعیین و مقرر گردیده و اعتماد نامه خویش را بتاریخ ۳۱-۷-۱۳۳۳ به حضور اعلیحضرت ملک سعود پادشاه عربستان سعودی تقدیم نمود.
- ۵- جلالتماب فرانسوا بریا سفیر کبیر دوات جمهوری فرانسه بعوض جلالتماب میشل بریال تعیین و مقرر گردیده و بتاریخ ۳ سرطان ۱۳۳۳ وارد کابل شده و اعتماد نامه خود را به حضور اعلیحضرت همایونی به تاریخ ۱۲ سرطان قبل از ظهر تقدیم نمودند.
- ۶- جلالتماب محمود صلاحی سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران عوض جلالتماب عبدالاحسن مسعود انصاری تعیین و مقرر گردیده و بتاریخ ۶ سرطان وارد کابل و اعتماد نامه خویش را در ۱۵ سرطان ۱۳۳۳ ساعت یازده و نیم بجه قبل از ظهر به حضور اعلیحضرت شهبازی تقدیم نمودند.
- ۷- عاص عبدالروف ناصر ضیائی اولین جنرال قونسل افغانی در بمبئی به عوض عالیقدر غلام احمد خان نوید تعیین و مقرر شدند.
- ۸- ع غلام احمد نوید قونسل افغانی در بمبئی بصفت جنرال قونسل افغانستانی در مشهد عوض آقای ع محمد قسیم خان نعیم مقرر گردیدند.
- ۹- جلالتماب لوانگ بدروردی اولین وزیر مختار تایلند بدربار کابل بتاریخ ۱۹ سرطان وارد کابل گردیده و در اول اسد بساعت ۱۱ بجه قبل از ظهر اعتماد نامه خویش را به حضور مبارک اعلیحضرت همایونی تقدیم نمود.
- ۱۰- عالیقدر غلام حسن صافی بی‌حیث قونسل افغانی در پشاور تعیین و مقرر گردیدند.
- ۱۱- عالیقدر جلالتماب عبدالحمید عزیز معین سیاسی وزارت امور خارجه بی‌حیث نماینده دائمی افغانستان در سازمان ملل متحد تعیین و مقرر شدند.
- ۱۲- ع ج سردار اعلی محمد عمر فرقه مشر اول سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در پاریس بی‌حیث سفیر کبیر افغانستانی در طهران مقرر گردیدند.
- ۱۳- نسبت فوت جلالتماب اندری و یشنسکی معاون وزارت امور خارجه رئیس هیئت دولت اتحادیه جماهیر شوروی تلگرام تعزیت بتاریخ ۳-۹-۱۳۳۳ از حضور

ع ج ل ع والا حضرت وزیر امور خارجیه و معاون صدارت عظمی بعنوان جلا لتمام
مولوتوف وزیر امور خارجیه دولت مزبور مغایره گردیده .

۱۴ نسبت فوت والا حضرت شاه پور علیرضا پهلوی برادر اعلی حضرت شاهنامه ایران
تلگرام تعزیت از حضور مبارک اعلی حضرت همایونی بعنوان اعلی حضرت شاه ایران
مغایره گردید و نیز از حضور ع ج ل ع والا حضرت افخم صدراعظم صاحب نامه مبنی
بر اظهار همدردی و تسلیت به جلا لتمام سفیر کبیر ایران در کابل فرستاده شده
و علاوه بر آن در مجلس فاتحه خوانیکه بتاريخ ۱۲ عقرب ۱۳۳۳ بسفارت کبیری ایران منعقد
گردیده بود والا حضرت اشرف ل ا نشان سر دار شاه ولیخان و ع ج س ا علی محمد
معاون صدارت عظمی تشریف فرما شده و نیز ما مورین دولتی افغانستان از درجه
معین الی مدیر عمومی اشتراک فرمودند .

۱۵ جلا لتمام الفود و نو چو وزیر مختار ایتالیه بتاريخ ۳۰ فوس وارد کابل
گردیده و بتاريخ ۲۱ جدی ساعت ۱۱ بجه قبل از ظهر اگر یان خویش را بحضور
مبارک اعلی حضرت همایونی تقدیم نموده .

۱۶ جلا لتمام فرانس کویرنگک اولین وزیر مختار آلمان ۲ جدی وارد کابل
گردیده و بتاريخ ۲۱ جدی ساعت ۱۱ بجه و ۴۱ دقیقه قبل از ظهر اعتماد نامه خویش
را به حضور اعلی حضرت همایونی تقدیم نمود .

۱۷ بتاريخ ۲۰ جدی ساعت ۱۰ قبل از ظهر مسز و مستر لارد نماینده امریکا
در کمیته حقوق بشر و کمیته اجتماعی و فرهنگی و بشری ملل متحده وارد کابل گردیده
و بتاريخ ۲۲ جدی ساعت ده بجه قبل از ظهر دوباره عودت و در زمان توقف شان مهمان
حکومت متبوعه بودند .

۱۸ جلا لتمام جنرال ابراهیم راوی بحیث وزیر مختار دولت عراق در کابل تعین
و مقرر گردیده است گرچه تقرر مشارالیه در سال ۱۳۳۲ و سالنامه شایع گردیده
است اما آمدن شان بطرف کابل به علتی از جانب دولت متبوعه اش بتعویق افتاده
و عوض آن شخص دیگری را معرفی نموده بود. لیکن باز حکومت عراق اگر یمان
جنرال موصوف را دوباره تقاضا نمود و از حضور اعلی حضرت همایونی دوباره
قبول شد . خلاص سوانح آن در صفحه سالنامه ۱۳۳۲ درج است .

۱- مختصر سوانح جلا لتمام فرانسوا بریاد سفیر کبیر دولت جمهوری فرانسه
در کابل .

جلا لتمام موصوف بتاريخ ۲۰ مارچ ۱۹۰۲ تولد یافته و در اثر گذشتن کابل نکور
بزرگ ۱۹۲۹ به کار ردیو ماتیگ شامل شدند. جلا لتمام شان وظایف متعدد و مختلفه
سیاسی را در وارسوی (Varsavie) و ولسین (d'Alsace) و شنگن

فوتوی عقد قرار داد دوستی افغانستان و دولت یوگوسلاویا که
 در سال ۱۳۳۳ بین بنیاد علی اسدالله سراج سفیر کبیر افغانی و چالتماب
 سفیر دولت یوگوسلاویا در عمارت سفارت افغانستان به انقره
 امضاء گردیده

ریود ژنیرو (Rio de Janeiro) انجام داده و پوست قونسلگری را در بوستون و جنرال قونسلگری را در شیکاگو (Chicago) در اتا زونی گذاشته است و علاوه بر آن در کنفرانسهای متعدد بین المللی به صفت عضو هیئت فرانسه از قبیل کنفرانس بحری لندن ۱۹۳۰ کنفرانس خلع سلاح جینوا ۱۹۳۲-۱۹۳۳ کنفرانس سانفرانسسکو ۱۹۴۵ و کنفرانس مقدونیه ملل متحد در لندن ۱۹۴۵ شامل بودند و از ۱۹۴۶ الی ۱۹۴۷ به عضو سکرتریت یونو غز تقرر حاصل نمودند در اول دسامبر ۱۹۵۳ وزیر مختار و بتاريخ ۱۳ می ۱۹۵۳ بحیث سفیر کبیر دولت جمهوری فرانسه مقرر شدند.

۲- مختصر سوانح جلالتماب محمود صلاحی سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران به دربار کابل.

جلالتماب محمود صلاحی در سال ۱۲۷۰ شمسی در طهران تولد و در ۱۲۹۳ از مدرسه علوم عالی سیاسی فارغ التحصیل و بوزارت خارجه شامل کار گردیده و پس از گذشتن نندن دوره های ماموریت در وزارت امور خارجه ایران بحیث مامور سیاسی در خارج مقرر شدند در ۱۳۱۱ بحیث جنرال قونسل ایران در هرات مشغول وظیفه شدند و نیز بحیث جنرال قونسل ایران در هامبورگ ایفای وظیفه نموده و بعد از آن بحیث مدیر عمومی وزارت امور خارجه ایران مشغول وظیفه و بعداً بحیث معین در ۱۳۲۹ بحیث وکیل وزارت امور خارجه مقرر شدند. بعد از آن بحیث سفیر کبیر در بغداد عزت تقرر حاصل و در ۱۳۲۳ بحیث سفیر کبیر ایران در افغانستان مقرر شدند.

۳- مختصر سوانح جلالتماب الفرد و نوچو وزیر مختار ایتالیه در کابل.

جلالتماب الفرد و نوچو یکی از مامورین با کاریر دپلوما تیکی و قونسل وزارت خارجه ایتالیه میباشد مشارالیه بتاريخ ۳ دسامبر ۱۸۹۲ در شهر تورین تولد یافته و بتاريخ ۳۰ جنوری ۱۹۲۸ در اثر مسابقه به کاریر سیاسی داخل و بعد از چندی بحیث ویس قونسل درجه دوم موظف گردیده ماموریت اول اودر لوکارنو سویس بوده و بعد از آن بتاريخ ۱۳ جون همان سال بمراکش انتقال یافت از ۲۶ جولائی ۱۹۲۸ تا فروری ۱۹۳۰ بحیث کفیل جنرال قونسل ایتالیه در شهر ابات (مراکش) مقرر شده از آنجا بتاريخ ۱۸- اکتوبر به کازابلانکا منتقل گردید بتاريخ ۲۱- اپریل ۱۹۳۰ بحیث ویس درجه یک مقرر شد و در ۳۱- دسمبر ۱۹۳۱ به کویت ارسال شد در ۱۵ دسمبر ۱۹۳۳ بحیث قونسل درجه ۳ مقرر شده در ۱ جولائی ۱۹۳۳ بوزارت امور خارجه مشغول وظیفه بوده و از ۱۳۱ اکتوبر تا ۲۰ دسمبر ۱۹۳۳ کفیل جنرال قونسل ایتالیه در کوکولون بوده است. در ۳۱ دسمبر ۱۹۳۵ بحیث قونسل درجه دوم مقرر شدند و بتاريخ ۱۱۷ اکتوبر ۱۹۳۷ به شهر را کوزا منتقل گردید بتاريخ ۸ دسامبر ۱۹۴۰ به نانی مقرر گردید در اول جنوری ۱۹۴۱ بحیث قونسل درجه اول مقرر شد و در ۸ نوامبر ۱۹۴۲ به آتن منتقل گردید به ۲۳ جولائی ۱۹۴۴

بوزارت خارجه مؤظف گردید.

بتاریخ ۲۰ می ۱۹۴۶ به قاهره مقرر گردید و بتاريخ اول اپریل ۱۹۴۷ بحیث جنرال قونسل به شان پاولو (San Paolo) مقرر و در ۱۹۵۴ بحیث وزیر مختار در بدار کابل مقرر شد.

۴- مختصر سوانح فرانس کویرنگ وزیر مختار آلمان غربی.

دکتور فرانس کویرنگ بتاريخ ۵ می ۱۸۹۲ به لاندسبرگ آلمان تولد یافته و در ۱۹۲۰ بحیث دکتور فلسفه موفق شد. از ۱۹۲۰ الی ۱۹۲۲ بحیث آتشه دروزارت امور خارجه مقرر و از ۱۹۲۵ الی ۲۶ بحیث سکرتر سوم در سفارت کبری آلمان در ماسکو مقرر شد. از ۱۹۲۵ به وزارت مختاری آلمان در قاهره و از ۱۹۲۶ الی ۱۹۲۸ بحیث سکرتر دروزارت مختاری آلمان در بروکسل مشغول وظیفه بوده و از ۱۹۲۸ الی ۱۹۳۰ بوزارت خارجه در برلین کار می‌کرد. از ۱۹۳۰ الی ۱۹۳۴ بحیث قونسل آلمان در ریو لنده کار می‌کرد و از ۱۹۳۴ الی ۱۹۳۶ بحیث سکرتر اول سفارت کبری آلمان در ملدیر و از ۱۹۳۶ الی ۱۹۳۹ در سفارت کبری آلمان در پاریس و از ۱۹۳۹ الی ۱۹۴۰ بحیث جنرال قونسل آلمان در جینوا و از ۱۹۴۰ الی ۱۹۴۴ جنرال قونسل و آمر قونسلگری سفارت آلمان در پاریس و از ۱۹۴۴ الی ۱۹۴۵ بوزارت خارجه آلمان در برلین و از ۱۹۴۶ الی ۱۹۴۹ جریده نویس و نماینده جریده کارموز در بادن بادن جرمنی و از ۱۹۵۰ الی ۱۹۵۳ آمر دفتر مصارف منطقه اشغال شده در بادن بادن و از ۱۹۵۳ معاون آمر دفتر فدرال برای معلومات تجارت خارجی

اجراآت شعبه سه سیاسی وزارت خارجه در سال ۱۳۳۳

فضیه پشتو نستان .

مسئله مهمی که امروز در زمینه روابط افغانستان و پاکستان دخیل دارد قضیه اختلاف پشتو نستان میباشد که تا کنون حل نگردیده و دولت افغانستان به ساقچه رویه مسالمتکارانه و صلح جویانه که اساس سیاست خارجی او به آن بنا شده است درین باره بطور لایق قطع بحکومت پاکستان مراجعه نموده حل این موضوع را طالب شده است چنانچه در ظرف سال ۱۳۳۳ درین باره بیانیتهای انتشار یافته که همه شاهد مساعی دوستانه مردم و حکومت افغانستان است .

۱- بتاريخ شاعلی محمد علی صدر اعظم پاکستان از والا حضرت سردار محمد نعیم خان وزیر امور خارجه افغانستان دعوت نمود که حین مراجعت از امریکا به افغانستان مهمان پاکستان باشند والا حضرت وزیر خارجه آن دعوت را پذیرفته و در پاکستان چند روزی توقف نمودند و ضمناً باز ما مداران پاکستان راجع به قضیه پشتو نستان و حسن روابط دولتین مذاکره فرمودند و روز حرکت شان از کراچی بطرف افغانستان

به مجمع نمایندگان جراید پاکستان چنین اظهار نظریه فرمودند که:

اول افغانستان جدا آرزو دارد تا روابط او با مملکت همسایه او پشتوستان و مسلمان پاکستان که هزارها سال با اینطرف باهم علایق عمیق دینی، تمدنی و اقتصادی داشته اند هرچه زودتر اصلاح گردیده و مشکلات موجوده که مانع عملی شدن این آرزوی نیک می باشد رفع گردد و زمینه برای نزدیکی حقیقی دولت دولت برادر و دو مملکت دوست و همجوار پشتوستان پیش از پیش فراهم گردد و درین راه تا جائیکه به افغانستان ربط دارد از ابراز هیچگونه مساعی دریغ نخواهد کرد و برای حصول این مقصد همیشه برای مذاکرت و مقامات دوستانه حاضر و آماده خواهد بود.

دوم اینک موضوع پشتوستان که در حقیقت مشکل حقیقی و عایق یگانگی در راه نزدیکی مملکتین بشمار میرود طوریکه بعضی را به غلط تصور کرده اند هیچیک تصحیح ارضی را در بر نداشته و اصلاً کدام مسئله دادوستد میان افغانستان و پاکستان نیست و افغانستان یک وجب زمین را از خاک پشتوستان برای خود مطالبه و انتظار ندارند بلکه صرف با باشندگان پشتوستان که با افغانها علایقی نژادی، و برادری دارند در مطالبات حقه شان که عبارت از خواش حق تعین سر نوشت آنها باشد و از بدو تاسیس پاکستان این تقاضای مشروع را از آن دولت اسلامی نموده اند محض به سائقه جذبات خون شریکی که وظایف اخلاقی خود هموائی و معاونت مینماید و این مطالبه هم بقدری صاف روشن و بسیط است که امر و تمام ملت های کوچک و بزرگ مفهوم و ارزش آن را درک و مشروعیت آنرا قبول و احترام میکنند.

حینیکه والا حضرت معذوح بکابل مراجعت فرمودند در کابل به نماینده آژانس افغانی عین بیانیه را ایراد فرمودند که در کراچی فرموده بودند آقای جنرال سکندر میرزا وزیر داخله پاکستان در طی یک مصاحبه مطبوعاتی متذکر شد که عنقریب در بین افغانستان و پاکستان در سائر موضوعات مذاکرات آغاز میشود و بدین ترتیب مسئله پشتوستان طفره زدند درین مورد والا حضرت وزیر امور خارجه بوسیله یک مصاحبه مطبوعاتی در کابل این چنین متذکر شدند

(طوریکه قبلاً حین ورود در کابل نسبت به ملاقات و مذاکرات خود در کراچی به آژانس باختی توضیحات مفصل داده بودم و عین مطالب را در پاکستان نیز بصورت واضح اظهار کرده بودیم با وصف ارزوی بسیار صمیمی که برای نزدیکی با ملت برادر خود پاکستان داریم لیکن تا وقتی که مسئله پشتوستان راه حل بخود پیدا نمیکند و طرفین برای یافتن راه حل مذکور به فضاغت خود پشتون ها به موافقه نه می رسد اما اصلاح روابط مملکتین و نزدیکی های که مورد آرزوی ما است سراغ شده نه خواهد توانست و قضیه پشتوستان هم قسمیکه در مصاحبه هفته گذشته مفصلاً شرح داده شد و بهمان اساس به اولیای امور کراچی نیز توضیح گردید عبارت از مطالبه مردم پشتوستان برای حق آزادی تعین سر نوشت خودشان است

از ابتدای تغییر وضع سیاسی نیم فاره هند آنرا تقاضا کرده اند گمان نمیکنم درد نیای امروزه نسبت به مفهوم و بغیر این فورمول ثابت و روشن که در روابط بین المللی و حل و فصل سر نوشت ملت های کوچک و بزرگ در هر کجایکسان مورد استعمال قرار دارد و همچنان راجع معقولیت و مشروعیت آن کدام اشتباهی بمیدان آمده بتواند بر علاوه به زمامداران محترم پاکستان از طرف حکومت افغانستان بکرات توضیح و اطمینان داده شده است که افغانستان در پشتیبانی از این مطالبه معقول پشتو نها هیچیک آرزوی الحاق و توسعه ارضی را برای خود ندارد و بنا بران اینک باردیگر تصریح میشود مادامیکه قضیه پشتوستان بشکل که در بالا وضاحت داده شد بین مملکتین بموافقه نمیرسد هرگونه مذاکرات برای اصلاح روابط نزدیک افغانستان و پاکستان علی الرغم آرزوهای قلبی ما که برای تقرب جوئی به آن مملکت برادر و همدین خود پاکستان داریم به نتیجه نخواهد رسید و تمنای دوستانه که من در کراچی بنام حکومت افغانستان از اولیای امور کراچی نموده ام نیز همین بوده است تا با نشان دادن حسن نظر و پیش آمد مساعد تری در موضوع پشتوستان راه را برای اصلاح روابط و نزدیکی حقیقی مملکتین باز نماید.

در خلال این جریانات آقای صدراعظم پاکستان مفکوره یک یونیت ساختن پاکستان غربی را اعلان نموده چون این بیانیته موجب انضجار و احتجاج مردم پشتوستان و افغانستان گردید بلکه راه مذاکرات را که میتوان بیک صورت مسالمت آمیز بحل نزدیک نمود مشکل ساخت و الاحضرت سردار داؤد صدراعظم بدر برابر این اقدام پاکستان در یک مصاحبه مطبوعاتی گفتند (موقف حکومت افغانستان در مورد مطالبه حقوق مردم پشتوستان تغییری نکرده است).

حکومت و ملت افغانستان هما نظوریکه بارها اعلان گردیده علاقه های پشتوستان را مطابق مطالبه مردم آن جزء خاک پاکستان نمیشناسد و هیچگونه فیصله را در باره علاقه های مذکور که دران آرای خود مردم بصورت آزادانه دخیل نباشد قبول کرده نمیتواند. باین فیصله حکومت پاکستان در باره توحید ایالات پاکستان غربی تا جائیکه بعلاقه های خود پاکستان تعلق میگیرد دخل نداریم ولی تحمیل آن در موارد پشتوستان به دلائلیکه گفته شد مخالف حقوق مسلم و مشروع مردم پشتوستان است. زعماء و مشران و خوانین پشتوستان که در ذیل از آنها اسم برده شده و نیز هر کدام بنوبه خود مخالفت خویش را باین فیصله حکومت پاکستان ابراز و در مقابل آن احتجاج نمودند

۱ - شورای ملی محلی دمو مندو خانگه.

۲ - » » » دورکز خانگه.

- ۳- شورای ملی مجلی دتیرا خانگه
 - ۴- « « « دبا جاوړ »
 - ۵- « « « دصافيو »
 - ۶- عاليچاه خان محمد ايو ب خان ا چکز ائی رئیس حکومت ملی ا يا لتي پښتونستان جنوبی .
 - ۷- ښاغلی موسی خان سالار زعيم بزرگي قوم مسعود .
 - ۸- میراجان سیال وکیل شورای دمو مندو خانگه .
 - ۹- ښاغلی حباب خان يوسفزی زعيم مشهور پښتونستان مرکزی محکوم .
 - ۱۰- « اورنگک زیب خان مسعود معاون قوماندا نی اعلی مسعود .
 - ۱۱- « عاليچاه ملک ولیخان کوکی خیل و عاليچاه ملک سیداحمد زخه خیل .
 - ۱۲- عاليچاه میرزا علیخان رئیس حکومت ملی پښتونستان وسطی .
- به اساس این احتجاج و شورش و شور مردم پښتونستان و افغانستان وزارت خارجه را از راه های دیپلوماسی به حکومت پاکستان متذکر شد که این رویه آنها مخالف مردم پښتونستان بوده و کوچکترین عمل را درباره سرزمین پښتونستان که مخالف آرزوی مردم آن سامان باشد قانونی نمی شناسد فعلاً موضوع در همین جا باقی است .

اجراآت مدیریت عمومی ملل متحد

در سال ۱۳۳۳ نظریه تشکیلات جدید وزارت خارجه ریاست امور بین المللی به مدیریت ملل متحده تبدیل و به تشکیلات مدیریت عمومی سیاسی داخل شد . که اجراآت مهم مدیریت موصوف در سال جاری قرار ذیل است .

الف. کنفرانسها :-

اول - بتاريخ ۸- الی ۱۸ فروری ۱۹۵۴ کنفرانس سنوی منطقوی آسیا و شرق دور در کندی واقع دومنیون سیلان منعقد و در آن از جانب افغانستان آقای عبدالوهاب خان آمر مشاوریت وزارت جلیله اقتصاد بحیث مشاهد معرفی گردیدند . در همین سال وزارت خارجه نظریه احتیاجیکه افغانستان به امداد های فنی تخنیکي و اقتصادی دارد در صدد اقتید تا افغانستان نیز در کمیسیون اقتصادی و شرق دور بحیث عضو شامل گردد . چنانچه برای این منظور مستقیماً به سازمان ملل در تماس آمد که در نتیجه افغانستان به عضویت-(ECAFÉ) قبول و متعاقب قبولی سکرتر اجرایی کمیسیون منطقوی داکتر لوکوناتان به افغانستان آمده از مؤسسات و رجال برجسته مملکت دیدن نموده درباره همکاری آینده تبادل نظر نمودند چنانچه در اثر مفاهمه با سکرتر

اجرائی موصوف وزارت خارجه با وزارت اقتصاد ملی داخل تماس گردیده و يك شعبه ارتباط - ECARE - در وزارت اقتصاد باز گردید تا مستقیماً به آن مؤسسه در تماس باشد و در سالنامه ۱۹۵۴ که حاوی جریانات اقتصادی اعضای - ECARE - است اسم و فعالیت های اقتصادی افغانستان درج گردیده است .

دوم: در اساسیه عمومی هشتم فیصله گردید که اختیارات مجمع ملل سابق و منشی آن مؤسسه که درباره کنوانسیون برده فروشی ۱۹۲۶ شناخته شده بود به سازمان ملل و منشی عمومی آن منتقل شود - به اساس این تصویب وزارت خارجه داخل اقدامات گردیده و به آقای ع ج عبد الحمید خان عزیز هدایت داده شد تا از طرف افغانستان به پروتوکل برده فروشی امضاء نمایند - همان بود که آقای عزیز به پروتوکل ۷ - دسمبر ۱۹۲۶ برده فروشی بتاريخ ۱۶ - اگست - ۱۹۵۴ - امضاء نمودند .

سوم در اثر مراجعه وزارت معارف مصر راجع به انتقاد کنفرانس تعلیم اجباری و مجانی که به مدد یونسکو در قاهره در ماه دسمبر ۱۹۵۴ منعقد می باشد به سفارت کبرای اعلی حضرت در قاهره هدایت داده شد تا يك نفر از اعضای خود را برای اشتراك کنفرانس متحد کره تعیین و مقرر دارند .

چهارم بتاريخ ۱۲ الی ۲۶ اکتوبر سال جاری کنفرانس برای مطالعه در باره انرژی آفتاب و قوه باد در دهلی منعقد و نظر به مفاهمه وزارت خارجه و معارف هدایت داده شد آقای عبد الحمید خان مخمور سكرتر اول سفارت کبرای افغانی در دهلی از جانب افغانستان در آن کنفرانس بصفت مشاور اشتراك ورزد .

پنجم - افغانستان که در اکثر ایجنسی های اختصاصی سازمان ملل عضویت دارد در سال گذشته داخل اقدامات گردید تا به بانک بین المللی و صندوق ذخیره بین المللی نیز شامل شود چنانچه متعاقب اقدامات وزارت خارجه آقای دكتور عبدالروف خان کفیل وزارت اقتصاد ملی بواشنگتن رفته و در جلسه سالانه بانک و صندوق ذخیره بین المللی پیشنهاد عضویت افغانستان را پیش نمودند که در نتیجه درخواست افغانستان از جانب هر دو مؤسسه قبول و سر از سال جاری افغانستان از جمله اعضای این دو مؤسسه مهم اختصاصی بحساب می رود .

ششم - بتاريخ ۱۱ - الی ۲۲ دسمبر سال ۱۹۵۴ چهارمین کنفرانس جنگلات جهانی از جانب مؤسسه بین المللی اغذیه و زراعت در دیره دون مهابارت منعقد و از جانب افغانستان آقای محمد اکرم خان متخصص جنگلات در آن اشتراك ورزید .

هفتم - در پنجمین کنفرانس سنوی امداد تخنیکي که در ماه نوامبر در نیویارک منعقد گردید به عرج محمد کبیر خان لودین عضو هیئت افغانی در اساسیه نهم هدایت داده

شد بصفت نمایندۀ افغانی در آن اشترك ورزیده و امداد مالی افغانستان را به پروگرام امداد تخنیکي به اساس گذشته قبول نماید.

ب- اجراآت در بارۀ یونو:-

اول: به تقریب روز تاسیس ملل متحد بیا نیه در رادیو کابل از طرف ج ع ج ل ع والا حضرت سردار محمد داؤد صدراعظم ایراد گردید و همچنین از طرف وزارت معارف، ریاست مستقل مطبوعات در رادیو کابل در اطراف سازمان ملل مرام و موفقیت های آن خطا به و نشریات بعمل آمد.

دوم: بمناسبت روز حقوق بشر بتاریخ ده دسامبر تلگرام تبریکیه از طرف وزارت خارجه به عنوان مدیر عمومی یونسکو مخابره شد. رادیو کابل جراید و مطبوعات کشور به مناسبت این روز فرخنده نظریاتی ابراز فرمودند.

سوم: در نهمین اسامبله سازمان ملل که در ماه سپتامبر ۱۹۵۰ در نیویارک منعقد گردید از طرف افغانستان ج ل ع والا حضرت محمد نعیم معاون صدارت و وزیر امور خارجه بحیث رئیس هیئت و در سایر کمیته های اسامبله اشخاص ذیل از افغانستان نمایندگی نمودند.

۱- ع ج محمد کبیر لودین سفیر کبیر اعلی حضرت درواشنگتن در کمیته سیاسی.

۲- ع ص دکتور میر نجم الدین در کمیته سیاسی ادهاک.

۳- ص عبدالکریم حکیمی در کمیته اقتصادی.

۴- ع ص عبدالرحمن پژواک در کمیته اجتماعی. فرهنگی بشری.

۵- ع ج عبدالحامید عزیز در کمیته قیومیت.

۶- ص محمد یونس رفیق در کمیته بودجی.

۷- ص فقیر نبی الفی در کمیته حقوقی.

قرار معلوم افغانستان به اساس پالیسی صلح خواها نه و مطابق به روش سالیهای گذشته از تمام فیصله های که راجع به صلح و آرامش بین المللی بوده طرفداری و از پیشنهاداتیکه راجع به بلند بردن سوئیۀ علمی و اقتصادی مما امكن پسمانده بود پشتیبانی کرده است علاوه سهم نمایندۀ افغانی در جریانات کمیته اجتماعی و فرهنگی مانند سالهای گذشته قابل تذکر بوده و پیشنهادهای متعدد شان مورد قبول واقع گردیده و برای بار دیگر راجع به جادادن پرنسب سلف دیتر منیشن یعنی «تعین حق سر نوشت» خطا به ها ایراد و افراد در کمیسیون حقوقی بشر به نمایندگی از سازمان ملل آسیا ئی مجادله کرده است.

ج- تأیید و طرفداری.

د راتړ مراجعۀ ملل دوست و همسایه درهنگام انتخابات آرگنهای سازمان ملل
نمایندگان افغانی قرار ذیل طرفداری کرده اند:

اول. با اینکه افغانستان امسال کاندید شورای اجتماعی و اقتصادی بود ولی چون
جامعۀ عرب امسال فیصله کرد که باید دولت مصر در شورای اجتماعی و اقتصادی کرسی
بگیرد افغانستان از ادعای خویش منصرف و از داوطلبی دولت برادر ما مصر طرفداری کرد.
دوم. افغانستان. د راتړ مراجعۀ دولت پاکستان از داوطلبی سرظفر الله سابق
وزیر خارجه آن مملکت بعضویت محکمۀ بین المللی هاگ طرفداری نمود.

امور وزارت داخله

تعدیلات و تکلیف دواثر مرکزی و وزارت داخله د رسال ۱۳۳۳،
تکلیف جدید .

در تشکیل و ترتیب بودجه سال ۳۳ وزارت داخله مدعی العموم ، مدیریت محاسبه ،
مأموریت ادارات محلی ، مدیریت عمومی تفتیش ، مدیریت عمومی محاکمات تکلیف
و منظور شده که وظائف و صورت تشکیل آن قرار ذیل است :

الف - مدعی العموم بر تبه (۵) یک نفر .

و وظیفه مدعی العموم دفاع از حقوق دولت و حقوق عامه در محاکم
ثلاثه می باشد که به امر مقام وزارت ایفای وظیفه می نماید .

ب: مدیریت محاسبه .

مدیر محاسبه رتبه ۴ یک نفر

شعبه اول محاسبه .

۱ - مأمور تحقق رتبه ۵ »

۲ - مأمور تحقق » ۶ »

۳ - مأمور تحقق » ۸ دو نفر

۴ - مأمور تحقق » ۱۰-۲ »

۵ - مأمور تحقق » ۱۱-۱ »

شعبه دوم لوازم .

۱ - مأمور رتبه ۶ ۱ نفر

۲ - » » ۸ ۲ »

۳ - » » ۱۰ ۲ »

۴ - » » ۱۱ ۱ »

پیااده ۳ »

مدیریت محاسبه با اساس تجویزیکه نسبت به اجرای امور حسابداری اتخاذ شده مطابق
قانون محاسبه عمومی و نظامنامه داخلی اجرای وظیفه می نماید .

ج . ماموریت ادارات محلی .

۱- مامور رتبه ۶ - ۱ - نفر

۲- » » ۸ - ۱ - »

۳- » » ۱۰ - ۱ - »

۴- پیاده ۱ - »

ماموریت ادارات محلی بجهت حسن انتظام و اداره امور بلدیها و اینسکه مطابق اصولنامه بلدیة وزارت داخله بمرافقت و تطبیقات اصولنامه مذکور مکلفیت دارد تاسیس و علاوه غور و تدقیق در پیشنهادات و تصاویر انجمنهای بلدیة و ترتیب پروگرام و دستاویز مربوطه به امور دهکده ها و رسیدگی برآپورهای تفتیش و تحقیق و شکایات کسانیکه از اجرا آن مامورین بلدیة شاکی هستند نیز در جزو وظایف این دائره می باشد .

د : مدیریت عمومی تفتیش .

مدیر عمومی رتبه ۳ - ۱ - نفر
پیاده ۱ - »

شعبه اداری تفتیش

۱- مامور رتبه ۶ - ۱ - »
۲- مامور رتبه ۱۰ - ۱ - »
۳- پیاده ۱ - »

گروپ اول و دوم و سوم تفتیش دارای یک نفر آمر رتبه (۴) و دو دو نفر اعضاء برتبه ۵ و ۶ میباشد چون ریاست تفتیش وزارت داخله قرار تصویب مجلس عالی وزراء لغو شده و باسناد هدایت ماده اول فرمان صدارت عظمی که باید تفتیش های مسلکی درخود وزارت پیش بینی شده باشد تشکیل شده که این مدیریت دارای سه گروپ بوده . ووظیفه تفتیش احصائیه را طبق تعلیماتنامه بادر نظر گرفتن مواد اصول مکلفیت عسکری اجرا میکند و ضمناً در امور تحقیقات و تفتیش های غیر احصائیه که نظر به اهمیت کار عندالموقع از طرف وزیر داخله امر و هدایت داده میشود نیز رسیدگی مینماید .

ه : مدیریت عمومی محاکمات .

۱- مدیر عمومی رتبه ۳ یک نفر
۲- مامور » ۶ »
۳- مامور » ۸ »
۴- مامور » ۱۰ »
۵- پیاده » — »

مدیر عمومی مجا کما ت به فیصله های نسیتی مامورین مظنون و محکوم که از مجالس مشاوره حکومت کلان و حکومت اعلی و ولایات صادر می شود و وزارت طبق هدایت اصولنامه مجا کما ت میرسد غور و تدقیق و اگر قابل مرافعه و تمیز باشد به داخل میعاد اصولی اوراق را بمجا کما ت مرافعه و تمیز رویت میدهد و فقرات قابل رویت مجا کما ت و اسناد متعلق به مرافعه خواهی را که از طرف وزارت و یا اشخاص محکوم صورت می گیرد بدسترس مدعی العموم می گذارد .

فیصله جات خلاف اصول و مناقص صادره ولایات و حکومت اعلی و کلان را که قبل از اصلاح به مجا کما ت بالاتر قابل رویت نباشد بمراجعه غرض اصلاح و غور مسترد مینماید و راجع به تطبیق جزای صادره مجا کما ت ثلاثه مامورین و تطبیق جزای انضباطی مامورین که کسب قطعیت مینماید تعقیبات می کنند .

تعدیلات در تشکیل .

و: مدیریت مامورین و اجرائیه که سابقاً دارای چهار شعبه بوده در سال جاری شعبه چهارم آن که شعبه اجرائیه بوده مربوط به مدیریت محاسبه و شعبه سوم آن لغو و دو شعبه بنام شعبه اول و شعبه دوم در مدیریت مامورین حسب آتی منظور شده

مدیر مامورین رتبه ۴ یک نفر
شعبه اول:

- ۱- آمر شعبه رتبه ۵ یک نفر
- ۲- مامور » ۸ »
- ۳- مامور » ۹ ۳ نفر
- ۴- مامور » ۱۰ یک نفر

شعبه دوم:

- ۱- آمر شعبه رتبه ۶ یک نفر
- ۲- مامور » ۸ »
- ۳- مامور » ۱۰ »
- ۴- پیاده ۴ نفر

تعدیلات و تسکلیفات دوائر مرکزی و حکومت اعلی و ولایات .
تسکلیفات .

الف . برای هر ولایت یک نفر مدعی العموم برتبه ۵ و برای هر حکومت اعلی مدعی العموم برتبه ۶ در سال جاری منظور شده که وظیفه مدعی العموم دفاع از حقوق دولت و حقوق عامه و ترتیب صورت دعوی را جمع به مامورین و اشخاص مسئول و دفع دعوی مامورین مظنون و بعضاً متهمین فقرات چنانچه و جزائی در محاکم اعم از مجالس مشا وره و محاکم شرعی میباشد .

ب ۰ از نقطه نظر اینکه سابق برین عندالا یجاب نائب الحکومه ها و حکام اعلی به تفتیش دوائر و حکومت و علاقه داری های مربوطه خود از مامورین دوائر مرکزی یا اطراف خویش هیئت های تفتیش انتخاب و برای تفتیش اعزام مینمودند مامورین مذکور که به تفتیش گماشته میشدند از وظایف اصلی خود بازمانده و جانب دیگر بواسطه عدم بلدیت به امور تفتیش نتایج مطلوبه اغلباً حاصل نمیشد لذا غرض اصلاح نواقص فوق و جلوگیری از تخلف کاری های مامورین یک آمریت تفتیش مرکب از یک نفر آمر بر رتبه های ۶ و ۷ و سه نفر اعضا بر رتبه های ۷- بصفت مامور وزارت داخله بولایات و حکومتات اعلی منظور گردیده است .

ج: چون یک شعبه استخبارات در فرماندانی امنیه کابل و یک شعبه استخبارات در خود ولایات موجود و در وظایفیکه هر دو شعبه اجرا میکرد فرق بارزی دیده نمیشد هر دو شعبه استخبارات تحت اثر یک آمر بوده شعبه استخبارات از بست فرماندانی امنیه کابل منفک و به مدیریت استخبارات ولایت کابل مربوط ساخته شده تا مستقیماً تحت اثر والی کابل ایفای وظیفه نمایند .

د: ماموریت های استخبارات ولایات که دارای سه نفر مامورین رتبه ۸- ۷- ۶- ۱۱- بوده به دو شعبه منقسم - و در شعبه اول مامور رتبه ۸ و ۹ با یک نفر رتبه ۱۱ و در شعبه دوم مامور رتبه ۹ و ۱۱ جدیداً تکلیف شده که تحت اثر مامور رتبه ۶- ایفای وظیفه مینمایند .

تعدیلات :

الف . نظر به اهمیت منطقه و ایجابات اداری حکومت درجه (۲) بولایت جنوبی

تعدیلاً تشکیل شده .

۱- علاقه داری درجه اول گومل بحکومت درجه (۲) گومل تعدیل و مربوط بحکومت کلان ارگون شده که علاقه داری درجه اول سروبی تحت اثر آن میباشد .

ب: ماموریت های استخبارات حکومتات اعلی که دارای ۳ نفر مامور رتبه ۷ و ۹ بود به سرکتابت های انتهائی تعدیل و بدو شعبه منقسم شد که در رأس هر شعبه یک نفر مامور رتبه ۹ با یک نفر رتبه ۱۱ تحت اثر مامور رتبه ۸- ایفای وظیفه مینمایند حکومت اعلی غزنی؛

اول: نظر به اهمیت منطقه و ایجابات اداری حکومت درجه اول کتواز بحکومت کلان کتواز تعدیل و حکومت و علاقه داری های ذیل تحت اثر آن قرار داده شده .

الف: علاقه داری های که اساساً بحکومت کلان کتواز مربوط است

۱- علاقه داری درجه اول جانی خیل .

۲- علاقه داری درجه اول سلطان خیل .

۳- علاقه داری درجه اول دیله .

۴- علاقه داری درجه دوم امنه

ب- حکومتات مربوط بحکومت کلان کتواز .

- ۱- حکومت درجه ۲ شرن
 - ۲- علاقه داری درجه ۲ یوسف خیل
 - ۳- حکومت درجه ۳ وازه خوا
 - ۴- علاقه داری درجه اول اورمه می
- دوم. نسبت به ایجا بات منطقه و اینکه از رو یداد های قضا یا جلو گیری شود درجه دوم بهسود دایز نگی. و علاقه داری درجه ۳ و اغظ غزنی لغو و به عوض آن یک حکومت درجه اول ناهور مر بوط حکومت اعلی غزنی منظور شده .
- تزییدات در معاشات حکام و علاقه داران و شمول مامورین موقت حکومتات و علاقه داریها بچوکات رتبه ۰۱۱ -

در صرف مامورین وزارت داخله حکام کلان و محلی و علاقه داران از مره مامورینی هستند که در حوزه های تحت اثر خود - ها نسبت به سائر اقتدار و تسلط مزیدی داشته ممثل بزرگ حکومت گفته میشوند و نظر به اهمیت و طبقه و نفوذ آمریت که قافا نونا به آنها داده شده ایجا ب میکنند این دسته اشخاص نهایت پاک نفس صادق و دارای معلومات عصری

و بالاخره تعلیم یافته بوده و ازین لحاظ وزارت داخله اوشانرا بنام یکدسته مامورین مسلکی حمایت و تقویه نماید و سائل رفاهیت اوشانرا بیش از سایرین از رهگذر رفع احتیاجات اولیه و جزویه در محیط ماموریت شان فراهم دارد تا آن ها از بابت حوایج معیشت خویش در مضیقه حیات مبتلا نبوده به اطمینان خاطر و زکای نفس ایفای وظیفه نمایند . موافقی در راه صداقت و وظیفه شناسی ایشان موجود نگردد لهند ا طوریکه دولت نسبت به بعضی اصناف مامورین از قبیل صاحب منصبان عسکری و معلمین امارف بعضی امتیازات قایل شده است با مثال آن وزارت داخله نیز برای حکام و علاقه داران تسهیلات لازمه حیاتی را رعایت نموده یک مشت پول در معاشات آن ها به تناسب رتبه و مقام و هم یک مشت پول بنام خرج دسترخوان برای حکام و علاقه داران منظوری گرفته شده است تا مشکلات شان رفع و اگر خدا بخواند بهبود و پیشترفتی از اجراءات پاک و بی آلایش این دسته بهم رسیده باشد و حتی در وسایل مفروشات و قرطاسیه شان هم توجه بعمل آمده است . و هم غرض گردش و باخبری حکام کلان در مناطق مربوطه شان اسب و موتر منظوری داده شده است . و علاوه تا تشکیل سابق حکومتات محلی و علاقه داری های مربوطه عموم ولایات و حکومتات اعلی و کلان (۴۳۱) نفر کاتبان موقت درجه ۳ و ۴ منظوری داشت که به منظور قلت معاش و عدم کفایت معیشت آن ها و اینکه تا یک اندازه مجبوریت های سوء استقامت کاتبان مذکور مرفوع شود در تشکیل سال ۱۳۳۳ تمام کاتبان موقت به چوکات مامورین داخل

و برتبه ۱۱ منظور شده اند.

با ذکر مراتب فوق تغییر برتبه حکومت و علاقه داری ها نیز حسب توضیح ذیل صورت گرفته است:

- ۱- حکومت درجه اول که در سال ۱۳۳۲ رتبه ۵ بوده در تشکیل جدید برتبه ۴ گرفته شده
- ۲- « دو » « » « ۶ » « » « ۵ » « »
- ۳- « سه » « » « ۷ » « » « ۶ » « »
- ۴- « چار » « » « ۸ » « » « ۷ » « »
- ۵- علاقه داری « اول » « » « ۹ » « » « ۸ » « »

۶- علاقه داری های درجه ۳ و ۲ که در سال ۱۳۳۲ برتبه ۱۱ و ۱۰ بود در تشکیل جدید برتبه ۹ گرفته شده .

مقرری ها تبدیلات و ترفیعات سال ۱۳۳۳ .

اول مقرریها:

- ۱- ع،ع مبرعلم سابق رئیس بلدیہ چاریکار بحکومت کلان تالقان.
- ۲- ع،ع محمد عثمان سابق حاکم کلان لغمان بحکومت کلان لپوگرد.
- ۳- ع،ع غلام حیدر سابق معاون تقلیات دولتی بحکومت کلان دایزنکی.
- ۴- ع،ع عبدالغفار سابق کفیل مدیریت عمومی هوتلها بحکومت درجه اول اندر غزنی.
- ۵- ع،ع عبدالرسول سابق مدیر زراعت قطن بحکومت درجه اول حضرت امام صاحب.
- ۶- ع،ع محمد حسین سابق مدیر عمومی وزارت زراعت بحفظ رتبه و معاش بحکومت

درجه ۲ میدان.

- ۷- ع،ع عبدالباقی سابق مدیر تحریرات جنوبی بحکومت درجه ۲ تگاب شیرین میمنه.
- ۸- ع،ع حافظ عبداللہ سابق مدیر عضو تفتیش وزارت داخله بحکومت درجه ۲ اناردرد فراده.
- ۹- ص غلام رسول نیکزاد سابق مدیر تصفیہ ارزاق هرات به آمریت تفتیش هرات.
- ۱۰- ص عبدالروف طالع مدیر مامورین و محاسبه ریاست مستقل مطبوعات به آمریت

تفتیش مزار شریف.

- ۱۱- ص غلام حیدر سابق معاون مدیریت فواید عامه قندهار و بکفالت آمریت تفتیش

ولایت قندهار.

- ۱۲- ص محمد طاهر سابق مامور تحریرات پروان بکفالت مدیریت تحریرات ولایت جنوبی.

دوم تبدیلات:

- ۱- ع،ع شاه محمد سابق مدیر عمومی مامورین وزارت داخله بحکومت کلان کتوا.
- ۲- ع،ع عبدالخالق حاکم کلان شنوار بحکومت کلان قلات.

۳- ع ع سراج الدین	حاکم کلان قندز	بحکومت کلان ارزگان
۴- ع ع غلام قادر	» » تالقان	» » غورات
۵- ع ع حبیب الله	» » پلغمري	» » غوريان
۶- ع ع سلطان عزيز	» » ارزگان	» » شبرغان
۷- ع ع عبدالقدير	» » غوريان	» » سمنگان
۸- ع ع جان محمد	» » لهورگرد	» » قندز
۹- ع ع غلام علي	» » سمنگان	» » پلغمري
۱۰- ع ع محمد شريف	» » قلات	» » ارگون
۱۱- ع ع عبدالغني	» » خوست	» » شنوار
۱۲- ع ع محمد حسن	» » ارگون	» » لغمان
۱۳- ع ع احيات الله	» » کوهدا من بحکومت درجه دوم وردک	
۱۴- ع ع عبدالله	» » سروبي بحکومت درجه اول کوهدا من	
۱۵- ع ع محمد رحيم	» » سربيل بحکومت درجه اول سنگ چارک	
۱۶- ع ع امير محمد شريف	» » سنگ هارک بحکومت درجه دوم دولت آباد	
۱۷- ع ع عبدالرحيم	» » زنده جان بحکومت درجه اول شيند ندهرات	

۱۸- ص مير احمد مدير احصائيه فراه تبديلاً بمديريت احصائيه قطن
ترقيات در سال ۱۳۳۳ ..

- ۱- ص فقير محمد کفيل مدير عمومي احصائيه از رتبه ۵ بر تبه ۴
- ۲- عبدالرحيم مدير ما مورين از رتبه ۵ بر تبه ۴
تشقيقات ..

- ۱- مدير قلم مخصوص ولايت جنوبي در تشکيل جديد لغو گرديده
 - ۲- سرکتابت خارجه به حکومت اعلي فراه در تشکيل جديد لغو گرديده .
- احصائيه اجراآت سال ۱۳۳۳ مديريت عمومي محاکمات .
- الف . اورا فیکه برای فیصله بریاست عمومي محاکمات صدارت عظمی فرستاده شده
- ۱- بحکمه ابتدائيه
 - ۲- بحکمه مرافعه

- ۱- د رائر مرافعه خواهی ما مورين محکوم
 - ۲- د رائر مرافعه خواهی وزارت
- ب . فقراتیکه فیصله آن به غرض تطبیق جزا بمراجعش خبر داده شده .
- ۱- ب رائر فیصله محکمه مرافعه
 - ۲- ب رائر فیصله محکمه تمیز

۳- فیصله ها ولایات و حکومت اعلی و کلان که بعد از غور مدیریت عمومی

مجا کما ت امر تطبیق آن - بمر جعش داده شد ، ۴۴ فقره

ج . ۰ فقراتی که به علت نواقص بمراجعه مسترد و هدایت اصولی داده شده ۱۵ فقره

بمقصد حمایت اقوام کوچی ده نشین لاجا یداد و بی بضاعت در سال ۱۳۳۳ برای

(۲۷۱۳) خانوار نافل در ولایت مزار شریف و قطغن و حوزه نهر بغر از زمین اعطا گردیده چنانچه از روی احصائیه مرتبه مدیریت عمومی نافلین (۱۰۵۲) خانوار ولایت مزار شریف و (۱۲۸۱) خانوار ولایت قطغن و (۲۸۰) خانوار در حوزه نهر بغرا انتقال و اعزام داده شده است و البته اسکان اقوام مذکور در مناطق زراعتی مملکت و انتقال کوچی های بی بضاعت که از سالیان دراز باینطرف ملکیت ارضی نداشته اند علاوه بر تاثیرات اجتماعی و بکار انداختن قوه فیزیکی آنان که با نتیجه رفاه و آسودگی شانرا تضامن میکنند در پیشرفت زراعت مملکت و کشتمندی زمینهای که تا کنون تحت زرع نیا مده است اقتصاداً تاثیر بسزائی دارد و از همین جاست که وزارت داخله از چندین سال باینطرف با هر گونه کمک و معاونت از قبیل صرف پولهای امدادی و دادن پول تقاوی و مصارف اعزام اسکان اقوام موصوف و هکذا معافیه و مهلت نافل از تکالیف مالی و مکلفیت عسکری مطابق تعلیمات معیه علیحده در پیشبرد این منظور اهتمام میورزد تا اگر خدا بخواند بیش از پیش موفقیت نصیب گردد .

اجرا آت سال ۱۳۳۳ مدیریت عمومی احصائیه نفوس ثبت سجل احوال وزارت

داخله :

مدیریت عمومی احصائیه نفوس ثبت سجل احوال در سال ۱۳۳۳ جهت شمار نفوس

و توزیع تذکره مملکت ترتیب جدید اتخاذ و بکار آغاز نمود عرض اعزام هیئت های متعدد بولایات متعدد پرئسب تکالیف قوی را قبول نموده و هیئت های متعدد در تحت نظارت مستقیم خود در یک ولایت بکار انداخته بعد از ختم نفوس شماری و توزیع تذکره یک ولایت به ولایت دیگر بکار آغاز خواهد نمود بهمان اساس در هذا سنه سی هیئت را که هر هیئت عبارت از سه نفر اعضا و یک نفر رئیس گروپ میباشد به سی منطقه ولایت کابل مؤظف نمود هیئت های مذکور بعد از اخذ ترتیبات لازمه بتاریخ اول برج اسد بکار شروع نمود که تا اخیر سال ۱۳۳۳ نفوس شماری و توزیع تذکره مناطق مذکور خاتمه خواهد پذیرفت از راپور های متواتریکه از هیئت ها گرفته شده وضعیت نفوس شماری بسیار اطمینان بخش میباشد یعنی نفوس موجوده ولایت کابل

فست به نفوس سابقه از دوالی سه چند وبالاتر ازان تزايد نشان میدهد که بعد از ختم نفوس شماری باگراف مکمل آن بااطلاع عموم رسا نیده خواهد شد سی منطقه که نفوس شماری وتوزیع تذکره آن شروع شده بقرار ذیل است:

- ۱ - حکومت چهاردهی
- ۲ - علاقه داری چهار آسیاب
- ۳ - حکومت ده سبز
- ۴ - حکومت بگرامی
- ۵ - حکومت پغمان
- ۶ - مرکز کوهدامن
- ۷ - علاقه داری کلکان
- ۸ - علاقه داری استالاف
- ۹ - علاقه داری شکردره
- ۱۰ - حکومت سروبی
- ۱۱ - مرکز حکومت میدان
- ۱۲ - علاقه داری جلریز
- ۱۳ - علاقه داری نرخی
- ۱۴ - علاقه داری محمدآغه
- ۱۵ - مرکز حکومت کلنگار
- ۱۶ - علاقه داری پل علم
- ۱۷ - علاقه داری خوشی
- ۱۸ - مرکز حکومت کلان اوگرد
- ۱۹ - علاقه داری چرخ
- ۲۰ - مرکز حکومت وردک
- ۲۱ - علاقه داری دایمیر داد
- ۲۲ - علاقه داری جغتو
- ۲۳ - علاقه داری حصه اول بهسود
- ۲۴ - مرکز حکومت بهسود
- ۲۵ - علاقه داری حصه دوم بهسود
- ۲۶ - مرکز حکومت کلان دیزنگی
- ۲۷ - شهرستان
- ۲۸ - لعل و سرچنگل

۲۹- یکا ولنگ

۳۰- دایکندی

مدیریت عمومی احصائیه وزارت داخله در قسمت شمار و تعیین سن حقیقی افراد مساعی و جدیت خوبی نموده چنانچه سابق برین جوانان ۲۲ ساله احتیاج اردوی مملکت را تکافو نکرده سنین عوض مکلفیت که ۲۷ و ۲۸ ساله می باشد فز جلب میگردد ولی درین دو سال اخیر شمار دقیق و تعیین سن حقیقی بر عده افراد ۲۲ ساله افزوده و تنها تعداد ۲۲ ساله ضرورت اردوی مملکت را کفایت می کند .

«اولین مرکز تربیه و تربیوی احصائیه صحنی و حیاتی در افغانستان»

بعد از اینکه احصائیه نفوس و ثبت سجل احوال به سیستم جدید از طرف والا حضرت سردار محمد داود صدراعظم در سال ۱۳۳۰ هجری که متصدی امور وزارت داخله بودند تشکیل شد متخصصین یونو به آن علاقه زیاد نشان داده و جهت رساندن مامورین لایق و عده دادند که در سال ۱۳۳۳ یک مرکز تربیه وی صحنی و حیاتی در کابل افتتاح نمایند و یک تعداد ماشینهای تیپ را بطور کمک بدسترس مدیریت عمومی احصائیه بگذارند همان است که اولین مرکز تربیوی احصائیه صحنی و حیاتی بعد از اخذ ترتیبات لازم و ورود پروفسران و متخصصین در برج سنبله بکابل تاسیس شد در مرکز تربیوی پروفسران ذیل تد ریس مینمودند .

۱- داکتر سیاسواروپ رئیس مطالعات احصائیه در سازمان صحنی جهان .

۲- پروفسر کی کی مهاتن از مؤسسه صحنی جهان .

۳- آقای کی تی سند ریش مدیر احصائیه محلی جنوب شرق آسیا در دهلی جدید .

۴- بهمن مهاجن از طرف جامعه بین المللی .

۵- داکتر پتیت پروفسر فزیا لوزی در پوهنتون کابل از طرف مؤسسه صحنی جهان .

۶- آقای فقیر محمد دیوه گلی مدیر عمومی احصائیه و ثبت سجل احوال وزارت داخله .

۷- آقای عبدالعلی مدیر احصائیه وزارت معارف .

متعلمینی که از تعلیمات مرکز تربیوی استفاده کردند از وزارت خانه ها و مؤسسات مختلفه از قبیل مامورین وزارت دفاع ملی و وزارت داخله وزارت صحنیه و مالییه و اقتصاد و ولایت کابل و ریاست پوهنتون و ریاست بلدییه بودند که به دلچسپی زیاد یکتعداد کافی شمولیت ورزیده بودند .

مرکز تربیوی احصائیه صحنی و حیاتی افغانستان بعد از مدت شش هفته تدریس بتاریخ ۴ هجری ۱۳۳۳ خاتمه پذیرفت و بتاریخ ۴ هجری ۳۳ در هوتل کابل از طرف وزارت داخله دعوت عصریه مجلل تربیوی و پروفسران یونو و عده از رجال بزرگ مملکت و اعضای امداد تخنیک کی یونو دعوت شده بودند عرص معین وزارت داخله بعد از ابراز

تشکر از مدعوین و بالاخصه از هیئت تدریسی یونوازعج وزیر صاحب معارف خواهش نمودند تا شهادتنامه های طلاب را توزیع نمایند بعد از توزیع شهادتنامه های طلاب آقای داکتر سیتاسوا روپ رئیس مطالعات احصائیه صحتی و حیاتی در جینوا که در عین حال سمت ریاست هیئت تدریسی را از طرف یونو دارا بود ندبیا برخاسته در نطق مؤثر و داعیه خود از والا حضرت صدراعظم صاحب مؤسس احصائیه نفوس و ثبت سجل احوال در افغانستان تشکر و از پیش آمدهای نیک حکومت افغانستان ستایش نموده و از زحمات جوانان افغان که بحیث متعلم در کورس مذکور شامل بودند اظهار تقدیر و تمجید نمودند بعد از صرف عصریه مساعی اولین مرکز تربیه وی احصائیه صحتی و حیاتی افغانستان خاتمه پذیرفت.

چیزیکه این کورس را از دیگر کورسهای فایق و متمایز میسازد همان است که تمام لکچرهای پروفیسران بزبان فارسی ترجمه و بصورت اولین کتاب احصائیه صحتی حیاتی در افغانستان عزیز ترتیب و تنظیم گردیده که فعلاً جهت استفاده جوانان علم دوست از طرف وزارت داخله تحت طبع میباشد از طرف دیگر به تعداد شانزده پاییه ماشین حساب و دو پاییه ماشین تایپ و دو پاییه ماشین ادینگ که جمله بیست پاییه ماشین میشود بعد از ختم کورس از طرف یونو وزارت داخله تسلیم داده شد.

در آخر جریان کورس بزرگ نظارت پروفیسران و متخصصین احصائیه یونو از طرف طلاب کورس اولین سمپلنگ سروی راجع به معلوم کردن نفوس و امراض در شهر کابل بتاريخ ۱۸-۱-۱۳۴۰ شروع و در عصر همان روز خاتمه پذیرفت که نتایج ذیل تصریح میگردد. از نتیجه سروی نفوس مجموعی شهر کابل کمی بلندتر از دولک و نه هزار نفر تخمین شده و نسبت سطحی تولدات سالانه تقریباً (۳۰ فی هزار نفوس و نسبت سطحی و فیات پائین تر از ان یعنی (۱۰) فی هزار نفوس بوده که تناسب فوق در شهرهای ممالک شرقی دیده نمیشود.

امور وزارت عدلیه

- الف - مقرری - تبدیلی - تغیر - محاکمه و برطرفی.
- ب - ترفیعات سنوی ع ص مولوی عبدالجلیل خان انصاف از رتبه (۲) برتبه اول ترفیع نموده است.
- ج - تعدیلات:
- ۱ - مدیریت تفتیش از مدیریت رتبه (۴) برتبه (۳).
 - ۲ - محکمه ابتدائیه کابل از رتبه (۴) برتبه (۳).
 - ۳ - مدیریت تدوین قواعد از ریاست تمیز منفک و بوزارت عدلیه مر بوط گردید.
 - ۴ - مدرسه قضات لغو گردیده است.
- د - واریسی به امور محاکم.
- ۱ - اعزام هیئت جهت باز دید و تفتیش امور محاکم ولایت جنوبی.
 - ۲ - اعزام هیئت جهت باز دید و تفتیش امور لوگر و میدان
 - ۳ - اعزام هیئت جهت باز دید و تفتیش امور ولایت مشرقی
- اصدار امر تفتیش محاکم آتی الذکر
- ۱ - محکمه دره صوف - سنگ چارک - دولت آباد و ولایت مزار شریف
 - ۲ - زنده جان - کرخ - جوند و ولایت هرات
- ه : محاکمه قضات
- ۱ - محمد افضل خان قاضی محکمه ارگون
 - ۲ - خیر الله خان قاضی محکمه جاجی میدان
 - ۳ - گلانور خان قاضی محکمه زرمات
 - ۴ - عبدالغفور خان قاضی محکمه چمکنی
 - ۵ - غلام محمد خان قاضی محکمه نجراب
- و - واریسی به عرائض و اعطاء او امر لازمه و اتخاذ تصاویر برای مشکلات عدلی.
- ۱ - او امر لازمه - ۱۶۳۲
 - ۲ - مکاتیب صادره در ورود ماده (۱) (۵۶۵)
 - ۳ - اعزام هیئت در مورد واریسی بغرض یک هیئت به لغمان ولایت مشرقی
 - ۴ - تصاویر برای رفع مشکلات عدلی (۲۴۰) تصویب
- م : امور تمیز وزارت عدلیه
- الف - فقرات جزائی

- ۱ - فقرات فصا صی (۴)
- ۲ - فقرات اعدام (۱)
- ۴ - حبس دوام (۸)
- ۴ - فقراتیکه به تخفیف فیصله جزائی فیصله گردیده (۵۹)
- ۵ - فقراتیکه به تزئید جزاء فیصله گردیده (۶۵)
- ۶ - فقراتیکه بتائید احکام محکمکه تحتانی فیصله گردیده (۴۸۲)
- ۷ - فقراتیکه به نسبت نواقص در دوسیه مسترد گردیده (۸۳)

ب :- فقرات حقوقی

- ۱ - فقراتیکه بتائید فیصله محاکم تحتانی حکم گردیده (۴۵)
- ۲ - فقراتیکه به نواقص در فیصله مسترد گردیده (۱۴)

ج :- هدایت صادره به محاکم

- ۱ - هدایت صادره بولایت کابل (۲)
- ۲ - » » » قندهار (۱)
- ۳ - » » » هرات (۱)
- ۴ - » » » مشرفی (۱)
- ۵ - » » » پروان (۱)
- ۶ - » » » غزنی (۱)
- ۷ - » » » گوشک (۱)

تغیرات و تبدلات و تقریر جدید در محاکم مربوط وزارت عدلیه بصورت ذیل صورت گرفته
 ۱- ف ملامحمد دین رتبه ۶ قاضی محکمکه بگرامی مربوط ولایت کابل - حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳ اسد ۱۳۳۳ برتبه ۶ عوض
 کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۲- شیر حسن رتبه ۶ قاضی محکمکه ابتدائیه مرکز دایزنگی مربوط ولایت کابل
 حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳ اسد ۱۳۳۳
 برتبه ۶ عوض کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۳- حبیب الله رتبه ۱۱ قاضی محکمکه حکومت کلان (خوست ولایت جنوبی حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳ اسد ۱۳۳۳ رتبه ۱۱ عوض
 کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۴ محمد اکبر رتبه ۷ قاضی محکمکه کلنگار لوگر مربوط ولایت کابل حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳ اسد ۱۳۳۳ تبدیلا

- بقضای محکمه ابتدائیه مرکز دایرنگی برتبه ۷ مقرر شده .
- ۵- غلام حیدر رتبه ۸ قاضی محکمه سروبی مربوط ولایت کابل حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ اسد ۱۳۳۳ تبدیل بقضای محکمه کلنیکا رلو گرد مقرر شده .
- ۶- بسم الله رتبه ۸ قاضی محکمه سرخورد ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل بقضای محکمه بهسود عوض کمبود برتبه ۸ مقرر شده .
- ۷- مصلح الدین رتبه ۸ قاضی محکمه رودات مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل بقضای برتبه ۸ بقضای محکمه سرخورد مقرر شده .
- ۸- غازی محمد فارغ التحصیل مدرسه اسدیه منار شریف قاضی محکمه تگاب شیرین مربوط حکومت اعلی میمنه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل برتبه موجوده بقضای محکمه پشتو نکوت میمنه مقرر شده .
- ۹- محمد زمان فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۰ قاضی محکمه دره پیچ مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۱۰ بقضای محکمه شینکی ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۰- آیات الرحمن رتبه ۱۱ قاضی محکمه نورستان لغمان مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۱۱ بقضای محکمه دایه و چوبان ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۱- محمد رسول رتبه ۹ قاضی محکمه سرکانی مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۹ بقضا محکمه دهله ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۲- عبدالمنان رتبه ۸ قاضی محکمه کامیش ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳ ر ۸ تبدیل برتبه ۸ بقضای محکمی ابتدائیه مرکز حکومتی اعلی فراه مقرر شده .
- ۱۳- عبدالکریم رتبه ۹ قاضی محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی فراه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۴ - ۸ - ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۹ بقضای محکمه ابتدائیه حکومت اعلی میمنه مقرر شده .
- ۱۴- ملاخیر الله رتبه ۶ قاضی محکمه ابتدائیه مرکز مربوط حکومت اعلی میمنه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳ ر ۸ تبدیل برتبه ۶ بقضای محکمه ابتدائیه مرکز ولایت فطغن مقرر شده .

پاک حصہ تعمیر جدید سمت شمالی محکمہ عدلیہ ولایت کابل

- ۲۶۔ امان اللہ فارغ التحصیل مدرسہ فضاں رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ تہکاب شیرین مربوط حکومت اعلیٰ میمنہ حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۰ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۲۷۔ گل مراد فارغ التحصیل مدرسہ فضاں رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ واخان مربوط حکومت اعلیٰ بدخشان حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۸ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۲۸۔ میر بابہ فارغ التحصیل مدرسہ فضاں رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ کاشغری مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۸ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۲۹۔ فضل احمد رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ درہ پیچ مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۸ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۰۔ محمد گل فارغ التحصیل مدرسہ فضاں رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ نورستان مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۸ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۱۔ محمود فارغ التحصیل مدرسہ فضاں رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ سرکانی مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۸ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۲۔ گل عالم رتبہ ۴ عضو ریاست جمعیت العلماء وزارت عدلیہ از تاریخ ۱۱ برج اسد ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۳۔ مطیع اللہ رتبہ ۴ عضو جمعیت العلماء وزارت عدلیہ از تاریخ ۹ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۴۔ محمد صدیق فارغ التحصیل دارالعلوم رتبہ ۴ عضو ریاست عالی تمیز وزارت عدلیہ حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۹ ر ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۵۔ فضل کریم رتبہ ۴ قاضی مرافعہ مرکز جنوبی مربوط ولایت جنوبی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۹ ر ۳۳ تبدیلاً برتبہ موجودہ بقضای محکمہ مرافعہ مرکز ولایت قطن مقرر شدہ .
- ۳۶۔ ملاشاہ اسلام رتبہ ۸ قاضی محکمہ ترین ولایت قندهار حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵-۳۳-۱۰-۶ مقام منبع صدارت عظمیٰ بہ قضای محکمہ اندو حکومتی اعلیٰ غزنئی تبدیلاً مقرر شدہ .
- ۳۷۔ ملا محمد حسن رتبہ ۱۰ قاضی محکمہ پنجشیر ولایت پروان حسب تصویب انجمن وزارت احکام-۱۶۸۵-۳۳-۱۰-۶ مقام منبع صدارت عظمیٰ بہ قضای محکمہ مقرر حکومتی

اعلیٰ غزنی مقرر شده .

۳۸- ملا حبیب الله رتبه ۱۰ قاضی محکمه لغمان ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه کتوا از حکومتی اعلیٰ غزنی مقرر شده .

۳۹- فضل الرحمن رتبه ۱۰ قاضی محکمه اناردره ولایت فراه حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه ترین قندهار تبدیلا مقرر شده .

۴۰- محمد صالح رتبه ۱۱ قاضی محکمه اناردره ولایت فراه حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه اناردره جدیداً مقرر شده .

۴۱- امان الله رتبه ۱۱ قاضی محکمه فرقین ولایت مزار شریف حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه جدران جنوبی تبدیلا مقرر شده .

۴۲- عبدالقیوم رتبه ۱۱ قاضی محکمه یعنی و بفران حکومت اعلیٰ گرشک حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه اسپیره جنوبی تبدیلا مقرر شده .

۴۳- عنایت الله رتبه ۱۱ قاضی محکمه فرقین ولایت مزار شریف حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه فرقین مزار شریف مقرر شده .

۴۴- محمد هاشم رتبه ۱۱ قاضی محکمه چاد آب ولایت قطن حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمه چاد آب مزار شریف مقرر شده .

۴۵- غلام محمد رتبه ۱۱ قاضی محکمه شهرستان ولایت کابل حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای شهرستان مقرر شده .

۴۶- عبدالودود رتبه ۱۱ قاضی محکمه یغمان ولایت کنابل حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای محکمه یغمان مقرر شده .

۴۷- عبدالعزیز رتبه ۱۱ قاضی محکمه پنجشیر حکومتی اعلیٰ پروان حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای محکمه پنجشیر مقرر شده .

۴۸- عبدالحنان رتبه ۱۱ قاضی محکمه مهمند دره ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای

محکمه جانی خیل تبدیله په مهمند دره مقرر شده .

۴۹ - عبدالعزیز رتبه ۹ قاضی محکمه کاهه ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۰ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی قاضی محکمه کاهه مقرر شده .

۵۰ - عبدالله رتبه ۱۱ قاضی محکمه جوند ولایت هرات در اثر پیشنهاد ولایت هرات حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۰ ر ۱۶۸۴ ر ۱۰۶۰ ر ۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از محکمه قادس به محکمه جوند مقرر شده .

۵۱ - باینده گل رتبه ۱۱ قاضی محکمه قادس ولایت هرات در اثر پیشنهاد ولایت هرات حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۰ ر ۱۶۸۴ ر ۱۰۶۰ ر ۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از محکمه جوند به محکمه قادس تبدیل و مقرر گر دیده .

۵۲ - محمد نسرین رتبه ۴ سابق قاضی محکمه مرافعه ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۷۰۹ ر ۱۷۱۰ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی به محکمه مرافعه جنوبی مقرر شده .

۵۳ - مولوی محمد یوسف رتبه ۳ قاضی محکمه ابتدائیه مرکز ولایت کابل بعد از منظوری حضور همایونی قرار فرمان ۱۸۶۹ ر ۱۱ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از اول سنبله سال جاری از رتبه (۴) برتبه ۳ ترفیع کرده اند .
اجرا آتی که از طرف ریاست عالی تمیز از اول برج جدی الی آخر به عمل آمده قرار ذیل است :

الف فقرات جزائی :-

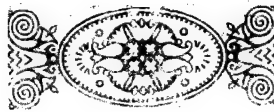
- ۱- فقره قصاص
- ۲- « حبس دوام »
- ۳- « هائیکه به تائید محاکم تحتانی حکم صادر شده ۴۸ »
- ۴- « به تزیید جزاء » « » « ۱۳ » ۸۹ فقره
- ۵- « در باره تخفیف » « » « ۱۷ »
- ۶- « به نسبت نواقص واپس مسترد شده ۸ »

ب فقرات حقوقی :-

- ۱- فقره هائیکه به تائید محاکم تحتانی اصدار گر دیده (۴) فقره
 - ۲- « به نسبت نواقص مسترد شده (۵) » ۱۳ فقره
 - ۳- « بفرض استهداد واصل و هدایت داده شده (۴) » ۱۰۲ فقره
- اجرا آتی که از طرف مدیریت تفقیض از اول جدی الی آخر برج جدی صورت گرفته حسب ذیل است .

الف :-

- ۱- بتاريخ ۳۰ ار ۳۳- اعزام يك هيئت بغرض تفتيش امور بعضى مجاكم ولايت قطغن
- ۲- » ۱۱ ار ۳۳ اعزام يك هيئت بغرض تفتيش امور مجاكم ولايت قندهار
وبعضى مجاكم حكومت اعلى فراه .
- ب- نفيكه درباره شان امر مجاكمه صادر شده .
- ۱ قاضى محكمه نهرين را قرار احكام نمبر ۱۶۶۳ ار ۱۰ ار ۳۳ مقام منيع
صدارت عظمى به مجاكمه امر داده شده .
- ۲- غلام جيلانى قاضى محكمه خوست وفرننگ را قرار احكام نمبر ۱۷۱۰ ار ۱۷۱۶
- ۳ ار ۳۳ مقام منيع صدارت عظمى امر مجاكمه داده شده .
- ۳- ملا نورور سابق قاضى محكمه مراغه حكومتى اعلى غزنى قاضى حالیه
محكمه مراغه دايىزنگى قرار احكام ۱۸۰۰ ار ۲۷ ار ۳۳ مقام منيع
صدارت عظمى به مجاكمه امر داده شده .
- ۴- ملا عبدالسمع قاضى محكمه حكومت كلان لوگرد قرار احكام نمبر ۱۸۹۹ ار ۲۷
- ۳۳ ار ۳۳ مقام منيع صدارت عظمى به مجاكمه امر داده شده .

امور وزارت مالیه

۱. گر بتاریخ کارروائی ادوار گذشته وزارت مالیه دیده شود بمشاهده خواهد بود که کارنامه‌های سال جاری وزارت مالیه نظر بسابق خیلی ها متفاوت و بی سابقه است. چه وزارت مالیه کنونی به یمن توجهات حکومت نهضت پرورج ج ۱۱ نشان سردار محمد داؤد صدراعظم در این دوره یکسال بیک سلسله تجولات مالی و اقتصادی دست زده در نتیجه موفق گردیده که در تمام مجاری امور و سیستم فعالیت دوائر و مؤسسات مربوطه بوفی ایجا بات عصر کنونی دنیا و احتیاجات مبرم مملکت اصلاحات و تعدیلات مؤثر و نافع بوجود آورد. اینک از جمله کارروائی‌های متذکره همان قسمتها که در نوع و ماهیت خود بایر نسیبهای کنونی دنیای مترقی و ایجا بات محیط مطابقت کلی بهم میرسانند وهم طور مودرن یا بعرضه وجود نهاده است یگان یگان توضیح میشود:

۱- تشکیلات عمومی وزارت مالیه:

این تشکیل طوریکه از گراف آن معلوم میشود باتشکیلات سابقه ازهر رهگذرخیلی ها متفاوت و متفوق بوده حایز هرگونه مزایای علمی و فنی و اقتصادی مالی است. تشکیل متذکره بادر نظر گرفتن ایجا بات عصر کنونی و اقتضا است اوضاع اقتصادی به اساس ملاحظه حجم امور متنوعه ترتیب یافته بعد از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری مقامات عالییه مترادف بالا یجه و وظائف یکجاء بصورت کتابچه ها طبع و در اول سال جاری در مورد تطبیق قرار گرفت. قرار معلوم این تشکیل ازهر نوع افراط و تفریط و ارسنه مانده یعنی در هیچ یک دوائر و مؤسسات مربوطه بیشتر و یا کمتر از حجم کار و مامورین تراکم ندموده است.

۲. بودجه عمومی دولت:

این بودجه که بعبارت دیگر قانون موازنه عمومی دولت تعبیر میشود با در نظر گرفتن یر نسیبهای علمی و فنی مالی دنیای کنونی و ملاحظه اوضاع اقتصادی مملکت بروی نتایج حساب قطعی واردات و مصارفات عمومی و چوکات تشکیلات عمومی دولت تدوین گردیده و برغم بودجه‌های سابقه ازهر نوع تخمینات و مهمات و شائبه‌ها و اختلاطات مبراست. بودجه متذکره بعد از دریافت تصویب مجلس عالی وزراء و موافقه عمومی پارلمان دولت بمنظوری مقامات عالییه رسیده بصفت قانون موازنه عمومی بحال مطبوع در مورد تطبیق وضع گردیده است. از مزیت های عمده و قابل ذکر موازنه عمومی اینست که هر یک از رشته واردات و مصارفات دولت در ستونهای معینی اشغال موقع

نموده تحت فصول و مواد جداگانه قيد شده اند بر علاوه همواره موازنه بين واردات و مصارف عموميه مملكت را حفظ و وفايه نموده اجازه نميدهد مملكت در اثر مصارف بيمورد يا بحران اقتصادي و افلاس مواجه گردد همچنين دوائر موسسات دولتي را مكلف نموده است تا حساب قطعي واردات و مصارف مربوطه را نظربه توضيحات اصولنامه محاسبات عموميه در وقت معينه آن مكمل ترتيب داده بغرض تدوين محاسبات قطعي عموميه دولت و تجديد نظر در بعضي قسمت هاي قانون موازنه عموميه بوزارت ماليه و ديوان محاسبات بسپرد . تطبيق قانون موازنه بصلاحيات آمرين اعطاء موكول گردد يده از نفوذ و تسلط غير قانوني بكلي وارسته گرديده است .

۳- لايحه تفريق وظائف :-

اين لايحه طوريكه در فقره ۳ كارنامه سنه ۳۲ راجع به لزوم و اهميت آن تذکره رفته بود بعد از تصويب مجلس عالي وزراء و منظوري مقامات عاليه پيوست با تشكيلات عموميه وزارت ماليه يکجا در اول سال جاري طور مطبوع و مجلد در مورد تطبيق قرار داده شد قرار معلوم لايحه متذکره برغم گذشته از مداخلات و تجاوزات دوائر و موسسات در وظائف يکديگر جلوگيري قانوني نموده در انفاذ و امتثال امور از مجاري اصليه رهنمائي بارزي نموده است به آنها از اينكه دوائر و مؤسسات در تحميل فورمول هاي لايحه وظائف بتوانند بهتر و آرومي نمايند بر حسب صوابديد مقام وزارت ماليه از مشاوريت مالي تحت عنوان شرح لايحه وظائف يک لايحه مشرح و مبسوطي ديگري مبنی بر تمام جهات وظيفه وي مجدداً ترتيب و در مورد تطبيق گذاشته شده است .

۴- ملاحظه اهليت ما مورين :

اين مسئله در كفاة ممالك دنيا و بالاخص در ممالك ابتدائي خيلي ها حائز اهميت است . چه نظربه اقتضاي نوع و اهميت وظائف مختلفه تعينات ما مورين از بين يك عده اشخاصيكه فيصد صد مراتب تعليميه مسليكيه خود را بپايان نرسانيده باشند خيلي ها مهم و در مورد مطالعات عميق و دقيق قرار ميگيرد .

مقام وزارت ماليه كه از اهميت و لزوم اين موضوع از روي مطالعات وسيع علمي خویش اطلاع (موثوقي) در دست داشتند چنان تصميم معقولي اتخاذ نمودند كه نظر به آن ما مورين فعال و خير و وظيفه شناس و آزموده كار شامل عضويت هاي دوائر و مؤسسات گرديدند و بدینوسيله از يك سلسله اهمال و فروگذاري هاي بيمورد كه قبلاً در تصفيه و انجام پاره امور مختلفه در عدم تشخيص اهليت ما مورين رونما گرديده بود جلوگيري تامه بعمل آمد و هم هر يك از امور مختلفه از مجرای اساسيه طور اتوماتيك در مورد عمل قرار گرفت . حتي بي مورد نيست اگر گفته شود

که در اثر فعالیت‌های خسته ناپذیر متصدیان امور و مجاهدت و وظیفه شناسی مامورین کنونی دوائر و مؤسسات وزارت مالیه امور محوله رویدست بایک سلسله امور نا تمام چندین ساله سابقه دوش بدوش موفقتنه پیشرفته هرگونه اسباب سعادت مملکت و امیدهای دیرینه ملت را تا درجه ممکنه بار آورده است. با آنهم مقام وزارت مالیه تصمیم اساسیه خویش را درین مورد توسعه داده با وزارت جلیله معارف موافقه با امضا رسانیدند که نظر به آن وزارت موصوفه تعهد کرده اند تا همه ساله یک تعداد طلاب فارغ التحصیل بکلوریا و لیسانسه را بدسترس وزارت مالیه بگذارند و طلاب متذکره بعد از دیدن یک دوره تعلیمات عالی مسلکی مالی در شقوق مختلفه شامل وظیفه گردیدند. پس از روی همچه تصمیمات متذکره چنین برمی آید که وزارت مالیه در آئیه قریب حایز مامورین فعال و تعلیم یافته مسلکی گردیده بیشتر از آنچه تصور رود در توسعه و تقویه اساسات جدید کسب موفقت و کامیابی خواهند نمود.

عناصر چهارگانه متذکره طوریکه از تعبیر عنوان هر کدام آن فهمیده می شود یک با دیگر ارتباط قوی داشته و در سیستم نظام فعالیت دوائر و مؤسسات سهم بارزی دارد. چه تشکیلات بر روی حجم امور متنوعه؛ و بودجه عمومیه با در نظر گرفتن اوضاع اقتصادی نظر بملاحظه تشکیل و موازنه واردات و مصارفات عمومیه؛ و تفریق وظایف نظر به نوعیت و اهمیت امور مختلفه؛ و اهلیت مامورین از روی حجم وظیفه و سویه لیاقت و درایت ترتیب می نماید. خوش بختانه چوکات عمومیه عناصر متذکره قبلا در وزارت مالیه کنونی تثبیت گردیده و در حلول سنه ۱۳۳۳ متحد ایکجا در عمل و تطبیق قرار داده شده.

ه قوانین و تعلیماتنامه های مختلفه حسابی و اداری وزارت مالیه :-

مسلم است دوائر و مؤسسات دولتی و ملی یک مملکت اگر هر چند حایز تشکیلات صحیح و بودجه منظم و دارای مامورین با کفایت و درایت و از موده باشند باز هم در اثر فقدان قوانین مربوطه مجهولات و مبهمات برخوردده نمی فهمند امور محوله را از کدام طریق و بجه ترتیب و نوع تحت تطبیق در آورده انفاذ و امثال دهند و هم نمیتوانند نفوذ و صلاحیت اوامر را از روی درجات معینه از یک دیگر تفکیک نموده هر کدام را بموقع لازمه وقع و جایزه دهند. لهذا وزارت مالیه وجود قوانین و تعلیماتنامه های حسابی و اداری مربوطه را رکن اعظم تشکیلات و بودجه عمومیه دیده بکمسیون متخصصین مالی هدایت داده بودند تا هر چه زودتر با در نظر گرفتن شرایط حیات اجتماعی بر حسب دساتیر حقوقی و اقتصادی عصر کنونی در ترتیب و تدوین قوانین و تعلیماتنامه های متذکره پیر دازند قرار معلوم یک تعداد آن در او اخر سنه گذشته و یک تعداد آن در سال جاری از تحت ترتیب و تدوین برآمده است که برخی از آن مراتب اصولی خود را طی کرده در مورد تطبیق و اجرا آن دوائر و مؤسسات گذاشته شده و برخ دیگرى بعد از ترتیب و تدوین در شرف

در یافت مراتب اصولی می باشد که از هر دو تفریق آن قرار آتیه توضیح می شود :-
اصولنامه ها و اساسنامه های که بعد از ترتیب و تدوین مراتب اصولی را دریافته
در مورد تطبیق قرارداد شده :-

۱- اصولنامه محاسبات عمومی :-

این اصولنامه در ماهیت خود خیلی ها مهم بوده و راه های جدیدی در مجاری امور
و معاملات دفترداری حسابی باز نموده است و هم صلاحیت و مسئولیت آمرین اعطاء و محاسبین
را از همدیگر تفریق نموده در تطبیق بودجه عمومی از فعالیت های بی مورد و نفوذ و تسلط
های غیر قانونی بکلی کاسته است. ناگفته نماند که این اصولنامه بار اول است که قدم به
اساسات امور و معاملات حسابی نهاد و محاسبین را از قلم فرسائی ها در صحنه های مجهول
بکلی و ارسته ساخته است .

۲- لایحه وظایف مامورین مالی که رابع بازوم و اهمیت آن در فوق تذکر رفته .
اصولنامه و تعلیماتنامه که مراتب ترتیب و تدوین خود را پیموده و در مورد تصویب
و منظوری مقامات عالی قرار میگیرد :-

۱- اصولنامه دیوان محاسبات عمومی ،

۲- اصولنامه های مالیات بر عایدات تجار انفرادی و شرکت ها و مؤسسات و اصناف

۳- اصولنامه تاسیس بانک ها ،

۴- اصولنامه استقرار ارزش پول داخلی و مراقبت از قیمت اسعار خارجی ،

۵- اصولنامه محاسبات تجارتی دولت ،

۶- تعلیماتنامه مکتب عالی مالی ،

۷- اساسنامه بانک زراعتی و صنایع روستائی

۸- نظام نامه داخلی مامورین و مستخدمین بانک زراعتی و صنایع روستائی ،

۹- اساسنامه دپوشنی تجارتی بانک ،

۱۰- « تشکیلات اداری و پشتیبانی تجارتی بانک ،

۱۱- « شرکت سهامی هوا تل ها ،

۱۲- « ریاست مرستون ،

۱۳- « کوپر قیف

۱۴- « روزنئون

۱۵- « بانک رهنی و تعمیراتی

۱۶- « دیوی ادویه

۱۷- « موسسه نسوان

۱۸- « حمل و نقل

۱۹- اساسنامه اریانا لمتد،

۲۰- « مدیریت عمومی تفتیش وزارت مالیه،

۲۱- « ریاست تهیه وزارت مالیه

۶- تاسیس مشاوریت های دوگانه عدلی و مالی و اقتصاد دی و حقوقی وزارت مالیه

الف مشاوریت عدلیه :-

اگر به سوابق مبرای امور وزارت مالیه نظر انداخته شود دیده میشود که برخی از معاملات حسابی و اداری با اینکه مراتب اصولی خود را در مجالس وزارت مالیه طی کرده باز هم جهت ابراز نظریه و فضاوت شرعیه به محاکم عدلیه رجعت داده شده و در نتیجه همچو معاملات قسمأ در اثر فیصله های دوگانه ضدو مضاد اصولی و شرعی الی مدت های طولانی ملتوی مانده و یا بقضاوت ثالثه برخورد اسباب ضیاع وقت مامورین و پیریشانی مراجعین را بار آورده است لهذا مقام وزارت مالیه اهمیت این موضوع را در زمره سایر پروگرام اصلاحی خویش از نزدیک تحت غور قرار داده به اساس ایجاب تشکیل از آغاز سال جاری مشاوریت متذکره را جدید افتتاح نموده و یک نفر از عالمان علوم شرعیه را که در قضاوت معاملات شرعی مطالعات و تجارب کافی در دست داشت در راس آن گماشت .

قرار معلوم در طول سنه جاری یک عده معاملات زیاد متنازع فیه تحت فیصله های شرعی و اصولی قرار گرفته بکلی کسب قطعیت نموده است و ازین رهگذر دوائر از ضیاع وقت به دوران معاملات متذکره و مراجعین از پیریشانی انتظار طولانی و ارسته آسوده شدند و هم همواره نتایج فیصله های متذکره به نزد محاکم شرع و اصول مورد قبول و تائید واقع شده است .

ب- مشاوریت مالی و حقوقی و اقتصاد دی :-

مشاوریت متذکره در اثر وارد شدن یک سلسله تحول جنبش تازه و عصری در مجاری امور و فعالیت تطبیقات قانونی دوائر و مؤسسات مربوطه تاسیس یافته است . طوری که دیده میشود مشاوریت متذکره در تحلیل فورمول های وظیفه وی لزوم بوجود آوردن اصولنامه ها و تعلیمات نامه های لازمه و رهنمائی در مجاری امور و معطوف نمودن ذهنیت و افکار نویسنده گان اداری و حسابی بسوی ایجابات دفتر داری کنونی و ضمناً ترتیب نصب العین کورسها و مکاتب مالی خدمت بسزائی نموده است . امید است از اثر فعالیت مشاوریت موصوفه در آتی قریب موفقیت های بیشتری دست دهد .

۷- فعالیت ها و تاسیسات مهمه و جدید که در طول سال جاری تحت اثر یاسات و دوائر مربوطه صورت گرفته است در ذیل عنوان هر ریاست قرار آتی خلاصه میشود :

الف ریاست اقتصادی

این ریاست جدید در تشکیل وزارت مالیه شامل گردیده یکی از اداره اساسی و مهم وزارت مالیه به شمار میرود

امور بودجه وی مملکتی و تصدی های دولتی و سائر مؤسسات ملی و امور خزائن و تدویر اسعار خارجه و مراقبت بانگها و طبیع و توزیع اوراق بها دار دولت و مقاولات قرضه های خارجی و داخلی دولت و تدقیق امور مالی و تدوین قوانین و نظامات و اساس نامه ها و لواایح عموماً بر عهده این ریاست ترتیب می نماید .

بر علاوه ریاست موصوفه مجاری اسوم اقتصادی و پولی مالی مملکت تعدیلات قابل ذکری وارد نموده و هم در قسمت مراقبت و کنترول اسعار خارجه که یکی از مسائل عمده و حیاتی مملکت شمرده میشود فعالیت مهمی از خود بروز داده است چنانچه در اثر مراقبت ریاست موصوفه ۱۳۳۲ در مصارف اسعار یک تقلیل و صرفه جوئی قابل ذکری که در بهبود اوضاع اقتصادی مملکت سهم بارزی دارد رو نما گردید . و هم در قسمت تاسیس بورس ها (بازار پولی) در مملکت مطالعات مقدماتی خویش را به پایان رسانیده که عنقریب تشکیلات آن بغرض توسعه منافع عامه تحت تطبیق قرار داده خواهد شد علاوه بر آن یک عده مؤسسات جدید که هر کدام آن در موقع خود خیلی مهم دیده میشود مطابق به احتیاجات مملکت و ایجا بات کنون تحت اثر ریاست موصوفه تاسیس گردیده است که قرار آتی به از آنها نامبر ده میشود :-

تاسیسات بانگهای جدید :-

بهمه معلوم است که سیر تکامل بانگها در بهبودی اوضاع اقتصادی و تدویر پولی و تجارت مملکت - تاثیر بارزی دارد متاسفانه در اثر فقدان قانون اساسیه تاسیسات بانگی و وظائف کافی بانک های طرف ضرورت دولت بر عهده دو بانک موجوده تحمیل گردیده و از این رهگذر بانگهای متذکره بهر طرف دست انداخته در نتیجه نتوانسته اند آنچه مطلوب دولت بوده موفق آیند .

لذا از ابتدای سال جاری با اساس دیر کتیف مقام وزارت مالیه قانون تاسیسات بانک و سایر قوانین مربوط به استقرار ارزش پول و مراقبت از اسعار خارجه . . . الخ هر چه زودتر از تحت ترتیب و تدوین برآمده و نظر به آن بانگهای موجوده وظیفه اصلیه خویش را اشغال نموده اند و هم بانگهای آتی که هر کدام آن در بهتری اوضاع اقتصادی و احتیاجات مبرم مملکت خیلی ها مؤثر دیده میشود تاسیس گردید :-

بانک زراعتی و صنایع و ستائی :-

این بانک طوریکه از عنوان آن فهمیده میشود بایک سرمایه هنگفت و تشکیلات وسیعی در اوائل سال جاری جدید با بر صه وجود نهاده و نصب العین آن خاص معارف و پولی بکافه زارعین بی بضاعت و تعمیم و توسعه صنایع دستی قرائی است .

بانك متذکره حاوی شعب مرکزی و ایالاتی بوده و به صفت کوپراتیف کريدتی زراعتی حاضر است بغرض توسعه و تقويه بنیه زراعتی و حفركاريزها و پخته کاری دهنه های حقايق مزروعی و بكار انداختن آب های خارج از استفاده در مقابل اخذ مقدار جزئی با زراعتین بی بضاعت مملکت مساعدت نماید و هم آماده است هر نوع ماشین و لوازم صنایع روستائی از خارج تورید و به غرض تعمیم صنایع در مقابل اخذ مقدار کمتر بدسترس علاقه مندان بگذارد .

مرام و هدف اصلی بانك موصوفه این است که زراعتین بی بضاعت از فشار بی رحمانه محترکین و سود خواهان نا مشروع و ارسته مانده قبا بلیت تولیدات زراعتی مملکت را بلند ببر دوم چنان نظر به احتیاجات مملکت و ایجابات کثونیته صنایع دستی فرایندی را که در پیبود اوضاع روستائیان و اقتصادیات مملکت مؤثر و مفید دیده میشود فراهم نماید .

قرار معلوم بانك متذکره از ابتدای تاسیس بكار آغاز نموده و مسلسل دامنه فعالیت خویش را در داخل نصب العین معینه موفقانه وسعت داده می ورد .
دپشتنی تجارتی بانك :

بانك متذکره در اواسط سال جاری بانك سرمایه مقدماتی یکصد و بیست میلونی جدید تاسیس یافته و نصب العین آن بغرض توسعه و بهبود اوضاع تجارتی عبارت از تهیه اسعار خارجی و دستگیری از اشخاص محتاج در مقابل تضمینات زیورات اجناس قیمت دار است . پس میتوان گفت که در اثر فعالیت بانك متذکره استقرار ارزش پول داخلی و خرید و فروش اسعار خارجی با اساس قوانین مربوطه متدرجا سیر تکامل خود را پیموده بدین وسیله تجاران از بدست آوردن اسعار از بازار سیاه بی نیاز خواهند شد و هم از بلند رفتن کرایه پول در مملکت جلوگیری لازمه بعمل آمده بنیه تجارتی تقویه خواهد گردید .

بانك رهنی و تعمیراتی .
این مؤسسه قبلاً بنام کیسه عمرانی یاد می شد و بجز از تادیبه و تحصیل قروض لازمه بما مورین مرکزی بی خانه کدام نصب العین اساسی و عوم می نداشت و آنچه اولیای امور دولت نسبت اصلاح تعمیرات و آسایش مامورین در نظر داشتند از این مؤسسه بر آورده نمی شد لهذا مؤسسه متذکره به بانك رهنی و تعمیراتی تعدیل و بایک تشکیل و نصب العین مجددی یا بعرضه وجود نهاد . بانك متذکره بعهدہ گرفته است که علاوه بر انجام دادن معاملات رهنی در هر سال يك تعداد عمرانات موردن وصحي که متضمن کافه احتیاجات مبرم فامیلی مامورین باشد مطابق به یلان شهر سازی ببقیمت مناسب تهیه نموده بدسترس مامورین بگذارد و هم در قسمت تعمیرات دوائر دولتی

و انکشاف هتل ها فعالیت های اساسی بروز دهند . قرار معلوم مامورین مستحق در اثر تصمیمات متذکره از تکلیف و تشویش خانه سازی ضیاع زمان ماموریت و خساره وارده تهیه مواد تعمیر و کشیدن انتظار طولانی برای اخذ افساط پول تعمیر بکلی وارسته گردیده اند .

تعدیلات لازمه در تشکیل و مجاری امور شرکت پنبه :

شرکت پنبه قرار معلوم از چند سال باینطرف تاسیس یافته ولی از رهگذر نقص در تشکیل و مرام اصلیة نتوانسته است مطالب دولت را در توسعه زراعت و صادرات لازمه پیش ببرد . لهذا شرکت متذکره در هذاسنه طور اساسی تشکیل و بسر مایه فعلی آن مبلغ سی میلیون انغانی طور قرضه افزود گردید .

قرار معلوم شرکت پنبه از آغاز تشکیل بغرض توسعه زراعت پنبه بزرعین پنبه معاونت های لازمه پولی نموده دامنه حجم پنبه صادراتی و احتیاجات داخلی را فراختر ساخته است . امید قوی است که فعالیت های موجوده و آتیة شرکت پنبه به تکافوی احتیاجات داخلی و صادراتی پنبه خیلی ها موثر و مفید واقع گردیده يك قدم متین و اساسی در بهبود اوضاع اقتصادی مملکت و صرفه جوئی از مصرف اسعار خارجی بر داشته شود . تعدیلات واقعی در تشکیلات ریاست ضراب خانه :

ضرابخانه طوریکه از نقاط نظروظیفه يك موسسه مهم دولت شمرده میشود نیز تصرفات بیمورد در آن جایز دیده نمیشود یعنی بیشتر از حجم کار تراکم نمودن يك عده مامورین و کارگران در آن مؤسسه به جز از بهبود ضایع شدن يك مقدار پول دولت چیزی دیگر نیست . لهذا با اساس این ملاحظه در تشکیلات مؤسسه متذکره تجدید نظر بعمل آمده در نتیجه ریاست موصوفه بمدیریت عمومی تعدیل و از تعداد زیاد مامورین و کارگران آن کاسته شد . بر علاوه چون با فنکوت های کوچک که در مورد چلند واقع است نسبت کثرت دست بدست دور کردن در زمان کم فرسوده شده می رفت وزارت مالیه برای جلوگیری از مصرف مجدد طبع همچو نوت ها تصمیم گرفت که يك تعداد پول به تناسب احتیاجات بازار داخلی مملکت بنام بستم پولی و پنجاه پولی بروری فلزات مروجه ، دقا ضرب زده در مورد چلند گذاشته شود و هم مضامعات مقدما تی رویدست گرفته شد تا ضرب پنج افغان نیگی و ده افغان نیگی نیز بصورت گیرده .

تفتیش شرکت های قند سازی و سایر شرکت های دولتی و مالی :

جای تردید نیست که چشمه های و آرداتی اعم از دولتی و ملی قرار معمول دنیای کنونی عموما تحت کنترول و قیادت وزارت موصوفه مکلف است که سهمیه دولت را از چشمه های متذکره بر روی اصولنامه های موضوعه حساباً تدقیق و بحاسبه نموده بخزینه دولت بسپرد و متاسفانه شرکت های متذکره که از این مقررات سالیان درازی بپهلوتپی کرده

بودند از اواخر سنه گذشته با این طرف تحت بررسی وزارت مالیه قرار گرفته هیئت های متعدده حسابی و اداری گماشته شدند تا از روی دفاتر مربوطه شان اصل واردات سهمیه دولت را بر آورده نتایج را بمقام وزارت مالیه تقدیم نمایند. قرار معلوم هیئت های متذکره بمکشف واردات حقیقی سالهای اخیر شرکت های موصوفه و تثبیت سهمیه واقعی دولت موفق آمده و دوسیه های تحقیقاتی خویش را بعد از ملاحظه مقام وزارت مالیه جهت تحصیل سهمیه دولت بمرجع مربوطه تفویض نموده اند.

این اقدام نافع که از یک طرف شرکت ها و سایر چشمه های وارداتی را از تصرفات غیر قانونی متنبه و از طرف دیگر روزه های افزایش رادر واردات عمومی دولت باز نبوده است میتوان گفت که از این رهگذر بهبودی خاصی در اوضاع اقتصادی و مالی مملکت فراهم گردیده است.

نا گفته نماند که علاوه بر تاسیسات و تعدیلات جدید که در فوق از آن تذکر رفت از ریاست موصوفه در مورد مراقبت و کنترل اسعار خارجی و صرفه جوئی از مصارف بی مورد آن بوقف قوانین مرتبه اقدام موثری صورت گرفته است چنانچه از اواخر سنه ۱۳۲۶ این طرف در مصرف اسعار متذکره تقلیل قابل ذکری رونما گردید. است همچنان اوراق بهادار که یکی از چشمه های مهم وارداتی مملکت محسوب می شود در مورد تجدید نظر قرار گرفته در داخل پرنسپ های علمی و عملی اصلاح گردید. قرار معلوم از اثر اصلاحات وارده از طرفی بصادرات مملکت افزایش لازمه بعمل آمده و از طرف دیگر در مجرای معامله آن سهولت قابل وصفی رونما شده است.

اکنون از مبالغ قرضه خارجی و داخلی که بفرض رفع پاره احتیاجات مبرم مملکت بر روی مقاولات جدا گانه صورت گرفته و از آن جمله مبالغیکه در هذاسنه بدست آمده است قرار آتی توضیح می شود :-

الف - اخذ قرضه از مالک خارجه .

ممالک قرضه دهند. موضوع اخذ قرضه اصل مبلغ قرضه مبالغیکه از جمله اخذ شده

اکثر با نیک امریکا نسبت انکشاف و توسعه زراعتی ساحه های با بر

وادی هلمند ۰۰۰ ۰۰۰ ۲۱ دالر ۰۰۰ ۱۴۰۰ دالر

اکثر با نیک امریکا نسبت اکمال امور نا تمام وادی هلمند ۰۰۰ ۱۸۵۰۰ دالر ۰۰۰۰۰۰ وادی هلمند

حکومت اتحاد جماهیر اشتراکی شوروی

بفرض خرید قیر و ماشین های

سرك سازی مربوط ببلدیه و وزارت فوائد عامه ۰۰۰ ۲۱۰۰ - دالر

۱۸۷۲۵۰۰ - دالر

ب - اخذ قرضه از موسسات داخله :-

ب۔ ریاست میں سہا سہا :-

۱۲۳

در تحصیل واردات و صرفه جوئی از مصارفات عمومی و تعیین مسئولیت و برائت وظیفه وی محاسبین خیلی ها مؤثر و نافذ دیده میشود حتی مبالغه نیست اگر گفته شود بدون وجود حساب قطعی واردات و مصارفات عمومی دولت ترتیب قانون موازنه عمومی دولت ناممکن است.

۲- ملقی گر دیدن کنترول های نقدی وزارت خانه ها و ریاست های مستقله و تحمیل وظایف محاسبان و کنترولی آنها بر عهده دوایر ریاست محاسبات سهولت زیادی در قطع و فیصله محاسبات وزارت خانه ها و ریاست مستقله فراهم نموده و از طرف دیگر وزارت خانه ها و ریاست متذکره را از تقاضا و فرستادن تابلوهای ماهوار و ارسائه ساخته است.

این اقدام نافع باب نوی در مجرای قطع و فیصله حساب های کنترولی کشاده وزارت خانه ها و ریاست مستقل را از تکلیف دادن حساب مصارف بودجوی واضطراب های غور و تدقیق و صرف وقت بيمورد دران بکلی مطمئن گردانیده است بغرض سرعت اجراء معاش و مصرف از مقام وزارت مالیه دستور داده شده است که چک های حاوی الی ده هزار افغانی معاش و بیست هزار افغانی مصرف بامضای مدیران محاسبات ریاست موصوفه و چک های یک لک و پنجاه هزار افغانی بامضای رئیس محاسبات دولت افغانی بامضاء معین و مازاد آن بامضای مقام وزارت مالیه رسیده در مورد اجراء گذاشته شود و بدین وسیله تمام عوایق و معامله از راه فیصله حساب و حواله پولی برداشته شده است.

۳- دوایر اجرائیه که قبلاً در وزارت خانه ها و ریاست مستقله بوظیفه جداگانه می پرداختند از اول سال جاری بدوایر لوازم تعدیل گردیده اند. وظایف دوایر متذکره از طرف ریاست محاسبات طور اساسی طرح و به دست رس شان گذاشته شده تا بصفت محاسبین لوازم در انجام به معاملات لوازم به پردازند.

۴- چون مامورین دوایر حسابی ولایات از جریان امور حسابی بداخل سیستم کنونی و ساخت حساب جدید اطلاع مکفی نداشته اند لهذا از ریاست محاسبات چند نفر مامورین به هر ولایت گماشته شدند تا از طرز جدید جریان امور حساب آنها را مطلع نموده و هم حساب گذشته شان را بطرز جدید ترتیب داده با خود بیاورند: قرار معلوم مامورین حسابی مرکز درین مورد راهنمایی خوبی بدوایر حسابی نموده و حسابهای مطلوبه را بطرز جدید ترتیب و با خود بمرکز وارد نموده اند.

۵- فعالیت های دیگر ریاست محاسبات در مورد طلبات دولت بر اشخاص و دوایر و مؤسسات قرار می گیرد که از سالیان درازی در اثر مسامحه و اهمال دوایر محاسباتی جا بجا مانده و در تحصیل و تصفیه آن اقدام نشده است همچو طلبات که به نام باقیات یاد میشود حسب آتیه تفریق میشود.

- ۶- شق منی آر در وزارت مخابرات .
- ۷- مدیریت کنترول موسسات صحی علی آباد .
- ۸- « ریاست مرستون .
- ۹- « مالیات برعایدات مستوفیت ولایت قندهار .
- ۱۰- مسئله مفقودی شکر دیوی فراه .
- ۱۱- ماموریت مالیه میدان .
- ۱۲- مدیریت کنترول وزارت معارف
- ۱۳- مستوفیت ولایت هرات .
- ۱۴- مستوفیت ولایت قلعن .
- ۱۵- مدیریت کنترول وزارت معادن .
- ب - فقراتیکه بعد از تحقیق و صدور قرار قطعی بمدهی العموم تفویض گردیده است .
- ۱- دوسیه تحقیقات باقی کدامدار مقر .
- ۲- « غور بند .
- ۳- دوسیه تحقیقات جعل کاری ۱۳۶ کیلن بطرول .
- ۴- نتایج تفتیش مالیات برعایدات مستوفیت ولایت قندهار .
- ۵- دوسیه تحقیق باقی کدامدار ده میزنک .
- ۶- « تحویلدار نقلیات .
- ۷- « سرشته داری پروان .
- ۸- « خریداری ۱۴۰ هراده موثر کارگر وزارت دفاعی ملی توسط شرکت انحصارات .
- ۹- « باقی خزانه ریزه کوهستان .
- ۱۰- « جعل کاری درتکت های کدام مهتاب قلعه .
- ۱۱- « ریاست ضرابخانه .
- ۱۲- دوسیه تحقیقات ساخته کاری چالانی های نقلیات دولتی
- ۱۳- دوسیه تحقیقات باقی کدامدار مهتاب قلعه .
- ۱۴- « فابریکه قند ولایت مشرفی .
- ۱۵- دوسیه تحقیقات املاک شکر دره کوهدامن .
- ۱۶- دوسیه تحقیقات چهل قلم سامان متلوفه مدیریت انحصارات ولایت مزار شریف
- از سال ۱۳۳۰، ۳۱ و ۳۲.
- ۱۷- دوسیه تحقیقات کدام ذخیره ولایت قندهار .
- ۱۸- « شعبه چالانی و بطرول و تاثیر مدیریت نقلیات دولتی .

- ۱۹ - د مغازه نمبر (۱۵) کوپراتیف مامورین .
 ۲۰ - د گندم کوپراتیف که در سال ۱۳۲ از حکومت سمنگ چارک و مزار شریف
 خریداری شد .

۲۱ - د سال ۲۲ الی شش ماه اول ۱۳۲۵ مدیریت حمل و نقل .

۲۲ - د سال ۱۹ الی ۲۱ مدیریت حمل و نقل کابل .

۲۳ - دوسیه تحقیقات کدام دره صوف مزار شریف .

۲۴ - دوسیه تحقیق فیصله منازعات کابل .

۲۵ - دوسیه تحقیق خزانه دارفرا .

۲۶ - دوسیه تحقیق زمین های حاجی حسام الدین قریه کوهدا من .

۲۷ - دوسیه تحقیق ماموریت سینمای کابل .

۲۸ - دوسیه تحقیق شرکت برق .

مدیریت املاک :-

طوریکه در گراف دیده می شود متشکل از دو مدیریت املاک دولتی و ملی بوده هر یک
 به سهم خود وظایف جداگانه دارد .

مدیریت املاک دولتی :-

این مدیریت زمانی مستقل و مدتی تحت اثر ریاست مستقر وزارت و بطوریکه دیدگاه و بالاخره

در اواخر سنه ۳۲ با املاک دولتی یکجا مربوط وزارت مالیه گردیده است قرار معلوم
 مدیریت متذکره در طول کارروائی سابقه خویش نه تنها دفاتر احصائی املاک دولتی را
 از دست داده یا بدست آورده نتوانسته بلکه در اکثر نقاط مملکت فی صد ۲۰ الی ۹۰
 املاک دولتی را در مورد تصرفات غیر قانونی در آورده است. هکذا در حاصلات املاک
 دولت اعتنا نورزیده در بسا نقاط کمتر از حجم مالیه حاصل گرفته اند اگر بروی سوابق
 دایره متذکره دیده شود میتوان متیقن شد که به جز از معاملات عرضه پذیره پردازی در قسمت
 اصل وظیفه قدمی نه برداشته حتی در معاملات عرض و داد نیز موفق فکر دیده دو سیه های
 بشمار ضخیمی را که مبنی به تحقیقات مغلق و پیچیده بوده با خود یکجا وزارت مالیه انتقال
 داده است مقام وزارت در زمره سائر پروگرام اصلاحی خویش وضعیت دایره مذکور را
 تحت غور قرار داده در نتیجه از یک طرف در تجدید تشکیل و طرح وظایف قانونی املاک دولتی
 اقدام و از طرف دیگر هیئت های متعددی را با گروپ های سیاسی حین در هر ولایت مقرر نمود
 تا تمام املاک دولتی را از قید مساحت و نقشه کشیده بغرض قیدیت در دفاتر املاکی را پور
 موافقی بمرکز بدهند. قرار معلوم مساحت و نقشه برداری املاک دولتی مشرقی با شرایط
 لازمه به پایان رسیده و از دیگر ولایات مسلسل در مورد اكمال قرار گرفته می رود .

همچنين راجع به حاصلات املاك دولتي تصميمي اتخاذ گرديده كه با اساس آن حاصلات املاك دولت نظر بملاحظه مفاد مشروع اجازه دار و حاصلات زمين هم جوار اجازه داده مي شود چنانچه تا كنون در اجازه حاصلات املاك دولتي بسا نقاط از يك نيم الي هفت چند افزايش مقدماتي بعمل آمده و اميد ميرود كه متدريجاً املاك دولتي بوجود دفاتر صحيح و اجازه واقعي نائل گردد بمرعلاوه در نظر است كه براي سال ۳۴ نسبت تصفيه معاملات سابقه از حجم موجوده دايره املاك يك مديريت ديگري بنام مديريت تصفيه امور گذشته و آينده املاكي افزود گردد تا هر چه زودتر معاملات متنازع فيه از دايره جدا گانه تحت اجرا گرفته شود و به متباقي اعضاي دواير املاكي موقع بهتر داده شود كه به اصل وظيفه خود بر وارسى نمايد با آنهم قرار يكه در فوق تذكر رفت چون يك تعداد وسيله هاي تحقيقات متنازع فيه بين دولت و اشخاص از سال ها با اين طرف در دايره املاك ملتوي مانده بود و غور و تدقيق واقعي و حقيقي در مورد آن لازم ديده ميشد لهذا بمنظور ري مقام وزارت ماليه يك كميسيون فيصله منازعاتي با اشترك مشاور عدليه تشكيل يافته و مسلسل دوسيه هاي متذكره به فيصله رسيده ميرود.

مديريت املاك ملي..

اين مديريت از نقطه نظر سروى اراضى با اينجا بات كنونى جديد تشكيل و در رأس آن يك نفر مامور خريصه شناس و فعال اخذ موقع نهوده بيك فعاليت (صحيح) مطابق به اينجا بات كنونى آغاز بكار كرده است.

قوار معلوم مساحت و نقشه بردارى املاك دولتي مشرقى و يك قسمت از املاك دولت و اشخاص را كه تحت كاسه بند غزني جديد آبيارى ميشود د پايان رسانيده است و هم تصميم گرفته شده كه برغم ادوار گذشته از مساحت و نقشه بردارى نقاط متفرق و پراكنده كه باعث توليد تفرقه در ترتيب دفاتر احصايه و كرانى مصارف امور مساحت و مساحين ميشود منصرف گرديده فعاليت سروى خود را بيك ولايت متركز دهد. چنانچه با اساس تصميم متذكره سروى عمومى قطن آغاز و كروپ هاي زيادى مساحين در آنجا متركز داده شده است.

علاوتاً از سنه ۲۴ الي اخير سال جارى سروى اراضى نقاط مختلفه هر ولايت از كراف مربوطه واضح ميشود.

مديريت عمومى ادارى..

در مربوطات مديريت متذكره اداره تفاهد به يك سلسله فعاليت هاي عصري و نويد بعضى نائل گرديده است. و آن اين است كه متقاعدين را برغم معمول زمان سابقه از انتظار طولاني سنجش و حواله پول تقاعدى و مشكلات اخذ زمين و ارسته ساخته همين كه تذكره پول تقاعدى شان بدايره تفاهد ميرسد فوري امر دخلاً خرجاً حواله پول و تاديه زمين يك

منظره آندام قره باغ

جامع مدیریت املاک تفویض و بروز دیگر امراخذ زمین را عنوان مراجع مربوطه حاصل می نمایند بر علاوه مامورین متقاعد دولتی و مؤسساتی که قبلاً بجز از اخذ معاش کما هو ار تقاعدی و یا اخذ یا نوده ماهه معاش حاوی قطع علاقه استحقاق دیگری در اخذ زمین نداشتند در اثر تصیمات و تجاوزین مفیده مقام وزارت مالیه و منظوری مقامات هالیه عیناً مانند منصبداران عسکری در استحقاق تادیه زمین مزر وعی نا ئل آمده اند پس باید گفت که ازین مراجع قابل قدر حکومت متبوعه ماموریت متقاعدین دولتی و مؤسسات کویر اتیف و ریاست انحصارات و نقلیات و مجا دله ملر یا و مسلخ مانند منصب داران عسکری بیشتر کسب رفاهیت نموده اند.

ریاست تهیه:

این ریاست برغم ادوار سابقه جدید در تشکیلات وزارت اخذ موقع نموده وظایف مهمی بر عهده گرفته است. چنانچه در طول سال جاری هر نوع مواد طرف احتیاج و ضرورت وزارت خانه ها و ریاست مستقره را چه از خارج توسط کمپنی های خارجی و چه از داخل فریمه مؤسسات و مستاجرین داخلی بقیمت مناسب و وقت کمتر تهیه دیده بدسترس شان گذاشته اند و بدینوسیله از تا دیه قیمت های گران و متفاوت و توریید اجناس ناقص و متفرق جلو گیری کاملی بعمل آمده و از جانب دیگر صرفه جوئی مطلوبی در قسمت معارف بودجه عمومی رونما گردیده است.

بر علاوه در امور انعقاد مقاولات باره معاملات خورد و ریو مربوطه وزارت خانه ها و ریاست مستقره و مؤسسات شرایط اساسی و متعددی وضع نموده که بموجب آن مستاجرین از تر تیب دسیسه و تشش بیمورد خساره آوار بکلی وارسته گردیده اند.

و — ریاست مخزیداری غله :-

این ریاست بایک تشکیل مکفی و نصب العین معینی در اثر الفای تهیه غله کار آمد دولت که از بسیار پیش به این طرف وسیله ریزش بر مالیه نقدی اراضی صورت می گرفت در اواخر سال جاری رو یکار آمد و واقعا تهیه و خریداری غله کار آمد دولت وسیله ریزش بر مالیه نقدی اراضی یک مسئله مبهم و پیچیده بود که درین سه چهار سال اخیر وزارت مالیه هر چند کوشید تا بروی یک نصب العین مرتب مقادیر غله کار آمد دولت را از ریزش بر مالیه نقدی اراضی بصورت خوش خرید تعدیل دهد ولی نسبت عرضه یک سلسله مشکلات سطحی و عارضی نتوانست به آرزوی خویش موفق آید.

بالاخره مقام وزارت مالیه این موضوع را در زمره امور قابل اصلاح تحت غور و مداقه قرار داده در نتیجه بر روی یک پروگرام موبته تهیه غله متذکره را از وضع ریزش به خوش خرید تعدیل نموده قرار معلوم از میانیکه تعدیلات متذکره صورت گرفته از طرف ریاست موصوفه بروی ترتیبات مقدماتی اقدامات مثبت و امید بخشی بعمل

آنده است و یقین می رود که فعالیت ریاست موصوفه در سال آینده که غله خوش خرید و موعو - موفعانه صورت گیرد.

ز - ریاست تعاونی ماهورین -

این ریاست در طول سال ۱۳۳۳ با سرمایه بیشتر از گذشته چه در ساحه تنظیم عرضه اموال مورد احتیاج اهالی و چه در ساحه صادرات و واردات مواد مهمه و چه در قسمت اشتراك بمؤسسات جدید اقتصادی و تاسیس آنها فعالیت بی سابقه نموده است. چنانچه در اثر فعالیت خود علاوه از شبکه در راه افدوخته های اسماری مملکت رول مهمی بازی کرده مفاد ننگفتی نیز جهت تقویه خزینه دولت و رفاهیت جامعه تأمین نمود که اینک از فعالیت و خدمات سال ۳۳ مؤسسه متذکره طور ایجاز شرح داده میشود.

۱ - در شق صادرات:

درین سال دیو به تعقیب سیاست دولت بغرض رفاه مستحصل و فراهم نمودن اسعار بدین ترتیب اقدام بصادرات نموده است:

مقدار (۵۰۰) تن و (۱۲۰۰) سیر مواد خام از قبیل بنه و پشم و زغرو کنجد و بادام بخارج صادر کرده و راجع با صدور (۶۴۵) تن و (۲۲۰۰۰) سیر مواد متذکره تاهنوز مذاکره آن با کمپنی های خارجی ادامه دارد.

۲ - در شق واردات:

موازی (۹۱۰۰۰۰) متر ساخته سندی و نخی چاپانی با (۲۰۰۰۰) متر رخت پشمی و سندی ایطالیائی که قسماً از ایطالیا وارد آمده و برخی خواهد رسید و (۲۷۰۹۴۵۰۰) متر ساخت از روسیه وارد کرده است.

برعلاوه مقدار (۷۱۰۳۹۳) سیر مواد ارتزاقی و غیره از قبیل گندم و آرد و برنج باریک و روغن زرد و ذغال بلوط و بنه و بادام و صابون و شکر و پشم از ولایات داخلی وارد کرده و بگدام کوپراتیف تحویل داده است و هم (۱۱۵۴۴۳۸) سیر گندم و آرد امریکائی و وطنی و چای سیاه و شکر و نمک و روغن زرد و برنج باریک و ذغال و (۱۷۷۵۲) پاکت چای سبز و (۲۰۱۸۶۱) کلچه صابون و (۴۹۶۹۰۰) قرص نان یخته بمغازه های کوپونی و دوائیر رسمی و ضمناً یک اندازه رخت مختلفه و سایر اجناس که نسبت کثرت نوع و جنس مقدار آن ذکر نکرد دید توسط ریاست کوپراتیف به (۷۱۳۸۹) نفر رؤسا و اعضای فامیلی مامورین کوپو ندار توزیع نموده است.

امید قوی است که فعالیت مؤسسه متذکره در آینده بیشتر در اوضاع اقتصادی مملکت و رفاهیت اهالی مؤثر ثابت گردیده موفقت قابل الذکر بروز دهد.

شرکت سهامی هوتل ها -

بهمه معلوم است که قبلاً یک مؤسسه بنام مدیریت عمومی هوتلها تاسیس یافته و تحت کنترول

وقیادت وزارت داخله اداره می گردید. سرمایه مدیریت عمومی هتل ها خیلی محدود و کم بود که در توسعه هتلها و فراهم آوری وسایل نظم و نسق آن کفایت بهم نمی رسا نید. مقام وزارت مایه این منبع وارداتی دولت را از نزدیک تحت غور گرفته هدا یتا مدیریت متذکره را بشرکت سهامی هتلها تبدیل نمود و سپس پروگرام مرتبی نسبت اشتراك اسهام مشترکین وضع نموده به اساس آن روز بروز سرمایه آن کسب افزونی نموده می رود. برعلاوه امور توسعه هتلها در نظر گرفته شده که در اثر آن هتل کابل مراتب تعمیر به خود را بیابان رسا نید و هم همارت بزرگ هتل شهر جلال آباد از چندی به اینطرف آغاز یافته است و هتل جدید قندوز عنقریب شروع خواهد شد و امور توسعه هتل غزنی و مقر در آتیة قریب روی دست گرفته خواهد شد و ضمناً در نظر است که در هتل موجوده قندهار الحاقات و اصلاحات لازم را بیکار آید.

بغرض تعدیل و یخت طعام های هتل یکنفر منجر خارجی اسختمام شده است. منجر متذکره از یکنفر درونی یخت طعام های هتل اصلاحات لازمه فراهم نموده و از طرف دیگر در تربیه نمودن یکنفر جوانان در فن یخت طعام خواهد پرداخت. از فعالیت های دیگر شرکت سهامی هتل ها این است که بستره قیمت مواد اغذیه هتل هارا بسویه مسا فرین درجه بندی نموده تا هر کس بتواند از آن استفا ده نماید.

ط- تحولات لازمه در ریاست انحصارات دولتی:

ریاست موصوفه در طول سال جاری بوقف پرا بلم های اقتصادی فعالیت های مهمی در امور محوله رویکار آورده است که از جمله نقاط قابل ذکران ذیلأ خلاصه میشود:-

۱- بطرول:

یکی از مواد طرف احتیاج و ضرورت مبرم مملکت بطرول است که در منابع اقتصادی و احتیاجات فملی کشور تا ثیر بارزی و آرد کرده است ریاست انحصارات دولتی در سال جاری از یکطرف در تورید بیشتر بطرول و از جانب دیگر نسبت تنزیل قیمت بطرول در توسعه عرضه آن اقدامات قابل ذکر ی بعمل آورد چنانچه قیمت یک کیلن بطرول را از ۱۶ به ۱۵ افغانی تنزیل داد و با این ترتیب تا ثیری در تورید تیم مواد اولیه وارد نمود. برعلاوه کسرات بطرولی که قبلاً در شرکت قنداز قرار فیصد ۱۷ الی ۸ بصفت می ارقانم گردیده بود در اثر فعالیت اساس ریاست انحصارات در مورد تنزیل قرار گرفته به فی صد نیم ابلاغ شد و ازین رهگذر مبلغ هنگفتی از جیب استفاده جوانان مشروع خارج و بخریفة دولت ذخیره گردید.

۲- شکر که از مواد درجه اول طرف احتیاج و اشپای استهلاکی کشور محسوب میشود ریاست انحصارات در طول سال جاری در قسمت عرضه و تورید و تنزیل قیمت آن اهتمام بسزائی بعمل آورده است و این طرز عمل در اثر تورید بیشتر و عرضه افزونتر

نسبت بسا بق فراهم گردیده است.

چنانچه در سنده ۳۲ موازی (۸۰۰۰) تن شکر روسی بقیعت فی تن (۳۱۶۳،۳۶۰) افغانی بمبلغ (۲۰۳۰۶۸۸۰) - افغانی بدست آمده بود و در سنده ۳۳ موازی (۸۰۰۰) تن شکر روسی از روی فی تن (۲۰۸۲۰،۰۵۴) - افغانی بمبلغ ۲۰۶۶۰۳۲۰ - افغانی توريد گردید درینصورت تفاوت قیمت که کمتر از سنده ۳۲ رونما گردید بمبلغ (۴۶۴۶۵۶۰) - افغانی میشود که بمقاد انحصارات ربطه میگردد و هم قیمت شکر از ۶۰ به ۴۸ برای مامورین ۳۰،۰۳۷ - به ۴۰،۰۷۱ - افغانی برای اهالی تزییل گردید و از طرف دیگر کمیشن فروش از فی سیر پنجا پول به فی سیر ۴۰ افغانی افزود شد تا از احتکار در فروش جلو گیری بعمل آید.

۳- توريد موتر های سیستم واحده:

این طرز توريد با اینکه برغم سابق از توريد موتر های سیستم مختلفه جلو گیری نموده در سلسله ترانسپورتی تسهیلات قابل وصفی فراهم نموده است. در سال جاری ریاست انحصارات با کمپنی معروف انترنیشنل هار وستر امریکائی در تماس آمده در نتیجه یک نفر نماینده کمپنی مذکور بدون اخذ معاش بریاست انحصارات حاضر آمده در نتیجه ریاست موصوفه موفق شد که پرهنمائی نماینده مذکور از بهترین موتر های سیستم واحده را بقیعت خیلی نازل خریداری نمود چنانچه اگر قیمت خریداری موتر های فعلیه با قیمت موتر های سابقه مقایسه شود در قیمت هر پنج موتر فعلیه قیمت یک موتر را یگان بمقاد انحصارات استناد ورزیده است بر علاوه نماینده کمپنی مذکور بلان جدیدی نسبت خریداری روغنیات بهتر و ارزانتر طرح و بدسترس ریاست انحصارات گذاشته است که در اثر آن از توريد روغنیات مضره جلو گیری بعمل آمده و به توريد روغنیات مفیده اقدام می شود.

۴- ترمیم خانه موتر های انحصارات:

این موسسه نسبت رفع نواقص فعلی موتر ها طور مقدماتی تاسیس یافته و موتر های انحصارات را از ترمیم بموسسات سایره بی نیاز ساخته است. مضارف ترمیم خانه متذکره خیلی نازل بوده و تکامل آینده آن در ترمیم اساسی موتر ها سهم بارزی دارد.

۵- احداث پارک منظم بغرض جمع آوری موتر ها:

این پارک بایک حجم واستیهاب مطلوبی در سیاه سنگ تاسیس گردیده و برغم ادوار سابقه که موتر های دولت در مواضع متفرقه جا داده می شد اکنون در یک موضع معینه که عبارت از پارک متذکره است جا گزین می شوند.

۶- نصب هفتاد دانه تا نکر جدید بر موترهای انتر فیشل که ظرفیت هر يك آن از ۲۰۰۰ الی ۲۵۰۰ گیلن است و همچنین فرمایش پنجاه دانه تا نکر دیگری به امریکا که سه دانه آن مخصوص تیل بر آوری طیاره و دو دانه دیگر آن مخصوص بنر کدفت بوده در مقابل هر نوع گل ولای مقاومت دارد و نیز تورید يك مقدار موترهای نقلیه روسی از فعالیت های اساسی انحصارات ارائه می دهد .

۷- حرکت و تردد موترها از وضع انفرادی به گروپ ها تعدیل یافته است و هر گروپ تحت اثر يك نفر باشی تشکیل شده از ضایعات و تبدلات بیمورد پرزه جات بکلی کاسته شده است .

۸- در اثر فرمایش جدید يك عده تانک های هوائی ذخیره پطرول از پروسیه عوض قیمت اموال صادره تورید و در کابل و مرکز مزار شریف و بشدر کلفت و هرات توسط متخصصین نصب شده است . تانک های مذکور حایز ظرفیت (۳۵۰۰) متر مکعب بوده از خطر موربانه خوری مبرا است و ممکن در آینده از بحران پطرولی که نسبت عدم وجود همچو تانکها رونما گردید جلوگیری تا مه نماید .
بر علاوه تانکهای پنج هزار کیلمه در دهمزنگ و خوست و کبهار نیز نصب گردیده است و هم پلان های نصب تانکهای دیگری در قزل قلعه و بلغمی و جبل السراج رویدست گرفته شده که عنقریب کاران شروع خواهد شد . زیرا در نظر است که جهت تورید شکر و دیگر لوازم ضروری در حصه قزل قلعه يك کدام خانه اساسی تاسیس یابد . همچنین پمپ های عصری که قیمت پطرول و اندازه مصرف گیلن را ارائه می دهد در برخی تانکهای نصب شده است .

۹- تاسیس فابریکه قند سازی جلال آباد :

فابریکه متذکره از سالیان در آزی وارد و بدون استغاده در جلال آباد مانده بود به اثر توجه مقام وزارت مالیه نصب فابریکه مذکور توسط انجمنیر دیمل فقید آغاز یافته و قسمت امور مهمه آن انجام گردیده است . توقع کامل می رود که فابریکه متذکره در سال آئینده افتتاح گردیده در تولیدات مملکت مؤثر ثابت شود . ظرفیت تولید آن در ۲۴ ساعت از ۱۹ الی ۱۰ تن شکر است همچنین تعمیرات فابریکه ، کدام شکر ، فابریکه بسته کاری عمارات اداری و تجویل خانه عمومى با چهار عمراوات دیگر مستخدمین خارجی مکمل آباد شده است .

۱۰- ریاست انحصارات در ساحه های اقتصادى مملکت بیشتر دست زده بصدور (۴۰۳) تن پخته بجایان و ۸۵۰ تن پخته و ۷۱۵ تن یشم بروسیه موفق گردیده است و هم مقدار (۱۰۰۰) تن یشم تهیه دیده که يك قسمت آن بخارج صادر و قسمت

- دیگران درمزار شریف درمورد صدور قرار داده شده است .
- موازی (۱۱۷۴۹۳) دانه پوست قره قلی با اشتراك سر مایه دیوی تعاونی بدست آورده و به لندن و امریکا صادر نموده است . مزید بر آن ۴۳۰۰ خروار پشم دیگری تهیه کرده که یک قسمت آنرا به امریکا فرستاده است .
- ۱۱- ریاست انحصارات با شرکت های جدید التاسیس تقلیات هوتلها از روی اشتراك عمل و پول پیش آمده در تقویه بنیه اقتصادی آنها کوشش لازم خواهد نمود .
- ۱۲- انحصارات با اشتراك کمپنی فانهسن ها لنیدی در تاسیس شرکت روده پر داخه و روده مستحله مملکت را بخارج صادر خواهد نمود .
- ۱۳- تاسیس مشترک مدیریت دیو و انحصارات بدخشان که در هدا سته صورت گرفته است مبلغ (۳۲۴۰۳۶۴-۱۱۲۰) افغانی را بطرول و شکر و صابون و تیل خاك و نمك و چای و رخت در بدخشان انتقال داده امید است كه اهالی آنجا را از قلت و گرانای قیمت اشیاء و ارسته نماید .
- ۱۴- ریاست انحصارات بفرض غور و دقت در اموال صادراتی و وارداتی خویش يك مدیریت بنام تدقیق و معاينه جدید تشکیل نموده است تا در امور مراقبت و نظارت از گدام شکر و تانك های بطرول و ذخائر و غنیات و معاينه کافی اموال وارده و صادره خارجی و مواد خریداری انحصارات از داخل و خارج به پردازد .
- ۱۵- تشکیل ریاست انحصارات ،
- از حیث تراكم كردن امور مختلفه با ریاست انحصارات مجبور گردید كه در تعداد مامورین خویش نظر به اقتضای وظیفه يك سلسله افزونی لازم بعمل آرد و هم از نقاط نظر عرضه و تقاضای مواد لازم احتیاج شدید حس نمود تا يك مدیریت تفتیش در تشکیل خویش بیفزاید . چنانچه در طول هدا سته (۸۹) فقره مهمه از طرف مدیریت تفتیش تحت واریسی قرار گرفته و از نتایج هر يك آن بدوائر مربوطه اطلاع داده شده است .
- ی - ریاست واردات و زارت مالی :
- این ریاست در اثر رفاقم جدیده چه در مرکز و چه در ولایات مربوطه تعدیلات و اصلاحات قابل ذکری درمجرای امور محاسبات و ارداتی دولت وارد نمود و هم بوفق اصولنامه ها و تعلیماتنامه های مالی كه فیه مالیات و محصولات چشمه های مختلفه و ارداتی دولت را تحت تدقیق و غور قرار داده در نتیجه نظر به انطباق

اقتصادی و سیاست های مالی موفق گردید تا در دوران سرمایه های دولتی شرایط معقولی وضع نموده و ضمناً در قسمت رهنمائی موسسات عامل فعالیت های مهمی بعمل آورد. چنانچه احصائیه مالی و پلان مالی که از مسایل خیلی مهم بشمار می رود در طول سال جاری مکمل ترتیب و در مورد تطبیق وضع گردید و هم حساب قطعه واردات متنوعه برغم ادوار گذشته بحسن صورت مراتب اکمال خود را طی نمود. بر علاوه بیلانس های موسسات عامل و تعدی های دولتی و حساب عمومی دولت از روی ملاحظه حساب های ماهوار ذواتر و غیره با راول است که مکمل ترتیب گردیده در مورد تدقیق و ملاحظه دیوان محاسبات عمومی گذاشته شد. همچنین از فعالیت مهمه اداری ریاست تذکره ظهور یک سلسله افزونی ها است که برخلاف اووار گذشته در تمام چشمه های وارداتی رونما گردیده است چنانچه مالیات بر عائدات در قندهار از (۴۷) لک بریک کرور و ۱۳ لک و در هرات از ۱۹ لک به (۳۷) لک افغانی و همچنین از سایر ولایات بلند رفته است بر علاوه حسب پروژه مرتبه وزارت مالیه و تصویب شورای ملی (۱۲۸) صنف دیگر نیز تحت تکلیف تادیبه مالیات بر عائدات قرار گرفته و هنوز تدقیقات لازمه در مورد کرایه و بارتمان و منازل و سایر جایدادهای غیر منقول ایدامه دارد.

تحصیل واردات مالیات بر عائدات عمومی دولت که از اواسط سال ۳۲ الی اخیر سه ۳۳ تحت شرایط قوانین مربوط صورت گرفته بمقایسه سنه ۳۱ حسب آئیه توضیح می شود:

سنه ۱۳۳۱	سنه ۱۳۳۲	سنه ۱۳۳۳
۶۰۴۲۶۷۴۹۹ افغانی	۸۰۰۴۷۲۶۲۸۹ افغانی	۹۰۰۱۴۱۷۲۴۹۹ افغانی
هکذا واردات محصول مال مواشی که حسب منظوری مقامات مالیه شمار آن در سنه ۳۳ صورت گرفته و برای سه سال اعتبار دارد بمقایسه سنه ۳۲ قرار آئیه تذکر می رود:		

سنه ۱۳۳۲	سنه ۱۳۳۳
۵۷۰۹۲۰۳۱- افغانی	۶۹۳۳۶۰۰- افغانی

در قسمت عوائد گمرکی اگر چه احصائیه سال تمام بدست نیامده است با در نظر گرفتن یک سلسله قلمات معافی که از نقطه نظر تقویم زراعی و صنعتی رونما گردیده است می توان گفت که در طول سنه ۳۳ بیشتر از آنچه تصور رود کسب افزودی نموده است. همچنین در قسمت جلوگیری از اموال قاچاقی که بیشتر در وضع اقتصادی و احقیاجات میرم مملکت صدمه وارد می نمود فعالیت های قانونی و اساسی رونما

گردیده که به اساس آن برغم ادوار گذشته نتایج مطلوبی بدست آمده است و از تذکر
احصائیه دستگیری اموال قاچاقی که در سنه ۳۳ صورت گرفته نسبت کثرت نوع
و جنس صرف نظر گردید. بر علاوه در سیستم فعالیت دواير گمرکاتی و طرز محصولات
آن و مرتب گردیدن مدیریت اموال گریزی با پولیس های جدید اقدامات موثر
و جدیدی صورت گرفته است که در اثر آن می توان گفت در آتیه قریب موفقیت های
اساسی و قابل ذکری بدست خواهد آمد.

ک - تاسیس مکتب عالی مالی و تکامل کورس مالی :-

در ابتدای سال جاری مکتب عالی مالی جدیداً افتتاح گردید و يك تعداد طلاب
فارغ التحصیل بکلوریا در مکتب متذکره شامل و با نصب العین اساسی و عصری تحت
اشر متخصمین مالی آغاز به اخذ تعلیم نمودن و همچنین کورس مالی نسبت بگذشته با يك
گراف اساسی تشکیل و شروع به تحصیل کردند شاملین کورس مالی از مامورین جوان
و آزموده دواير تشکیل نموده امید می رود که در آتیه از مکتب و کورس متذکره يك
تعداد مامورین فعال و تربیه دیده لایق بدسترس وزارت مالیّه گذاشته شود .

امروز وزارت معارف

امسال وزارت معارف اولین قدم خود را بسوی توسعه و ترقی معارف کشور از روی کنار آوردن تشکیلات جدید در این وزارت برداشته که باسّاس آن کلیه مدیریتهای تدریسات به ریاستهای تدریسات ارتقاء جست .

وزارت معارف که از مدتیست در جستجوی راههای صحیح و اصول تازه برای تعلیم و تربیه اولاد کشور مخصوصاً در مکاتب ابتدائی از طریق اصلاحات اساسی و اصولی از نقطه نظر آموزش و پرورش عصری و تطبیق سیستمهای موجود و مفید تعلیمی و تربیتی و بکار انداختن وسایل و لوازم کافی متوجه پیشبرد و تکمیل تعلیم و تدریس شاگردان در مکاتب گردیده، در این اواخر احساس کرده که از همه اولتر باید معلمین لایق و ورزیده داشته باشیم و برای داشتن همه معلمین لازم است مخصوصاً در معلمین مکاتب ابتدائی خویش شعور اجتماعی را انکشاف دهیم تا ایشان بتوانند ببینند که تربیه در اصلاح و بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی مملکت تا چه اندازه معاونت میکنند و نیز به منظور اینکه تربیه معلم را از نظر هدفهای تربیوی و اصول تدریس که مخصوصاً برای مکاتب ابتدائی قابل تطبیق تلقی میشود، باید نگاه کرد. امسال بهترین تصمیمی اتخاذ نمود و باسّاس آن همان طوریکه جهت رسیدن به هدفهای تعلیمی و تربیتی با مؤسسات عرفانی بین المللی ارتباط نزدیک دارد بتوسط U.S.O.M با مؤسسه F.O.A قرار دادی را در باره احتیاجات و عرفانی افغانستان امضاء کرد. طبق این قرار داد مؤسسه مذکور یک هیئت متخصصین فنی را مشتمل بر پنج نفر از پروفیسران دارالفنون کولمبیا بریاست پروفیسر لنتن با افغانستان اعزام نمود تا در راه تربیه معلمین لایق با ادارات معلمین و وزارت معارف کمک و معاونت نمایند. از وقتی این هیئت با افغانستان موافقت و ورزید، با مقامات مربوطه وزارت معارف و دارالمعلمین ها درباره اصول تدریس و انکشاف پروگرام های درسی و درانتخاب و بدست آوردن سامان لازمه از قبیل کتب و غیره مشورتها و معاونت هایی کرده سعی نمودند احتیاجات اساسی افغانستان را تشخیص و پیدا کنند. بالاخره ایشان دریافت نمودند که بلاشک یکی از این احتیاجات اساسی عبارت است از بلند بردن سطح اقتصادی مردم و مملکت است تا هر دو بتوانند وسایل کشف کردن و انکشاف دادن و محافظه منابع مادی و معنوی خود را بدست آورده بتوسط آن وضع زندگی تمام جمعیت این کشور را اصلاح نمایند. واضح است که این امر متقاضی اصلاح سرک، زراعت، صنعت، و غیره میباشد که اینها تماماً کم یا بیش تابع هایدات فردی و ملی میباشد. احتیاج اساسی دیگری عبارت است از تعلیم

و تربیه تمام افراد این خاک ، که سایر احتیاجات موقوف بر رفع همین احتیاج میباشد . چه بدین تربیه مردم هرگز نمیتوانند از احتیاجات خود مستعسر گردند . این نکته در پروگرام ویا لیسسه که وزارت معارف تعقیب میکند مستقراست . ازینرو از خلال یکمده کنفرانسهای متعدد این هیئت با معلمین مربیون افغانی برمی آید که همه خواهاوند پروگرام صنوف ابتدائی باید با احتیاجات اطفال درخانه و دهکده ارتباطی داشته باشد و شاگردان در کارهای عملی و مفید حیاتی تربیه شوند .

هیئت مذکور با مراعات نکات فوق از همه اولتر متوجه تغییراتی در پروگرام گردیده در نظر گرفتند در ایام تعطیل زمستان و رکشایی دو قندهار دایر سازند تا در آن تمام معلمین ابتدائی ، مفتشین ، اعضای منتخبه از هیئت تدریسی دارالمعلمین ، مدیران منتخبه مکاتب ثانوی کابل ، سرمعلمین و معلمین مکاتب و مکاتبرسم ، آرت و کاردستی شمولیت ورزند و در آن نخست از نظر هدفها و پروگرام معارف افغانستان و ثانیاً از نگاه مسئولیت های مدیران و سرمعلمین و معلمین مدارس و ثالثاً از نقطه نظر وظایف مخصوص تربیوی مباحثه و تبادل افکار نمایند . بطور خلاص موضوع این ورکشاپ تربیه نمودن معلمین لایقی است که بتوانند در راه انکشاف و ترقی اقتصادی و اجتماعی افغانستان خدمت نمایند .

این هیئت که مکلف بود بعد از انقضای شش ماه رایوزی از اجراءات شان ترتیب دهند اخیراً شرحی را بشکل یک رایور شش ماهه بوزارت معارف تقدیم کرد . که نشان میدهد در راه مرامهای بالا به موفقیت های شایانی نایل شده اند .

همچنین بغرض تقویه بنیه علمی معلمین مکاتب ابتدائی و استفاده از طرزهای جدید اصول تدریس مستر هل متخصص تعلیم و تربیه و مشاور یونسکو نیز امسال اقدامات بیشتری بعمل آمد . طوریکه در سال گذشته به معلمی این شخص یک کورس در جلال آباد دایر گردید . بود و در آن مفتشین مرکز و ولایات تحت تربیه گرفته شدند ، امسال موظف ساخته شدند اصول مذکور را بمعلمین مکاتب مرکز فیز بیا بوزند تا ایشان هم از دستور و روشهای نو اصول تدریس بی بهره نمانده باشند و آنرا در مکاتب مربوطه شان تطبیق و عملی نمایند .

وزارت معارف در ضمن سایر قدمهای متین و موثریکه در راه تعمیم معارف و رسیدن به هدفهای تعلیمی و تربیتی برداشته است از همه اولتر افتتاح ۳۳ باب مکتب دهاتی را در بعضی از گوشه و اکناف تاریک مملکت و ازدیاد و تکثیر روز افزون کورسهای اکابر را برای مرد وزن کلان سال مرکز و ولایات در راه مجادله با بیسوادی و فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای بکار انداختن ذکاء فطری خورد و کلان ، میتوان ذکر کرد . این وزارت علاوه بر آنکه بنا بر احتیاجات آنها کتب درسی مخصوص

سوی کتب درسی که در مکاتب ابتدائی اساسی تدریس میشود، با سایر لوازم تحصیل برای آنها فراهم آورده است، امسال موفق شد نشریه کوچک ماهواری نیز بنام «بخوان و بدان» منتشر بسازد. این نشریه که حاوی یکمده مضامین دلچسپ و عام فهم بوده موضوعات را با الفاظ ساده و روان، بادر نظر داشتن سویه تعلیمی مکاتیب دهاتی و کورسهای اکابر افاده مینماید، تاکنون نه شماره آن بطور مجانی و رایگان بدسترس استفاده ذوقمندان آن در مرکز و ولایات گذارده شده و در هر ماه از هر شماره آن بتعداد پنج هزار توزیع شده است. مجله بخوان و بدان از روی نتایجیکه تاکنون از آن بدست آمده در مورد خط و سواد آرزو مندان و خوانندگان آن متمومر خوبی گردیده است. برای آنکه تمام جنبه های يك طفل رشد و ترقی یافته جسماً و معنأً برای زندگی آماده شود و فکر تجسس و ذوق کوشش در شاگردان مکاتب ایجاد گردد و از جانب دیگر در راه خدمت به ثقافت ملی و آشنائی مردم به تهذیب و تمدن امروزه دنیا، وزارت معارف در این اواخر از سیستم جدید تعلیم بصری که در جهان امروز مقام بزرگی دارد، استفاده شایانی بعمل آورده بتوسط دودستگاه سینمای سیار و اشخاص فنی که در اختیار خود دارد، بنمایش دادن بعضی از فلمهای تربیتی، صحی، اخلاقی، اجتماعی و زراعتی به تمام مناطقیکه در آنجا مکتب وجود دارد بمردم و شاگردان مکتب مبادرت ورزیده و بدین ترتیب در سال جاری تاکنون بطلاب معارف و اهالی پنج ولایت و يك حکومت اهلی فلمهائی نشان داده است.

باز اگر روی مطلب را جانب تعلیمات ابتدائی بگردانیم از مدت سه سال است کوشش بعمل آمده پروگرام مکاتب ابتدائی تا حدی حیاتی و مطابق به احتیاجات اطفال ساخته شود و شاگردان مکاتب بطوری از نعمت تعلیم و تربیه برخوردار ساخته شوند که بتوانند بین دروس مکتب، حیات روزانه و احتیاجات زندگی شان ارتباطی بهم آرند، در حصه کسب و کار برای یدران شان پس از فراغ از مکتب یاور و مددکار خوبی بشوند، اشخاص عملی کار گر و متکی بنفس ببار آیند و در حیات روزانه موفق باشند از اینرو علاوه بر اعطای معلومات نظری در مورد پاره از مضامین، بعض حرفه و پیشه های محلی و مخصوصاً زراعت عملی را در پروگرام مکاتب ابتدائی اضافه موده است. البته با این اقدام اشخاصی در جامعه تقدیم خواهد شد که در پیشبرد یلان های زراعتی، صنعتی و مالی مملکت خواهند توانست مصدر کمک و معاونت خوبی بشوند و نیز سطح اقتصادی و زندگی فامیل خویش را در آینده بلندتر بپزند. روی این اصل همین امسال اولتر تعلیماتنامه مخصوص زراعتی تحت چار فصل و (۳۰) ماده پس از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری مقام منبع صدارت عظمی بصحه ذات اشرف ملوکانه رسید و در مکاتب ابتدائی در مورد تطبیق گذارده شد.

برای ترقی و تعمیم زبان پشتو در مکاتب بحیث لسان ملی به توجه قابل وصفی بعمل آمده است. چون آموزش لسان پشتو در مناطق فارسی زبان متقاضی روشهای جداگانه است، ازینرو بفرس آنکه برای این دو نوع منطقه کتب جداگانه و مخصوصی تهیه گردد، امسال تنها کار تألیف کتب پشتوی مناطق فارسی زبان روی دست گرفته شد و دریکمده از مجالسیکه از آغاز سال تا به اواسط آن باشتراك نمایندگان مطبوعات در این موضوع دایر گردید، پس از انتخاب و تعیین یکتعداد لغات پشتو و تقسیم آن از صنف ۴ تا ۱۲ چنین تصویب بعمل آمده که لغات مذکور مطابق به متود یکه از نگاه تعلیم و تربیه دردنا دند وزارت معارف موجود است، باساس سلسله مایکل روست بشکل کتب درسی در آورده شود که در آموزش این لسان بتواند بصورت مؤثر و مفیدتر راه نمائی بکنند. تا بحال سه جلد از این قسم کتب بتالیف سپرده شده و عنقریب بتألیف دیگر کتب آن نیز اقدام جدی بعمل خواهد آمد.

در توسعه و اصلاح کورسهای پشتونیز قدمهای مؤثری برداشته شده باساس آن برای رفع یاره از مشکلاتیکه در امور اداری و تدريس کورسها احساس میشد، ورقه راپور ماهانه، کتاب ثبت نمرات و ورقه اخذ امتحان و غیره بطبع سپرده شده که بعد از فراغ طبع تحت اجراء گرفته خواهد شد.

بنا بر پیشرفت علم و فن ساحة تطبیقات علمی هر کدام در حیات روزمره، امور تعلیماتی و تربیتی روز بروز به توسعه و انکشاف میرود. لهذا در پروگرام مکاتب ثانوی نیز بادر نظر داشتن پروگرامهای ممالک مرقی، تجدید نظر و اصلاحاتی بعمل آمده و در آن سعی شد تا آنچه از مفردات ذرائع مفاهمه با علما و متخصصین بحال اولاد افغان مفید ثابت می شود، در ساحة تطبیق گذاشته شود. در این زمینه امسال تنها در مفردات پروگرام کیمیا و بیولوژی، لسان جرمنی و انکیلیسی و پروگرام مضامین مختلفه لیسه های نسوان بتوسط کمسیونهای مختلف مکاتب متوسطه و ثانوی و مجالس مخصوص در خود وزارت معارف تحت مباحثه و غور قرار گرفت و در آن باره تعدیلات وارد آمد تا این مضامین هرچه بیشتر حیاتی و مطابق به احتیاجات زندگی مردم گردد. بسلسله توسعه و انکشاف معقول تعلیمات ثانوی امسال دوباب از مکاتب ابتدائی که یکی عبارت از مکتب ابتدائی ذکور (مکتب خوشحال خان) و دیگری مکتب ابتدائی نسوان (مکتب رابعه بلخی) است به مکاتب متوسطه ارتقاء داده شد، بتعداد ۱۵۸ نفر از فارغ التحصیلان لیسه های ذکور وانات که باخذ شهادتنامه بکلوریا مؤفق گردیدند برای ادامه تحصیلات عالی بریاست یوهنتون معرفی شدند که در آن جمله اولین دسته از فارغ التحصیلان بکلوریا یاس لیسه چهاریکار نیز شامل است. در

سابق برای دختران لیسه ملالی تنها بعد از فراغ از صنف ۱۱ شهادتنامه بکلوریا داده میشد ولی نظریه احساس ضرورت به پیمانۀ علمی بیشتر دختران، امسال تصمیم گرفته شد برای طبقه نسوان نیز صنف ۱۲ تشکیل گردد و روی همین اساس در لیسه ملالی صنف ۱۲ تشکیل شد.

سالون خزان امسال باز در موقع معینۀ آن افتتاح گردید و برای آنکه ذوق بدیع اطفال احیاء و علاقمندی شان به آرت و صنعت انکشاف یابد و در صنایع تفریه و سایر کارهای دستی از قبیل نجاری، تهیه اسباب، کلدوزی، بافت و خیاطی شاگردان مکاتب ذکور و اناث بیشتر تشویق و ترغیب گردند، تقریباً دو نیم هزار اثر کار دستی و رسامی ۶۸ نفر از متعلمین و متعلمات در این سالون در معرض نمایش مرد وزن دا خلی و خا رچی گزاشته شده که موجب خرسندی همگان را فراهم آورد و بجایزین جایزه مبلغ ده هزار افغانی انعام توزیع گردید. بسلسلۀ همین نمایش آثار کار دستی مخصوصاً مکاتب نسوان بود که نظریه لطف حکومت مهربان امسال بطبقۀ نسوان اجازۀ داده شد در جشن ملی استقلال سهم گردند. ازینرو از متعلمات لیسه ملالی و زرغونۀ تقضا بعمل آمد تادر ترتیبات و نظم و نسق جشن در لیسه ملالی خدمت نمایند. همان بود که متعلمات این دولیسه تحت نگرانی معلمات و هیئت اداری شان با امتانات قابل وصفی این وظیفۀ شان را انجام دادند و توجۀ مومنان عزیز را جلب نمودند در آیام جشن دختران مکتبی یکمده درآمهای تربیوی، اخلاقی، اجتماعی و صحی را به خانمها و همشیره های تماشاچی شان نمایش دادند نمایش این درآمها علاوه بر آنکه در مورد انکشاف مسئولیتهای تربیوی، اخلاقی و اجتماعی مادران موجوده و آیندۀ اولاد این کشور مشرثر معنوی گردید. از لحاظ مادی نیز مبلغ بیست هزار افغانی از آن جمع آوری شد که قسمتی ازان به ممتازات و هنرپیشگان درام طور انعام و تمیافی آن تحت نظارت معلمات بخیرداری تسک و بوت برای متعلمات بی بضاعت هردو مکتب به مصرف رسید.

همچنین امسال در اثر درخواست سفارت کبرای افغانی در دهلی، باز وزارت معارف در دو نمایش بین المللی آثار رسامی و گدی هائیکه در ماه فروری ۱۹۵۵ در دهلی افتتاح می یابد، سهم گرفته آثار رسامی بکته عداد از متعلمین و متعلمات مکاتب کابل را بتوسط هیئتی که ریاست آنرا خا غلی برشنا بعهده داشت، انتخاب و برای آنکه در نمایش بین المللی شنسکری در دهلی در معرض نمایش گذارده شود، ارسال کرده است. از آنجا که برای بلند بردن سوئے تعلیمی و تربیوی و کسب معلومات عمو می طلاب نه تنها آموختن یکتعداد مضامین مختلف بلکه اعتیادات دینی و اخلاقی نیز جزء مهم وظیفه مربیون و پروگرام تعلیمی و تربیتی دانسته میشود، اخیراً وزارت معارف برای تحکیم مبانی اخلاق، حفظ انتظامات و مقررات و اعتلای معنویت طلاب معارف، بر علاوه

محمد

نمرات مضامین نمونه را بنام نمره تهنیدیه، تریه نیز در جدول نمرات شاگردان افزود که امید است در این مورد نتایج مثبتی از آن به بار بیاید.

ترتیباً تیسکه به تناسب جشن روز ملل متحد امسال در مکتب مرکز گرفته شد، نسبت بسا لهای گذشته مجلل تر و بزرگتر بود. در سال گذشته طوریکه فارین گرامی اطلاع دارند، تنها سه مرکز تجلیل این روز در معارف دایر شده بود، ولی در سال جاری تقریباً در تمام مکتب ذکور و انثا مراسم این جشن برپا شد که معلمان معلمات طلاب و طلبات هر کدام بنوبه خود در اطراف مؤسسه عام المنفعه یونو و فعالیتهای آن برای استفاده سایر رفقای شان خطا به هائی ایراد کردند و ضمناً یکمده از لواج رنگه زراعتی، صحتی و تربیتی که قبلاً بهمین مناسبت تهیه و طبع شده بود بتمام مکتب مرکز و ولایات، کورسهای اکابر، وزارت دفاع ملی و ریاست مستقل مطبوعات و غیره جاها توزیع گردید و در پایان با نشان دادن فلمهای تعلیمی و تربیوی در راه تفاهم بین المللی مراسم این روز خاتمه پذیرفت.

در قسمت تدریسات مسلکی و تخنیککی امسال مؤلفیتهای بزرگی نصیب معارف گردیده است. چنانچه بسلسله سایر فعالیتهای هیئت تربیوی دارالفنون کولمبیا که در مورد اصلاح پروگرامها وضع تعلیمی دارالعلمینها تربیه معلمان و کارهای مفیدیکه برای معارف افغانستان تا کنون انجام داده اند، مکتب سین کلمی، مکتب کارته و مکتب علا الدین راجیث مکتب تجربی دانسته تطبیقات عملی در آنجا تحت نظارت ایشان عملی گردید و امسال علاوه بر کورسهای نجاری و رسامی، سه کورس دیگر بنام کورس رنگمالی، سیورت و معماری نیز تأسیس یافت که توسط متخصین مذکور و معلمان فنی به طلاب تدریس شد. برای فارغان التحصیلان اینچنین کورسهای که به تعلیمات ابتدائی ذی دخل است، علاوه از شهادت نامه مقرر در دارالعلمین یک یک تصدیقنامه همان کورس هم داده میشود.

مکتب زراعت که اساساً برای تقویه امور زراعتی مملکت تأسیس یافته و اکنون توسط یک نفر مدیر خارجی اداره میشود، امسال افتتاح یک کتابخانه مجهز با کتب علمی، تربیتی و مسلکی (زراعتی) یک کلب تهنیدیه و یک ورکشاپ را در داخل این مکتب میتوان از قدمهای بزرگ وزارت معارف در راه توسعه و انکشاف زراعت خواند.

در این ورکشاپ سامان نجاری، آلات تخنیککی، زراعتی و غیره وسایل موجود بوده طرف تجربه و استفاده طلاب گذاشته شده است. برای انکشاف فکر تجسس و کنجکاوی و حصول تجارب بیشتر عملی در این حصه، هواره بروزهای پنجشنبه فلمهای مخصوص و مهمی نشان داده شد که طرف دلچسپی شاگردان قرار گرفت و علاوه بران چون فارم زراعتی این مکتب واقع در خواجه ملادارای ساحه کوچکی بود و برای اجرای عملیات و تجارب عملی طلاب این مکتب کفایت نمیکرد، بقدر ۶۴ جریب زمین مزروعی ملکیت وزارت زراعت را بدسترس استفاده طلاب این مکتب در آورد. همچنین وزارت زراعت از روی

مساعدت و همکاری که بابر علاقمندی شان باین مکتب و تعلیم و تربیه شاگردان آن دارند یکمده از ماشینهای فنی را از قبیل ماشین چوبه، کشی مرغ و غیره بطور رایگان بدسترس ایشان گذاشت و علاوه برین ماشینهای وزارت معارف هم در این حصه برای شاگردان این مکتب بیشتر زمینه را مساعد ساخته یکمده ماشینها و آلات زراعتی را از خارج خریداری و توزیع کرده که طرف تجربه و عملیات شاگردان قبلاً قرار گرفته است. مکتب تخنیک ثانوی که دارای شعبات سه گانه (۱۲، ۱۱، ۱۰)، سروی، میخانیک برقی، میخانیک و مترو لوژی برای مقاصد هوا نوردی کشور و کاملاً دارای معلمین خارجی میباشد، فارغ التحصیلان لائق تقدیم کرده است و شاگردان آن بفرض مزید معلومات عملی و آموختن طرز کار ماشینها به فابریکه جبل السراج، گلبهار، جنگلک، فابریکه حر بی دستگاه کابل رادیو و سروبی برده شدند و علاوه بر این بعضی سامان و آلات تخنیکی که از خارج وارد گردیده بشمول سه پایه ترانسفارمر برق در مکتب مذکور درجا های معینه نصب شده است. سه نفر از فارغ التحصیلان این مکتب که حایز نمره اول بودند جهت فرا گرفتن تحصیلات مزید و اکتساب اعرام گردیدند و نیز دوره تحصیلات سه نفر از آنها که در سابق به امریکا اعزام شده بودند امسال برای مدت بیشتر تمدید شد.

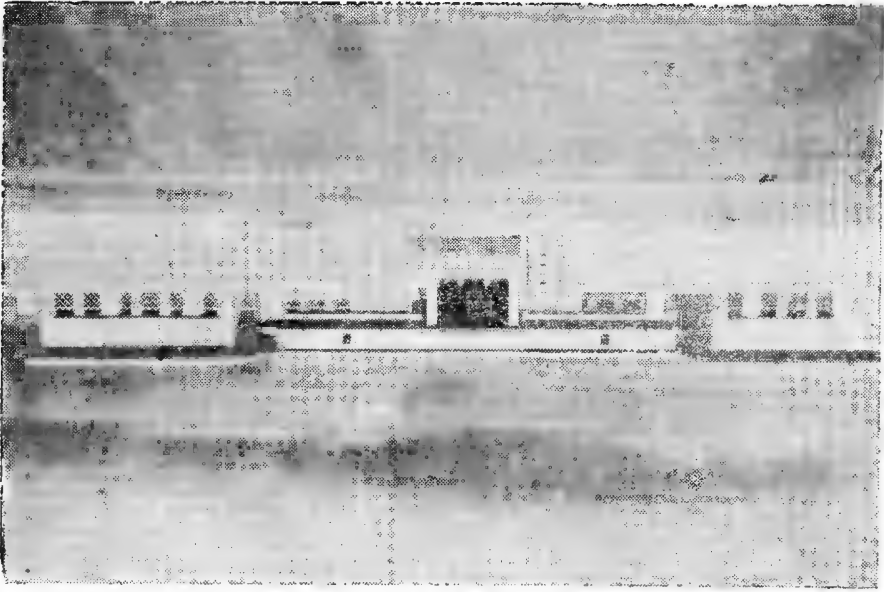
گذشته از اینها وزارت معارف جهت ارتقاء بیشتر مکتب زراعت و مکتب تخنیک ثانوی با پوهنتون و ایومنگ از راه F.O.A قراردادهای دیگری نیز امضاء کرده است.

مکتب میخانیک که دارای صنوف (۱۰ و ۹ و ۸) و شعبات بسته کاری، ماشین کاری، نجاری، ریخته گری، آهنگری، ولدنگ کاری برقی، ترمیم موتور و استادفن میباشد، فارغ التحصیلان آن در اجرای امور فنی و تخنیکی وزارتخانه ها و سایر مؤسسات خیلی مفید ثابت شده، در این مکتب علاوه بر ماشینهای سابقه در شعبه بسته کاری، ترمیم موتور، آهنگری و ولدنگ کاری یک پایه ماشینهای فیرز، زنده، چرخ تیز کاری، کمپرسر، ودان اتومات نصب شده و هم دستگاه ولدنگ گیس با تمام سامان آن که از آلمان خریداری و وارد گردیده، بسکار انداخته شده در تربیه میخانیک های لایق خدمت قابل ملاحظه انجام داده است. از این مکتب دو نفر از معلمین فنی آن که بفرض تحصیلات عالی و مشاهدات فنی و اخذ تجارب بیشتر با لیاذا اعزام شده بودند، مؤلفانه بوطن مراجعه و در مکتب مذکور مشغول ایفای وظیفه شدند و عوض آنها دو نفر دیگر از معلمین فنی بطور فیلوشپ با آلمان اعزام گردیدند.

مدرسه علوم شرعی پیمان که یکی از بزرگترین مدارس دینی افغانستان بشمار می آید امسال بتعداد ۴۹ نفر از صنف ۱۲ آن با خدشهادت نامه بکلوریا مؤفق شدند که از آن جمله ۲۴ نفر آن بحیث معلم در مکاتب مربوط وزارت معارف شامل وظیفه گردیدند و ۲۵ نفر آن جهت فرا گرفتن تحصیلات عالی به فاکولته شرعیات معرفی شدند.

مدرسه فضات قرار فرمان مقام منبع صدارت عظمی از وزارت عدلیه منفک و به دارالعلوم عربیه کابل ملحق شد و از یزودر پروگرام علوم دینی این دارالعلوم اندک تعدیلاتی بعمل آمد و در اثر آن قسمتی از علوم عصری، حیاتی و مدنی و مسلمانی قضاً در آن افزوده شد. از سایر مدارس دینی از قبیل مدرسه نجم المدارس مشرقی، مدرسه اسدی به مزارشریف و مدرسه ظاهرشاهی میمنه نیز یکمده فارغ التحصیلان دروزارت معارف بوعده لیه شامل کار شدند. مدرسه فخرالمدارس هرات که از چند سال داخل چوکات مکاتب رسمی نبود، همین امسال حسب پیشنهاد وزارت معارف و منظوری مقام منبع صدارت عظمی مستقیماً بوزارت معارف مربوط شد و معارف این مدرسه که قبلترین طور اعانه از فبصدی محصولات گمرک هرات تکافو میشد، امسال از بودجه معارف منظوری پیدا کرد.

چون بعد از وجود معلم یگانه وسیله تعلیم و تعلم کتاب است روی این اصل وزارت معارف همواره در صد تألیف، ترجمه و نشر کتب سودمند و مفید بوده چنانچه امسال در قسمت تدوین و طبع کتب درسی معاون درس و کتب مطالعه بهر دو زبان ملی پشتو و فارسی مصدر خدمات شایانی گردیده اولاً برای آنکه نوآموزان مکاتب ابتدائی از نقطه نظر رسم الخط و املاء خویر و بهتر بتوانند بنویسند، کلیه کتب درسی این دوره را پس از خطاطی به خط نسخ و نستعلیق به طبع آفست سپرد. بسیاری از کتب دوره های متوسطه و ثانوی را تکمیل کرد و در راه توسعه و انکشاف زبان ملی پشتو بهترین تصمیمی اتخاذ نمود و در آن برای مکاتب فارسی زبان ترتیبات تألیف کتب قرائت پشتو را بقوارسلسله مایکل وست داد که از آن قبلاً در صفحات گذشته تذکار یافت. این کتب البته از صنف ۴ تا ۱۲ خواهد بود. کتب تعلیمی برای مکاتب اساسی ابتدائی، دهاتی، کورسهای اکابر، دوره متوسطه و ثانوی روشهای مخصوصی و پروگرامهای جداگانه را ایجاد میکند و وزارت معارف امسال بر اثر اینگونه تعلیمات کتب درسی فراهم آورده است. علاوه بر این بفرض تنویر افکار مردم و اطفال مکتب یکمده کتبی بنام کتب مطالعه و معاون درس تهیه کرده که آنها را دراه حفظ الصحه، تعلیم و تربیه و مشق لیتهای تعلیمی و تربیتی، اخلاقی و اجتماعی، خویر را هنمایی میکند، از آن جمله یکمده رسالهجات و تابلوهای رنگه را بمناسبت روز ملل متعدد منتشر ساخت که در همان روز بتمام مراکز آموزش و پرورش مملکت توزیع شد. و توسط دستگاه گستره وزارت معارف و مجله عرفان در قسمت ارائه معلومات تازه و تنویر افکار مردم مصدر خدمات شایانتری گردیده است.

قسمت جنوبی تعمیر جدید مکتب خواجہ مسافر علیہ الرحمہ

بک حصہ از تعمیر جدید طرف داخل کتاب خانہ وزارت معارف

تعمیر جدید مکتب بگرامی

تعمیر جدید مدیریت معارف بدخشان

در قسمت موزه کبابل وحفریات میتوان حفریات سرخ کوتل (چشمه شیر) و کشف آثار دوره کوشانیهای کبیر، کشف بعضی آثار دوره مفرغ تا ظهور آهن از حصه خاکریز مر بوط ولایت قندهار، ترمیم آثار موزه بتوسط یک نفر متخصص ترمیم کباری خارجی، تحقیقات پروفسور دارالفنون یا نسلوا نیامستوکان و مستر کارلسن ستیونس، ترتیب کتابخانه موزه در یک عمارت ۸ اتاقی و بالاخر مسافرت بناغلی کهزاد رابه روما بغرض ایراد کنفرانس ذکر کرد که تفصیلات آنرا در صفحات آتی تحت اجرا آن موزه کبابل میتوان ملاحظه نمود.

وزارت معارف حسب معمول همه ساله ولی بیشتر از آن در راه توسعه و انکشاف امور عرفانی با سازمانهای بین المللی و حکومتی از قبیل یونسکو و غیره بتوسط ریاست کلتوری و مدیران روابط خارجی خویش در تماس بود و بدین منظور با مراکز یونسکو در پاریس بتوسط ارسال و ترسیل و مکتوباته اکثر اسوالات ایشان را در مورد امور عرفانی مربوطه جواب داده و در بعضی قسمتها از ایشان سوالاتی نموده، در بعضی از کنفرانسهای بین المللی مربوط به مسایل عرفانی و کلتوری، تعلیمی و تربیتی اشتراک ورزیده نمایند خود را در اثر دعوت مرکز یونسکو مستقیماً به پاریس فرستاده تا از نزدیک با آلیای امور تربیوی و عرفانی تماس حاصل بکنند و بدین وسیله وزارت معارف خود را بهدفعهای عرفانی بیشتر و خوبتر نزدیک سازد. همچنین از هیئتهای کلتوری که امسال جهت مشاهدات و با بغرض تحکیم روابط حسن نیت در افغانستان آمده اند بحث مهمانهای عزیز پذیر انبهای بسیار گرمی بعمل آورده و در موقع لازم به با ایشان معلومات مکفی ارائه داشته است. در اثر همین مکتوبات و تبادلات مرا سلوی بود که بغرض فراهم آوردن زمینه های مساهد برای بدست آوردن تفصیلات عالی، شاگردان افغانی در مالک خارج و مترقی یکمده سکالرشپیهای علمی را بدست آورد که در اثر آن امسال تقریباً ۱۵ نفر تحت پیتو گرام میکسیر شپ داخلی و بتعداد ۶۱ نفر تحت پروگرام سکالرشپ ویلو شپ خار جیبی از کمیته مرکزی گذشته که اعزام اینگونه اشخاص در مالک جرمنی، امریکا، فرانسه هند و غیره در حقوق تخنیک، تلکراف، تلفون، ادبیات، زراعت، اقتصاد، مالی صحی، وسایر مطالب علمی فنی و مسلکی بعضاً صورت گرفته است و برخی از آنها پس از رسیدن موافقه نامه های شان از مناببع مربوطه صورت خواهد گرفت. همچنین وزارت معارف برای آنکه آرزو مندانه تحصیل عالی تمام خویش برساند، برای آنانیکه به پول شخصی خویش جهت ادامه تحصیل بخارج میروند و یا قبالاً رفته اند. تسهیلات زیادی فراهم آورده و در بدل افغانی اسما رخسارجه بایشان تهیه کرده است.

درمورد تفتیش ترتیبی وزارت معارف امسال لایحه و ظایف مفتشین را بصورت عمومی و از مفتشین مرکز را بصورت خصوصی ترتیب داد. بغرض بازدید و رسیدگی بامور تعلیمی، تهذیبی، اداری و عمرانی مکاتب صغجاب شمال مملکت شخص وزیر معارف با هیئت معیتی پنج نفری شان بطرف شمال کشور سفری یکماهه نمود و بطور عموم در تمام مکاتب افغانستان در اثر تفتیشها ثبکه بعمل آمده ۲۲ نفر تحسین نامه ۲۸ نفر اخطار دیده ۱۰۸ نفر کسر معاش شده و ۱۱ نفر بخشش گرفته اند.

برای مکاتب دهاتی، مکاتب اساسی ابتدائی ذکور و اناث، مکاتب متوسطه ثانوی، کور سهای اکا پرو غیره مؤسسات جدید معلم تهیه و مقرر شده و ضمناً برای همه مکاتب افغانستان و فاکولته ها و مؤسسات افرسانی لوازم تحصیل تهیه و بوقت معینه رسانیده و توزیع شده است. لوازم اعاشه و رهاش طلاب مسلکی و لیلیه و ارس و تهیه گردیده یکتعداد عمارات مکاتب در مرکز و ولایات ترمیم کاری و توسعه داده شد. امسال تقریباً قسمت پیشمر مکاتب افغانستان صاحب تعمیرات اساسی گردیده است.

مسابقات و شطارت های سیورتی امساله شاهد این قول است که امسال در سیورت های معارف پیشرفت قابل ملاحظه بعمل آمده تعداد سیورتمینه ها زیاد و ریکاردهای سیورتی اتمتیک و ثقیله روبه هروج است.

در حقه امور صحتی و اجراءات سر طبابت شفاخانه معارف معاینه و تدای ۱۲۹۶۸ نفر متعلمین و متعلمات را میتوان ذکر کرد. علاوه بران بتعداد ۸۲۹۴ نفر متعلمین و متعلمات بر ضد محرقه و اکسیناسیون شده به ۱۱۲۵ نفر گولی و یتامین داده شده است. تعداد جروح و زخم های ثبکه امسال با غسان شده به ۱۸۱۱ نفر بالغ می گردد. بطور مجموعی میتوان گفت که امسال در شفاخانه وزارت معارف به تعداد ۲۴۱۹۲ نفر تحت معاینه بطبوی و معالجه گرفته شده است.

وزارت معارف نه تنها در راه تنویر اذهان اطفال معارف کوشیده بلکه سعی نموده مردم این کشور نیز از راه و فراهم آوردن زمینه مطالعه برای آنها در قسمت انکشاف پیمانه علمی شان از هرگونه نشرات مفید متمتع گردند. از این رو در اثر ازدیاد نشرات خویش این وزارت کوشید بنه علمی و سطح دانش جمعیت کم سواد این کشور را قویتر تقویه و بلند ببرد. از این جهت در ظرف سال جاری به نشر یک نشریه بنام بخوان و بدان که قبلاً از ان تذکر دادیم مبادرت ورزید به تعداد نشریه ها و مجلات علمی و ادبی افزود و بتوسط مطبعه معارف که تازه بکار آغاز نموده و مراحل ابتدائی خود را هنوز می پیماید، تاکنون بطبع ۱۷۷۴۰۷۲ جلد کتب و رساله جات و ۴۰۰۰ تا بلوی رنگه، فرطاسیه و جداول، کتابچه خط دار و تمامی

کتاب درسی، معاون درس و یکمده از مجلات از قبیل مجله عرفان، مجله ادب مجله دارالعلمین و غیره مؤفق گردیده است.

در قسطنطنیه و کابل و فاکولته هائیکه نسبت بسایان سابق پیشرفتها و مؤلفیه های محسوسه نصیب معارف گردیده در فاکولته ادبیات که بنا بر احسان احتیاج و ضرورت به اشخاص منور باداشتن علم و دانش مکفی در رشته تاریخ و جغرافیه چندی قبل شعبه تاریخ و جغرافیه تأسیس بود امسال ازین شعبه یکمده فارغ التحصیلان لایق تقدیم شد که امیداست ایشان مصدر خدمات نیکو بشوند.

شرح مفصل و بیشتر پیشرفت های هر کدام از ریاستها، دوا و روشیات مربوطه وزارت معارف را بشمول فعالیت های پوهنتون و فاکولته ها قرار ذیل به شما تقدیم گرامی تقدیم میداریم.

مدیریت قلم مخصوص :-

مدیریت قلم مخصوص وظایف بس اهمیت داری را حاوی و در عین زمان اجوات آن از حیث ارتباط مستقیم به هدایت و رهنمائی وزیر معارف متملق بوده که وقتاً فوقتاً با اساس ارشادات جلالت مایه رسیده و بمراجع مربوط اقدامات میورزد برای اینکه يك اندازه بمحتویات آن معلومات بسط تر را حایز گردیده باشد ذیل توضیحات میدهم.

تمام امکانات عادی مخصوص و سرراست که عنوانی وزیر معارف از طرف مأمورین منسوبه یا اشخاص دیگر بوده تسلیم و بحضور شان تقدیم پس از اخذ هدایت بمراجع آن جواب پرداخته می شود و مکتوب های عادی که عنوانی وزیر معارف از مرکز و ولایات از مأمور منسوبین و یا غیره توصل میورزد مفاد آن نسبت عوض بمض رفع حوائج مربوط بوده طبعاً تسلیم و موضوع آن را از حضور وزیر معارف هدایت حاصل و بمراجع آن غرض غور و فراهم آوری احتیاجات عارضین رسماً خواستگار میگردد و نیز تمام هدایات احکام وزارت که خیلی ها مهم بوده و اجرای آن فوری و ضروری میباشد. بتمام ادارات و ولایات مغایره می گردد و نتیجه آن استحصال و بحضور وزیر معارف تقدیم میگردد.

همچنان کلیه اوراق عرض از تمام ادارات مرکزی وزارت و پوهنتون که غرض اخذ و امرو هدایت بمقامات رفیع تر تیب می شود رسماً بمدیریت قلم مخصوص میرسد که مدیریت موصوف تمام آنرا فهرست کرده بروز کار وزارت معارف بحضور تقدیم و احکامیکه ستانیده می شود پس از ثبت بمراجع آن تسلیم می نماید و نیز عرایض که از مقامات رفیع و یا عارضینکه شخصاً بوزارت مراجعه می نمایند همه روزه جمع آوری و بموقع لازم بحضور وزیر معارف تقدیم و پس از گرفتن امرو هدایت بکتاب ثبت عرایض رسانیده بمراجع آن غرض اجراء امور مربوطه ترسیل میدارد.

وهم تمام مکتوب و مراسلات که از خارج بوزارت معارف میرسد تماماً بمدریت قلم مخصوص وارد و پس از مطالعه و گرفتن هدایات از حضور وزیر معارف جوابات آن ترتیب و بمراجع آن صادر می گردد و هکذا ملاقاتهای سفراء و رؤسای دول متجا به پرو فیسوران معلمین خارجی و داخلی بذریعہ مدیریت قلم مخصوص اجراء و انجام می گردد چه اوقات ملاقات را از وزیر معارف استیذان حاصل و با آنها اطلاع می نماید تا در موقع حضور و بهم رسانیدن همچنان از نتیجه مذاکرات در صورت لزوم بمراجع مربوطه عرض اجراء رسیدگی رسماً داخل مکاتبه میگردد و بنمسایل مربوطه بکنفرا نسهای علمی و دعوتها و غیره که بوزارت معارف و یا مربوطات آن صورت میگیرد بلااستثنا بمدریت قلم مخصوص تعلق داشته که تعیین وقت و کارتهای مذکور با اشخاص مدعو توزیع می شود و نوتهای کنفرا نسهای فوق که از طرف وزارت معارف با اشخاص داده می شود قبلاً توسط مدیریت قلم مخصوص بحضور وزیر معارف تقدیم و پس از ملاحظه زاجع بایراد و یا نه آن ترتیبات لازمه اتخاذ میگردد و نیز وزارت معارف نظربکثرت امور اداری و تعلیمی تعداد کثیری مامورین و رسیدگی بامور مربوطه ریاست تفتیش و اعضاء آن در مرکز و ولایات منظوری داشته و مامورین مربوطه و قفاً فوقتاً نظربوظایف معینه و پروگرام علیحدہ که با ایشان تفویض گردیده امور تدریسی و اداری را تفتیش و رسیدگی می نماید که در نتیجه طبعاً اوراق فقرات متعددی ترتیب و پس از نتیجه رویت آن به مجلس وزارت و ولایت حتمی و لازمی شمرده می شود که تفصیل آن قرار ذیل میباید —

اولاً اینکه با اثر تفتیش و نتیجه داده گی ریاست تفتیش وزارت تهیه و ترتیب می گردد بر حسب اصول بفرض حل و فصل و فیصله ابتدائی آن با نچمن وزارت مربوطه بود و تمام فقرات مذکور بکتاب مجلس که برای اینکار وضع گردیده ثبت و پس از فیصله مجلس صورت اجرا آن بمراجع آن اطلاع داده می شود .

مدریت قلم مخصوص در عین زمان منشی وزارت معارف نیز بود که تمام اجراءات امور مجوله بدوش او میباید و پیش از آن در مورد فیصله های مذکور نیز اجراءات مقتضیه در تحت اداره شان رسماً اجراء و انجام می پذیرد. مدیریت قلم مخصوص بین وزارت معارف و ریاست پوهنتون نیز روابط جهت انجام و پیشبرد امور ریاست مذکور داشته و همیشه یک قسمت کار مهم مدیریت مذکور اینست که یک تعداد زیاد مکتوبها مغایر میگردد و امریه وزارت را جهت تطبیق و عملی کردن مستقیماً بر رئیس پوهنتون و شعبات مربوطه آن مغایر و نتیجه انرا مطالبه و بحضور وزیر معارف تقدیم میدارد .

ریاست تدریسات ثانوی

از آنجا که ریاست تدریسات ثانوی وظیفه دار تا سیم - تربیت و انکشاف مکاتب متوسطه و ثانوی بوده و ارسای از امور تعلیمی - تهیه و تدوین پروگرام - ترتیب لواحق

و تعلیماتنا میا و صورت تطبیق آن تأسیس و تسکیم لایر اتوار ها کتا بغر نها و غیر مـ
(۲۴) باب مکاتب مربوطه راعهده دار میا شد . در جریان سال تعلیمی ۱۳۳۳ علاوه
بر واریسی از جریان امور تدریسی مکاتب مربوطه در نکات ذیل غور و رسی بیشتری
بعمل آمده است .
پروگرام :

قسمیکه قارئین محترم سالنامه کابل مطلع اند مدیریت تدریسات ثانوی که بتاریخ
اول حمل ۳۳ نظر به حجم کار و اهمیت روز افزون مکاتب مربوطه آن در تشکیلات
جدید وزارت معارف نظر به منظوری مقام منبع صدارت عظمی بر ریاست تدریسات
ثانوی مبدل گردیده است از عرصه سه سال بدینطرف در تجدید نظر پروگرام های
مکاتب ثانوی برآمده همیشه نظر به پیشرفت علوم و فنون و ساحت تطبیقات عملی هر
کدام آن غور بیشتر در پروگرام های ممالک مثرقی نموده و آنچه را در اثر مفا هم
و مطالعه با علماء و متخصصین به حال اولاد عزیز افغان مفید میداند بعد از منظوری مقامات
ذیصلاح در ساحت تطبیق میگذارد .

از آنست که به سلسله تجدید نظر در مفردات پروگرام در سال جاری پروگرام
کیمیا، بیا لوزی و زبان آلمانی را که به کمیسیون های مختلف برای مطالعه سپرده شده
بود بعد از غور و خوض متخصصین فن مفردات جدید تدریس آنرا در صنوف مختلف
دوره متوسطه و ثانوی تعیین و تثبیت نموده است و هم دوباره مفردات پروگرام لسان
انگلیسی و انتخاب و تطبیق یکی از متوذهای جدید تدریسی آن که در محیط ما نتیجه مثبت
تری را بار آورده بتواند نظریات معلمین خارجی و داخلی و هم از نمایندگان مؤسسات
بین المللی مانند یونسکو و غیره را گرد آورده ایم که عنقریب بعد از بحث و شور در اطراف
آن مفردات پروگرام مضمون لسان انگلیسی تعیین و تثبیت گردد .

مطالعات مادر اطراف مفردات پروگرام مضامین مختلف لیسه های نسوان هنوز
هم ادامه دارد تا مضامین این نوع مؤسسات خود را هنوز هم حیاتی بگردانیم .

سامان و لوازم تدریس - بکمک و همکاری ریاست دارالتالیف و مدیریت عمومی
لوازم یک تعداد کتب جدید دوره متوسطه و ثانوی جدیداً طبع و بدسترس مکاتب مربوطه
تدریسات ثانوی گذاشته شده است و هم درباره فرمایشات لایر اتوار های جدید برای
مکاتب مربوطه با مدیریت عمومی لوازم اقدامات جدیدی بعمل آمده است . اما دو
جمله سائر فرمایشات لوازم تدریس مکاتب ما بخارج ریاست تدریسات ثانوی بکمک
و معاونت ریاست روابط کاتوری در باره تهیه و ترتیب اطلس جغرافیائی مخصوص
معارف افغانستان مفا هم بعمل آورده بود که بالاخره در جریان سال ۱۳۳۳ در باره طبع
آن با کمپنی ونچوی آلمانی موافقه بعمل آمد و نظر بمنظوری مقام محترم وزارت
معارف اوراق مخصوص نقشه افغانستان را داکتر محمد اکرم تهیه و برای طبع ارسال

گردید و عمق رپ این اطلس که بتعداد چهل هزار بزبان ملی پشتو و بلسان انگلیسی طبع میگردد تکمیل و بدسترس مکاتب گذاشته خواهد شد.

ریاست تدریسات ثانوی بکمک و همکاری مدیریت لوازم از سال ۱۳۳۲ بدینطرف در توريد بکتهداد نقشه جات دیواری برای تدریس جغرافیه اقدامات نموده بود که بالاخره نقشه جات مذکور توسطه کمپنی ونچوی المانی ترتیب و تهیه گردیده است و از بهترین نقشه های تدریسی جهان می باشد در جریان سال ۱۳۳۳ به کابل وارد و در معرض استفاده تمام معارف افغانستان گذارده شده است و هم در اثر مفاهمه باریاست امداد تخنیکي یو نور ریاست تدریسات ثانوی در سال ۱۳۳۱ از آن ریاست محترمه تقاضا نموده بود تا از دفتر مرکزی یونیورسیتی کابل تعداد از نقشه افغانستان را که آن موسسه ترتیب و طبع نموده است بوزارت معارف افغانستان اهدا نماید درین اواخر دفتر امداد تخنیکي توسط مدیریت محترم یونیورسیتی به تعداد مناسب در همه مکاتب افغانستان عزیز توزیع گردیده است. مدیریت های داخلی لیسه ها :

از آنجا که وزارت معارف از عرصه پنج سال بدینطرف بایستی خود را در باره معلمین و مستخدمین خارجی معین و مشخص گردانیده است و تنها جنبه تدریسی بعضی از مضامین ساینسیفیک به لسان خارجه بمعلمین خارجی واگذار شده است عندالواقع امور اداری لیسه های خود را که قبلاً در اثر قلت اشخاص مجرب و آزموده بدسترس خارجیان گذاشته بود واپس گرفته به اشخاص و رزیده داخلی میسپارد و بهمین ترتیب بود که در سال تعلیمی ۱۳۳۳ در دولیسه حبیبیه و غازی مربوط ریاست تدریسات ثانوی که قبلاً مدیران خارجی وظیفه دار آن مکاتب بودند و نفر از فارغ التحصیلان فاکولته های داخلی راعهده دار امور اداری و تدریسی آن مکاتب گردانید.

امتحانات :

در اثر امتحانات بکلوریای سال ۱۳۳۲ که چانس دوم آن بتاریخ دوم حمل ۱۳۳۳ تمام گردیده بود و این امتحانات تحت اداره مستقیم ریاست تدریسات ثانوی بعمل می آید از مکاتب مربوطه تدریسات ثانوی بتعداد (۱۵۸) متعلم بشرح ذیل فارغ گردیده است که برای ادامه تحصیل عالی باریاست پوهنتون معرفی گردیده اند :

- ۱ - لیسه حبیبیه کامباب ۲۱ نفر.
 - ۲ - « استقلال » ۲۱ »
 - ۳ - « نجات » ۱۸ »
 - ۴ - « غازی » ۱۵ »
 - ۵ - « ابنسینا » ۸۳ »
- جمله شد ۱۵۸ »

امتحانات سه ماهه و شش ماهه سال تعلیمی ۱۳۳۳ مکاتب مربوط ریاست تدریسات ثانوی تحت نگرانی مستقیم هیئت های تربیوی و تعلیمی خود مکاتب در اوقات معین سال اخذ و امتحان سالانه دوره ابتدایی لیسه های منطقه سرد سیر بتاريخ ۱۷ عقرب شروع و الی آخر عقرب دوام داشت و امتحانات صنف ۱۷ الی ۱۱ از اول قوس شروع و الی ۱۶ قوس ادامه داشت.

امتحانات دوره بکلوریای مکاتب مربوط تدریسات ثانوی که تحت اداره مستقیم این ریاست صورت میگردد در منطقه گرمسیر قندهار توسط مدیریت معارف ولایت قندهار و هیئت که برای کنترل امتحانات آنولا از مرکز و زوالت ارسال گردیده بود بتاريخ ۱۵ جوزا شروع و دوهفته دوام داشت ولی امتحانات بکلوریا مناطق سرد سیر که در مرکز کابل از تاریخ ۱۵ قوس شروع و در اول جدی چانس اول تمام شد و در هرات بتاريخ ۲۲ قوس شروع و ۷ جدی با تمام رسید دریا بخت مکاتب مربوط تدریسات ثانوی در سه مراکز مختلف (عمارت لیسه استقلال - لیسه ملالی و لیسه ابن سینا) امتحانات خود را میگذرانیدند که در مرکز لیسه استقلال علاوه بر بعضی از مکاتب مسلکی لیسه های حبیبیه - استقلال - نجات - غازی و هم لیسه چاریکار که درین سال اولین دسته بکلوریا پاس خود را که در خود آن محل دوام تحصیل داده است به یونیورسیتی تقدیم مینماید. جمع گردیده بودند:

تعداد صنف - شامل امتحان - کامیاب - مشروط - ناکام - محروم

۱ - حبیبیه	۴۰	۴۵	۸	۳	۵	۵
۲ - استقلال	۳۰	۲۹	۲۱	۰	۸	۱
۳ - نجات	۲۹	۲۷	۹	۱۵	۳	۲
۴ - غازی	۲۷	۲۷	۱۲	۵	۱۰	۰
۵ - ابن سینا	۱۲۳	۱۲۳	۷۹	۱۱	۳۳	۰
۶ - پروان	۱۰	۱۰	۶	۱	۳	۰
۷ - ملالی	۱۰	۱۰	۹	۱	۰	۰

در مرکز لیسه ملالی هم اولین صنف ۱۲ آن لیسه در سال ۱۳۳۳ تشکیل گردیده بود که در امتحانات بکلوریا جمله معلمات آن صنف کامیاب گردیده است. اگر چه این لیسه از چندین سال بدین طرف فارغ التحصیلان بجایگاه تقدیم نموده است ولی تا اخیر سال ۱۳۳۲ وزارت معارف به فارغ التحصیلات صنف ۱۱ آن لیسه تشویقاً حقوق بکلوریا را شناخته بود ولی از سال تعلیمی ۱۳۳۳ به بعد لیسه های نسوان هم مانند لیسه های ذکور بعد از فراغت صنف ۱۲ حائز درجه بکلوریا میگردند.

ریاست تدریاست ثانوی در اخیر سال تعلیمی ۱۳۳۲ و ابتدای سال تعلیمی ۱۳۳۳ غوروخوض بیشتری را در باره نتایج امتحانات مکاتب مربوط بعمل آورده و توسط هیئت های مختلف که تمام اعضای تدریسات در آن شامل بود درباره نتایج و جدول امتحانات بیشتر از چهار هزار نفر غوروخوض و موشکافی بعمل آورده نتیجه تدقیقات و فیصله های خود را بمکاتب مربوطه ابلاغ نمودند .

امور متفرقه :-

در سال ۱۳۳۳ مثل سالهای گذشته ریاست تدریسات ثانوی از امور تعلیمی ۴۲ نفر محصلین افتائی مربوط وزارت معارف توسط ریاست و روابط کلتوری در خارج و ارسی نموده نتیجه را به مقام وزارت تقدیم نموده است و هم در باره حواله جات پولی آنها بامدیریت مخاسبه معارف اقدامات بعمل آورده است .

وارسی از امور تعلیمی :-

شاگردان پایان تر از بکاوریا که بیول شخصی در مالک خارجه تحصیل می نمایند از وظایف ریاست تدریاست ثانوی است که تعداد این متعلمین در سال ۱۳۳۳ (۶۳) نفر بالغ گردیده است که بمجرد وصول راپور تعلیمی این چنین اشخاص غور لازم در اطراف پیشرفت و دوام تعلیمات آنها بعمل آمده و بعدها به دافغانستان بانك در باره اعطای اسعار مصارف تعلیمی آنها اقدامات بعمل می آید .

در سال ۱۳۳۳ ریاست تدریسات ثانوی باز هم در باره افتتاح سالون خزان در موقع معینه آن اقدامات لازم بعمل آورده راز برای آنکه ذوق بدیع اطفال احیاء و انکشاف یابد و هم در صنایع نفیسه و سایر کار دستی مانند گل دوزی - خیاطی بافت - نجاری و تهیه اسباب بازی شاگردان تشویق بیشتر گردند تقریباً دو نیم هزار اثر کار دستی و رسامی آنها را در کاب سپورتهای ثقبه به همکاری رسامان لیسه های مرکز در معرض نمایش گذاشته بود . این سالون که بتاريخ هفتم عقرب توسط جلالتماب وزیر صاحب معارف در حالیکه معین صاحبان و يك تعداد از اراکین وزارت معارف و مدیران و رسامان همکاتب حاضر بودند افتتاح گردید و در سال جاری علاوه بر طلاب معارف و سایر تماشاچیان خارجی و داخلی که جوفه جوفه آمده و از زحمت کشی های اطفال معارف تقدیر و تحسین مینمودند - والا حضرت صدر اعظم صاحب و سائر اعضای کابینه بروز نهم عقرب بسالون خزان تشریف آورده آثار شاگردان ذکور و اناث را مشاهده نمودند و از توسعه ذوق بدیع شاگردان و پیشرفت های صنایع نفیسه مکاتب اظهار محویت فرمودند .

سالون خزان که ده روز دوام داشت دوروز نمایش آن مخصوص دختران مکاتب و طبقه اناث پایتخت بود که بروز های معینه جوفه جوفه آمده از طرف معلمات و دختر

های لیسه ها با آنها توضیحات داده می شد و هیئتیکه تحت ریاست عبدالغفور خان برشنا و خیرمحمد خان رسام برای تعیین جایزه آثار تعیین گردیده بود درحین جریان نمایش انتخابات بعمل آورده و اثر (۶۸) نفر متعلمین و متعلمین را در درجه بندی شامل وزارت معارف شامل ساخته برای تشویق حائزین جایزه و سائر رفقا و همشیره های مکتبی آنها مبلغ ده هزار افغانی را با آنها انعام داد.

درین سالون خزان بکتهعداد زیاد از آثار رسامی — کارهای بافت و دوشنت متعلمین مکاتب نسوان بفروش رسا نبیده شد که پول آن به خود متعلمین و متعلمین داده شد. تنها لیسه زرغونه که آثار متعلمین آن خیلی زیاد بود بعد از ختم سالون خزان کارهای متعلمین آن لیسه را در خود مکتب در دعو تیکه در آن والا حضرت شاهدخت — والا حضرت خانم صدر اعظم و یک تعداد زیاد از سائر خانمهای محترمه و متعلمین مکاتب حضور بهم رسا نبیده بودند و مهارت و ذوق بدیع دختران افغان راهمه تقدیر می نمودند و بکتهعداد زیاد از آثار شاگردان را بفروش رسا نبیده پول آنرا به صاحبان اثر تحویل نمودند.

بمسلسله همین نمایشات آثار کاردستی مکاتب نسوان باید تذکر داد که نظر به لطف حکومت مهر بان امسال چون به طبقه اناث هم اجازه داده شده بود تا در جشن ملی استقلال سهیم گردند. پس از متعلمین لیسه های ملالی و زرغونه تقاضا شده بود تا در ترتیبات جشن که به لیسه ملالی داده شده بود و هم در نظم و نسق آن خدمت نمایند متعلمین این دو لیسه تحت نگرانی معلمات و هیئت اداری آنها با امتیاز زیاد و وظیفه محوله را به انجام رسانیدند و هم علاوه بر درام های تربیوی آثار کاردستی خود را در اطاق های مخصوص بمعرض نمایش گذارده بودند که خیلی جلب توجه هموطنان عزیز را نموده یک حصه بزرگ این آثار را خریداری نمودند از نمایش درامهای دو لیسه تقریباً مبلغ بیست هزار افغانی جمع آوری شده بود که حصه قلیل آنرا اداره لیسه زرغونه و ملالی بعد از هدایت ریاست تدریسات مثلثات درامه ها را طور انعام دادند و متباقی را تحت نظر خود به متعلمین تیکه بوی خریداری و به متعلمین بی بضاعت هردو مکتب توزیع نمودند.

در سال ۱۳۳۳ در اثر درخواست سفارت افغانی مقیم دهلی باز ریاست تدریسات ثانوی در دو نمایش بین المللی آثار رسامی و گدیها سهیم گردیده آثار رسامی بکتهعداد از متعلمین و متعلمین مکاتب کابل را توسط هیئتیکه که برأس آن عبدالغفور خان برشنا بود انتخاب و از برای آنکه در نمایش بین المللی شنکر در دهلی که در ماه فروری ۱۹۵۵ دائر خواهد بود گذارده شود ارسال نموده است. و هم در اوائل ماه جدی بکتهعداد

گدیه‌ها را که بطور کاردستی درلیسه و مکاتب توسط اطفال مکتب تهیه گردیده بود برای شرکت در نمایش بین‌المللی گدیه‌ها که ماه جنوری و ۱۹۵۵ دلو (۱۳۳۳) دایر میگردد ارسال نموده است.

از آنجا که غایه تعلیمات را در مکاتب و لیسه‌ها، تنها آموختن یکتعداد مضامین مختلف برای بلند بردن سویه تعلیمی و کسب معلومات عمومی طلاب دانسته بلکه دادن اعتیادات دینی و اخلاقی را با آنها جزو مهم وظیفه مربی و پروگرام میدانیم و چون درین سالهای اخیر نظر به بعضی علل معلوم میشد طلاب مکتب در اعتلای معنویت خود توجه لازمه را بعمل نمی‌آوردند ریاست تدریسات ثانوی بتاسی از نظریات نیک سائرا را کین معترم معارف و هیئت تربیوی پیشنهادی را در باره دریافت راه بهتر ساختن اخلاق متعلمین بتاریخ ۲۰/۶/۴۴ بمجلس وزارت تقدیم نموده بود که در زمینه بعد از بحث و شور زیاد چنین فیصله بعمل آمد که برای استحکام مبانی اخلاقی و اعتلای معنویت طلاب معارف یک نمره دیگری علاوه بر نمرات مضامین بنام نمره تهذیب و تربیه درج اول نمرات آنها افز و دگردور ریاست تدریسات را وظیفه دار تر تبیلایچه که معلمین و مربیون را در اعطای این مره که مفهوم آن خیلی بلندتر از یک مضمون است رهنمائی نماید گردانیدند لایحه مذکور تحت نه ماده توسط حمیدالله عنایت سراج ترتیب و بند از منظوری مقام وزارت بتاریخ ۳۰/۶/۴۴ بتمام مکاتب مرکز و ولایات متحدالامالاً خبر داده شد تا سر از سال تعلیمی موجوده تطبیق آن عملی گردد، این تصمیم وزارت معارف که برای استحکام مبانی اخلاقی طلاب خیلی موثر است مجلات و روزنامه‌های مملکت هم خیلی تقدیر نموده و موفقیت معارف را درین اقدام نیک خواستگار گردیده اند.

از آنجا که انکشاف و توسعه معقول تعلیمات ثانوی یکی از هدفهای معارف است در سال جاری دوباب مکتب ابتدائی مرکز که یکی آن مکتب ابتدائی ذکور و بنام مکتب خوشحال خان یاد می‌شود و دومی ابتدائی نسوان بوده و با اسم رابعه بلخی مسمی است بمکاتب متوسطه مبدل شد کداولی آن از ابتدای ۱۳۳۳ صنف هفتم را تشکیل و دومی در ۱۵ حوت سال جاری دارای صنف هفتم می‌گردد.

مقامه و مکاتبه ریاست تدریسات ثانوی با دفتر عرفانی یونو و قییم نیویارک مثل سالهای گذشته ادامه دارد و بسوالا نیکه از طرف آن موسسه ویا موسسات دیگر رسیده است یا سخنداده شده است و هم در سال جاری در روز سالگره یونو ترقیبات مجدل تر و بزرگ تری نسبت به سالهای گذشته در مکاتب مرکز اتخاذ گردیده بود سال گذشته قسمیکه قارئین گرام و (افغانستان کالنی) مطلع اند تنها سه مرکز تجلیل و جشن روز یونو دایر نموده بودیم ولی در سال جاری نظر به موافقه جلالت مآب وزیر معارف و معین تدریسی تقریباً در تمام مکاتب ذکور وانات از ساعت تعلیمی دوم

به بعد ترتیبات جشن سالگره یونو گرفته شده بود که معلمان- معلمات- طلاب و طلبات هر کدام به نوبه خود در اطراف موسسه عام المنفعه یونو فعالیت های آن بسائر رفقای خود معلومات داده مجالس به نشان دادن فلم های تعلیمی و تریوی و مفاهمه بین المللی خاتمه پذیرفته بود .

ریاست تد ریسات مسلکی :-

وظیفه این ریاست تقویه مکاتب مسلکی و حرفوی است اجزای آن سال ۱۳۳۳ ریاست قرار ذیل است :-

۱- دارالعلوم ها :

دارالعلوم عربیه کابل :-

این مدرسه طبق سنوات گذشته در جریان تدریسات خود ادامه داده طبق پروگرام معینه در پیشرفت بوده و تدریسات آن اطمینان بخش است در پروگرام دارالعلوم در امسال تعدیلات در قسمت علوم دینی بعمل آمده که يك قسمت از علوم عصری و حیاتی و مسلکی قضاء نیز در آن افزود شده است .

چون مدرسه قضات در اثر فرمان صدارت لغو وبا دارالعلوم يك جا گردیده است تعداد متعلمین دارالعلوم به یکصد و نود نفر بالغ گردیده . در دارالعلوم عربیه کابل يك مدرسه دارالحفاظ که در آن اشخاص نابینا میباشند نیز ملحق است .

مدرسه علوم شرعیه :-

این مدرسه دینی طبق معمول همه ساله و پروگرام معینه در جریان بوده دارای صنوف پنجگانه ۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲ و هفت شعبه بوده در سال ۳۳ (۱۷۹) نفر شاگرد درین شعبات شامل تعلیم بوده است که از صنوف ۱۲ آن (۴۹) نفر فارغ التحصیل و از آن جمله ۲۴ نفر به حیث معلم به مکاتب و مربوطات وزارت معارف شامل وظیفه و ۲۵ نفر به فاکولته شرعیات شامل میگرددند .

مدرسه نجم المدارس مشرقی :-

این مدرسه مانند دیگر مدارس دینی طبق پروگرام معینه در جریان بوده در امسال (۹) نفر طلاب از صنوف ۱۲ آن فارغ التحصیل گردیده که بعضی بحیث معلم به وزارت معارف و ریاست مطبوعات و بعضی آن ها به وزارت عدلیه شامل کار گردیدند .

مدارس اسدیّه مزار شریف و ظاهرشاهی معینه :-

الف مدرسه اسدیّه :

پروگرام مدرسه اسدیّه مزار شریف مطابق به پروگرام دارالعلوم عربیه کابل بوده به اساس پروگرام جریان داشته شاگردان تحت تعلیم اند که در سال جاری

از صنف ۱۲ آن (۶) نفر فارغ التحصیل برآمده و آنها در وزارت معارف و وزارت عدلیه شامل کار گردیده اند .

ب - مدرسه ظاهر شاهي معینه :-

این مدرسه به صورت مرتب به دروس خود دوام داده است .

مدرسه فخر المدارس هرات :-

این مدرسه از چند سال به اینطرف تأسیس یافته اما تاسال جاری درچوکات مدارس رسمی یاد نمی شد حسب پیشنهاد وزارت معارف ومنظوری مقام صدارت عظمی بودجه مصارف ومعاش این مدرسه از داخل بودجه مصارف منظوری پیدا کرده است قبل ازین مصارف این مدرسه طوار اعانه از فیصدی محصولات گمرک هرات و پول اعانه اهالی تکافو میشد. مدرسه فخر المدارس پروگرام دارالعلوم عربیه کابل را تطبیق ودرین اواخر یکمده مضامین جدید را نیز تدریس مینمایند که فعلاً دارای (۱۲) شعبه و صنف ۱۲ گانه میباشد وتعداد داخله این مدرسه (۲۴۵) نفر است .

بعضی مدارس دیگر نیز در مربوطات تدریسات مسلکی مانند مدرسه جامع هرات مدرسه محمدیه قندهار دارالحفاظ فراه - مدرسه خوست جنوبی میباشد که مصارف بودجه آن از طرف اهالی ومؤسسات بصورت اعانه پرداخته می شود .

۲- دارالمعلمین ها :-

الف: دارالمعلمین ابتدائیه :

موسسه F.O.A ۴ نفر متخصصین را تحت ریاست ساغلی لنتن که به افغانستان آمده وبه دارالمعلمین ها به تدریس علمی وتربییوی طلاب مشغول اند وبه طلاب بسیستم جدید وعصری به تطبیق تدریس کار می کنند ومکتب سپین کلی- مکتب کارته؛ وعلاوالدین مکتب تجربوی دانسته می شود. تطبیقات علمی تحت نظر متخصصین مذکور ادامه داشت ودراهمال برعلاوه از کورس های رسامی ونجاری تحت اثر متخصصین وموافقه وزارت معارف کورس دیگر بنام کورس رنگمالی، کورس سپورت، کورس معماری تأسیس یافته که توسطه متخصصین ومعلمین فنی بالای طلاب تدریس گردید .

برای فارغ التحصیلان این کورس ها که به تعلیمات ابتدائی ذی دخل است ومعلومات کافی تری حاصل برعلاوه از شهادتنامه مقرره دارالمعلمین يك يك تصدیقنامه همان کورس سیکه مؤفقا نه به پایان میرسانند نیز داده می شود. در سال جاری از دارالمعلمین ابتدائیه که به اساس پروگرام معینه تعلیمات آن جریان داشت وازطرف ریاست تدریسات مسلکی وزارت معارف درامور تدریسی آن رسیده گی میشد (۶۶) نفر طلاب از صنف (۱۱) آن فارغ التحصیل گردیده است .

امور وزارت معارف

ب - دارا المعلمین متوسطه -

۱- درین دارا المعلمین شاگردان الی صنف ۱۲ تحصیل و بعد از ختم به فاکولته سیاسی و ادبیات تحصیل ادامه می دهند و آنانی که به تحصیل دوام داده نمی توانند بحیث معلم مقرر میگردند. در سال جاری ازین دارا المعلمین (۲۶) نفر طلاب فارغ التحصیل گردیده که (۱۶) نفر شامل فاکولته و (۶) نفر بحیث معلم و (۲) نفر بحیث کتابدار حسب نظریه وزارت معارف مقرر گردیدند.

۲- در امسال حسب پیشنهاد ریاست تدریسات مسلکی و فیهل مجلس وزارت معارف تعمیر یک مسجد به دارا المعلمین منظور شد.

۳- مکتب زراعت -

۱- این مکتب مسلکی برای تقوی امور زراعتی مملکت تأسیس و تحت اثر معلمین داخلی و متخصصین و معلمین خارجی تعلیمات آن طبق پروگرام ترتیب شده در جریان است. مدیر خارجی این مکتب آقای ورنر نظر به ختم قرارداد مراجعت نمود و عوض او مستر ایس معلم آلات زراعتی بحیث مدیر مقرر گردیدند.

۲- یک کلب تهذیب بموافقه وزارت معارف در مکتب مذکور باز شده که متعلمین از بازی های علمی و اخلاقی و مسیورتی از قبیل پنگ یا نگ - شطرنج - کرمبول استفاده می نمایند.

۳- در امسال یک کتابخانه در داخل مکتب تأسیس گردیده که در آن از کتا بهای علمی و تربیوی و مسلکی (زراعتی) و غیره طرف استفاده متعلمین قرار یافته است.

۴- یک ورکشاپ کلان در داخل مکتب افتتاح گردیده که در آن سامان نجاری و آلات تخنیک زراعتی موجود است و طرف تجربه طلاب گذاشته شده است.

۵- نشان دادن فلم های تعلیمی بروز های پنجشنبه صورت گرفته است که خیلی طرف دلچسپی طلاب می باشد.

۶- چون طلاب جهت استجمام به حمام های شهری می رفتند از نقطه نظر بعد مسافه برای طلاب مشکل بوده و هم خلاف مقررات حفظا اصحه بود که یک باب حمام به صورت عصری و فنی در داخل مکتب تعمیر گردیده است.

۷- از حیث اینکه فارم زراعت عملی که واقع خواهد بود برای طلاب کفایت نمی کرد ۶۴ جلا بزمین ملکیت وزارت زراعت بدسترس وزارت معارف گذاشته شد تا طرف استفاده طلاب مکتب زراعت قرار گیرد.

۸- وزارت زراعت از روی همکاری بعضی ماشینهای فنی از قبیل ماشین چوپه - کشی و غیره را طور رایگان بدسترس شاگردان مکتب گذاشته است.

۹- بهایش پیشنهاد مکتب زراعت یک تعداد ماشینها و غیره آلات زراعتی که از مالک

خارج خریداری گردیده بود واصل و به تجربه و عملیات طلاب قرار گرفته است.

۴- مکتب تجارت

مدیریت مکتب تجارت تحت نظر مدیر خارجی خود داکتر فرنگ مرتب به تدریسات خود دوام دارد در تعیین سر نوشت این مکتب و پروگرام آن مجالس صورت گرفته که به اساس آن سال جدید ترتیبات معینه آن اتخاذ خواهد شد. در امسال بعد از ختم امتحان سالانه از صنف ۱۲ آن مکتب (۳۷) نفر متعلمین فارغ التحصیل که از آن جمله (۲۶) نفر آن جهت ادامه تحصیل داوطلب فاکولته حقوق بوده و باقی آنها به مؤسسات تجارتی مانند دافغانستان بانک - بانک تجارتی - بانک زراعتی معرفی و شامل کارکر دیدند.

۵- مکتب اصول تجاری

۱- این مکتب از هر سه چند سال است که دائر و برای اینکه کاتب های تعلیم یافته که از هر حیث به اصول دفتر داری آشنا باشند به اساس پروگرام معینه از بدو تأسیس تا حال (۶۰۱) نفر فارغ التحصیل بدوائر تقدیم کرده است.

۲- این مکتب تحت لغو تدریجی گرفته شده است و ضم مکتب تجارت می شود. در سال گذشته و امسال بنا بر همین منظور طلاب جدید الشمول گرفته نشده در سال جاری دو صنف (۸-۹) داشته طلاب صنف ۹ آن فارغ التحصیل و طلاب صنف ۸ به صنف ۹ ترقی کردند که سال آینده تنها صنف ۹ دارد که بعد از ختم سال ۱۳۳۴ مکتب مذکور لغو قطعی میگردد از همین باعث در پروگرام مکتب تجارت تعدیلاتی رخ خواهد داد.

۳- در امسال این مکتب از صنف ۹ خود به تعداد (۴۴) نفر فارغ التحصیل بدوائر تقدیم کرده است.

مکتب ثانوی تخنیک (E.A.T)

۱- این مکتب در سال ۳۰ تأسیس و تا حال دودوره فارغ التحصیل به مؤسسات فنی وزارت خانه ها تقدیم نموده است. مکتب ثانوی تخنیک دارای صنف سه گانه (۱۰-۱۱-۱۲) و شعبات مختلفه سروی - میخانیک - برقی - هوا بازی و مختبرات میباشند. در سال ۱۳۳۲ (۳۵) نفر در امسال ۲۴ نفر از این مکتب فارغ التحصیل برآمده است.

۲- معلمین آن تماماً آمریکائی بوده پنج نفر معاون داخلی که فارغ التحصیل همین مکتب اند با آنها کار می کنند مستر هکوایر بهیث مدیر فنی در مکتب کار می کند.

۳- متعلمین صنف ۱۲ شق برق در جریان سال تعلیمی بر ای سه ماه جهت کارهای عملی به وادی هرمند در قندهار رفته و بعد از یک سلسله کارات عملی و تجربی در مکتب شامل تعلیمات گردیدند.

۴- در امسال بر علاوه از تعلیمات عملی و نظری در مکتب به صورت مشاهدات فنی

در فابریکه جبل السراج فابریکه گلبهار - فابریکه جنگلک - فابریکه حر بی - دستگاه کابل را دیو با معلمین مؤلف شاگردان این مکتب دیدن نمودند.

۵- کسارتعمیر مکتب مذکور نسبتاً پیشرفته و بعضی سامان و آلات تخنیک که از خارج وارد گردیده است بجاهای معینه آن نصب و ضمناً سه عدد ترانسفارمر برق مکتب مذکور نیز نصب گردیده است.

۶- سامان تخنیک و ماشینهای که از خارج رسیده به (۱۰) قلم بالغ می گردد.

۷- در امسال سه نفر فارغ التحصیلان سال ۳۲ صنف ۱۲ که حائز نمره اول گردیده بودند جهت تحصیلات عالی اعزام امریکا شده اند.

۷- مکتب میخانیک :

۱- طبق پروگرام مکتب میخانیک دارای صنوف ۷-۸-۹-۱۰ یعنی کورس استاد فن و شعبات مختلفه بسته کاری - ماشینکاری - نجاری - ریخته گری - آهنگری و ولدنگ کاری - برقی - ترمیم موتور بوده جریان دارد در سال جاری (۷۶) نفر از مکتب میخانیک فارغ التحصیل گردیده که از آن جمله دو نفر بحیث معاون معلم در خود مکتب و (۶) نفر جهت بلند بردن سویه خودها بکورس استاد فن و باقی آنها بموسسات و وزارتخانه ها معرفی گردیده اند که از جمله این (۷۶) نفر (۶) نفر آن فارغ التحصیل کورس استاد فن میباشند.

۲- علاوه بر ماشینهای سابقه شعبات در شعبات بسته کاری - ترمیم موتور - آهنگری و ولدنگ کاری یک پایه ماشینهای فریز - رنده - چرخ تیزکاری - کمپرسور - ودان اتومات نصب و هم دستگاه ولدنگ گسی با تمام سامان آن که از آلمان وارد شده است نصب و بکار انداخته شده است. ضمناً کوره بزرگ ریخته گری به جای آن نصب گردید.

۳- دو نفر معلمین فنی آن مکتب که طور سکا لرشیب به آلمان غربی رفته بودند بعد از ۱۸ ماه دوباره مراجعت و اشتغال وظیفه نموده اند و دو نفر دیگر عوض آنها بطور فیلوشیب رفته که فعلاً در آلمان غربی میباشند.

۸- مکتب صنایع :

۱- امور تدریسی مکتب صنایع متأسفانه به اساس پروگرام نظری در جریان بوده چه سویه طلاب خیلی پست میباشد، و متعلمین در شعبات مختلفه تحت تعلیم عملی اند.

۲- مکتب صنایع شقوق نجاری - خیاطی - تعمیراتی داشته که در سال جاری (۲۵۸) نفر در آن شعبات از صنف اول الی صنف ۴ تعلیم می نمودند و در امسال ۸ نفر طلبه از صنف ۴ نجاری و (۱۰) نفر طلبه از صنف ۴ خیاطی فارغ التحصیل و به موسسه تجارتی صنایع معرفی گردیدند.

۹- دشی ۱۱ دارالمعلمین د
صنوف موسسه دشی دارالمعلمین معادل صنوف ۹-۱۰-۱۱-۱۲ دارالمعلمین میا شته
شعبه سیانس آن امسال نیز مرتبه به تدریسات خود دوام داد .
۱۰- رسیده گي از تماماً امورات تدریسی این مکاتب مسلکی از طرف ریاست
تدریسات مسلکی بعمل می آید و بعضاً از امور اداری آن مکاتب هم بشلسله شعرات
مربوطه وزارت معارف تعقیب میگردد تا در حوضه امور تدریسی این مکاتب سخته گي
واقع نشود نتایج امتها نهایی سه ماهه و ۶ ماهه و سالانه مکاتب که می رسد از طرف
ایستاد غور و سنجش گردیده نوا قص آن فوراً به اداره مکتب اطلاع داده شده
است .

در تمام اوقات سال تعلیمی از مکاتب مسلکی راپوری بنام را پور هفته واز گرفته
واز اوضاع مکتب اطلاع کافی حاصل نموده است . حسب معمول شهادت نامه های
فارغ التحصیلان مکاتب مسلکی بریاست تدریسات مسلکی بکتاب مخصوص شهادت نامه
هائیت و بعد از امضاء و ثبت وزارت به آنها توزیع گردیده است .
۱۱- وقتاً فوقتاً هدایات لازمه درباره امور تدریسی مکاتب مربوط صادر گشته
و تقسیم اوقات های هفته وار و امتحان های سه ماهه و شش ماهه و سالانه از طرف
ریاست تدریسات مسلکی واری شده است .

۱۲- با اثر پیشنهاد مسترلنن متخصص تربیوی دارالمعینها يك كنفرانس علمی
بتاریخ ۱۷ جدی ۳۴ تحت ریاست شاعلی دکاتور محمد حیدر رئیس تدریسات مسلکی
دائر گشته که در آن هیئت تدریسی دارالمعلمین ها مدیران و ایا ما و این مکاتب و لیس
های مرکز و بعضی از استاذان فاکولته سیانس و ادبیات و مدیران و مفتشین معارف
ولایات در آن شامل میا شند جریان کنفرانس چون در ۱۷ جدی شروع شده هنوز
معلوم نیست .

ریاست تدریسات ابتدائی :-

امسال این ریاست در امور تعلیم و تربیه ابتدائی چنین اجراآت کرده :
۱- مکاتب دهاتی د امسال نیز ریاست تدریسات ابتدائی به غرض تعمیم معارف
و تنویر افکار توده در بعضی از اکناف و گوشه های مملکت در جاهاییکه شرایط
شش گانه تاسیس مکاتب صنفی را ا یجاب نمی کرد .
مکاتب دهاتی سه صنفی را تاسیس نموده است .
کتاب درسی آن از نقطه نظر منطقی پشتوزبان و فارسی زبان به لسان پشتو
و فارسی تالیف و ترتیب گردیده و تاحدی بدسترس استفاده طلاب گذارده شده است .

۵- در حکومت اعلیٰ گزشتک

۱- در قریه لوی باغ يك باب مكتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- » » » » » زرغون کلی »

۳- » » » » » شین باغ مربوط به پیرا »

۶- در حکومت اعلیٰ فرا-

۱- در قریه نادعلی يك باب مكتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- » » » » » نهر شاهي »

۳- » » » » » کوكش »

۷ در ولایت مزار شريف:

۱ در قریه حصارک بلخ شریف يك باب مكتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- (کورس های مواد خوانی)

این کورسها که بمقصد باسواد ساختن افراد کلان سال وذوق مندان که نوبه آموختن خط وسواد علاقه مند می شوند از سال ۱۳۳۰ در ولایت و مرکز از ذکور و اناث دایر گردید و تا حال نتیجه خوبی داده است چه اکثر فارغ التحصیلان کورسهای اکابر باسواد گردیده خواننده و نوشته کرده می تواند از همین باعث تعداد کورسهای اکابر روبه کثرت است .

۳ (نشریه بخوان و بدان)

این نشریه کوچک دارای مضامین دلچسب و هام فهم بوده در عین حال کوشش شده است که مطالب و موضوعات را به الفاظ ساده و روان بآدر نظر گرفتن مذاق و سلیقه تعلیمی مکاتب دهاتی و کورسها اکابر افاده نماید ترتیب و در ظرف سال ۳۳ بفرض همین مفکوره که تا حال (۸) شماره آن به اهتمام و نگارندگی صغلام محی الدین خان شیوا که در هر ماه يك دفعه نشر شده به محصلین مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر و غیره ذوق مندان که نوبه آموختن خط وسواد علاقه مند می شوند بطور رایگان داده می شود .

که این اقدام موثر نتیجه بسی خوبی داده اکثر ذوق مندان خط وسواد و نو آموزان از آن خوبتر و بیشتر مستفید گردیده اند این نشریه کوچک از طرف ریاست تدریسات ابتدائی جهت استفاده نو آموزان مرکز و ولایات قرار ذیل تقسیم می شود :-

۱- (۲۷۰) شماره در هر ماه از طرف ریاست تدریسات ابتدائی مستقیماً به مراجعین و شاگردان کورسهای اکابر داده می شود .

۲- (۱۵۰) شماره در هر ماه به مدیریت کورسهای اکابر مرکز داده می شود که به مراجعین و شاگردان کورسها داده شود .

۳- (۲۰۰) شماره در هر ماه به ریاست بناروالی مرکز » » » » »

- ۴- (۴۰۰) شماره در هر ماه به ولایت کابل داده شده که به مراجعین داده شود.
 - ۵- (۶۰۰) » » » » مزار شریف » » » » »
 - ۶- (۵۰۰) » » » » هرات » » » » »
 - ۷- (۱۲۰) » » » » جنوبی » » » » »
 - ۸- (۴۰۰) » » » » مشرقی » » » » »
 - ۹- (۴۰۰) » » » » قندهار » » » » »
 - ۱۰- (۵۰۰) » » » » قلعن » » » » »
 - ۱۱- (۱۵۰) » » » » به حکومت اهل قرا » » » » »
 - ۱۲- (۲۰۰) شماره از طرف ریاست تدریسات ابتدائی به حکومت اهل میمنه ارسال میشود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
 - ۱۳- (۵۰) شماره در حکومت اعلیٰ کرشک ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
 - ۱۴- (۵۰۰) شماره در حکومت اعلیٰ پروان ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
 - ۱۵- (۱۳۰) شماره در حکومت اعلیٰ غزنی ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
 - ۱۶- (۴۴۰) شماره در حکومت اعلیٰ بدخشان ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
 - ۱۷- (۱۰۰) شماره در خیریه نسوان ارسال می شود تا به شاگردان و مکاتب توزیع کنند.
 - ۱۸- (۱۰۰) » » » » کارگران مطبعه » » » » »
 - ۱۹- (۵۰) » » » » مکتب صنایع » » » » »
 - ۲۰- (۳۰) » » » » مرستون » » » » »
- علاوه بر آن به بعضی جاهای دیگر مثل وزارت دفاع ملی- مدیریت اصلاح و انیس دارالمعلمین، یونسکو و غیره جاها داده می شود.
- ناگفته نماند که در ولایات از حصه مقرر شده در هر ماه صد شماره در حکومت های اعلیٰ ۵۰ شماره آن به اشخاص که ذوق آموختن و خط و سواد را داشته باشند داده می شود و متباقی آن به شاگردان و فارغ التحصیلان مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر توزیع می گردد.

۴- (کورس های اصول تدریس در مرکز)

از اصول و طرزهای جدید اصول تدریس مستقر و متخصص تعلیم و تربیه مشاور یونسکو در سال ۳۲ به معلمی مشاور مذکور یک کورس در ایام رخصتی در مرکز جلال آباد دایر

وباغبانی است - از طرفی هم تطبیق این پیشه نسبت به شقون دیگر از قبیل نساجی - نجاری و غیره آسانتر است.

بنابر زمینهای ملحقه مکاتب باید به اختیار سر معلم و معلمین گذاشته شود تا در آنجا با تفاق طلاب کشت و باغ احداث نموده معلمین برهنمائی معلمینکه در دارالمعلمین زراعت آموخته اند طبقه های باغبانی و کشتمندی را بیاموزند تخم و مصارف از طرف مکتب داده شود و از حاصل آن نیز معلمین که اکثر آ در ولایات مسافرهستند و معلمین استفاده نمایند به این ترتیب باغ های مکاتب آباد شده شاگردان عملیات زراعت و باغ بانی را می آموزند و معلمین نیز مستفید می شوند.

وزارت معارف برای عملی ساختن این مفکوره پیشنهاد فوق را حضور ج.ع.ج صدر اعظم صاحب تقدیم و بعد از اخذ هدایت به شمول یک نماینده وزارت زراعت تعلیمات تنامه زراعتی را که حاوی بر چهار فصل و (۳۰) ماده است ترتیب و بعد از تصویب مجلس عالی وزرا بصدور اشرف ملوکانه رسائیده و تحت حکم ۴۱۴۹ و ۵۹۶۶ تاریخ ۲۹/۵/۳۳ بصدورت و از آن بفرض تعمیل و تطبیق به فرمان ۱۲۶۰ بوزارت معارف ابلاغ گردیده است که به اثر آن تعلیمات تنامه مذکور در مطبوعه معارف طبع و مقصد تطبیق و اجرا به مکاتب مربوطه از سال کرد ید.

۷- (شعبه پشتو)

شعبه پشتوی ریاست تدریسات جهت ترویج و توسعه دادن لسان ملی پشتو موظف بوده برای اینکه معلمین مکاتب بصورت اساسی به پشتو تحریر و تکلم کرده و به طلاب درسی را به پشتو داده بتوانند در مکاتب مرکز و ولایات کورسهای پشتو دایر نموده است که مراقبت و انتظام کورسهای وقتاً فوقتاً از شعبه مذکور صورت میگردد و هم امتحانات شاگردان کورسها از روی راپورهای ارسالی مکاتب مرکز و ولایات که پروگرام معین هر سمستر را به آخر میرسانند اخذ میگردد و این شعبه علاوه بر امور اداری و تدریسی کورسها از امور تدریسی مضمون پشتوی که در مکاتب تدریس می گردد نیز واری می نمایند.

درین تازگی ها نظریه راپورهای که از مرکز و ولایات رسیده و معلمین اکثر مکاتب خود را آماده امتحان سمستر نهائی حاضر ساخته اند راجع به امتحان سمستر نهائی شان در سال نوافدام خواهد گردید.

شعبه پشتو درین او آخر نسبت به برخی مشکلاتی که در امور اداری و تدریسی کورسها حس می گردد پیشنهادی را با نمونه های مرتبه مثل ورقه راپور ماهانه - کتاب ثبت نمرات - ورقه اخذ امتحان و غیره را به مجلس محترم وزارت تقدیم کرده و بعد

از تصویب نمونه‌ها راجعت طبع به مطبعه معارف ار سال نموده است بعد از فراغ طبع تحت اجرا گرفته خواهد شد.

ریاست دارالتألیف

از آنجا که ریاست دارالتألیف متصدی امور تألیف، تدوین، ترجمه و نشر کتب درسی و غیره برای کلیه مکاتب افغانستان است، امسال با اساس ایجابات پروگرامهای جدید، به تألیف، تدوین، تعدیل و اصلاح تمامی کتب درسی، معاون درس و مطالعه، مهارت و ورزیده از آغاز سال جاری تا کنون بتألیف همه کتب درسی مؤفق گردیده که بعضی از آنها همین اکنون از طبع فارغ شده و برخی از آنها تحت طبع میباشند.

ریاست دارالتألیف بر علاوه کتب درسی بتألیف، ترجمه و نشر یک تعداد زیاد کتب معاون درس و مطالعه نیز پرداخته که این کتب علاقمندان و صاحبان ذوق و مطالعه را بتوانند در قسمت از دیاد معلومات و تنویر افکارشان از نگاه مطالعه علمی، اخلاقی، اجتماعی، تعلیمی، تربیتی، تهنیدی، حفظ الصحوی و غیره کمک خوبی نمایند.

این ریاست در ضمن سایر فعالیتهای عرفانی و بخش نمودن علم و دانش از راه نشرات خویش، در ظرف سال جاری بتوسط شعبات مربوطه تألیف و ترجمه، نشریات و مجله عرفان خود بقرار شرح ذیل مصدر خدمات و اجراآت گردیده است:

مدیریت تألیف و ترجمه:

اساس وظیفه اصلی مدیریت تألیف و ترجمه ریاست دارالتألیف وزارت معارف را تألیف، تهیه و نشر کتب درسی، کتب معاون درس و کتب مطالعه بهر دوزبان ملی ما یعنی پشتو و فارسی برای کلیه مکاتب افغانستان تشکیل میدهد. از این رو اجراآت امساله این مدیریت را میتوان بعنوان ذیل تقسیم و بعد درباره هر کدام از آنها شرح مختصری تقدیم کرد:

اول - کتب درسی: در قسمت تألیف و نشر کتب درسی شقوق آتی را باید دو نظر داشت:

الف - کتب دوره ابتدائی:

ب - کتب دوره متوسطه:

ج - کتب دوره ثانوی:

د - کتب مکاتب مسلمانیه:

دوم - کتب معاون درس و مطالعه:

سوم - تصحیح کتب و مقالات مجله عرفان، دیدن پروفاها، تهیه اشکال و لواحق در سها و غیره:

چهارم - طبع ثانوی و ثالث کتب:

پنجم - تدوین و اجرای امور علمی عرفانی و اداری:

اولیه کتب درسی :-

الف- کتب ابتدائی : مدیریت تألیف و ترجمه در قسمت طبع کتب دوره ابتدائی بمنظور اینکه رسم الخط و نوعیت چاپ کتب مطبوعه در با سواد ساختن و اصلاح املاء و آموزش و اطفال و شاگردان نقش بارزی دارد، سال گذشته بزرگترین تصمیمی را اتخاذ و با اساس آن در نظر گرفت کتب قرائت پشتو و فارسی را بخط نستعلیق و نسخ طبع آفت نماید. این کار که مشر عمر خوبی گردید، این مدیریت را اجراء بخشید تا کلیه کتب دوره ابتدائی را در مورد تمام مضامینیکه در این دوره تدریس میشود، مانند کتب قرائت بخط نسخ و نستعلیق بطابع آفت برساند.

چنانچه مدیریت تألیف و ترجمه در این زمینه داخل اقدامات جدی گردید و کتب طرف ضرورت سال آینده تعلیمی مکاتبات ابتدائی را پس از خطاطی بشرح ذیل بطبع فرستاد :

۱- کتب قرائت پشتو و فارسی اول، دوم، سوم، چارم، پنجم، و ششم (دوره ابتدائی) بعد از تعدیل، تصحیح و خطاطی جهت طبع فرستاده شد.

۲- کتب حساب این دوره که سال گذشته طبق پروگرام جدید تصنف پنجم تألیف شده بود، در حالیکه کتاب ششم و پشتوی آنها نیز امسال تألیف و تکمیل گردید، پس از طی مراتب اصولی و اخذ نظریات درباره آنها جهت طبع فرستاده شد و بدین ترتیب سلسله کتب حساب دوره ابتدائی از صنف اول تا ششم به پشتو و فارسی مطابق پروگرام جدید تکمیل شد.

۳- در صنف پنجم و ششم هندسه نیز طبق پروگرام وزارت معارف تدریس میشود، ازینرو مدیریت تألیف و ترجمه برای این دو صنف کتب هندسه را امسال به پشتو و فارسی تألیف کرد که آنهم پس از طی مراتب و مقررات اصولی که نزد ریاست دارالتألیف موجود است بطبع سپرده شد.

۴- کلیه کتبیکه بزبان پشتو و فارسی در این دوره از صنف اول تا ششم طرف ضرورت مکاتبات قرار دارد و عبارت است از یاره عمه، دینیات، قرائت پشتو، قرائت فارسی الفباء، پشتو، الفباء فارسی، حساب، هندسه، تاریخ و جغرافیه، بعضاً جهت طبع ثانی و ثالث و بعضاً بعد از تألیف جدید امسال بطبع فرستاده شده که برخی از آنها همین اکنون از طبع هم برآمده و دیگران تا آغاز سال تعلیمی آینده از طبع فارغ خواهند شد و بدین ترتیب گویا در سال تعلیمی آینده بطلاب دوره ابتدائی کلیه مکاتبات افغانستان همه گونه کتب تعلیمی و درسی طرف ضرورت شان بایشان توزیع خواهد شد.

۵- وزارت معارف در راه توسعه و تدریس لسان ملی پشتوها منطوریکه همواره از خود به از فعالیت و بذل مساعی کرده است امسال احساس نمود که آموزش لسان پشتو در مناطقی پشتو زبان و فارسی زبان دستور و روشهای جداگانه را ایجاب میکند. ازینرو

ریاست دارالتألیف وزارت معارف بتوسط مدیریت تألیف و ترجمه خویش در صد برآمده تا برای این دو نوع منطقه کتب جداگانه تهیه و بدسترس نوآموزان این لسان در مکاتب بگذارد.

چنانچه از آنجمله برای کتب پښتوی مناطق فارسی زبان ممالکت روش جداگانه و مخصوصی را قایل و بمنظور رسیدن باین هدف از آغاز سال جاری تا به اواسط آن همواره در ریاست دارالتألیف مجالسی بشمول نمایندگان مطبوعات دایر شد تا در آن راهی منجیده شود که بتألیف کتب نرائت پښتو برای مناطق فارسی زبان راهنمایی بکند. در نتیجه پس از آن تعداد یکمده مجالس متواتر مؤفق شد یکتعداد لغات پښتورا تعیین و سپس آنرا برای صنوف چارم تا دوازدهم تقسیم و مطابق به متودیکه از روی تعلیم و تربیه در دنیا و نزد وزارت معارف موجود است، به اساس سلسله مایکل وست تائید و تثبیت نمایند و بتعداد نه جلد کتاب تألیف گردد. از جمله کار سه جلد آن که عبارت از کتاب چارم و پنجم و ششم است. همین اکنون بتکمیل رسیده و بتألیف آن به باغلو مولوی شیرگل ژواک و ویدا سپرده شده تا بزود ترین فرصت پس از تألیف وطنی مراتب اصولی تألیف و ترجمه بطبع فرستاده شود.

البته بعد از آنکه این سه کتاب تألیف شد. بتألیف شش جلد دیگر آن برای صنوف بلند تر تا صنف دوازده نیز اقدام خواهد شد.

۶- مکاتب دهانی که بمنظور باسواد ساختن کلیه نسل جوان و آینده افغان بتعداد کثیر در بسیاری از دهکده های افغانستان افتتاح گردیده دستور و روش جداگانه تعلیم و تربیه را بنا بر احتیاجات مخصوص آنها ایجاب میکنند، ازینرو باید کتب جداگانه سواى کتب درسی مکاتب اساسی برای آنها تهیه تألیف و نشر گردد لهذا ریاست دارالتألیف سال گذشته برای چنین مکاتب بتعداد شش جلد کتب مخصوصی به زبان پښتو و فارسی فراهم آورده که همین امسال پس از خطاطی بخط نسخ و نستعلیق وطنی مراتب اصولی تألیف و ترجمه بطبع سپرده و سلسله آن تکمیل شد. یکی دو جلد آن که هنوز تحت طبع است عنقریب تا آغاز سال تعلیمی آینده از طبع فارغ خواهد شد.

۷- چون هدف تعلیم و تربیه در افغانستان عزیز بلند بردن سطح زندگی و انکشاف حس مسئولیت و اخلاق اجتماعی است و بدون سواد و بدست آوردن علم و قوه فهم و دانش نمیتوان به هدف بالارسید، ازینرو وزارت معارف که از همه اولتر خود را مسئول مجادله در راه بیسوادی میداند، یکمده کورسهای اکابر را برای مردوزن کلان سال این کشور در بسیاری از نقاط مملکت افتتاح کرده است، البته برای اینگونه کورسها باید کتب علیحده وجود داشته باشد، لهذا مدیریت تألیف و ترجمه

نیز درین حصه بنوبه خود بذل مساعی و خد متگذاری کرده يك سلسله كتب درسی جداگانه و مخصوص کورس اکابر را باساس طریقۀ لایف و تکمیل کرده بطبع فرستاده است .

ب - كتب دورۀ متوسطه ، اجرا آتی که در مورد تألیف و تدوین و طبع كتب درسی این دوره در ظرف سال جاری در این مدیریت بعمل آمده عبارت است از : -

۱ - بطبع سپردن كتب پیشوی صنف ۸ و ۷ که کتاب صنف ۸ آن همین امسال تألیف گردیده است .

۲ - تألیف كتاب تاریخ برای صنف ۸ به پشتو و فارسی که پس از اخذ نظریات معلمین و ورود یارۀ اصلاحات لازمه در آن جهت طبع سپرده شده است .

۳ - اخذ نظریات درباره کتب جغرافیۀ صنف ۷ و ۹ که عنقریب پس از تکمیل نقشه های جغرافیائی مربوطۀ آنها بطبع سپرده میشود .

۴ - طبع كتاب هندسۀ صنف ۹ بتوسط ماشین گسترپرنت شعبۀ نشریات دارالتألیف .

۵ - طبع كتاب معلومات مدنی و اخلاق صنف ۷ و ۸ مطابق به پروگرام جدید .

ج - كتب دورۀ ثانوی ، اجراآت مدیریت تألیف و ترجمه در حصۀ تألیف تدوین و طبع كتب دورۀ ثانوی (صنوف ۱۰ تا ۱۲ در این سال حسب آتی است) -

۱ - تألیف كتاب تاریخ صنف ۱۲ که تاکنون کار اخذ نظریات در بارۀ چگونگی و اصلاح آن بتکمیل رسیده و عنقریب جهت طبع فرستاده میشود .

۲ - طبع كتاب زیولوژی صنف ۱۰ با اشکال متعلۀ آن که حتی در سال آیندۀ تعلیمی آمادۀ توزیع خواهد بود

۳ - كتاب کیمیای صنف ۱۱ که سال گذشته تألیف شده بود امسال پس از تصحیح لازمه با اشکال مربوطۀ آن بطبع سپرده شد که ممکن است برای سال آیندۀ تعلیمی از طبع فارغ و بدین ترتیب سلسلۀ كتاب کیمیای صنوف متوسطه و ثانوی بتکمیل گردد .

۴ - بطبع سپردن كتاب تاریخ صنف ۱۱ برای مناطق فارسی زبان بفارسی .

د - كتب مکتب مسلکی : مدیریت تألیف و ترجمه چند سال قبل بمنظور اینکه اکثر مردم و شاگردان دارالعلومهای عربیه و شرعی بزبان عربی خوبتر آشنا شده از كتب دینی و مذهبی بصورت صحیح استفاده نمایند ، چندین كتاب مذهبی و دینی را از قبیل علم الکلام ، این سینا بین دین و فلسفه ، شرح موافق ، سیاست الشرعیه و امثال آن را بتوسط مؤلفین و مترجمین لایق و برجسته تألیف و ترجمه کرده بود ، امسال نیز بنا بر احتیاج ریاست تدریسات مسلکی به ترجمۀ مشکات شرعی اقدام کرد .

همچنین نظر به احساس ضرورت به بعضی كتب مسلکی دیگر و خصوصاً احتیاج

مکتب میخانیکي ، امسال مدیریت تألیف و ترجمه کتابی بنام کتاب میخانیک از جرمنی بفارسی ترجمه کرد که البته پس از طبع کتب درسی طرف ضرورت سال آینده بطبع آن اقدام خواهد شد .

دوم - کتب معاون درس و مطالعه : وزارت معارف که از اول وهله عموماً و درین اواخر خصوصاً احساس کرده است از همه اولتیر برای فیل بهد فهای تعلیمی و تربیتی باید معلمین صحیح ولاین داشته باشیم و برای داشتن همچو معلم لازم است مخصوصاً دارالمعلمین ابتدائی خویش شعور اجتماعی را انکشاف دهیم تا ایشان بتوانند ببینند که تربیه باصلاح و بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی مملکت و جمعیت این کشور تا چه اندازه کمک و معاونت میکند و نیز تربیه معلم را باید از نظر هدفهای تربیوی و اصول تدریس که برای مکاتب ابتدائی ، ثانوی و عالی قابل تطبیق تلقی میشود نگاه کرد ، ازینرو ریاست دارالتألیف و مدیریت تألیف و ترجمه نیز بنوبه خود در این راه غافل نبشت و بمنظور تنویر افکار و بلند بردن پیمانہ علمی معلمین و همچنین جهت فراهم آوردن زمینه مساعد برای مطالعه شگردان همواره صرف مساعی کرده است . یکی از وسایل رسیدن باین هدف تهیه کتاب است که بدسترس شایقین و صاحبان ذوق و مطالعه گذارده شود . از این جهت مدیریت تألیف و ترجمه در ضمن تهیه و تألیف کتب درسی در ظرف این سال موفق شد یکمده کتب بسیار مفید و جدید را از السنه دیگر بزبان فارسی و پشتو ترجمه و بعد از نشر بحیث کتب معاون درس و مطالعه بدسترس عموم معلمین و متعلمین بگذارد ، چنانچه از آن جمله ترجمه فارسی کتاب تربیه و رسانیدن معلم ساینس از جرمنی در تربیه عمومی از انگلیسی ، کتاب مقالات ایتمی از انگلیسی ، ماهیت تاریخ و حقوق بشر از انگلیسی ، راپور اجراءات و نظریات هیئت پروفیسر ان دارالفنون کولمبیا از انگلیسی و کتاب مقالات و تخم شناسی را میتوان ذکر کرد .

علاوه بر آن چون غایه از تعلیم و تربیه امروزه اینست که تعلیمات باید بااحتیاجات اطفال در خانه و دهکده هم آهنگی و ارتباط داشته باشد تدریس آرت و صنعت رسم و کاردستی جهت تدبیر منزل حتی لازمی است تا خصوصاً دختران برای اجرای امور خانیه و تدبیر منزل تربیه درست شوند . از این لحاظ مدیریت تألیف و ترجمه امسال به ترسیم یکمده اشکال بافت و دیزاین کاری دوخت پرداخته و آنرا بصورت لوازم و کتابهای گراف دیزاین رنگه تهیه کرده است که البته بعد از چاپ بدسترس دختران مکاتب جهت استفاده گذارده خواهد شد .

مدیریت تألیف و ترجمه بمنظور رسیدن بهد ف بالا امسال یکمده رسالهجات و لوچ را که از جمله نشرات یونیسیف میباشد ، پس از تمذیل فارسی آن بفارسی افغانی ،

بطبع فرستاد که از آنجمله رساله «قبل از رسیدن طبیب» و رساله «چراغ بدن چشم است» با چار نوع تابلوهای صحیح رنگه قبلا از طبع برآمد و بمناسبت روزملل متحد بهمة مکتب مرکز ولایات، وزارت دفاع ملی، ریاست مستقل مطبوعات و کورسهای اسکا بر بهمان روز توزیع گردید. تعداد هر دو نوع رساله به (۲۵۰۰۰) جلد و از چار نوع تابلو به (۴۰۰۰) قطعه بالغ میشد. از جمله اینگونه نشریات يك رساله دیگر نیز در این اواخر بنام (سوزاك) از طبع فارغ گردیده است.

کتاب دیگری از نشریات یونسکو بنام «تربیه مرغ» نیز از جرمنی بفارسی ترجمه شده که آماده طبع میباشد. علاوه بر کتب فوق الذکر مدیریت تالیف و ترجمه پلان پنج ساله معارف پلان پنج ساله تدریسات مسلکی و پروگرام تدریسات ابتدائی را نیز از فارسی به انگلیسی ترجمه کرده است.

سوم - تصحیح کتب و مقالات مجله عرفان دیدن پروفا و غیره :-

۱- تمام کتبی که در ظرف این سال برای طبع اول، دوم و سوم فرستاده شده تصحیح و تجدید نظر گردیده در صورت لزوم اشکال و نقشه های متعلقه آنها تهیه و ترتیب شده است.

۲- دیدن پروفهای کلیه کتب پشتو و فارسی که امسال تحت تالیف تدوین و تعدیل گرفته شده است.

۳- یا کنویس حصه دوم شعر المعجم آغاز گردید.

۴- اصلاح بعض مقالات مجله عرفان و انتخاب مضامین برای این مجله.

۵- دیدن و انتخاب بعض کتبی که به دارالتالیف برای ترجمه رسیده.

۶- تعدیل فارسی رساله های «قبل از رسیدن طبیب» چراغ بدن چشم است «سوزاك» و برخی از لوايح سازمان صحی جهان که بتوسط وزارت صحیه بوزارت معارف رسیده بود و در بالا ازان ذکر شد.

۷- خطاطی تمامی کتب دوره ابتدائی بخط نسخ و نستعلیق.

۸- تهیه اشکال کتب بافت و دیزاین کاری دوخت.

۹- تهیه لوايح حفظ الصحی رنگه که برای چاپ فرستاده میشد.

چهارم - طبع فانی و فالت کتب :-

۱- در دوره ابتدائی، قرائت فارسی ۶، قرائت فارسی ۲، دینیات فارسی ۴، تاریخ فارسی ۶، طبع ثالث، الفبای فارسی اول، دینیات پشتوی ۵، تاریخ پشتوی ۵، الفبای پشتوی اول، جغرافیه فارسی ۵، جغرافیه پشتوی ۴، معلومات عمومی فارسی ۴، تاریخ پشتوی ۴، حساب پشتوی اول، تاریخ فارسی ۵، حساب پشتوی ۲، دینیات

پښتوی ۵ ، دینیات فارسی ۴ ، دینیات فارسی ۶ ، معلومات طبیعی ۶ طبع ثانی .
۲- در دوره متوسطه ، قرائت فارسی ۸ ، تاریخ فارسی ۸ ، فزیک فارسی ۷ ، فزیک فارسی ۹ ، معلومات مدنی فارسی ۸ ، معلومات مدنی پښتوی ۸ ، تاریخ پښتوی ۸ طبع ثانی .

پنجم - تدویر و اجرای امور علمی عرفانی واداری :-

۱- تهیه راپور ها و گزارشهای علمی وزارت معارف و تطبیق آن با امور عرفانی دنیا .

۲- جوابات برخی از نظریات علمی و عرفانی .

۳- تهیه بعضی از کتب مجلات و نشرات علمی عرفانی برای آنا نیکه خواستار شده اند .

۴- توزیع رسالجات و لواایح حفظ الصحوی بمناسبت روز ملل متحد .

۵- سهم شدن در امتحانات عمومی مکاتب مرکز وولایات فاکولته ها وساختن سوالات ومجالس علمی واداری وزارت معارف .

۶- اقدام به تهیه یک قاموس لغات فارسی .

۷- تدویر و اجرای اموراداری از قبیل صادره و وارده .

۸- جواب مکاتیب وارده .

۹- اجرای استعمالیه ها .

۱۰- جواب تفتیشهای ماهانه مدیریت اوراق درباره اجرای مکاتیبیکه از آنجا باین مدیریت رسیده .

۱۱- اجرای امور عمومی اداره .

۱۲- اجرای جریانات اداری و علمی کتب نقشه ها ، رسمها ، سنجش صفحات مقننه کتب وغیره .

۱۳- ثبت تصاویر وجریانات عمومی متعلق به تالیف وترجمه ها تدوین تبیض ، تصحیح وغیره .

۱۴- واریسی از امور تحویلخانه ها ، ترتیب کتب آنها .

۱۵- جمع آوری تدوین و ترتیب را پور اجراآت امسال وزارت معارف برای سالنامه کابل .

سأهوریت نشریات :-

سأهوریت نشریات وظیفه دارد که کتب آماده طبع را به مطابع فرستاده ودر آنجا از جریان طبع وصحافت آن مراقبت کند وپرو فهای آنرا تصحیح و عملیات آنرا تازمانیکه از طبع فارغ میشود تحت بررسی قرار بدهد ، ازاین لحاظ اجراآت

امساله این اداره را حسب ذیل خلاصه میکنیم :

اول - طبع و نشر کتب و غیره که توسط دستگاه گسترش و گسترش پرنس این اداره بعمل آمده :

۱- بمقداد (۵۰۰۰) جلد هندسه ۹ تحت طبع است که بزودی از طبع فارغ خواهد شد .

۲- بمقداد (۷۰۰۰) نسخه رایورهای جداول تعلیماتیه تناسله ها و غیره چیزها بفرمایش دوایر وزارت معارف طبع و نشر شده .

۳- از محاسبه جمع و خرج تهیه سامان و لوازم کار گسترش اجرا آت لازم بعمل آمده .

دوم - کتب ذیل در مطبعه معارف از طبع فارغ شده :

قرائت فارسی برای مناطق پشتو زبان ، قرائت فارسی دوم ، قرائت فارسی سوم ، قرائت فارسی ۱۱ ، رساله سوزاک ، رساله قبل از رسیدن طیب ، رساله چراغ بدن چشم است ، رساله ملار یا قاتل بشر و ۹ شماره مجله بخوان و بدان .

سوم - کتب ذیل در مطبعه معارف تحت طبع است :

کتاب دهاتی سوم پشتو ، کتاب تربیه بدنی ، فزیک ۱۰ ، فارسی ۸ ، الفبای فارسی اول ، قرائت فارسی دوم : دینیات فارسی ۴ ، دینیات پشتوی ۵ ، حساب فارسی ۳ ، حساب فارسی ۲ ، حساب فارسی ۱ ، قرائت پشتوی ۶۴ تاریخ فارسی ۸ ، دینیات پشتوی ۴ ، حساب فارسی ۵ ، حساب پشتوی ۳ ، حساب پشتوی ۵ ، حساب پشتوی ۶ ، حساب فارسی ۴ ، پشتو ۵ ، حساب پشتوی ۴ ، فزیک فارسی ۷ ، فزیک فارسی ۸ ، فزیک فارسی ۹ ، قرائت پشتو ۸ ، هندسه فارسی ۵ ، هندسه پشتو ۵ ، حساب فارسی ۶ ، هندسه فارسی ۶ ، هندسه پشتو ۶ ، فارسی ۴ ، معلومات مدنی ۸ ، معلومات مدنی پشتو ۸ ، فارسی ۵ ، دینیات ۱۱ ، فیزیولوژی ۱۰ ، کیمیا ۱۱ ، حساب پشتو اول ، حساب پشتو ۲ ، تاریخ فارسی ۱۱ .

چهارم - این کتب در مطبعه عمومی تحت طبع است :

تاریخ پشتو ۵ ، فارسی ۱۶ ، الفبای پشتو اول ، جغرافیه فارسی ۴ ، پشتوی ۴ ، معلومات عمومی ۴ ، تاریخ پشتوی ۴ ، تاریخ فارسی ۵ ، معلومات طبیعی ۶ .

پنجم - کتب ذیل در مطبعه دفاع ملی تحت طبع است :

پشتوی ۲ ، دینیات پشتو ۵ ، دینیات فارسی ۴ ، دینیات فارسی ۲ .

ششم - مجله بخوان و بدان .

تحت این عنوان از شروع این سال يك مجله نهایت سود مند برای مداومین و فارغین کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی اطفال کو چک معارف و سایر کم سوادها نشر میشود که از آن بطور مفصل ذکر شده است .

هفتم- تدویر و اجرای امور اداری این شعبه از قبیل صادره و وارده ترتیب و پورها
و غیره.
مجله عرفان :-

شعبه مجله عرفان برای نشر و طبع مجلات ماهانه عرفان و اخبار یا نزده روزه عرفانی
ترتیبات مقدماتی را از قبیل تهیه مضامین و تراجم و راپور ها و رسمها و خطاطی ها و غیره
در هر ماه گرفته و پس از ملاحظه و منظوری هیئت کمیسیون مطالعه مضامین و مقام ریاست
دارالتالیف برای نشر و طبع به مطبعه معارف بعد از تمییز و یا کتویسی از سال میبدارد
و در آنجا در ترتیب و تصحیح و مراقبت و مواظبت طبع آن نیز میپردازد.
امور توزیع مجله بمشترکین مرکز و ولایات و خارج و امور معامله وجه اشتراک
مشترکین و تحویلی تحویلدار و مکاتبه با دوایر و توزیع بولتن یا نزده روزه و حواله
قرطاسیه و غیره امور حسابی متعلق بکارهای نقدی و جنسی و حق الزحمه هادردفتر شعبه
مجله انجام یافته است.

در سال جاری دوازده شماره مجله عرفان و بیست و چهار شماره اخبار یا نزده روزه
عرفانی که بفرض معلومات طلاب افغانی در خارج و مؤسسات عرفانی در ولایات از جریانات
داخله کشور طبع میگردد نشر یافته و بدسترس خوانندگان گذاشته شده مجله عرفان
از حیث چگونگی مضامین و صحافت و صحت چاپ و زیبایی تصاویر و وقایع بهتر از سالهای
گذشته نشر یافته که برای بلند بردن سویه علمی و معلومات معلمین و طلاب و غیره و سرگرمی
آنها در موقع فراغت وسیله مفید و خوبی شناخته شده است.

ریاست تفتیش

قراریکه در سال گذشته از تاسیس کورس اصول جدید تدریس و شمول مفتشین مرکز
و ولایات بفرض آموختن آن در جلال آباد درجرائد نشر و نتایج مستحسنی بار آورده
بود سیستم فوق طرف قبول و منظور وزارت معارف قرار گرفته حسب تصویب مورخه
۳۳۰۱۰۹ مجلس وزارت که متحدا لمال بولایت هدایت داده شده برای امسال از تفتیش
های عادی مکاتب صرف نظر نموده ذریعه مفتشین مربوطه در تمام مکاتب کورسهای
اصول تدوین سیستم جدید را تاسیس نموده هیئت تربیوی رانحت تعلیم گرفته تا اصول
مذکور را با آنها بیاموزند چنانچه باساس امر مذکور فعالیت مفتشین معارف چه در
مرکز و چه در ولایات بیشتر به تمجیل و تطبیق امر مذکور محدود و متوقف بوده با وصف
آنهم ریاست تفتیش ناگزیر بوده که مفتشین مرکز را با مور ذیل هم عهدا لموقع و ضرورت
و ایجابات وظیفوی گماشته در مورد رسیدگی نماید.

۱- تفتیش چند مکتب در ولایت (قطغن) بصورت عادی.

۲ » » » » (جنوبی) » » » »

- 150

۲۷ همچنین در نتیجه تفتیش های که ذریعۀ مفتشین وزارت صورت گرفته (۱۱) نفر بخشی گرفته و (۲۲) نفر تحسین نامه اخذ نموده و (۲۸) نفر اخطار دیده و (۱۰۸) نفر کسر معاش شده و (۲) نفر به تنقیص قدم محکوم گردیده است ،
۲۸- در اثر تفتیش مفتشین معارف بولایات برای (۲) نفر حاکم و علاقه دار کسبه بامور معارف مربوطه توجه لازمه نموده از طرف وزارت معاف تشکر نامه فرستاده شده ()

۲۹- در تحقیق (۳) واقعه اخلاقی و اتهام طلاب معارف که در خارج مکتب از طرف دوائر امنیه تحت باز پرس قرار گرفته مفتشین ما اشتراک نموده .
۳۰- درجن اخذ امتحانات سه ماهه و شش ماهه مکاتب عموم مفتشین بحیث فکریان و یامیز اشتراک و یا بصورت قیدی معاینه و کنترول نموده اند .
۳۱- مفتشین مرکز بر علاوه کار تفتیش در هدا سنه فوق العاده به جمله هیئت های موجودی بمواسم ذیل گذاشته شده .

- ۱- به جمله هیئت موزیم یکنفر .
- ۲- به جمله هیئت موجودی تجویلخانه قرطاسیه و لوازم تحصیل یکنفر .
- ۳- » » » » مواد ارتزاقی و البسه مکاتب لیلی یکنفر .
- ۴- » » » » خانه سامان وزارت یکنفر .

۳۲- بر علاوه تفتیش های فوق یک هیئت مفتشین بهمر کابی جلالتمابی وزیر صاحب معارف از مکاتب مربوطه بدخشان - قلعن مزار شریف - میمنه مفصل دیدن نموده کسبه نتایج اجراآت و فعالیت شان همه روزه در جرائد نشر و همه از آن اطلاع دارند .
شعبه ۲ ریاست تفتیش : امور شمول - تبدیلی طلاب از یک مکتب به مکتب دیگر - اخراج وجواز طلاب مرکز کابل ایفا مینماید بر علاوه طلابیکه به دیگر موسسات میروند معرفی کردن شان بسلسله همین شعبه صورت میگیرد همچنین شمول و معرفی متعلمین مکاتب مسلکی لیلیه و نهاری معارف از کار های شعبه ۲ میباشد .

در اوایل سال ۲۳ طلابیکه برای مکاتب لیلیه خواسته شده بودند و متفرق میرسیدند به مکاتب منسوبه شان اعزام شدند هکذا اخراج طلابیکه در اثر پیشنهاد اداره هلی مکاتب و یا عرایض خود متعلمین لایحه به تطبیق اخراج عملی شد وقتاً فوقتاً مصروفیت کارکنان دفتر را فراهم ساخته است .

امسال بغرض اصلاح و رفع نواقص پیشرفت تعلیم مکاتب ابتدائی از وزارت معارف هیئتی تعیین شده بود که به مکاتب ابتدایه شهری گردش نموده متعلمین غبی و ناکام مثواتر را یکبار ملاحظه نموده و بوزارت معرفی سازند هما نبود کسبه است همچنین متعلمین توسط هیئت موصوف به شعبه ۲ رسید دوائر این اقدام هیئت از عموم مکاتب

ابتدائی شهری به تعداد ۴۰۰ نفر متعلم خارج گردید و امر اخراج شان بمکاتب شهری صادر شد .

تعداد طلابیکه امسال نظریه پیشنهاد بعضی اداره های مکاتب مربوطه حسب مقررات لایحه اخراج بصورت مجموعی خارج کرده شدند قرار ذیل است .

- ۱- از لیسه تجارت ۳۷ - نفر
- ۲- از مدرسه علوم شرعیه ۴۰ - »
- ۳- از دارالمعلمین متوسطه ۲۴ - »
- ۴- از دارالمعلمین مسلکی ۶ - »
- ۵- از مکتب میخانیک ۵ - »

طلابیکه در اثر عرایض خود آنها خارج کرده شده اند از تعداد فوق مستثنی میباشد .

معرفی طلابیکه میخواهند به ح، ش و یا دیگر موسسات داخل شوند عموماً از ماهای وسط سال آغاز و تا کنون ادامه دارد در سال جاری بمدریت های معارف هدایت داده شده بود که برای هیئت انتخابی حربی شونجی مطابق پست معینه شان بتعداد ۳۵۰ نفر متعلم طرف ضرورت سنه تدریسی ۳۳ و ۳۴ آنها را بدهند با آنهم يك تعداد زیاد شاگردان مکاتب مرکز و ولایات بصورت داوطلبانه خواهش شمول حربی شونجی را مینمودند این متعلمین به ح، ش معرفتی وهم دفاتر سجل شان ذریعه مکاتب مربوطه خانه پوری و به قوماندانی ح، ش سپرده شده گویا فرستادن دفتر سجل بمکاتب و تکمیل و تقویض آن به ح، ش تماماً با ارسال و مرسول مکاتیب رسمی انجام پذیرفته است .

همچنین وزارت مخابرات درخواست يك تعداد متعلمین صنف دهم را بغرض شمول مکتب تلگراف نمود که قرار تقسیمات آنها از مدیریت های معارف ولایات بتعداد ۵۰ نفر متعلم صنف دهم خواسته شده است که بموعده معینه بوزارت موصوف معرفتی خواهند شد .

وزارت دفاع ملی ووزارت داخله هم برای شمول کورس های کمپو دري خود يك تعداد متعلم خواستند - که از شاگردان مکاتب مرکز به تعداد (۱۰) نفر بوزارت دفاع ملی و (۱۰) نفر هم بوزارت داخله معرفی شدند .

هكذا برای شمول کورس پیله وری در اثر اطلاع شرکت پیله بغلان از ولایات نفر خواسته شده و در ۱۵ حوت به آنجا معرفتی خواهند گردید و بهمرفت شعبه ۲ ریاست تقیض از ابتدای سال ۳۳ تا اخیر قوس سنه مذکور بتعداد (۲۵۴۷) قطعه مکاتیب وارده و بتعداد ۳۵۰۸ قطعه مکتوب صادر و اجراات نموده است که مکاتیب صادره در موضوعات متذیله میباشد .

- ۱- بتعداد (۵۲۰) قطعه مکتوب حکم اخراج متعلمین به مکاتب مربوطه فرستاده شده
- ۲- بتعداد (۶۸۵) قطعه مکتوب در موضوع شمول متعلمین به مکاتب صادر شد .
- ۳- برای متعلمینیکه طبق مقررات لایحه اخراج از مکتب خارج وهلاقه شان از معارف قطع گردیده بود بالائر مراجع خود شان (۱۲۱) جواز توزیع گردیده است .
- در باره انفکاک طلابیکه به مکاتب مسلکی داخل و اداره های مکاتب مذکور از شمول شان به شعبه ۲ تفتیش اطمینان داده بودند چون اداره های مکاتب اولیه آنها امر انفکاک را ضرورت داشتند لذا امر انفکاک همچو متعلمین به داخل (۶۹۸) قطعه مکتوب به مراجع مربوطه صادر گردیده است ،
- ۵- در خصوص تبدیلی متعلمینیکه در طول سال تعلیمی از یک مکتب دیگر شامل و تبدیل شده اند بتعداد (۳۶۵) قطعه مکتوب اجراء شده .
- ۶- نسبت شمول طلاب ح ، ش بتعداد (۵۶۰) قطعه مکتوب کار شده .
- در موضوعات متفرقه از قبیل تعقیبه مکاتب اطمینانیه ها هدایت ها - واستیضاحیه ها و غیره (۵۶۵) قطعه مکتوب کار شده
- شعبه اول تفتیش -
- ۱- طلابیکه از یک ولایت بمرکز و یا از مرکز بولایات تبدیل میشوند ابتداء اداره مکتب مربوطه برای متعلم و یا متعلمه سه پارچه تبدیلی معنونه ولایتی که در آنجا نقل مکان میدارند میدهد .
- که در آن تماماً شهرت مکمله وهویت متعلم ومتعلمه ویدرش با تفصیل و نشریح وتوضیح وتصریح تذکار داشته حصه اول سه پارچه آنرا با اولیای متعلم ومتعلمه می سپارد که باساز آن متعلم ومتعلمه میتوانند مدیریت معارف ولایتیکه با نجاه نقل میدارد تا وصول مکتوب رسمی ، از ریاست تفتیش وزارت معارف شامل مکتب شده وتحت تعلیم و تربیه گرفته شود . علاوه تا حصه دوم سه پارچه همین متعلم ومتعلمه را اداره مکتبش بریاست تفتیش تفویض میدارد تا بسلسله حصه پارچه اول که قبلاً به اولیای متعلم ومتعلمه داده شده ریاست تفتیش بمدیریت معارف ولایت مربوطه ارسال وبموجب آن از شمول رسمی طلبه اطمینان میدهند .
- حینیکه اطمینان شمول از طرف معارف مربوطه توصل میکنند ریاست تفتیش باستناد وتمسک آن امر انفکاک متعلم را طور تبدیل بمکتب اولی او میدهند . - نا گفته نماند که شروع سال ۳۳ تاکنون که (۹) ماه است بتعداد (۴۸۵) متعلم ومتعلمات از مرکز بولایات وازولایات بمرکز تبدیل وشامل مکتب شده وتحت تعلیم گرفته شده اند . -
- ۲- موضوع ناجیل ومعطی یشک متعلمین مرکز ولایات قرار ذیل است .

موقعیکه پشک یکنفر متعلم ظهور می کند اولاً قطعه عریضه که در آن تمام شهرت مکمله متعلم تو ضیح و تصریح میباشد با اداره مکتب تقدیم و اداره مکتب عریضه متعلم مجلوب را بضم مکتوب رسمی ریاست تفتیش وزارت معارف میفرستد بمجرد رسیدن مکتوب متعلم مجلوب شعبه اول ریاست تفتیش موضوع را با شرح سال شمول و تاریخ فراغت و غیره بامد نظر گرفتن محتویات و مواد اصولنامه عسکری زمینه را رسماً بمدریت مکلفیت های مربوطه اشعار میدارد تا موضوع جلب پشک متعلم را الی پوزمان فراغت اش معطل بگذارند و هم از صورت اجراآت موضوع - مکتوباً بمکتب مربوطه آن اطمینان میدهند و ضمناً این را نیز علاوه و تذکر میدهند که از ابتدای سال ۱۳۳۳ الی اکنون که عبارت از (۹) ماه است امر تا جیل طلاب مجلوب مکاتب مسلکی و ثانوی و متوسطه که بتعداد (۳۱۲) نفر میشود بمدریت مکلفیت مرکز و ولایات اطلاع شده..

۳- خانه پری کسارت سوانج مشمولین کورس احتیاط که از مدت تقریباً (۵) سال با بنظر تاسیس گردیده که آن اشخاص تعلیم یافته از فارغین صنوف (۹) و (۱۲) طلبه فاکولته ها شامل میشوند.

باین ترتیب که در ابتدا کسارت سوانج آنها را بمدریت مکلفیت عسکری وزارت دفاع ملی و بمدریت مکلفیت عسکری ولایات کابل و سایر مکلفیت ها بر ریاست تفتیش وزارت معارف طور سر بسته میفرستند. ریاست تفتیش کسارت سوانج مجلوب را مطابق مواد قانون نامه عسکری و غیره محتویات آن بقسم خاص یا تشریحات و توضیحات متعلم مجلوب بمکتب مربوطه آن جهت خانه پری گسیل و ضمناً اشعار میدارد که کسارت سوانج متعلم را با سوبه تعلیمی و تدریسی آن طور صحیح خانه پری و بوزارت معارف بفرستید مکتب مربوطه مطابق این هدایت و دستور مکلف است که کسارت سوانج متعلم مجلوب را از روی دفتر مربوطه خانه پری و هر ستون آن را علیحده مهر و امضا کرده بوزارت میفرستند بعداً شعبه اول ریاست تفتیش کسارت سوانج متعلم مجلوب را با ایضاح سوبه تعلیمی و غیره محتویات آن از امضای ع، ج وزیر و معین معارف وطنی مراتب اصولی آن به مرجعش تفویض میدارد و مرجع مربوطه راجع به شمول آنها بکورس احتیاط اقدام میدارند.

چنانچه از اول سال ۱۳۳۳ الی حال که مدت (۹) ماه می شود به تعداد (۵۷) قطعه کسارت سوانج خانه پری و به تعداد (۵۷) نفر طلبه از لیسه ها و مکاتب مسلکی و غیره به سلسله شعبه اول ریاست تفتیش بکورس احتیاط اعزام شده اند.

۴- مکاتب متفرقه که موضوعات آن متنوعه بوده در طی مدت (۹) ماه به تعداد (۱۰۲) قطعه مکتوب از شعبه اول ریاست تفتیش اجراآت و جواب آن به مراجعش صادر گردیده است.

مدیریت موزه و حفريات

رؤس اجراآت مدیریت موزه کابل در سال جاری قرار ذیل است .

۱- در سال گذشته به حفريات سرخ کرتل (چشمه شیر) و آثاریکه در نتیجه این حفريات بدست آمده بود، معلومات مفصل دادیم. امسال نیز طبق معمول حفريات دوره سوم موقع مذکور توسط هیئت باستان شناسی فرانسوی و اعضای مدیریت موزه بعمل آمده یعنی آثار مربوطه دوره (کوشانی های کبیر) کشف و به موزه کابل نقل داده شده .

۲- هکذا حفريات دوره سوم قبل التاريخ افغانستان توسط هیئت حفريات در حصه خا کریم مربوطه ولایت قندهار و کشف آثار موقع مذکور که تحت تدقیق و مطالعه گرفته شده و آثار مذکور کشفه تمام دوره مفرغ را تا ظهور آهن احتوا نموده و بتا ریخ (۲۰۰۰ ق م) روشنی می اندازد .

۳- استخدام یکنفر متخصص ترمیم کاری آثار موزه جهت ترمیم آثار نفیسه موزه کابل از موسسه مرمتکاری موسسه شرق اقصی و وسطی .

۴- انفکاک کتابخانه موزه از موزه باستانی و انتوگرافی و نقل آن به عمارت جدیدیکه بدستور ریاست موزه متصل لیسه نوی کابل و ترتیب و تنظیم کتابخانه مذکور بداخل (۸) اطاق فوقانی عمارت موصوف .

۵- ورود بعضی سفرای خارجی و سیاحین و هیئات کلتوری ملل متده و هیئت کلتوری شوروی سپورت مین های هندی و بعضی از رجال بزرگ .

۶- مسافرت بناغلی کهزاد مدیر موزه کابل به روما حسب دعوت موسسه شرق اقصی و وسطی ایتالیا به غرض ایراد کنفرانسهای علمی و معرفی دوره های تاریخی افغانستان .

۷- ورود اکثر طلاب مکاتب ولیسه های مرکز (حبیبیه ، غازی ، نجات ، استقلال ، دارالمعلمین ، تجارتی ، دارالعلوم عربی ، مکاتب ابتدائی شهری جهت تطبیق دروس تاریخی آنها به موزه کابل .

۸- موجودی کتابخانه موزه به اصول جداول جدید مرتبه وزارت مالیه .

۹- واریسی از امور اداری از قبیل تصفیة حسابات تحویلداران برطرف شده موزه و تحویل اجناس و غیره ذمه مذکوران .

۱۰- ورود هیئت سه نفری موزه دانشگاه پافلسوا نیای امریکا بغرض یک سروی نقاط تاریخی افغانستان به اساس قراردادیکه فی مابین موزه کابل و موزه دانشگاه پافلسوا نیای بعمل آمده بود که رؤس اجراآت سال گذشته راجع به عقد قرار داد مذکور معلومات مفصل داده ایم .

۱۱- عزل و نصب بعضی از اعضاء برتبه های داخله یازداگان .

۱۲- ترفیع بعضی از مامورین موزه در اثر ترفیعات سنوی به اساس سجل نیک و کنجایش بود چه .

تحقیقات باستان شناسی و عملیات حفاری: از ابتداء سال ۱۳۳۳ از طرف هیئت های حفاریات فرانسوی در تپه سرخ کوتل واقع چشمه شیر، پل خمی و از پنج سال به این طرف در تپه قبل التاريخ مندی گک واقع خاکریز قندهار عملیات حفاری و کاوش های علمی بعمل می آید .

امسال نیز در خزان به تپه سرخ کوتل تحت اداره موسیو شلو مپوژی و دوماه در بهار و دو نیم ماه در فصل خزان تحت اداره موسیو کزل در تپه مندی گک که اعضای مدیریت موزه کابل با آنها همکار بودند عملیات حفاری ادامه یافت .

قرار یکه تا یک اندازه همه اطلاع دارند هیئت حفاریات فرانسوی در سرخ کوتل طی تحقیقات سه ساله خود را به کشف یک آتشکده بزرگ موفق شده بودند .

مرکز آتشکده بزرگ دهلیز ها، برنده، صحن احاطه معبد، برج ها، دیوار های اطراف، معبد همه در حفاریات سابق کشف شده بود در حالیکه نسبت دریافت دروازه و راه عمومی هیئت حفاریات خیلی مشوش بودند، حفاریات خزان امسال واضح و آشکار ساخت که آتشکده بزرگ بطرف شرق بدامنه تپه که نشیما بطرف پائین منتهی می گردد زمینه طویل و عریض را دارا می باشد .

این زمینه آزادانه در افغانستان بلکه نسبت به تماماً آتشکده ها که در ایران و غیره کشف شد است مزیت و اهمیت فوق العاده را دارا می باشد .

ساختمان های خود آتشکده بزرگ بالای تپه و این زمین طویل و عریض آتشکده را میسازند که این آتشکده دارای اهمیت خاصی بوده اشخاص بسیار این معبد بزرگ را خیلی مقدس شمرده از شهرهای دور جهت زیارت نمودن می آمدند . بر علاوه کشفیات خود آتشکده بزرگ بالای تپه در سطح هموار تقریباً مسافه یک کیلو متر از آتشکده به طرف شرق یک آبدۀ تاریخی کشف شده است که از عصر کوشانیها می باشد .

این آبدۀ تاریخی عبارت از یک صفحه مستطیل شکل می باشد که تقریباً ۱۷ متر طول و ۱۴ متر عرض و یک متر و پنج سانتی ارتفاع دارد. ارتفاع آن از سطح زمین کاملاً از سنگ های مربع شکل سفید ساخته شده است که این دیوار سنگی را دارا بوده و به اطراف گل و برگ های خیلی زیبا حکاکی شده اند .

در بالای صفحه یک پای خیلی بزرگ از گل خام ملون کشف گردیده و واضع ساخت که بالای این آبدۀ تاریخی کدام مجسمه بزرگ وجود داشته است .

اگرچه این آبدۀ تاریخی کوچک است لکن در تحقیقات باستان شناسی حفاریات

سرخ کوتل وعصر کوشا نیهای بزرگ رول بس مهم را بازی خواهد کرد. چه از یکطرف راساً مقابل آتش کده بزرگ و افع شده و از طرف دیگر سنگ های حکاکی شده خشک و مربع شکل آن بحالت خیلی خوب باقی مانده است از نقطه نظر دین و اینکه آیا کدام ارتباط مستقیم بین این آبدۀ تاریخی در سطح هموار و معبد بزرگ بالای تپه موجود خواهد بود مسئله ایست که ممکن درآینده به ادامه عملیات حفاری در سرخ کوتل حل شود. به هر صورت هیئت حفاریات فرانسوی بسیار امید دارند حفاریات سرخ کوتل از هر حیث یکتا و بی نظیر بوده شهرت جهانی حاصل نماید.

کشفیات آثار تاریخی مهم در سرخ کوتل خیلی دلچسب بود. باز هم یک مجسمه بزرگ شاهان کوشانی که دوحصه بالائی تنه آن از بین رفته است بدست آمده است بر علاوه در حدود (۱۵۷) عدد سکه های زنک زده نامعلوم و بعضی پارچه های سنگی دارای حروف و خطوط کوشانی کشف شده اند.

حفاریات در مندیگنگ: - مندیگنگ یکی از فشلاق های مربوط حکومت خاکریز قندهار است که در قریب آن تپه بلندی موجود است که موسیو کزل ابتداء در این تپه شروع به حفاریات کرده این تپه تقریباً ۲۰ متر از سطح جلگه های مجاور ارتفاع دارد و از فراز این تپه فشلاق های کارزالی، خوشی، حاجی گل، چهار سنگ بطرف شرق و فشلاق های سی خارک و تنگ ریز، دوخانه در غرب و فشلاق های مندیگنگ و سرکاو و بطرف شمال فشلاق بزرگ آروغ بطرف جنوب نظر ربائی مخصوصی دارد و در فاصله ها بین این تپه بزرگ و فشلاق های مذکور بعضی تپه های کوچک دیگر نیز دیده میشود که در هر یک از تپه های کوچک بقایای تاریخی مانند این تپه بزرگ مدفون است چنانچه حفاریات موسیو کزل نیز منحصر بهمین تپه بزرگ نمائند در این اواخر در دامنه این تپه درسه محل دیگر نیز حفاریات نموده و بقایای قبلالتاریخ از این سه جای دیگر نیز ظاهر ساخته است.

چون این حفاریات مذکور را قرار تحریری صفحه ۲ رساله روابط فرهنگی افغانستان دهند اثر شاغلی احمد علی کهزاد طرف تشابه و مقایسه با حفاریات سرجان مارشال در وادی سند قرار داده میتوانیم، بنا بر آن اگر بگوئیم همانطوریکه سرجان مارشال در وادی سند شهری به آبادی ها و کوچه و جاده ها و حمام ها کشف کرد، موسیو کزل نیز در این حوزه میان هیرمند و ارغنداب که در ۷۵ کیلومتری شمال غرب قندهار واقع است، موفق به کشف شهری خواهد شد البته راه مبالغه را نه پیموده ایم. و نیز چون محل حفاریات تپه سومی مذکور بقشلاق آروغ قریب تراست بنا بر آن اگر بگوئیم که حفاریات مذکور از تپه مندیگنگ تا تپه آروغ امتداد دارد بی مورد نخواهد بود. رویهمرفته درین دوره حفاریات خزانی مذکور خانه های خیلی بزرگ ظاهر

گردیده و در اثر جریان حفريات درين منطقه چندين طبقه آبادی و مراحل حيات يکي بعد ديگر بمشاهده پيوسته که در اولی محل رهايش مردمان کوچی و بدوی بوده و بجز از جای تبرک های خيمه آنها باقی آثار عمرانی از قبيل خشت و سنگ دیده نشده و ظروف تیکری آنها بسیار ساده و بدون نقش دیده میشود و در طبقه دومی دیوار پخته و ظروف تیکری نازک و افزار از سنگ معمولی و پارچه های سنگ چقماق مشاهده شده و در آبادی طبقه سومی دیوارهای خانه از خشت خام و تهاداب های آنها از سنگ پارچه دیده میشود. در طبقه دومی خانه های بزرگ که در وسط آنها عموماً جای آتش بصورت چهار خشتی ظاهر گردیده و ظروف سنگی از سنگ شاه مقصود و سامان و افزار دوره مفرغ از قبيل کارد و غیره و نیز ظروف تیکری نازک و رنگه برنگ سیاه و خاکی و گلاهی ظاهر گردیده و بعضی پارچه های سنگ لاجورد و مهره های استوانه ای شکل و مهره از سنگ معمولی و چندین دانه نوك های تیز و سنگ ریزه های عقب و کمرستل کوار ترو و غیره ظاهر گردیده و نیز از همین طبقه بعضی هیكل های بخته از قبيل مجسمه بز و غیره کشف گردیده. خلاصه این آثار منکشفه تمام دوره مفرغ را تا ظهور آهن احتوا نموده و بتاریخ ۲۶۰۰ ق. م روشنی زیاده می اندازد. از جمله بقایای تاریخی که در حفريات خزان ۶۵ روزه دوره مندیگک در سال ۱۳۳۳ قابل تذکار میباشد و از نگاه آنتروالوجی قابل اهمیت است همانا کشف دو مجسمه انسان هست که در روزهای اخیر در گودال نمره ۳ ظاهر گردید و با احتیاط تمام بعد از عکس گیری و غیره در میان پلاستر محفوظ کابل نقل داده شده است. ناگفته نماند که این گودال در دامنه تپه بزرگ واقع شده است و اتصال آباد تپه بزرگ را با آباد تیکه. درین گودال ظاهر گردیده و عموماً خانه های خیلی بزرگ بصورت صالون دیده میشود با کمال خوبی و انمود میکنند.

مدیریت ارتباط خارجه

در اول ثور ۱۳۳۳ در تشکیل جدید مدیریتی باسم مدیریت روابط خارجی در وزارت معارف تشکیل و شروع بکار نموده این مدیریت علاوه به وظائف مدیریت یونسکو سابق امور ذیل را به عهده دارد.

الف: امور مربوط به سیکار شیب و فیلو شیب.

ب: روابط با سایر سازمانهای بین المللی و سازمان های حکومتی مانند F.O.A و غیره حکومتی مثلاً (I.B.E) دفتر بین المللی تعلیم و تربیه و غیره.

ج: مکاتبه با سفارت خانه های خارجی در کابل و سفارت های افغانستان مقیم خارج.

د: امور متفرقه: مکاتبه و پاسخ بسوالات اشخاص و منابع مختلف خارجی قبل

ازینکه به گذارش مطالب فوق الذکر بهر د ازیم نخست سطرې چند در بارهٔ امور مربوط به یونسکو در سال ۱۳۳۳ تقدیم می‌کنیم. البته ما نند گذشته با مرکز یونسکو در پاریس مکاتبه صورت گرفته است. اکثر آ سوالات ایشان را جواب داده و در بعضی قسمت ها از ایشان برای حل مطلب سوالات کرده ایم.

مطالب مهم و قابل ذکر سال ۱۳۳۳ درین قسمت ازینقرار است.

۱- يك قسمت عمده کار این مدیریت برای ترتیب اسناد و اوراق کنفرانس عمومی ۸ که از تاریخ ۱۲ نوامبر تا ۱۱ دسمبر درمونتپتی وید و منعقد شده بود صرف شد متأسفانه این بارسیت بهاره مشکلات از شمول مستقیم در کنفرانس فوق الذکر صرف نظر شد.

۲- یونسکو از مدیر ارتباط خارجه که ضمناً بحیث سکرتر کمیسیون ملی کار می‌کند دعوت نمود تا (۲۰) روز در خود مرکز یونسکو وده روز دیگر دریکی از کمیسیون های ممالک کار کند. مدیر موصوف پس از بازگشت رایو ری تقدیم کرده است که مطالب آن تحت مطالعه وغور است.

۳- اخیراً یونسکو آقای Osaune Huvo جایانی را بحیث متخصص کار های دستی بوزارت معارف افغانستان فرستاده است تا از طرفی در ترتیب تهیه پروگرام های کار دستی مکاتب کمک و از طرف دیگر کورس برای معلمان کار دستی ترتیب بدهد. اکنون یکماه است متخصص موصوف در کابل بوده ومعلومات مقدماتی اش را تکمیل کرده است.

۴- در ظرف این سال یونسکو يك تعداد سکا لرشپ و فیلوشپ داده که در تحت عنوان سکا لرشپ و فیلوشپ مطالعه شود.

۵- نشریات یونسکو مرتباً بمدریت ارتباط خارجه می‌رسد. این نشریات را میتوان بدو حصه تقسیم نمود. اول (Periodicals) یا نشریات موقوت که مرتب و مسلسل می‌رسند. دیگری بعضی کتب مفید ویمفدت ها که وقتاً فوقتاً از طرف یونسکو طبع شده و بدسترس ممالک عضو میگذازد. در نظر داریم تا نشریات این سازمان را تحت عناوین ذیل بصورت صحیح و درست ترتیب بدهیم تا در آینده همه از آن بتوانند استفاده کنند.

صنایع (صناع نفیس- موسیقی- ادبیات)

مخابرات و تبدل افکار (بصورت عمومی بوسیله فلم- مطبوعات- رادیو- تلویزون) تعلیم و تربیه. نشریاتیکه از نقطه نظر یکمده مردم دلچسب است مثلاً نشریات در بارهٔ موزیم- معماری کتب خانه و کتابداری.

نشریات در بارهٔ علوم اجتماعي.

نشریات در بارهٔ مسافرت و تجارت.

نشریات درباره خود سازمان - پروگرام و فعالیتهايش.

نا گفته نماند كه اگر از يك نشریه چندین نسخه میرسد ما آنرا به كتابخانه های مكاتب میفرستیم تا مورد استفاده طلاب قرار دهند. بعضاً يك حصه این نشریات كه از نظر ما مفید و قابل تطبیق در وطن است ترجمه و در مجله عرفان بطبع میرسد.

الف: امور مربوط به سكالرشپ و فیلوشپ از اخیر سال ۳۲ باین طرف به طبق پیشنهاد وزارت معارف مجلس عالی وزراء لایحه جدیدی را برای آن منظور و تصویب نموده است. قرار امر مقامات صلاحیت دار کمیته مرکزی وزارت معارف مربوط بوده و شخصیکه بحیث مدیر ارتباطه خارجه اجرای وظیفه می کند در حین حال حیثیت سكرتیر کمیسیون را هم دارد.

در سال ۱۳۳۳ اسمای اشخاصیکه از کمیته مرکزی گذشته بضمیمه تقدیم میشود:

الف: سكالرشپ های داخلی.

ب: سكالرشپ های خارجی.

به كمك و همكاری ریاست روابط كلتوری در غرب آلمان اقدام بعمل آمده است كه يك تعداد سكالرشپ و فیلوشپ برای محصلین و دكتورانیکه به زبان آلمانی آشنائی دارند گرفته شود. تا حال نتایج مذاكرات اطمینان بخش بوده و احتمال قوی میرود كه در آینده قرار دادی برای این منظور بین مؤسسه هومبولد Humboldt و وزارت معارف امضا شود.

ج: بعضاً ازین دفتر با بعضی از سازمانهای بین المللی مانند W.H.O و I.L.O مكاتبه شده و مكاتب این نوع سازمان ها به این دفتر سپرده می شود.

چنانچه اخیراً برای گرفتن دو سكالرشپ به سازمان I.I.O مراجعه شده است از سازمانهای حكومتی اعم F.O.A به این دفتر مراجعه می کنند. چنانچه مشاور علمی این سازمان در هفته سه مرتبه باین دفتر مراجعه و كار میكرد. علاوه بر مسائل فیلوشپ و سكالرشپ درخواست كمك های عرفانی از این مؤسسه بوسیله مدیر ارتباط صورت میگیرد.

با بعضی مؤسسات غیر حكومتی از قبیل I.B.E.O.A نیز بتماس هستیم چنانچه حسب موافقه وزارت معارف نماینده مؤسسه اول الذکر از مدت بیست يك سال وارد و وعده نموده تادر انكشاف مطبعه معارف بما كمك كند.

مؤسسه اخیر الذکر معلومات مفصلی درباره تعلیمات ثانوی افغانستان خواسته بود كه درین باره راپور مفصلی از طرف ریاست تدریسات ثانوی تهیه و به ایشان جهت نشر فرستاده شد.

د: سفارت خانه‌های خارجی مقیم کابل به این دفتر مراجعه نموده و این دفتر با کمک سائر دوائر وزارت معارف به درخواست های آن میپردازد. هم چنین بصورت عموم مکاتیب وزارت امور خارجه و سفارت خانه ها و وزارت مختاری افغانستان مقیم خارج به این دفتر رسیده و جواب نامه های ایشان ازین دفتر اجراء می شود.

ه: امور متفرقه: درخواست اشخاص و یا بعضی مؤسسات از طرف مقامات وزارت معارف باین دفتر رجعت داده می شود برای اینکه بصورت عمومی مفکوره در باره این قسمت کار ارتباط خارجه حاصل شود چند مثال بصورت مختصر عرض می شود.

۱- چند نفر معلمین هندی بصورت منفرد بوزارت معارف نامه‌ها نوشته و خواستار شده اند که درباره افغانستان بصورت عمومی معلوماتی برای ایشان تهیه و عکسها جهت ارائه و نمایش برای شاگردان ایشان بفرستیم اکثر این نوع مکاتیب یا مستقیماً بوزارت معارف و گاهی بوسیله سفارت کبرای مادردهلی بوزارت معارف میرسید. مدیریت ارتباط خارجه حتی الامکان برای این نوع اشخاص کتابی را که آقای پرواک تالیف نموده اند با نامه ضمیمه نموده و برای این اشخاص فرستاده است.

۲- مؤسسه دیگری در کابل فوراً برای نمایش اطفال خواهش نموده بود تا چند قطعه عکس اطفال افغانی را برای شان بفرستیم. مدیریت ارتباط این عکسها را تهیه و به مؤسسه مذکور فرستاد.

۳- در یکی از یونیورستهای امریکا در باره کتب ابتدائی تدقیقات و مطالعات میگردند مدیریت ارتباط به کمک دیگر دوائر وزارت معارف کتب فوق الذکر را گرد آورده و به دارالفنون موصوف فرستاد.

۴- مدیریت ارتباط خارجه نشریات معارف و یوهنتون را مرتباً به سازمان یونسکو و دارالفنون کلمبیا میفرستد. در نظر داریم تا در آینده حتی الامکان این نشریات را به سفارت خانه‌ها و وزارت مختاری های افغانستان در خارج و مؤسسات عرفانی دیگر ممالک بفرستیم.

این نوع کارها در ظرف سال ۱۳۳۳ در مدیریت ارتباط خارجه زیاد صورت گرفته است. چون این مدیریت جدیداً تشکیل است یکمقدار وقت برای تهیه دوسیه ها مصرف شده است. مکاتیب وارده از آغاز سال تا اول جدی به ۹۵۰ رسیده است که از آن جمله ۳۹۴ قطعه آن صادره و ۵۵۶ قطعه دیگر آن وارده میباشد.

مدیریت سیپورت

طبق معمول همه ساله تورنتمهای سیپورت رسمی معارف از تاریخ ۲۱ حمل ۱۳۳۳ شروع و تا اول عقرب هذا سته قرار ذیل ادامه داشت.

- ۱- مسابقه فت بال رسمی معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۱ حمل الی ۲۹ جوزا در میدان لیسه حبیبیه دوام داشت.
- ۲- مسابقه ها کی معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۱ حمل الی ۲۴ جوزا در میدان لیسه نجات.
- ۳- اجرای مسابقات اتملیتک معارف از تاریخ ۳۰ جوزا الی سرطان در میدان لیسه نجات ادامه داشت.
- ۴- مسابقات دویدن ده هزار متر بتاريخ ۷ سرطان در ستدیوم چمن حضوری در حالیکه جمع غفیری از تماشاچیان و بعضی اراکین کابینه حضور داشتند صورت گرفت.
- ۵- تورنمنت فت بال آزاد معارف که از تاریخ ۸ سرطان شروع الی ۱۵ سرطان در میدان لیسه استقلال اجرا گردید.
- ۶- هندبال معارف بصورت ناک اوت از تاریخ ۱۶ سرطان آغازوالی ۲۲ سرطان ۱۳۳۳ خاتمه یافت.
- ۷- آغاز والیبال معارف از تاریخ ۲۳ الی ۱۲ اسد.
- ۸- باسکتهال معارف از تاریخ ۱۳ الی ۱۹ اسد.
- ۹- مسابقات آب بازی در حوض با بر شاه از تاریخ ۱۰ اسد شروع بتاريخ ۱۶ اسد خاتمه یافت.
- ۱۰- مسابقات بکسننگ از تاریخ ۲۲ الی ۲۴ اسد در کلپ سپورتهای ثقیله معارف اجرا گردید.
- ۱۱- دوره دوم فت بال معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۵ اسد الی ۹ میزان در میدان لیسه استقلال.
- ۱۲- دوره دوم هاکی بصورت لیک از تاریخ ۲ میزان شروع الی تاریخ اول در میدان لیسه نجات انجام یافت.

مدیریت احصائیه

مدیریت احصائیه وزارت معارف که دارای چهار نفر اعضای کار است در ظرف سال ۱۳۳۳ به انجام امور ذیل موفق شده است :-

- ۱- ترتیب سالنامه ۱۳۳۲ احصائیه معارف - از روی معلومات فورمه هاییکه در سال ۱۳۳۲ از مکاتب معارف بمدریت احصائیه رسیده بود بعد از مجموعه بندی و تصنیف لازمه بصورت کتابی در ظرف (۱۰۴) صفحه و دارای چندگراف ترتیب داده شد. این سالنامه راجع به متعلمین معلمین مکاتب فا کولته ها انواع تعمیرات مکاتب بودجه معارف و غیره معلومات جامعی را حاوی بوده و در نظر بود که در مطبعه معارف بطبع برسد و بدست رس علاقه مندان گذاشته شود اما نظر بمشکلات طباعتی مطبعه چاپ شده نتوانست.

۲- برای معلومات احصائیوی معارف در سال ۱۳۳۳ در حدود (۳۵۰) فورمه احصائیوی در آغاز سال بهمه مکاتب معارف چه در مرکز و چه در ولایات رسماً توزیع گردید.
۳- ترتیب و طبع یکنوع راپور ماهوار احصائیوی برای معارف ولایات و همچنان راپور ماهوار برای مکاتب ابتدائیه اناث لیسه های ذکور و اناث و مسلکی های مرکز: قبل برین مدیریت احصائیه سال یکمرتبه به جمع آوری احصائیه معارف موفق می شد که طبیعی است در ظرف یکسال در تعداد مکاتب متعلمین معلمین و غیره تغییری رخ میدهد بنا بران مدیریت احصائیه مصمم شد تا بتواند ماهوار از چگونگی احصائیه معارف باخبر شود.

پس دو نوع راپور را ترتیب و توسط مطبعه بچاپ رسانیده که یکنوع آن را مدیریت های معارف ولایات از روی راپور های ماهوار مکاتب در هر ماه خانه پوری نموده و به مدیریت احصائیه ارسال می دارند. و نوع دیگر آن را مکاتب اناث لیسه های ذکور و اناث و مسلکی های مرکز ماهوار خانه پری و به مدیریت احصائیه اعاده می کنند راپورهای مذکور بعد از وصول در دوسیه مخصوص معامله و از روی آن احصائیه ماهوار معارف ترتیب و بمقام وزارت تقدیم میشود بعضی از این راپورها غرض نشر در مجله عرفان نیز فرستاده شده است چنانچه راپور احصائیوی اخیر برج نور سال ۱۳۳۳ در شماره برج سرطان و همچنان راپور برج میزان در شماره هفتم نشر گردید.

۴- برای جمع کردن احصائیه سالانه معارف فورمه جدید که نسبت بسابقه دارای معلومات مفیدی که برای مقاصد ملی و بین المللی مفید تر است. ترتیب و بعد از استشاره بامتخصص احصائیوی یونو غرض طبع به مطبعه معارف ارسال گردید این فورمه جدید از آغاز سال ۱۳۳۴ بمکاتب معارف توزیع خواهد گردید. درین فورمه بر علاوه اصلاحات دیگر یک ماده را جمع بمصارف بود جوی مکاتب معارف نیز اضافه کرده شده است
۵- فورمه هائیکه در آغاز سال ۱۳۳۳ جهت احصائیه معارف به تمام مکاتب ارسال شده بود بعد از خانه پری اعاده گردید. در اداره احصائیه تمامی آنها بعد از غور و تصحیح لازمه در دوسیه های مخصوص ثبت شده که بعد از مجموعه بندی و تصنیف در ترتیب سالنامه سال ۱۳۳۳ احصائیه معارف از آن کنار گرفته میشود.

۶- از شعبه احصائیه یونسکو دویاریس غرض نشر راپور بین المللی فورمه احصائیوی راجع بمصارف معارف در افغانستان واصل گردید. طبق مواد استفساریه آنها بودجه عمومی معارف افغانستان با پوهنتون از سال ۱۹۴۵ الی سال ۱۹۵۳ ترتیب و هم بودجه سال ۱۳۳۳ معارف و پوهنتون بتفریق مصارف معارف بالای دوائر مرکزی. مکاتب ابتدائی و دهاتی - مکاتب متوسطه - لیسه و مسلکی دارا المعلمین ها و فاکولته ها و سکالرشپ ها و مصرف متفرقه تصنیف و ارسال گردید.

۷- ارسال مرسول مکاتب رسمی و معاملات آنها در دفتر اداره از امور عادی رسمی بوده که اجراآت شده

مدیریت ها و ورین و معلمین

وظایف مدیریت معلمین عبارت از تنظیم دفاتر اندراج و سوانح تقرر و تبدلات تمام معلمین ولایات و مرکز، اخذ تصاویر مقررین، حواله های باقیات معلمین از مدارک مختلفه، ترتیب نمودن اوراق عرض و ارسال تخصیص معاشات ماورین، مسلکی و غلکی تمام معلمین ولایات و مرکز، برطرفی، تبدیل، ترفیع و تقاعد سر رشته کویو نهایی معلمین، معامله مکافات و مجازات، صدور مکاتب معافی بشک معلمین و استخدا ام معلمین خارجی و غیره بدوش این مدیریت میباشد که در هذا سنه نیز مانند سالهای گذشته در قسمت های مذکور اجراآت بعمل آمده که مختصراً عرض میگردد.

از ابتدای برج حیل الی تاریخ ۱۵ جدی ۱۳۳۳ (۹۲۲۰) نفر مکتوب صادر شده و نهصد و نود و پنج نفر معلمین در تمام مکاتب مرکز و ولایات از یک مکتب بمکتب دیگر تبدیل ولایت شده اند و یکصد و شانزده نفر از فارغ التحصیلان دارالمعلمین ها، لیسۀ این سینا مدرسه علوم شرعی و نجم المدارس جدیداً بحیث معلم بولایات و مرکز مقرر گردیده اند. در طول سال جاری سیزده نفر از معلمین مرکز و ولایات فوت و وسی نفر متقاعد و هشت نفر مستعفی و دو نفر طرد و یک نفر تعطیل ملازمت و بیست نفر از دو سال تا سه ماه تنقیص قدم گردیده اند و برای یازده نفر از معلمین مربوطه موافقه داده شده تا بدیگر دوائر رسمی و غیر رسمی شامل کبار شوند و کذا در اثر تقبیش های معارف و لایسات و مرکز دو صد و چارده نفر از معلمین که در وظایف محوله جدیت نموده بودند مورد تخصیص و شصت نفر باعطای مواش بخششی و دو نفر به اخذ تقدیر نامه درجه (۳) موفق شده اند و همچنین شصت و یک نفر از معلمین کسر معاش و چهل نفر اخطار شده اند و علاوه تا (۲۵) نفر از معلمین بقره عسکری ظاهر و پس از اخذ قبولی خط شش ساله معلمی، دربارۀ معافی بشک شان بوزارت دفاع ملی ابلاغ گردیده است. استخدام معلمین خارجی نیز مربوط باین مدیریت بوده چنانچه فعلاً (۵۵) نفر معلم خارجی داریم که دو نفر فسخ قرارداد و همدی هشت نفر تجدید قرار داد و هشت نفر دیگر جدیداً از خارج استخدام شده اند. در هذا سنه هشت صد و شش نفر از معلمین مرکز و ولایات نسبت به اخذ سچل نیک و استحقاق یکمرتبه ترفیع نموده اند معلمینیکه برتبه های بلند ترفیع کرده اند قرار آتی است.

۱- مولوی یار محمد ولد ملا احمد معلم دارالعلوم عربیه از رتبه چهارم برتبه سوم معلمین رتبه پنجم که برتبه چهارم ترفیع نموده اند. ۲- محمد یونس ولد محمد یعقوب معلم لیسۀ حبیبیه ۳- عبدالمعظم ولد شیر محمد معلم دارالمعلمین ۳- محمد اسلام ولد محمد یوسف معلم لیسۀ حبیبیه ۴- محمد یونس ولد محمد هاشم معلم لیسۀ استقلال.

معلمین رتبه ششم که برتبه پنجم ترفیع نموده اند: ۱- ص خیر محمد و لد یا ر محمد معلم لیسه های هرات ۲- ص جان محمد و لد سید احمد معلم لیسه های قندهار ۳- ص حبیب الله و لد عزیز الله معاون مدرسه نورالمدارس ۴- ص «عبدالجلیل و لد عبدالغالی» معلم دارالعلوم عربیه ۵- ص عبدالجبار و لد رجب معلم لیسه حبیبیه ۶- ص دوست محمد و لد دین محمد معلم لیسه حبیبیه ۷- سید محمد سعید و لد سید محمد ایشان معلم لیسه استقلال ۸- نور علم و لد شیر محمد معلم نجات ۹- ص محمد یوسف و لد محمد یعقوب معلم نجات ۱۰- ص عبد القدیر و لد میرزا جان معلم لیسه ابن سینا ۱۱- ص عبدالباقی و لد عبد الهادی معلم مکتب شاه دوشمشیره (ع) ۱- ص کریم شاه و لد بلبل شاه معلم لیسه ملالی ۱۳- محترمه انیسه مونسه خانم فقیر محمد معلمه لیسه ملالی.

مدیریت مامورین: - مدیرین وظیفه دارند تا حاضرین تمام مامورین و مستخدمین وزارت را کنترل و در اخیر هر ماه راپوری راجع به اجرای معاشات به شعبه مربوطه تقدیم نماید.

واریسی و مراقبت و ثبت تصاویر - مقرری ها - جلب مامورین و مستخدمین - حواله های باقیات مامورین از مدارک مختلفه - ترتیب نمودن اوراق عرض - برطرفی - ترفیع و تقاعد سر رشته کویون های مامورین و مستخدمین - مکافات - مجازات و غیره نیز بدوش اداره میباشد که امسال هم مانند سالهای گذشته در قسمت های مذکور اجراءات امساله بصورت مختصر ذیلاً عرض میگردد از ابتدای برج حمل هذیلاً سنه الی تاریخ (۲۹) قوس ۱۳۳۳ (۵۴۷۸) نمبر مکتوب وارد و صادر نمود و یکصد و یازده نفر مامور و مفتش تغیر و تبدیل و (۴۴) نفر جدیداً مقرر شده اند. مامورین رتبه ۶ الی رتبه دوم به ۹۴ نفر ترفیع و ۵ نفر تقاعد داده شده ۱۲ نفر مکافات و ۴ نفر مجازات دیده اند.

مدیریت تعمیرات

فما لیتهای امساله تعمیرات وزارت معارف را میتوان تحت عناوین ذیل مطالعه کرد .

- ۱- تعمیرات و الحاقیه های جدید .
- ۲- ترمیمات اصلاحات لازمه در قسمت عمارات مکاتب .
- ۳- تدویر امور اداری .

اول - تعمیرات

۱- تعمیر الحاقیه ده صنفی نسوان کمارته (۴) نظریه توسعه و سوابدید مقام وزارت بمدیریت تعمیرات امر داده شده بود اقدامات گردیده تا ۱۵ حوت ۱۳۳۳ مورد استفاده متعلقات قرار خواهد گرفت .

۲- تعمیر فابریکه حریق شده موسسه تجارتی صنایع که بپایه تکمیل رسیده و تنها

۱- انتظار آهن پوش را دارد که جهت تهیه آن بریاست تهیه وزارت مالیه فرمایش داده شده است .

۳- يك تعمير تریه خانه در لیسه زراعت که در قسمت فارم زراعت آباد گردیده است .

۴- تعمير جای مدیر خارجی لیسه استقلال با سامان تشنای و برق و غیره احتیاجات آن تکمیل گردیده چنانچه کورس احصائیه وزارت داخله از آن استفاده هم کرد و کنون مورد استفاده مدیریت مکتب قرار گرفته است .

۵- تکمیل (۱۲) باب تشنابهای لیسه زراعت که مورد استفاده طلاب قرار گرفته است .

۶- تکمیل يك اطاق طبیح در لیسه زرغونه که حسب نقشه منظور شده آباد گردیده و مورد استفاده قرار گرفته .

۷- تکمیل اطاق ترانسفارمر که حسب نظریه مدیر خارجی مکتب تخنیک ثانوی تکمیل گردیده است .

۸- تکمیل یکدور چای آب .

ترمیمات و اصلاحات :-

۱- ترمیمات و اصلاحات اساسی صنوف لیسه استقلال بر حسب نظریه اداره مکتب و مقام وزارت .

۲- اصلاحات سمت غربی نجات حسب نقشه تکمیل گردیده .

۳- بعضی ترمیمات لازمه در مکتب میخانیکي معارف .

۴- اصلاحات و ترمیمات لازمه (۲۱) مواد کارهای لیسه زرغونه .

۵- اصلاحات در عمارت مطبوعه معارف .

۶- کاه گلکاری بامهای دیوی معارف بصورت اساسی و برداشتن سقف آن و دوباره آباد کردن آن .

۷- برداشتن سقف (۵) اطاق مدیریت لوازم و مجاسه و جنسی و جدید آباد کردن آن .

۸- رنگمالی و ترمیمات و نلدوانی تشنابهای سالون کتابخانه وزارت با تکمیل یکدوره چاه آب بدرفت .

۹- اصلاحات آهن پوش و کاه گلکاری در لیسه غازی .

۱۰- کاه گلکاری تجویخانه و غیره اصلاحات و رنگمالی در لیسه زراعت حسب نظریه آمرین خارجی لیسه مذکور .

۱۱- اصلاحات آهن پوش و غیره ترمیمات لازمه در مکتب قبایل در باغ با برشاه علیه الرحمه .

۱۲- کاه گلکاری بامهای مکتب مستوره غوری با اصلاحات لازمه آن که فوری

دیده می شد .

- ۱۳- ترمیمات و رنگمالی يك قسمت اطافهای لیسه حبیبیه .
 ۱۴- اصلاحات تجویغات مکتب ابن سینا .
 ۱۵- رنگمالی و ترمیمات لازمه شفاخانه مرکز وزارت معارف .

سوم تدویر امور اداری :-

از قبیل دویارچه و سه پارچه وارده و صادره ثبت قرار داد ها و غیره امور .
 طلائیکه امسال معاينه شده اند عبارت از دوازده هزار و نهصد و شصت و هفت نفر
 و تعداد طلائیکه وا کسین محرقه با آنها تطبیق شده به (۹۲۹۴) نفر بالغ گردیده و
 به (۱۱۲۰) نفر گولی ویتامین داده شده است بر علاوه قرار راپور علیحدہ به شعبه
 یاسمان خانه تعداد جروح و زخمهاییکه یاسمان گردیده و نیز اشخاصیکه پیچکاری های
 مختلفه با آنها اجزا گردیده است (۱۸۱۱) نفر میباشد که مجموع عمومی (۲۴۱۹۲)
 نفر می شود و هم بعضی مریضانیکه محتاج به بعضی عملیاتها و تدای مخصوصه بوده و
 بستری شدن را ایجاب می نموده است به شعبه مخصوصه رجعت داده شده اند که منجمله
 (۵۵) نفر به معاينه خانه مرکزی و ۴۳ نفر بریاست مؤسسه صحتی وادونفر به شفاخانه
 مستورات و یک نفر به شعبه مؤسسه با کتر لوزی فرستاده شده اند بشرح ذیل :-

آنژین	بد هضمی	امراض جلدی	ضعفیت	التهاب منظمه	اگزیمه
۱۴۰۷ نفر	۱۳۶۵ نفر	۸۲۰ نفر	۱۵۰ نفر	۷۵۰ نفر	۹۹ نفر
امراض قلبی	بلوریزی	ریزش	کم خونی	امراض قریه	سالدانه
۲۰ نفر	۱۴ نفر	۷۲۰ نفر	۱۳۷ نفر	۵ نفر	۷ نفر
استوملیت	امراض بینی	سیاسرفه	ملاریا	امراض سایر	کسله چرک
۵ نفر	۲۱ نفر	۳۹ نفر	۱۷۰۷ نفر	۱۲۰ نفر	۶۶۱ نفر
امراض گوش	جرحه	کسر	کرم ا معا	یت	رشی تبزم
۵۳۰ نفر	۷۰ نفر	۷ نفر	۷۰۷ نفر	۹۵ نفر	۳ نفر
آنتریت	سک دیوانه	نورالژی	دمل	بر آنشیت	توبرکلوز
۱۵۰ نفر	۱ نفر	۴۶۵ نفر	۳۱۷ نفر	۳۱۷ نفر	۸۲۱ نفر
روما تبزم	کوکره	خون بینی	دارقص	التهاب حلیل	اسوی
۳۷۰ نفر	۱۷۵ نفر	۲۹۱ نفر	۲۵ نفر	۱۸۰ نفر	۱۱۰ نفر
اورشیت	اپندیسیت	سوختمگی	زردی-یرقان	یتارس	التهاب مفصل
۲۹ نفر	یک نفر	۴۵ نفر	۲۵ نفر	۱۷۱ نفر	۹ نفر
پیچش آیبی	ادیت	سرخکمان	سرخکمان چه	مرگی صرعه	آب پیچک
۷۱ نفر	۸۵ نفر	۲۳ نفر	۲۷ نفر	۲ نفر	۲ نفر

بو اسیر
 ۳۵ نفر

امور وزارت معارف

همچنین متعلقات مکاتب نسوان بتعداد (۱۱۵۰۸) نماینده و تداوی شده اند که شرح آنرا بصورت مفصل میتوان در ذیل مطالعه کرد :-

آفرین	ملاریا	ادیت تو بر کلو ز	انتریت	برانشیت ریش	
۲۵۳۷ نفر	۱۴۴۶ نفر	۱۵۴ نفر	۲۵۱ نفر	۹۷۳ نفر	۱۷۳۴ نفر
آفات گوش	التهاب منظمه کله چرك	امراض جلدی	بدهضمی	کوکوره	
۳۶۷ نفر	۴۷۹ نفر	۲۱۵ نفر	۳۰۱ نفر	۱۱۸۲ نفر	۱۵۰ نفر
کرم امعا	روما تیزم	درد اعضا	اکتریم	پیچش	سالمه
۲۷۵ نفر	۵۲ نفر	۸۸۲ نفر	۱۷ نفر	۳۱ نفر	۱۳ نفر
یت	خون بینی	ینارس	آپسی	امراض سایر	آب چیچک
۶۵ نفر	۵۰۶ نفر	۱۱۲ نفر	۴۱ نفر	۳۳۸ نفر	۲۵ نفر
سر خکا نچه					۱۲ نفر

همکذا به تعداد یکمزار و هشت صد و هجده نفر در سرویس دندان تحت تداوی گرفته شده است حسب ذیل :

تداوی دندان عقلی بر کاریهای مختلف کشیدن دندان با انجکشن کشیدن دندان بدون انجکشن

۹۸ نفر	۲۴۰ نفر	۶۵۰ نفر	۱۳۰ نفر
پارادنتوز	ژنویت	پاک کردن	ستوما تیت
۱۵۰ نفر	۱۵۰ نفر	۹۰ نفر	۱۶۰ نفر
آپسی			
۱۵۰ نفر			

مدیریت عمومی لوازم

مدیریت لوازم: بتوسط مدیریت لوازم تحصیل امسال به تهیه و تکمیل لوازم تحصیل تمام طلاب مرکز و ولایات از قبیل کتب درسی، قرطاسیه و غیره از داخل و خارج پرداخته لوازم مذکور را بتعمامی مدیریت های معارف مرکز و ولایات تقسیم و در حقه تادیه پول قیمت اجناس مذکور بدو ائرو اشخاص تحویل کننده و ترتیب دفاتر حسابی آن و اصداد مکاتب لازمه بعمل آورده است.

مدیریت اهاشه و اباته: در این باب در خلال هذائمه (حسب آتی) است و در این باب الف موادیکه در جریان سال بمکاتب لیلیه توزیع نگردیده است.

دکمايل کا لنه

خړوار	(۸۱۲)	۱- کنډم برای مصارف نان طلاب ليله
»	(۱۳۰)	۱- برنج باريك » » »
کپلو	(۲۶۱۰۴)	۳- روغن زرد » » »
»	(۱۵۰۰)	۴- بوره » » »
»	(۳۹۹۰۰)	۵- چای سیا » » »
سير	(۱۷۲۴۰)	۹- گوشت گوسفند » » »
»	(۱۰۰۰)	۷- نمک طعام » » »
خړوار	(۲۰۰)	۸- چوب سوخت مکاتب ليله و بخاری
»	(۶۷۴)	۹- ذغال سنگ » » »
چوره	(۶۴۳۲)	۱۰- ييزا هن و زير جامه » » »
»	(۹۰۰۰)	۱۱- جراب » » »
عدد	(۱۰۸۰۰)	۱۲- دستمال روی پاک و دستياک مصارف مکاتب ليله
دست	(۲۳۰۰)	۱۳- دريشی » » »
چوره	(۲۳۰۰)	۱۴- بوت » » »
طاقه	(۲۳۰۰)	۱۵- کلامه » » »
متر	(۲۲۰۰)	۱۶- جیم نیلی برای دريشی کار طلاب
کيلچه	(۹۰۰۰)	۱۷- صابون
متر	(۸۱۶)	۱۸- سرچ برای کمپل
»	(۱۶۰۰۰)	۱۹- صحن وطنی برای روحانی و غيره
دست	(۱۲۸)	۲۰- دريشی کار طلاب مکاتب مسلکی
عدد	(۱۲۳)	۲۱- چين برای دارالعلوم عربی
»	(۱۴)	۲۲- چين برای مدرسين
متر	(۱۲۳۰)	۲۳- ملل برای لنگی سر
چوره	(۵۰۰)	۲۴- دريشی مستخدمين
»	(۷۰)	۲۵- ميز و چوکی کار
سیت	(۵)	۲۶- سیت ها برای اطلاق مربوطه
چوره	(۱۵۶۴)	۲۷- ميز و چوکی دو نفری طلبه
عدد	(۵)	۲۸- الماری
		۲۹- بخاریهای ذغال سنگ بائل و غيره آن (۶۵) یا به
		۳۰- حواله جات نقدی (۱۰۹) قطعه حاوی مبلغ ۵۶۶۷۰۲۸ افغانی
		۳۱- » » » جنسی (۱۰۰) قطعه

امروز وزارت معارف

۳۲- اسناد خرج نقدی اجراء شده ۳۴ قطعه حاوی مبلغ ۵۲۰۰۰ افغانی
۳۳- تخصیص دوک مدد معاش ملبوسات و غیره بدوایر معارف و لایات و مرکز دادہ
شده (۱۴۹۹۱۲۳) افغانی

۳۴ مکا تب رسمی صادر شد ۳۳۰۰۰ قطعه

ب- موادیکه برای سال آینده ۳۳ و ۱۳۳۴ تعلیمی تدارک و تهیه گردیده

۱- صحن سفید و طنی — (۶۵۰۰۰) مشر

۲۔ دست مال دست پاک (۵۴۰۰) تحفہ

۳- « روی پاک (۵۴۰۰) »

۴ - بوت نیم ساق (۲۳۰۰) چوزہ

» (۹۰۰۰) جز اب

۲- صنایع (۹۰۰۰) -

۷- سوج سیاه برای دریشی پیاده ها (۵۰۰) میتر

ماہوریت محاسبہ جنسی

ماموریت محاسبه جنسی مدیریت لوازم در این سال قرار ذیل اجزات نموده است:-

۱. ترتیب (۱۹۶) جلد دوم جنسی (۱۸۰) فقرات جو یلہ اران وغیرہ جمعہ ہاں

مركز ومكان وزارت معارف

۲. مجرائی و محسوبی اسناد و مجموع خرج تحوید از ان بدفاتر تجویلی آن بدفاتر مربوطه .

۳. کنترل اسناد مجموع خرج تحویلداران مذکور نسبت به صحت و عدم صحت آن.

۴. محافظت اسناد تحویلداران بسندت پس از معامله دفتر.

۵۔ اوراق سرجمع تمام تعویذداران مرکز ما قند حساب بیرون نویس شدہ بہیشت

تفتیش دیوان عالی محاسبات تحویل داده شده .

۶. راجع بقطع و فیصله حسابات تحویل داران بر طرف وقتاً فوقتاً مکاتبه و مخابره شده

تاشعبات مر بو طه قطع فیصله کند .

۷- اوراق سرجمع تحویلداران: بغرض موجودی، بهیئت های جزومتذیله داده شده.

۱۔ اوراق سر جمع عبد الودود تحویلدار مرکز، محمد ایوب، محمد آصف و عبد الفتاح ولی تانکنون فرسید ۔

۲۔ اوراق سرجمع عزیز احمد تحویلدار مرکز، به غلام صدیق، جلال الدین، ملا نور احمد تحویل داده شد۔ تاکنون فرستاده۔

۳- اوراق سر جمع علام حضرت تحو یلدار مرکز به قاری غلام محمد، محمد یاسین

» » » پس از شمار اموال واصل شد .

- ۴- اوراق سرجمع میرعبدا لرحیم تحویلدار مرکب به قاری غلام محمد، محمد یاسین تاکنون فرسیده .
- ۵- اوراق سرجمع عبدا لروف تحویلدار مرکب به عبدا الباقي مطیع الله نورمحمد تاکنون فرسیده .
- ۶- » » » تحویلداران سیورت به شهاب الدین غلام حسین عبدا لرحمن تاکنون فرسیده .
- ۷- » » » عبدا الحمید تحویلدار تعمیرات به غلام حسین عطاء الله تحویل داده شده پس از شمار اموال واصل شده .
- ۸- اوراق سرجمع تحویلداران ادویه » » تاکنون فرسیده .
- ۹- به مکاتب خبر داده شد تا جهت گرفتن نقل سر جمع هیئت های موجودی را تعیین کنند که بعد از نقل سرجمع شروع به موجودی کنند .
- ۱۰- هیئت های موجودی مکاتب بعضی حاضر شده شروع به گرفتن سرجمع میباشند .
- ۱۱- اوراق سرجمع که به هیئت ها داده شده تماماً بسر جمع تحویلداران تطبیق و بعد از فشافی شد تحویل داده شد .

مدیریت عمومی مطبعة معارف

اگرچه مطبعة معارف تازه بکار آغاز کرده هنوز مر احل ابتدائی خود را می پیماید و مثل سایر مطابع از سالیان دواز تجزیه نداشته باوصف نداشتن کارگران و ورزید ، طلاب صنف ، و پایان تر را که دارای معلومات مکفی نیستند ولی مدت کوتاهی در مطبعة عمومی کتابل بحث شاگردان ستاژ دیده تجربه حاصل کرده اند بکار انداخته است نتایج مثبتی بدست آورده و باوجود مواجه بودن به مشکلات قطبده از قبیل عدم وسایل ، آلات ، سامان و ادوات لازمه کارهای عمده و معمول را که امسال در ساحة عمل در آورده بقرار شرح ذیل توضیح میدهیم .

- ۱- تا بلو های رنگه (۴۰۰۰) قطعه .
- ۲- طبع مجله عرفان ، مجله ادب ، مجله بخوان و بدان ، مجله دارالمعلمین .
- ۳- طبع رساله های « سوزناک » ، « قبل از رسیدن طبیب » ، « چراغ بدن چشم است » و پولتن (۵۸۹۱۷) قطعه .
- ۴- قرطاسیه ، جداول معموله دفتر دارفی و پارچه امتحان (۸۸۵۲۵) قطعه .
- ۵- کتابچه خط دار چهل و رقه .
- ۶- کتب درسی فارسی پنهتو ، دینیات ، تاریخ ، جغرافیه ، فزیک ، کیمیا و امثال آن از صنوف مختلف (۲۰۱۴۲۰)
- ۷- ترتیب دفتر سوانح کارگراها به نفر بنی اسم ، ولد سکونت و غمره و ترتیب کثارت سوانح تمام کارگر .

- ۸ — ترتیب شرایط انضباط کمارها .
- ۹ — افتتاح کورس اکا بر فارسی ، پشتو و انگلیسی و تدریس آن از طرف آمرین مطبوعه و آقای آریان مدیر مجله عرفان بصورت افتخاری .
- ۱۰ — افتتاح يك دواخانه و پانسمان خانه عاجل در خود مطبوعه .
- ۱۱ — نصب يك پاییه ماشین حروفی (۴) صفحه ئی و بکار انداختن آن .
- ۱۲ — بکار انداختن ماشین موفوتایپ .
- ۱۳ — گرفتن نقایص طرز دفتری داری .

(ریاست پوهنتون)

ریاست پوهنتون امسال نیز مانند سالهای گذشته بمنظور اینکه تعلیمات فاکولته های مربوطه اش را با وسایلیکه در دست داشت تا حد ممکن طبق سویه مما لك دیگر بلند ببرد، برای تقویه اصلاح و بهبود وضع تعلیمی این مؤسسات عرفانی ابراز مساعی زیادی نموده از استادان، کتابخانه ها، لابراتوار ها و سایر تاسیسات فنی نه تنها محصلین بلکه دوائر و متخصصین را نیز مستفید ساخته است پوهنتون کابل برای آنکه استادان خارجی متخصصین افغانی را بطوری تربیه نمایند که در آئینده بتوانند بجای خارجیان کرسیهای فاکولته ها را اشغال و بدون وسیله ترجمان شاگردان را بزبان ملی پشتو یا فارسی از علوم و تجارب اندوخته شان مستفید سازند جهت تربیه و تقویه بنیه علمی استادان خود یکعمده از اشخاص لایق را بخارج طور سکا لرشپ فرستاده است. گرچه دوائر و مؤسسات مختلف بخارج تحصیلان فاکولته ها که کارهای مهم را اشغال و اجراء میکنند و در مما لك خود موفقیت های خوبی نشان میدهند احتیاج زیاد نشان میدهند و این امر بذات خود ثابت میسازد که سیستم تربیه عالی در پوهنتون تا امروز موفق است اما با آنهم ریاست پوهنتون باین سویه فعلی قناعت نکرده می شود روز بروز سطح تعلیمات در مؤسسات مربوطه آن بلند تر برود چنانچه درین مورد پیشرفتها نیکیه امسال نصیب پوهنتون شده ذیلاً بصورت مفصل در هر فاکولته نگاشته می شود:

فاکولته طب:

فاکولته طب در برج هقرب ۱۳۱۱ به اراده سنیه حضور اعلی حضرت شهید سعید (رح) افتتاح گردید .

تأسیس این فاکولته که بغرض روی کار آوردن دکتوران افغانی مبارزه با امراض گوناگون کوتا نمودن دست اطباء یونانی و بی نیاز یافتن اهالی این محیط از تد اوی و معالجات دوکتوران اجنبی صورت گرفته بود یکی از خدمات بزرگ فراموش ناشدنی و قدم های ذقیمت و متینی می باشد که در دوره درخشان نادری بر داشته شده است. در سال های اول تأسیس یعنی الی برج جدی ۱۳۲۵ برای مدت چهارده سال امور

اداری و تدریسی فاکولته طب از طرف پروفیسر صاحبان ترکی اداره میشد. لیکن در برج جدی سال ۱۳۲۵ پروفیسر ان فرانسی روی کار آمده و به اساس پروژه وستا توئیکه بعد از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور شاهانه الی اخیر برج قوس ۱۳۳۲ مرعی الاجرا بود برای پیشبرد امور فعالیت های لازمه نمودند. در برج جدی نظر به صوابدید مقامات صلاحیت دار پروژه سابقه لنو وستاوی جدیدی روی کار آمد که به اساس آن ریاست فاکولته طب سابقه تجزیه گردیده و دوریاست علیحده یکی بنام مؤسسات صحی پوهنتون و دیگری به اسم ریاست فاکولته طب که شامل مکاتب پرستاری مردانه و زنانه و قسمت درس خانه های فاکولته اصلی و لابراتور های لازمه و دوائی اداری و تدریسی می باشد تشکیل گردید.

ریاست فاکولته طب در سال ۱۳۱۷ اولین دسته فارغ التحصیلان نشر را که عبارت از هشت نفر بودند به جامعه تقدیم نمود. بدین ترتیب تا به الحال از ریاست فاکولته طب ۱۵۴ نفر دوکتوران فارغ التحصیل گردیده اند که یک قسمت آنها در خود ریاست مؤسسات صحی پوهنتون و ما بقی در شعبات صحی مربوط وزارت جلیله صحیه ایقای وظایف محوله می نمایند.

ریاست فاکولته طب قرار ورقة ضمیمه دارای هژده کرسی تعلیمی می باشد یک تعداد این کرسی ها از طرف پروفیسران صاحب کرسی اصلی از قبیل شقوق امراض اطفال - باکتریولوژی - آنساج و تشریح مرضی فزیولوژی - آناتومی - فارم کولوژی عقلی و عصبی - فزیک طبی - و کیمیای حیاتی اشغال و ما بقی از طرف مدرسین صاحبان داخلی تدریس می شوند امید است که عنقریب در اثر توجه مقامات صالحه کرسی های باقی مانده نیز تکمیل و پروفیسران لازمه استخدام شوند.

دو نفر پروفیسران شقوق آناتومی و فزیولوژی از طرف سازمان صحی جهان معرفی گردیده اند و امید است که یک تعداد پروفیسران دیگر برای شعبات کمبود از طرف موسسه مذکور اعزام شوند.

چونکات فوق الذکر که سابقاً بنام - کدر تیوژیک - یاد میشد در سال ۱۳۳۲ جامعه عمل پوشیده و منظوری مقامات صلاحیت دار را حاصل و این اقدام یکی از مهم ترین کارروایی های سال ۳۳ امین فاکولته طب می باشد.

ریاست فاکولته طب بر علاوه قسمت های متذکره دارای یک کتابخانه می باشد که به اصول عصری مجهز بوده و بر علاوه مجلات و غیره نشریات که از دولك تجاوز می نماید دارای بیش از پنجاه هزار جلد کتب طبی جدید می باشد.

فعا لیتهای مهمه سال ۱۳۳۳ ریاست فاکولته طب

در اخیر سال ۳۲ برای چهل و دو نفر پرستاران پس از تکمیل تحصیلات لازمه دیپلوم

پرستاری اعطا گردید در شروع سال ۱۳۳۳ به تعداد بیست و شش نفر محصلین (عسکری و ملکی) بعد از تکمیل دوره پی سی بی شامل صنف اول فاکولته طب گردیدند در اوایل سال مذکور برای چهار ده نفر معاونین دکتور که بغرض اكمال تحصيلات طبى به این ریاست معرفی شده بودند بعد از گذشتن امتحانات معینه دیپلوم دوکتوری طب شق «پوهنتون» داده شد.

در برج سرطان برای سیزده نفر از فارغ التحصیلان دوره های معینه فاکولته دیپلوم دوکتوری شق (حکومت) اعطا گردید و هم چنین هفت نفر محصلات مکتب قابلگی و ده نفر متعلمات مکتب نرسنگک پس از اكمال تحصيلات و فرا گرفتن معلومات های لازمه بدریافت دیپلوم های قابلگی نرسنگک موفق گردیدند. در اواخر برج میزان چهار نفر پروفیسر صاحبان تبعه حکومت جمهوری ترکیه که برای اشغال کرسی های تعلیمی فاکولته طب اسنخدام شده بودند وارد مرکز گردیده و بست های معینه را اشغال و شروع بکار نمودند آقایان موصوف عبارت انداز:

محترم عزتمندبای پروفیسر ثربا تنای پروفیسر انساج و تشریح مرضی.

محترم عزتمند دوچنت غیاث الدین اوئسال پروفیسر امراض عقلی و عصبی.

محترم عزتمند دوچنت تورگوت اوکسوی پروفیسر فیزیکی طبى و راد یولوژی.

محترم عزتمند دوچنت ندار برکن پروفیسر فارمه کولوژی.

در لابراتور های آتی الذکر فاکولته در نوامه اول سال بر علاوه تطبیقات ویش برد امور تدریسی کسبه وظیفه اصلی آنها شناخته می شود معاینات و تجزیه های ذیل به عمل آمده است.

لابراتور باکتر یولوژی ۷۸۰

لابراتور انساج و تشریح مرضی ۲۵۰

لابراتور کیمیای حیاتی و طبى ۶۳۸

فزیولوژی معاینه متا بولیزم بازال ۲۸ نفر و معاینه الکتر و کمار دیو گرافی (یکصد و هشت) نفر.

فاکولته سیانس:

۱- ص محمدحیدرخان معاون کیمیا فاکولته بحیث معاون تدریسی واداری ریاست فاکولته مقرر و مومی الیه بر علاوه این عهده جدید معاونی شق کیمیای این فاکولته را نیز انجام میدهد.

۲- شیاغلی انجنیر عبدالغفار استاد ریاضیات فاکولته در سال ۳۳۰ طور سکالرشپ به انگلستان اعزام شده بود در سال ۱۳۳۲ بعد از اخذ دیپلوم ماستر آف سیانس

یو وطن عودت نمود و باز در سال ۱۳۳۳ برای بلند بردن سویه علمی تحصیل شق داکتری به انگستان اعزام گردیده است.

۳ - ښاغلی محمد یاسین استانت بیولوژی که بطور سکالرشپ به امریکا اعزام شده است برای تحصیل داکتری دوسال دیگر بدوره تعلیم آن تمديد به عمل آمد.

۴ - ښاغلی عبدالخالق استانت فزیک در سال ۱۳۳۰ با اثر پیشنهاد ریاست فاکولته به غرض تحصیلات عالی بفرانسه اعزام شده بود نامبرده پس از اخذ درجه داکتری در شق فزیک آتمسفر بصورت موفقاته عودت کرده است چون منظوری اصلی تحقیقات جوی افغانستان میباشد بناً نامبره یک تعداد سامان و لوازم ضروریه تجسساتی را که بعضی آنها از طرف یونسکو بفاکولته هدیه داده بود و بعضی دیگری را از بودجه فاکولته سیانس خریداری نموده با خود آورده است و عنقریب در یک لابراتوار تحقیقاتی در عمارت جدید فاکولته به کار شروع خواهد کرد.

۵ - چهار نفر محصلین صنف اول دوم ریاضی کیمیا بطور سکالرشپ جهت ادامه تحصیل و سویه علمی شان به سفارت کبرای هند معرفی کرده است.

۶ - فاکولته سیانس در سال جاری نیز یک تعداد کتب مفید کیمیا بیولوژی ریاضیات و فزیک خریداری و جهت استفاده محصلین فاکولته گذاشته است با تراشکشاف و وسعت صنوف فاکولته یک تعداد طلبه لیلیه فاکولته تزئید به عمل آمده که نظر بگذشته در هذالسنه دوچند گردیده است و ضمناً به طلاب لیلیه فاکولته حقوق سیانس اعاشه میگردد.

۷ - در سال ۳۳ به تعداد ۲۵ نفر متعلم کامیاب سال ۳۲-ثب را بفاکولته طب معرفی نموده است.

۹ - به تعداد پنج نفر محصلین شق بیولوژی و به تعداد پنج نفر از شق ریاضیات و فزیک را که تحصیلات شان به اتمام رسیده بود بوزارت معارف و غیره موسسات معرفی نموده است. فاکولته حقوق :

ریاست فاکولته حقوق و علوم سیاسی در تشکیلات خود حاوی سه شعبه مختلفه میباشد. شعبه تدریسی - شعبه نشرات - شعبه اجرائیه - که هر کدام آن در سال ۱۳۳۳ علاوه بر مکاتبه و مراسله باشعبات ذی علاقه و مقام ریاست پوهنتون در امور ذیل اقدامات و توجه بیشتر بعمل آورده است.

شعبه تدریس ریاست فاکولته حقوق از عرصه دوسال بدینطرف در صدد آن افتاده است تا بعضی از مضامین اساسی را که تا حال در فاکولته حقوق تدریس نگردیده است و در سائر فاکولته هائیکه هدف و مرام آن مشابه فاکولته ما است تدریس آن را لازمی دانسته اند و یا آنکه یک تعداد از مضامینی است که قبلاً در فاکولته

حقوق کابل تدریس شد ولی نظریه نداشتن معلم لائق برای تدریس آن تقسیم اوقات هفته وار موقتاً برداشته شده بود در باره تدریس مجدد در فاکولته حقوق اقدامات نماید و از جانب دیگر نظریه تراکم بعضی از مضامین مشا به در صنوف چهار گانه فاکولته ریاست فاکولته حقوق در پی آن افتاده است تا مضامینی را که خیلی قریب هم دیگر است حتی الامکان در داخل یک چوکات واحد در آورده از معلومات مشترک که در هر کدام آن مضامین بقسم واحد جدا گانه ارائه میگردد و باعث ضیاع وقت میشود صرف نظر نماید بناسی از مفکوره های فوق در مجالس مختلفه که در آن علاوه بر استاد آن فاکولته از متخصصین و اشخاص ذیصلاحیت دیگر دعوت بعمل آمده بود در باره مضامین تدریسی فاکولته غور و خوض لازمه بعمل آمده و در نتیجه چنین فیصله گردید که در مضامین حقوقی علاوه بر مضامین موجوده دو مضمون دیگر که تدریس آن در تمام فاکولته های حقوق دیامروج و برای بست معلومات طلاب و دانستن مفهوماً اساسات حقوقی خیلی مهم بوده فزدر پرو گرم فاکولته شامل گردد این دو مضمون جدید عبارت است از حقوق روم و اصول محاکمات مدنی .

ولی در مضامین اقتصادی فاکولته تغییرات و تبدلات بیشتری نظر به تجویز و تصویب استادان و متخصصین اقتصادی بعمل آمده است . در سال ۱۳۳۲ مضامین اقتصادی صنوف چهار گانه فاکولته حقوق عبارت بود از اقتصاد (مبادی و پرنسپهای عمومی آن) جغرافیای اقتصادی - احصائیه مالییه - بوجه - دیمو گرافی - اقتصاد سیاسی - دوکتورین اقتصادی - اقتصاد اجتماعی - محاسبه - سیاست تجارتی - اقتصاد افعله - اقتصاد زراعتی - پول بانک داری . ولی در سال تعلیمی ۳۳ مضامین اقتصادی - که در فاکولته تدریس گردیده است قرار ذیل بوده . اقتصاد (مبادی و پرنسپهای عمومی آن) جغرافیای اقتصادی - عاید ملی - احصائیه و دیمو گرافی - مالییه بودجه - تجارت بین المللی - محاسبه - نظریات قیمت - دوکتورین اقتصادی پول و بانک داری .

فسمیکه قارئین گرام مشاهده میفرمایند هم در محتویات مضامین تغییری بعمل آمد و هم در تعداد آن تقلیل رخ داده است . در سال تعلیمی ۱۳۳۳ ریاست فاکولته حقوق درباره تدریس لسان خارجه هم توجه بیشتری به عمل آورده و نظر با اهمیت بزرگ تدریس این مضمون کورسهای اختیاری آنرا بدرسهای اجباری مبدل و در زمستان ۱۳۳۳ مضامین اهمیتیرا که لازم بود به تدریس آن قابل گردیده است .

جریان دروس در سال تعلیمی ۱۳۳۳ در یک حصه بزرگ سال دو هفته به عمل آمده است یعنی چهار یا پنج ساعت قبل از ظهر و اغلباً دو ساعت بعد از ظهر تدریسات جریان داشت که جمله ساعات تدریسی در صنوف چهار گانه فاکولته در هفته ۱۲۷ ساعت عملی گردیده است .

استادان و معلمینکه درسال ۱۳۳۳ در فاکولته حقوق تدریس نموده اند عبارت اند از استاد عبدالکریم خان حقانی - پروفیسر عاطف بیگ - پروفیسر بلا بیر - داکتر اورن اعوز داکتر عبدالغنیخان - شاغلی فیض محمد (احمد زی) - شاغلی عبدالرزاق ایازی شاغلی غلام سرور رحیمی شاغلی فضل ربی فرید - شاغلی عبدالاحمد جاوید - شاغلی بونارد - شاغلی داکتر محمد اکرم و سیستماتنها یکه بایر و فیسران خارج جی درسال ۱۳۳۳ معاونت و همکاری نموده اند شاغلی محمد اکبر پامیر شاغلی نورالدین شاغلی غلام سیخی و شاغلی یوسف سلیمان بوده است.

امتحانات فاکولته که از ابتدای تأسیس آن در دو وقت سال صورت میگرفت یکی در نصف و دیگری در اخیر سال تعلیمی ولی درین دوسال اخیر موقتاً این سیستم تبدیل و از امتحان سمسٹر صرف نظر گردیده بود درسال ۱۳۳۳ سیستم امتحانات دو گانه سمسٹر (نصف سال و امتحان سالانه نظر به مقدار بزرگی که این نوع سیستم را دارا است دو باره ترویج یافته است و امتحانات سمسٹر از اول سنبده شروع و بتاريخ ۱۵ سنبده خاتمه یافت از برای آنکه یک نوع تعادل در بین سهمیه امتحانات سمسٹر و سالانه از نقطه نظر کامیابی و ناکامی محصلین برقرار گردد مجلس استادان فاکولته در نتیجه اخیر یکه کامیابی محصل و یا فراغت تحصیل آنها را باری آرد نمرات امتحانات سمسٹر را ۴۰ و از سالانه ۶۰ دخیل گردانیده اند که این سیستم درسال جاری عملی گردیده است.

امتحانات سالانه ۱۳۳۳ بتاريخ ۲۰ قوس شروع و بیا نهم جدی تکمیل گردیده است و در نتیجه درصنوف چهار گانه فاکولته ۹۳ فیصد کامیاب و تنها ۷ فیصد ناکام و مشروط گردیده است. و از جریان امتحانات فاکولته علاوه بر استادان خود فاکولته بیشتر از نود نفر علما و فضلا و متخصصین فن در ایام مختلف بازدید نموده اند فارغ التحصیلان سال موجه با وجودیکه نظر به زحمت کشیهای زیاد آنها صد فیصد کامیاب و موفق گردیده اند باز هم تعداد آنها نسبت بسالهای گذشته خیلی کم است و هنوز تقسیمات آنها تا وقت ترتیب راپور هندا در وزارت خانه ها و سائر مؤسسات دولتی و ملی بعمل نیامده است. درین جا موقع را غنیمت شمرده بقارئین گرام (دافغانستان کالنی) تذکر میدهم که نظر به لطف و مرحمتیکه حکومت در باره تربیه جوانان دارد و آمال نیکیرا که در باره اداره آینده افغانستان عزیز بدست تعلیم یافته گان این خاک درسرمی پرورانند درسال گذشته و الاحضرت صدراعظم فارغ التحصیلان فاکولته حقوق و علوم سیاسی را بحضور خود پذیرفته و در اطراف وظیفه جوانان تعلیم یافته نظریات سودمند یرا که با آنها گوشزد نمودند و بفاکولته حقوق چنین افتخار بخشید اند که حتی الامکان نظر با آرزو و شوق خود فارغ التحصیلان آنها و مقام منبع صدارت عظمی بکارگماشته اند که تقسیمات آن قرار ذیل بوده.

به شعبات مربوطه مقام منبع صدارت عظمیٰ یازده نفر- وزارت خارجه هفت نفر- وزارت مالیه پنج نفر- وزارت اقتصاد چهار نفر- وزارت داخله پنج نفر- وزارت معارف یکنفر- ولایت کابل دو نفر- بانک ملی یکنفر.

مدیریت نشرات- در سال جاری تأیید و گسترش دروس فاکولته بصورت منظم تر و بتعداد بیشتر تحت اجراء گرفته شده است چه در نظر است هر قدر بتوانیم استادان را از ارائه درس بقسم دیکته فارغ نماییم هما نقدر برای توضیحات مسائل وحل وفصل آن وقت بیشتر باقی بوده سویه علمی محصلین ما بلند تر میگردد. در سال ۱۳۳۳ بیشتر از ۵۰ (پنجاه) فیصد درسهای فاکولته توسط گسترش چاپ گردیده است که تعداد آن بالغ به (۷۶۸۴۰) صفحه میشود ریاست فاکولته برای آنکه بتواند همه ساله تمام دروس را بدین ترتیب طبع و بدسترس محصلین و اشخاص ذی علاقه دین- بگذرانده باشد در سال جاری تجویز نموده است تا بعضی از دروس را که در آن تغییر و تبدیل کمتر بوقوع میبویند دبشتر از احتیاجات یکساله خود را از آن چاپ نماید. بتأسی ازین نظریه دروس حقوق اسلامی و حقون اداری و تاریخ دیپلوماسی افغانستان را برای احتیاجات دوساله خود بطبع رسانیده است.

نشر مجله حقوق ترتیب و تدوین و توزیع آن بمشتر کین وموسسات علمی و اشخاص ذی علاقه خارج و داخل از وظائف مدیریت نشریات است در سال ۱۳۳۳ مجله حقوق به همین سال حیات خود داخل گردیده است. اگرچه نظر بشعبه تخصص و ساینفیک مکتوبات مجله تعداد مشترکین آن نسبت بسایر مجلات وطن کمتر است ولی مراجعه مقامات علمی برای دستیاب نمودن آن روز بروز بیشتر محسوس میگردد. در سال جاری نظر بتقدیس روز ولادت باسعادت حضرت ختم النبیین (ص) چون مجلس تجلیل آن در فاکولته حقوق توسط کنفرانسها درباره شخصیت حضرت سرور کائنات و اساسات دین مقدس اسلام منعقد گردیده بود پس مجله ماه عقرب وقوس را مخصوص نشر همین مقالات و کنفرانسهای روز ولادت باسعادت حضرت محمد مصطفی (ص) نمودند.

کتابخانه فاکولته حقوق که نظر بتراکم تعداد کتاب و فدا شدن جای کافی شکل یک تحویل خانه را بخود گرفته بود در سال جاری برای دیبوی کتاب آن اطاق بزرگتر را تخصیص داده و توسط الماری های مخصوص کتابخانه که بدیوارها نصب گردیده است جای داد تقریباً ده الی دوازده هزار جلد کتاب را دارا است ترتیبات لازمه بعمل آمده است و در اوایل ماه جدی کتابخانه از عمارت سابقه باطاق جدیداً تعمیر انتقال داده شده است و در جوار این اطاق بزرگ کتابخانه ترتیباتی برای قرائت خانه نیز اتخاذ گردیده است و عنقریب تکمیل و امید است در سال تعلیمی آینده افتتاح گردد.

درین دوسال اخیر ریاست فاکولته بیشتر از (۸۲۰۳۰) افغانی را جهت خریداری کتب اختصاص داده

ذخیره علمی کتابخانه را به شتر گرانده است و بر علاوه یک تعدادی کتب را که مجانی از موسسات یونو و یا از مالک مختلف علی الخصوص از ترکیه و آمریکا بایست توصل ورزیده است همه را بدسترس قارئین کتابخانه گذارده است. ناگفته نماند که درین دو سال اخیر توجه بیشتری درباره نشرات فارسی داخلی و خارجی و قانون نامه ها و اصول نامه های مملکتی بعمل آورده شده و ذخیره کتابخانه را ازین رهگذر غنی تر گردانیده است.

کورس مالی واداری: بقارئین گرام افغانستات کالنی مطلع اند که در فاکولته حقوق برای بلند بردن سویه علمی مامورین دواثر دولتی و ملی و بست معلومات آنها دونوع کورس از طرف عصر موجود بود که یکی آن بنام کورس مالی واداری و دیگری کورس که مخصوص مامورین وزارت مالیه بوده و از عرصه یکسال بدینطرف تأسیس گردیده بود. این کورس اخیر الذکر که هم تعداد نفر آن کمتر بود و هم جنبه اختصاصی داشت در جریان سال جاری بعد از مقایسه با وزارت محترم مالیه بانجا انتقال داده شد، ولی کورس مالی واداری که سویه علمی آن بلند تر است و مشمولین آن که بالغ به (۱۲۰) نفر می شود از ۲۸ وزارت خانه ها و ریاست مستقل و شرکتها و موسسات ملی می باشند در سال ۱۳۳۳ هم بصورت منظم دوام داشته است و امتحانات سمستر آن نهاد در ماه اسد و امتحانات سالانه در پانزدهم میزان شروع و بعد از ده روز خاتمه پذیرفت که در نتیجه از صنف سوم (بته عدد ۱۴ نفر فارغ التحصیل) گردیده اند.

از عرصه دو سال بدینطرف نظر به تعداد روز افزون مراجعین مدیریت نشرات که اداره کورس را عهده دار میباشد یک سیستم امتحانات مقدماتی را برای شمول ار کورس در ابتدا ای سال تعلیمی آن نهاد اتر می نماید تا هم در بلند بردن سویه آنها کمکی بعمل آید و هم بقناعت مراجعین که نظر به عدم گنجایش جای و وسائل کافی پذیرفته شده نمیتوانند پرداخته شود. در سال جاری در امتحان کانکور مقدماتی بتعداد نود و پنج نفر شامل و از جمله چهل و نه نفر شامل صنف اول گردیده اند.

شعبه اجرائیه فاکولته:

اجراآت شعبه اجرائیه فاکولته حقوق در سال موجوده علاوه بر امور جاریه اداری فاکولته بیشتر درباره تحصیل باقیات سالیهای گذشته متمرکز بوده است که تا حال بیشتر از ۲۵ هزار افغانی باقیات و ائنادخراچ را بخرچ اشخاص و موسسات و سفارت خانه ها مجری گردانیده اند.

درباره ترمیم و تکمیل تعمیرات سال گذشته هم اقدامات جدی تری بعمل آمده است و در سال جاری ترمیمات و رنگمالی عمارت درسی و محوطه داخلی فاکولته هم تکمیل گردیده است.

فاکولته ادبیات :-

۱- نقل مکان: بتاریخ اول برج ثور از عمارت کرائی بعمارت نمبر ۱۲۱ ملکیت وزارت جلیله معارف واقع شهر نو نقل مکان نموده است عمارت اخیر گنجایش و موقعیت بیشتر و بهتر دارد .

۲- در پایان سال تعلیمی ۱۳۳۳-۱۴ نفر محصل دوره ششم شعبه ادبیات و ۱۱ نفر شاگرد دوره اول شعبه تاریخ و جغرافیه بدروس خویش خاتمه بخشیده آ ماده و آزمونهای و منتظر اخذ درجه لیسانس در رشته های متذکره علوم می باشد .

۳- نشرات :

(الف) شماره های سال دوم مجله ادب موافقا نه بطبع رسیده و توزیع شده .

(ب) دوائر گرانهای استاد ملك الشعرای بیتاب (علم عروض و قافیه و محسنات بدیهه فارسی) بطبع حروف زیبا مطبوع و بدست رس استفاده عموم هنر دوستان و ارباب ذوق گذاشته شد .

(ج) نمونه های گزیده آثار منظوم و منشور فارسی بشکل يك رساله جهت استفاده شاگردان فاکولته بطبع رسید ازین رهگذر مطبعه وزارت دفاع ملی مصدر همکاری قابل قدر شده بر امتنان مقام ریاست و اداره نشریات افزودند .

۴- يك تعداد کتب سفید علمی ادبی خریداری و برای احصائیه کتابخانه افزوده شده و هکذا از طریق تبادل مجله ادب نیز ذخیر خوبی از نشریات تازه بکتابخانه گذاشته شد .

۵- اصلاحات در عمارات فاکولته جریان دارد که بر قشنگی و استحکام آن می افزاید و مطابق احتیاج و ضرورت انجام گردید .

۶- بشاغلی محمد اکرم معاون اداری از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع و بحیث عضو ریاست تفتیش از فاکولته ادبیات تبدیل شد و از اول برج میزان ۱۳۳۳ وظیفه معاونیت و اداره فاکولته بشاغلی عبدالاحد باری سابق مدیر نشریات این فاکولته سپرده شد و شاغلی عبدالغفور غرقه سابق معاون استاد تاریخ ادب فارسی بحیث کفیل نشرات و مدیر مسئول مجله ادب تعیین و مقرر شد .

فاکولته شرعیات :

۱- مکاتیب رسمی از نمبر ۱- الی ۵۶۹ .

۲- یارچه خبری از نمبر ۱- الی ۸۶ .

۳- دویارچه از نمبر ۱- الی ۵۹ .

۴- دفتر معاش از صفحه ۱- الی صفحه ۱۱۲ .

۵- مقایسه از صفحه ۱- الی ۹۷ .

- ۶- تذکره تحقیق از صفحه یک الی ۱۳۸
- ۷- تذکره پیشکشی از صفحه یک الی صفحه ۳۱
- ۸- تعرفه از نمبر یک الی ۱۵۷
- ۹- تعداد مشمولین صنف چهارم ۱۸ نفر - فارغ التحصیل شده بود پس از اخذ امتحان سال ۱۳۳۳ - ۱۳ نفر کامیاب پنج مشروط مانده .

ریاست موسسات صحتی :

ریاست موسسات صحتی یک موسسه فعال بوده و به کمک وزارت جلیلیه معارف و ریاست پوهنتون در جریان سال ۳۳ - از نقطه نظر فعالیت و اجرا آت قابل تذکر است در اینجا خاطر نشان میشود که قبلاً ریاست موسسات صحتی و ریاست فاکولته طب یک جا و توسط یک رئیس اداره میشد بعداً قرار ستا توی جدید موسسات صحتی و فاکولته طب از هم جدا و توسط ریاست های جدا گانه اداره میشوند ولی برای اینکه همکاری در بین هر دو ریاست موجود باشد و طلب بطور پراتیک از شفاخانه ها استفا ده کرده بتوانند رئیس موسسات در عین زمان کمیسار حکومت در فاکولته طب نیز می باشد که فعلاً این وظیفه را دو کتور حاجی فقیر محمد شفاء به عهده دارد و ضمناً دو کتور کرام الدین بحيث معاون ریاست موسسات صحتی و معاون کمیسار در فاکولته طب کار میکنند ، کذا پروفیسران فاکولته که در شق سر بریات کار می نمایند علاوه از تدریس در خود فاکولته در شفاخانه ها نیز دروس عملی طلبه را پیش می برند و در قسمت تدا وی مریضان هم مشوره میدهند نظر باین هم آهنگی کار این دو موسسه خیلی پیشرفت نموده و مصدر فعالیت های زیادی گردیده است چنانچه از احصائیه و فعالیت شفاخانه های مربوط و غیره دائر آن بخوبی واضح فهمیده شده میتواند و این راهم باید علاوه نمود که اگر در کدام کرسی پروفیسر خارجی موجود نمی باشد خود استادان افغانی وظیفه دروس سر بری را پیش میبرند . برای اینکه طرز فعالیت موسسات بخوبی فهمیده شده بتواند اجراآت آنرا تحت دو عنوان جدا گانه اداری و فنی تقسیم میداریم .

اول شق اداری - عبارت اند از مدیریت ذاتیه - مدیریت محاسبه و لوازم - مدیریت تصفیه - ماموریت احصائیه و تحریرات و قلم مخصوص - ماموریت اوراق .
دوم شق فنی - عبارت اند از سر طبابت شفاخانه های علی آباد - سر طبابت مستورات معاینه خانه مرکزی دواخانه عمومی ریاست .

الف شق اداری .

۱- مدیریت ذاتیه که بناغلی عبدالصمد وظیفه آنرا به عهده دارند مدیریت موصوف نظم و نسق ۳۴۰ نفر مامورین فنی و غیر فنی رتبه دارو ۳۰۰ نفر مستخدمین غیر فنی را

بدوش دارد که جمع آن (۶۴۰) نفر میرسد مامورینکه در هذا لسنه يك رتبه تر رفیع نموده اند حسب ذیل اند .

۱-	مامورین رتبه ۶ که برتبه ۵ تر رفیع نموده اند	۴ نفر .
۲-	» ۷ » ۶ » ۲ »	» .
۳-	» ۸ » ۷ » ۱ »	» .
۴-	» ۹ » ۸ » ۴ »	» .
۵-	» ۱۰ » ۹ » ۴ »	» .
۶-	» ۱۱ » ۱۰ » ۷ »	» .

جمله شد ۲۲ نفر .

۲- مدیریت محاسبه و لوازم . که در راس آن بنیاد علی عبدالواحد ایفای وظیفه مینماید و تمام تهیه و تدارک های معاشات و مصارفات عموم شفاخانه های مربوط و غیره دوائرا این ریاست را اجرا مینماید یکی از اجزای قابل تذکر عبارت است از خریداری سه عراده موتور جدید تیورفتاریکی آن برای آمر ریاست دو عراده دیگر آن برای شفاخانه های علی آباد و شفاخانه های مستورات تحت استفاده قرار داده شده علاوه بر این يك عراده موتور لاری برای رسانیدن خرج یومیه شفاخانه ها نیز خریداری شده است دیگر اینکه يك مقدار ادویه و سامان مورد ضرورت که قبلاً بخارج آورده شده بود مواصلت کرده و سه عدد پمپ آبکشی از کمپنی زیمنس برای صورت شفاخانه های خریداری گردیده و يك مخزن بزرگ آب برای آب رسانی شفاخانه مستورات در شفاخانه موصوف تعمیر شده است تنها نلدوانی آن باقی مانده است .

۳- مدیریت تصفیه که شعبه مذکور در تصفیه حسابات سالهای گذشته همواره در فعالیت است و بنیاد علی عبدالله وظیفه آن را بدوش دارند . باقیات تحصیل شده هذا لسنه از این قرار است .

۸۳۰۰۱۱۴۳ - افغانی ۱۳۴۷ ر ۱۳۴۷ پوند ۱۹۳۱ ر ۱۰۰۱۳۱ - کلسدا رو ۰ ۷۸۰ ر

۱۷۳۸۶ - دالر .

۴- ماموریت تحریرات و احصائیه و قلم مخصوص - که چه اجزای آن اوصاف آن معلوم شده میتواند چنانچه احصائیه مرتبه هذا از طرف شعبه موصوف صورت گرفته است .

۵- ماموریت اوراق که قبلاً از تشکیل جدید کدام اساس صحیح نداشت که به اثر زحمات تمام دفتر های سابقه در يك تحویلخانه منظم و در داخل العاری های جدید وضع و مرتب گردیده که سوابق و دفتر مذکور رونق خوبی را به خود گرفته است .
ب شق فنی :-

۱- سرطبابت شفاخانه های علی آباد :

این شفاخانه یکی از بزرگترین و ممتازترین شفاخانه های افغانستان بوده که دارای پنجصد و بیست بستر فعال میباشد که تمام مریضان دور و نزدیک این خاکسای هندالضرورت بان مراجعه میکنند و در راس این شفاخانه بزرگ شاعلی دوکتور کرام الدین که عین زمان معاون ریاست موسسات و معاون کمیسار حکومت در فاکولته طب نیز میباشد یکی از دکتوران لائق وطن میباشد اجرای وظیفه نمایند شفاخانه های موصوف دارای سرویس های متعدد بوده و هر نوع امراض در آنجا تداوی و جراحی های مهم اجراء میگردد اینک احصائیه تداوی شدگان و فعالیتهای آن شفاخانه موصوف که در سال ۳۳ صورت گرفته ذیلاً تشریحات داده می شود .

طوریکه این احصائیه ها دقیقاً از طرف شعبه احصائیه این ریاست مرتب گردیده بغرض معلومات ذوق مندان تذکر داده میشود .

اسم سرویس تداوی شده گان عملیات شده گان عملیات شدگان خارج بستر پلاستق شده گان

۱) جراحی	۱۵۵۷ نفر	۸۱۳ نفر	۲۸۹ نفر	۶۱۴ نفر
۲) گوش و گولون	۵۰۲ »	۴۱۵ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۳) چشم	۶۸۷ »	۵۴۸ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۵) جلدی	۵۵۵ »	۱۶۳ »	(پانسمان شده)	۰۰۰۰
۶) عقلی و عصبی	۵۹۵ »	۲۷۳ »	(الکتروشوک داده شده)	۰۰۰۰
۶) داخله	۱۱۹۴ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۷) سناتوریم	۲۷۰ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰	۰۰۰۰

۸) رادیولوژی ۳۳۱۹ » رادسکوبی شده (۱۰۷۷- نفر رادیوگرافی شده اند

۹) لابراتوار ۸۰۹۲ » تحت معاینات تجزیوی قرار گرفته اند (از قبیل خون اد رار بلغم وغیره) ...

بصورت عمومی از ابتداء سال ۱۳۳۳ تا اکنون به تعداد (۵۰۹۰) نفر در شفاخانه علی آباد بستر و تحت تداوی قرار گرفته اند نا گفته نماند که تعداد مراجعین سرویس رادیولوژی و لابراتوار از این جمله مستثنی نشان داده شده است پول و ردا تیکه از اجرت بستر مریضان شفاخانه های علی آباد که از ابتدای سال ۳۳ تحصیل گردیده عبارت از مبلغ ۷۵۹۶۶۹۷۵- افغانی می باشد .

سر طبابت شفاخانه هستورات :

همانطوریکه شفاخانه علی آباد در تداوی امراض مختلفه ذکور فعالیتت بازری مینماید همچنین شفاخانه هستورات نیز برای صحت عامه و تداوی خانم های محترمه وطن عزیز رول مهمی را بازی میکند و هر نوع عملیات های مهم در آنجا صورت می گیرد

این شفاخانه کلاترین و عصری ترین شفاخانه های انائیة بی افغانستان بشمار می رود و دارای سرویس های متعدد بوده که فعالیت سرویسهای مذکور در ذیل بشما تشریح داده میشود و در راس این سرطبابت بناغلی دکتور عبدالصمد (سراج) اجرای وظیفه مینماید .

فعالیت واحصائیه تداوی شده گان سرویس های مربوط شفاخانه مستورات در هذالسنه قرار ذیل میباشد .

اسم سرویس	تداوی شده گان	عملیات شدگان	عملیات شده گان خارج بستر	پلاستر شدگان
(۱) جراحی	۳۳۷ نفر	۳۱۴ نفر	۱۴۶ نفر	۱۰۲ نفر
(۲) چشم	۲۶۴ »	۲۲۱ »	۵۵۳ »	۰۰۰۰ »
(۳) گوش و گلو	۳۹۴ »	۱۴۹ »	۱۶۰ »	۰۰۰۰ »
(۴) نسائی	۳۱۴ »	۱۳۳ »	ولادت ۳۵ طفل	۰۰۰۰ »
(۵) داخله	۳۸۵ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۶) اطفال و ساری اطفال	۸۴۵ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۷) عقلی و عصبی	۱۰۳ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۸) جلدی	۱۱۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »

(۹) اکسریز - رادیو گرافی بتعداد ۸۱۴ نفر مریضه رادیو گرافی شده اند که ۶۱۲ نفر آن مجانی صورت گرفته .

رادیو سکوپ - بتعداد ۶۷۰ نفر مریضه رادیو سکوپ شده اند که از این جمله ۶۰۴ نفران مجانی میباشد .

لابراتورها - تجزیه هائیکه ذریعه لابوراتور کیمیا ی حیاتی داخله مستورات در ظرف هذالسنه بعمل آمده از قبیل تجزیه خون - بلغم - عصاره معده - مواد غائیة و غیره عبارت از تعداد (۱۱۴۷۳) تجزیه می باشد .

سرطبابت معاینه خانه مرکزی :

سرطیب این معاینه خانه یسکی از پولیکلینیک های بزرگ این موسسه بشمار میرود بناغلی دوکتور محمد عمر وردک میباشد در آنجا مراجعین یعنی مریضان اناث مذکور و اطفال اطراف و نواحی افغانستان و اهالی داخل کابل بطور عموم معاینه مریضان قابل بستر حسب نظریه دوکتور موظف عندالضرورت توسط ماموران و ناس ریاست بشفاخانه های مربوط از قبیل شفاخانه های ملکی علی آباد و مستورات در سرویس های مختلفه انتقال داده میشود .

معاینه خانه مرکزی دارای شعبات آتی الذکر بوده و تعداد مراجعین آن در سال حاضر قرار ذیل میباشد .

د کابل کالنی

اسم سرویس	مردانه	زنانه
داخله	۱۹۱۴۵ نفر	۱۹۵۵۲ نفر
جلدی	» ۱۷۸۵۲	» ۲۴۲۰۸
جراحی	» ۷۷۵۵	» ۴۷۳۸
عقلی و عصبی	» ۳۸۰	» ۴۲۵۱
پورو لوژی	» ۱۹۱۱	» ۱۰۲۶
نسائی	» ۱۸۶۸
اطفال عمومی	۱۷۷۵۱ نفر	
دندان	۶۲۷۷ نفر	۷۶۷۳ نفر زنانه و ۶۱۷۲ طفل
چشم	» ۹۶۳۴	» ۶۹۸۶
گوش و کلون	» ۱۹۲۹۶	» ۱۹۹۹۹
پانسمان شده گان	» ۱۳۲۶۶	» ۹۰۹۶
وادیو لوژی به تعداد ۱۹۸۹ نفرانات و ذکور وادیو سکوی وادیو گرافی شده اند.		
پیچکاری	۴۴۹۵ نفر	۱۰۲۷ نفر
آبله کوبی عمومی	۶۸۶۴ طفل	
دواخانه معاینه خانه مرکزی به تعداد (۱۲۵۰۱۷) نسخه جات مریضان را اجرا نموده و به تعداد (۷۰۱) نفر تحت مداوی برقی قرار گرفته اند.		
دیوی عمومی ادویه ریاست مؤسسات صحتی		
این دواخانه بزرگ به تمام شفاخانه های مربوط ریاست ارتباط کلی داشته و ادویه جات مورد ضرورت شبیهات مربوط از همین دیو تهیه و تحت اجرا گرفته میشود در راس این دواخانه ساغلی محمد عمر سردوا ساز اجرای وظیفه میدارد مصرف ادویه جات آن خیلی زیاد بوده و یک مقدار کافی محلولات زرقی در خود این دواخانه تهیه و بدسترس سرویس های مربوط شفاخانه های این ریاست گذاشته میشود. قرار سنجش در سال جاری مبلغ پنج لک و هشتاد و دو هزار افغانی بابت محلولات زرقی نسبت به خریداری بازار و خارج مقام نشان داده است.		
محلولات زرقی که دو ساله تهیه گردیده عبارت از (۱۸۸۱۱۰) امپول میباشد که از ادویه مختلف ساخته شده است.		
سیروم های تهیه شده این دواخانه در سال جاری از این قرار است.		
سیروم گلو کوز ۲۰ سیسی ۲۰ فیصده	۸۰۰۰ امپول	
» ۵۰۰ سی سی ۵۰ فیصده	» ۲۰۰۰	
» ۵۰۰ سی سی ۸ فی هزاره	» ۸۰۰۰	

انتی بیوتیک و سلفیدها ئیکه در هذالسنه بمصرف مریضان مربوط رسیده قرار آتی میباشد

(۱) استروپ توماسین ۱۲ - کیلوگرام

(۲) پنسلین هشت هزار ملیون

(۳) اروماین ۲۵۰ - ملی گرامه ۳۰۰ بوطل

تیره ماین ۲۵۰ - ملی گرامه ۲۵۰ بوطل

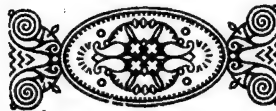
کلوروما سین ۲۵۰ - گرامه ۱۵۰ بوطل

(۶) سلفید تابلت دولک تابلت

(۷) سلفید امپول ۴۰۰۰ - امپول

بر علاوه ادویه فوق الذکر یک مقدار زیاد و تامین ها و هور مونها و غیره ادویه جات

مختلف النوع که از خارج توارید گردیده بود نیز به مصرف رسیده است. (خاتمه)

امور وزارت اقتصاد

این امر منکری ندارد که وزارت اقتصاد ملی در هر وقت و زمان نظریه ایجاب و وظیفه و بر اساس مقتضیات محیطی از لحاظ مساعدت های وضع عمومی کشور با اقدامات و تشبیهاتی پرداخته و نتایجی بدست آورده است که امروز در کلیه شقوق اقتصادی - مالی تجارتی و امسال آن اثری از آن به مشاهده می رسد ولی باز هم اگر اقدامات و تشبیهات را از لحاظ تاثیرات مطلوبه آن از نواحی منافع اجتماعی، بلند بردن سویه زنده گی افراد ملت، انکشاف تولیدات و ایجاد عدالت اجتماعی در موارد داد و ستد بازرگانی و امثال آن به دیده امعان نگرسته و بدقت آن را سنجش و مقایسه نمائیم می توانیم بوضاحت دریا بیم که سال ۱۳۳۳ ازین لحاظ برای وزارت اقتصاد ملی سال نیکو با ارزش و پراثریست که نمیتوان آن را با سال های قبل نسبت داد چه وزارت اقتصاد ملی توانست درین سال با ایجاد حرکات و تشبیهات مثبت اقتصادی مصدر کارهای ثابت و مفیدی گردد که تاثیر مفید آن برای طبقه مستهلك و مستحصل مملکت علی السویه بوده و باعث حمایت آن يك و تقویت این دیگر یا اولی و دومی که عبارت از مستهلك و مستحصل است گردد و ازین راه اثر بارزی بر سطح زندگی افراد ملت تولید شده و در کامهای آیندگی که ازین طریق برداشته می شود منابع محسوس و قابل ملاحظه نصیب این طبقات ملت گردد البته آنچه امروز این ادعا را به کرسی تثبیت و تصدیق می نشاند همانا يك مطالعه اجمالی بر اقداماتی است که اخیراً از ناحیه جلب سرمایه های خارجی در مملکت، اقدامات استفاده وی از تشبیهات تعاونی و تسانندی ممالک جهان با لخاصه بانك بین المللی صندوق پس انداز و تاسیس صنایع جدید در مملکت عقد قرارداد های تجارتی، مطالعات در وضع پلان عمومی اقتصادی کشور تعیین و تثبیت قیمت خرید و فروش تاسیس و احیای شرکت های تجارتی صورت گرفته و اثرات مثبت آن آئینده درخشانی را به مملکت و ابنای نوع کشور نوید میدهد.

اینک خلاصه این اقدامات و تشبیهات را بر اساس تقسیم و مطالعه وظایف شعبات مربوطه این وزارت در ذیل تشریح می نمائیم :-

۱- شعبه مشاوریت :-

این شعبه که در سال ۱۳۳۳ بمنظور طرح و ترتیب پلان های اقتصادی غور و تعمق بر جریان عمومی کارهای اقتصادی کشور و دادن مشاوریت های علمی و فنی درباره مسائل اقتصادی تجارتی - صنعتی و امثال آن در تشکیلات وزارت اقتصاد ملی گرفته شده است در اوسط سال ۱۳۳۳ نظریه ایجاب وضع اقتصادی مملکت و بمنظور انکشاف و اصلاح امور مکلف به طرح و ترتیب يك پلان عمومی اقتصادی گردیده و در ماه (میزان) نخستین جلسه طرح و تدوین این

پلان را به ریاست بناغلی عبدالملك كفیل وزارت مالیہ و وکیل وزارت اقتصاد ملی بشمول يك عده از متخصصین داخلی و خارجی اقتصادی- تجارتي- مالی- صناعتي- زراعتی نقلیات و غیره منعقد نموده و بادر نظر گرفتن این امر مسلم که حرکات و تشبثات درچوکات يك هدف و نقشه معین- سنجیده و معقول و موفقیت و کامیابی آن کار ناپذیری را بار آور دنی است درطی تشکیل چندین جلسه و مذاکرات مقدماتی و مطالعات عمومی بر اوضاع موجوده اقتصادی مملکت و احتیاج حاضر و آینده کشور و راه های تشبث بران مسایل و موضوعات، پلان مذکور از طرف متخصصین بصورت کمیته ها بررسی گردیده و به کمیته های آتی تقسیم و تعیین شد.

کمیته بانکی- کمیته مالی- کمیته تجارتي- کمیته معدن- کمیته نقلیات طرق و شوارع کمیته زراعت و کمیته صنایع که پس از تثبیت کمیته های مذکور اعضای هر کمیته قرار ذیل تعیین گردیدند.

الف کمیته بانکی.

اعضای کمیته بانکی-

۱- بناغلی حبیب الله رئیس دافغانستان بانک

۲- « محمد اکبر پسا میر رئیس بانک زراعتی

۳- « عبدالوهاب آمر مشا وریست

۴- « محمد عثمان محسن مدیر عمومی کار و کارگر

۵- « محمد یوسف ابوبی

۶- « عبدالغفور مدیر تدقیق و مطالعات بانک

۷- « عبدالرزاق ایازی

۸- « فیض محمد مدیر یونو

۹- بناغلی حکم چند معاون اداری بانک

ب- کمیته مالی.

۱- بناغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی

۲- « حبیب الله رئیس بانک شاهی

۳- « عبدالوهاب آمر مشا وریست

۴- « فیض محمد مدیر یونو

۵- « غلام محمد بابری

۶- « عبدالرزاق ایازی

۷- « محمد یوسف ابوبی

۸- « وکتور محمد یونس بابری

۹- « غلام غوث علی زوی

ج- کمیته تجارتی.

- ۱- بناغلی محمد سرور کفیل ریاست تجارتی
- ۳- » سید احمد علی شاه معصومی رئیس صنایع وزارت اقتصاد ملی
- ۳- » حبیب الله مدیر عمومی تجارتی
- ۴- » عبد الله یفتلی
- ۵- » احمد الله کریمی
- ۶- » محمد یعقوب
- ۷- » عبدالکریم مدیر عمومی تفتیش وزارت اقتصاد ملی
- ۸- » دکتور محمد یونس باوری
- ۹- » محمد یوسف ایوبی
- ۱۰- » سنقر
- ۱۱- » محمد عظیم طاهری
- ۱۲- » محمد یعقوب
- ۱۳- » حمید الله طرزی

د- کمیته معادن.

- ۱- بناغلی حبیب الله رئیس دافغانستان باؤك
- ۲- » محمد اکرم
- ۳- » عبد الله رحیمی
- ۴- » داکتر عبد الله
- ۵- » دوکتور سلطان
- ۶- واعضای بور دفنی وزارت معادن

ه- کمیته نقلیات.

- ۱- بناغلی سید امیر آمر نقلیات
- ۲- » محمد حسن کریمی
- ۳- » محمد حسن مساح

و- کمیته صنایع.

- ۱- بناغلی سید احمد علی شاه معصومی رئیس صنایع
- ۲- » محمد سرور کفیل ریاست تجارتی
- ۳- » دوکتور محمد یونس باوری
- ۴- » محمد عظیم طاهری
- ۵- » عبدالکریم مدیر عمومی تفتیش

۶- بناغلی نورالله متخصص

۷- « محمد حسن کریمی

۸- « دوکتور عبدالملک

۹- « سننتر

۱۰- « حسام الدین

ز- کمیته زراعت.

۱- ع ص غلام صدیق معین زراعت

۲- « احمدالله کریمی

۳- بناغلی عبدالرزاق ایازی

یکی از اعضای کمیته های فوق الذکر صفت رئیس را در کمیته خودد اردتادر مورد دایر نمودن مجالس کمیته مربوطه خویش و غیره امور بحیث رئیس مصدر کار و اقدام بشود.

گذشته از اقدامات فوق کمیسیون پلان اقتصادی لازم دید تا برای مذاکرات و مباحثات هر کمیته یک اندازه و محدودی تعیین گردد. بنابراین عناوین موضوعات تیکه روی آن هر کمیته به مباحثات خود ادامه دهند قرار ذیل تثبیت گردید.

الف عناوین کمیته بانکی.

۱- تعیین قدرت بانک ها در فینانس ان پلان.

۲- مطالعه وضع پولی- قوه اشتراح داخلی و خارجی افغانی.

۳- کنترول اسعار

۴- تنظیم کرایدت

۵- مفادود یسکونت

۶- قانون بانکها

۸- قوفون خط مشی بانکها

۸- توسعه بانک داری در داخل و استفاده از ذخیره های کوچک.

ب: عناوین مالی -

۱- مالیات بر عایدات تجار انفرادی

۲- « « « موسسات

۳- « اشیای ایکس...

۴- « اراضی

۵- « مواشی

۶- محصول گمرکی

- ۷- محصول صکوک
- ۸- انحصارات
- ۹- قرضه عامه
- ۱۰- تزئید و تجمع صرفه ملی
- ج- عناوین تجارتی
 - ۱- تجارت داخلی
 - ۲- تجارت خارجی
 - د- عناوین معادن
 - ه- عناوین نقلیات
 - ۱- اصلاح وضعیت نقلیات
 - ۲- تقویه شرکت حمل و نقل بصورت یک ترانسپورت مرکزی
 - ۳- تشکیل اداره ترانسپورت دولت جهت مراقبت و تعیین پرنسب ها و مقررات حمل و نقل
 - ۴- مطالعه و طرح پروژه درباره خطوط هوایی
 - ۵- مطالعه طرح پلان درباره خطوط آهن سرحدات (قندهار- جلال آباد سرحد)
 - ۵- اخذ سوابق و مطالعات موجوده درباره شوارع و طرح پروژه و نظریه در اصلاح شوارع عمومی و عناوین زراعت .
 - ۱- اصلاحات اراضی موجوده زراعتی برای بلند بردن تولیدات فی واحد مروجه مملکت
 - ۲- توسعه اراضی آبی زراعتی (بادر نظر گرفتن پروژه های موجوده و آینده (انهار)
 - ۳- حفاظت نباتات و حیوانات از امراض
 - ۴- زراعت میخانیک در مناطق مساعد .
 - ۵- تربیه زارعین ذریعه تاسیس فورم های نمونه و تبلیغات
 - ۶- معاونت به زارعین توسط کوپرا تیف .
 - ۷- تصمیم پیله و ری
 - ۸- تنظیم وحمایه جنگلات
 - ۹- ماللداری (بشمول معرفی و توسعه نسل گوسفند مری نوس
 - ز- عناوین صنایع
 - ۱- هدف سیاست صنعتی .
 - ۲- تسهیلات و تشریفات صنعتی .

۳- کنترل و مراقبت صنعتی .

۴- تشکیلات و اداره امور صنعتی .

۵- صنایع موجوده .

۶- صنایعیکه در آینده تاسیس میشود .

۷- صنایع کوچک و دستی (استفاده از اوقات بی کار زارعین)

عناوین فوق الذکر به استثنای کمیته معادن که بصلاحیت اشخاص فنی وزارت معادن موكول گردیده برای این تثبیت گردیده تا مطالب کمیسیون پلان اقتصادی برای هر کمیته معلوم بوده روی آن به مباحثه پردازند البته اگر در ضمن مذاکرات بجهت موضوعاتی تصادف میکنند که بحال پلان اقتصادی لازم شمرده میشود مانعی نبود . مطالب مذکور را میتوانند درج راپور پلان خود گنجانیده جهت توحید به مجلس کمیسیون ارائه نمایند .

هلاوتا بتاريخ ۲۷ دلو ۱۳۳۱ رئیس کمیته معادن در مجلس کمیسیون پلان اقتصادی با هیئت بورد فنی وزارت معادن که اکثر آنها عضو کمیته معادن میباشند حاضر گردیده و پیشنهاد تجدید نظر در اعضای کمیته معادن شناخته شد و گذشته از آن بصورت اجمال از رایور مقدماتی کمیته معادن تفصیلاتی داده وعده دادند که به همکاری اعضای جدید الشمول کمیته معادن در آینده نزدیکی رایوری ترتیب و جهت توحید به مجلس کمیسیون پلان اقتصادی ارائه نمایند .

قرار معلوم مجلس کمیته های پلان اقتصادی اکثر اشعبات مربوطه دایر و در مجلس موصوف امر مشاوریت و مشی پلان بصورت متناوب اشتریک می نمایند و جریان مجلس مذکور رضایت بخش بوده و بعضی از کمیته های مذکور پیشرفت مزیدی نموده ممکن است به اسرع وقت رایور خود را جهت توحید به مجلس کمیسیون پلان اقتصادی ارائه دهند اما باید متذکر شد که ترتیب و تنظیم پلان اقتصادی کار سهل و ساده نبوده البته وقت و زمانی بکار دارد چنانچه برخی از مالک باوصف تمام وسایل و وسائلی که در دسترس خود دارند به ترتیب و تنظیم يك پلان مدت دو سال و زیاده از آن را صرف نموده اند .

و یاست تجارتنی -

ریاست تجارتی وزارت اقتصاد ملی که متشکل از شعبات واردات و صادرات عقد قراردادها و کنفرانس ها، اطاق های تجارت، کمیسیون نرخ ها می باشد امسال در ضمن جنبش و حرکت سریع و مطلقه که نصیب کلیه شعبات و شقوق این وزارت گردیده و به اقدامات و تشبثات مفید و عمده دست زده اند این شعبه نیز بالثوبه مصدر کار و فعالیت های گردیده که هر يك آنرا به ترتیب شعبات آن در ذیل توضیح میکنیم .

الف: شعبه واردات و صادرات :

شعبه واردات و صادرات که یکی از شعبات مهم و حساس این ریاست میباشد در سال ۱۳۳۳ به اقدامات ذیل پرداخته است .

- ۱- پروتوکول تجارتی تبادل اموال دوره چهارم سمت شوروی که بعد طی مراتب اصولی آن جهت اجراء و تعمیل باین مدیریت سپرده شده است امسال با تجویز مفید تری نسبت به سال گذشته از طرف این شعبه در ساحه عمل قرار داده شده و درین دوره بغرض اینکه عموم تجار و مؤسسات ملی بتوانند پیش از پیش ازین قرارداد استفاده بنمایند تجویز شده تا علی الرغم سال گذشته تمام سهمیه های مؤسسات تجارتی دولتی نیز به تجارت انفرادی و مؤسسات ملوی داده شود و تماماً اجناس صادراتی مندرجه پروتوکول علی السویه بالای تمام درخواست کنندگان به استثنای مؤسسات دولتی تقسیم و توزیع گردد تا ساحه فعالیت تجارتی طایقات تجارت مملکت درین قسمت توسعه یابد و هم در مورد قرارداد های فرعی کنگد زغر- کشمش- بادام- سمت شوروی که به تجارت انفرادی داده شده برای اینکه نظم و ترتیبی در آن باره بعمل آید ترتیب گرفته شده تا تبادل اجناس مذکور تحت تنظیم گروپ صورت بگیرد .
- ۲- هکذا شعبه صادرات و واردات به منظور توسعه تولیدات و صادرات پنبه و انکشاف زراعتی و تقویه مستحصلین آن به تاسی از نظریات بهیخواها نه حکومت متبوعه موسسه بزرگی را با سرمایه بزرگ و قدرت زیاد صادراتی بنام موسسه (دینی دا اتحادیه شرکت قندوز) بوجود آورده و با وضع دساتیر و مقررات لازمه موسسه مذکور را مکلف به دادن تفاوتی های کافی، توزیع پنبه دا نه های خوب و مطلوب ساخته و امسال اقدامات و تشبثات موسسه و شعبات مربوط درین ساحه به قدری مؤثر و مفید بوده است که مقدار تولیدات پنبه از (۱۲) هزار تن به (۲۰) هزار تن بالغ شده است و همچنان امسال برای اینکه پنبه افغانی که یکی از اقلام مهم صادراتی مملکت بوده و (حیثیت طلای سفید را برای مملکت دارد و هم از لحاظ جنسیت دارای شهرت جهانی میباشد فاقد سورت و ستندرد صحیح صادراتی نباشد و ازین رهگذر ارزش تجارتی آن در دنیا تقلیل نیابد تصمیم گرفته شد تا شرکت اتحادیه پنبه تمام پنبه های را که از طرف مؤسسات و تجار انفرادی به بازار های خارج صادر و عرضه میگردد ذریعه ماشین های هاید رولیکی، جن و پرس نموده و به صورت صحیح صادر شود. چنانچه بناغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی امسال بعد از آنکه وکالت وزارت اقتصاد ملی را به عهده گرفته و بغرض مشاهده ساحه فعالیت موسسه اتحادیه پنبه و سایر امور صناعتی و غیره عازم صفحات شمال مملکت شدند حین مسافرت شان در صفحات قطفن که سرزمین عمده زرع پنبه مملکت محسوب می شود در عین زمانیکه اهمیت چین و پرس و ستندرد صحیح پنبه را به زارعین

و مستحصلین خاطر نشان می نمودند مقرراتی در باره اصلاح جن و پیرس و ستندر دو وضع و هم برای اینکه دست های انفرادی را از مداخلت های ناقص و مضرة شان در امر جن و پیرس باز دارد و پنبه مملکت را عملاً از مخاطره نقص جن و پیرس های نا مطلوب جن های دستی وار ها ند در قندوز و سایر نقاط قطغن فیصله و تجوین نمودند تا تمام دستگاه های ناقص انفرادی جن و پیرس دستی مسدود شده و کارگاه های آنها از طرف شرکت اتحادیه پنبه خریداری شده و به آنها موقع داده شود تا بصورت اجتماعی و به سرمایه های نسبتاً زیاد چندین نفر از دارنده گان جن های دستی با هم اجتماع نموده موسسه را تشکیل و ماشین های هیدرولیکی جن و پیرس را به سیستم جدید وارد و بکار ببندازند تا از يك طرف کار این ها با دادن کمک ها و مساعدت های لازمه از طرف شرکت اتحادیه پنبه تقویه و اصلاح شود و از جانب دیگر صادرات پنبه مملکت از نقص جن و پیرس که خرابی آن شهرت پنبه مملکت را در بازار های صادراتی جهان تنزیل می دهد و باعث خساره ملی میگردد نجات یابد .

۳- هکذا برای اینکه از یکطرف صادرات پنبه - پشم - قالین - بصورت صحیح و اساسی و به يك دست در بازارهای تجارتی خارج صادر و عرضه گردد و از جانب دیگر مثل پوست قره قل و غیره اسعار آن بصورت مطلوب کنترل شده و عوائد اسعاری مملکت که تقویه پنبه اقتصادی کشور بان مربوط است افزایش یابد امسال تصمیم گرفته شد تا صادرات اقلام متذکره تحت مراقبت دافغانستان بانك صورت بگیرد یعنی ترتیب تضمین و غیره که قبلاً حمت تجار صادرکننده را فراهم می نمود و رفع شده و صرف صدور آن مراقبت شود چنانچه باین صورت صدور اقلام مذکور نظم و انتظام صحیح صادراتی را بخود گرفته ، انتظار می رود از يك طرف عواید اسعاری مملکت افزایش یافته و مصارف اسعاری کشور را حسب مطلوب تکافو نماید و از جانب دیگر کمک و معاونتی از رهگذر فراهم شدن تسهیلات صادراتی برای صادرکننده گان کشور ممکن و میسر گردد .

۴- امسال شعبه صادرات و واردات ریاست تجارتی بمنظور تقویه مالداران قره قل و جلوگیری از تبدیل جنسیت و تلفات قره قل مملکت موسسه بنام (کو پراتیف مالداران قره قل) تاسیس نمود که موسسه مذکور وظیفه دار مطالعات و اقداماتی در باره حمایت مستحصلین قره قل و حمایت رمة های قره قل از امراض حیوانی بنماید و تقاوی های کافی و موثر به رمة داران قره قل بدهد و نماینده گی های در داخل و خارج به غرض تنظیم و ترتیب امور صادراتی و حمایت و قره قل افتتاح نماید طرز رمة داری، اصول استحصال پوست، طرز پرورش گوسفند و غیره امور نسل گیری را ذریعه نشرات و تبلیغات موثر به طبقات مستحصل و مالدار تعلیم دهد و در باره تنظیم صادرات و افزایش تولیدات اقدامات موثر

بنماید چنانچه تاجائیکه این موسسه به اقدامات مقدماتی پیر داخه در خلال این سال اقدامات آن موثر بوده و بادر نظر گرفتن سائر تشیثات شعبه صادرات و واردات امسال مقدار صادرات قره قل تا ماه دل و ۱۳۳۳ بسیار زیاد بوده است در حالیکه در سال ۱۳۳۲ مقدار صادرات قره قل به طور مجموعی کمتر بوده است اقدام موثر دیگر هم بغرض حمایت از مستحصلین قره قل و مالدار بعمل آمده تا طبقه مالدار قره قل مجبور نشود بنا بر مجبورت گوسفند قره قل را به گوسفند گوسفندی تبدیل نموده و آن را بالای قصاب بفروشد و باین صورت فصل قره قل در چند سال محدود از بین برود همانا افزایش ۲۰ تا ۲۵ درصدی خرید فی جلد قره قل از مستحصل است که این اقدام نیز باعث تقویه و حمایت قره قل شده است.

۵- همچنان برای تنظیم و ترتیب صادرات پشم و تقویه طبقه مستحصلین و استحصالات آن شرکت عمده بنام شرکت پشم به سرمایه (ده کور) افغانی تاسیس گردید که زمینه در قدم اول تسهیلات فوق العاده برای سهم داران آن قائل شده اند و اوضح تر گفته شود مثلاً کسیکه بخواهد صد افغانی در این موسسه سهام شوند سند سهم دو صد افغانی گئی با تمام امتیاز سند سهم از لحاظ اخذ منافع و غیره به سهم دار مذکور داده میشود پس علی الهذا یک نفر که ده هزار افغانی در این موسسه سهام شود اسناد سهم بیست هزار افغانی به آن تادیه میشود زیرا موسسه به نوبه خود سعی خواهد کرد علاوه بر اینکه از لحاظ تنظیم صادرات پشم سورت و مستندرد صحیح و مطلوب صادرات پشم مملکت را انتظام بنماید راجع به تولیدات حمایت مستحصلین و غیره نیز اقدامات مفید و موثری بعمل بیاورد تا بتواند به اندک فرصت پشم پیداوار مملکت را که از لحاظ استیکن بزمی، و غیره صفحات طبیعی خود نسبت به پشم اکثر مالک فوقیت و بل امتیاز خاصی دارد در بازار تجارت جهان بوجه احسن عرضه کند و استفاده حقیقی را از آن بدست آورد.

۶- هکذا شعبه واردات و صادرات امسال برای تنظیم صادرات میوه نیز ترتیبات اتخاذ نموده انتظار میرود شرکت جدیدی به این منظور تاسیس شود و تنظیم میوه مملکت را که یکی از اقدام عمده صادرات کشور بوده و با تنظیم و ترتیب صادرات و پیدا کردن بازارهای جدید صادراتی آن چهل ملیون دالره بر عواید اسعاری مملکت از لحاظ صدور ابق جنس بیفزاید بدست بگیرد و مندرجاً راجع به صنعتی ساختن صادرات میوه مملکت اقدامات مفیدی به نماید.

۷- اقدام دیگر که امسال از طرف شعبه واردات و صادرات در مورد اصلاح مواد صادراتی با لحاظ پشم قره قل میوه جات خشک و تازه اهتال آن به عمل آمده و قابل اهمیت

میباشد تشکیل يك شعبهٔ به نام شعبه ستندرت و تعرفه گمرکی میباشد که این شعبه وظیفه دار تمام اجناس صادراتی مملکت را تحت سورت و ستندرت صحیح و مطلوب تجارتی بخارج صادر نماید برای انجام این مأمول شعبهٔ ستندرت و تعرفه گمرکی تمام قوافل تجارتی نسخ نامها و مقررات گمرکی ممالک خارجی را جمع و مطالعه نموده و براساس مقتضیات قوانین و مقررات موضوعه دنیا لوائح و مقرراتی طرح و براساس آن تمام اموال صادراتی مملکت را به ستندرت صحیح بخارج صادر خواهد نمود چنانچه در ظرف سال ۱۳۳۳ اکثر قوانین و مقررات و نرخنامه های ممالک ذی علاقه را جمع و مطالعاتی در آن باره بعمل آورده است.

گذشته از اقدامات متذکره شعبه صادرات و واردات برای رفع يك سلسله از مشکلاتيكه در راه ترانزيت اموال از طرف پاکستان ايجاد ميشود نيز د اخل اقدام و مذاكره با حكومت پاکستان بوده سعی كرده است حتى الامكان مشكلات وارده را مرفوع سازد و همچنانكه اگر مشكلاتي در راه تجارتي بين هندو افغانستان نيز بوجود آمده اين شعبه داخل اقدام شده و براي رفع آن به تشيياتي پرداخته است.

ب - شعبه قراردادهای و کنفرانسهای ریاست تجارتي
۱ - قراردادهای تجارتي

در موافقه نامه تجارتی چهار ساله که بتاريخ ۱۷ جولای ۱۹۵۰ بین حکومت شاهي افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروی در ماسکو به امضاء رسیده موافقه شده بود که سال به سال مقدار اموال و تبادلوی با تثبیت قیمتهای آن ذریعه پروتوکول های جدا گانه بین نماینده گان حکومتین عقد و معین میشود لهذا بر اساس این موافقت نامه از آنجا که پروتوکول دوره سوم در سال ۱۳۳۳ ختم شده و بایست پروتوکول دوره چهارم آن به امضاء می رسید بنا برین شعبه قرارداد های پروتوکول دوره چهارم را تکمیل و پس از امضاء جهت اجراء به شعبه واردات و صادرات به سپرد.

یو و تو کول مذکور حاوی تبادلہ اموال صادراتی پشم-پنبہ-پوست بزی و گوسفندی
بغنه، تخم کنجد زغر-کشمش-بادام از افغانستان و تیل بطرول-تیل خاک-تیل دی-زل-
شکر-رخت-ماشین-آلات صناعتی وغیرہ از شوروی میباشد.

۲- چون قرار داد منعقدۀ افغانستان و آلمان غربی که در سال گذشته برای یک سال بین مملکتین باعضاً رسیده بود در سال ۱۳۳۳ خاتمه یافته برای اینکه روابط تجارتنی مملکت ادامه یافته و افغانستان بتواند پیش از پیش از ماشین و آلات صناعتی مملکت مذکور مستفید گردد لذا تمديد قرار داد مذکور برای یک سال دیگر بین مملکتین بمقامات صالحه پیشنهاد شد و از طرف مقامات صالحه نیز منظور گردید که باینصورت گویا افغانستان و آلمان غربی موقع خواهند داشت برای یک سال دیگر از تاریخ ۱۷ جون الی ۱۷ جون ۱۹۵۶

از روابط تجارتي يك ديگر مستفيد گردند.

۳- هكذا قرارداد تجارتي سه ساله كه قباله بتاريخ ۲۴ جنوري ۱۹۵۲ بين حكومت شاهي افغانستان و حكومت جمهوري هند مهتد شده بود به منظور توسعه و انكشاف روابط تجارتي مملكتين براي دوسال ديگر تمديد يافت كه اين اقدام پيش از پيش باعث تحكيم و توسعه روابط تجارتي مملكتين گرديده انتظار ميرود براي نشيد روابط اين دو كشور مفيد ثابت گردد.

۴- همچنان شعبه قرارداد ها امسال به منظور انكشاف روابط تجارتي باممالك راقبه جهان و پيدا كردن راه هاي استفاده وي از منابع تجارتي و كريدتي . قرارداد تبادلوي جهان اموال و موافقه كريدتي و تادياتي را بين حكومت شاهي افغانستان و حكومت جمهوري چكوسلواكيا به امضاء رسانيده است كه بر اساس آن اقلام مهم تبادلوي افغانستان مثل، پنبه، پشم، قره قل، ميوه خشك، مواد معدني و توليدات نيم خام و مواد مختلف وغيره با قابريكه ها، ماشين و آلات صنايعي وغيره چكوسلواكيا مبادله ميشود و حكومت افغانستان به اعتبار قرارداد و موافقه كريدتي كه با حكومت جمهوري چكوسلواكيا نموده است در ميعاد معين كارخانه هاي صنايعي و ماشين آلات ضروريه و طرف احتياج مملكت را از چكوسلواكيا خريداري مي نمايد، چنانچه قرارداد مقدماتي فرعاي رجوع به خريداري قابريكه سميت با هيئت تجارتي چكوسلواكيا عقد گرديد.

۵- هكذا از اقدامات ديگر و قابل تذكر و اهميت شعبه قرارداد هاي وزارت اقتصاد ملي آماده گي براي شموليت افغانستان در بانك بين المللي - ترميم و توسعه و صندوق بين المللي بود كه افغانستان توانست به منظور استفاده از تعاون و تسانند بين المللي در اين موسسات شامل شده و به حيت عضودر آن حصه بگيرد چنانچه اصولنامه شموليت افغانستان نيز درين موسسات از طرف شعبه مربوطه در پنج ماده ترتيب گرديده و از ملاحظه مقامات صلاحيت دار گذارش يافته است كه به حكم ماده ۳۲ قانون اساسي مملكت به صحنه حضور همايوني نيز رسيده پس از آنكه نماينده افغانستان در كنفرانس ساليانه گورنر هاي ممالك عضو در نيوريارك از افغانستان نماينده گي نمود متعاقباً اصولنامه شموليت به تصويب رسيده و شاه غلي محمد كبير لبودين سفير كبير اعليحضرت همايوني در واشنگتن به حيت نماينده افغانستان تعيين شدند متعاقباً اصولنامه شموليت افغانستان در موافقت نامه مورخه ۲۲ جولائي ۱۹۴۴ كنفرانس بريتن وودز كه بحكم ماده ۳۲ اصولنامه اساسي به صحنه اعليحضرت همايوني رسيده و از آنجا نيكه تصويب و منظوري اصولنامه مذكور در ختم دوره هشتم شوراي ملي تصادف نموده لهذا اصولنامه مذكور به فرمان شاهان تصويب و در آغاز دوره نهم به اساميله عمومي شورا تقديم ميشود .

ب. كافرانسها :-

البته مطالعين گرامي ما اطلاع خواهند داشت كه كميسون اقتصادي آسيا و شرق

دور (ایکافی) که باساس تشویق سازمان ملل متحد تاسیس گردیده و سال به سال در مالک مختلف منعقد میگردد هدف و نصب العین این کنفرانس آن است تا مالک آسیائی که در اثر جنگ دوم بین المللی متضرر و دچار بحران اقتصادی گردیده اند جهت رفع مشکلات اقتصادی و بلند بردن سویه حیاتی خود و به غرض تعمیر مجدد اقتصادی مالک آسیائی و شرق دور تدابیر لازمه اتخاذ نمایند تا با این صورت فعالیت های اقتصادی بلند رفته و مناسبات اقتصادی بین مالک مذکور و دیگر مالک جهان برقرار شود. و همچنان کمیسیون مذکور در مسایل اقتصادی و تکنیکی تحقیقات و تدقیقات لازمه نموده و در موضوع پیشرفت مناطق مختلف مالک آسیا و شرق دور معاومات های اقتصادی و احصائی وی را تا جائیکه ممکن شده بتواند نیز جمع آوری مینماید.

چنانچه برای پیشبرد همین منظور کمیسیون متذکره در مراکز مختلف مالک آسیائی هر سال تشکیل جلسه داده و در خلال سال های مذکور کمیته های فرعی مربوط این کمیسیون نیز شروع بکار نموده اند.

که این کنفرانس (ایکافی) طوریکه در بالا ذکر شد یکی از شعبات ناحیه وی یونایتد نیشن (ملل متحد) میباشد که متشکل از کمیته ها و سب کمیته های مختلفه بوده و هر ساله موضوعات مطرح بحث کمیته های آن از طرف کمیسیون عمومی تثبیت میگردد. افغانستان هم از سال ۱۹۵۴ باین طرف برای اولین بار در کنفرانس (ایکافی) در سیلون شامل گردیده و شاغلی عبدالوهاب آمر مشاوریت را برای نخستین بار در آن کنفرانس بحث نماینده فرستاد. و از آن به بعد نیز در کمیته های فرعی کنفرانس مذکور در مراکز مختلف مالک آسیائی قرار ذیل شرکت ورزید.

۱- کمیته فرعی انکشاف مالی و اقتصادی مالک آسیائی که بتاریخ ۲۵ الی ۳۰ اکتوبر ۱۹۵۴ در بنکاک تشکیل جلسه داد و در آن راجع به مسایل مالی و امکانات پیشرفت آن به غرض انکشاف اقتصادی مالک عقب مانده مذاکراتی بعمل می آمد از طرف حکومت افغانستان شاغلی غلام سرور رحیمی مدیر عمومی مالیات بر عایدات وزارت مالیه بحث نماینده مذکور اشتراک ورزید علاوه بر آن نماینده گان تشکیلات مواد غذایی و زراعت و اعضای اطاق های تجارت بین المللی نیز در آن کنفرانس اشتراک نموده و راجع به موضوعات متذکره بحث و مذاکراتی بعمل آوردند که نماینده افغانستانی نیز پس از شمول در آن را پور خود در اطراف جریانات و مذاکرات کنفرانس مذکور ترتیب و به شعبه مربوطه تقدیم نمود.

۲- کمیته فرعی برق قصبات که بتاریخ ۱۶ اکتوبر ۱۹۵۴ در جاپان بشمول نماینده گان عضو مالک (ایکافی) تشکیل جلسه داده و بر موضوعات برق قصباتی و امکانات پیشرفت آن در صنایع زراعتی و کیمیاوی و غیره صنایع مالک عقب مانده و استفاده از آن در صنایع

کوچک مذاکرات بعمل می آوردند. از طرف حکومت افغانستان بناغلی حسام الدین آمر فابریکه جنگلک بخت نماینده در کمیته مذکور اشترک ورزید و در باره موضوعات و جریا ذات کانفرانس مذکور را پوری ترتیب و به شعبه مربوطه تقدیم نموده است.

۳- کمیته ترانسپورت داخلی که بتاريخ ۲۴ جنوری ۱۹۵۵ الی ۲۸ جنوری در بنکاک بشمول نماینده گان عضو (ایکافی) منعقد گردید در آن از طرف حکومت افغانستان بناغلی سید امیر رئیس شرکت سهامی حمل و نقل بخت نماینده اشترک ورزیده و در اطراف انکشاف و ترقی ترانسپورت داخلی مواصلات بحری جاده های بزرگ و راجع با انجنیری و دیگر موضوعات ترافیکی سرکها و غیره امور مربوطه به حمل و نقل مذاکره نمود.

۴- کمیته فرعی تجارتی که مبنی بر تحریک تجارب و فعالیت های مربوطه با آن میباشد بتاريخ ۶ جنوری ۱۹۵۵ در هانگ کانگ منعقد و در آن از طرف حکومت افغانستان بناغلی عبد الکريم حکیمی معاون مجا سيات وزارت مالیه بخت نماینده اشترک ورزیده و موضوعاتی که در کمیته مذکور مورد بحث قرار گرفته عبارت از تجدید نظر در پالیسی تجارت بین مالک داخله منطقوی و تجویز انکشاف تجارت بین مالک مذکور و مطالعه در اطراف پیشرفت های ذریعه مالک شامل منطقه در تشکیل و طرز توسعه تجارت شان و موضوع آربیتراژ و همچنان در قسمت تربیه اشخاص که در پیشرفت تجارت تربیه میشوند بوده و در این موارد مذاکرات بعمل آمد. بر علاوه راپورت کمیته های فرعی که در موضوعات فوق الذکر ترتیب گردیده بصورت جدا گانه به کمیسیون عمومی (ایکافی) تقدیم و مطرح بحث قرار داد میشود.

۵- کمیته فرعی اقتصادی و مالی توکیو که این کمیته بتاريخ ۱۵ مارچ مطابق ۲۴ ماهوت ۱۳۳۳ در توکیو تشکیل گردید چون در کمیته مذکور مسائل اقتصادی و مالی مالک آسیائی و شرق دور مورد مباحثه قرار می گرفت و بیشتر از وزرای مالی مالک آسیا و شرق دور درین کانفرانس دعوت بعمل آمده بود. لہذا هیئت اقتصادی و مالی افغانستان تحت ریاست بناغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی به عضویت بناغلی میر عبدالوهاب رئیس تهیه وزارت مالیه محمد غوث مدیر مراقبت با نکهای وزارت مالیه بناغلی محمد حسن کریمی کمیسار دولت در موسسات کوپراتیف دولتی شمولیت نمودند بناغلی عبدالملک قبل از شمولیت در کانفرانس مذکور معلومات و مطالعات کافی در باره مسائل مربوطه به اوضاع مالی و اقتصادی افغانستان با احتیاجات موجوده کشور ازین نواحی فراهم نموده با عرضہ معلومات و مطالعات مذکور به مشمولین کانفرانس توانسته نظر خاص اعضای کانفرانس را به طرف مسائل مربوطه امور مالی و اقتصادی افغانستان جلب نمایند.

کانفرانس اقتصادی بین المللی اسلامی

کانفرانس اسلامی.

نمایندہ های مالک اسلامی از چند سال با این طرف در اطراف موضوعاتی که دایر بر پیشرفت تجارت و امور حمل و نقل و غیره مسائل اقتصادی و مالی جهت نزدیک ساختن

ممالک اسلامی است هر سال در مراکز مختلف ممالک اسلامی گرد آمده و راجع بامکان پیشرفت و فراهم آوری موضوعات اقتصادی و غیره مسایل مربوطه به ممالک مذکور مذاکرات و مباحثات بعمل می آورند افغانستان نیز در سومین کافرا نس اقتصادی بین المللی اسلامی که بتاريخ ۱۹ اپریل ۱۹۵۴ در کراچی منعقد گردیده و نظریات و تمیزات خود را توسط هیئت تحت ریاست یناغالی محمد عتیق وزیر مختار و شار زد افر سفارت افغانی مقیم کراچی که اعضای آن یناغلو عبدالغفور سراج آتشه اقتصادی سفارت کبرای افغانی در کراچی و محمد عظیم طاهری مدیر عمومی احصائیه وزارت اقتصاد ملی و محمد انور ضیائی آمر بان ملی در کراچی تمثیل کرده است کنفرانس مذکور عبارت از چهار کمیته بوده کمیته های مذکور حسب ذیل است.

۱ - کمیته مالی اساسنامه سازمان.

۲ - کمیته تسهیلات تجارت و مسافرت.

۳ - کمیته حمل و نقل و مواصلات.

۴ - کمیته اطاق های تجارت و صنعت.

در کمیته های مذکور نماینده های افغانی با اشتراك نماینده های دیگر ممالک اسلامی اشتراك و در اطراف موضوعات مذاکره و بین ممالک اسلامی مباحثات زبادی بعمل آورده اند که راجع به مسایل مذکور را پورتهای ترتیب و به شعبات مربوطه جهت اجراآت سپرده شده است.

شعبه اطاق تجارت.

این شعبه که در آوایل سال ۱۳۳۳ منظور تاسیس روابط و کار سپاند نیت اداری بین ریاست تجارتی اطاق های تجارت و محاکم تجارتی در تشکیلات این وزارت گرفته شده است امسال اقدامات قابل تذکر آن را میتوان ذیلا خلاصه نمود.

۱- شعبه اطاق تجارت برای افهام و تفهیم صحیح قانونی و ضایف طبقات تاجر در برابر مصالح ملی و اجتماعی کشور و تعیین صلاحیت اداری و قانونی شعبات و دوائر رسمی و ملی مملکت در برابر طبقات تاجر و ایجاد هم آهنگی بین کلیه طبقات بازار کانی کشور امسال پروژه قانونی عمومی تجارتی را که مطابق قوانین بین المللی تجارتی و بر اساس تعاملات قانونی ممالک را قیه دنیا تدوین گردیده است از ملاحظه مقامات صالحه گذارش داده به تصویب مجلس عالی وزراء و صحنه حضور هما یونی رسائیده است و هم برای اینکه هر چه زود تر طبقات ذی علاقه از مواد قانونی آن مستفید شوند قانون تجارت بر اساس حکم ماده ۳۲ اصولنامه اساسی دولت به منصفه اجراء گذارده شده است و عجالتا ذریعه مطبوعات با اطلاع عامه میرسد که البته در دوره نهم شورای ملی به اساسنامه عمومی جهت تصویب تقدیم خواهد شد.

ب- از آنجائیکه تا کنون قوانین و مقرراتی برای محاکم تجارتي و جزائی متخلفین از مقررات تجارت وجود نداشت شعبه اطاقهای تجارت ریاست تجارتي موضوع را به اولیای امور پیشنهاد و توجه مقامات مربوطه را درین باره جلب نمود چنانچه به اثر پیشنهاد مذکور کمیسیون جداگانه از طرف وزارت اقتصاد ملی موظف گردید تا قوانین و مقررات لازمه را در این باره تدوین و جهت طی مراحل اصولی آن بمقامات مربوطه بسپارد چنانچه کمیسیون مذکور در این باره مصروف کار شده و مطالعات شان در این مورد جریان دارد .

ج- امسال به کنفرانس کمیسیون اطاقهای تجارت شرق دور بین المللی که در بمبئی منعقد گردیده بود دباغلی یونسی بحیث نماینده اطاقهای تجارت افغانستان در کنفرانس مذکور شرکت نموده که راهپوری در باره جریان کنفرانس و مطالب طرف توجه مشمولین کنفرانس بمدریت اطاقهای تجارت داده است .

د- چیز دیگری که از لحاظ اهمیت تجارتي و حفظ سرمایه های ملی و جلوگیری از تجارت های غیر قانونی جلب توجه این شعبه را نموده و دران باره جداً دست به اقدام زده است مسئله جلوگیری از کمیشن کاری های کمیشن کاران و تفریق آنها از تجارت اصلی میباشد که نظر به اقدامات و تشبثات مغرزه این طبقه وزارت مالیه افغانستان با نك و اطاق های تجارت پیش از پیش متوجه شده و به اثر پیشنهاد شعبه اطاق ها کمیسیونی برای تحقیق و تفریق کمیشن کاران از تجارت اصلی تعیین گردیده است تا در باره این موضوع غور و تعمق بنمایند و با وضع تدابیر لازمه حتی الامکان دست تشبث غیر قانونی و مغرزه کمیشن کاران را از اقدامات شان کوتاه بنمایند .

چنانچه مطالعات کمیسیون مذکور درین باره جریان دارد .

ه - هکذا شعبه اطاقها در ظرف سال ۱۳۳۳ به يك تعداد از دعاوی تجارتي و اختلاف بین معامله داران تجارتي در معاملات ایشان رسیده گی نموده و در زمره سائر کارها به پا نرده مؤسسه دوا فروشی و کویر اتیف و مؤسسات جواز تجارتي داده که مؤسسات مذکور عبارت از کویر اتیف ما مورین شرکت قرقل با نك ملی افغان ادویه فروشی احمدی در ملتون در قندهار ادویه فروشی میرویس با بادر کابل ادویه فروشی احمد جان شهر ارا هما یون-ر ملتون در کابل حیدر در ملتون در کابل ادویه فروشی عبدالنبی در قندهار ادویه فروشی غلام سخی در ولایت فطغن ادویه فروشی عبدالکیل در قندهار ادویه فروشی محمد کبیر سیفی در کابل می باشد . همچنان این شعبه که وظیفه دارد را بطه بین مؤسسات خارجی و عامل معرفی آنها به اطاق های تجارت و مؤسسات تجارتي ممالک باشد در خلال سال ۱۳۳۳ پیشنهادات مؤسسات صنعتی و تجارتي بلژیک- استریا- پاکستان- ایران- هند- و غیره را مبنی بر فروش محصولات صنعتی و تاسیس روابط تجارتي شان بین مؤسسات ممالک متذکره و مؤسسات افغانی رسانیده است .

و- هکذا شعبه اطاق‌های تجارت امسال برای اینکه از فیصله‌ها فاعالیات و حرکات تجارتی کلیه اطاق‌های تجارت داخل و قوانین و اصول نامه و مقررات اطاق‌های تجارت ممالک خارجی و با لخاصه ممالک هم جواریه مطالعاتی بنماید و عندا لموقع ازان استفاده کند بنام اطاق‌های تجارت داخلی و خارجی دوسیه‌های رضع و رایورهای مالدانه اطاق‌های تجارت مرکز و ولایات را دران جمع و راجع به فعالیت و تشبیهات اطاق‌های تجارت ممالک خارجی نیز مطالعات بهم رسانیده است.

شعبه کمیسیون نرخها -

پیش از آنکه توضیحاتی درباره اقدامات و فعالیتات این شعبه بحیث یک راپور در خلال سال ۱۳۳۳ بدیم لازم است هدف تاسیس و تشکیل شعبه مذکور را در چند سطر ذیل توضیح کنیم تا منظور حقیقی تاسیس و تشکیل این شعبه فهمیده شده و آن گهی به توضیح اجراءات آن پرداخته شود. البته مطالعاتین گرامی به این نکته با ما همونوا هستند که تنظیم و تنسيق امور تجارت و ایجاد عدالت اجتماعی در امور داد و ستد تجارتی علاوه بر اینکه ناشی از احساسات عدالت پسندی ارباب بازرگانی و تامل و تعقل شان بر افتضاآت، تنظیم و ترتیب این پیشه میباشد رسیدگی و اهتمام کامل شعبات مسئول و مربوط را نیز ایجاب و تقاضا مینماید چه اگر شعبات مسئول برای برقراری نظم و نسق تجارت و سوق ارباب داد و ستد تجارتی به سوی نظم و ترتیب تجارتی و قبول عدالت اجتماعی به اقدام و تشبیه نپردازند و دست استفاده و میل ارادی بازرگانان را در امور بازرگانی شان کاملاً آزاد و بی مداخلت بگذارند و از طرف احساسات تنظیم و تنسيق طلبی و قبول عدالت اجتماعی درباره داد و ستد تجارتی مفکوره این ارباب پیشه را تنویر ننموده باشد و بلکه در بعضی موارد بلکه ازان بی خبر و بی اعتنا باشند یقیناً هیچوقت نظم و ترتیب در امور تجارت و مراعات حق و عدالت اجتماعی در امرداد و ستد بازرگانی به وجود نخواهد آمد. چنانچه تا جائیکه کافه افراد ملت به این امر مبرهن مستشعرا ند میتوان گفت از سالها به این طرف تجارت و بازارهای تجارتی ما از شکل بازارهای محلی و بومی یک قدمی فراتر نه نهاده و کوچک ترین تحولات افتضائی را که دنیای امروز در هر امری از امور زندگی پدید آورده است به خود قبول نکرده بلکه واضح تر گفته شود تجارت ما هنوز هم مانند ادوار پیشین پارچه مالی را به قیمتی خریده و به قیمتی که اراده شخصی و حرص و آز بی حساب شان بدان فناء کرده است بدون در نظر داشتن حساب جمعیت و مفاد عادلانه اجتماعی آن را به فروش رسانیده اند. مسلم است برای اینکه این شکل تجارت که امروز به غیر محیط ما محیط دیگری به آن مبتلا نیست از بین برداشته شود و نظم تجارت بر اساس فکر عدالت اجتماعی و سنجش مصالح ملی جای آن را اشغال بنماید لازم است وزارت

اقتصاد ملی درین راه مجادله و مجاهده زیادی بنماید تا تجارت موجوده مملکت را وارد مرحله نویسی ساخته و جریان آنرا به اقتضات موجوده دنیا تغییر دهد که به ملحوظ همین نظر امسال بعد از اینکه تصدی امور وزارت اقتصاد ملی به کف با کفایت شاعلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی سپرده شد از همه او لتر به ششت وپراگندگی وضع بازار ملتفت شده و برای اینکه ازین ششت وپراگندگی که دوام با تـمـوج بی اساس نرخهای مواد وارداتی بود جلوگیری بعمل آید و تفاوت نرخها از بین رفته و تثبیت در امور نرخها پدید آید اولاً تجویز نمودند تا دکانداران مرکز تکت های قیمت جنس را بالای اجناس خود نصب بنمایند تا به این صورت تفاوت نرخها درد کاکین از بین رفته و ضمناً از تضییع وقت در باره استفسار و تحقیق نرخ و قناعت خریدار و فروشنده معافیت گردد و وقتی این امر تطبیق شد و دوکانداران مکلفیت خود را در نصب تکت های قیمت تعمیم نمودند متعاقباً مرحله دوم تثبیت نرخها و جلوگیری از گران فروشی که عبارت از کنترل نرخها برده فرا رسید و برای اینکه از گران فروشی و تـمـوج آبی نرخها جلوگیری شود تجویز کنترل نرخها در مرکز کابل به عمل آمده و متعاقباً برای تعمیم این تجویز اداره به نام کمیسیون کنترل نرخها یا کمیسیون نرخها عرض وجود نمود باین صورت که بازارهای داخلی وزارت اقتصاد ملی با مشمول تشکیلات و توسعه کار از حالت مجرد و دیت آن که قبل بر این عبارت از رسیدگی به شکایات وارده و احتمالی بعضی از خریداران از وضع خرید و فروش بود «به صورت کنترل عمومی بازار و تعیین نرخهای مواد وارداتی به صورت یک کمیسیون مشترک از اعضای وزارت مالیه و وزارت اقتصاد ملی ریاست اطاق تجارت تحول کرده و کمیسیون با اثر جلسات خویش مقدمات کار را در مورد تعیین قیمت اموال وارداتی بروی اسناد خرید و مصرف اندازه مفاد عمده و پرچون فروش مراقبت بازار و تسعیر نرخ اسعار به افغانی قرار نرخ بازار آزاد اسعار فراهم و بعد از منظوری مقام وزارت از هـ امیزان سال جاری در گمرک کابل عملاً شروع به کار نموده است .

۱- ریاست کمیسیون تعیین نرخها و مراقبت بازار که گفتیم به منظور جلوگیری از مفاد غیر مشروع و رفع مشکلات اقتصادی مستهلکین از طرف حکومت متبوعه تشکیل و از تاریخ فوق شروع به کار نموده بود از یک طرف مفاد عادلانه را برای عمده فروش از قرار فیصد (ده) و برای پرچون فروش از قرار فیصد (۷) تعیین و از جانب دیگر کوشش کرد تا از بیجک های جمعی که به منظوری تامین مفاد بیشتر و اضرات طبقه مستهلک از طرف بعضی تاجران ارائه می گردید جدا جلوی گیری و این گونه اقدامات غیر مشروع را حتی الامکان خنثی و راه های گریز اسعار را به خارج که اهمیت و ضرورت آن در اقتصاد عمومی کشور خیلی بارز و آشکار است با رسیدگی صحیح و معقول در بیجک ها و اسناد

مصارف مسدود سازد. در اثر این اقدامات و مراقبت جدی نرخها بود که سوية نرخها متدرجاً پايان آمده و به اين صورت تسهيلات مخصوص برای طبقه مصرف کننده فراهم شد است. چنانچه از مقایسه احصایه نرخهای (۵۱) قلم مواد آتی الذکر که قبل از آغاز فعالیت ریاست کمیسیون نرخها و بعد از تشکیل آن ترتیب یافته است نیز سیر نزول نرخها به خوبی معلوم شده میتواند :-

۲- قرار ملاحظه جداول مرتبه نرخ بازار آزاد اسعار به اثر رسیدگی و مراقبت جدی ریاست کمیسیون بیجک های جعلی و اسناد مصرف متذکره داده ۲ نرخ یوند از ۲۱ جدی الی اول حوت از ۱۲۲ به ۱۱۷ دالر از ۲۰ جدی الی اول حوت از ۴۷ به ۴۲ گلدانار هندی و از بیست جدی الی اول حوت از ۹۱۰ به ۸۵۰ افغانی تنزیل نموده است امید است به اثر همکاری و توجه شمبات مربوطه آینده تنزیل قابل قدری در نرخ های اسعار به ملاحظه برسد.

علاوذا اگر اوسط نرخهای ماه جدی و دلو ماه گذشته و سال جاری به تناسب نرخ اسعاری مقایسه گردد به ملاحظه میرسد که قیمت اموال نسبت به سال گذشته فوق العاده تنزیل یافته طور مثال قیمت اسعار در برج جدی و دلو سال گذشته يك یوند ۹۵۰ - افغانی دالر ۳۰۵۰۰ گلدانار هندی فیصد ۶۹۰ پاکستانی فیصد ۹۵۱۰۰۰ افغانی بوده مثلاً قیمت جنس مرینه جایانی فی وار ۲۰ - افغانی کتان جایانی فی وارد ۱۵ - افغانی چیت فی متر ۸ - افغانی صحن سفید فی وار ۱۲ - افغانی ململ سفید جایانی فی وارده ۱۰ افغانی بود در حالیکه قیمت اسعار در برج جدی و دلو سال جاری از قرار يك یوند ۱۲۲ - افغانی يك دالر ۴۷ - افغانی گلدانار هندی فیصد ۹۱۰ افغانی بوده قیمت مال مثلاً همان جنس مرینه فی وار ۱۶۵۰۰ - افغانی کتان فی وار ۱۲۲ افغانی چیت فی متر ۶۵۰۰ افغانی صحن سفید فی وار ۱۰۵۰۰ - افغانی ململ جایانی فی وار ۸۵۰۰ - افغانی تنزیل نموده است.

۳ - به اثر مراقبت جدی بازار از ۱۵ میزان الی تاریخ اول حوت سال جاری گران فروشی و اضافه ستانی ۵۱ نفر تجار و اصناف مختلف ثابت و هریک قرار - مقررات کمیسیون به جریمه های مختلف محکوم و ازین مدرک جمعا مبلغ (يك لك) افغانی جریمه اخذ گردیده است .

اینك جدول مقایسه وی نرخهای در وقت کمیسیون از قبل تا سیس کمیسیون مدیریت شرکتها .

مدیریت شرکتها وزارت اقتصاد ملی که در تشکیلات اداری وزارت اقتصاد از لحاظ تاسیس شرکتها - به سرمایه های ملی تمرکز سرمایه های متراکم مملکت بصورت سرمایه های متذکره و بکار انداختن آنها بصورت مشترک در امور صناعتی

تجارتی و امثال آن نقش عمده دارد امسال با اقدامات و تشبیهاتیکه اخیراً از طرف وزارت اقتصاد ملی در باره احیای مجدد شرکتهای از بین رفته بعمل آمده و خواسته شده است نظر به اهمیت تمرکز سرمایه و به کار انداختن آن بصورت اجتماعی در امور اقتصادی مملکت شرکتهاییکه در مرور چند سال اخیر بنا بر بعضی عوامل از قبیل محدودیت و دیت کار پیش آمد های اقتصادی خارجی و داخلی - عدم دارائیهای سرمایه وی - ثقل سنگین تکت پولی ها و مشکلات حصول کریدت و غیره از بین رفته اند مجدد آ بوجود آید شعبه شرکتهای درین سلسله مطالعاتی نموده و تجاویزی اتخاذ کرده است که انتظار میرود در سال ۱۳۳۴ که نظر به تاسیس بانک تجارتی، بانک رهنی و تشبیهات دیگر برای تزئید مواد تجارتي زمینه احیای مجدد این شرکتهای در مملکت مهیا گردیده چندی از این شرکتهای مجدداً احیا و در حقوق مختلفه تجارت شروع بکار بنمایند و با تجاویزی که از طرف شعبه شرکتهای وزارت اقتصاد ملی اتخاذ بشود در سالیهای آینده شرکتهای مذکور در امری از امور تجارت سوق و رهنمائی شوند - که از یک طرف سرمایه آنها با دادن کریدت ها و سایر تشبیهات تجارتي حمایت گردد و از جانب دیگر بیم انقضاء و از بین رفتن آن ها از لحاظ عدم رهنمائی صحیح و امثال آن از بین برود.

گذشته از اقدامات مطالعه وی در باره احیای مجدد شرکتهای از بین رفته به اقدامات و تشبیهاتی که شعبه شرکتهای در خلال سال ۱۳۳۳ پرداخته است در ذیل ذکر می شود.

۱- امسال بعد از مفکوره تاسیس و احیای مجدد شرکتهای از بین رفته و مطالعه در باره علل از بین رفتن آنها و جلوگیری از پیدایشین علل مذکور در آینده، چیز دیگری که از اقدامات مهم و برجسته سال ۱۳۳۳ شعبه شرکتهای - محسوب میشود مسئله ترتیب و تنظیم امور جنگل داری و ترتیب تشکیلات حفاظت جنگلات با عموم و جنگلات جنوبی و مشرقی با الخصوص می باشد چه تا چائیکه مطالعات گرامی اطلاع دارند وجود جنگلات در ولایت جنوبی و مشرقی افغانستان برای مردمان آن سامان از لحاظ موضوع تجارتي و صادراتی آن اهمیت حیاتی داشته و علاوه بر اینکه در زندگانی آنها اثر بارزی وارد نموده و تقریباً عده زیادی مردمان جنوبی و مشرقی از مدارک عایداتی این جنگلات امرار معاش می نمایند وجود جنگلات مذکور نظر به اهمیت صادراتی آن یک منبعه بزرگی از منابع طبیعی ثروپ کشور محسوب می شود که نظر به این ملاحظه حفاظت و حمایت جنگلات مذکور مستلزم توجه و اهتمام کامل دیده میشود ولی متأسفانه از مدتی بود همان طور بکه باید و شاید در باره حفاظت جنگلات توجه بعمل نمی آمد مخاطره آن موجود بود که رفته رفته در مدت کمی جنگلات مذکور

از بین رفته و مملکت از وجود يك منبع بزرگ - طبیعی ثروتی محروم گردد لهذا در اواخر سال ۱۳۳۳ وزارت اقتصاد ملی به این مسئله عطف توجه نموده از يك طرف برای حفاظت و حمایت جنگلات جنوبی تشکیلات محافظه وی آن را روی دست گرفته و به مصرف زیاد سالانه تشکیل يك مفرزه مکمل را برای حفاظت آن منظوری گرفت و از جانب دیگر برای حمایت و توسعه جنگلات مشرقی به کهمک وزارت زراعت تشکیلات ک-و پرا تیف جنگلات مشرقی را به سرمایه ابتدائی ده ملیون افغانسی ترتیب اساسنامه آن را تدوین کرده که گویا نظر به احتیاج و ضرورت فعلی جنگلات جنوبی و مشرقی اقدامات مفید و موثری به عمل آمده انتظار میرود در سالهای آینده از يك طرف از قطع بی مورد و خلاف اصول فنی زراعتی جنگلات جلوگیری شود و از جانب دیگر برای توسعه جنگلات و حمایت آن ک-و پرا تیف های جنگلات داخل فعالیت شده و تاثیرات مفید و عام المنفعه بار آورد چنانچه در قسمت ک-و پرا تیف جنگلات مشرقی ۶۵ فیصد سرمایه آن از طرف شش موسسه بصورت اسهام معین سرمایه گذاری شده و ۴۴ فیصد دیگر آن برای اهالی ک-نرها (سی فیصد برای چوب کارها) و ۱۳ فیصد برای سایر اهالی مشرقی يك فیصد برای اشخاص دارنده پول جزئی تخصیص داده شده تا تمام این طبقات از این منبع مستفید شوند و مراعات دیگری که برای اهالی مشرقی و چوبدارها از این ناحیه بعمل آمده این است که چوب دارها از فروش آن با تادیه ۲۵ فیصد قیمت دارای يك سهم می گردند و سایر اهالی مشرقی با تادیه ۵۷ فیصد قیمت سهم دارای يك سهم می شوند یعنی آنانی که شغل و پیشه شان چوبداری است و اجد شرایط مراعات ۷۵ فیصد و آنانی که صرف از ولایت مشرقی بوده و چوب تانك اندازه مرمعاش شان می باشد ۲۵ فیصد و اجد شرایط مراعات گردیده اند .

۲- از اقدامات مهم دیگر مدیریت شرکت ها یکی موضوع سهمیه بندی قره قل به اسم اشخاص و موسسات بود چه تا جائیکه مطابق لاین گرامی با اطلاع دارند در سال گذشته نظر به بلند رفتن قیمت گوشت در مملکت و با لکس پائین آمدن قیمت فروش قره قل در خارج از دو سال با این طرف پوست قره قل بازار خرید خود را در داخل تنزیل و تجار صادر کننده علی الرغم دوره های پر منفعت تجارتی قره قل میل و آرزوی دربارۀ خرید قره قل از مستحصین نمی نمودند و از جانبی هم روز بروز مصارف نگهداشت گوسفند قره قل در مناطق پیداوار آن در مملکت صعود می نمود و هم قیمت گوشت گوسفند در ضمن صعود تاثیر قیم بلند می رفت لهذا مستحصین قره قل و مال داران عرض اینکه در وقت تول قره قل اقدام به کشتار قره قل برای جمع آوری پوست می نمودند آن را برای کشتار و تبدیل رمه های قره قل بصورت گوسفندهای گوشتی نگهداری می کردند که این پیش آمد توجه شعبات مربوط و با لخصوص شعبات شرکتهای

وزارت اقتصاد ملی را به خود معطوف نموده و اخیراً برای اینکه از يك طرف از تبدیل شدن رمه‌های قره‌قل به صورت گوسفند ان گوشتی جاو گیری شود و از جانب دیگر مستحصلین از درك خرید و استهلاك محاصيل قره‌قل شان دچار خساره نشوند تجویز سهمیه بندی خرید و صدور قره‌قل از طرف وزارت اقتصاد ملی بعمل آمده و برای اشخاص و موسساتیکه سالها از منافع سرشار قره‌قل استفاده ننوده بودند سهمیه‌های تعیین گردید تا بصورت حتمی سهمیه‌های خود را خریداری و از آنجا بخارج صادر بنمایند چنانچه تا جاییکه قبلاً ذکر شده در سال ۱۳۳۳ نسبت به سال ۱۳۳۲ مقدار زیاد پوست قره‌قل بیشتر به خارج صادر گردید و این اقدام مفیدی بود که صادرات قره‌قل را از يك طرف و مستحصلین را از جانب دیگر حمایت و حفاظت نمود و مسلماً از کاهش تولیدات قره‌قل و احیاناً از بین رفتن تدریجی این جنس جلوگیری کرد .

۳- البته اقدامات دیگر که اساساً از وظایف مهم شعبه شرکتها بوده و شعبه مذکور نیز بر اساس وظیفه در آن باره رسیدگی نموده است همانا واریسی بر معاملات تجارتی شرکتها مادیونین آنها - و انحلال شرکتها و عوامل و مواجب آن بوده که درین موارد مطالعات و اقدامات لازمه و منقاضی را انجام داده است .

مدیریت عمومی احصائیه

اقدامات مهم و برجسته مدیریت عمومی احصائیه وزارت اقتصاد ملی را که امسال به اثر تشکیلات جدید و استخدام متخصصین احصائیه و بکارگماشتن ستارهای احصائیه وی داخلی و فارغ التحصیلان احصائیه از خارج «که از طرف وزارت اقتصاد ملی فرستاده شده بودند» بدان توفیق یافته است بر حسب ذیل خلاصه می‌نمائیم :

۱- تصنیف طبقه بندی بین المللی : البته مطالبین گرامی ملتفت اند که امروز اکثر ممالك متمدن برای هم آهنگ ساختن طبقه بندی مال التجاره تدابیری اتخاذ نموده اند که با اساس آن خلاصه می‌نمائیم .

میتوان به سهولت و به تصنیف امتعه وارداتی و صادراتی پرداخت چنانچه اهمیت این طبقه بندی توجه متخصصین موسسه ملی متحد را به خود معطوف نموده و بعد از مطالعات طولانی سیستم تصنیف بین المللی را روی کار آورده و به معرض استفاده ملل قرار داده اند که به همین اساس مدیریت عمومی احصائیه وزارت اقتصاد ملی نیز در سال ۱۳۳۳ طبقه بندی امتعه صادراتی افغانستان را به کمک متخصص احصائیه یو-نو (مستر مهاجن) به اساس تصنیف بین المللی روی دست گرفته و آنرا انجام داده است که امید است در آینده نزدیکی اموال وارداتی مملکت را نیز با اساس تصنیف بین المللی طبقه بندی بنمایند ولی باوجود اینکه شعبه مذکور اصول تصنیف بین المللی را در امتعه

واردات و صادراتی مملکت اتخاذ نموده بان هم مانند سایر ممالک برای رفع ضرورت خود مملکت به تصنیف علیحده که متکی باساس علمی است نیز پرداخته است .

۲- دایر نمودن کورس احصائیه : یکی از فعالیت های مهمی که در او اخر سال ۱۳۳۳ از طرف این شعبه به رهنمائی و ارشاد بناغلی عبدالملك وکیل وزارت اقتصاد ملی صورت گرفته همانا دایر نمودن يك کورس احصائیه تجارتی و مالی میباشد که صفحه درخشانی را در تاریخ احصائیه مملکت باز نموده است باین معنی که چون شعبه احصائیه یکی از شعبات تخنیکی و علمی در چوکیات تشکیلات وزارت خانه ها محسوب می گردد لهذا لازم بود از يك طرف ما مورینی که موظف با اجرای احصائیه میباشند باید اقلاً تعلیمات ابتدائی علم احصائیه را در یکی از کورس های احصائیه فرا بگیرند و از جانب دیگر متاسفانه نظر به نبودن کورس ها تاکنون شعبه احصائیه موفق نگردیده بود عده از ما مورین را در این رشته تربیه نموده و از ایشان در شعبات احصائیه استفاده می نمود لهذا بادر نظر گرفتن اهمیت احصائیه در مملکت مسئله تاسیس و افتتاح يك کورس مستعجله احصائیه وی را روی دست گرفت چنانچه در ماه عقرب کورس احصائیه از طرف جلالتماب وزیر صاحب مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی با مراسم مخصوصی افتتاح گردید کورس مذکور از طرف مستر مهاجن متخصص احصائیه یونو در هفتمه سه روز در وزارت مالیه تدریس می گردد درین کورس کلیه ما مورین احصائیه وزارت مالیه و وزارت اقتصاد ملی و ما مورین دیگری که ذوق تعلیم احصائیه را دارند شامل گردیده انتظار میرود در فرصت کوتاهی اثر خوب و مطلوب را در شق احصائیه در جامعه تقدیم نماید .

۳- ترتیب سالنهای احصائیه . ذوق مندان احصائیه اطلاع دارند که یکی از مراحل مهم احصائیه ارائه آن است که به زبان علمی « Presentation » گفته میشود . باید احصائیه بعد از جمع آوری و تنظیم به اسلوب علمی و عام فهمی نشر و بعرض استفاده ذوق مندان قرار داده شود این مدیریت برای میل باین منظور مهم احصائیه های چندین ساله را به اسلوب صحیح که حاوی هر گونه مطالب علمی است ترتیب نموده که عنقریب به شکل يك سالنامه بدسترس علاقمندان احصائیه قرار خواهد گرفت در این سالنامه احصائیه های صادراتی و وارداتی مملکت به تفریق ممالک و شاخص قیمت ها و اقلام مهم صادراتی مانند پشم، پخته، فرقه قل - دوده - میوه - و غیره مشاهده خواهد شد و از روی مطالعات مطالعین و علاقمندان به وضع تجارتی خارجی خود با کلیه ممالک بی خواهند برد و هر بیننده بیک نگاه سطحی از بازار های تجارت مطلع شده و به اقتصادیات ما آشنا خواهند گردید . این سالنامه دارای موضوعات متعددی بوده و هر موضوع ذریعه گراف ها ترسیم شده است .

۴- موضوع سیر تحول قیمت (شاخص قیمت ها) : در سال ۱۳۳۳ شعبه قیمت مدیریت عمومی احصائیه تمام قیمت های مواد اولیه شهر کابل را که در جمعیت تعمیم یافته و بالای هزینه زنده گی موثر می باشد از قبیل خوراکیه - پوشاکه - کرایه - و تنویر و تخمین و متفرقه جمع آوری و قیمت ۵۰ قلم اشیای مذکور را از سال ۱۳۱۶ باین طرف بروی دفاتر مربوط تهیه و گراف هائیکه سیر تحول قیمت را به مرور زمان نشان داده بتواند جهت استفاده مزین ترسیم و قیمت و بطور هفته وار بروی نرخ آزاد بازار تهیه گردید، است .

۵- اصلاح فورمه های وارداتی و صادراتی و الیه مسلم است که از یک طرف فورمه احصائیه های تجارتی که شباهت احصائیه گمرک در ولایات مختلف مملکت از آن استفاده نموده و قیمت اموال صادراتی و وارداتی بروی آن ثبت میگردد اهمیت بارزی را در امور احصائیه حایز است چه فورمه ها اولین مرحله جمع آوری ارقام احصائیه تجارتی محسوب شده و هر قدر مطالب مفید و جامع را احتوانماید به همان اندازه مفید تلقی گردیده و بهتر مورد استفاده قرار خواهد گرفت و از جانب دیگر متاسفانه فورمه های واردات فاقد بعضی نقاط اساسی بوده و نظر به مقتضیات علم احصائیه و استفاده که ازان در نظر است فورمه های مذکور قابل اصلاح دیده میشود لهذا مدیریت احصائیه امسال اصلاحاتی در فورمه ها از لحاظ اقتضات علمی احصائیه بعمل آورد و طوری درین سلسله موفقتنه پیش رفت که اکنون می توان گفت اساس یک دفتر منظم و علمی احصائیه که با دفاتر و میتد های احصائیه وی بین المللی مطابقت نمود و مراوده تجارتی افغانستان را از لحاظ دفاتر احصائیه وی تنظیم نماید در سال ۱۳۳۳ از طرف مدیریت عمومی احصائیه نهاده شده است .

شعبه اسعار و پولی

شعبه اسعار و پولی که وظیفه عمده آن مراقبت وضعیت عمومی پولی و اسعاری مملکت و رسیدگی به مسایل تجارتی تجار تبه خارجی اجرای ویزه های ورودی - ویزه های اقامت و دادن جواز نامه های ورود برای تجاریکه خواهش دیدن و مطالعه از منابع تجارتی و دستگای تولیداتی افغانستان را دارند، می باشد امسال گماکان به وظایف خود ادامه داده و بیک تعداد ازین گونه مراجعین که از روی آمدن در افغانستان و مطالعات تجارتی و صنعتی افغانستان را داشته اند جواز ورودی داده و مراجعات شان رسیده گی نموده و هکذا بعضی از مراجعات کمپنی های خارجی را در افغانستان بفرش دایر نمودن معاملات تجارتی و اجازه سیر و سفر در ولایات افغانستان مورد اجرا و رسیده گی قرار داده و در سلسله انجام وظایف در امور تحصیل بعضی باقیات اسعاری تجار تبه خارجی و ذمه اشخاص و موسسات داخلی و غیره اقدامات بعمل آورده است .

ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی:

ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی که اساس برای انکشاف و توسعه صنایع موجوده مملکت و ایجاد صنایع ضروریه دیگر در کشور داخل فعالیت های مطالعاتی و اقدامات عملی گردیده و میخواست مخصوصا با جلب سرمایه های خارجی در افغانستان بعضی صنایع لازمه بالخاصه صنایعی را که از لحاظ پیداوار مواد خام آن در داخل مملکت امکان ایجاد و تاسیس آن دیده می شود بوجود آورد قسمت زیاد توجه را با این نکته مطوف نمود و راجع به جلب سرمایه های خارجی در مملکت اقدامات موثری بعمل آورد که بعضا نتایجی نیز از آن بدست آمده و احتمال دارد در سالهای آینده اقدامات مذکور نتایج بهتر بار آورده و مملکت بتواند باین اقدامات امروزه ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی در آینده قریبی صنایع کوچک و بزرگی را براساس قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان در مملکت ایجاد نماید. اینک اقدامات برجسته ریاست مذکور را در ذیل خلاصه مینمائیم.

شعبه ماشینیه.

پیش از آنکه به تشریح اقدامات این شعبه به پردازیم لازم است خاطر نشان بنمائیم که ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی در تشکیلات سال ۱۳۳۳ دارای چهار شعبه عمده بوده که عبارت از شعبه ماشینیه، شعبه صنایع دستی، شعبه فنی و شعبه تدقیق و مطالعات میباشد که هر یک این شعبات دارای وظایف خاصی در رشته مربوط هستند. شعبه ماشینیه که بر کلیه مسایل ماشینیه فابریکات و غیره امور صنایع ماشین احاطه دارد درین سال اقدامات ذیل محصول تشبثات آن میباشد:

۱- شعبه ماشینیه ریاست صنایع براساس همان تشبثات اخیر دولت در قسمت وضع قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان و جلب این گونه سرمایه ها تا تاسیس و تکمیل صنایع زمینس را به سرمایه دولت مارك جرمنی اجازه داده که این شرکت کلیه انواع سامان الکتریکی فابریکه زمینس را در مملکت توريد کرده و ورك شایپهای صنعتی برای ترمیم سامان آلات تاسیس مینمایند و مشورت های فنی و تخنیک را در امور صنعتی بمقامات دولتی و موسسات صنعتی مملکت میدهد و تحویل خانه های مجهز مواد صنعتی برق را در کابل و غیره نمایندگی های خود تاسیس و تکمیل می نماید.

۲- از اقدامات دوم شعبه ماشینیه ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی تاسیس و تکمیل فابریکه سمنت سازی است که البته مطالعین گرامی با اطلاعی که درباره اهمیت و ضرورت تاسیس همچو یک موسسه در مملکت دارند، به اهمیت این

۱- اقدام خوب ملتفت و متحسناً اند. که در سال ۱۳۳۳ تعمیر فابریکه سمنت سازی در جیل السراج که از لحاظ دارا بودن مواد خام کافی و موقعیت مساعد جغرافیائی از هر گذر ترانسپورت و نزدیک بودن محل فابریکه در مرکز مساعدت های دیگر صنعتی محل خوب و قابل ملاحظه شناخته میشد آغاز گردید و شرکت تولیداتی سمنت بسر مایه ۳۰ میلیون افغانی تأسیس شد و اخیراً قرار دادی بین شرکت مذکور و کمپنی تخنوا کپیورت چکوسلواکیا به امضا رسید که کمپنی بر اساس قرار داد متذکره امور تعمیراتی و نصب ماشین آلات صنعتی فابریکه را متعهد گردید که پول آنرا نیز به چندین سال قسط و با شرایط نهایت مساعد از افغانستان حصول می نماید و وقتی این فابریکه شروع بکار می نماید روزانه چند تن سمنت تولید می کند که بادر نظر گرفتن احتیاج روز افزون مملکت از لحاظ افزایش مصارف سمنت این اقدام یک اقدام نهایت مهم و قابل توجه می باشد، همچنان شعبه ماشیننی وزارت اقتصاد ملی در سال ۱۳۳۳ مطالعات و اقداماتی درباره تأسیس و بکار انداختن دیگر فابریکه های سمنت سازی در سایر ولایات عمده مملکت نیز نموده و انتظار میرود در سالهای آینده نتایج آن با تأسیس فابریکه های چند سمنت سازی به ظهور برسد و مملکت از درک تولید سمنت از خارج به کلی مستغنی گردیده و یک قلم عمده مصارف اسعاری کشور در داخل مملکت ذخیره گردد.

۲- همچنان شعبه ماشیننی ریاست صنایع در سال ۱۳۳۳ بمنظور تأسیس یک فابریکه سگرت سازی پروژه تأسیس یک فابریکه سگرت سازی را به داری ظرفیت تولیداتی روزانه (۱۲۰۰۰۰) عدد سگرت طرح و مراحل مقدماتی تأسیس فابریکه مذکور را طی نموده که انتظار میرود فابریکه مذکور عنقریب به سرمایه ۱۰۰۰۰۰۰۰ افغانی از طرف سید نعیم و عبدالعلی تجار تأسیس و شروع بکار بنماید البته اقدام تأسیس فابریکه سگرت سازی و توسعه تدریجی آن در مملکت که از طرف این شعبه روی دست گرفته شده با مصارف و استهلاك موجوده این ماده یک اقدام با اهمیت و درخور تذکر بوده و وقتی فابریکه مذکور به کمک و مساعدت ریاست انحصارات دولتی تأسیس می شود باز هم از یک مقدار زیان از مصارف اسعاری مملکت در خارج کاسته شده و اسعار آن برای تکافوی بعضی ضروریات صنعتی دیگر در داخل مملکت ذخیره میگردد.

۳- امسال شعبه ماشیننی ریاست صنعتی برای اینکه از آبهای چشمه شفا مزار شریف برای بکار انداختن دستبندی تنویر برق آبی مزار شریف و تدویر بعضی فابریکه ها صنعتی که در نظر است متدرجاً در آنجا تأسیس شود استفاده بعمل آید و درباره وضعیت عمومی آبهای محل مذکور مطالعه دقیق صورت بگیرد سروی دستگاه برق آبی چشمه شفا را با کمپنی زمینس قرارداد نمود که کمپنی زمینس متخصصین و مهندسین مربوطه را

در امر سروی مذکور موظف ساخته است که البته به اثر راپور کمپنی مذکور اقدامات لازم در باره استیفا ده از دستگاه برق چشمه شفا و آبهای مربوطه آن بعمل خواهد آمد و دو دستگاه برق به قوه مجموعه (۵۰۰۰) کلیوات تاسیس و به کار انداخته خواهد شد در حالیکه تمام قوه تنویر برق مرکز کابل و به شمول بعضی نقاط دیگر مملکت از ۱۹ الی (۱۰۰۰۰) کلیوات در حال حاضر تجاوز نمی نماید .

۳- در سالهای قبل برای اینکه شرکت نساجی که جنبه های صنعتی را دارد تقویه شده و قدرت خرید ماشین های صنعتی و تاسیس فابریکات نساجی را پیدا کند چنین تجویز به عمل آمده بود تا به نام سهم نساجی یک مقدار پول از تجار و مؤسسات دارنده امتیاز پوست قره قل اخذ میشد در سال ۱۳۳۳ چون از یک طرف این مؤسسه تقویه شده و به پاستاده است و از جانب دیگر لازم است بعضی از حقوق دیگر صنایع مملکت تقویه شود. لهذا تجویز شد تا تجار و مؤسسات مذکور پول جداگانه پوست قره قل را برای تقویه مالی طبقه مالدار و صنایع روستائی به بانک زراعتی تحویل بدهند تا این مؤسسه جدید تشکیل انداختن مؤسسه بوت دوزی است که این مؤسسه نیز با اسم بوت دوزی اقبال در سال ۱۳۳۳ سرمایه ابتدائی (۲۰۰۰۰۰) افغانی در مرکز کابل تاسیس گردید . منظور از تاسیس این شعبه حمایت از طبقه پیشه بوت دوزی چرم گری و امثال آن میباشد که شعبه مذکور متدرجا صنعت و پیشه بوت دوزی را با توريد ماشینهای لازمه و غیره حمایت و تقویه خواهد نمود و این صنعت را بنوبه خود متدرجا بحد کمال خواهد رسانید و در صورت تقویه سرمایه بتاسیس مؤسسات دیگر و توسعه تشکیلات خود مؤسسه خواهد پرداخت .

۴- البته مطالعین ارجحند مطلع اند که از صنایع بسیار مفید و باستانی ولایات شمالی افغانستان یکی هم ابریشم بافی است و این صنعت که با پیشه پبله وری و استحصال ابریشم از سالیان مدیدی باین طرف در ولایات مذکور ادامه داشته پارچه جات ابریشمی ، آنچه ها و غیره در آنجا ساخته و بافته میشود امسال برای اینکه توجه در امور صنعتی ابریشم آنجا بعمل آید و موضوع پبله وری و تولیدات پارچه جات ابریشمی در آن سامان مورد توجه قرار گیرد شعبه صنایع دستی ریاست صنایع تاسیس یک مؤسسه صنعتی بافت و پارچه جات ابریشمی را در آقچه تجویز نموده مؤسسه را بنام مؤسسه صنعتی حاجی عبدالقادر ابریشم باف اجازه تاسیس داده است که این مؤسسه سرمایه ابتدائی (۱۰۰۰۰۰) افغانی شروع بکار نموده و در امور استحصال و تولید پارچه جات ابریشمی به ذرائع آلات و دستگاه های دستی اشتغال ورزیده است .

۵- از آنجائیکه حضور اعلی حضرت همایونی نظریه علاقه خاصیکه ذات ملوکانه شان

در مورد توسعه و انکشاف امور صنایع مملکت و رفع مشکلات و معضلات صنعتی - صنعتگران کشور دارند . و امسال بوزارت اقتصاد ملی ارشاد و توصیه فرموده بودند تا مطالعات عمیق و مدلی درباره مشکلات طبقه صنعت پیشه تمام ولایات مملکت و امکان رفع مشکلات شان بعمل آید و وسایل انکشاف آن فراهم شود .

شعبه صنایع دستی ریاست صنایع درین باره مطالعاتی نموده و نتایج مطالعات را که ذریعه اطاق های تجارت ولایات و غیره صورت گرفته جمع آوری و آنرا تحت مطالعه عمومی قرارداداده که تحقیقات و مطالعات مذکور شامل کلیه صنایع محلی از قبیل صنایع بافت مثل انواع بافت های پارچه قناویر ، فالین و غیره ، رنگ آمیزی صنایع مذکور صنایع مسگری - آهن گری - زرگری - چرم گری - بوت دوزی و امثال آن میباشد .

۶- همچنان برای اینکه تنظیم و انکشافی در امور صنایع فالین بافی که یکی از صنایع عمده و باستانی کشور افغانستان است پدید آید و مردمان مربوطه به این صنف و پیشه از تنظیم و تجویز مفیده تمرکز سرمایه و بکار انداختن آن بصورت مجموعی و تمرکز در این شق برخوردار شوند و آهسته آهسته صنایع فالین بافی افغانستان از لحاظ رنگ آمیزی دیزاین و غیره انکشاف بنماید و قوت پولی برای انکشاف تدریجی آن پیدا شود ، امسال در اواخر سال ۱۳۳۳ شعبه صنایع دستی طرح تشکیل یک شرکت فالین بافی دیگری را بنام شرکت « صنایع ملی میمنه » در میمنه ریخته که این شرکت به اشتراک مساعی شیاغلی عبدالکریم کوهی و شیاغلی محمد رحیم شیدا که اولی بحیث رئیس و دومی بحیث معاون و یک عده از مردمان دیگر آنچادر میمنه بسرمایه ابتدائی (پانزده لک) افغانی و انتهای چهل لک افغانی بوجود آمده امید است که شرکت مذکور باساس توفیقیکه از تاسیس آن میرود در راه انکشاف صنایع فالین بافی آن سامان مصدر فعالیت و تولید نتایج مطلوبی گردد .

۷- در اثر تجویز ریاست صنایع که در سنه ۱۳۳۳ برای اینکه اصول رنگ آمیزی فالین و غیره بصورت فنی و علمی برای رنگ آمیزان فالین و دیگر صنایع بافت دستی صفحات شمال تدریس گردد چند نفر از رنگ آمیزان مربوطه میمنه ، اندخوی و دولت آباد در مرکز کابل از طرف شرکت صنعتی میمنه تحت تعلیم و تمرین فنی رنگ آمیزی گرفته شده و بعد از دوره شش ماه بدادن امتحان فن رنگ موفق و شهادت نامه از طرف شرکت موصوف با مضاء ریاست صنایع و متخصصین رنگ برای آنها داده شده و معلمین مذکور به اوطان شان اعزام گردیده اند که در آنجا تحت مراقبت و نگرانی شرکت صنعتی میمنه شروع بکار نموده اند . امید میرود با ترتیبات فوق و تجاویز دیگریکه در آینده گرفته شود نقص رنگ آمیزی صنایع فالین و غیره بکلی اصلاح شده و مخصوصا رنگهای پخته با سلوب مرغوبی در صنایع فالین عمومیت پیدا کنند .

۸- امسال با انكشافی كه در مورد صنایع قالین بافی و آزاده تولیدات آن پدید آمده است بطور مجموعی (۱۴۸۰۷۶۶) متر معادل ۴۱۳۴۰ تخته قالین و قالینچه از مملكت بخارج صادر شده است .

۹- امسال برای اینکه در امور رنگ آمیزی قالین و دیگر پارچه جات صناعتی مملكت وامثال آن از لحاظ و فرت و زیادت توريد رنگهای جوهری پخته تسهیلاتی فراهم گردد و ضمناً باعرضه رنگ کافی قیمت رنگ صعود نماید شعبه صنایع دستی اجازه توريد (۵۰۰۶۸۶) یوندر رنگهای پخته جوهری را به تجارت وارد كنده داده است . شعبه تدقین و مطالعات .

۱- چون یکی از وظایف اساسی شعبه تدقیق و مطالعات بررسی مجلات اخبار و كتنكهای ارسالی آتشه های اقتصادی افغانستان در خارج است كه مسلسل باین شعبه میرسد شعبه بعد از غور و ملاحظه كتنكها و مجلات مذکور را از حیث ارتباط موضوع بمراجع آن ارسال و توزیع نموده و همچنان نظر بملاحظه كتنك و مجلات وارده معاونت ها و همکاری های معلوماتی به تماماء دوائر وزارت خانه ها بعمل آورده است و ترجمه بعضی از موضوعات مهم و قابل اهمیت صنعتی - تجارتی - مالی و غیره را به مجله اقتصاد و جریده ثروت و غیره تقدیم کرده است .

۲- از اوایل سنه جاری بر اساس قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان اقدامات لازمه در باره جلب توجه کمپنی های خارجی بر اساس اقدامات تبلیغی و مطبوعاتی در باره قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان بعمل آمده و توجه کمپنی های صناعتی و تجارتی ممالك خارجی را بموضوع سرمایه گذاری در افغانستان جلب نموده اند چنانچه با اثر این تبلیغات و اقدامات بعضی از ممالك خارجی پیشنهاد آوردن سرمایه های خارجی را به افغانستان به شعبات مربوطه مملكت داده اند كه تحت غورو مطالعه گرفته شده منجمله در این سلسله كمپنی زیمنس آلمانی و اخیراً كمپنی ما روبینی جاپان می باشد كه كمپنی ما روبینی مطابق قانون سرمایه گذاری مبلغ (۵۰۰۰۰) دالر را برای ساختن و بكار انداختن يك فابریكه چینی سازی متقبل شده و فرار داد آن هم بین شركت اتحادیه پنبه قندوز و كمپنی مذکور بامضاء رسیده است این كمپنی در قندوز تاسیس شده و روزانه پنج هزار پارچه چینی تولید خواهد نمود بر علاوه این دو كمپنی كه یکی آن به جاپان و دیگران به آلمان غربی مربوط است از كمپنی های ممالك دیگر اروپائی و آسیائی به شمول ۴ كمپنی جاپانی به مبادله و مطالعه قانون سرمایه گذاری افغانستان اظهار علاقه نموده اند كه كه نسخ مطبوع قانون مذکور به آنها فرستاده شده و پیشنهادات شان در باره سهام شدن آنها در این

موضوع مواصلا کړده است که منجمله از کمپنی های چند گانه جاپانی در دوران طی مراتب قانونی آن میباشند .

۳ - مصروفیت دیگر این شعبه در خلال سال ۱۳۳۳ جمع آوری قوانین موضوعه کشور جمع آوری فوتوهای اشخاص برجسته شقوق صنعت و حرفت همچنان فوتوهای تماماً فابریکات مملکت بوده که جهت اطلاع و معرفت مالک خارجی و علاقه مندان درباره مسایل مربوطه به امور اقتصادی تجارتی صناعتی افغانستان بصورت کتابی تدوین و اخیراً به کمک و معاونت شعبه اقتصادی افغانستان درهند به زبان انگلیسی به منصفه اشاعه قرار داده خواهد شد امید میرود که کتاب مذکور بحیث یک راهنمای امور اقتصادی افغانستان توجه و علاقه مطالعین را با امور صنایع حرفت و تجارت این مملکت جلب بنماید و مخصوصاً در ساحت سرمایه گذاری خارجی در افغانستان روشنی بیشتری بیندازد .

همکذا شعبه تدقیق و مطالعات در خلال سال ۱۳۳۳ زیر به نمایندگان افغانستانی در خارج و شعبات اقتصادی مملکت در مالک مختلفه جهان یک تعداد کتاب و قوانین تجارتی و صناعتی اقتصادی و غیره را از مالک مذکور جمع و بر سرمایه معنوی کتابخانه وزارت اقتصاد ملی که در نظر است در فرصت کوتاهی و بصورت یک کتابخانه مکمل عرض وجود بنماید افزوده است .

مدیریت عمومی تفتیش .

مدیریت عمومی تفتیش وزارت اقتصاد ملی که وظیفه آن مراقبت و رسیدگی بر امور تحقیقات و تفتیش دوائر وزارت اقتصاد ملی و موسسات اقتصادی میباشد امسال نیز بر اساس ایجاب و وظیفه امور مربوطه رسیدگی نموده و دوسیه های مختلفه را که عبارت از دوسیه های نسبتی اختلاف مبالغ ۲۰۰۰۰ - افغانی مدیریت فوائد عامه ولایت هرات - دوسیه ساخته کاری امضاء شاغلی معین وزارت اقتصاد - دوسیه گرفتاری (۱۸۸) جلد پوست قره قل - دوسیه تفتیش شرکت نساجی جیل السراج - نساجی گل بهار - دوسیه تفتیش شرکت بخاند - شرکت یووالی مشرقی - ریاست عمومی اطاقهای تجارت مرکز - شرکت های اتحادیه مزارشریف و بلخ - ریاست اطاق تجارت مزارشریف - دوسیه تفتیش کارهای نمایندگی چغه سرای شرکت یووالی مشرقی و نمایندگی فابریکه برق مشرقی - شرکت پشتون فندهار - تفتیش مرکز و نمایندگی کابل شرکت پشتون یووالی مزارشریف و غیره میباشد تحت مطالعه و غور قرار داده و نتایج تفتیش و نظریات هیئت مفتشین را به مقامات مربوطه سپرده است .

شعبه کار و کارگر .

۱ - درین سال نیز هیئت کار و کارگر به تعقیب مشاهدات گذشته بسلسله مشاهدات خود درباره چگونگی اوضاع کارگران و معامله کار فرماها با کارگران و صورت تطبیق اصول نامه کار و کارگر تا اوایل سال جاری تمام موسسات ملی و دوائر دولتی مرکز و مربوطات ولایت کابل را که عبارت از موسسات و دستگاههای (تولیدی - صنعتی و طباعتی) باشد گردش و واریسی نموده و اوضاع عمومی موسسات و غیره را از لحاظ ارتباط امور کار و کارگردیدن کرده و پورهای دربارشان بازرسی کرده و پورهای پس از مشاهدات خود با نظریات اصلاحی ترتیب و بمقامات مربوطه سپرده اند که پورهای شان بملاحظه مقام منیع صدارت عظمی نیز رسانیده شده و نظریات اصلاحی آنها بفرض تطبیق ذریعه فرامین مقام صدارت عظمی به وزارت خانه ها و موسسات مربوطه تفویض گردیده است .

۲ - در باب مراجعاتیکه از طرف کارگرها و کار فرماها نسبت به مسایل طرف علاقه آنها از لحاظ امور کار و کارگری باین شعبه بعمل آمده مراجعات طرف غور و مداقه قرار گرفته و به آن رسیدگی شده است و وصایای لازمه مطابق مقررات قانون کار و کارگر در آن باره داده شده است .

همچنان بمراجعات کارگران (بیکار) که آرزوی کار را داشته و باین شعبه مراجعه نموده اند شعبه کار و کارگر بتاسی از نظریات بهیخواهان حکومت مقبوه که همیشه رفاه و آسایش طبقات ملت را در نظر دارد و مراجعین مذکور (بدوائر و موسسات کارگری) معرفی و از مراجعت شان یسببانی شده است که تعداد این مراجعین و مکاتبتیکه در آن مورد صادر گردیده عبارت (۳۷۰) نفرو نمبر مکتوب می باشد .

۳ - جهت تلافی و جبران وقایع و صدماتیکه به بعضی از کارها در اثنای کار واقع و رایور اطلاع آن منجبت مکلفیت و مراقبت وقتاً فوقتاً بمدیریت عمومی کار و کارگر از مراجع مربوطه واصل شده از طرف اداره تعقیبات لازمه بعمل آمده و موسسات و دوائر مربوطه را که (کارگردان مشغول وظیفه بوده) بایفای وظایف و وجایب آنها در مقابل کارگرو با و ارباب حقیقی براساس قانون کار و کارگر مستغف ساختن و از آن حمایه نموده است .

۴ - امسال شعبه کار و کارگر برای حل منازعات فیما بین کارگرو کار فرما پروژة قرارداد کارگر و شاگردی ترتیب و آنرا بغرض غور در کمسیون منتخبه ارائه داده و در اطراف آن غور و مطالعه جریان دارد که البته پس از تصمیم قطعی کمسیون مراتب کابی پروژة قرارداد های متذکره بغرض تطبیق به تمام موسسات و دوائر ذی علاقه فرستاده خواهد شد .

۶ - شعبه کار و کارگر امسال نیز به گردآوری و ترتیب احصائیه کارگرها تیکه در حقوق مختلف کار و صنایع مملکت مصروف کار و فعالیت می باشند مشغول بوده و همچنان راجع به ترتیب احصائیه و دسته بندی اشخاصیکه در مملکت دارای فعالیت های صنعتی و اقتصادی و امسال آن می باشند نیز مصروف کار بوده و سعی می نماید این دسته بندی و احصائیه را که طرف علاقه مفرط موسسه کار جهانی است بصورت طبقه بندی تهیه و تکمیل نماید .

۷ - فورمه های مخصوص متحدالشکل احصائیه وی شامل ستون ها و جداول مخصوص حدوث واقعات دفتر سوانحات و احصائیه تولیدات ، گراف عمومی هر موسسه از طرف شعبه کار و کارگر ترتیب و درین سال باهدایات لازمه به تمام دوائر و موسسات کاری کشور فرستاده شده است تا براساس آن اجراات نمایند .

۸ - برای قبول دعوت موسسه بین المللی کار چپته شمول (درسی و هفتمین کنفرانس عمومی موسسه بین المللی کار که در ماه جون ۱۹۵۴ - مطابق ۱۳۳۳ منعقد شده بود) اقدامات و ترتیبات لازمه اتخاذ و از طرف حکومت افغانستان شاغلی نورالحق خان کفیل مامور رتبه دوم وزارت اقتصاد ملی بحیث نماینده افغانستان در کنفرانس مذکور اعزام و شرکت ورزیده و را پوری درباره کنفرانس مذکور و توضیح نقاط مشمولین کنفرانس و مقتضیات اصلاحی امور کارگران درباره وضع عمومی کارگران ترتیب و به شعبه کار و کارگر سپرده است .

۹ - در اوایل سال جاری تا زمانیکه اداره یونو . و وزارت اقتصاد ملی تماس داشت شعبه کار و کارگر در انجام امور محوله باموسسه مذکور نیز همکاری نموده است .

۱۰ - بر علاوه اقداماتی که درباره کنوینشنها و ریکا مندیشنهای موسسه کار جهانی بعمل آمده و پیشنهادات مذکور در آن مورد طرف قبول حکومت افغانستان واقع گردیده و به تصویب دارالشورای ملی و ریاست عالی اعیان رسیده است صورت تصاویر و غیره آن را جهت اطلاع عامه درجراید و مطبوعات کشور منتشر نموده است .

۱۱ - در موقعیکه شاغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی متصدی امور وزارت اقتصاد ملی شدند درباره تشکیلات و وظایف مدیریت عمومی کار و کارگر نیز واریسی و مطالعه نموده ایشان نظربه اطلاع از اهمیت و چگونگی مسایل کار و کارگر و فعالیت ها و تشکیلاتیکه امروز در تمام ممالک جهان بغرض تنظیم امور کار و کاری و تامین و تضمین حقوق و بهتر ساختن اوضاع کار و فراهم نمودن وسایل رفاه و آسوده حالی کارگران از نقطه نظر تامین و تعمیم عدالت اجتماعی بعمل آورده میشود بادر نظر داشتن تعهدات و مسئولیت هاییکه افغانستان در مقابل موسسه بین المللی کار دارد اوضاع موجوده کار و کارگران مملکت را چه از لحاظ

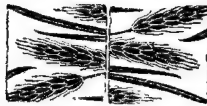
مراعات حقوق کارگران و چه از جهات اداره و تنظیم کافی و قناعت بخش ندانسته تجویز نمودند تا مسایل و موضوعات مربوطه به کار و کارگر با عموم دریک کمیسیون صلاحیت دار طرف غور مزید قرار گرفته و کمیسیون نظریات خود را درباره تعدیل و اصلاح برخی از مواد قانون کار و کارگر به شعبه مربوطه بدهند تا شعبه آنرا مورد غور قرار دهد در تشکیلات و وظائف و صلاحیت شعبه و مقررات موجوده و نزدیک ساختن آن به مصالح بیشتر کارگران و کارفرمایان و همکذا تعدیل تشکیلات اداری شعبه کارگر و تعیین وظائف و صلاحیت شعبه مذکور و غیره امور مربوطه باین موضوع غور نموده نظریات را تثبیت و پروژدهای لازمه آنرا مهیا نمایند تا درباره تطبیق آن اقدامات لازمه صورت بگیرد چنانچه با اساس این نظریه کمیسیونی برای انجام این وظیفه تعیین و هما نا کمیسیون مذکور از تاریخ (۲۲) سنبله ۱۳۳۳ شروع بکار نموده و کمیته های را موظف نمودند که کمیته های مذکور همین اکنون نیز جهت گردآوری معلومات و مواد مصروف کار اند. همچنان بناغلی عبدالملک برای تکمیل تشکیل شعبه کار و کارگر و رفع نقائص تشکیلاتی شعبه مذکور نیز نظریات خود را به کمیسیون مذکور ارائه داده سفارش نموده بودند تا درباره تشکیل شعبه و موظف ساختن اشخاص با صلاحیت درین شق مطالعاتی به نمایند.

ریاست فیصله منازعات تجارتی:

ریاست فیصله منازعات تجارتی یا محاکم تجارتی که از سالیان چند در افغانستان تشکیل شده و از چندین سال باین طرف با تشکیلات محدودی به کمک چند نفر اعضای انتخابی از بین طبقه تجار و یکنفر رئیس انتصابی از طرف دولت ایفای وظیفه می نمودند ولی نظر بکسب اهمیت روز افزون مسایل تجارتی در مملکت و نقص تشکیلات از نقطه نظرایجاب حقوق بین المللی مسائل تجارتی، از یک طرف تشکیلات موجوده آنها کافی دیده نمیشد و از جانب دیگر با تشکیلات موجوده محاکم تجارتی تأمین سرعت و انتظام در کار و بهتر ساختن طرز اجرای کار از نظر حقوقی برآورده نمی گردید، لهذا امسال بناغلی وکیل وزارت اقتصاد ملی در زمره سائر اصلاحات خود در امور تشکیلات دوائر اقتصادی و غیره، اهمیت حقیقی این موضوع را تبارز داده و برای اینکه مفکوره اصلاح محاکم تجارتی عملی گردد کمیسیونی را مرکب از متخصصین و حقوق دانان مملکت بحیث کمیسیون مطالعه درباره مسائل محاکم تجارتی تعیین نمود، کمیسیون مذکور پس از تعاطی افکار و مطالعه وضع عمومی تجارتی و حدوث وقایع منازعه وی تجارتی در حال حاضر و آینده مملکت موجودیت محاکم ابتدائی تجارتی در هر ولایت و حکومت اعلی رایك امر ضروری و حتمی دانسته نظریات خود را درباره تعدیل و تشکیل محاکم تجارتی موجوده و وظائف وزارت اقتصاد ملی در قسمت اصلاحات وضعیت حاضر محاکم مذکور بوزارت اقتصاد ملی پیش کردند که پس از غور و مداخله ثانی اولیای امور و وزارت اقتصاد ملی تعدیل تشکیلات موجوده

و توسعه تشکیل محاکم تجارتي در سرتاسر مملکت منظور شده و نظر به تشکیل جدید، محاکم ابتدائی را در تمام ولایات و حکومتات اعلی تشکیل کرد و علی الرغم سابق محاکم مرافعه و تمیز محاکم تجارتي را در مرکز بصورت مستقل در تشکیلات جدید گرفته و همچنان محکمه تمیز تجارتي نیز بصورت جداگانه در مرکز تاسیس گردید که محکمه مذکور دارای یک رئیس و ۷ نفر اعضاء می باشد و دو نفر اعضای علی البدل نیز انتخاب میشود که رئیس و اعضای این محکمه از بین اشخاص حقوق دان و با تجربه در امور تجارت به اساس پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی و تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری ذات شاهانه مقرر میشوند در محاکم تجارتي علاوه بر اینکه اعضای انتصابی آن از جمله اشخاص حقوق دان انتخاب میشوند از جمله اشخاص با تجربه و مربوط به طبقات تاجر نیز اعضای بصورت انتخاب در نظر گرفته شده است که با عملی شدن این تشکیل طوریکه مسلم است از یک طرف سرعت در کار و انتظام کار در سرتاسر مملکت از لحاظ مسایل منازعه و ی تجارتي ایجاد خواهد شد و از جانب دیگر از لحاظ عدم تشکیلات محاکم در سائر نقاط مملکت مساوی تجارتي سیر طبیعی را که در آینده به خود گرفتگی است ضایع نمی نمایند.

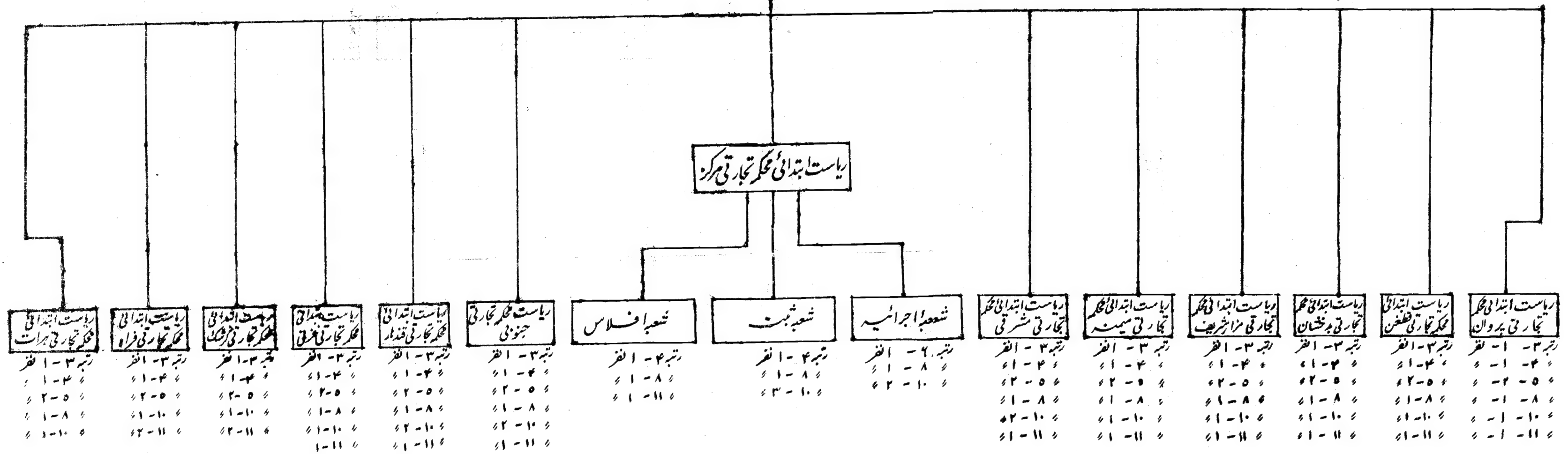
اکنون برای اینکه اصلاحات در محاکم تجارتي را نسبت به سایرهای سابق بیشتر روشن نمایم به طبع گراف تشکیلات سابقه و جدید محاکم تجارتي می پردازیم:-

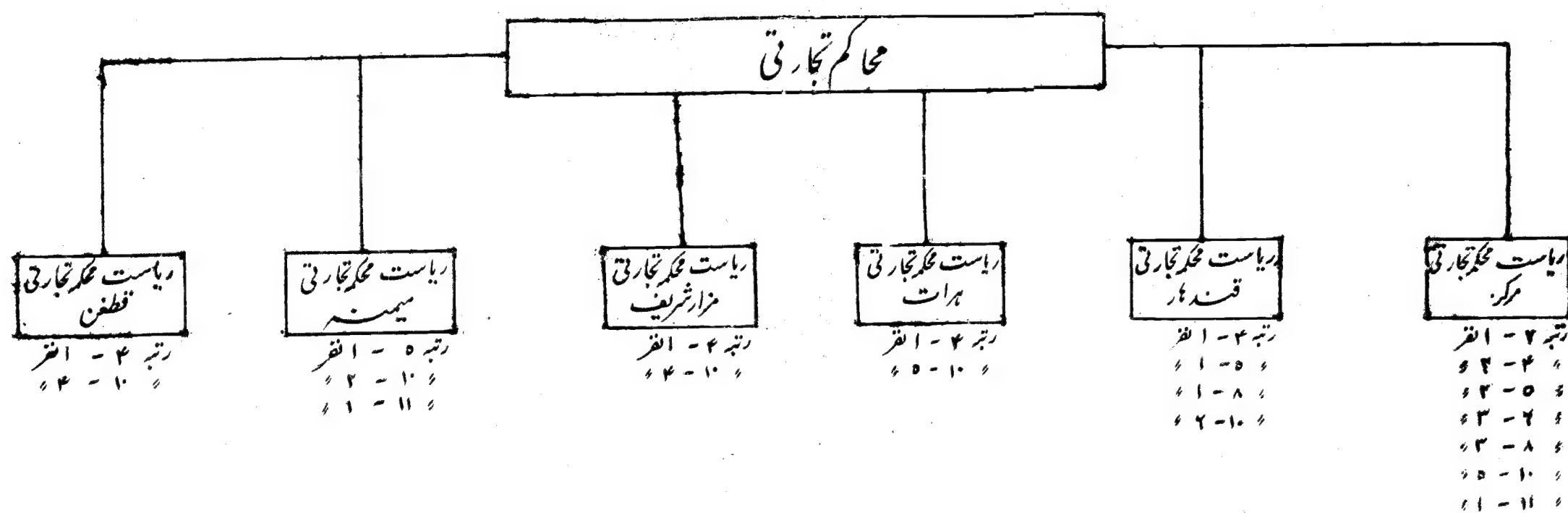
ریاست تمیز محکمہ تجارتی

شعبه ارقمباط

ریاست مرافعه محکمہ تجارتی

محکم تجارتی

۱: ریاست تمیز از طرف انجمن و وزارت اقتصاد ملی بدون منظوری بود و انجام نمیکرد
۲: مزاحه ریاست اطلاع تجارت هر ولایت
۳: اعضای محاکم تجارتی ولایات انتخابی است و معاش کاتب رتبه (۱۰) را
افزودند.

امور وزارت فوائد عامه

وزارت فوائد عامه در ردیف سایر امور حیاتی مملکت وظایف و مسئولیت های خیلی مهم و سنگینی را بدوش داشته و با ارتباط مستقیم در پیشبرد رشته های حساس و بزرگ حیاتی، مدنی، اجتماعی مربوط به امور (عمرانی، ساختمان، مواصلاتی و انکشاف منابع و اسباب ثقلیات و سرسبزی کشور) سهم باری دارد.

از پهلوی دیگر مملکت با مقتضیات وضع کنونی عصر و زمان و ایجابات فعلیه میهن به فعالیت ها و پیشرفت های سریع امور اصلاحاتی و (ساختمان) عصری و مدرن آرزو مند بوده اصلاحات و شیرازه بندی های سریع و انجام کارات نام تمام و عقب مانده رامیل مفرط و نیازمندی دارند.

وزارت فوائد عامه نیز این نیاز مندیها را احساس نموده پیوسته در اثر نظریات بهیخواهانه و رهنمائیهای نیک و مفید حکومت (که آنهم از آمال ملت سرچشمه گرفته) با علاقه قلبی و میل مفرط بکار آغاز و داخل صحنه فعالیت گردیده است.

اینک در جریان سال ۳۳ با پیدا شدن امکانات بدو اب وسیله انجمن فنی (مهندسين و انجمنران) لائق خویش به طرح پلانها و پروژه های جامع و نقشه های مفیدی توفیق یافته و به منظور پیشبرد و انجام این منظور پروگرام های صحیحه فنی ترتیب و جنبه های برجسته و حساس پروگرام مرتبه را تحت نظر گرفته اولتر از آن راه و نقاط حساس و نافع داخل صحنه عمل گردیده تا بتواند در قدم نخستین تمام نواقص و پسمانیهای امور نیمکاره مربوط را تلافی و به سوی تکامل پیش ببرد - و سپس قدم نافعتری دیگر در کار بردارد که از همه جهات محتاج الیه کشور مملکت بوده و بنیان آنرا اساسی و مستحکم گذاشته با تمام قوا و نیروی فعال آن دنبال نموده بقواندو باالنتیجه آنرا متین و استوار نگهدارد. با این پر نسیب و نصب العین وزارت فوائد عامه در جریانات امور سنوی ۱۳۳۳ بکار های که در مرکز و ولایات انجام داده و موفقیت حاصل نموده است و به قسمت های ذیل منقسم میباشد ذیلاً توضیح میگردد .

الف :- در مرکز :

- ۱- در قسمت پلانها و نقشه های فنی
- ۲- « تهیه مصالح و سامان و لوازمات
- ۳- « تعمیرات
- ۴- « بند و نهر

- ۵- در قسمت معابر و سرك سازى و پلها و پلچك ها و معبرها .
- ۶- « » « میخانیکى و ماشینى و موترها و آلات تخنیکى .
- ۷- « » « برآوردهاى تفتیشى

ب :- دروایات :

- ۱- در قسمت تعمیرات .
 - ۲- در قسمت معابر و سرك سازى ، پلها ، پلچك و معبرها .
- اجراآت مدیریت عمومى فنى!
- مدیریت عمومى فنى كه وظیفه مستقیم آن ترتیب نقشه جات و برآوردهاى اولی امورات تعمیراتى مملكت است در جریان سال ۱۳۳۳ وظایف ذیل را انجام داده است .
- (۱) نظر به تقاضای وزارت امور خارجه ، وزارت اقتصاد ملی ، وزارت صحتیه ، وزارت دفاع ملی و غیره موسسات نقشه هاى تعمیراتى طرف احتیاج و ضرورت شان ذریعه عزتمند انجنیر ایرس بروكمن و عزتمند مندلیر مستخدمین وزارت فوائد عامه ترتیب و توسط مدیریت عمومى فنى بمراجعه فرستاده شده .

الف :- ذریعه انجنیر ایرس بروكمن مهندس (۹۷ نسخه)

ب :- « عزتمند مندلیر » (۶۸ »)

ج :- « » مستر گرل » (»)

- (۲) نظر به خواهش وزارت مخابرات ، وزارت زراعت ، وزارت معارف ، وزارت مالیه ، وزارت صحتیه و سائر موسسات دولتى و غیره نقشه هاى تعمیراتى طرف ضرورت و احتیاج شان كه ذریعه مهندسین داخلى و معاونین مهندس مربوط وزارت فوائد عامه ترتیب و از مدیریت عمومى فنى مربوطه بمراجعه ارسال شده است (۱۴۷ نسخه)
- (۳) بر حسب خواهش وزارت خانه ها و موسسات دولتى و غیره از روی نقشه هاى مرتبه ذریعه معاونین مهندس مدیریت عمومى فنى وزارت فوائد عامه كاپی گرفته شده است . (۲۰۲۸ نسخه)

- (۴) در اثر فرمایش دوائر مملكتى و موسسات رسی از اول جوزا ۱۳۳۳ الى اخیر برج عقرب برآوردهائیکه اخذ و طور دو نقله بمراجعه از طریق مدیریت عمومى فنى فرستاده شده است . (۱۶۷۱ نسخه)

اجراآت مدیریت عمومى تهیه مصالح

- الف :- سامانیکه از خارج وارد و در ظرف سال ۳۳ به دوائر مربوط تسلیم داده شده :-
- ۱- سامان سرك سازى از قبیل ماشین هاى سنگ شكنى ماشین گریدر و پرزه جات رول انجن هاى دیزلى و غیره لوازمات .
- ماشین هاى مذکور

- ۲- غربالهای سیمی و لوازم آن جهت تعمیرات ۲۰ قلم
 - ۳- بیرفهای مهندسی و غیره لوازمات ضروریه آن ۱۲۰ قلم
 - ۴- سامان و لوازم قنداقهای برمه کاری با سامان فالتوی آن ۸۲ قلم
 - ۵- روغنیات برای ماشین های متذکره
 - ۶- آرمیرها ۳ قلم
 - ۷- آلات امتحان معدن ۱۰ قلم
 - ۸- گوینامیترها که درجات مختلفه دارد (۲۶) قلم
 - ۹- آلات سرنگ پرفانی ۴ قلم
 - ۱۰- سامان برق برای تعمیرات ۱۰ قلم
 - ۱۱- پمپ های تیلی با لوازم آن ۱۵ قلم
 - ۱۲- سمنت از جمله (۳۵۰۰ تن) (۱۵۰۰) تن
- ب- سامان خارجی که از بازار کابل بصورت قرار داد تهیه و بدسترس شعبات مربوط گذاشته شده .
- ۱- برای کارات تعمیر هوتل کابل سامان برق، تشنا، چوب ارچه، چوب جوز، و غیره (۵۲۰) قلم
 - ۲- برای کارات تعمیر قصر بزرگ سامان تعمیراتی از قبیل رنگ باب قلفك چپراست و غیره (۶۳) قلم
 - ۳- برای کارات تعمیر تاج بیگ سامان تعمیراتی از قبیل رنگ باب قلفك چپراست و غیره (۴۳) قلم
 - ۴- برای کارات تعمیر چهلستون، سامان تعمیراتی از قبیل چوب جوز چوب چهار تراش و غیره (۶۸) قلم
 - ۵- برای کارات تعمیر گاراج های آغا علی شمس، سامان تعمیراتی، چوب چناری، چهار تراش سیم جالی و غیره (۱۱۶) قلم
 - ۶- برای کارات تعمیر مقبره اعلیحضرت شهید سنگ باب، قلفك، چپراست گرنده و غیره (۱۳) قلم
 - ۷- برای کارات تعمیر استدیوم، سامان تعمیراتی، چپراست، میخ سیمی، قلفك و غیره (۴۵) قلم
 - ۸- برای کارات تعمیر اتومات سامان تعمیراتی چوب چناری، چهار تراش، سمنت آهن و غیره (۷۸) قلم
 - ۹- برای کارات تعمیر، تعمیر صدارت عظمی سامان تعمیراتی سمنت، سامان برق، آهن گول و غیره (۷۰) قلم

۱۰- برای کارات تعمیر مدیریت معا بر سامان سرک سازی ، بیل، مارطول، کدال، چیل، سرنگ و غیره . (۱۳۰) قلم

۱۱- برای کارات تعمیر بند و نه رسامان مربوطه آن بیتومن، مارکول، سمثت، بوری و غیره . (۱۲) قلم

ج: مواد داخلی که بغرض اجرای کارات تعمیرات تهیه و اکمال گردیده .

۱- سنگ گزک ۴۰۰ دانه

۲- سنگ سالنگ ۳۰۰ متر مربع

۳- خشت پخته ۰۰۰۰۰ (۱۴۸۶۲۰۰) قالب

۴- چونه کلو خه ۰۰۰ (۱۸۰۶) خوار

۵- گچ پخته (۱۲۰) »

۶- صندله (۴۲) »

۷- سنگ پارچه (۶۷۲) متر مربع

۸- ریگ دریائی (۱۰۰۰) صندوق

۹- جفله دریائی (۵۲۰) »

۱۰- چوب ارچه چهار تراش (۴۲۶۸) دانه

۱۱- چوب چناری (۹۹۷۰) »

۱۲- چوب ارچه سوخت (۱۵۹۴) خوار

۱۳- سرش کمان وطنی (۱۲۰) سیر

۱۴- آهن جامه باب داخلی (۳۰) »

۱۵- خشت سمتی (۲۰۰۰۰) دانه

۱۶- خشت کپریل (۴۰۰۰) »

۱۷- چوب چهارمغزی (۲۷۷۸) فوت مکعب

د - مواد خارجی کار آمد وزارت فواید عامه که در بین سال بخارج فرمایش داده شده و قسمتی آن در ارض راه و مقداری هم در شرف چالانی

جانب افغانستان است .

۱- دایمننت (۸۰۷۸۵) کیلوگرام

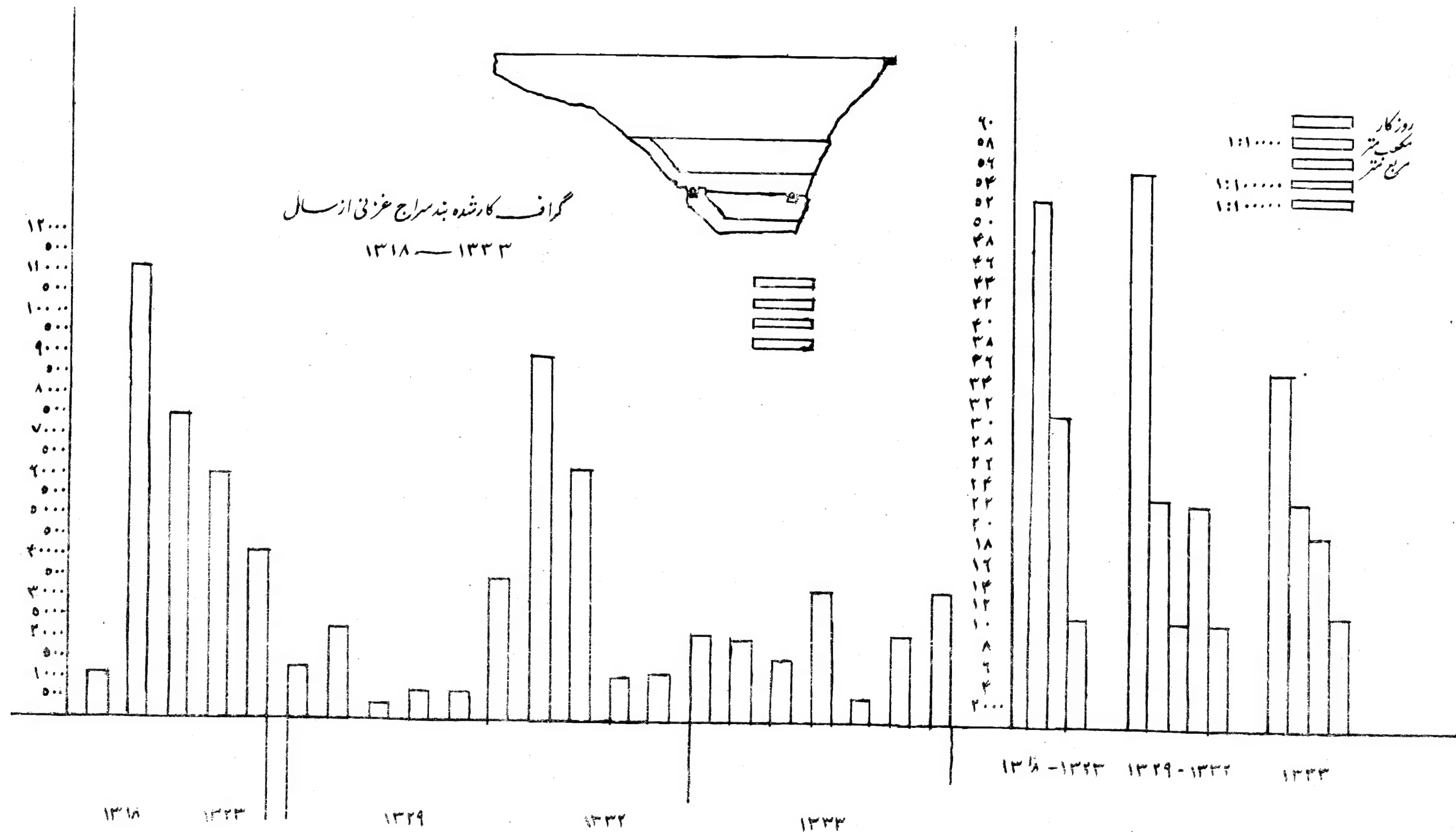
۲- پتافنی (۱۹۰۰۰۰) دانه

۳- فلیته (۳۹۵۰۰) دانه

۴- تاج برمه (۲۰۰۰) »

۵- پلاستیک (۲۲۷۵۰) فوت مربع

۶- لینو لیوم (۵۳۲۰) متر

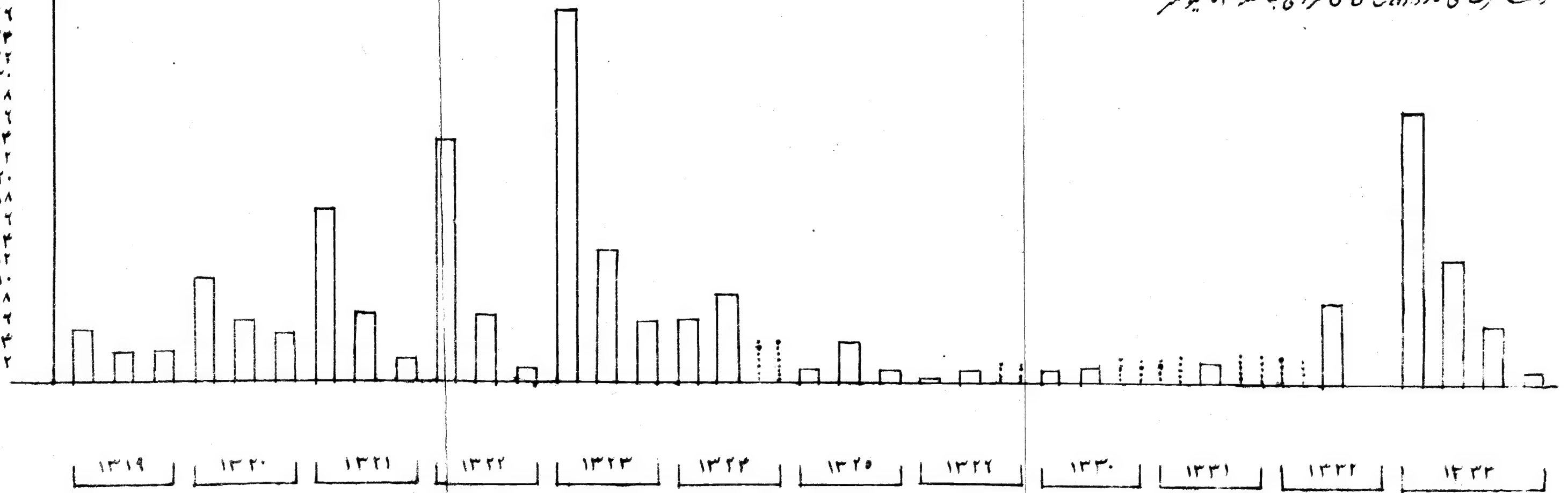

گرفتن کار شده کی شرکت تنگی فارو بحساب متر تکعب ۱۳۳۳ - ۱۳۱۹

تا فاصد ۹۲ کیلومتر از دهن تنگی الی شرکت کند و بیا

گراف شرکت تنگی فارو از دهن تنگی الی سرودی بفا صد ۵۲ کیلومتر

۴۸
۴۶
۴۴
۴۲
۴۰
۳۸
۳۶
۳۴
۳۲
۳۰
۲۸
۲۶
۲۴
۲۲
۲۰
۱۸
۱۶
۱۴
۱۲
۱۰
۸
۶
۴
۲

- ۷ - سرش مخصوص لیشو لبوم (۳۰) پیپ
- ۸ - سیم کو یل (۳۵۰۰۰) متر
- ۹ - سامان تشناب معه ۵۹ قلم سامان مربوطه آن برای سه صد تشناب
- ۱۰ - آهن گول (۸۹۰) تن
- ۱۱ - بیغو مین (۵۰۰۰) کیلوگرام
- ۱۲ - کاغذ عایق (۵۵۰۰) متر مربع
- ۱۳ - سنگ چرخ تیز کاری ۵۰۰ عدد
- ۱۴ - آهن چادر نا لیدار ۱۰۰۰۰ تخته
- ۱۵ - آهن چیات ۱۴۲۰۰ »
- ۱۶ - میخ پیچی هر رقم (۱۷) تن
- ۱۷ - قلفك در و ازه (۸۰۰۰) دانه
- ۱۸ - چپر است » (۸۰۰۰) »
- ۱۹ - زنجیر دروازه (۲۰۰۰) »
- ۲۰ - آئینه عمارتی (۲۶۰۰) »
- ۲۱ - آهن پتی (۵۰) تن
- ۲۲ - دستگیر در و ازه (۸۰۰۰) دانه
- ۲۳ - چکش سنگ شکنی (۱۹۰۰) »
- ۲۴ - مار تول (۱۴۳۰) »
- ۲۵ - سمئت (۶۷۱۵) تن مساوی (۱۳۴۳۰۰) بوری
- ۲۶ - بیل سه نوك (۱۲۰۰۰) دانه
- ۲۷ - بیل چار نوك (۲۰۰۰) »
- ۲۸ - کلنگ دو سره (۸۲۳۵) »
- ۲۹ - جبل (۱۲۰۰) »
- ۳۰ - سرنگ (۲۰۰۰) »
- ۳۱ - خیمه سائری (۴۲۰) باب
- ۳۲ - سامان متفرقه (۳۰) قلم
- ح ۰ - سامانیکه بمذیریت های فوائد عامه و لایات و حکومتات اعلی فرستاده شده است .
 - ۱ - به مدیریت فوائد عامه پروان .
 - ۱ سمئت پاکستانی (۶۰) بوری
 - ۲ - چوب ارچه (۱۶۰) دانه
 - ۳ - به مدیریت فوائد عامه و لایت قطن .

- ۱ - آهن گول (۸۰۶) سیر
 - ۲ - سمټ پا کستاني (۳۵۰) بوري
 - ۳ - آهن چپات (۵۳۰) تخته
 - ۴ - آئينه دو ميلی (۵۶۰) دانه
 - ۵ - ميخ سيمي (۲۹) سیر
 - ۶ - سرش کمان (۱۶) »
 - ۷ - چپر است (۱۹۰) جوړه
 - ۷ - دستگیر (۱۱۵) »
 - ۹ - قفلک (۱۳۴) دانه
 - ۱۰ - خشت ويچ جستی (۳۷۴۴) »
 - ۱۱ - پلکی سربى (۳۷۴۴) »
 - ۱۲ - پلکی جستی (۷۴۸۸) »
- (۳) به مدیریت فوائد عامه بدخشان .

- ۱ - چوب ارچه (۳۵۰) دانه
 - ۲ - آهن گول (۲۳۶) سیر
 - ۳ - آهن چپات (۱۵۶) تخته
 - ۴ - آئينه (۱۵۳) دانه
 - ۵ - قلم آئينه بری (۱۵۰) بوري
 - ۶ - سمټ پا کستاني (۱۵۰) بوري
 - ۷ - پلکی جستی (۳۷۴۴) دانه
 - ۸ - ميخ سيمي (۲۴) سیر
 - ۹ - چپر است (۹۸) جوړه
 - ۲۰ - دستگیر (۵۷) جوړه
 - ۱۱ - قفلک (۶۷) دانه
 - ۱۲ - خشت ويچ جستی (۱۸۷۲) دانه
 - آهن گول (۶۸) سیر
- (۴) به مدیریت فوائد عامه ولايت مزار شريف
- ۱ - چوب چهار تراش (۳۰) دانه
 - ۲ - آهن گول (۹۸۳) سیر
- (۵) به مدیریت فوائد عامه غزني .
- ۱ - سمټ پا کستاني (۲۰۰) بوري

(۶) جهت کاربند سراج غزنی.

- ۱ - سمیت چرمینی (۸۹۰) بوری
- ۲ - سمیت پاکستانی (۸۶۱۵) »
- ۳ - ماشین سمیت کن (۲) پایه

(۷) بمدریت فوائد عامه ولایت مشرقی.

- ۱ - تپ غسل معه سامان متعلقه آن (یک) دانه
- ۲ - مکان کاشی معه سرپوش (۷) دانه
- ۳ - نل جستی یک انج بطول ۴۵۰۶ متر (۶۷) دانه
- ۴ - نل سربی (۱۶) متر
- ۵ - کلاک سمیتی ۴ انج (۸) دانه
- ۶ - نل سمیتی ۴ انج (۴۷) دانه
- ۷ - سمیت پاکستانی (۱۰۰۰۰) بوری
- ۸ - سامان تشاب (برای ۱۶) تشناب مکمل (۴۳) قلم

(۸) بمدریت فوائد عامه ولایت کابل

سامان تشاب برای ۱۶ تشناب (۴۵) قلم

(۹) بمدریت فوائد عامه حکومت اعلیٰ فراه.

سمیت پاکستانی (۳۲۳) بوری

(تعمیراتیکه در سال گذشته نیمکاره و تحت کار نشان داده شده بود در هذالسنه تکمیل شده و حسب ذیل است)

- ۱ - کار تعمیر میدان تماماً به پایه تکمیل رسیده.
- ۲ - » » هوتل جدید دارالامان تکمیل شده
- ۳ - » » مطبخ وزارت مالیه به پایه تکمیل رسیده
- ۴ - » » کدام دهمزنگ » » »
- ۵ - کارات تومیم کدام ریشخور » » »

درفسمت تعمیرات تحت کار هرگز

(۱) تعمیر مقبره اعلیحضرت شهید رحمت الله علیه

میعار کار شده گی در سال ۳۳ از قبیل سنگ مرمر و سنگ الک و سنگ گزک ساخت فابریکه حجاری و نجاری وغیره که ذریعهریگ و سمیت نصبزینته ها و پایه ها گردیده :-

(سنگ الک ۱۵۱ متر مربع) ۱۸۱ متر
(سنگ گزک ۳۰ »)

(۲) تعمیر هتل کابل

میعار کار شده هتل کابل در جریان سال ۳۳ نسبت به سالهای گذشته خیلی اطمینان بخش بوده و پیشرفت سریعی نموده است با اطمینان خاطر باید گفت امسال در سلسله کارات این تعمیر بزرگ موفقیت خوبی دست داده و حتی این قسمت عمده از اطاقهای فوقانی طبقه دوم با تشنابهای مربوطه و و رنگهای غیر ضروریات آن در اواسط سال به پایانه تکمیل رسیده و در ایام جشن استقلال وطن عزیز برای پذیرائی و رهايش مهمانان محترم آماده و طرف استفاده قرار گرفته بود. باز هم کارات آن پیوسته تا اواخر سال مطابق پروگرامهای سرتیبه جاری بوده و پیش برده شده.

الف- معماری-۱

۱۹۸ متر مکعب

۱- کانکریت سمنت

۳۸۱ متر مربع

۲- فرش بیتومین

۳- کجج مالی سقف شیره چونه و گچ استرکاری ریگ چونه و سمنت ترمیمات استرکاریهای نصب فل و برق، شیفته

۶۵۲۸ متر مربع

چونه صحن اطاقها

۴- کارهای متفرقه معماری از قبیل خشت کاری خام کاهگل کاری و تسطیح ویران

کاری و غیره امور جمعاً

۲۲۰۴ متر مکعب و

متر مکعب و متر مربع

میعار کار شده بحساب

۲۱۱۲ متر مربع

۵- خشت سمنتی رنگه که ذریعه بناء و مز دوز کاران در خود تعمیر ریختناده

۱۰۸

۱۲۲

۵۳۲۱ دا نه

و فرش شده

قسمت سنگ شانی-۱

۱- سنگهای مرمر رقم قلم کار گزک و بغرا و تره خیل ساخت فلایک

حجاری و نجاری نصب موضع . . . ۱۱۳۳۵۳ دا نه

۲- استوک پایه گول از سنگ الك . . . (۵۰) دا نه

ب- نجاری :-

۱- کلسین و دروازه های جدید در آمد . . . (۳۵۰) متر مربع

۲- نصب و اصلاح کلسینهای دروازه های حجاری و نجاری (۲۸۶) باب

۳- ورق شانی قاب و تبنسنگ میزهای بوفه پیزاره ها قاب چفتی گول تسمه کاری

و غیره از چوب چهارمزن (۱۴۶۹) متر مربع ارچه جمعاً . . . (۹۰۰) متر طول

تعمیر پل جدید ۹ برجہ غزنوی

فوتوی عقب بند سراج غزنوی در موقع باز کردن آب

تعمیر سہت شمالی ہوٹل کابل

۴- كتاره ارچه نې فرش زیر فیچی واصلح فیچی ها فرش راه روی چهار کنج قاب
های تشناب ها و غیره امور متفرقه نجاری . . . (۱۰۶۶۵) متر مربع
۵- ویران کاری دروازه های سابقه ذریعه نجارها . . . (۳۴۶) باب
ج- بسته کاری :-

- ۱- لوزمات و سامان تشناب از قبیل تب های غسل مکمل الا اسباب کمو دها بدی
سیفون لیکن با سامان متعلقه آن و غیره ضروریات تشناب های مذکور نصب موضع (۹۱) دانه
- ۲- فل جستی و سربی نصب موضع . . . (۷۴۴) متر
- ۳- فل سمتی » » (۹۰) فوت
- ۴- فل چودنی » » (۲۷۲) دانه
- ۵- پای شویه کالر چودنی زانو خم سه دهن نصب موضع . . . (۲۶۸) »
- ۶- کلاک سمتی . . . (۱۳) »

د- حلبی سازی :-

آهن پوش و فاوه های پوشش تعمیر هوتل کابل . . . (۲۸۰) متر مربع
(۴) تعمیر ارگ مبارک

الف - کارات معماری .

- ۱- قسمت سنگ کاری یخته خشت کاری پلستر کاری ذریعه
ریگ چونه کج کاری رقم خشت نما خشت سمنتی محبس
کانکریت ریوی و غیره
(۱۲۶۵۰۸) متر مکعب

۲- فرش از سنگ رخام برش فایر یکه . . . ۵۰۰ متر مکعب
۳- نصب سنگ الک . . . ۱۰۰ — » »

- ۴- » » » رقم کار . . . ۱۵۰ — » »
- ۵- » » » گزک . . . ۲۱۰۰ — » »
- ۶- » » » مرمر سفید . . . ۲۵۲۱ — » »
- ۷- » » » قرغ سرخ . . . ۳۵۰ — » »
- ۸- » » » سبز تسمه . . . ۴۱ — » » (۶۴۰۳)
- ۹- » » » خواجه بغرا . . . ۲۳ — » »
- ۱۰- » » » سالنگ . . . ۳۱۲ — » »
- ۱۱- » » » رخام قندهار . . . ۱۵۹ — » »
- ۱۲- » » » سفید روی کش دیوار . . . ۱۵۲ — » »
- ۱۳- » » » چپاستون کنکره دیوار . . . ۸۵ — » »
- ۱۴- » » » کر نیز دهن دانه . . . — » »

روی صاف کچا لک دار ۳۰۰ متر طول

- ۱۵- » » » پایا به بافت برش ۱۰۰۰ » »
 ۱۶- » » » رویکش پایا ۹۰۰ » » (۲۲۰۰) متر طول
 ۱۷- » » » گزک رویکش کچا لک دار غلط و کولک دار (۲۰۰) متر مربع

ب- کارات نجاری.

- ۱- فرش دوم از چوب ارچه که ذریعه سرش کمان نصب شده (۸۰۵) متر مربع
 ۲- پیزاره » » (۸) » »
 ۳- مسطح » » (۵۰۴) » »
 ۴- ورق شانی دیوار کمان تبنگ و غیره (۱۸۵) » »
 ۵- فرش حاشیه از چوب چهارمغز (۸۲) » »
 ۶- گچ کاری (۱۱۸) » »
 ۷- قالب چهار مغزی پرکت از چوب توت (۶۱) » »
 ۸- چفتی رقم نیم گول. چورسی. ارچه (۱۳۰۰) متر طول
 ۹- ساختمان در وازه های ارچه ئی بمعنه قاب تبنگ
 ورق شانی و کلهکین های ارچه ئی (۵۱) عدد
 ۱۰- سر پرده از چوب ارچه ورق شانی شده (۴۰) »

ج- کارات متفرقه.

- ۱- تل دوانی (۵۶) متر مربع
 ۲- کتاره زنجیره (۶) » »
 ۳- دروازه برنجی (۱۲) » » (۱۴۸) متر مربع
 ۴- پنجره آهنی (۸) » »
 ۵- پنجره آهنی (۲) » »
 ۶- آهن پوش از مس (۶۴) » »
 (۵) تعمیر ریاست گمرک کابل (قسمت برنده آن)

الف- معماری :-

- ۱- خشت کاری پخته شیفته انداختن ریگ چگونه چلفه . . . (۱۶۳) متر مکعب
 ۲- پلستر کاری ریگ چگونه چلفه . . . (۱۴۳۰) متر مربع
 ۳- سیم کل و کاگل کاری . . . (۹۹۰) »

ب- نجاری :-

- فرش چوب ارچه. فیچی و تبنگ ها (۱۰۶۴) متر مربع

ج- حلبی سازی :-

نصب آهن چادر چپات بالای قیچی ها . . . (۱۵۷۲) متر مربع
۵ تعمیر اتومات :-

کار تعمیر تیلو نخا نه اتومات که تحت اثر وزارت فوائد عامه و به اساس يك قرارداد جدا گانه توسط اتحادیه کار اونیمک بتاريخ ۲۸ سنبله ۳۳ مطابق نقشه و پروژه مرتبه آغاز و بصورت پخته کاری و کانکریته کاری تحت فعالیت عمرانی گرفته شده است تا اخیر سال ۳۳ يك قسمت بیوشش سوم و قسمت دیگر به پوشش دوم و قسمت سومی بیوشش اول رسیده است. باقیمانده کار آن نیز بهمان ترتیب تحت کار است .

۶ :- تعمیر گاراجهای واقع فابریکه آقا علی شمس .

کارات تعمیر گراج های مذکور در جریان سال ۳۳ طبق نقشه و پلان و مطابق پروگرام مرتبه پیشرفت شایانی نموده که اکثراً به پوشش و پاییه نهائی خویش رسیده امور جاری آن نیز روبه تکمیل است.

۱- فعالیت شق نجاری آن از قبیل قیچی پوش فیه های تعمیر قیچی هموار دروازه های درآمد و کلکین ها چهارخانه های سقف برای گچ کما آنها قالب های کانکریته و غیره جمعاً (۶۰۰۰) متر مربع

۲- پیشرفت شق معماری آن از قبیل سنگ کاری پخته، خشت کاری سمنت، خشتکاری پخته، کانکریته، پلستر چونه ریگ و غیره (۳۰۰۰) متر مربع

۳- قسمت حلبی سازی (آهن پوش) گاراج ها (۲۳۷۰) متر مربع

۷ تعمیر غازی استدیوم :-

معمار کار شده گی معماری آن در سال ۱۳۳۳ از قبیل فرش خشت پخته، فرش صندله انگاف کاری پلستر کاری و غیره جمعاً (۸۱۱۷) متر مربع

۷ تعمیر قصر چهل ستون :-

کارات تعمیر قصر چهل ستون در سال ۳۳ پیشرفت خوبی نموده میتا کار شده گی معماری نجاری سنگتراشی آن

۱- سنگ تراشی و نصب آن ذریعۀ سمنت و ریگ :-

سنگ زرنیک ۸۱ متر مربع

سنگ سبز خواجه یفر ۴۲۱ » »

تسمه از سنگ سیاه ۴۰۵ » »

» » » بالای پیزاره ۴۲ » »

- قاپ دروازہ از سنگ مرمر ۱۴۳ »
 کر نیز کلکین » » ۲۵ »
 فرش اطاق از هر نوع سنگ ۲۰ »
 قاپ دروازہ از سنگ گزک ۲۵ »
 سلاطین بالای کلکین ها
 از سنگ مرمر و سنگ الٹ ۲۲ »

« بقیہ امور سنگ شانی تعمیر چهل ستون »

نقل صفحہ گذشتہ از بابت سنگ تراشی و نصب آن (۴۷۳)

- (۱) زینہ از سنگ مرمر ۰۰۰ (۶۳) یت
 (۲) قاپ دورسہ کمان استگاہ موتر از سنگ گزک ۰۰۰ (۳۰) متر طول

ب- قسمت معماری :-

- ۱- سنگ خشت کاری سمبست ۰۰۰ (۲۷) متر مربع
 ۲- پلستر کاری ۰۰۰ (۱۴۰۰) »
 ۳- نمدمالی اطاق ها از گچ و چونه ۰۰۰ (۲۵۰) »

ج- قسمت نجاری :-

- ۱- ساختمان دروازہ های در آمد و نیم دور قفسچہ ۱۵ متر و کلخانہ کلکین های رویکار و سر پرده ها از چوب ارچہ (۴۵) باب
 ۲- دروازہ در آمد ورق شانی از چوب جوز ۰۰۰ (۱۳) باب
 ۳- قاپ های کانکریت برای پایه های دوطرفہ زینہ عمومی (۱۰) قالب
 ۴- سر پرده کلکین برای اطاق کلخانہ بطول ۱۵ × ۴ متر (۱) »
 ۵- کولک چفتی عقب دروازہ پیزارہ و تسمہ از چوب چوز (۱۳۷۰) متر طول

۵- تعمیر قصر بزرگ :-

گرچہ معماری کار شدہ کی در امور نجاری معماری سنگ شانی و رنگمالی در قصر دارالامان در خلال سال ۳۳ جریان داشته و قسمت حجاری و نجاری آن پیشرفت اطمینان بخشی نموده است کہ قسماً امور ورق شانی های دروازہ ها سا ختمان کتارہ ها و غیرہ از چوب جوز و همچنان ساختمان دروازہ های در آمد و کلکین روی کا رو نصب آهن جامہ ها و سطح از چوب ارچہ تہیہ و بکار بردن خشت های کیریل ضرورت تر میم آهن پوش ها و سنگشانی های پیزارہ ها و غیرہ احتیاجات عمده آن بہ صورت عموم انجام و کارات متباقی نیز بہ اساس نقشہ ویلان مرتبہ تحت کار است .

میعار کار شده گی

الف) معماری :-

- ۱- نصب خشت کپریل جهت ترمیم آهن پوش (۴۰۰۰) دانه
- ۲- خشت کاری پخته پلستر کاری و غیره (۳۸۰) متر مربع

ب) سنگتراشی :

- ۱- یزاره اطاق بیضاوئی ۱۲۰ - متر مربع
- ۲- » » » از سنگ مرمر ۲۰ » » »
- ۳- سنگ شانی زینه باغ از سنگ چهل ستون ۱۰۰ - » » (۲۹۴) متر مربع
- ۴- بخاریهای بیضائی از سنگ مرمر کار شده ۴۰ - » »

ج) نجاری :

- ساختمان دروازه و کلکین مسطح و غیره ۱۹۳۹ - متر مربع

د) رنگ مالی :

- ۲- سفید کاری (۹۷۰) متر مربع
- ۲- اشوک کاری (۱۵) » »

(۱۰) تعمیر قصر تپه تاج بیگ :

میعار کار شده گی تعمیر قصر تپه تاج بیگ که مربوط با امور ساختمان داخلی اطاقها و بعضی ترمیمات که در خلال سال جاری بوده از این قرار است .

الف) معماری :

- ترمیم حوض ، گچ مالی ، گل کاری ، جمعاً (۸۳۵) متر مربع

ب) نجاری :

- ۱- ساختمان دروازه های جدید ۱۳ باب
- ۲- ساختمان یزاره ، گولک ، سروبالای یزاره قاب و تپنگ ترمیم کماندار ، چورس ، جمعاً ۴۳۸۰ - متر مربع
- ۳- ساختمان ترنگ و ترمیم فیچی ها ۱۱۰ » »
- ۴- کارات متفرقه از قبیل نصب آهن جامه ۱۲۵ - باب
- ۵- آینه جدید شاندو شده ۳۲۵ - دانه

(۱۱) تعمیر مسجد پابرشا :

کار تعمیر مذکور ناتمام و برای آینده تحت اجرا است .

(قسمت تعمیرات ولایات و حکومت اعلیٰ)

- (۱) اجراءات مدیریت فواید عامه ولایت هرات
- ۱- تعمیر دارالحکومگی الف معماری
 - ۲- ترمیمات شفاخانه (خشت کاری بخته) (سنگ کاری) (کافکریت)
 - ۶۲۸ متر مکعب ۱۴ متر مربع ۳۰ متر مربع
 - ۳- « باغ شاهی » (کاشی کاری) « سنگ خشتی »
 - ۱۱۳ متر مربع ۶۰ متر مربع ۳۸۰ دانه
 - ۴- « مستوفیت استرسمنت پلستراز چونه سنگ انگاف کاکل کاری
 - ۵- « مدیریت مخازرات ۲۶۲ متر مربع ۱۲۵ متر مربع ۷۷ متر مربع ۷۰۰ متر مربع
 - ۶- « قلم مخصوص رنگ آمیزی مختلف سفیده کاری
 - ۱۶۳۴ متر مربع ۵۳۲۰ متر مربع

ب- نجاری

- دروازه های درآمد و کلبین های روی کار
- کتابخانه چوبی (۵۰) متر مربع (۱۷۰) متر مربع
- (۲) اجراءات مدیریت فواید عامه مزار شریف :
- تعمیر نشیمن مدیر معارف :
- سنگ کاری فرش خشت بخته، کاکل کاری و غیره چوب چناری
- (۱۲۸ متر مکعب) (۱۵۰ متر) (۱۴۱ متر مربع) (۲۰۰ متر طول)
- (۳) اجراءات مدیریت فواید عامه میمنه :
- ۱- تعمیر گدام پلچراغ (سنگ کاری بخته) (خشت کاری بخته) (فرش خشت بخته) (سنگ خشتی)
- ۹۵۷ متر مکعب ۲۳۴ متر مکعب ۴۳۰ متر طول ۷۰ دانه
- ۲- « شرین تگاب (پلستر چونه) (۵۴۵) متر مربع
- ۳- ترمیم شفاخانه ملکی
- (۴) اجراءات مدیریت فواید عامه پروان :
- ۱- تعمیر مکتب بازارک پنجشیر-سنگ کاری-خشت کاری بخته-استرسمنا چونه-کاکل کاری
- ۲- « « اشتراگرام ۲۶۷ متر مکعب ۱۲۰ متر مکعب ۵۰۰ متر مربع ۹۵۰ متر مربع
- (۵) اجراءات مدیریت فواید عامه حکومت اعلیٰ بدخشان :
- ۱- تعمیر مکتب بهارک جرم
 - ۲- « خاش جرم
 - ۳- « « درواز

- ۴- تعمیر مدیریت مطبوعات الف ب معماری
(سنگ کاری پخته) (خشت کاری پخته) (سیم گل)
- ۵- «مستوفیت دارای ۱۲طاق ۱۵۸۲ متر مکعب ۲۵۶۹ متر مکعب ۱۰۷۱ متر مربع
- ۶- «الحاقیه شفاخانه ۱۰» (کاگل کاری وغوره گل) (امور متفرقه معماری)
- ۷- «جدید حکومت اعلیٰ ۹۶۷۲ متر مربع ۸۷۰ متر مربع
- ۸- «الحاقیه مدیریت مخبرات

ب . . نجاری . .

- ۹- تعمیر جدید کدام مرکز دروازه های در آمد و کلکین های روی کار (۲۹۲) دانه
- ۱۰- «داش پخت مصالح
- ۱۱- « « « « تلگرافخانه
- ۱۲- «تحویلخانه
- ۱۳- «ترمیم استیشن رادیو

(۶) اجراآت مدیریت فوائد عامه حکومت اعلیٰ غزنی :

- ۱- تعمیر کدام جفتو الف معماری
- ۲- «فره بانغ (سنگ کاری پخته) (خشت کاری پخته) (فرش خشت پخته)
- ۳- «اندر ۳۴۸ متر مکعب ۱۵۰۵ متر مکعب ۱۶۰۰ متر مربع
- ۴- «مقر (فرش خشت سمنتی) (سنگ خشتی زینه) (انگاف سمنتی)
- ۵- «مکتب ۵۳ متر مربع ۶۰۰ دانه ۱۰۴ متر مربع
- ۶- «شفاخانه ب . . نجاری و رنگمالی

- ۷- «تهیه مصالح هندسراج (چوب ارچه) (چوب چناری) (میخ سیمی) (رنگ روغنی)
- ۸- ترمیم مکتب متوسطه ۴۸۱ دانه (۴۸۱ دانه) ۴۰ سیر ۴۴۱۶ متر مربع

۷- اجراآت مدیریت فوائد عامه ولایت جنوبی .

- ۱- تعمیر دازا الحکومتگی : قسمت معماری منزل دوم آن بکلی تکمیل شده ۱ طاق مجلس نا نخوری آشپزخانه متعلقه آن نیز به پلایه تکمیل رسیده است .
- ۲- تعمیر رستوران بالای کوتل خسته کندو در منزل قسمت معماری آن تکمیل و باقی امور نجاری آن تحت کار است .
- ۳- تنها نه میرز که : قسمت معماری آن تکمیل و باقی امور نجاری آن تحت کار است .
- ۴- تعمیر تلگرافخانه . . . تحت کار است .

قسمت دوم تعمیرات جنوبی

- ۱- تعمیر حکومت کلان خوست : يك قسمت عمده آن به پوشش رسیده کارات باقی مانده تحت کار است

روز کار	۱۰۰ مرد کار
۳- کانکرت ریوی:-	
حجم کار	۲۱۲۵ مکعب متر
روز کار	۲۱۰ نفر بنا
» »	۱۰۰۲۵ مرد کار
» »	۱۵۰۵ مرکب کار
» »	۳۷۳ انجار
» »	۱۷۵ آهنگر
۴- سنگ کاری:-	
حجم کار	۱۵۲۴ مکعب متر
روز کار	۱۰۱۶ بنا
» »	۳۹۱۷ مرد کار
» »	۱۵۴۸ مرکب کار
۵- انگاف، کاری:-	
مقدار کار	۳۲۹۹ مربع متر
روز کار	۷۹۳ بنا
» »	۲۳۳ مرد کار
۶- پالاش قیر در روی کانکرت:-	
مقدار کار	۴۲۳۰ مربع متر
روز کار	۵۰۰ مرد کار
۷- پلاستر کاری اطراف تونل در روی پالاش قیر:-	
مقدار کار	۵۸۳ مربع متر
روز کار	۱۴۵ بنا
» »	۱۰۵ مرد کار
۸- گندن تهداب بند:-	
حجم کار	۲۱۵۲ مکعب متر
روز کار	۳۰۸۴ مرد کار
» »	۷۰ انجار

۹- پروکاری تهـدابـ:

حجم کار ۳۱۸۱ مکعب متر
روز کار ۲۶۶۹ مرکب کار
» » ۵۳۳ مردکار

۱۰- نصب کردن نلپهای جدید و وادنگ کاری نلپهای قدیم ذریعه

میخانیکهای داخلی و خارجی

مدیریت عمومی میخانیکی وزارت فوائد عامه

روز کار ۹۰ نفر میخانیک
» » ۸۰ مردکار

در مقابل کارات اجراء شده يك مقدار آب بار تفاع ۲۰ متر در کاسه بند ذخیره گردیده که بتاریخ ۲۶ میزان ۱۳۳۳ در حالیکه ع، ج وزیر فوائد عامه ع، ع، س حاکم اعلی و ع، ش فرقه مشر مامورین وریش سفیدان و اهالی غزنی حضور داشتند آب ذخیره شده جهت استفاده کشت و زراعت اهالی آنجا از وادها چریان یافته و يك مقدار زیاد زمینهای پایان آب را که از چند سال بایشطرف خشک و خار مانده بود تحت کشت مندی در آورد.

امیدواریم بهمد حضرت باری تعالی (ج) در سال ۱۳۳۴ با اندازه دوازده ملیون متر مکعب آب در بند مذکور ذخیره و با اندازه بیست هزار جریب املاک لامز روع همسأله از آب ذخیره شده گی بند سراج مستفید شده بتواند.

فعالیت های وزارت فوائد عامه در قسمت سرکها

۱- سرک چمن خواجه رواش:-

سرک خواجه رواش از حصه (یادگار پشتونستان) الی میدان هوایی بفاصله ۵ کیلو متر در سال ۳۳ کار شده و صورت کار شده گی آن بر روی گراف نشان داده شده است با وصف آن اینک تفصیل کار شده گی ذیلاً توضیحات داده میشود.

- ۱- پرکاری (۶۰۰۰۰) » »
- ۲- فرش سنگ و چغله (۱۲۰۰۰) » »
- ۳- روز کار (۵۰۰۰۰۰) نفر

۲- سرک تنگی غارو:-

سرک تنگی غار و از دهن تنگی الی سروبی بفاصله ۵۲ کیلو متر معیار کار در سال ۳۳ قرار ذیل است.

۱- خامه کاری	(۲۷۲۶۰۰) متر مکعب
۶- سرنگ برانی	(۱۲۳۵۰۰) » »
۲- سنگ کاری خشکه	(۳۸۸۰۰) » »
۵- سنگ کاری پخته	(۷۰۰۰) » »

گرچه در گراف مرتبه کار شده گی سرک مذکور با اصول فنی نیز توضیح یافته است .

علاوتاً در گراف مذکور کار شده گی های سرک تنگی غارو از سال ۱۳۱۹ لی ۱۳۳۲ نیز به ستون های جداگانه نشان داده شده که بملاحظه گراف معلومات مطالعین را خواهد افزود .

۳- سرک سروبی و گل بهار:-

برای حمل و نقل زیاد جانب گل بهار و سمت شمالی افغانستان وجود سرک گل بهار سروبی بس مهم است . طوالت سختی سرک از راه کابل از بین برده شده و از اثر آن از وقت و مصرف بسیار کتاره مانده و بلند رفتن قیمت ها به اثر آن از بین میروند بنا بران یک حصه عمده کار آن انجام شده و عبور و مرور از راه سروبی به سمت شمال ممکت صورت میگیرد .

کار شده گی سرک مذکور در سال ۳۳ بروی گراف متعلقه آن توضیح گردیده اینک تفصیل آن نیز ذیلاً تشریح میگردد .

۱- سرنگ برانی	(۵۴۸۷) متر مکعب
۲- جبل کاری	(۴۴۹) » »
۳- سنگ کاری خشکه	(۱۲۷) » »
۴- خامه کاری	(۵۸۶۵۵) » »
۵- صفائی سرک	(۵۶۵۲۵) » »
۶- پخته کاری	(۸۱۱) » »
۷- انکاف	(۲۸۷) » »
۸- تهداب کنی	(۸۷۵) » »
۹- جفله اندازی	(۱۱۴۶) » »
۱۰- ترانسپورت مواد	(۷۸۰) » »
۱۱- سنگ کاری تحویلخانه	(۲۱۵) » »
۱۲- متفرقه کار تحویلخانه	(۴۵۰) » مربع

(۴) سرک کابل - تووخم .

فعلیت کار سرک تووخم - کابل بفاصله ۲۴۰ کیلومتر مجدداً در سال ۳۳ شروع

وازا آنجمله شصت فیصد آن به استثنای قیرریزی تمام و کار باقیمانده بشدت جاریست
گرچه معیار کارشده گی و باقیمانده بر روی گراف مرتبه برنگهای مختلف نشان داده
شده است . معذالك اينك معيار کارشده گی سال ۳۳ ذیلاً تشریح میشود .

۱- روزگار سرنک یرانی وخامه کاری	(۱۴۶۰۰۰۰۰)	متر مکعب
۲- خامه کاری	(۲۸۰۰۰۰۰)	» »
۳- سرنک یرانی	(۴۸۰۰۰۰)	» »
۴- دایمننت	(۵۰۰۰۰۰)	کیلوگرام
۵- یتا قی	(۸۰۰۰۰۰)	دانه
۶- فلیته	(۸۰۰۰۰۰)	متر
۷- دیوار کاری	(۲۰۷۰۰۰)	متر مکعب
۸- پل	(۶۰)	پایه
۹- آبرو	(۳۱۳)	عدد
۱۰- سنگ یراچه	(۴۵۰۰۰۰)	متر مکعب
۱۱- خشت پخته	(۳۵۰۰۰۰۰)	دانه
۱۲- چونه	(۴۸۰۰۰۰۰)	سیر
۱۳- سمنت	(۱۲۰۰۰۰۰۰)	کیلوگرام

امور معابر متعلق بمديريت های فوائد عامه ولايات و حکومتات اعلى

(۱) مديريت فوائد عامه ولايت مزار شريف:

- ۱- پل پخته ۸ کمانه ئی روی دریا کشنده ساخته شده . . . (یک پایه)
- ۲- احداث وتعمیر پل پخته کاری بالای نهر رباط چشمه شفاء . . . »
- ۳- احداث یک سرک جدید بین شولکر و سنگ چارک بصورت خامه کاری (۴۰ میل)
- ۴- احداث وتمدید سرک بین حکومتی دره صوف ومعدن ذغال سنگ آنجا (۲۲ میا)
- ۵- پخته کاری سرک کلفت بعرض ۴ متر ارتفاع اوسط ۲۷ سانتی (۳۰۰ متر)
- ۶- تمدید سرک بسمت جنوبی شهر بصورت خامه کاری (۱۰ کیلومتر)

(۲) مديريت فوائد عامه ولايت هرات .

- الف: ۱- ترمیم کاری سرک بین شیندند وقورغندی دومراتبه (۱۳۰۰) کیلومتر
- ۲- پرکاری آب برده گی های لین شیندند وغوریان وغورات وبادغیسات وغیرمجمعاً (۳۵۰۰) متر مکعب
- ۳- سنگ کاری پلحد بخشی ویل کاربانه وغیره ... (۳۸۴) »

- ۴- خشت کاری برج حد بخشی و پل کار بام ... و غیره (۳۸۴) متر مکعب
- ۵- جفله اندازی پل مالان و لین غوریان و تورغندی و غیره (۴۲۳) » »
- ۶- پلستر کاری کما نه های پل مالان (۶۲) » »
- ۷- سرنگ پرافی لین تورغندی و ترمیمات دیگر سرکها (۱۶۴) » »
- ۸- ساختمان سرک جدید لین تورغندی و غیره (۴۱۹۰) » »
- ۹- عریض ساختن گولا بهای سرکها ... (۱۸۸۰) » »
- ۱۰- انگاف کاری در سرکهای تورغندی (۴۲۸) » »
- ۱۱- کانکریت در لین تورغندی ... (۶۰) متر مربع
- ب- ۱- پل يك کما نه روی نهر جوی نو در لین اوبه و غورات ... (یکپایه)
- ۲- پل دو کما نه روی نهر کاربار واقع سرک جدید غوریان ... »
- ۳- پل يك کما نه » » سلطان فی در لین بادغیسات ... »
- ۴- پل تراز گذره طوری ساخته شده که از قسمت پائینی آن سیلاب و از قسمت بالای آن برای همیش آب نهر گذره عبور نماید ... (یکپایه)
- (۳) مد یریت فوائدها و لایق قندهار .
- ۱- جفله اندازی پرکاری و صفا ، کاری و غیره امور سرک عمومی قلات و سپین بولدک و غیره سرکهای آنجا جمعاً (۸۷۹۸۱) متر مکعب
- ۲- ترمیم سه پلچک سرک سپین بولدک بصورت پخته کاری که (۴۰۰۰) متر »
- ۴- مد یریت فوائدها و لایق قطن .
- ۱- احداث سرک بین ایشیسته و پلغمری و سرک پلغمری الی دشت خواجه الوان همچنین سرک گرداب سرک چشمه شیر جمعاً (۷۱۷۸۹) متر مکعب سنگ کاری .
- ۲- پلچک های سرک گرداب سه متره و چهار متره (۲) پایه
- (۵) مد یریت فوائدها و حکومت اعلی بدخشان .
- ۱- سرنگ پرافی سرک حصه گذر قره کمره پل ظفر و طوطی و پل دوم و چهارم (۳۱۷) متر مکعب
- ۲- سنگ کاری در یکصد و سه موضع سرک و پل های مربوط جمعاً (۱۴۷۲۴) » »
- ۳- جفله اندازی پرکاری و پاک کردن و غیره سرکهای مربوطه جمعاً (۳۶۷۳) » »
- ۴- ساختمان پل های جدید از چوب دستک و سنگ بطرز دندانه در سرک عمومی (۲۲) پایه
- ۵- ترمیم پلها لین عمومی ... (۷) پایه

٦- تمدید سړک جدیدانې بهارک الی جرم و الی زیباک بهر ض ٥ - ٦ متر (٣٠) کیلومتر (٦) مدیریت فو ائد عامه حکومت اعلی میمنه .

١- ریگ اندازی تمام سړک های مر بو طه الی حد بخشی مزار شریف و هرات (٨٧٦٦) متر مکعب

٢- سنگ کاری پخته خشت کاری پخته و غیره آمو ریل بلچراغ جمعاً (٢٢١٨) متر مکعب

(٧) مدیریت فو ائد عامه حکومت اعلی غزنی ١

١- پل نه برجه غزنی بصورت پخته کاری امور سنگ کاری باچونه سمیت ٣٣٥ متر سنگ کاری قسم خشکه ١١٧ »

خشت کاری پخته ٦٤ » »

امور متفرقه از قبیل انگاف پر کاری وغیره ١٤٦٢

٢- پل عسکر کوت قسم چوب پوش سنگ کاری و کندن کاری آن جمعاً (٣٢) متر مکعب

٣- پل چوبی » » » » » (٨٠) » »

(٨) مدیریت عمومی پروان .

١- پل متک بطول ٢٤ عرض ٣ متر کساکسکریت شده (١٧٠) متر مربع

٢- جهت وسعت دادن سړک حصه باغ افغان سرنگ پرانی و کندن شده جمعاً (٧٠) متر مکعب

٣- اصلاح و ترمیم سرکهای پروان ٠٠٠٠ (٢٥٤٥) » »

٤- سرنگ پرانی یک حصه سړک شکاری توسط ماشین کمپریسور ٠٠٠ (٣٦) » »

٥- جفله اندازی تماماً سرکهای مر بو طه (دو مراتبه) ٠٠٠ (٢٦٤) میل

الف - (٩) مدیریت فو ائد عامه ولایت کابل .

١- سنگ کاری خشکه سرکهای مر بو طه ولایت کابل (٥٤٨٣) متر مکعب

٢- ریگ و جفله اندازی » » » » (٢٧٠٦٨) » »

ب : ٣- خنامه کاری » » » » (١٩٣٨٩) » »

١- درلین منربی پل چوب پوش ساخته شده (٢) پایه

٢- » » جنوبی » » » » (١) » »

٣- » » شمالی » » » » (١) » »

٤- » » مشرقی یک پلچک بقسم پخته ترمیم شده ٠٠٠ (١) پایه

(۱۰) مدیریت فوائد عامه و لایت مشرقی .

۱۵۳۱۴۱ متر مکعب

۱ - خامه کاری سرك های مربوطه

» » ۱۹۶۲۷

۲ - سرنگ برانی

» » ۳۳۷۲

۳ - سنگ کاری خشکه

» »

۴ - پخته کاری

» » ۱۲۰۰۰

۵ - چغله اندازی

۲۱۸۰ متر مربع

۶ - انکاف کاری

۶ در قسمت امور میخانیک و ماشین ها و مو تر ها .

قسمت اول ، مو تر ها و ماشینهای کاری که در سال ۱۳۳۰ در امور مربوط
بوزارت فوائد عامه بکار افتیده .

الف : - در سرك تنگی غارو از ماهی پرتا سروبی :

(۱۲) پایه

۱ - ماشین کمپرسور

(۳) عراده

۲ - تراکتور بولدوز

(۵) »

۳ - مو تر لاری حد اوسط

(۱) پایه

۴ - بمب آب کشی

(۱) عراده

۵ - مو تر پیک آب

ب : - در سرك کل بهار برا . سروبی :

(۱) پایه

۱ - کمپرسور

(۱) »

۲ - بولدوز

(۳) عراده

۱ - مو تر لاری

ج : - ریگ اندازی سرك دارالامان :

یکما . چها عراده

مو تر لاری در ظرف تقریباً

د : - در بند سراج غزنی :

(۲) پایه

۱ - ماشین کمپرسور خورد و کلان

(۲) »

۲ - ماشین مخلوط مصالح

(۱) »

۳ - ماشین کربن

(۲) »

۴ - بمب آب کشی

(۴) عراده از شروع کار الی ختم .

۵ - مو تر لاری حد اوسط

(۱) »

۶ - مو تر پیک آب

ه : - در سرك چمن خواجه رواش

- ۱ - ماشین بولدوز
(۱) عراده
» (۱)
» (۱)
» (۵)
» (۱)
» (۲)
» (۱)
» (۱)
۵ بکر
۶ - بمبه آب کشی
۷ - موتر تا نك آب
۸ - موتر جيب
و - در تعميرات مربوط مركز از شروع كار تا اخير سال ۱۳۳۳ بصورت دائمی (۶) عراده موتر مصروف كار بوده
ز - دريل آب درگي و آب دېلي :-
ماشين كمپرسور (۲) پايه
ح - ريگك اندازه ي سرك لته بند :-
موتر لاري زيس
ط - در سرك تور ختم :-
۱ - ماشين كمپرسور
۲ - تراكتور بولدوزر
۳ - لور
۴ - لور پاي گوسفند
۵ - ماشين بمبه
۶ - ماشين مخلوط مصالح
۷ - ماشين برق
۸ - ماشين ولد نك كاري
۹ - بكر گود وال
۱۰ - موتر گريد اړ تا يردار
۱۱ - ماشين سنگك شك
۱۲ - موتر كارخا نه ور كشاپ
۱۳ - موتر لاري شور ليت
۱۴ - موتر لاري كه بالاي آن تا نك
نصب شده
۱۵ - موتر تا نك بطرول رقم روسي
» (۲)

۲۲۰۰۰ روک

١٨٤٩

روزگار سرخشان

وفاتہ کاوسی

..... ۲۸ کتب متر

خادمہ کاری

..... ۵
مکتب متر

سرنگیرانی

کیمو گرام

دائیت

..... دانہ

پتائی

٨٠٠

فلیتہ

۱۴۹۰۰۰ مروج متر

قیرزی

۱۰۳۲۰۰۰ کیلوگرام

٢٠

۲۳۳۶۰۰۰۰ کیلوگرام ۲۳۳۷۰۰۰۰ تن

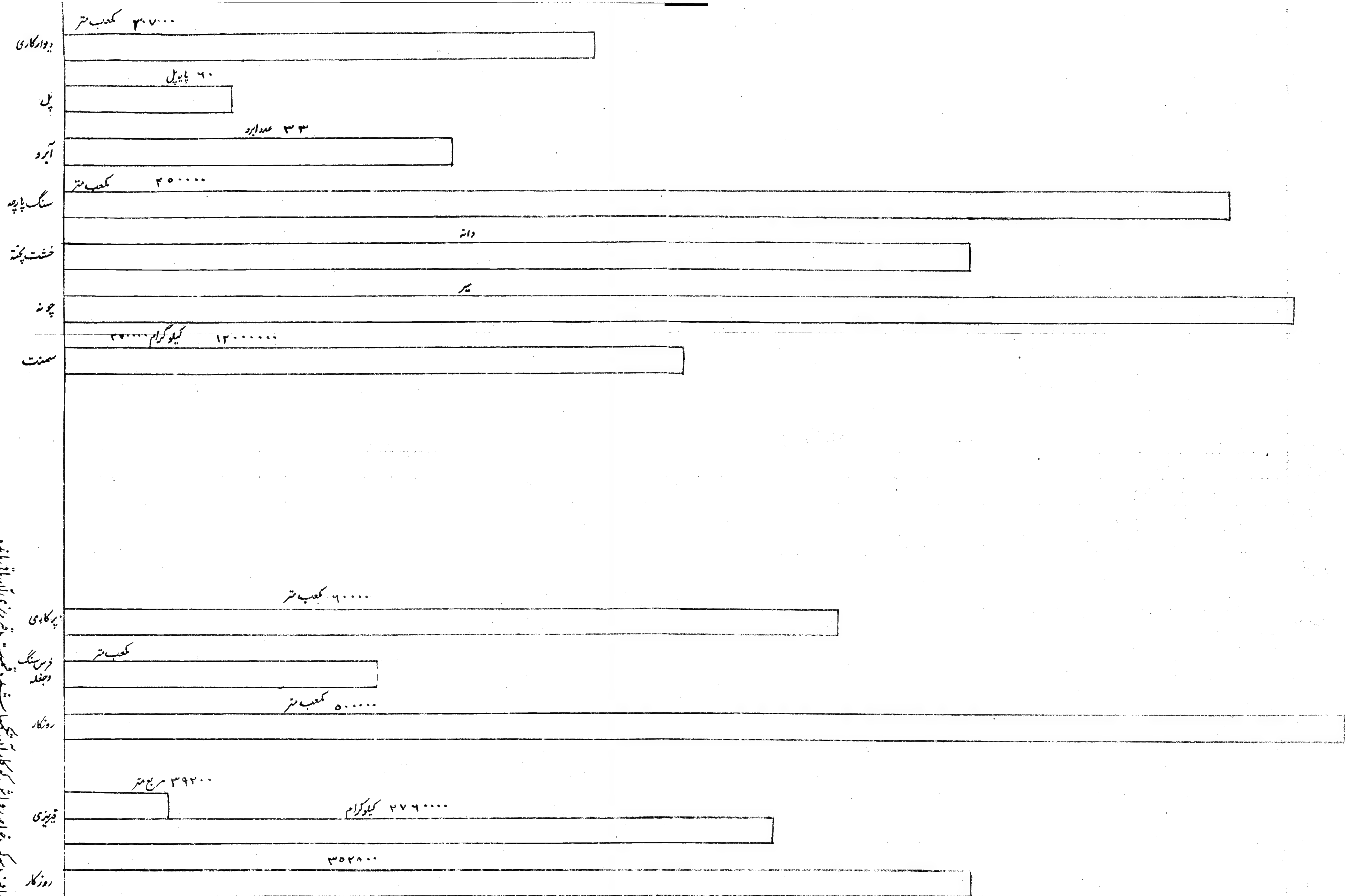
جبل

१३३

تبرکات

سرک کا بل و تصور خم ٹھہرین

گرافیک خاک و ابرو و افش که کار آن تکمیل شده قسمت زیری آن باقی مانده

گراف کار شدگی ولایات و حکومتی های آن در ۱۳۳۳

وزارت فوائد عامه

مکراف سرک سردبی و گلبهار از فابریک سردبی الی ششکلی تکاب به فاصده ۱۰ کیلومتر از برج جدی ۱۳۳۲
الی انجیر دلو ۱۳۳۳

سرپرستی	
جیل کاری	
سنگ کاوشگری	
فایده کاری	
صفای سرک	
پختگی کاری	
انگاز	
تنداب کجی	
حصودری سرک	
پروت سداو	
سنگ کاری توپخانه	
متفرقه کارخانه ملی	

۱۶- موتر زیس لاری دمترک	(۳۰) عراده
۱۷- » گاز »	(۱)
۱۸- » بادی دار »	(۴)
۱۹- » زیس بادی دار »	(۶)
۲۰- موتر جیپ	(۳)
۲۱- موتر قلبه	(۱) پایه
۲۲- اسکیر پیر	(۲) عراده

قسمت دوم :

در جمله موفقیت‌ها آنکه نصیب وزارت فواید عامه گردیده یکی آن ترمیم و بکار انداختن يك تعداد ماشین‌ها نیست که از جمله قراردادهای سال ۱۹۴۶ و ۱۹۵۰ ع کمیونی موریسن از قندهار بکار بل وارد کرده شد. اما چون ماشین‌های مذکور اکثراً ۱۵۰ الی ۷۵ فیصد به استهلاک رسیده بود از آن حیث فعلاً تحت ترمیم قرار گرفت. علاوه بر آن يك تعداد ماشین‌های دیگر نیز بدسترس خود داشت که از عدم پرزه و سامان ترمیم طلب مانده بود در سال ۳۳ ماشین‌های مذکور ترمیم و عکذا بعضی ساختما نهائی نیز نموده که ذیلاً تشریح میگردد:-

الف:- ترمیمات:-

- ۱- ماشین بمبه ۱۴ انچه و ۱۶ انچه ترمیم شده ۸ پایه
- ۱- رول ۸ و ۱۰ و ۱۱ تن » ۱۴ عراده
- ۳- موتر لاری ۹ »
- ۴- موتر تیز رفتار و جیپ ۱۲ »
- ۵- ترا کتور (۳) »
- ۶- بو لدور ۴ »
- ۷- موتر گریدر ۳ »
- ۸- ماشین مخلوط مصالح ۳ پایه
- ۹- ماشین کمپرسور ۱۸ »
- ۱۰- ماشین گرین ساجی که ترمیم و بسته کاری شده ۲ »

ب:- ساختما ن

- ۱- یکدانه گرین سه تنه که در سال ۱۳۳۲ جهت امورات بند سراج ساخته شده بود در سال ۱۳۳۳ به پنج تنه تبدیل شده (۱) دانه
- ۲- تانک آب که برای آب رسانی و آب یاشی سرک میدان طیاره و تورخم ساخته شده « ۶ عراده

- ۳- برای مو ترا نتر نشنل یازده تن که جهت حمل و نقل ماشینهای ثقیله بادی ساخته شده
۲ عراده
- ۴- مو تر لاری شور لیت برای نقل دادن سمنت بادی شده ۵ عراده
- ۵- شش وال برای ماشینهای کمپریسور خدمتی تنگی غارو (۹)
- ۶- پل های برمه خرا دی شده (۲۰۰۰۰) دانه
- ۷- نل و وال خانه و ماشین وال بند سراج غزنی مکمل ترمیم شده
و هکذا نل ۱+۱ متر جدید نصب شده (۲۴) دانه
- ۸- ماشین برق که در فابریکه آغا علی شمس موجود بود ساخته شده (۱) بایه
- ۹- ماشین کش جدید که از خارج خواسته شده بود بالای مو تر لاری نصب شده (۱)
- ۱۰- بخاری های دیواری که جدید آباد روزه و جالی ساخته شده (۱۰) دانه
- ۱۱- ماله سرک که از آهن گادر ساخته شده (۱) دانه

اجراآت مدیریت عمومی تفتیش فنی و مسلکی:

در سیستم اجراآت جدید و تعلیمات نامه تشکیلات ۱۳۳۳ وزارت فوائد عامه بر آورد های ثانی تعمیرات که مدت های زیادی ملتوی و پول حکومت بنام باقی ذمت اشخاص قید بوده بنا بر پاک شدن حسابات حکومت و معلوم شدن مصارف بصورت حقیقی و سرگردان نشدن مستأجرین و غیره تفتیش فنی و مسلکی وزارت فوائد عامه به ترتیبی در نظر گرفته شده تا در آینده پیمانۀ کارات امور عمرانی مملکت را که لازم بر آورد دیده میشود و وقتاً فوقتاً کارکردگی آنرا بر آورد نموده بغرض تطبیق لواجیح و اجراآت و مجرائی حسابات به مرجعش توزیع دارند این نوع اجراآت در سال جاری تا اندازه ممکنه از طرف مامورین موظف تفتیش عملی و هم تا اواخر برج جدی هذا سنه اداره کنترول و سنجش قرار ذیل بر آوردهای تعمیراتی ذریعۀ کمیسیون بر آوردی، اخذ و بغرض اجرا به دوائر مربوطه اش ترسیل و برخی تحت سنجش و تسعیر است.

الف:- قسمت بر آورد:

- (۱) بر آوردها ئیکه از ابتدای سال الی اوائل برج حوت ۱۳۳۳ صادر و غرض اجراآت و اقدامات بمراجعهش طورد و نقله سپرده شده (۲۵۴۲ ورق) معادل (۷۵۲۱۶۲۳۰۱۹) افغانی
- (۲) بر آوردها ئیکه تا کنون تحت سنجش و تسعیر میباشد. (۱۲۱ قطعه)
- ب- چون قیمت سنگهای خشتی پیشتر ازین کدام سکیل و مقیاس معین و اساسی نداشته از وزارت فوائد عامه يك کمیسیون فنی تعیین و موظف ساخته شد تا در زمینه غور و مطالعاتی نموده يك لایحه مفصلی تعیین نرخ های آنرا ترتیب دارند. لایحه مذکوره از طرف هیئت فنی و مسلکی ترتیب و به تصویب انجمن و منظوری مقام وزارت رسا نیده شده که اینک بعد از طی مراتب اصولی تحت اجرا قرار خواهد گرفت.

امور وزارت مخبرات

« خلاصی از اجراآت وزارت مخا برات در سال ۱۳۳۳ »

وزارت مخا برات که وظیفه دارد برای پیشرفت و توسعه امور مخا براتی سعی بورزد در سال ۳۳ روی این مسئولیت و وظیفه فعالیت های کرده و اجرا آتی به جهت بهبود وضع مخا برات انجام داده است که خلاصه از این اجراآت را زیر عناوین اینجامینویسیم.

الف- تعمیر.

۱- آغاز تعمیر مرکز تلفون اتومات ده هزار لین زیمنس در جاده نادر پشتون. در این تعمیر وسایل تهویه و تسخین جدید بکار گذاشته خواهد شد و مصارف آن بالغ به پنج ملیون افغانی میشود رفقه تعمیر (۲۸۵۶ متر مربع) بوده و چهار طبقه دارد. تعمیر مذکور کنجایش ده هزار تلفون انتهائی و پنج هزار تلفون ابتدائی را خواهد داشت.

۲- تهداب گذاری و آغاز تعمیر مخا برات قلعه نو.

۳- تعمیر پسته خانه مرکزی و تلگرافخانه بی سیم پل خمری

۴- تعمیر تلگرافخانه بی سیم قندهار

۵- » » » گردیز

۶- » » » جلال آباد

۷- » » » قندوز

وسعت این تعمیر ها ۲۵۰ مربع متر میباشد و برای بنای هر کدام نیم ملیون افغانی به مصرف میرسد.

۸- تدارک و تهیه مواد تعمیر برای مدیریت مخا برات قندهار و دایره مخا برات تاشکند مزار مدیریت مخا برات بغلان جدید.

۹- کنفرانسها و نما یشگاهها

۱۰- افتتاح غرفه تعمیر های پستی به نندار تون در روزهای جشن استقلال.

۲- تهیه و ارسال کلکسیونهای تعمیر پستی افغانی به نما یشگاه تعمیر های پستی بین المللی در هند.

۳- شمول در کنفرانس بین المللی تلگراف فی راجع با ارتباط مخا براتی شرق وسطی و جنوبی آسیا بحوزه مدیریتانه و یورپ منعقد در لاهور (دسامبر ۱۹۵۳) بریاست بناغلی محمد حسین شکور رئیس تلفون و تلگراف و عضویت بناغلی محمد عظیم گران انجنیر کفیل مدیریت عمومی مخا بره.

۰. اشتراك در كنفرانس بين المللی مخابرات درژنو. این كنفرانس به دنبال كنفرانس لاهور در ماه های سپتمبر و اکتوبر ۵۴ انعقاد یافته و در آن تصاویری در مورد خطوط بين المللی تلفن در جنوب آسیا و موضوعات تخنیکي راجع به شرکت های تلفن و تیلگراف هوا پیمائی و متروالوجی و سیستم ریلی نمودن برود کاست و تجدید نظر بشرا بین مخابرات بین المللی بعمل آمد.

ج: نشرات:

۰. در اول امسال وزارت مخابرات تصمیم گرفت برای معرفی اهمیت مخابرات و نشر موضوعات دلچسپ پست و تیلگراف و تلفن و چاپ مقالات مربوطه به مخابرات افغانستان نشریه داشته باشد روی این منظور بزرگ اقداماتی برای تاسیس و چاپ مجله ای کرد و پس از تصویب مقامات صالحه قرار گذاشت مجله ای بنام (برید) فعلا هر سه ماه یک مرتبه چاپ بکند و برای اینکه بتواند در برابر مصرف خود مشترک خواننده نیز جاب کند مقرر داشت علاوه موضوعات و مطالب مخابراتی و فنی نوشته ها و مقالات ذوقی اجتماعی و ادبی و هنری و علمی را نیز در مجله ببرد چاپ نماید و مجله نیز مصور باشد و تا کنون که این را یو رتر تیب میگردد سه شماره آن بیرون آمده و هر سه شماره توانسته تا اندازه ای خواسته های مخابراتی و خواسته های مردم را برآورده.

در نظر است در سال آینده نیز مجله (برید) هر سه ماه یک مرتبه باز بیائی و قطع صحافت قشنگ خود (همان طور که است) چاپ شود.

د: اعزام طلاب به خارج:

۱- فرستادن (۰) نفر برای تحصیل علمی به کمیانی معروف زیمنس در آلمان غربی.
۲- اعزام یک نفر بشق ریسوروی و یک نفر بشق ترا نسیمتر و یک نفر در شق مخابرات در فرانسه.

۳- اعزام یک نفر در شق تخنیک دفتر مرکزی با آلمان غربی.

اعزام سه نفر مامورین با سابقه وزارت مخابرات برای کارهای علمی در کمیانی زیمنس آلمان.

ه: مکتب پست و تیلگراف:

۱- دوره اول این مکتب در ماه قوس امسال به پایان رسید و پنجاه نفر از اینجا فارغ التحصیل شد.

از جمله این پنجاه نفر ۲۵ نفر در شق تیلگرافی و ۲۵ دیگر در شق پست بدو اثر مرکزی وزارت مخابرات و ولایات بکارگمارده شود.

و. تمدید و مراقبت و اصلاح لین ها

- ۱- مراقبت و واریسی از استیشن تلفن کابل.
- ۲- تمدید کابل های جدید زیر زمینی دستگاه نو (اتومات زمینس) در کابل (۱۲ کیلومتر)
- ۳- تکمیل دولینه شون لین عمومی بدخشان (چنار کنجشکان) تا مرکز فیض آباد به مسافت ۹۶ کیلومتر .
- ۴- تکمیل دولینه شدن لین عمومی بدخشان از مرکز خان آباد تا چنار کنجشکان ۱۰۵ کیلومتر .
- ۵- تمدید لین عمومی سمت هزاره آغاز از حصه اول علاقه داری و ختم تا بهسود ۳۳ کیلومتر .
- ۶- دولینه شدن لین عمومی جلال آباد و تورخم و اتصال آن برای مخابرات تلگرافی میان افغانستان و پاکستان .
- ۷- تمدید و ترمیم لین تلفون بین شیرغان و سرپل به فاصله ۴ کیلومتر .
- ۸- تمدید و ترمیم لین تلفون تا شگدر از مرکز مزارشرف تا تا شگدر به فاصله ۱۴ کیلومتر .
- اصلاح و ترمیم لین عمومی سمت جنوبی از چهار آسیب تا گردیز و ترمیم یک تعداد پایه های خراب و فرسوده در این قسمت .
- ۹- نصب پایه های جدید و تمدید لین عمومی بوسیله سیم آهنی برای مخابرات تلفنی و تلگرافی خوست .
- ۱۰- تمدید لین نو معادن اشپشته به مسافت ۱۸ کیلومتر از سوچورد و آب تا معادن مزبور .
- ۱۱- تمدید لین جدید حکومتی جو نه مربوط ولایت هرات به مسافت ۱۸ کیلومتر .
- ۱۲- خرید و نصب یک تعداد پایه های چوبی برای لین عمومی میان هرات و میمنه و اندخوی و ترمیم اصلاح لین مزبور به فاصله ۵۰ کیلومتر .
- ۱۳- مراقبت و واریسی تلگرافخانه های مرکز .

ز- نصب سوچورد :-

- ۱- نصب یکپایه سوچورد ده لین در لینه شیرغان .
 - ۲- نصب یکپایه سوچورد پنج لینه بحکومت آن تپیه .
 - ۳- نصب یکپایه سوچورد بیست لینه هواپی در پغمان .
- ط - چاپ تمبر های پستی و توزیع آن بدفاتر بین المللی .
- ۱- طبع و نشر تمبر های پستی فوق العاده روز های حمایه اطفال و جشن استقلال و یشتو نستان و هفته سره میاشت و یو نو .
 - ۲- تهیه و طبع تمبر های پستی ۵۰ افغانیکگی سبز مخصوص مراسله های فضائی در لندن .

۳- ارسال تمبر های پستی چاپ جدید بد دفتر اتحادیه پستی بین المللی در برق و توزیع به کشور های عضو اتحادیه بین المللی .

ص - پست .

۱- تاسیس يك پسته خانه در میدان فضائی کابل .

۲- موافقه مبادله خریطه های سر بسته پارسل های عادی بادولت ایران .

۳- موافقه و جریا نات پارسلهای فضائی سر بسته از سویس وهولاند و دنمارك بكابل .

۴- اجراآت لازم راجع به ترتیب پستههای سر بسته فضائی ازدفتر جینوا برای دفتر کابل .

۵- تهیه وطیع جدولهای مورد نیاز پستی ویا رسله های خارجه بوسیله دفتر اتحادیه پستی جهانی بزین .

۳- توريد و فرمایش سامان :-

۱- ورود (۹۸۱) صندوق سامان (فالتوی) تیلگراف .

۲- فرمایش سامان مورد لزوم دستگاه تیلگراف مرکز .

خریداری ورود سامان مورد لزوم دستگاه تلفن اتومات وفرمایش سامان مورد لزوم دیگر برای دستگاه تلفن

۴- توريد (۳۰۰۰) پایه تلفون جدید برای دستگاه اتومات کابل .

۱- تزیید در عواید .

تزیید در عواید شخصی مراسلات شش ماه سال ۲۳۳۳ (مبلغ ۵۷۴۹۲) افغانی .

» » » تلگراف بیشتر از بیست فیصد نسبت بشش ماه اول سال ۲۳۲۲

ف. رسیدگی به محاسبات بین المللی .

۲- ترتیب و تسویه حسابهای تیلگرافی با کشور های خارجه .

۵- ترتیب و تسویه حساب پارسلهای با کشور های خارجه .

۳- ترتیب و تسویه حساب پسته های ترانزیتی .

۴- ترتیب و تسویه حساب ترانزیتی فضائی با کشور های خارجه .

۵- ترتیب و تسویه حساب ورقه های جوابیه بین المللی .

ن- وضع قوانین ولوایح جدید

۲ ترتیب و وضع لایحه جدید تلفن این لایحه از چند ماه به این طرف در مورد اجرا گذاشته شده و مواد متن آن بادر نظر گرفتن عدالت و انصاف جمع و ترتیب گردیده است .

۲ وضع لایحه پستی و تلفنی و تیلگرافی .

۳- مدیریت ترانسپورت پستی .

امور وزارت صحی

مدیریت نشریات و تبلیغات وزارت صحیہ

(۱) مدیریت نشریات و تبلیغات ریاست امور صحی وزارت صحیہ کہ مسئول نشر و تبلیغ موضوعات صحی و طبی بودہ - و ازین نقطہ نظر جہتہ بلند بردن سویہ صحی کشور و طبقہ مهمی را بعمدہ دارد - چنانچہ برای این منظور مجلہ بہ عنوان مجلہ روغتیا بداخل (۳۲) صفحہ بامضامین مفیدہ صحی مصورماہوارہ طبع و برای مشترکین داخل و خارج از طرف این مدیریت توزیع میگردد در صفحات محدودہ آن ہرگونہ موضوعات مفیدہ علمی و صحی و تبلیغی و کشفیات جدیدہ طب برای اطباء و دردست کہ کدام وسایلی مطالعہ در دست ندارند نشر و زمینه برای پیشرفت معلومات فنی و تحقیقات و تتبعات طبی آنها در آن موجود می باشد .

۲ چون وزارت صحیہ کہ درعین حال مسئول بہداشت صحت و تندرستی کشور میباشد برای پیشبرد معلومات فنی و تتبعات علمی دو کتوران افغانی معا و انتہای لازمہ را عملی مینماید . پس ازین نقطہ نظر لازم شمرده تا مجلہ روغتیا را مخصوص طبقہ اطباء و منسوبین طب قرار دادہ کہ دو کتوران محترم افغانی بتوانند نتایج تحقیقات و تتبعات نظریات علمی خویش را در صفحات محدود آن گنجایندہ و ازاین و ہگدر برای مزید معلومات همکاران و ہم مسلکان کشور خویش معا و نتی مینماید .

(۳) برای تنویر افکار و بلند بردن سویہ خلق مجلہ دیگری بہ عنوان (روغتیا زیری) کہ در آن مباحث مختلفہ صحی بہ لسان بسیار بسیط و عام فہم و ہم گاری از اصطلاحات طبی در (۲۸) صفحہ از طرف مدیریت نشریات وزارت صحیہ و ریاست روز نتون ماہوارہ نشر و تماماً رایگان توزیع میگردد .

مجلہ موصوفہ عبارت از دو قسمت بودہ و قسمت اول آن بنام وزارت صحیہ کہ در آن مضامین صحی از قبیل ظہور و پیدایش امراض ساری و اجتماعی - سرایت و جلوگیری از آن - طرز وقایہ از امراض مذکور طبق اصول صحی و غیرہ معلومات صحی نشر و در قسمت دومی مضامین تربیوی راجع بہ حمایتہ مادران و اطفال - صیانت و پرورش اطفال نوزاد - تغذیہ و صورت شیر دادن اطفال شیرخوارہ - امراض اطفال و غیرہ برای کسب معلومات طبقہ عوام نشر میدارد .

از طرف دیگر چون مجلات صحی بہ تمام اہالی مملکت نمی رسد - لہذا بہ اساس همین مفکورہ مضامین مفیدہ صحی برای حمایتہ تندرستی مردم در روزنامہ های اصلاح

و انیس بغرض نشر فرستاده میشود . و موضوعات انشائیة آن سرایت امراض ساریه و ظهور امراض غیر مترقب و جلوگیری از آن ها طبق مقررات حفظالصحة میباشند .

در سال (۱۳۳۳) مدیریت نشریات برای پیشبرد و معلومات طبیبی جدید به یک عده مجلات طبیبی و کتابهای منتشره طبیبی خارجی که بهالسنه مختلف نشر میشود برای مرکز و ولایات اشتراك نموده است تا از مضامین مفیده و جدید دربارة تشخیص - تداوی - ادویه جدید و طرز استعمال آن و لیبره دوکتوران مرکز و ولایات از مجلات مذکور استفاده بنمایند

مدیریت نشریات با مؤسسه صحی جهان دائما در تماس بوده نشرات و راپور ها و کنفرانسهای مؤسسه مذکور را عندالموقع در مجله روغتیا نشر مینمایند و هم نماینده گان صحی جهان که به افغانستان می آیند اجراآتیکه در رشته های مختلف صحی به عمل می آورند معلومات حاصل و صورت اجراآت و فعالیت های ایشان را در مجله روغتیا نشر و اشاعه میدارد علاوه بران در نظر گرفته شده است که یک کتاب خانه عصری و مودرن به وزارت صحی برای استاده اهل فن و غیره تاسیس نماید (سینمای سیار) .

دوبایه ماشین کسختن در مدیریت نشریات بغرض طبع اوراق طباعتی شعبات مرکز موجود است که ازابتداء سال (۱۳۳۳) الی دلو (۱۳۳۳) به تعداد (۳۱۷۰۸۰) اوراق طباعتی شعبات مرکزی مربوطه وزارت صحی را به طبع رسانده است .

شعبه انجینیری صحی و وزارت صحی

- ۱- تکمیل تعمیر الحاقیه وزارت صحی .
- ۲- تکمیل آب چاه و چاه های بدرقت الحاقیه موصوف .
- ۳- تکمیل آب رسانی و تشناب های الحاقیه با نصب بعمیه آن .
- ۴- تکمیل اطاق های جنرا تورد دیزلی برای تولید برق با نصب آن در جوار تعمیر دندان سازی .
- ۵- تکمیل تعدیلات و رنگ مالی و ترمیمات تعمیر دندان سازی با الحاقیه آن .
- ۶- تکمیل اطاق سوریج بورد و نصب سنگ های مرمر که نصب سو یج ها بان میشود به تعمیر مجادله تو بر کلوز .
- ۷- ترمیمات و رنگ مالی مرکز مجادله تو بر کلوز .
- ۸- تکمیل اطاقهای ماشین مکسر و آسیاب بودر دی . دی . تی با نصب ماشین های مندر و ویکرا را انداختن آن در الحاقیه دیپوی ادویه .
- ۹- تکمیل منزل دوم تعمیر الحاقیه دیپوی ادویه جناح شمالی آن .
- ۱۰- تکمیل فرش اطاق های سناتوریم نسوان ذریعه خشت سمتی مجبس بارونگک های قسمت دفورها و آشپز خانه آن .

۲- خانم علی احمد (شیرزی) که در شق قابله گئی به معیت شوهرش به سویز رلیند اعزام گردیده بود بعد از مدت یک سال مطالعات در شق مذکور بوطن معاودت نموده و فعلاً در شفاخانه زائشگیاه شامل وظیفه میباشد.

۳- شاعلی سید عبدالعزیز (محمود زاده) در شق استاتسبکت یعنی (احصائیه صحی) به کمکله اعزام شده بود بعد از اختتام کورس سه ماهه واپس بوطن معاودت نموده که فعلاً بمدریت احصائیه وزارت صحیه بحیث عضو ایفاء وظیفه مینماید.

۴- طوریکه در بیان وزارت صحیه شامل بود تا یک شفاخانه مکمل عصری راجعت مجادله تو برکلوز به چمن حضوری به معاونت و همکاری سازمان صحی جهان دائر و افتتاح نماید. چنانچه پروژه مقدماتی آن در سال گذشته روی دست گرفته شده بوده بعد از طرف سازمان صحی جهان یکنفر متخصص تر برکلوز دکتور (نایمن) و یکنفر تکنیشن مستر (کرس) برای پیشرفت و توسعه این شفاخانه بدسترس استفاده وزارت صحیه گذارده شد. وهم از طرف وزارت صحیه دکتور حاجی حسن علی بحیث آمر اداری مؤسسه مذکوره و یک عده اشخاص فنی دیگر از قبیل دکتوران- معاونین- دکتور- پرستار و پرستاره ها بمؤسسه مذکوره شامل وظیفه گردیده که فعلاً به شقوق مختلفه آن اجرای فعالیت مینمایند.

۵- دوعدد ماشین (پلواریز) و (مکسر) که در سال (۱۳۳۳) از طرف مؤسسه صحی جهان به وزارت صحیه داده شده بود به ملحقیات ریاست دیپوی ادویه به تعمیر یک از طرف وزارت صحیه بنا یافته بود بکار آغاز کرد چنانچه در سال جاری از سنگ تا لک ولایت مشرقی پودر تلک کار آمد شفاخانه های ولایات- دیپوی ادویه مجادله حمای لکه دار مرکز توسط آسیاب مذکور پودر گردیده و ذریعه ماشین (مکسر) پادی دی. تی مخلوط شده و در مجادله حمای لکه دار سال جاری از پودر ماشین های مستحصله مذکور استفاده خوبی بعمل آمده.

۶- وزارت صحیه در سال گذشته چنین تصمیم اتخاذ نموده بود تا یک کورس احصائیه را برای مدت

شش هفته به همکاری و معاونت سازمان صحی جهان بوزارت داخله دائر و ذواتیکه آرزوی شمولیت این کورس را داشته باشند تحت تعلیم قرار گیرند چنانچه بتاسی نظریه فوق بمعاونت سازمان صحی جهان کورس مذکور بتاریخ ۱۲ سبئله (۱۳۳۳) به وزارت داخله دائر و شاملین کورس بدروس آغاز نموده بعد از سپری شدن دوره معیته و فراغت شاملین به اشخاصیکه در این شق کامیاب و موفق گردیده بودند برای شان شهادتنامه ها اعطاء شد که به اساس شهادتنامه های دست داشته خود استفاده کرده بتوانند.

۷- حسب قرارداد و موافقه ای که از طرف وزارت صحیه با مؤسسه یونیسف بعمل آمده

بوده مؤسسه موصوفه طبق معمول بودردی. دی. تی و ویتامین ها و غیره از طریق معاونت و همکاری وزارت صحتیه اهدا نموده بر علاوه در سال (۱۳۳۳) در ضمن دیگر معاونت های خود چند یایه ماشین خیاطی را نیز برای مؤسسات صحتی اعطا کرده اند که وزارت صحتیه از جمله ماشین های متذکره یکپایه آنرا به سنا توریم، سوان و دوپایه آنرا به مؤسسه خیریه نشوان و سه پایه دیگر آنرا بریاست مرستون سپرده است تا عندا لزورت از آن استفاده بنمایند.

۸- در سال (۱۳۳۳) در اثر رایور دو کتوزان و متخصصین اطفال بعضی وقایع مرض بولپومیا لیت انتیر یورایگوم انفاتیم (فلج طفلی مستولی حاد) در کابل و غیره خصص بملاحظه پیوسته برای تداوی و معالجه این مرض وزارت صحتیه در صدد بدست آوردن آلله آیرلنگک یعنی شش آهنی افتاده در نتیجه یک تعداد شش های آهنی از (لیک) بین المللی چیخوا بدست آورده یکپایه آنرا غرض استفاده مراجعین شفاخانه مستورات باقی آنرا وزارت صحتیه محفوظ نگاه داشته تا عندا لزورت از آن استفاده بعمل آید.

۱- افتتاح لابراتوار و کلینیک زهروی که بتاريخ ۱۵ جدی (۳۳) در ولایت مشرقی افتتاح برخی سامان و آلات مذکور از طرف یونیسیف و باقی ادوات و لوازم آن از طرف وزارت صحتیه تهیه و تکمیل گردیده.

۱۰- چهار پایه ماشین مؤسسه اکسریز ولایت قندهار که عبارت از دو پایه ماشین رادیوسکوپ و رادیوگرافی تهیه و یکپایه رادیو ترایی و رادیو تروی و یکپایه الکتروکاردیو گرافی تهیه و به ولایت قندهار ارسال گردیده که ماشین های مذکور به مؤسسه اکسریز ولایت موصوف نصب و امید است که در این تازه گی ها افتتاح و بکار آغاز نماید.

۱۱- در این اواخر داکتر (سکس) آمراداری حفظ الصحتیه بامستر (این سن) مشاور حمایه مادران و اطفال (مس پیدرسن) مشاوره پرستاری وارد کابل گردیدند متعاقباً داکتر (کانداو) مدیر عمومی سازمان صحتی جهان بادلکتر (مانی) مدیر منطقه ی سازمان صحتی جهان بحیث مهمان بحکومت به افغانستان آمده در نتیجه مذاکرات و تبادل افکار مسایل آتی فیصله گردید.

الف) افتتاح کورس پرستاری انائیه ولایت قندهار که دویین تازه گیها تحت اثر (مس بلگار) معلمه قابله گی دائر گردید.

ب) ترتیب پروگرام سال (۱۹۵۵) و (۱۹۵۶) برای تمام شقوق صحتی از قبیل زائشگاه پروژه دهکده شیوه کی حمایه مادران و اطفال مورد بحث و مذاقه قرار گرفته در این باره فیصله های لازمه نیز اتخاذ شده است.

ج) پروژه دهکده شیوه کی به اساس فیصله (یو.ان. دپلوی-اچ. او) (اف.او.ای) وزارت معارف- وزارت زراعت- در نظر گرفته شده بود که برای پیشرفت و توسعه آن

هرگونه معاونت و همکاری نمایند تا بالاخره پرسونل فنی، ادویه، وسایمان مذکور را وزارت صحتیه تهیه نموده و از مؤسسه یونی سف نیز در قسمت ادویه و غیره آن کمک گرفته شعبه صحتی و پروژه مذکور را افتتاح نمود که فعلاً مؤسسه مذکور در شیوه کی دائرو بکار آغاز نموده است.

همچنین در پرو گرام آینده پیشنهادات دیگری نیز اتخاذ گردیده است.
(۱۲) پرسونل فنی سازمان صحتی جهان که فعلاً در افغانستان موجود بود و به شعبات مختلفه صحتی مشغول وظیفه میباشند اسمای شان ذیلاً توضیح میشود.
وزارت صحتیه :

داکتر فالك ليند مشاور صحتی وزارت صحتیه.
« موریس » « حمایه مادران و اطفال.
مستر مکسرای انفیبر صحتی وزارت صحتیه.
« گولیتا » که در شقی پروژه دهکده از طرف شعبه (و-ان) مؤظف بوده در قسمت صحتی پروژه مذکور با وزارت صحتیه با تماس میباشد.
زائشگاه شهر آرا،
داکتر گیددا کتر نسائی و ولادی مؤسسه زائشگاه.
مؤسسه تویرکلوز:

دوکتور (نایمن) متخصص تویرکلوز بحیث مشاور.
(مس دیمرس) تکنیشین لابراتوار.
(مس اکونل) پرستاره حفظالصحه.
(مستر کرس) تکنیشین اکسریز.
لابراتوار صحت عامه مرکزی،
دوکتور (سمت) آمر فنی لابراتوار.
(مستر بوشان) آمر یونیسف که امور تهیه سامان لوازم و ادویه مربوطه پروژههای حمایه مادران و اطفال و غیره را بکابل اداره میکند.
شفاخانه مسقورات،
(مس ماننگک) معلمه پرستاری،
شفاخانه ولایت قندهار :-

(مس واندون درخت) پرستاره حفظالصحه عامه.
(مس یلگارد) معلمه فابله کی ولایت قندهار.
داکتر (رونی) از طرف (اف-او-ای) به وادی ملشد مؤظف بوده و در قسمت امور صحتی آنجا بوزارت صحتیه در تماس میباشد.

- ۱- دو کتور اسدحسان (غبار)
- ۲- دو کتور محمد کریم (نوشین) برای شمول در کورس ملاریا لوجی در دہلی بطور فیلوشیپ برای مدت شش ماه عازم دہلی شدہ

(مدیریت لوازم)

- ۱) تهیه و ارسال سامان و لوازمات تمام شعبات جدید صحتی ولایات از قبیل- هرات قندھار- مشرقی- جنوبی کہ با همکاری دیگر شعبات وزارت صحتیه صورت گرفته.

(مدیریت محاسبه فنی)

مدیریت محاسبه فنی از برج میزان و عقرب (۳۳) بکار آغاز نموده در جریان امور متعلقہ خود کارهای مدیریت در ملوای کسی سابقہ را تعقیب نموده است و حوالہ جات و معاملات جنسی فنی راجع و اجرا آت در قسمت امور ات متعلقہ مدیریت سابقہ بعمل آمدہ- تماما عبارت از تهیه و فرستادن چندست سامان مکمل جراحی برای شفاخانه های ولایات (جنوبی- مزار شریف- قندھار- زائشگاه- قندھار و زائشگاه هرات) و ارسال ادوہ جات مکمل برای زائشگاه هرات- قندھار- پروژہ دہکدہ میباشد.

(مدیریت مامورین)

- ۱- ارسال اشخاص فنی از قبیل دکتوران- معاونین دو کتور- همشیره مختص در شق مجادله توپر کلوز .
- ۲- ارسال اشخاص فنی پروژہ دہکدہ واقع شیوہ کی .
- ۳- استخدام داکتران متخصی اکثریز از غرب آلمان و ارسال آن بہ اکسری ولایات قندھار .

- ۴- ارسال پرسونل فنی مؤسسہ اکسریز ولایات قندھار .
- ۵- تمدید قرارداد دو کتور (بک) متخصص اکسریز ولایت کابل برای سه ماہ دیگر .
- ۶- تقرر واعزام پرسونل فنی شعبہ (ام- س- اچ) یعنی حمایہ اطفال و مادران ولایت هرات .

- ۷- اعزام پرسونل فنی مؤسسہ دندان سازی ولایت هرات .
- ۸- اعزام و تقرر پرسونل فنی سہ (ام- س- اچ) یعنی حمایہ اطفال و مادران ولایت قندھار .

- ۹- اعزام و تقرر پرسونل فنی مؤسسہ دندان سازی ولایت قندھار .
- ۱۰- انتخاب بک عدہ فارغ التحصیلان بکلوریا یاس برای تحصیل ویزید معلومات در شق لابراتوار .

- ۱۱- شمول يك عده متعلمين برای تحصیل معاو نی شق لابراتوار .
- ۱۲- شمول يك عده دوكتوران - معاوین دوكتور و پرستار ها غرض باز دید معلومات علمی در شقوق متعلقه لابراتوار مرکزی صحت عامه .
- ۱۳- شمول چندین دوكتوران جراحی در شعبات مختلفه زائشگاه مربوط وزارت صحتیه .
- ۱۴- تقرر فارغ التحصيلان قابله کی زائشگاه بوظائف مختلفه در شعبات مربوط وزارت صحتیه .
- ۱۵- مشغول ساختن فارغ التحصيلان دوره چهارم کورس کمپوندری بدواخانه های مربوطه غرض ستاژ .
- ۱۶- تقرر فارغ التحصيلان کورس های طب و پروتیز دندان به شعبات مربوطه .
- ۱۷- تقرر کمبود شعبات مرکزی وزارت صحتیه .
- ۱۸- مامورینکه در سال (۱۳۳۳) جدیداً به شعبات وزارت عزتقرر حاصل نموده اند حسب ذیل است
- ۱- تقرر عرص دوكتور محمد عمر خان رئیس امور صحتی وزارت صحتیه
- ۲- « « « « عبدالشکور خان کفیل مدیریت عمومی صحتی مرکزی » »
- ۳- « « « « محمد نعیم » » » »
- ۴- « « « « سید عبدالقیوم (حسینی) » » » » نشریات و تبلیغات »
- ۵- « « « « عبدالغفار خان » » » » عمومی مجاسبه و لوازم »
- ۶- « « « « میر محمد امین خان » » » » شفاخانه های مرکزی »
- ۷- « « « « عبدالاحمد خان » » » » اکسریز و لابراتوار »
- ۸- « « « « غلام سخی » » » » تحقیق و لوازم »
- ۹- « « « « محمد حکیم » » » » مدیر مجاسبه جنسی »
- ۱۰- « « « « عبدالحق » » » » کفیل » »
- ۱۱- « « « « عبدالحییب » » » » مدیر اوراق »
- ۱۲- « « « « عبدالعزیز » » » » کفیل » » کنترول امراض ساری احصائیه »

مدیریت شفاخانه ها

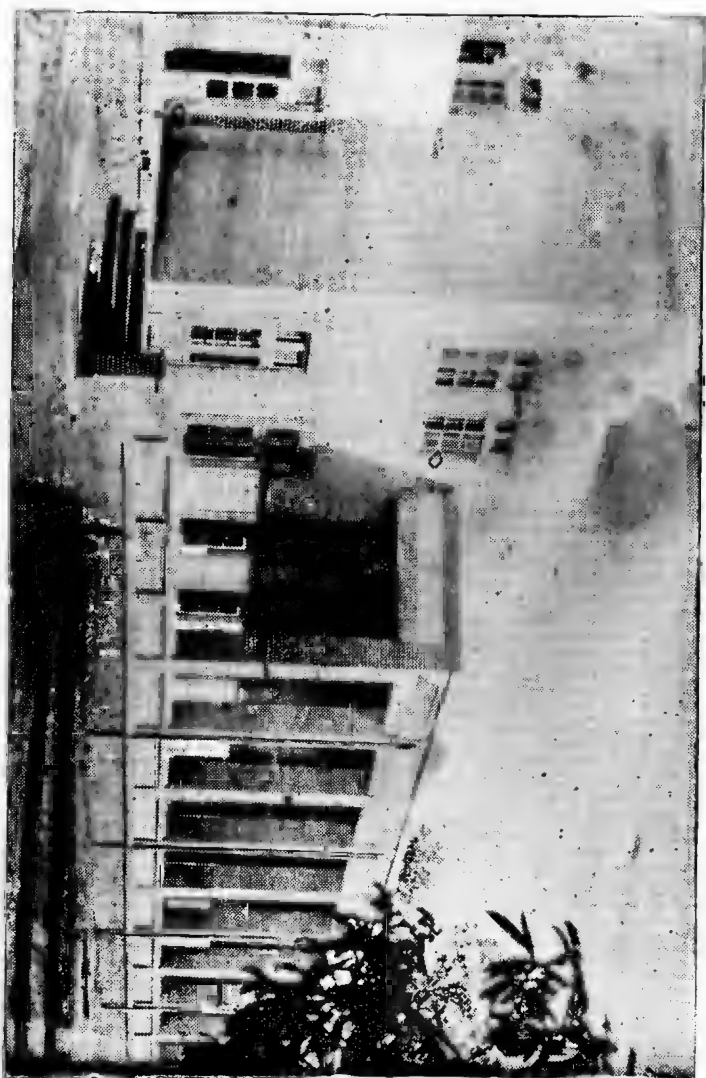
- ۱- ملبوسات و لوازم خواب شفاخانه ها که از اثر استعمال زیاد خراب شده بود جدیداً تهیه و بمرامعش ارسال گردیده .
- ۲- برای رفع مشکلات مریضداران لوائج نوکری شبانه دوکتوران و قابله ها که از طرف شب معین و در محبت هر دو افروشی ها نصب باشد از طرف این مدیریت تهیه بمواضع مذکور نصت گردید .

آمر لایر اتوار در حال توضیحات دادن نشو و نمای میکروبیها

اطاق لایر اتوار در حال تجزیه کردن بعضی مواد

مجلس شورای ملی و وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

- ۳- بتعداد کافی نسخه‌جات چایی ادویه و غیره ادوات شفاخانه‌ها نیز بنمرا جمع فرستاده شده است.
- ۴- يك دستگاه اكسریز جدیداً خریداری در موضع مربوطه اش به قندهار نصب شد.
- ۵- لایراتوار ولایت هرات با سامان، لوازم و پرسونل فنی آن تکمیل شد.
- ۶- سامان و لوازم و فرنیچر لایراتوار و ویدی کلینیک ولایت جنوبی درین تازه‌ها اعزام و به کار آغاز کرد.
- ۷- سامان و لوازم و فرنیچر لایراتور و ویدی کلینیک ولایت مشرقی درین تازه‌ها اعزام و به کار آغاز کرد.
- ۸- کورس مفتشین صحتی از ابتدای سال به تدریس آغاز نموده که عنقریب طلاب مذکور از تعلیمات فراغت حاصل می نمایند.
- ۹- برای رفاهیت و رفع مشکلات مریض داران يك دستگاه جدید اكسریز به مرکز مجادله توبركلوز شروع بکار نموده است.
- ۱۰- ده بستره و غیره سامان و لوازم حمایه اطفال و مادران تهیه و با دكتور نسائی قابله و غیره پرسونل فنی بولایت هرات اعزام و بکار آغاز نموده اند.
- ۱۱- ده بستره و غیره سامان و لوازم حمایه اطفال و مادران درین تازه کی‌ها تهیه و با دكتور نسائی قابله و غیره پرسونل فنی بولایت قندهار اعزام و بکار آغاز نموده.
- ۱۲- کورس تکنیشن لایراتور و معاونین لایراتور در مرکز لایراتوار صحت عامه تحت اثر دكتور (سمت) عضو موسسه صحتی جهان تاسیس و بنایافته.
- ۱۳- چند دوا فروشی جدید بولایت کابل و قندهار دائر شده.
- ۱۴- لایحه وظایف و تشکیل دوایر وزارت صحت طبع و غرض استفاده شعبات مربوطه توضیح می شود.
- ۱۵- لایحه حق الزحمه و تعیین فیس دكتوران دندان با ساختمان و تدابیر دندان و غیره تجدید گردیده و به شعبات مربوطه توزیع شده.
- ۱۶- پنج بستره جدید با چیرکت و فرنیچر آن تکمیل و به شفاخانه یفمان ارسال شده.
- ۱۷- ۲۴ پایه چیرکت به شفاخانه مجبوس ولایت جهت استفاده مریضان ارسال شده.
- ۱۸- سامان لوازم - ادویه و پرسونل فنی لایراتور و ویدی کلینیک ولایت مزارشرف تکمیل گردیده.

(مرکز مجادله توبركلوز)

مرکز مجادله توبركلوز مؤسسه تماماً مجانی عام المنفعه و به منظور خدمت بایمانی وطن از رهگذر صحتی به تازه کی بر روی کار آمده و یگانة مؤسسه میباشد که

در آن تشخیص حقیقی تو بر کلوز توسط اصول و میتود های بسیار عصری ما فند مراکز تو بر کلوز سایر نقاط دنیا اجرا میگر دد.

مرکز تو بر کلوز به تمام مراجعین محترم که تعداد عمومی شان در زیر مفصلاً ایضاح شده اولاً خال تو بر کولین که یک معاینه امتحانی مقدماتی میباشد پیچکاری نموده و بعد به کسا نیکه خال شان عود نکرده باشد و اکسین ضد تو بر کلوز زرق کرده و با آنها معافیت صنعتی در مقابل مرض خنما نسوز تو بر کلوز تولید کرده و بر علاوه از کسا نیکه طرف اشتباه واقع شده اند فلم کلان از شش ها گرفته شده و سایر معاینات لابراتواری که هر کدام آنها به نوبه خود اهمیت بسزای برای تشخیص دارد اجراء کرده است.

مرکز مجادله تو بر کلوز بار اول بتاريخ پانزده برج اسد (۳۳) افتتاح گردیده الی تاریخ هذا اجرا آتیکه به عرض تطبیق گذارده قرار آتی است.

تعداد اشخاصیکه به مرکز تو بر کلوز در دوره اول معاینه شده اند (۶۹۰۴) نفر
 » » » به دوره اول معاینه شان تکمیل شده. (۵۵۵۰)
 » » » مشکو کینیکه به شعبه کلنیک رجعت داده شده اند (۹۶۱)

شعبه (بی-سی-جی):

تعداد عمومی کسا نیکه خال کولی تو بر کولین شده اند. (۷۳۸۳) نفر
 » » » » » شان خوا نده شده. (۵۶۲۸)
 » » » وا کسین (بی-سی-جی) ضد تو بر کتوز شده اند. (۱۶۰۴)

شعبه ایکس ریز:

تعداد عمومی کسا نیکه فلم خورد و کلان از رتبان شان گرفته شده (۷۷۷۹) نفر
 » » » فلورو سکوی شده گان. (۹۷۰)

شعبه لابراتوار:

معاینات مکرو سکوی بی
 » » » کلچر. (۴۷۱)
 » » » و نتیجه آن خوا نده شده. (۲۳۰)
 » » » توسط آله مخصوص از گلو گرفته و کلچر شده (۱۱۵۷)

اشخاصیکه بلغم شان توسط آله مخصوص از گلو گرفته و نتیجه آن خوا نده شده (۶۰۷) نفر
 سایر موادیکه از مریض گرفته شده و کلچر شده (۱) نفر
 کسا نیکه خون شان معاینه شده (۲۵۲) نفر
 کروات حمرا و بیضاء خون شان معاینه شده (۴۱) نفر
 کسا نیکه توسط اصولات باکتر لوجی تشخیص حقیقی تو بر کلوز شده اند (۷۵) نفر

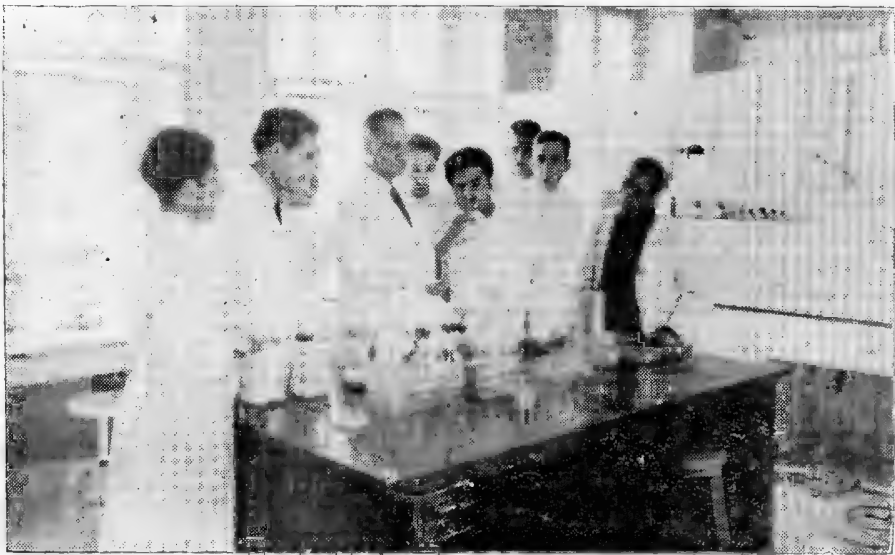
منظره داخلی لابراتوار شفاخانه مشرقی

اطلاق لابراتوار، شنبه که مواد امتحانی از مریض اخذ میشود

اطاق لابراتور (در حال تجربه مستحضران)

آمرلابراتوار دو حال توضیحات دادن نشو و نمای میکرو بیها

شعبه سریزی

تعداد کسانی که باوشان هدایت و نسخه ها داده شد (۶۰۳) نفر

» » روزهای کار. (۱۱۳) روز

تعداد عمومی مریضان مشکوک کیکه درشق سریزی رجعت داده شده اند (۱۷۸۷) نفر مرکز مجادله تو برکلوز درهفته دو روز (روزهای شنبه و سه شنبه) را برای معاینه ذکور و هفته دو روز (یکشنبه و چهارشنبه) را برای معاینه اناثیه و هفته دو روز (دو شنبه و پنجشنبه) را برای معاینه گروپ (مکاتب دواثرعسکری - فابریکه ها موسسات و غیره) تعیین نموده است.

برای کمک و معاونت مخصوصاً به افراد بی بضاعت مرکز تو برکلوز هفته دو روز شنبه و سه شنبه از ساعت ۱۲ الی ختم برای اشخاص ذکور و روزهای دوشنبه و پنجشنبه از ساعت ۱۲ الی ختم برای اناثیه جهت تدایوی و معاینه و پیچکاری که از مرکز تو برکلوز نسخه میگیرند تعیین کرده که مجاناً از طرف دکتوران و همشیره ها بازدید شده و پیچکاری میشوند و هم با اشخاص مسلول مستحق تا امروز از طرف موسسه تو برکلوز یک مقدار زیاد و یقاین و شیر توزیع شده است که آنهم به نوبه خود در تقویه عمومی مراجعین خدمت خوبی انجام داده.

طوریکه عرض شد درهفته دو روز (دوشنبه و پنجشنبه) معاینات گروپ اجراء میشود چنانچه تا امروز مرکز مجادله تو برکلوز از مواضع آتی معاینات گروپی نموده.

از ریاست مرستون مکتب حربیه واقع بالاحصار - دحربی شو فخی که تعداد عمومی متعلمین و مامورین و عمله شان تقریباً در حدود پنج هزار نفر بالغ میشود و معاینات جریان دارد. که بدینصورت در اثر معاینات دقیقه اشخاصیکه به مرض تو برکلوز گرفتار باشند تشخیص گردیده از یک طرف تحت تدایوی گرفته شده اند و از طرف دیگر سائرین که بحیث اجتماع زنده گی میکنند از سرایت مرض مذکور مصئون و محفوظ میمانند که طبعاً بنیه صحتی مردان آینده کشور مساعدتی خوب و قابل قدری بعمل میآید.

بر علاوه اجراء آت فوق این مرکز و آنهم از نقطه نظر کمک و وضع تشخیص حقیقی تو برکلوز نصب یک آله که تومو گرام نام داشته از طبقات مختلف ششها عکس برداری و آفت رادره یک نقطه شش که اساساً به رادیو گرافی های معمولی و عادی امکان آن نیست نشان میدهد.

زیرا اکثر به اشخاص موجود اند که امراض داشته ولی بارادیو گرافی و رادیو سکویی سطحی که تا امروز معمول بوده است سالم به نظر رسیده و صحت نتیجه داده شده مگر در حقیقت این قبیل اشخاص مریض اند ولی دستگاه های مزوجه قدرت تعیین آفت را نداشته. اکنون فریعه دستگاه تازه که نظیر آن تا امروز قطعاً وارد نشده

به فضل خدای متعال این معمای بسیار مشکل طبابت نیز حل گردیده و مورد امتنان همگان واقع گردیده است .

(شفاخانه سناتو ریم نسوان)

- ۱- در سال (۱۳۳۳) بر علاوه بستره های سابق (۱۲) بستره دیگر جدیداً بکار انداخته شده که جمله آن فعلاً (۵۲) بستره شود .
- ۲- دستگاه اکسریز که قبلاً توسط آن تنها رادیو سکویی اجراء میشد در سال (۱۳۳۳) يك پايه ماشین جدید به مؤسسه مذکور نصب گردیده که هم رادیو سکویی و هم رادیو گرافی را اجرا مينمايد .
- ۳- در حصه لا برتوار شفاخانه قرار يکيه بالا براتوار مرکزی صحت عامه مفاهمه شده است و ممکن است که يك لا برتوار منظم که احتیاجات يك سناتوریم را تأمین کند به خود شفاخانه ترتیب داده شود .
- ۴- يك الحاقیه جدید در دوران سال (۱۳۳۳) برای (۱۲) بستر ساخته شده است .

(مؤسسه باکتریولوژی)

- ۱- مقدار واکسین ساخته شده کو را در سال جاری (۴۸۱۸۵) سی سی .
- ۲- مقدار واکسین ساخته شده تیفو » » (۱۸۲۰۵۳) » » .
- ۳- معاینه چیچک در سال جاری در مرکز کابل (۶۲۲۵۰) نفر
- ۴- معاینه خانه چیچک در سال جاری در ولایات (۶۷۶۹۰۰) » .
- ۵ » خال کوبی مؤسسه » » در مرکز (۶۲۱) » .
- ۶- معاینه و علاج سگک دیوانه در سال جاری در مرکز (۱۴۴) » .

(شفاخانه مجبیس)

- الف) مریضان تداوی شده پولی کلینیک مجبیس عمومی - توقیف و مجبیس انانیه (۱۶۹۲۹) نفر .
- ب) مریضان داخل بستر در شفاخانه مجبیس عمومی انانیه قلعه چه (۶۱۳) نفر .
- ج) پودر دی . دی . تی که در سال جاری یازده مرتبه تطبیق گردیده عبارت از (۱۹۰۷) کیلو بوده که بالای (۲۷۶۴۰) نفرو (۲۳۷۰) پارچه استعمال شده .
- ۱- الف) تکمیل سامان لا براتوار شفاخانه .
- ۲- تکمیل سامان عملیات خانه .
- ۳- تکمیل سامان پولی کلینیک دندانسازی .
- ۴- خریداری يك عراده گادی جدید مع اسب برای سرطبابت .

۵- روی دست گرافتن پر وژه چند اطاق جدید برای تجویز و مطبخ جدید شفاخانه.

۶- ترمیم و تکمیل تشنایهای شفاخانه.

۷- توزیع مقدار کافیشیر - ویتامین و سایر برای بهبودی صحت مجبوسه های اناتیه.

۸- در خواست و توزیع (۸۰) دست البسه زمستانی برای مجبوسه ها و اطفال به بضاعت مجلس اناتیه از مؤسسه خیریه نسوان.

۹- درخواست یک تعداد مکفی البسه برای مجبوسین و معیوبین مجلس عمومی از مؤسسه سره میاشت.

(مؤسسه اکسریز وزارت صحتیه شفاخانه ابن سیناء بلخی)

۱- تعداد مریضانی که از اوائل حمل (۱۳۳۳) الی ۱۳ جدی (۱۳۳۳) معاینه شده اند.

۲- تربیه پرسونل.

(هدیریت مجادله)

الف) واکسیناسیون چیچک - کولرا - مجرقه که به حجاج و غیره مسافرین ذریعه شعبه مجادله توزیع و رفقه صحتی بین المللی داده شده (۱۰۸۷) نفر.

ب) پودر تلک - سنگ تلک و سب ستون که برای مجادله سال (۱۳۳۳) تهیه شده عبارت از (۸۴۳۷۱) کیلو.

۱- پودر صد فیصده مالداری که با پودر تلک مخلوط و پودر دی . دی . تی ده فیصده از آن حاصل شده (۸۸۷۲) کیلو.

۲- پودر ترکیبی دی . دی . تی ده فیصده که ذریعه ماشین دستی و دیزلی استحصال شده (۹۷۹۵۹) کیلو پودر پاشی که ذریعه هیئت هات منتخبه بعمل آمده قرار ذیل است.

۱- به تعداد (۴۶۰۶۹۲) نفر.

۲- » » (۳۷۴۸۳۷۱) پارچه.

۳- » » (۴۷۶۹۸) منازل.

۴- » » (۴۰) سرای.

۵- » » (۱۴۱۴) دکا کین.

ترازیدیکه نسبت به سال (۱۳۳۲) در سال (۱۳۳۳) بعمل آمده طیبیق ذیل است.

- ۱- به تعداد (۲۲۵۶۹۷) نفر
- ۲- « » (۱۰۹۸۰۵۸) پارچه.
- بر علاوه آن علاقه داری چهار آسیاب بعضی دهات. از حکومت ده سبز و مر بوطات آن. تماماً می حکومت سرای خواجه وعلاقه داری هائی مر بوطه آن که با لغ بر (۹۳) مواضع می شود.
- ۳- توزیع پودرده فیصده دی. دی. تی وواکسین های لازمه وگن سپری به شفاخانه های ولایات و حکومت اعلى - کلان و غیره مر بوطات وزارت صحنه.
- ۴- مدیریت صحنه هرات و مر بوطات آن. پودر ده فیصده دی. دی. تی (۵۵۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۵- واکسین چیچک برای (۷۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا - تیفو - تیفوس به اندازه کافی.
- ۶- مدیریت صحنه قندهار و مر بوطات آن پودر ده فیصده دی. دی. تی (۶۵۵۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۷- واکسین چیچک برای (۱۲۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا - تیفو - تیفوس به اندازه کافی.
- ۸- به مدیریت صحنه گرشک و مر بوطات آن پودر ده فیصده دی. دی. تی ۲۲۰۰ کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۹- به مدیریت صحنه گرشک و مر بوطات آن واکسین چیچک برای (۳۰۰۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه کافی.
- ۱۰- به مدیریت صحنه فراه و مر بوطات آن پودر ده فیصده دی. دی. تی (۲۰۵۰) کیلو وگن سپری به اندازه کافی.
- ۱۱- به مدیریت صحنه فراه و مر بوطات آن واکسین چیچک برای (۳۰۰۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه و غیره بقدر کافی.
- ۱۲- به مدیریت صحنه غزنی پودر ده فیصده دی. دی. تی (۲۵۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۲۰۰۰۰) نفر واکسین کولرا - تیفو - تیفوس به اندازه کافی.
- ۱۳- به مدیریت صحنه پروان و مر بوطات آن پودر ده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۴۷۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی.
- ۱۴- به مدیریت صحنه قطغن و مر بوطات آن پودر ده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۹۸۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی.

تذکرہ مریض دو زائشگاہ

اطاق کور تاز زائشگاہ

تعمیر کورس فا بله گی

تعمیر جدید شفاخانه مستورات بدخشان دو ساله حل یریا کوکچه

- ۱۲- به مدیریت صحیه بدخشان و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۱۲۵۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۱۸۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو- و تیفوس به اندازه کافی .
- ۱۳- به مدیریت صحیه مزار شریف و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۳۵۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۶۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی .
- ۱۴- به مدیریت صحیه میمنه و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۱۴۵۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه ضرورت
- ۱۵- به مدیریت صحیه مشرقی و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۵۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۱۰۳۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه کافی .
- ۱۶- به مدیریت صحیه جنوبی و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۸۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه کافی .
- ۱۷- به مدیریت صحیه لاهور گرد بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۲۰۵۰۰) نفر .
- ۱۸- ماموریت صحیه بنام بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۶۰۰۰) نفر .
- ۱۹- به مدیریت صحیه دایزنگی بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سیری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۲۷۵۰۰) نفر .
- ۲۰- موسسات صحی علی آباد (۵۰) کیلو
- ۲۱- شفاخانه ابن سینای بلخی (۵۰۰) »
- ۲۲- ریاست مرستون (۲۰۰) »
- ۲۳- عمله و فعله سرک تنگ غارو (۱۰۵۰) »
- ۲۴- جهت کار گران فابریکه برق سروبی- واکسین چیچک برای (۷۰۰۰) نفر . مقدار بودرده فیصده که در شهر کابل و حکومت چهار گانه آن پاشیده شده (۳۹۸۰۹) کیلو .
- مقدار بودرده فیصده به شفاخانه های ولایات و حکومتات اعلی و کلان داده شده (۵۰۸۱۵۰) کیلو می باشد.

(د پېښور عمومی ادویه ابن سینا بلخی)

از ابتدای سال (۱۳۳۳) حسب نظریات حکومت توأم با فعالیت های وزارت صحتیه که در هر گوشه و کنار مملکت شفاخانه های متعدد یکی بعد دیگر افتتاح و علاوه بر مؤسسات صحتی از قبیل شعبات مجادله امراض زهروی - تو بر کلوز - اکسریز ولا براتوا رها - شعبات دندان سازی وغیره چه در مرکز و چه در ولایات باز نمودند. ریاست دیوی ادویه مجبور بود پیش از پیش اجرای فعالیت نماید تا بتواند تماماً احتیاجات مؤسسات را تکمیل و تهیه نموده و بدسترس شان قرار دهد به این اساس مؤسسه دیوی ادویه از ابتدای سال (۱۳۳۳) به شکل یک مؤسسه تجارتي تبدیل و به روی اساس نامه جداگانه که از مجلس عالی وزراء و صحنه حضور مبارک شهر یاری گذارش یافته و به دسترس مؤسسه قرار داده شده امور وظائف خود را اجرای مینماید.

(وظائف مؤسسه مقصد و هرام مؤسسه)

- ۱- ادویه و لوازم صحتی دوائر مملکتی را تهیه و از کمپنی های معامله دار تورید مینماید.
- ۲- ادویه و لوازم صحتی را برای عرضه به بازار تورید باین ذریعه نرخ دوار در پین ادویه فروشی های شخصی تامین مینماید.
- ۳- ذخیره یک مقدار ادویه برای حالات فوق العاده.

(تشکیل مؤسسه دیوی ادویه حسب ارشاد و اساس نامه)

الف) شورای عالی مؤسسه - متشکل است از پنج نفر:

- ۱- ش ج شاغلی وزیر صحتیه به حیث رئیس شورا.
 - ۲- ع ج د وزیر مالیه به حیث عضو.
 - ۳- ع ص د دوکتور عبدالظاهر رئیس مؤسسه به حیث عضو.
 - ۴- ع ص د دوکتور فقیر محمد (شفا) رئیس مؤسسات صحتی به حیث عضو.
 - ۵- ح د دوکتور محمد قاسم دوکتور جراحی شفاخانه قوای مرکز به حیث عضو.
- الف- مجلس اداره - اعضای اداره در جلسه تاریخی (۲۳) جوزا (۱۳۳۳) حسب ذیل انتخاب گردیده.

- ۱- ع ص شاغلی دوکتور عبدالظا هر رئیس مؤسسه به حیث رئیس مجلس.
- ۲- ص د دوکتور محمد طاهر معاون مؤسسه به حیث عضو.
- ۳- ص د عبدالرحمن مدیر محاسبه » » »
- ۴- ص د صالح محمد مدیر مامورین » » »
- ۵- ص د حبیب الله مدیر مامورین وزارت صحتیه » » »
- ۶- ص د دوکتور کرام الدین معاون مؤسسات صحتی علی آباد به حیث عضو.

خوشگوش های لایرا توار در چین غذا گریستن

اطلاق تصاریفات و انبوه ها

اطلاق ولادت زایشگاه

ج) هیئت نظاره - اعضای نظاره که از طرف شورای عالی مؤسسه انتخاب گردیده:

- ۱- ع من - شایع علی محمد آصف رئیس واردات وزارت مآلیه به حیث رئیس.
- ۲- ع ص « کفیل رئیس امور صحتی وزارت صحتیه به حیث عضو.
- ۳- ص « محمد نسیم معاون ریاست محاسبات به حیث عضو.
- ۴- ع « محمد یاسین تو لیمشردو اساز مدیریت هیئیات وزارت دفاع ملی به حیث عضو.

(صورت توريد ادويه جات وما لزمه صحتی از کمپنی های معامله دار)

راجع به توريد ادويه وما لزمه صحتی طرف ضرورت مؤسسات وده ائر مملکتی و همچنان تهیه ادويه ضرورت عامه ریاست دیو مستقیماً با کمپنی های معروف ممالک مختلف که کراف آن ذیل توضیح داده میشود داخل مذاکره و مفاهمه گردیده او لئر قیمت ادويه وما لزمه مورد ضرورت را بدست آورده بعد از مقایسه قیمت به مجلس اداره تقدیم و مجلس اداره که متشکل از اعضای فنی و اداری میباشد مطالعات خویش را از هر دوجنبه تکمیل و بعد از تصویب مجلس اداره از نقطه نظر کمیت و کیفیت ریاست دیو آدر را اجرا مینماید نا گفته نماند که چون مؤسسه از نقطه نظر فن تحت مراقبت مستقیم وزارت صحتیه میباشد طبعاً مؤسسه احتیاج دارد حسب ارشاد و هدایات وزارت معزی الیهادر توريد ادويه وما لزمه های صحتی در اثر مطالعات کتب و لیرر یچر های جدید کمپنی های مختلف و ایجابات فن که نظریه موجودیت بیماری های گوناگون بحال تسوده مغید دیده شود اقدامات بنماید.

(تشکیل اداری مؤسسه)

ریاست دیوی ادويه در سال جاری علاوه به شعبات و دوائرسا بقه حسب ضرورت و منظوری افتتاح شعبات ذیل را از مجلس اداره و شورای عالی حاصل نموده:

اول (مدیریت تفتیش .
دوم) مدیریت فروش که سابقاً وظیفه اش از طرف مدیریت فرمایشات ایفاء میکردند نظر به اهمیت موضوع از مدیریت موصوف سوا و مدیریت علیجده تشکیل گردیده که وظیفه آن توزیع لوازم و ادويه ضرورت مؤسسات صحتی میباشد. علاوه تا ادويه متذکره راجعت استفاده توده به بازارهای کابل و اکثر ولایات توسط نماینده های فروش به قیمت مناسب عرضه میکند .

چهارم) ماموریت تحریرات .

پنجم) ماموریت اوراق .

ششم) مدیریت لابراتوار :- اگرچه این شعبه از سالهای سابق به اینطرف به فعالیت آغاز نموده لیکن حسب احتیاج تقوی^۲ شعبه متذکره لازم دیده شد در تشکیل شعبه

لاپرا توار - پرسونل قنی دیگری تزئید و علاوتاً راجع به استخدا ام يك نفر متخصص دواسازی از خارج ان اقدامات لازمه گردیده و در نظر است شعبه متذکره بعضی ادویه را از نباتات وطنی بدست آورده در تهیه انواع محصولات زرقیه قابلیت ها - سیروب ها - تینچرها - پومارها و غیره مواد اقدامات بدارد .

(تعمیرات سال (۱۳۳۰) الی (۱۳۳۳))

ریاست دیوی ادویه

در سال (۱۳۳۰) الی (۱۳۳۳) ریاست دیوی و ادویه دو تعمیر بزرگ یکی آن در حصه اول جاده میوند تمام ادویه فروش سردار محمد هاشم که کار تعمیر آن تکمیل و دیگر آن الحاقیه ریاست دیوی ادویه است که فریب تکمیل می باشد .

راپور اجرات ریاست روز نتون در سال ۱۳۳۳

اجراآت و فعالیت هایکه در شعبات مختلف ریاست روز نتون در طول سال ۱۳۳۳ بعمل آمده تماماً « برهائیل مهمم صبحی - تر بیوی - واجتماعی بوده که اینک هر قسمت ان بطور مختصر توضیح میگردد . -

اول - قسمت صبحی . -

الف . - زایشگاه شهر آرا . -

این موسسه که برای بهبود اوضاع صبحی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند در سال ۳۳ نسبت به سالهای گذشته فعالیت ان به پیمانه وسیعتر صورت گرفته است چنانچه اشغال صبحکه این موسسه را از نزدیک مشاهده نموده اند بسدق ادعای ما اعتراف خواهند کرد تماماً « شعبات زایشگاه بالالت ولو از عصری صبحی مجهز گردیده انظمام امور نظافت و واریسی به مراجعین از مميزات این موسسه می باشد .

احصائیه فعالیت های زایشگاه در سال ۱۳۳۳ قرار ذیل می باشد

وضع حمل خانگی . ۲۶۵

مریض های نسائی . ۴۳۲

مریضهای ولادی . -

تعداد و افعات بدون سقط . ۸۶۱

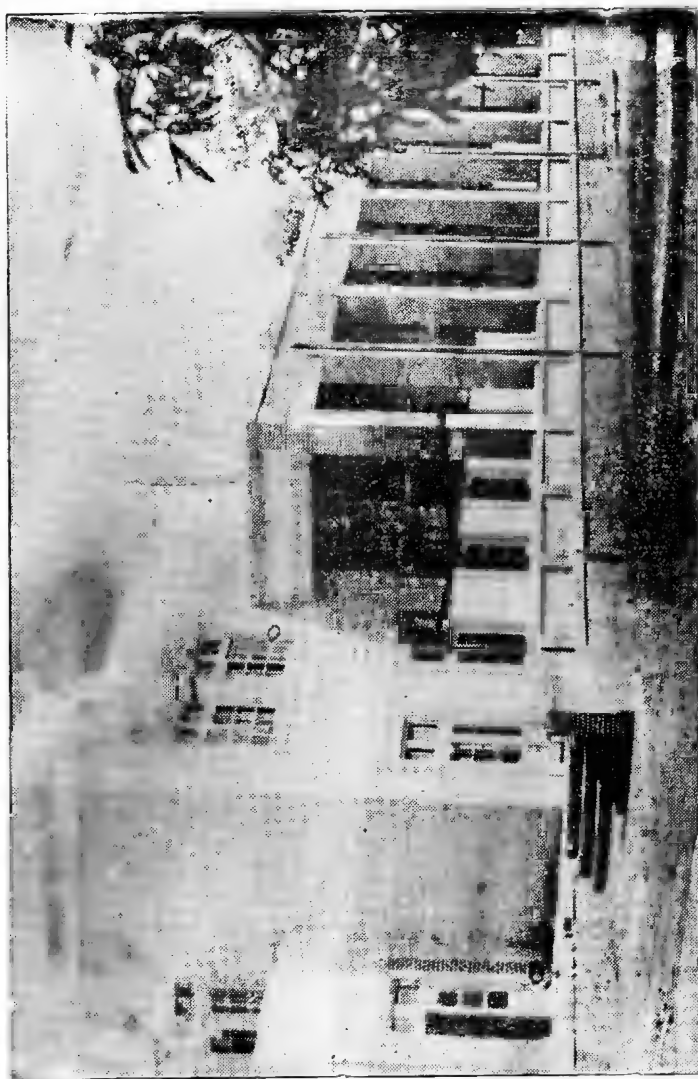
تعداد دو کا فکی ها بحساب تکرار . ۸۸۵

تعداد اطفال که از ۲۵۰۰ گرام اضافه تر وزن داشته وزنده میباشند . ۶۸۴

تعداد اطفال لیکه مرده تولد شده و تا پیش از ۷ روز مرده اند . ۴۲

تعداد اطفال لیکه پس از موقع تولد شده وزنده اند . ۱۰۵

تعداد اطفال لیکه پیش از ۷ روز مرده اند . ۵۴

قسمت غربی عمارت شفاخانه ولایت مشرفی

عمارت جدید سمک جنوبی شفاخانه مستورات کابل

بر علاوه فعالیت های صحتی شبیهات مختلفه زایشگاه کورس قابله کی این موسسه در تعداد قابله های خود نیز افزوده است . چه در سال ۳۳ به تعداد ۹ نفر دیگر دور معین کورس را بیان رسانیده شهادت نامه های قابله کی را اخذ و برای خدمت به مادران داده شده اند همچنان در طول همین سال ۱۱ نفر جدید داخل کورس قابله گردیده و به تحصیل آغاز نمودند فعلاً در کورس قابله کی زایشگاه (۴۰) نفر قابله مشغول تحصیل قابله کی عصری میباشد . امید است که در آتی قریب زایشگاه قابله های تربیه شده و تعداد کفای را برای خدمت اهالی محترم عرضه نمایند . ریاست روز نتون در توسعه و انکشاف این مؤسسه عام المنفعه صرف مساعی نموده و با صرف مبلغ ۷۴۷۹۱۷ افغانی و ۲۵ پول در سال ۳۳ امور مربوطه این شفا خانه را توسعه و انکشاف بخشیده است .

ب: زاپور اجراآت سال ۱۴۵۴ لابر اتوار مرکز صحت عامه مطا بق به

۱۰ جدی ۱۳۳۲ الی ۱۰ جدی ۱۳۳۳

در سال جاری ۱۹۵۴ لابر اتوار مرکزی صحت عامه از طرف والا حضرت سردار محمد داؤد صدراعظم افغانستان و آمر سازمان صحتی جهان بعیت مذهب منطقه وی سازمان صحتی جنوب شرق آسیا و هیئت کلتوری اتحاد شوروی مورد بازدید قرار گرفت . لابر اتوار مرکزی صحت عامه به پنج شعبه ذیل باکتر و لوجی - کیمای حیاتی - سیالوجی و هماتولوجی و شعبه حیوانات منقسم بوده و از اجراآت هر شعبه ذیلا توضیح میشود .

۱- شعبه باکتر لوجی - تعداد معائنات که درین شعبه در جریان یک سال صورت گرفته عبارت از تعداد ۲۷۵۴ معائنات باکتر لوجی می باشد .

در ابتدای سال تعداد معائنات درین شعبه نظر به قلت وسائط زرعیه و مشعرا چندان زیاد بود این شعبه در قسمت تدریسی طلاب سهم بزرگ داشته و تعداد معائنات فیوق بمقابل تدریس ناچیز شمرده میشود .

۲- شعبه کیمای حیاتی - عین ملاحظات فوق را در اجرای قسمت های کیمای حیاتی مد نظر گرفته شده و اکنون این شعبه طوری با معیارات و آلات تجهیز شده که از اجرای هر نوع معاینات کیمای حیاتی بدر شده میتواند .

۳- شعبه هماتولوجی - این شعبه تمام اوقات مصروف معائنه بوده و تعداد ۴۵۰۰ معائنات درین شعبه در جریان سال انجام داده است .

این قابل تذکر است که در جریان یک سال تنها دو واقعه مثبت ملاریا تصادف شده است که بدون شک گفته میتوانم که واقعات عود ناچوری بوده . اگر این واقعات به تعداد معائنات ۳ سال قبل مقایسه شود اثبات کامیابی مجادله ملاریا می باشد .

۴- شعبه سرالوجی - بمبروفیت اوقات تمام روز را در پرکرفته و پر علاوه اجزای قسمت های سرالوجی وقت زیاد این شبهه برای شستن و تعقیب سامان شیشنی ضائع میشود و ازین نسبت تهیه و بکار انداختن ماشین شستن سامان شیشنی را لازمی دانسته و توسط این ماشین میتوان از ضیاع وقت و شکستن سامان شیشنی جلوگیری نمود و در باره تورید این سامان اقدامات بعمل آمده است ضرورت استحصال و فرستادن خون قناعت بخش بوده اما با وجود که فوریه های مخصوص سرالوجی از طرف لا براتوار بتمام شعبات که خون برای معائنه ارسال مینمایند توضیح گردیده مگر با آن هم مثل سال های ماقبل خون بدون تشخیص سریری از طرف شعبات به لا براتوار مواصلت میکند که ازین نسبت غیر ممکن است که فیهنسی صحیح نسبت حساسیت و وصفیت تست های سرالوجی طرح شود و این مسئله دران زمان راه حل را خواهد گرفت که شعبات امراض زهره وی در تحت کنترل یک شعبه درآید .

باین اساس توقع می شود که طبق تجویز وزارت شعبه شعبات امراض زهره وی توسط یک شعبه مرکزی کنترل شود .

تعداد معانیات که در جریان سال جاری توسط این شعبه از منابع مختلفه صورت گرفته عبارت از تعداد ۸۵۲۵ خون و ۱۶ مائع دماغی شوکی می باشد .

و بالای تمام خون های مثبت و مثبت تست مقداری نیز اجرا شده است .

امور اداري

امور اداري روز بروز در توسعه و در جریان سال اطمینان بخش بوده است . این نیز از معاد خالصی نخواهد بود که اگر مأمورین اداري این لا براتوار نسبت آموختن سیستم اداري توسط شعبه سکرتری سازمان صحیح جهان تربیه شوند . در سال جاری ۱۹۵۴ هم کاری های نزدیک را در همه موضوعات از طرف وزارت صبحیه حاصل داشتیم و علی الخصوص لازم شمردم که کمک های بزرگ رئیس روز نتون را تذکر بدهم .

تنظیم وسائل تقلیه - اطمینان بخش بوده و بطورول طور آزاد برای گردش در مرکز و اطراف با آسانی دستیاب می گردد . و هکذا سامان و ادویه ضروریه لا براتوار دائماً توسط درخواست از ریاست دیوی ادویه حصول میگردد .

تربیه طلاب :

کورس های بقا لوجست و تکنیک لوجست و معاونین لا براتوار ادامه داشته و در ابتدای سال ۱۹۵۴ هشت نفر تکنیک لوجست ازین لا براتوار فارغ التحصیل و بعد از اخذ دیپلوم از ریاست پوهنتون دول لا براتوار ها مؤظف گردیدند صرف چهار نفر آنها در لا براتوار مرکزی خدمت ها مه ایفای وظیفه میدارند .

دهلیز اطباءهای مریدان

کپوترخانه : آمرلا پراتوز با دگنوز جواهرین انتخاب کپوترها دیکه میشود

عمارت شفاخانه زایشگاه

صنف درسی کورس قایله گی

میکند. نفر معاونین لایراتوار جدیداً فراغ تحصیل و بوظایف معوله مقرر گردیدند.

مقرری ها

۳ - تقریباتاً اوجست پس از فراغ کورس به لایراتوارهای اطراف مقرر گردیدند تعداد طلاب که در تحت تربیه می باشد.

۱ - دکتو - چهار نفر

۲ - تکنکالو جست - ۱۲ نفر

۳ - معاون لایراتوار - ۱۲ نفر

کورس تکنکالو لو جست موجوده لایراتوار در ماه دسمبر ۱۹۰۵ ختم و مکنذا طوری ترتیبات گرفته شده که همه ساله برای ۴ سال آینده عین تعداد تحت تربیه گرفته شود کورس طلاب جدید الشمول در ماه جون ۱۹۰۵ آغاز میشود تدریس طلاب و طبقه مهم این لایراتوار بوده و دقت زیاد درین باره صرف میشود ازین رو موجودیت یک نفر تکنکالو لو جست بین الامالی بسیار تجربه که دارای تحصیلات عالی باشد خیلی لازمی میباشد.

تعداد کارکنان داخلی موظف لایراتوار

۱ - داکتر - ۱ نفر

۲ - معاون داکتر - ۲ نفر که یکی در کسولی هندیه فیلوشپ رفته است

۳ - کمبست - ۲ نفر که یکی آن جهت فیلوشپ در سال ۱۹۰۵ در کسولی می رود

۴ - معاون لایراتوار - ۶ نفر

۵ - تکنیشن لایراتوار - ۵ نفر

۶ - کتاب و تنای بست - ۲ نفر

۷ - ترجمان - ۱ نفر

۸ - خدمه - ۵ نفر

۹ - تحویل دار فنی - ۱ نفر

شعبه حیوانات

عموم حیوانات لایراتواری دارای صحت خوب بوده و تسل کبری آنها طبق پلان ادامه داشته و جهت معائنات حامله کی و استحصال کامیلی منت و هیولا یزین و انتی سیروم از آنها استفاده بزرگ گرفته میشود.

زمانیکه لایراتوار تیه واکسن و ویروس درم را الفنون تاسیس میشود این حیوانات کسب موقعیت بزرگ را تهیه مینمایند.

ویرای شعبه (F.A.) در باره تجسس امراض بيطاريه از طرف لابراتوار بمقسم معاونت يك تعداد حيوانات داده شده است. تأسيس يك فارم مناسب برای حيوانات لابراتواری از طرف شعبه بيطاريه مدنظر است ترايد نسل موش ها فعلاً موفقه صورت نگرفته و در سال آئنده مورد علاقه شديد قرار گرفته زیرا که يك نوع مهم حيوانات لابراتواری می باشند توقع می رود که برای اجرای تجارب حامله گی بقه های منطقوی تحت تبحر به قرار گیرد.

یونسف - سامان ارسالی یونسف بصورت ذخیره قرار نکر فته بلکه در اواسط سال جاری حین وصول معیار تربیه عملی طلاب تزئید شود
يك پایه ماشین جنریتر وارد ونصب لابراتوار گردیده اما به نسبت نبودن سرمایه شديد کسار گرفته نشده است.
تمام سامان این لابراتوار های اطراف اکنون تحت کنترول و برسی وزارت صحیه قرار گرفته و این سیستم اطمینان بخش است.

تعداد کل معائنات لابراتواری سال ۱۹۵۴، لابراتوار مرکزی بخت عامه
۱ شعبه بکترلوجی

فرع خون ۲۸

۲ - اکا و تیشن قسمت برای کروپ انتریک تایفس. ملی تنفس ۴۱۵

۳ - فرع ادرار ۱۲

۴ - فرع مواد غائطه ۳۱

۵ - معائنه های میکروس کویک مواد غائطه از نقطه نظر آمیب ۲۳۷

۶ - معائنه مواد مرضی گاون ۳۲ - جمله شد ۲۷۵۰

۷ - معائنه بلغم ۳۰۵

۸ - معائنه مواد غائطه از نقطه نظر تخم طفیلات امعانی ۱۶۲۰

۹ - معائنه افرازات مجرای بولی از نقطه نظر کنوکک ۳۹

۱۰ - تجربه حیوانی ۱۴

۱۱ - معائنه با کترلوجی آب و غیره ۹

۱۲ - دیگر معائنه ۱۲

۲ - شعبه های هماتولوجی

۱ - ملاریا ۲۰

۲ - حمای راجعه ۱۸۰

۳ - تعین هموکوبین ۸۸۳

۴ - تعداد کرووات حمرا ۷۱۳

پروفیسران خارجی وزارت صحیہ

مسٹر یوشان ادمنشہ
دفتر یونیسیف

عزتمند داکٹر سمت
آمر لاپر اتوار

دکتورس گید متخصف نسائی
زایشگا. شهر آرا

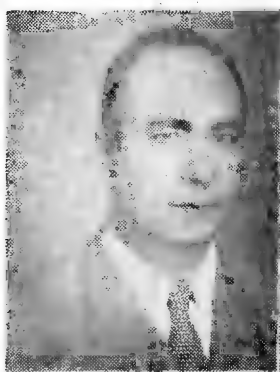
پروفیسران فاکولتہ طب

پروفیسر غیاث الدین ادنان عقلی و عصبی

پروفیسر شریا ثنائی - پتا لوژی

پروفیسر دو جنت دكتور تور کدت
رکشوی رادیو لوژی

پروفیسر تندان برکن - پتا لوژی

- ۵ - تعداد کروات بیضا ۸۷۳
- ۶ - فورمول اوکوستیر ۷۷۴ - جمله شد ۴۵۰۵
- ۷ - تعیین سرعت سقوط کروات حمر ۱ ۷۶۰
- ۸ - کواکولشین تایم و بلید نیک تایم ۴۱
- ۹ - تجربیات حیوانی ۷

شعبه کیمیای حیاتی

- ۱ - معاینات کیمیاوی خون ۱۰۵
- ۲ - ادرار مقداری و توصیفی ۱۹۰۶
- ۳ - مائع دماغی شو کی ۶
- ۴ - عصاره معدده ۲۱

شعبه سیرالوجی

- تعداد خون که از شصتات مختلف برای معاینات فرستاده شده قرار ذیل است .
- ۱ - سروی خون ۸۱۸ مائع نخای شو کی
 - ۲ - کلنیک اطفال شق یونسف ۲ نفر
 - ۳ - شفاخانه زایشگاه ۳۸۶۸ نفر
 - ۴ - مؤسسات صحتی هلی آباد ۲۲۰۵ نفر
 - ۵ - شفاخانه مجیس ۱۱ نفر
 - ۶ - شفاخانه عسکری و قوای مرکز ۳۳۳ نفر
 - ۷ - انفرادی ۱۱۴۸ جمله ۵۲۵ / ۱۶ = ۸۵۴۱

از جمله تعداد ۸۵۴۱ به تعداد ۱۰۶ خون قابل معاینات سیرالوجی نبوده و متباقی آن حسب ذیل قسمت شده است .

- ۱ - قسمت توصیفی کان ۸۴۱۵ نفر
- ۲ - قسمت توصیفی مای نیکه ۷۷۷۸ نفر
- ۳ - قسمت توصیفی وی دی = آرال = ۸۴۳۵ نفر
- ۴ - قسمت نوداری (وی دی ۰ از ۰ ال ۰) ۵۱۰۶ جمله شد ۵۰۷۹

لا براتوار حفظا الصحه عامه بر علاوه وظائف و خدماتیکه در فوق عرض شد یک وظیفه مهم دیگر نیز اجرا می نماید که عبارت از تربیه نمودن طلاب است برای لا براتوارهای ولایات مملکت . سال گذشته یک دسته طلاب از لا براتوار حفظا الصحه عامه فارغ التحصیل شده شهادتنامه های لا براتوار را اخذ و برای خدمت به مؤسسات مربوط آمادگی گردیدند . در سلسله جاری تعداد متعلمین که مشغول تحصیل میباشند به (۲۶) نفر میرسند .

توقع میرود که این دسته که تحت تربیه قرار گرفته اند بهنداز ختم دوره همیشه به ولایات مملکت وزیر داخل خدمت و فعالیت گردیده به توسعه لایراتوار مرکزی مساعدت شایانی بنمایند .

ریاست روز نتون در قسمت لایراتوار حفظا لصحه هاهم مبلغ (۱۰۸۸۳۸) افغانی را بدون معاشات در سال ۳۳ به مصرف رسانیده است .

ج- پولی کلینیک ها و مراکز خیریه اطفال

ریاست روز نتون در تاسیس پولی کلینیک های اطفال مساهمی زیاد تری بخرج داده و باین مراکز فعالیت های صحتی و خیریه مانند سائز شعب توجه زیاد مبذول نموده است . در پولی کلینیک ها همه روزه اطفال مراجعه کرده توسط دکتوران لائق معاینه و تدایمی میگردد . بر علاوه معاینات صحتی مختلف اقسام ادویه و ویتامین ها و غیره برای این مقصد بقسم مجانی نیز داده شده و هم بهادران توصیه های صحتی داده می شود . تادر مورد اطفال شایق تطبیق گردد . کلینیک های اطفال در نقاط مختلف شهر تاسیس گردیده تا اسباب سهولت مراجعین را فراهم ساخته باشد . در نظر است که یک پولی کلینیک جدید در عمارت مجادله تویر کلوز واقع چمن نیز تاسیس گردد . اطفال آن قسمت شهر بخوبی بدانجا رسیده و ازان استفاده درست بنمایند .

احصائیه معایناتیکه در سال ۳۲ از پولی کلینیک اطفال واقع معایش خانه مرکزی حاصل شده ذیلا توضیح میگردد .

تداوی شده گان امراض مختلف ۲۳۰۸۰ نفر

و اکسین ضد سیاه صفره و دفتری ۳۰۰ نفر

شیر بودر که خالص بوده ۲۰۰ پونند

کارت شیر فایغ ۵۰۱ - کارت

(۴) اطفالیکه برای رجستر و شمول به پولی کلینیک روانه شده اند .

دفعه اول ۱۰۷۴

دفعه دوم ۹۰۶

دفعه سوم ۱۸۴

(۴) اطفالیکه صابون اخذ کرده اند ۱۵۶۰۰ کلچه صابون

در سال ۳۳ ریاست روز نتون مبلغ (۱۲۹۳۷۶) افغانی جهت امور متعلقه پولی کلینیک ها

و فراکز خیریه مصرف نموده است

د. پریمو اتوریم .

آموزش مربوط این مؤسسه متعلق بوزارت عجلیه صحتیه بوده و ریاست روز نتون مصرف

در قسمت مسائل مالی معاونت می نماید .

چنانچه در سال ۳۳ تا اخیر جدی مبلغ (۷۸۰۷۸) افغانی را به مؤسسه پر یوانتوریم تخصیص داده است تا پول مذکور را به اطفال مریضیکه درین مؤسسه تحت علاج گرفته شده اند صرف گرداند .

ب : - قسمت تربیوی

وژوکتو فهای روز نتون

اطفالیکه درین مؤسسه داخل میشوند اساس زندگی اجتماعی را که در حیات او شان رول مهمی را بازی میکند فرامیگیرند .

از مدت چند سال است که این مؤسسه به اطفال محیط کابل مخصوصاً طبقه بی بضاعت خدمت شایانی نموده چنانچه پروگرام های مختلف و متنوعه آن که درین مؤسسه تطبیق میگردد قابل ملاحظه است این پروگرام ها اصل اساس تربیه اینده آنها را تشکیل میدهد . نمایش سال جاری که از طرف اطفال وروکتون های روز نتون بعمل آمد بی شبهه يك خاطره خوبی را باقی گذاشت یقین کامل میرود که اطفال وروکتون وقتی مساعد برای شمول مکتب می گردند حیات مکتب را به خوشی استقبال خواهند نمود که البته این يك موفقیت مهم تربیوی بشمار میرود .

البته در آینده انکشاف این مؤسسات در نظر گرفته شده و در صورت امکان نظر این مؤسسات در نقاط مختلفه شهر بوجود خواهد آمد . در سال ۳۳ سه صد نفر طفل در حمید وروکتون و دوصد نفر در ناز و وروکتون تحت تربیه قرار داده شده ۴۴ از انجمله (۶۴) نفر اطفالیکه دوره معینه کودکستان را طی کرده و به شمول مکتب اماده بودند یوزارت جلیله معارف ارسال گردیدند . در سال ۳۳ مبلغ (۲۳۰۷۷۷) صرف کود گستانهای روز نتون گردیده است .

راپور امراض ساری که ازین پولی کلینیک اخذ گردیده .

پولیو میالیت	۴۰ نفر
سرخک	۳۰۰ نفر
چیچک	۱۰ نفر
محمک	۲ نفر
سیاه سرفه	۲۰۰ نفر

مراکز خیریه روز نتون در نقاط ذیل در داخل شهر مصروف فعالیت میباشند :-

- (۱) مرکز خیریه واقع جاده میوند .
- (۲) مرکز خیریه واقع شیر شاه مینه .
- (۳) مرکز خیریه واقع لیسه ملالی .

احصائيه - که در سال ۳۳ ازین مراکز گرفته شده قرار ذیل است.

(۱) اطفالیکه کوپون شیر اخذ کرده ۱۶۷۷۸ - نفر

(۲) اطفالیکه شیر پودر گرفته اند ۲۴۲۲ - نفر

(۳) اطفالیکه برای تداوی به یوکلینیک ارسال شده اند ۲۰۳۹ - نفر

ج - توزیع شیر، صابون، و ویتامین.

ترتیب و تحلیل شیر پودر و طرز توزیع آن به مستحقین با اساس یک پلان معین کیه از طرف روزنئون ترتیب شده صورت میگرد مراقبت و کنترول در نظافت مراکز و غیره امور مربوطه بدقت مراعات میگردد مراکز بزرگ و کوچکی که برای توزیع شیر در کابل تاسیس شده همه روزه بشمول ایام تعطیل در نقاط ذیل برای مراجعین باز بوده و بایشان شیر تقدیم می کنند.

(۱) مرکز توزیع شیر روزنئون در باغبان کوچه (۲) مرکز توزیع شیر حمید و روکتون

(۳) مرکز توزیع شیر ناز و روکتون (۴) مرکز توزیع شیر شهر آرا

(۵) مرکز توزیع شیر شفاخانه مستورات (۶) مرکز توزیع شیر ریاست مرستون

(۷) مرکز توزیع شیر موسسات صبحی علی آباد (۸) مرکز توزیع شیر مجلس انائیه

(۹) مرکز توزیع شیر شیوکی (۱۰) مرکز توزیع کارت شیر پور کلینیک اطفال

(۱۱) مرکز توزیع کارت شیر جاده میوند

(۱۲) مرکز توزیع کارت شیر شیر شاه مینه

(۱۳) مرکز توزیع کارت شیر مکتب ملالی

(۱۴) مرکز توزیع شیر شفاخانه مستورات

(۱۵) مرکز توزیع شیر پروان توریم

(۱۶) مرکز مجادله توبر کلوز

(۱۷) مکتب زراعت

(۱۸) مرکز توزیع شیر مکتب تخنیک ثانوی

(۱۹) مرکز توزیع شیر مکتب اصول تحریر

(۲۰) مرکز توزیع شیر مکتب رحمان بابا

(۲۱) مرکز توزیع شیر مکتب دارالمعلمین متوسط

(۲۲) مرکز توزیع شیر مکتب دارالعلوم شرعی

(۲۳) مرکز توزیع شیر مکتب دارالمعلمین مسلکی

(۲۴) مرکز توزیع شیر مکتب خسرو شحال خان ختک

(۲۵) ولایت مشرقی

(۲۵) ولایت قندهار

آمرلابراتوار همراهی دا کتر جواد برای انتخاب خوک هندی
جهت تجسس ثلایر اتواری دیده میشود

اطلاق ماکس اسری

در شعبه با کتر لوژی‌دا کتر بنواد صورات تکنیک کشت میکروب ها را توضیح میکند

یک تعداد محصلین در حال عمل تحلیل به لا بر اتوار

(۲۷) ولایت مزار شریف.

(۲۸) ولایت هرات.

(۲۹) ولایت قطن.

(۳۰) ولایت جنوبی.

(۳۱) پلغمري.

(۳۲) حکومت اعلیٰ فراه.

(۳۴) حکومت اعلیٰ پروان.

(۲۵) حکومت اعلیٰ بدخشان.

(۳۶) حکومت اعلیٰ غزنی.

(۳۷) حکومت اعلیٰ میمنه.

مقدار شیریکه در سال ۱۳۴۳ ریاست روز نتون موجود بود عبارت از (۳۲۳۵۸۹) یوند
مصارفیکه دو مراکز شهر کابل بعمل آمده (۹۱۳۵۰) یوند
مصارفیکه در ولایات بعمل آمده (۶۰۲۰۰) یوند
جمع (۱۵۱۶۵۰) یوند
مصارف شیر تا اخیر برج جدی ۲۳۳۳ بوده و تعداد اطفالیکه از آن استفاده
نموده اند به (۱۲۱۳۲۰۰) نفر میرسند.

جهت مصارف حمل و نقل و غیره امور مربوطه توزیع شیر مبلغ (۳۴۴۴۷۷) افغانی
در سال ۱۳۳۳ بمصرف رسیده است.
ریاست روز نتون و موسسه صبحی جهان و یونسف.

ریاست روز نتون در قسمت فعالیت های صبحی و اجتماعی خود بیشتر مرهون معاونت
و مساعدت های موسسه یونسف و سازمان صبحی جهان بوده است چه امداد این موسسات
که وقتاً فوقتاً صورت گرفته دامنه فعالیت های روز نتون را وسیعتر گردانیده است.
موسسات مذکور از سال ۱۹۵۰ عیسوی باین طرف به ارسال شیر یودر صابون ویتامین
و اقلام ادویه مفید لوازم طبی و پرستل طب پیشبرد تحصیل طب در شعبات مختلف ریاست
روز نتون را معاونت کرده و در طی چند سال نتایج خوبی را بار آورده است. چنانچه
موسسه زایشگاه لا براتوار حفظ الصحه عامه پولیکلینیک های اطفال و مراکز خیریه در اثر
کهمک و معاونت یونسف و سازمان صبحی جهان انکشاف نموده است.

بر علاوه سازمان لوازم طب عمیری که بر ریاست روز نتون مواصلت کرده است موسسه
یونسف از آغاز معاونت خود تا حال مقدار (۴۳۱) تن شیر یودر و (۵۰) تن صابون و
در حدود (۴۸۰۰۰۰۰) کپسول های ویتامین ارسال نموده است که این مواد همه در ظرف
مدت چند سال با استفاده اطفال و مادران گذاشته شده است.

ریاست روزنتون برای رفاهیت پرسنل سازمان صحتی جهان ویو نیسف اقدامات موثری نموده و در قسمت احتیاجات ضروریها آنها که عبارت از تهیه منازل مصرف ترا نسپورت محروقات و غیره میباشند صرف مساعی نموده وسائل استراحت آنها را فراهم آورده است پرسنل فنی موسسه فوق الذکر که در شعبات ریاست روزنتون داخل فعالیت بوده اند فرار ذیل میباشند .

عزتمند داکتر سمت آمرلابراتوار حفظالصحه عامه .

محترمه داکترس گید درشفاخانه زایشگاه .

محترمه مس یلگاردسرفا بله زایشگاه (معلمه فعلی کورس فرسنگ فندهار)

محترمه مس چار گن سن نرس زایشگاه فعلاً به وطن خود رفته

محترمه مس روفنیو . نرس شعبه اطفال . فعلاً بوطن مراجعت نمود .

محترمه داکتر موریس . داکتر اطفال . که جدیداً بکار آغاز نموده است .

محترمه مس میننگ . درشفاخانه مستورات .

محترمه مس واندارد رخت . نرس شعبه امراض زهروی فندهار

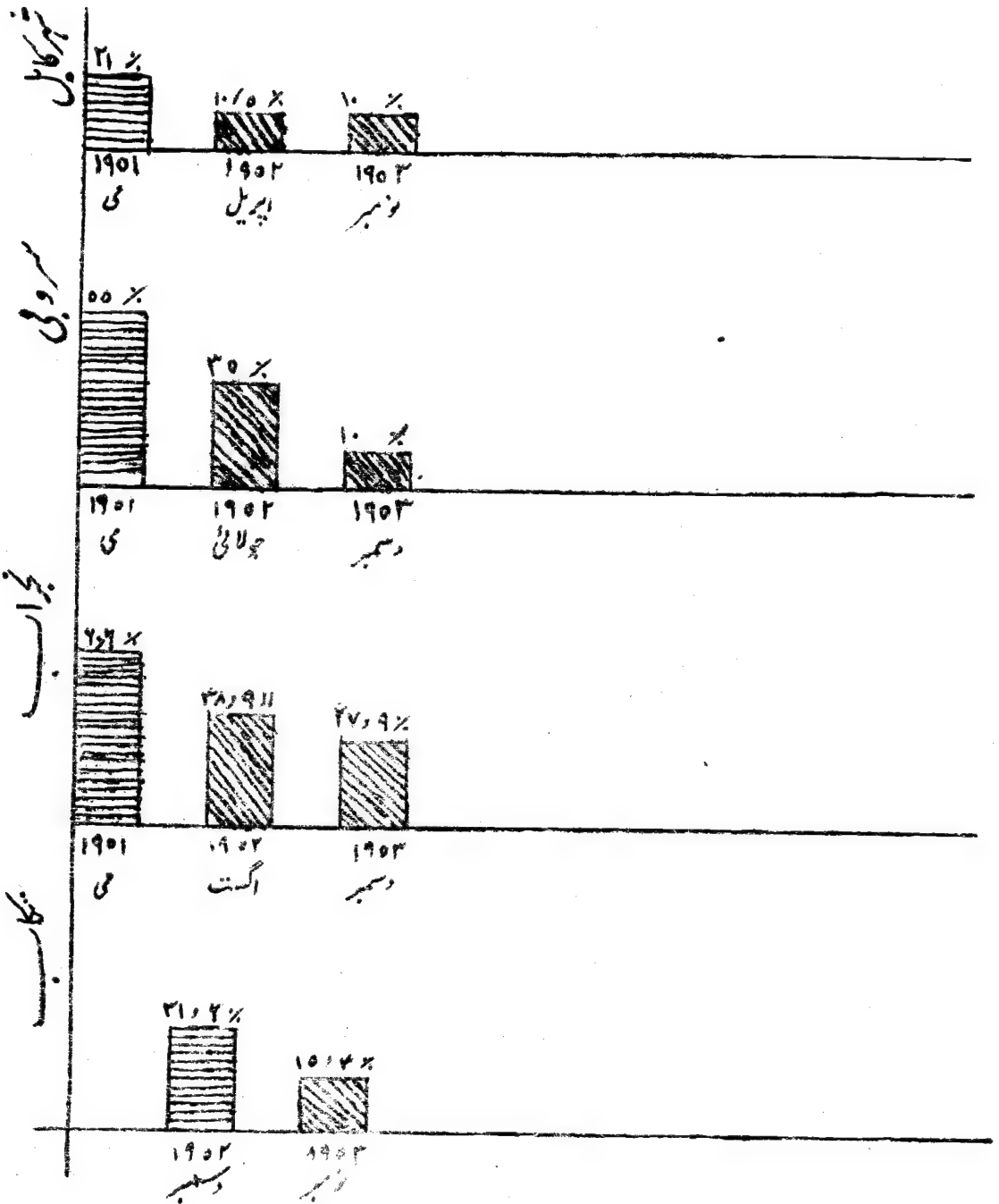
عزتمند مستربو شان . اد منستر شعبه یونیسپ .

به مناسبت افتتاح تعمیر موسسه مجادله ملاریای افغانستان

(نظری به تاریخچه تشکیل مؤسسه ملاریا و تکامل آن در افغانستان)

ملاریا از نظر تاثیرات مضره بر حفظالصحه و ترقی گیتی اهمیت جهانی کسب کرده است . طوریکه معلوم است سالانه سه میلیون و فیات و سه صد میلیون واقعه مصابت این مرض در دنیا بوقوع میرسد و مخصوصاً مناطق حاره و تحت الحاره مواجه به خطر غلبه و استیلای ملاریا واقع گردیده اند تنها در افغانستان اغلب تلفات مستقیم و غیر مستقیم مرض ملاریا سالانه قدری بلندتر از ده فی هزار نفر انداز گردیده است تقریباً ۵۰ فیصد نفوس مملکت یعنی بیشتر از یکنیم میلیون افراد وطن سالانه به مرض مدش ملاریا مصاب می شوند ذکر این نکات قیمت و اهمیت مجادله ملاریا را بمقابل این مرض خطرناک در وطن عزیز بما آشکار میسازد . نخستین قدم در راه مجادله و دفع ملاریا از مملکت با تشکیل یک موسسه کوچک ضد ملاریا در اخیر سال ۱۳۲۷ برداشته شد این موسسه بشمول یک فقر رئیس و یک عده محدود اعضاء دفترو فنی کنترول ملاریا . بوجود آمده بود . قدم اول و مجاهدت یگانهای تشکیل نوزاد در منطقه پختوری . که دارای (۸۰۰۰) نفوس و دو نیم مربع میل مساحت بود به ساحه عمل پیوست این کوشش ابتدائی در یک جائیکه بیش همه مورد تهدید مرض واقع شده بود نتیجه قناعت بخش داد و امید کامیابی نهائی را در مجادله طویل و مشکل علیه ملاریا در مملکت استوارتر گردانیده .

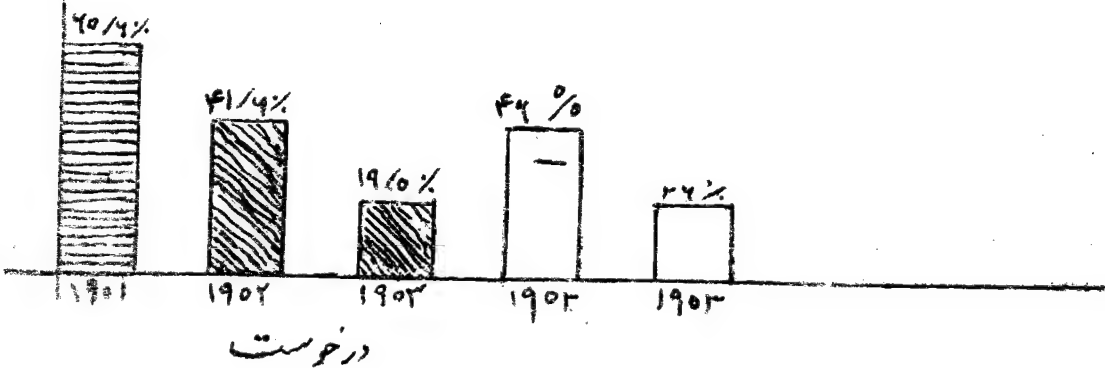
نتیجہ مشاہدہ سروی طحال ولایت کابل

نتیجه مشاهده سروی

درخواست

در قفسه

نتیجہ سروی طحال ولایت قطن

بیل خمری

۲۹%

۱۹۴۸

۵۵/۸%

۱۹۲۹

۲۵/۴%

۱۹۵۰

۸/۲%

۱۹۵۱

۱۱/۷%

۱۹۵۳

غوری

۷۲%

۱۹۵۱

۳۴/۷%

۱۹۵۳

بغلان

۵۷/۷

۱۹۵۱

۱۱%

۱۹۵۳

قندوز

۳/۱%

۱۹۵۰

۲۲/۷%

۱۹۵۱

۱۵/۷%

۱۹۵۴

خان آباد

۴۷/۷%

۱۹۵۰

۳۱/۸%

۱۹۵۱

۲/۵%

۱۹۵۳

تالمان

۶۰/۲%

۱۹۵۱

۱۴/۴%

۱۹۵۳

چاردره

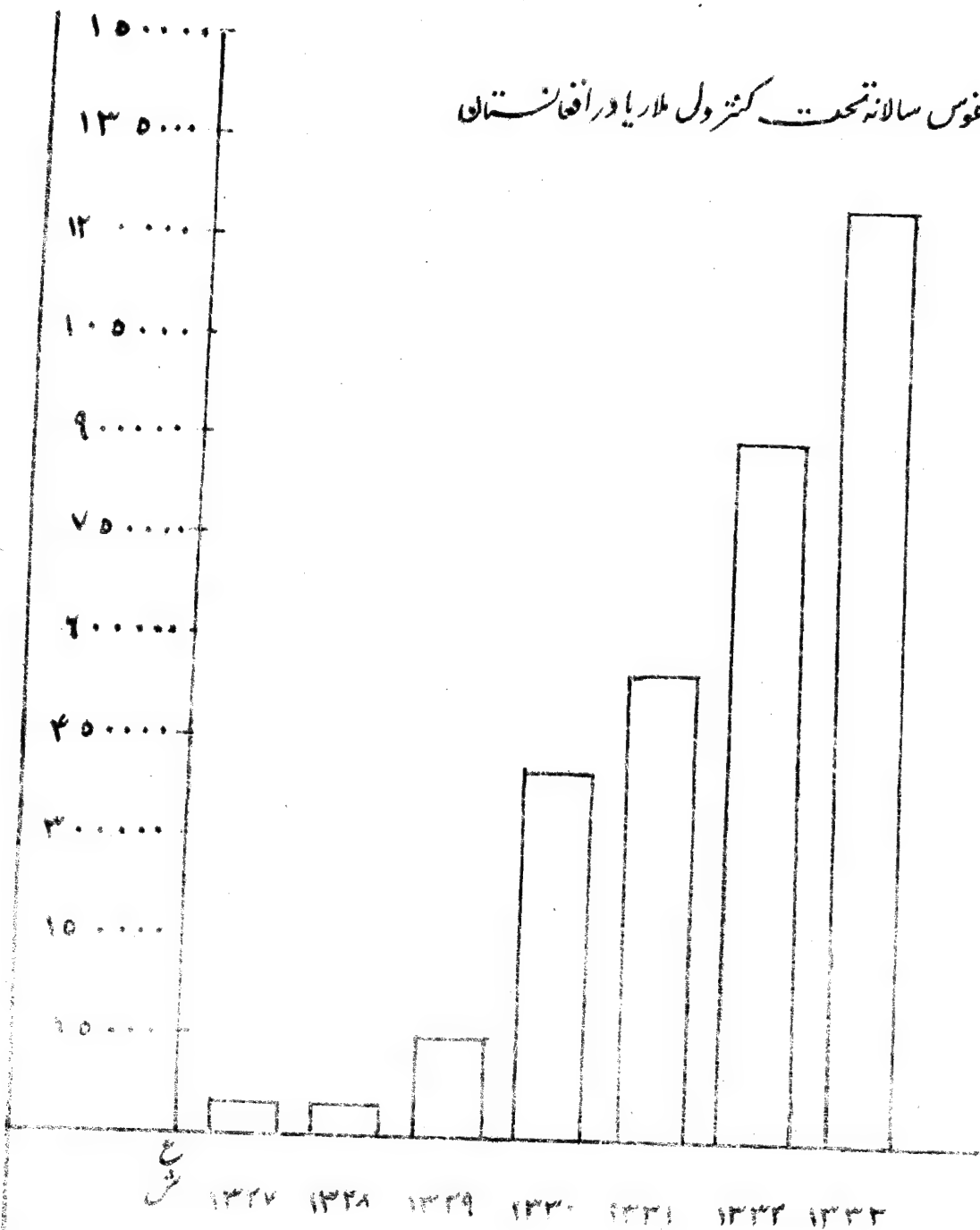
۴%

۱۹۵۱

۲/۵%

۱۹۵۳

مجموعه نفوس سالانه تحت کنترل ملاریا در افغانستان

يك قسمت از تعمير انشيتوت مجادله ملاريا

تعمير انشيتوت مؤسسه مجادله ملاريا

شعبه کیمیاي حیاتی (توضیحات معاینه ادرار)

اطاق لابراتوار در حال تجزیه کردن بعضی مواد

آنچه خیلی امید بخش بود اینکه حکومت از خطر و مشکلات که ملاریا در مملکت تولید نموده بود استفهام کلی داشت و معلوم بود که همه ساله در نقاط مختلف مملکت چه در شرق و چه در صناعت مرض باعث رکود و تنقیص کار تولید میکردید مشکلات آتی و عمده بیکه در مقابل موسسه ملاریای مملکت قرار داشت عبارت بود از:

- (۱) عدم موجودیت افراد فنی و تخنیک (طبی و غیرطبی)
 - (۲) عدم موجودیت یک احصائیه فنی راجع به استیلا و چگونگی خود مرض در مملکت.
 - (۳) عدم موجودیت هر نوع سامان لازمه و مشکلات حمل و نقل و عدم توجه و همکاری اهالی.
- بعد در مورسالیان (۱۳۲۸-۱۳۳۳) یعنی در مدت کم از پنج سال چون نتیجه مثبتی گرفته شد موسسه توانست بکمک مبلغ دولت ملل متحده و همکاری مردم بموقوفات های ذیل نایل آید:
- ۱- بالای یک رقبه وسیع استیلای مرض در مملکت بواسطه مجادله تاثیر مرض از بین برداشته شد. در مقابل سال ۱۳۲۸ که تنها برهشت هزار نفر ساکنین پلخمری کنترول صحتی قایم شده بود در سال ۱۹۵۴ (۱۳۳۳) برای بیشتر از یک میلیون افراد مملکت مصونیت از مرض فراهم گردید بعباره دیگری ۳ نفوس مجموعی مناطق ملاریایی مملکت کنترول فنی و اصولی قایم گردید است.

۱- کار مهم دیگر عبارت از تربیه و آموزش افراد تخنیک برای پیش برد امور علمی مجادله در تحت نگرانی متخصصین و دکتوران بوده است این افراد تخنیک در یک کورس ده هفته ای زمستانی که هر سال در اوقات خارج مجادلوی در کابل آغاز می یا بد تربیت میشوند - در پروگرام کورس مذکور بالای مسایل نظری و عملی یعنی اندازه قیمت داده شده است.

متخصصین ملاریا و اطفال و لو جستها (متخصصین علم حشره) که در راس امور مجادلوی واقع شده اند تماماً یک کورس سه ماهه را با تطبیقات فنی (در موسسه ملاریای هند) در دلهلی تعقیب نموده اند.

۳- موسسه ملاریای افغانی که در سال ۱۳۲۹ بشکر یک موسسه مرکزی بوجود آمده از دو حصه متشکل است اول شعبه علمی و تخنیک و دوم شعبه اداری و دفتری در راس موسسه یک رئیس که او هم شخص فنی است قرار دارد.

ضمیمه نمبر اول چوکات تشکیلاتی موسسه ملاریا.

ضمیمه نمبر ۹ تصویر عمارت موسسه ملاریای افغانستان در کابل

در نتیجه عملی تمام این زحمات که بدون شک به منفعت مملکت عزیز ما خاتمه یافته است قرار ذیل می باشد.

(۱) - پیشرفت اقتصادی.

در پلخمری با جلوگیری و امحای ملاریا یک نوع انقلاب در صنایع ایجاد شد. طوریکه

در سابق باوصف پرداخت معاشات مساعد کار به مشکل دستگیری میکرد نفوس پلغمی هشت هزار نفر و تولید یومیه فابریکه صرف (۲۰۰۰۰) متر پارچه بود اکنون نظر به بهبودی صحت عامه نفوس آن به (۲۰۰۰۰) زیاد یافته و مقدار تولید بالاتر از دوچند تولید سابق میباشد و در نظر است فابریکه مذکور بیش از این توسعه و انکشاف داده شود.

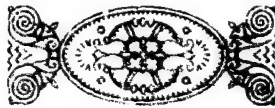
۲ - بهبودی زارعت.

حاصلات زارعتی برنج و یخته در قندوز و خان آباد در ظرف سه سال اخیر که عملیات مجادلوی مرض دران سامان صورت پذیرفته به دوچند تضاعف نموده است. همچنان در ایالت غوری و بفلان نظر به دفع مرض مشکلات فابریکه قند سازی بفلان از رهگذر بدست آوردن مقدار لازمه لبلو مرفوع گردید و حاصلات پنبه قندوز نظر به سابق چندین مرتبه بیشتر شده که در نتیجه آن اراضی پیمانه وسیع تر تحت کار آمده و به قطعات حاصل خیز تبدیل گردیده است.

۳ - صحت عامه.

در مرد وزن و طفل بصورت قابل توجه بهبودی اختیار کرده است و احصائیه هائیکه بواسطه معاینات خون و معلوم کردن اندازه - حال در اطفال صورت گرفته است و هم تقلیل یافتن صرفیات ادویه ضد ملاریائی شاهد این مدعا است.

۴ - بالاخره تطبیق پروگرام مجادلوی ملاریا در شهرها و مخصوصاً دهات مردم را بمزایای علم و طبابت آشنا و مساعی دولت خوشبین ساخته و از آن رو راه تطبیق انواع دیگر پروگرامهای صحتی در مملکت باز شده است - و آئینده اها لی این چنین امور در منفعت بخش را با همکاری بیشتری استقبال خواهند کرد.

امور وزارت زراعت

دراطراف فعالیت های سنه ۱۳۳۳ وزارت زراعت

بلند بردن محصولات زراعتی در کمیت و کیفیت اساس پروگرام وزارت زراعت است. اصلاح و توسعه امور در یک مملکت به اصلاح و توسعه و تقویه اقتصاد آن ارتباط کثیری دارد و در دنیای کنونی خصوصاً در مملکت ما که دارائی های آن زاده فعالیت های زراعتی اش می باشد توسعه و تقویه اقتصاد با توسعه و انکشاف زراعت رابطه دائمی و مستقیمی را دارا است.

مترقی آن مملکتی است که به تطبیق تکنیک از منابع ثروتی که قدرت برایش اعطا نموده است استفاده نهائی نماید و با اساس این اصل بهرام تامین پیشرفت در مملکت با بست منابع ثروتی مملکت را بکار انداخته و از آن استفاده ممکنه نمائیم و از جانب دیگر قدری اگر تأمل شود خواهیم درک نمود که فعلاً منابع ثروتی قابل استفاده ما تماماً منابع زراعتی می باشند و هم پایه اقتصاد و تجارت مملکت بر زراعت آن استوار است به نحوی که اگر ما از تطبیق قوانین و مراتب فنی تولیدات زراعتی را در مملکت بلند می بریم و در اثر اصلاحات فنی بر صفات و مزایات محصولات زراعتی می افزائیم گویا توسعه و تقویه اقتصاد و تجارت را در مملکت تامین می نمائیم و از راه تنوید عایدات تسهیلات لازم را در پیشرفت تمام امورش فراهم می سازیم.

در مملکت ما قراریکه مطالعات بعمل آورده شده است توسعه و اصلاح زراعت با اساس نکات ذیل است که زبده و اساس پروگرام وزارت زراعت می باشد:

- ۱- مجادله بر ضد آفات و امراض حیوانی.
- ۲- مجادله بر ضد آفات و امراض نباتی.
- ۳- تربیه و اصلاح نژاد های حیوانی برای افزودن و بهبود محصولات شان.
- ۴- تربیه و اصلاح نژاد های نباتی به مطلوب اصلاح و ایزاد محصولات نباتی.
- ۵- تهیه و فراهم آوری نفرو لوازم فنی تا مرام های فوق عملی گردد.

مادر اینچا فعالیت های وزارت زراعت را در باره آنچه در مورد فقرات پنجگانه فوق نظریه و وسائل ممکنه دست داشته گی اش در جریان سال ۱۳۳۳ بعمل آورده شده است طور خیلی اختصار در زیر به فید تحریر می آوریم:

۱- مجادله بر ضد آفات و امراض حیوانی:

آنچه تعیین این شق عمده را دریلان اول پروگرام وزارت زراعت لازمی ساخته است اینست که هر سال زیاده از ربع حیوانات مملکت ما از وجود امراض و آفات مختلف

با تلاف میرسد و طبعا مجادله بر ضد امراض حیوانی از خسارات هنگفت اقتصاد دی جلوگیری و دهافین را بمقابل پیش آمد های ناگوار حمایت می کند. اگر چه حیوانات مملکت ما به امراض و آفات گوناگون گرفتار می باشند لکن اگر آنها را رده بندی نمایم مهم ترین شان مرض تاکو در گاو ان کرم جگر و سیاران و چیچک در کوسفندان و مرغ مرگی و وبای مرغان در طیور می باشد صرف نظرا از شرح آنها نیکه هنوز تحت مطالعه می باشند اجراءات عمده شعبه تربیه خانه وزارت زراعت در جریان سنه ۱۳۲۳ نیز زیاد تر بر ضد همین امراض مدهش بوده است که از عمده ترین می باشند.

ترتیبات فنی برای مجادله بر ضد این امراض روی هم رفته مراد از ساختن واکسین در موسسه بین حصار و تزریق آن برای گرفتن معافیت در بدن حیوانات بوده است. روی هم رفته موسسه بین حصار نسبت به سال گذشته توسعه و تکامل مزید اختیار کرده به تعداد نفر و مقدار لوازم فنی لا بر ا تور های آن افزوده شده امراض جدید از قبیل سیاران و چیچک و سیازخم کوسفند و وبای طیور تحت مطالعه قرار داده شده و بر ضد آنها واکسین مخصوص بدست آورده شده است.

لاکن چون مجاله بر ضد امراض حیوانی تنها محدود امراض ساری فوق الذکر نبوده لازم است که بیماری های دیگر حیوانی نیز تحت معاینه فنی گرفته شده و دائره تداوی حیوانات وسعت زیاده تری حاصل نماید در معاینه خانه امراض حیوانی یکی در علی آباد و دیگری در بین حصار برای معاینه و معالجه حیوانات مریض اهالی گردد و نواح افتتاح گردیده است تا حیوانات اهالی طور مجانی در معاینه خانه های مذکور معاینه و تداوی گردد.

غرض از افتتاح این دو معاینه خانه از یک طرف معاینه و تشخیص امراض جدید و از طرف دیگر معالجه حیوانات مریض مالدار ها است.

از جانب دیگر به مطلوب اصلاح نسل در این معاینه خانه ها یکمده نرگاو های فریزی بدسترس اهالی گذاشته شده است تا حیوانات خود را آورده به غرض اصلاح نژاد با گاو های مذکور جفت نمایند اجراءات نه ماهه مدیریت عمومی تربیه خانه وایطاری وزارت زراعت مختصراً در ذیل معلومات داده میشود:

الف - ۱) به تعداد ۴۰۸۵۴ فرد گاو و بر ضد مرض گاو مرگی از واکسین پیچکاری شده و معافیت گرفته اند.

۲) د ۶۹۶۳ قطعه مرغ بر ضد مرض مرگی پیچکاری واکسین شده و اخذ معافیت نموده اند.

۳) برای ۱۰۹۶۹۰ رأس کوسفند کپسول (کولی) کرم جگر داده شده است.

(۴) به تعداد ۵۵۵ فرد حیوان بر ضد سیاران پیچکاری شده است .
 (۵) » » ۵۳۸۰ راس گوسفند بر ضد انتراکس پیچکاری شده اند .
 ب - در معاینه خانه هلی آباد و بینی حصار حیوات دها قین قرار ذیل تحت مداوی و عملیات قرار داده شده اند :

۱- آخته شده	۴۲۷ فرد حیوان
۲- معالجه شده	۶۶۳ فرد
۳- عملیات جراحی شده	۸۳ فرد

ج- در لابراتوری واکسین سازی بینی حصار از ابتدای سال ۱۳۳۳ تا اول جدی واکسین قرار ذیل ساخته شده :

- ۱- واکسین ضد مرض گاومرگی ۳۳۲ گرام برای ۸۳۰۰۰ فرد حیوان
 - ۲- واکسین ضد مرض مرغمرگی ۵۹۹ آمپول برای ۲۹۹۵۰ قطعه مرغ
 - ۳- واکسین ضد چیچک گوسفند ۶۰ گرام برای تخمیناً ۲۵۰۰۰۰ گوسفند
 - ۴- واکسین ضد مرض سیاران ۲۰ لیتر برای ۴۰۰۰ فرد حیوان
 - ۵- واکسین ضد مرض آنترکس گوسفند ۲۵ لیتر برای ۵۰۰۰۰ گوسفند و بز
- مطالعات امراض دیگر حیوانی تحت اثر متخصصین درمؤسسه ادامه دارد.

۲- مجادله بر ضد آفات و امراض نباتی:

برای بلند بردن و اصلاح جنسیت محصولات نباتی از همه اول تر لازم است تا میوه ها و غله جات و سبزیها و نباتات صنعتی خود را ازو جود آفات و امراض نجات بدهیم و برای این مرام شعبه مجادله ضد آفات وزارت زراعت در سنه ۱۳۳۳ مشغول سه شق همده کاری یعنی مطالعات تهیه سامان و لوازم و مجادله بر ضد بعضی حشرات بوده است که همده ترین آنها ملخ و جولاکک بوده است.

همچون ملخ پروازی در جنوب و جنوب غرب مملکت در سنه ۱۳۳۳ بی سابقه و خیلی مدهش و هم مجادله بر ضد آن به پیمانه وسیع و اصول فنی و خیلی جدیانه و موثر بوده است. در قسمت شمال مملکت نیز بر ضد ملخ های مراکشی و ایتالوی مجادله شدید و موثری بعمل آورده شده است.

روی هم رفته مجادله بر ضد ملخ های پروازی و بر ضد ملخ های دیگر نسبت به سالهای ماقبل بصورت وسیع تر بوده و عملیات مجادله با اساس ترتیبات فنی بوده است و هم نتایجی که بدست آورده شده است خیلی ها بهتر و اطمینان بخش تر بوده است. اینک اجرا آت شعبه دفع آفات وزارت زراعت بر ضد ملخ و حشرات مضرة دیگر قرار ذیل معلومات داده می شود:

الف- برضد ملخ پروازی.

هجوم ملخ پروازی از خاک یا کشتان و ایران در اوائل سنه جاری در حصص جنوب و جنوب غرب مملکت مافندهار فراه الی هرات بصورت خیلی مدهش و وسیع بوده است و هم نفوذ آن تا حدی در مشرقی و غزنی بمشا هده رسیده است وزارت زراعت چون از امکانات همچنین هجوم مسبوق بوده است نفوذ لوازم فنی مدافعه واپیش بین بوده و در حین هجوم حشره مدهش نفوذ ادویه لازمه را به نقاط مورد حمله به سرعت نقل داده و در اثر مراقبت و جدیت لازمه در دفع این حشره مضره موفقیت کلی حاصل نموده است.

مساحت اراضی مدافعه شده نقاط مورد حمله قریب ذیل بوده است.

ولایت فندهار	۱۰۸۵۴۵- جریب
ولایت هرات	۲۶۵۰- »
حکومت اعی فراه	۲۲۵۸۵- »
ولایت مشرقی	۲۰۰- »
حکومت اعلی غزنی	۱۸۸۹۵- »

در مجادله برضد ملخ پروازی از وسایل فنی و پاشیدن ادویه کیمیا وی کار گرفته شده و نتیجه بس خوبی بدست آورده شده است.

مجادله برضد ملخ های مرا کشی و ایتالوی در قسمت های شمال مملکت.

در مجادله برضد این ملخ ها نیز از ذرایع فنی کار گرفته شده است. اولاد خزان سنه ۱۳۳۲ کارهای اکتشافی و دیده بانی و بعد در اوائل سنه ۱۳۳۳ مجادله بوسایل فنی آغاز شده است.

و در این کمین ها نیز نتیجه ی که گرفته شده است مطابق بهرام بوده است مساحت تخم گذاری ملخ با اراضی که دیده بانی شده قرار ذیل است.

۱- ولایت فطغن.

الف: مساحت اراضی که دیده بانی شده = ۶۸۹۷۶ جریب

ب: » » که نتیجه ملخ کشف گردیده = ۶۵ جریب

۲- ولایت مزار شریف.

الف: مساحت اراضی که دیده بانی شد = ۷۳۳۲۸۵ جریب

ب: » » نتیجه ملخ کشف شده = ۴۵۱۰۰ جریب

۳- ولایت هرات

الف: مساحت اراضی که دیده بانی شده = ۱۰۰۹۷۰ جریب

ب: » » نتیجه ملخ کشف شده = ۴۴۶۵ جریب

۴ حکومت اهلی میهنه

الف: مساحه اراضی دیده بانی شده ۳۹۳۳۶۰ جریب

ب: مساحه اراضی که در آن ملخ کشف شده ۱۱۴۹۰ »

ج: صورت مجادله بر ضد حشره جولاگک در غور بند و غیره نقاط

دفع این حشره مضره که باغهای زیادی را در غور بند و غزنی فرا گرفته است نیز از مهمات است و در غیر آن دامنه اضرارش وسعت پذیرفته نقاط دیگری را نیز در مملکت فراهم خواهد گرفت .

از این جا است که در شروع سته جاری نفرو لوازم فنی از وزارت زراعت به غور بند و کاریز میر و کوه دامن و یمنان و ریشخور و نقاط مختلفه مرکز فرستاده شده و یک هده زیاد اشجار مبتلا بر مرض تحت دوا پاشی گرفته شده اند که اختصاراً در ذیل تذکر داده میشود :

در چهاردهی غور بند ۸۶۷۰۶ اصله

در سیاه گرد و نواحی آن ۶۵۵۸۳ اصله

در کاریز میر و کجکین و کوه دامن و یمنان ۱۷۹۷۴ »

در ریشخور و نقاط مرکز ۳۰۵۸ »

در جنوبی و نواحی مختلفه ۲۰۸۰ »

قرار معلوماً تبسکه از ۲۵ نفر باغدارهای غور بند حاصل شده است در اثر دوا پاشی بر درختان حاصلات با دام در سته جاری نسبت به سال ۳۱ و خصوصاً نسبت به سال ۳۲ خیلی ها بلند رفته است چنانچه حاصلات باغهای ۲۵ نفر مذکور در سال ۱۳۳۱ بمقدار ۴۶۶ سیر و در سال ۳۲ ر ۱۶۹ سیر و لاکن در سال ۳۳ در اثر دوا پاشی اساسی ۲۰۱۵ سیر بوده است .

د- مرض آتشک (میلایو) (نیز در باغهای شمالی تحت مطالعه گرفته شده به تعداد ۲۹۴۳ اصله درخت بر ضد مرض دوا پاشی شده است .

۳- تربیه و اصلاح نژادهای حیوانی برای افزود و بهبود محصولات شان :

برای اینکه محصولات حیوانی در مقدار و صفت بلند برود به اصلاح نژادهای حیوانی بایست پرداخت خواه آن اصلاح ذریعه تصفیه و انتخاب نژادهای بومی باشد و خواه توسط توریید و اعتیاد نژادهای خارجی اصلاح شده در وطن و یا تخلیط آنها با نژادهای وطنی . باین اساس شعبه تربیه خانه وزارت زراعت داخل اقدامات خوبی شده است که خلاص آن قرار ذیل است :

۱- در تربیه و پرستاری گوساله های دور که که از تخلیط گاوها فریزی با نژاد وطنی در تربیه خانه علی آباد حاصل شده است اهتمام و توجه لازم بعمل آمده است .

۲- تکثیر نژاد مرغهای تخمی و گوشتی رود آیلند و لکهورن شروع و ادامه داده

شده است و چوپه هائیکه بدست آورده شده است به وضع اطمینان بخش تحت تربیه میباشند.
۳- یکمده نرگاوهای نژاد خارجی فریزی در معاینه خانه های علی آباد و بینی حصار برای نسل گیری بدسترس اهای گذاشته شده و ۵۰۰ فرد گاوان اهای از آن نسل گیری شده.

۲- تورید گوسفندان مریئوس به مطلب اعتمیاد به هوای افغانستان و تخلیط شان با نژادهای بومی.

از آن جاکه پشم از محصولات مهم زراعتی است و باید بذرایع فنی تحت اصلاح گرفته شود وزارت زراعت به معاونت موسسه خوراکه وزارت یو نودر ۱۳۳۳ به تورید ۴۰ فرد گوسفند نژاد پشمی مریئوس از ترکیه فایق آمده. از جمله ۴۰ راس گوسفند مذکور ۳۵ راس آن میش و ۵ راس آن قوچ است.

برای جفت گیری بین نژاد مریئوس و نژاد بومی به تعداد (۶) راس میش نژاد غلجائی در بین قوچ های مریئوس رها کرده شده است و هم از طرف دیگر طبق پروگرام فنی از خود گوسفندان مریئوس نیز چوپه نژاد مریئوس بدست آورده میشود.

پشم مریئوس برای بافت تکه های پشمی از هر لحاظ دارای صفات بلند است. قابلیت ریشندگی و تاب پشم گوسفندهای وارده از ۷۰ تا ۶۵ است و یک راس گوسفند زیاده تر از ۶ کیلو گرام پشم میدهد که از آن ۶۴ فیصد پشم خالص بدست می آید.

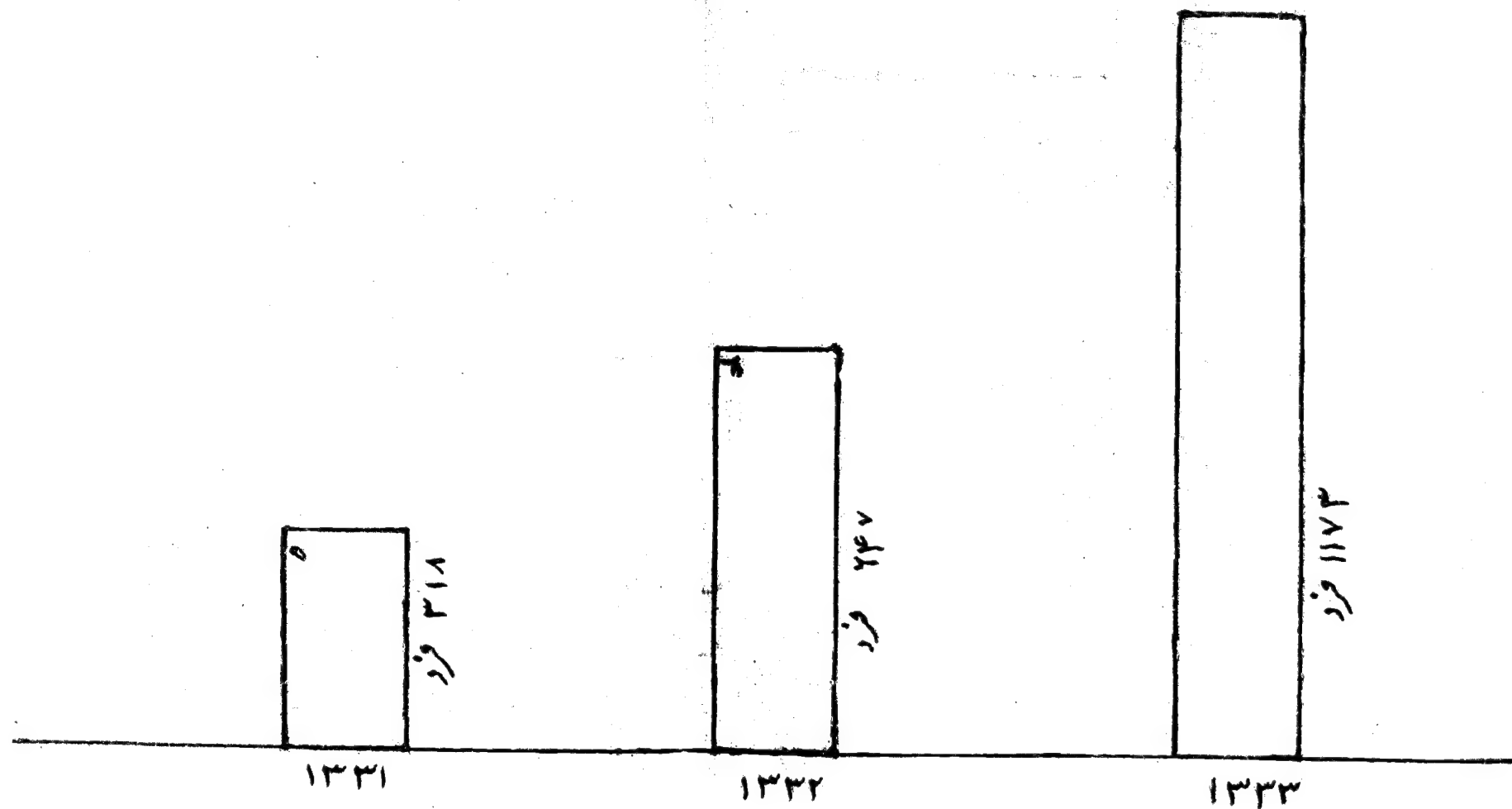
عملیات نسل گیری زیر مراقبت مستر لوریج متخصص گوسفند و نفر فنی وطنی ادامه دارد وزارت زراعت ترتیبات گرفته است که به معاونت موسسه خوراکه وزارت یو نو برای ۱۳۳۴ یکمده مزید گوسفند مریئوس به مطلوب اصلاح پشم وارد مملکت گردد.

گوسفندان مریئوس وارده تحت بهترین شرایط پرستاری گرفته شده و هم برای اینکه از مرض کرم جگر که در مملکت ما در بین گوسفندان خیلی زیاد است مصئون باشند کیسول های ضد آن مرض خورانیده شده است.

۴- اصلاح پیله وری و قریه زانپور عسل:

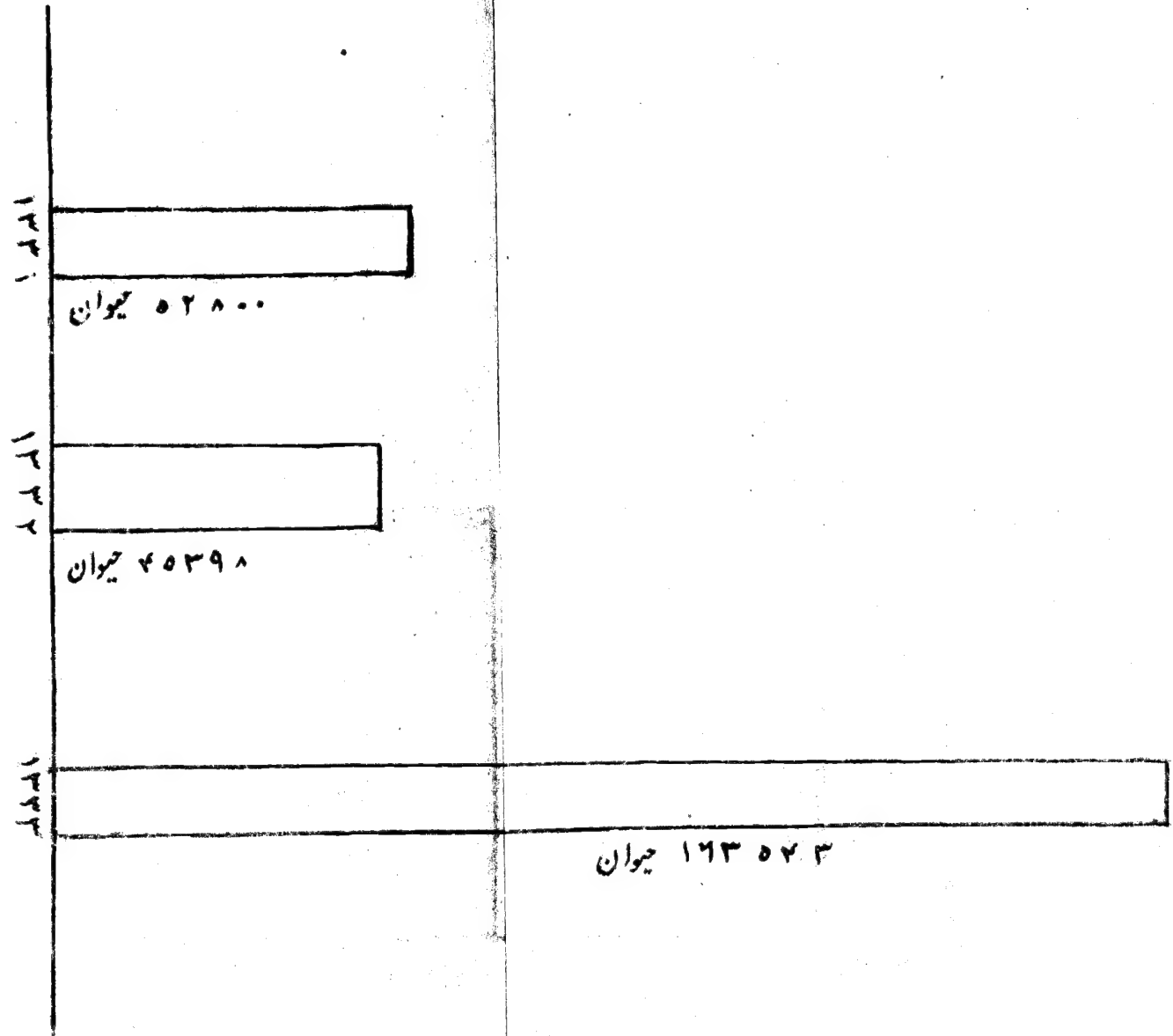
مطابق به نظریه مستر کی متخصص که بادو نفر معاونینش از راه معاونت تکنیکی یو نو در افغانستان مشغول اصلاح شق پیله وری میباشد دستگاه پیله وری قطن توسعه پسند گرفته و دستگاه جدیدی برای گرفتن تخم پیله وری توسعه قوریه توت مخصوص آن در دارالفنون چاردهی تاسیس شده است مرام از این دستگاهها اینست که تخم پیله اصلاح شده و نهال مخصوص پیله با اساس قوانین فنی بدست آورده شده و در بین اهای تقسیم گردد.

۵۰۰۰- اصله نهال توت که از جاپان وارد شده است در تجربه گاه بغلان و هم حصه نی

احصائیه حیواناتیکه در سنوات ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و در معاینه خانه های علی آباد و یمنی حصار تحت عملیات جراحی و معالجه قرار داده شده اند

احصای حیواناتیکه بر ضد اراضی مختلف بکار برده شده اند در گستره نسبت به سنوات گذشته
 در اثر توسعه کمازحمی با بلند رفتن نسبت

ازان در تجربه گاه مرکز (دارالفنون چاردهی) شانه شده است و از این نهال ها بر نهال های توت وطنی پیوند زده می شوند تا عده زیادی از درختان توت مخصوص پيله بدست آورده شود.

مطلوب عمده دیگری از تاسیس این دستگاهها تطبیق و ترویج اصول جدید فن پيله وری است چون عمده ترین مرام از تاسیس دستگاههای پيله وری در قطن و در مرکز اینست که تخم پيله مورد ضرورت مملکت را در خود مملکت با اساس قوانین فنی بدست آوریم و برای خریداری آن اسعار مملکت را در خارج صادر نکنیم اول ترا ز همه باین کوشش شده است که تخم پيله صحیح و سالم با اصول فنی در دستگاههای مذکور بدست آورده و در بین پيله واران تقسیم شود چنانچه با اساس این اجرا آت فنی می توانیم برای سال ۱۳۳۴ در تجربه گاه پيله وری بغلان در حدود ۵۰۰۰ و در تجربه گاه دارالفنون در حدود ۱۰۰۰ جعبه تخم پيله موجود داشته باشیم.

این مقادیر برای آینده بسیار بلند برده خواهد شد تا تخم پيله مورد ضرورت پيله واران را کاملاً تامین نماید از طرف دیگر چون با زرسی از پيله وری اهالی در قطن از یکمده اشخاص فنی آن ضرورت است کورسی بنام کورس پيله وری تحت اثر متخصص پيله در قطن افتتاح شده بود که یکمده کافی فارغ التحصیل و هائز شهادت نامه پيله وری گردیده اند.

در حصه تربیه زنبور یک نفر متخصص فن جهت تکمیل معلومات عملی به حیث فیلوشیپ به ترکیه فرستاده شده است که عنقریب با سامان و لوازم فنی زنبور داری که از طرف وزارت زراعت از ترکیه خریداری شده است وارد مملکت شده و تجارت خود را در تجربه گاه علی آباد که یکمده کنند و های زنبور عمل در آن جاداده شده است به تطبیق خواهد گذاشت.

در نظر است یکمده زیاد از این کنندوها ساخته شده و با هدایت نامه های لازمه در بین باغ داران و شایقین تربیه زنبور عمل تقسیم کرده شود.

تربیه و اصلاح نژادهای نباتی به مطلوب اصلاح و ایزاد محصولات نباتی. برای اینکه محصولات نباتی در مملکت مارو به افزایش و اصلاح بروند بایست نژاد های مختلفه تحت تصفیه و اصلاح فنی گرفته شوند و هم نباتات اصلاح شده خارجی به هوای مملکت عادی و زرع آن ترویج و توسعه داده شود.

به همین اساس در مرکز و ولایات تجربه گاهها و قوریه های تربیت داده شده و انواع حبوب و نهال و قلمه و بته های مثر و غیر مثر داخلی و خارجی برای حصول یک مقدار زیاد تخم و نهال با اصول فنی شانه شده است.

حبوب و نهال های محصوله ذریعه تصفیه و انتخاب تحت اصلاح گرفته می شوند .
چون بملاحظه رسیده است که گندم که از عمده ترین محصولات مملکت ما است
به مرض سرخی دچار میشود و از این لحاظ از حاصلات و خوبائی آن در نقاط گرم
و مرطوب خیلی ها کاسته میشود لازم است که در توریید و اعتیاد انواع گندم های
خارجی که در اثر تریه و اصلاح بر ضد مرض سرخی مقاومت پیدا کرده اند در مملکت
توریید و در ترویج و تعمیم زرع آن اقدامات لازمه بعمل آورده شود لهذا باین ملحوظ
۱۹ نوع گندم از امریکا و شش نوع گندم از آلمان غربی توریید و در تجربه
کماهای وزارت زراعت تحت زرع گرفته شده اند تا از آنجا تخم گرفته شده در بین
دها قین در نقاط لازمه تقسیم کرده شود .

در تجربه گاه علی آباد یک تعداد زیاد نهال های متمر و غیر متمر بدست آورده
شده و تخم های سبزیها و غله جات خارجی به مطلوب تخم گیری زرع شده .

در قوریه گذرگاه انواع غله جات و سبزیجات و بته ها و گلپای زینتی برای تخم
گیری تحت قوانین فنی زرع شده است در قوریه پغمان که مخصوص نهال های درختان
جنگلی است تخم درختان جنگلی (ناجوارچه موریان و غیره) قوریه شده و برای ضرورت
شایقین ذخیره های مهم نهال در آنجا ترنیداده شده است .

در تجربه گاه چاردهی نهال های توت جاپانی تحت اثر متخصص پبله غرس شده
و ازین نهال بر نهال های توت وطنی پیوند زده خواهد شد تا یک مقدار زیاد نهال
توت مخصوص پبله بدست آورده شود .

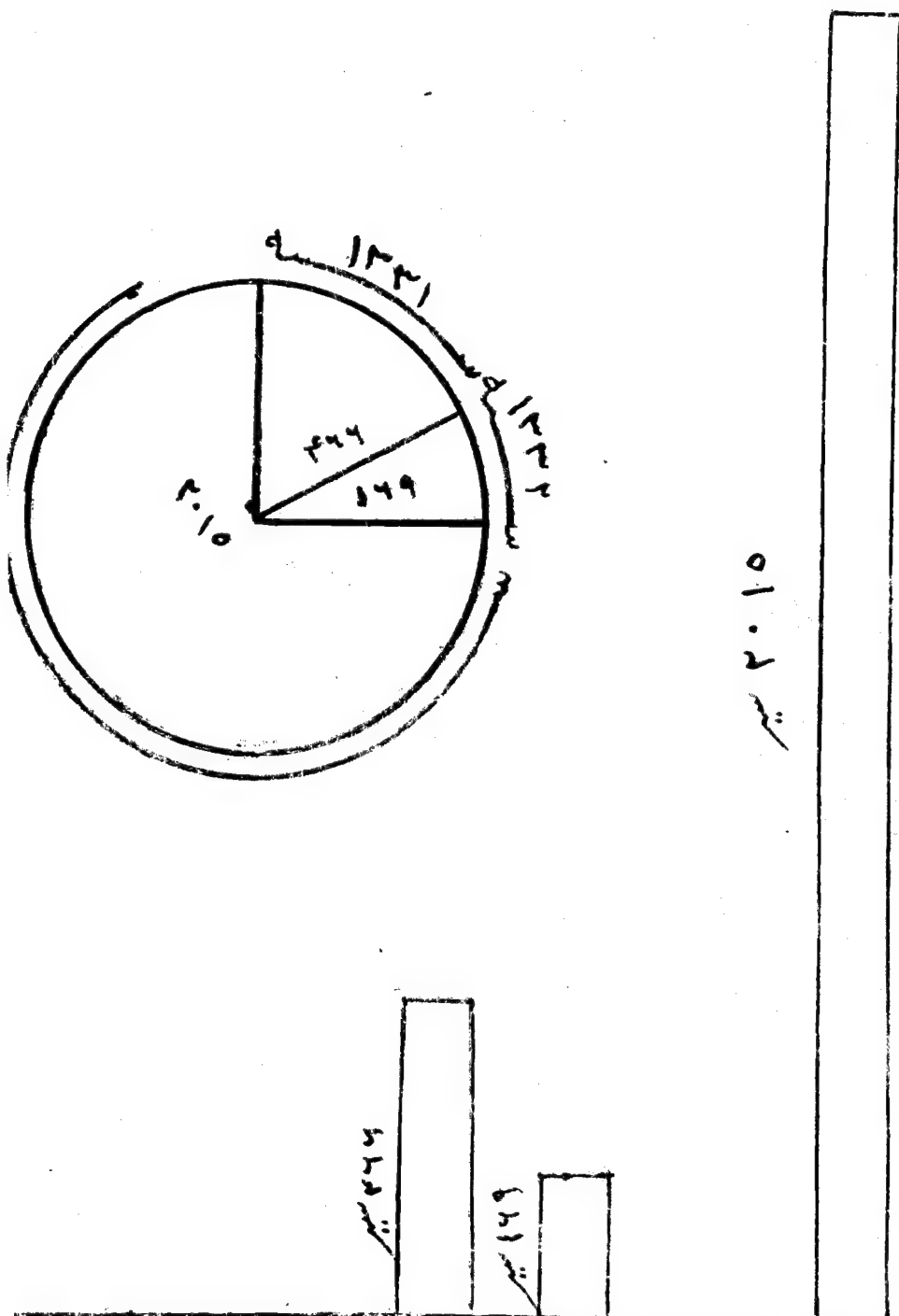
در تجربه به خوست یک تعداد زیاد نهال های متمر و غیر متمر فرستاده شده و غرس
شده اند که مراد از نهال بادام زرد آلو شفتالو سیب های پیوندی مته لکات خرما
موزیان کتالیا پشه خانه قوقندی یاسمن کاسی و جرمنی و نهال سرو و مرچ سیاه کسکو
کیشیال سیمبل پیل جامنو و غیره است .

تهیه و فراهم آوری نفر و لوازم فنی :

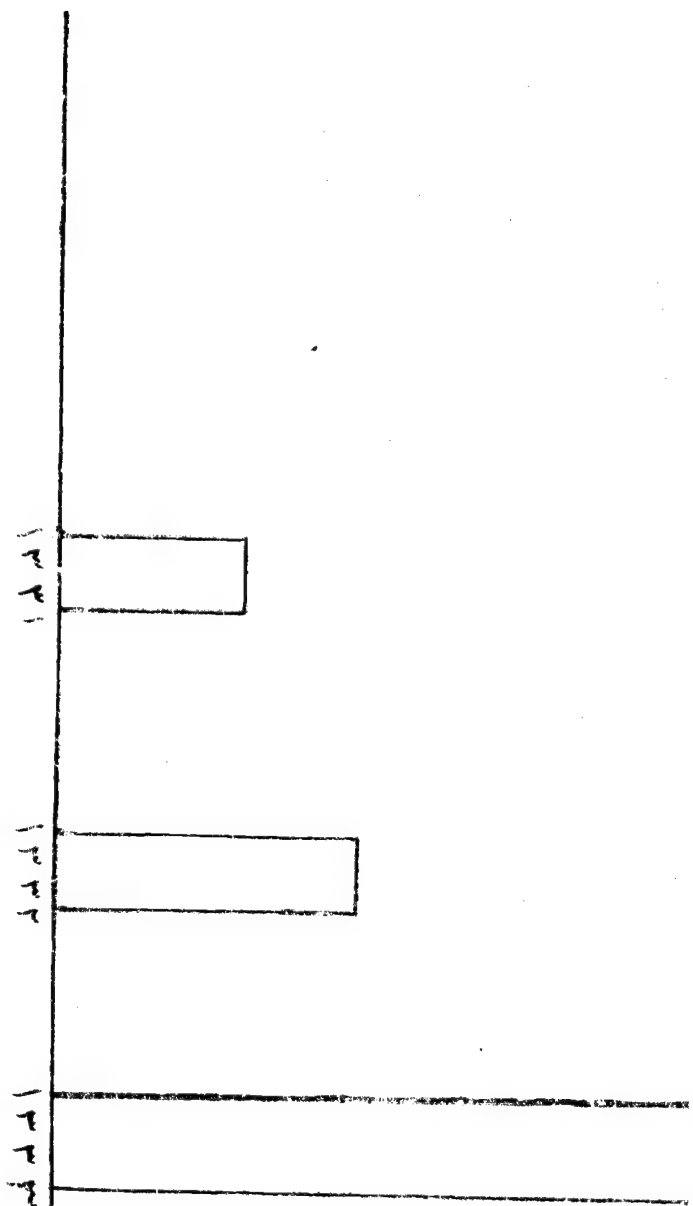
بیشرفت و توسعه امور فنی با نفر لوازم فنی ارتباط کلی دارد . بنا بر آن قبل
از اینکه بکار فنی دست زده شود بایست در فراهم آوری و تهیه نفر و لوازم فنی آن
اقدامات لازمه بعمل آورده شود .

وزارت زراعت در جریان سنه ۱۳۳۳ برای بدست آوردن نفر فنی خارجی با داخل
مذاکره شده علاوه بر متخصصین سابق یکمده متخصصین جدید را قرار ذیل بدست
آورده است .

۱- مستقر فو لرب مختص امراض نباتات که در شق امراض نباتی مشغول
مطالعات میباشد .

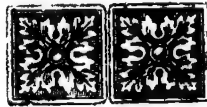

احصایه حاصله شد با دهم از ۲۵ باغ غورسبند طور قیدی که در اثر و باشتی ضد جلاکت
در سب ۱۳۳۲ خیلی بلند رفته است

این گراف نشان میدهد که در اکثر تحقیقات و طبقات درباره اراضی میوه‌دانی ارسال ۳۳۱ بلف سالی ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ بوده
 و هر سال اراضی جدید تحت مطالعه و کار نگرفته شده است.

- ۲- مستر هیوارد
متخصص با کثر یو لوجی که در شق ام- راض حیوانی
مشغول کار میباشد.
- ۳- مستر بوخن
متخصص آلات ساده زراعتی که در شق کار خویش
در قطن مطالعات و اقدامات نموده است.
- ۴- مستر دمان که
بسمه قسم مشاور و مرتب پلانهای زراعتی در وزارت
زراعت مشغول وظیفه میباشد.
- علاوه بر نفری فوق وزارت زراعت کوشش نموده است تا ذریعه افتتاح کورسها
در شقوق امراض حیوانی و نباتی یکمده نفر را داخل کورس نموده و اشخاص مسلکی
مورد ضرورت خود را بدست آورد. در سنه ۱۳۳۳ یکمده اشخاص برای تحصیل در خارج
نیز فرستاده شده اند که قرار ذیل است:
- ۱- شاغلی محمد فرید پرو نثا برای تحصیل در شق هار تیکلچر در غرب المان
 - ۲- » محمد فہیم خان در شق هار تیکلچر، در فرانسه.
 - ۳- » محمد حسین نعیمی در شق حشرات مضره در غرب المان.
 - ۴- » نیک محمد در شق حشرات مضره زراعتی در امریکا.
 - ۵- » خواجہ عبدالرؤف بقسم فیلوشیپ در ترکیه در شق تربیة زنبور عسل.
 - ۶- » محمد طیب بقسم فیلوشیپ در غرب المان در شق کیمیای زراعتی.
 - ۷- سه نفر از ما مورین فنی وزارت زراعت صالح محمد امین اللہ محمد انور برای
شمول در کورس لہنیات در بمبئی.

امروز وزارت معادن

ماهورین عالی رتبه وزارت معادن که در هفدهمین سال به سلسله ترفیعات

سنویه ترفیع کرده اند

۱- ع م دکتور سلطان احمد پوپل رئیس انجمن فنی و آمر فنی واداری مدیریت

کشفیات به رتبه ۲

۲- ع عبداللہ رحیمی عضودی انجمن فنی و آمر عمومی واداری مدیریت استخراج برتبه ۳

خلاصه اقدامات و اجراآت وزارت معادن در جریان سال ۳۳

پیش ازینکه تشبثات - اقدامات و اجراآت يك ساله وزارت معادن را به مطالعه خواننده گان محترم رسانیده باشیم . بهتر است تشکیلات و لواحق و وظائف دوائر مرکز اطراف این وزارت را بشما معرفی بداریم زیرا همه میدانیم که منیجمنت سنجیده یکی از عوامل سه گانه در پیشبرد مقاصد يك دست گاه است دوی دیگر آن عبارت از دادن کار به کارمندان لایق و مهیا داشتن قدرت مالی ضرورت تدویر ابتدائی است بفضل خدا (ج) و نیک بینی حکومت ما عقیده داریم که اصل اول و سوم بدسترس بوده و تا اندازه در تدارك فقره دوم نیز کامیابی نصیب ما شده مگر ساخت و تهیه اهلی کار ضرورت ترتیبات وقت تدریس و تعلم و باز موقع تجربه میخواهد وزارت معادن نظریه ضروریات خویش درین باره از گذشته باین طرف داخل کار است و تا اندازه باین مشکل غلبه یافته مگر البته هنوز بعد کمال نرسیده است امید است به مرور وقت و زمان ما را به این معضله فائق گرداند .

با تقدیم این مقدمه اینک در ذیل صورت تشکیل و وظائف دوائر مرکز و اطراف وزارت معادن را که از شروع سال ۳۳ بوجود آمده معرفی میکنیم :

فصل اول تشکیلات مرکز :

ماده اول - وزارت معادن در مرکز متشکل از دوائر ذیل است :

۱ - مین وزارت

۲ - ماموریت قلم مخصوص .

۳ - انجمن فنی .

۴ - مدیریت کشفیات .

۵ - مدیریت استخراج .

۶- مدیریت عمومی مامورین و اجراییه .

۷- مدیریت فابریکه .

۸- مدیریت اوراق .

فصل دوم - وظائف دواير مركز :

ماده دوم - معین وزارت معادن معاون وزیر بوده بروفق صلاحیت و هدایا تیکه وزیر باو میدهد در اجرای امور دواير مركز و اطراف بنام وزیر اجراآت درغیاب وزیر و وظائف وزیر را ایفا میکند

ماده سوم - ماموریت قلم مخصوص مکلف به وظائف ذیل است .

الف - انجام مکاتبات رسمی مربوط شخص وزیر و اجرای مسایل مربوط پروتوکول و تشریفات .

ب - ترتیب و تقدیم معلوما تیکه وزیر از شعبات مربوطه میخواند .

ج - قیام ارتباط با مطبوعات و تقدیم معلوما ت بوزیر از جمیع نشریاتیکه راجع بکار وزارت در مطبوعات صورت میگیرد .

د - اجرای مسایل دفتر داری تفقیض های اداری که توسط هیئت های منتخبه صورت میگیرد .

ه - اجرای مسایل اداری و انشائی انجمن فنی وزارت .

ماده چهارم - وظائف انجمن فنی :

انجمن فنی مرکب از انجمنیان داخلی و خارجی بوده وظائف آن قرار ذیل است

۱- تدقیق و اظهار نظر در اطراف پیشنهاد های فنی که از شعبات مركز و یا دواير معادن ولایات و موسسات ملحقه تقدیم میشود .

۲- تصویب پروژه های فنی کشفیاتی و یا استخراجی تمام معادن اعم از اینکه مستقیماً ذریعه وزارت اداره میشود و یا به موسسات ملحقه آن مربوط میباشد .

۳- اظهار نظر در باره تهیه و خریداری ماشین ها آلات و ادوات مواد فنی .

۳- طی قوانین مربوط معادن افغانستان .

۵- تفقیض امور فنی معادن به امر وزیر معادن .

تهیه راپورت های فنی معادن که از طرف وزیر و یا مقامات صالحه دیگری مطالبه می گردد .

۷- مطالبه درباره ایجاد روابط با مارکیت های فروش مواد معدنی افغانستان

در خارج .

۸- ایفای وظائف و خدمات دیگری که عندالاقضاء از طرف وزیر باعضای انجمن

محول میگردد بلاعوض

ماده پنجم - مدیریت کشفیات .

چون آغاز کار استخراج و بکار انداختن معادن اولتر از همه مربوط به مطالعات علمی

و جیالوجی و اقتصادی است لهذا این شعبه در حقیقت رهنمائی استخراج و استفاده از معادن را بدوش دارد. وظائف آن قرار ذیل است .

- ۱- فراهم آوری وسایل و مهیا ساختن زمینه برای تطبیق پروژه های کشفیاتی که از طرف انجمن فنی طی می شود .
 - ۲- حل و فصل مسائل اداری مربوط تطبیق پروژه های کشفیاتی .
 - ۳- اداره لابراتور نمونه گیری و لابراتور تجزیه کیمیاوی .
 - ۴- معاینه تطبیق و تدقیق لابراتور نمونه های معدنی که به مدیریت مذکور توصل می ورزد و یادریعه متخصمین مربوطه ارسال و جمع آوری می گردد .
 - ۵- تنظیم و تکمیل موزیم مواد معدنی افغانستان .
 - ۶- اداره و تنظیم کتابخانه و ترتیب و حفظ نقشه جات و راپورت های علمی و فنی مربوط معادن
 - ۷- ارتباط با انجمنیان و مؤسسات امداد تخنیک خارجی و ترتیب راپورت های فعالیت هیئت های مذکور در وزارت معادن و ترتیب صورت مجلس و پروتوکول مذاکرات وزیر با روسای انجمن های مذکور .
 - ۸- وظائف دیگری که عندالایجاب به امر وزیر بدان ارجاع می شود .
- ماده ششم - وظائف مدیریت استخراج :
- ۱- فراهم آوری وسایل و تهیه زمینه برای تطبیق پروژه های استخراج که به تصویب انجمن فنی میرسد .
 - ۲- مراقبت فنی امور استخراج معادن قابل فروش .
 - ۳- تشبثات و مطالعات در اطراف ماشینی ساختن تدریجی معادن و ترتیب لیست های آلات و ادوات مواد کار آمد استخراج و تقدیم آن با انجمن فنی :
 - ۴- فرمایش و خریداری سامان و لوازم معادن و مراقبت تویرید آنها از خارج مملکت و اخذ ترتیبات حمل آنها در مواضع معادن مربوطه .
 - ۵- تهیه وسایل و مساعد ساختن زمینه برای نصب و بکار انداختن ماشین و آلاتیکه از خارج خریداری می شود بطور اقتصادی .
 - ۶- ترتیب و تدوین احصائیه عمومی معادن و تطبیق و کنترل اقتصادی راپورت های استحصالات ماهانه مواد معدنی از معادن بکار افتاده یا در نظر داشتن موازنه مثبت مصارف و واردات .
- ماده هفتم - مدیریت عمومی اجرائیه متشکل از سه شعبه بوده وظائف آن حسب ذیل میباشد:
- الف ماموریت مامورین :
- ۱- اجرای مسائل مربوطه حاضری - تقرر - تبدل - ترفیع و تقاعد - مکافات و مجازات مامورین وزارت معادن .

- ۲- ترقیب و تنظیم اوراق سجل و سوانح مامورین مرطه وزارت معادن .
- ۳- اجرای امور مربوطه به مجالس انضباطی و دوائر انتظامی و اجرایی معاشات مامورین و مستخدمین دوائر مرکز .
 - ب- ماموریت اجراییه :
 - قرار اصول مملکتی و ارسی با امور حواله جات نقدی و جنسی و خریداری ها و مجرائی اسناد مصارفاتی
 - ج- ماموریت تجارتی :
- اداره و ارسی فروش مواد معدنی و توزیع آن به مراکز فروش و مراقبت تحویل قیمت مواد به حساب های جاری وزارت معادن بوجود آوردن و مراقبت نمایندگی های فروش و کمیشن کاران مرکز و ولایات و ترتیب احصائیه های فروش .
- ماده هشتم- ماموریت اوراق :
- وظائف ماموریت اوراق عبارت از تنظیم واردات و صادرات مکاتیب و ترتیب و مراقبت حفظیه می باشد .
- ماده نهم- وظائف مدیریت فابریکه بریکت سازی :
- ۱- توزین و تحویل مقادیر ذغالیکه به فابریکه میرسد .
- ۲- تبدیل خاکه ذغال با نواع بریکت .
- ۳- توزیع ذغال و بریکت به خریداران بموجب حواله جات و اوامر وزارت .
- ۴- ارسال احصائیه های فروش روزانه به ماموریت تجارتی و مدیریت استخراج .
- ۵- مراقبت و تدویر دستگاه بریکت سازی مرکز .
- ۶- وظائف دیگری که عندالافتضاء از طرف مقام وزارت بدان سپرده میشود .
- فصل سوم تشکیلات دوائر وزارت معادن در ولایات
- ماده دهم- تشکیلات دوائر وزارت معادن در ولایات چوکات ثابت و معینی ندارد و برحسب ایجابات استخراج معادن ایجاد می شود توسعه و یا تقلیل می یابد و یا لغو میگردد فعلا دوائر وزارت معادن در ولایات قرار ذیل تثبیت می شود :
- ۱- مدیریت نمک ساراند خوی
- ۲- مدیریت نمک تالقان
- ۳- مدیریت نمک کلفکان
- ۴- مدیریت نمک سار مزار شریف
- فصل چهارم- وظایف دوائر اطراف
- ماده یازدهم- وظیفه دوائر متذکره ماده دهم روی هم رفته قرار ذیل است :
- ۱- تطبیق پروژه های استخراجی و یا اصلاحی معادن .

- ۲- فروش یا انتقال مواد معدنی در مراکزیکه وزارت تعین میکند .
- ۳- ترتیب اوراق احصائییه ماها نه استخراج و فروش و ارسال آن در مواقع معینه به مرکز
- ۴- تطبیق قوانین معادن ویا دستورالعمل های که از مرکز ارسال میشود .
- ۵- تقدیم نظریات درباره اصلاح وضع حیاتی کارگران .

تبصره ۱-

تشکیلات بالا قراریکه دیده میشود زاده ایجا بات طبیعی ذخایر معدنی بود . به عبارته دیگر چون بعد سراغ و بدست آمدن نمونه های معدنی تحقیقات کشفیاتی آن به تسلسل معینه انجام می یابد و متعاقب آن بعد اثبات و داشتن مارکیت اقتصادی تحت استخراج گرفته میشود بعد آن مواد مستخرجه به بازار تجارت عرضه میگردد بمطابقت این حقیقت شعبه کشفیات استخراج و تجارت در تشکیل گرفته شده .

برای اینکه پلان و پروژه های کشفیات و استخراج تا اندازه ممکنه کشفیات جهات فنی و تکنیک و منیجمنت را مراعات بتواند انجمنی بنام انجمن فنی (بوردفنی) در تشکیل جدید وارد گردیده تا کارات مربوطه معادن عندی و اقتصادی و بسی اساس نبوده بروی شالوده متین بنایابد وجود انجمن قراریکه از اوراق آتی بر می آید استواری بارزی باعمال و اقدام امساله میداده تمنا داریم بمتناسب رشد آن امور جاریه مانیز راه تکامل خود را پیموده باشد .

در تشکیل فوق شعبات مندرجه تحت دو تشخیص در می آید .

۱- شعبات پیشره با فعال

۲- شعبات حساب و دفتر

مادر تحت کتکوری اول شعبات کشفیات - استخراج - تجارت را میخواهیم جادهیم و تحت شعبات حساب و دفتر باقی دوایر را البته اقدامات تشبثات و اجرا آتییکه میخواهیم ازان درین اوراق اطلاعی بعرض برسائیم مربوط فعالیت های شعبات ثلاثه اول است و امور اجرا شده شعبات حساب و دفتر معدوم متمم کارات شعبات پیشرو بوده میباشد و جودیکه ازان درینجا قابل ذکر باشد پیدا نمیکند .

باقبولیت های بالا حالا مطالعه میکنیم که وزارت معادن در دوره امسال در امور کشفیات استخراج و تجارت مصدر چه تشبثات اقدامات و اجراآت کردیده .

تشبثات و اقدامات درباره تاسیس سروی زمین شناسی (یاچیو لوجیکل سروی)

افغانستان !

اگر تاریخچه کشفیات وزارت معادن را مطالعه کنیم می بینیم که از شروع تاسیس وزارت معادن الی حال نظر به ایجا بات و تضاضای زمان متخصصین خارجی و داخلی

بنوبه خویش کارات اکتشافی نقشه برداری و غیره مجال پیدایش ذخایر معدنی را تا اندازه اجراء داشته اند که مطالعات و نظریات شان با بعضی سنج و نقشه های توپوگرافی و زمین شناسی فعلاً هم بصورت رپورت در دوسیه های مربوطه قید است. مگر از يك طرف این اجراءات عنودی و اقتضائی بوده هم به مرام و ایجابات سروی زمین شناسی مملکت تحت کار گرفته نشده است بر علاوه اینکه اکثر این بمقصد و وسیع ناقص گفته میشود ورشته های مشترک بین آنها وجود ندارد اساس سروی زمین شناسی مملکت شده نمیتواند مگر البته بعد طرح دستگاه سروی مذکور معلومات و مطالعات فوق برای تکمیل مطالب بکار خواهد رفت از طرفی قدرت مالی و علمی و گرفتاری های عملی پیش نظر بوزارت فرصت آن نمیداد در ساختن پلان و بر آوردن آن اقدامی بعمل آرد تا اینکه یشتی بانی حکومت برای کارکنان این وزارت موقع داد درین باره با داشتن علم و نداشتن تجارب کافی در سراغ و پرسپال پلان این کار بر آیند تا اگر خدا بخواهد بعد داشتن پلان مجوز که زیاده تر جنبه عملی داشته باشد معلومات لازمه برای دوایر مملکت موسسات و خلص آنها که از روی علم و مذاقه در امور انکشاف ذخایر طبیعی عملاً سهم میگیرند زمینه کار قایم سازد و هم تا حد توان بعد نبل به مرام اسناد علمی برای دستگاه های عرفانی مملکت عرضه بدارند.

این بود که بعد مذاکرات و مراودات با مراکز علمی ممالک مترقی اخیر پلان تشکیل و تاسیس موسسه مذکور از طرف متخصصین وزارت و کبار سامان یونو بر روی شرایط و حوصله موجوده وزارت معادن طرح شد.

فعالیت موسسه جیالو جیکل سر وی افغانستان :-

برای استفاده صحیح از ذخایر معدنی مکشوفه و ذخایر نامعلوم و توسعه آنها از قبیل آبهای تحت الارضی - معدنیات - احجار متنوعه - پتروئل - مواد تعمیراتی - و تحقیقات لازمه جهت تعمیل اساسی پروژه های مربوطه اکمال نقشه های توپوگرافی و جیالوجی مملکت لازم است.

نقشه های جیالوجی که بالای نقشه های توپوگرافی دقیق اساس دارد نه تنها از نقطه نظر معدنیات مهم است بلکه در امورات عمرانی و ترافیک - بندها - فابریکها - عمارات - قیال - تمدید سركها - تونلها - امورات آبیاری - سوقياب حربی و غیره اهمیت به سزائی دارد و دانستن اوضاع طبقات الارضی محلی و منطقه وی در طرح پروژه های فوق كمك زیادی کرده میتواند در جمیع ممالك متمدنه عالم اكمال نقشه های فوق که از وجود و ممکنات ذخایر معدنی و ساختمان طبقات الارضی بصورت ترافیک معلومات جامع میدهد از طرف موسسات مخصوصه بنام موسسات تحقیقات طبقات الارضی جیالوجی کل سروی بعمل می آید. این موسسه حثیت يك دستگاه علمی را حاضر بوده

و موفقیت های علمی و اقتصادی مؤسسات استخراج معادن و عمرانات ملکی و غیره وابسته به کشف حقایق. روی داد معلومات و تقدیم نقشه های عده این موسسه میباشد.

وزارت از ابتدای سال ۱۳۳۳ شروع به تهیه معلومات و تحقیقات در باره تشکیل اساسی جیولوجی کل سروری افغانستان نموده و در طی اقدامات خویش با مؤسسات و اشخاص ذی علاقه و علمای خارجی که در افغانستان سفر کرده و راجع به اوضاع طبقات الارضی و محیطی افغانستان معلومات و تجاربی دارند در تماس شده چنانچه نظریات مقامات فوق راجع به تاسیس تشکیل و وظیفه جیولوجی کل سروری و دیگر معلومات گرد آمده کی در دوسیه های علیحده جمع و مورد غور و تدقیق و اقتباس قرار گرفته در این باره مذاکرات مزید با موسسه امداد تخنیککی یونو در کابل بعمل آمده و پلان تاسیس موسسه فوق قسمی طرح شده که در حالت فعلی هسته موسسه بناء و در آتی توسعه یافته بتواند امید است که موسسه مذکور در سال ۳۴ تشکیل و شروع به کار نماید پروگرام ابتدائی موسسه که زیر نظر است از طرف شعبات چهارگانه ذیل اداره میشود:

۱ - شعبه توپوگرافی. این نقشه های مورد ضرورت موسسه را تهیه و برای استفاده شعبات دیگر تقدیم مینماید.

۲ - شعبه سروری جیولوجی و منرالوجی - این شبه معلومات موجوده جیولوجی افغانستان را جمع و تحقیق صحت آنها را بروی مشاهدات اراضی تکمیل و بروی نقشه های دست داشته ترسیم مینماید نقشه برداری جیولوجی را ابتدا با امتداد معا بر عمومی و راهای فرعی آن ترسیم و سپس به امتداد سلسله جبال ادامه میدهد و درباره معادن مکشوفه تحقیقات مزید میکند امید است که در نتیجه فعالیت این شعبه و همکاری شعبات مربوطه نقشه ابتدائی جیولوجی افغانستان در مدت سه الی چهار سال به مقیاس یک بر پنج مایلون بدست بیاید و اساس خوبی برای اكمال نقشه های مکمل و شرح به مقیاس یک بر صد هزار فراهم نماید.

۳ - شعبه میدرو لوژی این شعبه موظف به طرح و اجرای یک پر و کرام معقول در باره تحقیقات منابع آبی افغانستان خواهد بود و پلان استفاده از آب های تحت الارضی و سطحی کشور داخل حوضه فعالیت آنها میباشد.

۴ - شعبه اداری که امن اجرائیه و محاسبه و مکاتبات و مراسلات را اجر مینماید. برای علمی ساختن پلان فوق افراد فنی و تجهیزات مخصوصه حتمی است که استحصالی آنها مد نظر گرفته شده نظر به فقدان افراد فنی افغانی در اول و هله سه نفر مشاورین از امداد تخنیککی یونو اخذ میشود تا به اشتراك مساعی با کوفت ریارت های افغانی خود داخل اقدامات گردیده بر علاوه پیشبرد پروژه فوق تربیه نفر افغانی را به عهده گرفته

ویس از مدتی رشته کار را بدست کارکنان افغانی بسپارند.
درین صورت از متخصصین فوق یونیورسیتی دو کار گرفته میشود.

اول، تعلیم پروگرام فعلی جیولوجی کل سروری افغانستان و دوم تربیه افراد افغانی در ذیل پروگرام های علمی و عملی برای پیشبرد امور مربوطه تا در وقت مراجعه مشاورین خارجی فوق به اوطان شان دستگاه عاطل نشود و از سیر عادی خود باز نماند.
بر علاوه تربیه یک تعداد جیولوجست ها در فاکولته سیانس پوهنتون کابل به اشتراک مساعی وزارت معادن و وزارت معارف در نظر گرفته شده و پروگرام آن در سال ۱۳۳۴ عملی خواهد شد این محصلین فاکولته سیانس در سال اول پروگرام معمول را تعقیب خواهند نمود مگر صنف دوم الی ختم پروگرام مخصوص در شق جیولوجی و علوم مربوطه آن تحصیل خواهند کرد درین مدت همیشه با انجمن ایران وزارت معادن و جیالوست های موسسه جیولوجی کل سروری در تماس خواهند بود و از وسایل وزارت و موسسه برای استحصالی معلومات و تجارب عملی استفا ده خواهند کرد ناگفته نماند که تشکیل فعلی موسسه جیولوجی کل سروری طوریکه در بالای ذکر شد محض هسته موسسه میباشد که در آتی نظر به ایجابات وقت و کار و تهیه کورشناسان افغانی توسعه موسسه و سایر کارهای خصوصی آن وقتاً و فوقتاً اجراء شد نیست.

دوبالا از هیئت اکمال نقشه های توپوگرافی و جیالوجی مملکت سخنی را نده شد جهت مزید معلومات خوانندگان تذکر میشود که نقشه های صحیح جیولوجی وقتی پوره گفته می تواند که بالای نقشه های صحیح توپوگرافی ترسیم شده بقواند - وزارت نظر به اهمیت وجود نقشه های توپوگرافی صحیح داخل اقدامات شده تا چاره اساسی این فقدان را کرده بتواند - تکامل نقشه های توپوگرافی به اصولات معموله زمینی نفر زیاد - مصارف زیاد - و وقت زیاد بکار دارد .

چنانچه گفته میشود که اگر افغانستان دو هزار نفر اهل فن توپوگرافی داشته باشد تکمیل نقشه آن پنجاه سال را در بر خواهد گرفت .

خوشبختانه امروز با اصولات عصری عکس برداری هوایی و تطبیق قوانین فوتوگرافی تکمیل نقشه های توپوگرافی ساحه چون افغانستان در ظرف پنج الی ده سال اکمال پذیراست در دنیای متمدن این کار از طرف موسسات متخصص طور اجاره اجراء میشود مصارف آب از اصولات زمینی به مراتب کمتر میباشد . وزارت در طول سال ۳۳ راجع به اجرای این امر با چند کمپنی های معروف انگلیسی هالندی و امریکائی داخل مذاکره شده و پیشنهاداتی از آنها واصل گردیده که پس از مقایسه قیمت ها اجرای کار را در نتیجه داوطلبی تعلیم خواهند نمود البته حین عملی شدن پروگرام معلومات لازمه و نتایج جهت آگاهی خواننده گان گرامی عرضه خواهد شد .

فعالیت در باره استفاده از منا ببع آبسی مملکت

تبعات در باره استفاده از منا ببع آبهای تحت الارضی و سطحی برای مقاصد آشامیدن و آبیاری در صفحات شمال مملکت و در علاقه ذیل مقر در طول سال ۳۳ جریان داشت در صفحات شمال در ساحه مثلثی شبرغان اندخوی و میمنه بغرض توسعه منا ببع آبهای آشامیدن گوسفندان قره قلی توسط هیئت میدرو لوژی وزارت معادن تدقیقات و عملیات لازمه بعمل آمد و در نتیجه معلوم شد که در ساحه فوق امکانات وجود آب تحت الارضی زیاد بوده و در اثر حفر چند چاه امتحانی باید ممکنات فوق تأیید میگردد. وزارت قبل از آنکه به حفر چاههای امتحانی فوق اقدام نماید لازم دید که بارمه داران قره قل داخل مفاهمه شود و دریافت نماید که آیا حقیقتاً بارمه داران منطقه به آب زیاد ضرورت دارند یا نه. چنانچه بتاريخ ۲۸ عقرب ۳۳ در اثر دعوت وزارت راجع به حفر چاه و ضروریات مشروباتی گوسفندان قره قلی يك تعداد نمایندگان اندخوی و شبرغان با متخصصین این وزارت در باره مصالحه نمودند در نتیجه معلوم شد که فعلاً ساحه برای مقصد مشروباتی گوسفندان قره قلی آب کافی دارد و حفر چاه در ساحه فعلاً ضروری نمی باشد. ازین رهگذر تعمیل پروژه در این ساحه به آینده موکول گشت.

در علاقه ذیل مقر مربوط حکومت اعلی غزنی نیز در سال ۱۳۳۳ تحقیقات جهت ممکنات آبیاری يك ساحه صد کیلومتر مربع برای مسکون ساختن مردمان کوچی بعمل آمد درین دو منابع آبی زیر نظر گرفته شده بود اول آبهای تحت الارضی دوم آب هاب سطحی که عبارت از آب دریای غزنی میباشد در اثر مشاهدات متخصصین میدرو لوژی و امداد تخنیکي یو فو مقیم کابل و متخصصین وزارت نتائج ذیل بعمل آمد و در ساحه ذیل آب های تحت الارضی به مقدار کافی موجود است مگر متأسفانه قابل استفاده نمی باشد زیرا از یک طرف آب تحت الارضی مذکور دارای مقدار زیاد املاح منحل میباشد که برای زراعت مضر میباشد و از طرف دیگر مصارف هنگفت برمه کاری و نصب بمبه های دینالی را برای بلند کردن آب ایجاب مینماید. خوشبختانه در اثر مطالعات معلوم شد که بواسطه تعمیر يك بند ساده در حصه شینیا که به شمال منطقه ذیل بالائی در بای غزنی واقع است آبیاری ساحه قریباً پنجاه کیلومتر مربع بصورت اولی امکان پذیر است تعمیر این بند مصارف نسبتاً خیلی کم دارد.

قبل از آنکه به تعمیر بند و آبیاری اراضی عملاً اقدام شود لازم دیده شد که باید خاک های زراعتی ساحه تجزیه شود اگر نتایج تجزیه خاک ها قناعت بخش به نظر برسد زمین های اراضی صالح الزاماً رعایت ثابت شود به آبیاری اراضی عملاً اقدام میشود تا اگر خدا بخواهد يك تعداد زیاد افراد کوچی در ساحه مذکور متوطن گردند.

برهلازه آنچه در بالا متذکر شدیم موضوعات دیگری که نظر به احتیاج وقت در دوره سال ۱۳۳۳ از طرف وزارت معادن تحت کار گرفته شده عبارت است :

۱ - جمع آوری معلومات درباره امکانات تدوین و تالیف قانون معادن مملکت
۲ - تجسس ذخایر ذغال در جنوب جبال هندو کش برای ولایات قندهار - غزنی جنوبی که نسبت نقدان نفر وضیقی وقت به استثنای اجرای مراحل ریکوئیسانس بداخل تفصیلات کار شده نتوانستیم امید است در جریان ۳۴ دین باره کارات عملی زیادتاری انجام داده بتوانیم .

مسلم است که بروی روتین معموله باین طرف و آن طرف اجرا آت دیگری نیز بعمل آمده که درج مواد آن در سالنامه آف قدر حایز اهمیت نیست .
اجراآت درباره انکشاف تیل معدنی مملکت .

مطالعات و تحقیقاتیکه از طرف وزارت معادن در سالان ماضی بعمل آمده نشان داده که در شمال و شمال غرب انشکین های که فورمیشن آن حاوی طیفات تیل دار میباشد وجود دارد وزارت معادن با پشتی بانی حکومت بروی این حقیقت درباره برمه کاری حوضه مساعد آن ازچندی باین طرف داخل اقدامات بوده وحتی اخیراً پروژه کار و سرمایه آن نیز تهیه وپیشبینی شده البته هنوزهم دامنه تحقیقات و تشبثات ادامه دارد و ممکن است در آینده ازین رهگذر نیز معلوماتی برای فارتین محترم عرضه بتوانیم .
بعد تقدیم معلومات بالا لازم می بینم آنچه درباره استخراج مواد معدنی درین یک سال صورت گرفته تقدیم بداریم .

ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگ

مشکلات وارده و موجبات چندی سبب شد وزارت در باره معادن ذغال ایشیته و کرکر تجدید نظر نموده تدویر اداری و تخنیکی آنرا راسیونل و عملی تر بسازد تا از یک طرف به متابعت ذخایر ذغال این دومعدن پیمانته استخراج آنرا در سال های آینده به تناسب احتیاج اند ستری وسعت بخشد وهم برای مکنانیزیشن آنها قدم عملی تر بردارد در پهلوی آن وضع معیشت وپیشبینی های صحی معدن چیان را بهتری بخشید و برای تربیه معدن چی پروفیشینل زمینه را مساعد سازد بروی این منظور ریاستی بنام ریاست اتحادیه دولتی ذغال از ابتدای سال ۱۳۳۳ بوجود آمد که در آتی شخصیت مالی اداری و تخنیکی آنرا خدمت خواننده گان عزیز تقدیم میداریم

اساس نامه ریاست اتحادیه

ماده اول: تحت عنوان اتحادیه دولتی استخراج ذغال سنگ کرکر و ایشیته مؤسسه تاسیس یافته است که کلیه مسایل استخراج واستفاده از منابع مذکور بدان مربوط میباشد .

ماده دوم : مرکز این اتحادیه ددر پلخمري بوده عند الاقتضاء مرکز آن بصواب دید رئیس اتحادیه به نقطه دیگری انتقال یافته میتواند .

ماده سوم : مرام اتحادیه قرار ذیل است :

۱ - استخراج ذغال بطریقه عصری اقتصادي باقوة ماشین و کارگر .

۲ - فراهم آوری زمینه برای توسعه مصرف ذغال سنگ .

۳ - جمع آوری و ذخیره سرمایه برای وسعت کار و استفاده از دیگر معادن ذغال دار ولایت قطغن که در آینده کشف میگردد و استخراج آن مفید دانسته می شود .

۴ - سعی در تشکیل يك طبقه معدنچی و پوشش و اصلاح وضع زنده گی آنها .

ماده چهارم - سرمایه ابتدائی این اتحادیه دولتی (ده) میلیون افغانی تعیین شده و قرار خصوصیت ذیل جمع آوری می شود :

۱ - سه میلیون افغانی قرض از د افغانستان با نك برای مدت شش سال بر اساس مقررات د افغانستان با نك .

۲ - هفت میلیون متباقی به عنوان نقاوی و مساعدت انكشاف معادن باعتبار ذخایر ذغال سنگ از طرف موسسات مصرف کننده ذغال (شرکت نساجی - شرکت سمند شرکت قند سازی) پرداخته می شود که در مقابل آن ذغال تا نيه گردد . هرگاه در ظرف سه سال تادیات ذغال وجه مذکور را تسکافو نکند از متباقی آن از قرار چهار فیصد تنک پولی پر داخته میشود .

ماده پنجم - وزارت معادن تمام اموال منقول و غیر منقول و ماشین و آلاتی را که تاحال تحت استفاده بوده و یا برای استخراج و یا استفاده از معادن مذکور خریداری شده است بلا بدل در اختیار اتحادیه میگذارد . علاوه بران اگر در آینده باراضی مربوط حکومت ضرورت افتد دولت اراضی مذکور را بلا قیمت به اتحادیه واگذار خواهد نمود .

ماده ششم - برای خریداری سامان و مواد يکه در آینده برای جريان و توسعه کار استخراج و میکافزیشن معدن احتیاج می افتد دولت اسعار ضرورت خریداری آنرا به نرخ غیر بودجه وی به اتحادیه تادیه میکنند .

ماده هفتم - از جمله ده میلیون افغانی سرمایه اتحادیه باید نصف آن در شش ماه

اول و نصف دیگر آن در شش ماه دوم بدسترس اتحادیه گذاشته شود .

ماده هشتم - اتحادیه دولتی اشیسته و کرکردریه ارکان فیل اداره میشود :

۱ - رئیس اتحادیه شخص وزیر معادن است که آمر و بلندترین مرجع اتحادیه دانسته میشود .

نوت: اتحادیه دارای مجمع عمومی و شورای عالی نبوده بیک طریقه مختصر تر

اداره می شود

۲- معاون اتحادیه آمر اجراییه - محاسبه و کنترول بوده در مرکز اتحادیه اجراءات میکنند .

۳- مدیریت اجراییه .

۴- مدیریت محاسبه .

۵- مدیریت کنترول .

۶- هیئت فنی .

نوت : وسعت تشکیلات اتحادیه مربوطه به وسعت کار آن میباشد و عند الاقتضا رئیس توسعه داده شده میتواند .

ماده نهم - آمر جمیع امور اداری و فنی اتحادیه شخص رئیس میباشد .

ماده دهم - تبیین حدود و صلاحیت و اختیارات معاون در اختیار رئیس است رئیس میتواند قسمتی از اختیارات خود را به او یا شخص دیگری تفویض نماید .

ماده دهم - معاشات معاون و اجزای اداری و فنی بر اساس معاش ماموریت به علاوه دولت منطوقی میباشد وزیر معادن وظائف رئیس اتحادیه را بدون اخذ معاش و یا حق الزحمه اجرا مینماید .

ماده دوازدهم - مسایل تخنیکی و وضع پروژه استخراج مربوط به تصویب انجینیر های وزارت معادن می باشد .

ماده سیزدهم - سال مالی اتحادیه از اول حمل الی اخیر حوت هر سال می باشد .

ماده چهاردهم - بیلانس سالانه ذریعه يك راهبور جداگانه توضیح و تشریح و از طرف معاون اتحادیه به رئیس اتحادیه يك ماه بعد از اتمام سال مالی تقدیم می گردد .

ماده پانزدهم - وزیر معادن ذریعه دستگاه وزارت معادن از هر نوع کمکی که طرف احتیاج واقع شود دریغ نمیکند .

ماده شانزدهم - وزارت معادن درداد و ستد خویش با اتحادیه حیثیت مشتری را دارا می باشد .

ماده هفدهم - مواد این اساس نامه حسب درخواست رئیس اتحادیه قابل تعدیل و تغییر می باشد .

سرمایه ریاست اتحادیه

نظر به فیصله که بعمل آمد سرمایه اتحادیه فوق يك کروور افغانی قبول گردیده که مبلغ سی لك افغانی آن را وزارت معادن بر حسب تجویز یکه قبلا نموده است از دافغانستان با يك طور قرضه بدست آورده مبلغ هفتاد لك افغانی باقی مانده سرمایه مذکور را شرکت های نساجی پلغمری - بغلان و شرکت سمعت سازی طور مساویا نه بین خود تقسیم و هر يك قسمت معینه وجه مذکور را که بالغ بر ۲۳ لك افغانی می شود تهیه و بدسترس

وزارت معادن قرار می دهد چون شرکت های مذکور مشتری ذغال کرکر و اشیسته می باشد پول مذکور را که متعهد شده اند در بدل قیمت ذغال که سالانه از معادن اخذ می دارند طور پیشه کی خواهند پرداخت وزارت معادن تا حتم فرضه مذکور پول پیشه کی دیگر طب نه خواهد کرد بعد عرض تفصیلات بالا باز به اصل ادعای خویش که عبارت از روز موفقیت در امر منوط وجود سه اصل است بر می گردیم گفته ایم عامل پیشبرد و انکشاف در يك اقدام منیجمنت متناسب - قوه مالی و دارائی افراد اداری لایق آن است حالا نکه وزارت تا اندازه توان سه اصل فوق را در دست گاه ریاست اتحادیه بدسترس نگذاشته و موفقیت که درین عرصه يك سال نصیب شده ادعای مذکور را ثابت میکند اینک به تفصیل اجراءات نه ماهه داخل می شویم .

خلص اجراءات نه ماهه ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگ از ابتدای برج حمل الی اخیر
فوس ۱۳۳۳

الف در حصه دروازه کن پاخمی که مرکز ریاست می باشد به اندازه يكصد جریب زمینی جهت رهائش عمله و مامورین ریاست خریداری گردیده و به اسم قریه معدن هسمی گردیده است .

۲ جهت رهائش عمله عائله دار معدن به اندازه (۱۰) حویلی که هر کدام آن دارای چهار اطاق و غیره لوازم میباشد آباد گردیده است .

۳ برای رهائش يكصد و پنجا نفر عمله مجرد يك تعمیر یکه دارای پانزده اطاق بزرگ و برنده ها میباشد بنا یافته .

۴ جهت استحمام کاریگران و منسو بن معدن يك حمام که دارای بیست اطاق انفرادی میباشد تعمیر شده است .

۵ برای معاینه و تدایوی مریضان عمله يك پولی کلینیک که دارای شش اطاق میباشد آباد شده .

۶ جهت نگهداشت ماشین و سامان و مواد کوپراتیف يك تحویل خانه بزرگ به اندازه ۳۲+۱۳ متر که دارای شش اطاق و يك برنده و يك پهره دار خانه میباشد تعمیر گردیده .

۷ يك احاطه موفقی که دارای سه اطاق و يك برنده میباشد جهت ذغال بریكت ساخته شده و ترتیبات مقدماتی از قبیل نصب آسیاب و تعمیر حوض میلا و غیره تسکیم گردیده و يك اندازه قلیل ذغال بریكت شده بفروش رسیده است .

۸ سرك ها و خیابانهای داخل قشله معدن تسطیح گردیده است .

ب بالای معدن کرکره

۱ جهت رهائش (۲۴) نفر عمله که در بالای معدن میباشد يك عمارتی که دارای سه

- اطاق و غیره ملحقات آن میباشد آباد گردیده است .
- ۲ - جهت حفاظت اموال سردستی يك تحویل خانه 9×19 متر که دارای سه اطاق میباشد و يك اطاق آن دو پوشش است تعمیر گردیده است .
- ۳ - يك ساختمان مخصوص جهت نصب دستگاه تهویه آباد شده است و داخل صوف های معدن بواسطه ماشین هوار سازی تهویه میشود .
- ۴ - دستگاه چارج بتری نصب گردیده و در اثر تنویر صوف ها توسط چراغ های برقی بتری دار خطر انفلاق کم گردیده است
- ۵ - عمله و کاریگران معدن بواسطه کلاهای محفوظ مخصوص معادن و در ریشی جدید مجهز گردیده است .

۶ - مواد گوبرا تیف برای عمله توزیع گردیده است .

۷ - مقدار ذغال توزیع شده (۱۲) ماهه این معدن عبارت از (۵۹۲۰) تن می باشد .

ج معدن ذغال اشپشته :-

- ۱ - اکثر تعمیرات نیم کاره سال گذشته تکمیل گردیده است .
- ۲ - يك حمام بیست نفره جهت استحمام عمله بنا یافته و هنوز کار آن ختم نشده است .
- ۳ - برای رهایش مستخدمین خارجی مربوط معادن سه اطاق تعمیر شده است .
- ۴ - برای بسته کار خانه و ترمیم خانه پنج اطاق بابرنده تعمیر شده است .
- ۵ - دستگاه هویست (ماشین کش) نصب گردیده که عمل استخراج را آسان ساخته است .
- ۶ - دستگاه تهویه نصب شده و هوا بصورت مصنوعی بداخل معدن جریان دارد .
- ۷ - کاریگران داخل معدن بادریشی و کلاه خود معدنی مجهز گردیده اند .
- ۸ - ذغالیکه جهت رفع احتیاجات کابل و گیل بهار ازین معدن در ظرف (۹) ماه صادر گردیده عبارت از (۹۹۰۷) تن بوده .

اجراآت تخنیکي وفنی در راه میکا نیز بشن تدریجی معادن ذغال اشپشته و کدرکر مربوط ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگت .

الف فونکسیون اداری :-

مامورین معدن: در هر معدن يك نفر آمر بحیث آمر فنی و اداری وظیفه دار است تا امور استخراج توسعه و انکشاف را طبق پلان مرتبه ذریعه يك نفر شتا یکرالمانی و نگران بالای معدن چنان اجراء بدارد از طرفی نظر به ایجا بات کار و قنأ قوفا دیتای ضرورت پلان ما بعد را بدسترس انجیر سیار چیف انجیر و سراسر انجیر و مربوط عملیات تخنیکي امریکا در افغانستان بگذارد .

انجیر سیار: يك نفر انجیر سیار برای این کار کما شته شده تا مدام از معدن کدرکر

واشپشته خبرگیری نموده پیشرفت کارات انجام شده را نقشه گیری نماید و دیتای بدست آمده را جهت ترتیب پلان آینده بدسترس چیف انجنیر بگذارد .
 چیف انجنیر: - اخیر الذکر نقشه مرتبه را جهت استشاره و موافقه آن به بورد فنی ارائه می کند بعدصواب دید بورد و منظوری وزیر معادن (رئیس اتحادیه) پلان عملیات تحت کار گرفته میشود . بر علاوه در ماه یکم مراتبه کارات جاریه معادن فوق از طرف نامبرده معاینه و صورت مشاهدات تقایص که در صورت چاره و نظریات در باره آینده بداخل کتاب مشاهدات و هدیات محفوظ معادن ثبت میگردد در ماه آینده کارات انجام یافته بادساتیر ماه پیشتر مقایسه شده و در صورت تخلف مرتبه کبیین از طرف رئیس اتحادیه تحت باز خواست گرفته میشوند .

ب: خلاص اعمال فنی در مدت (۹) ماه امسال

به تفصیل که در بالا اشاره نمودیم فونکسیون سنجیده و عملی فوق موفقیت های بارزی در راه تدوین راسیونل امور فنی معادن ذغال کرکر و واشپشته نتایج داد :
 ۱- پلان استخراجی لینز نمبر (۳) ترتیب و تحت اجراء گرفته شد .
 ۲- کارات سابقه و موجوده لینزهای (۵) و (۶) اشپشته نقشه برداری شد که عنقریب بروی کاغذ آورده میشود تا پلان اکتشاف و توسعه و استخراج آن ترتیب و اجراء گردد .
 ۳- پلان توسعه و استخراج معدن کرکر ترتیب و در مورد اجراء است .
 ۴- پروقیل لین برق مد نظر از معدن کرکر الی پلخمری ترتیب و البته حین وصول سامان این دوانی از امریکا به کار برده خواهد شد .
 بایادداشت قلمات فوق باید بخاطر گرفت که ترتیب پلان استخراج توسعه و اکتشاف به اساس نقشه برداری و مراقبت جدی در باره تعمیل آن و توافق پلان مرتبه با شرایط محل به اساس تدوین دیتای حقیقی از جمله اقداماتی بوده که برای مرتبه اول از اوایل سال ۳۳ به معدن تحت اجراء گرفته شده .

ج : برای حفاظت معادن از حریق و انفلاق ترتیبات ذیل اتخاذ گردیده :

۱- هر نقطه قابل رفت هر روزه از طرف مبصر حریق نگرائی می شود و راپورت روزمره به کتاب مخصوص داخل و روزمره از ملاحظه آمر معدن میگردد .
 ۲- برای تعیین و امتحان غازات منفلقه و مخدیره آلهای کشف تهیه شده که مورد استعمال است

۳- هوای تنفس ضرورت عمله داخل صوف امجای حرارت صفحات ذغال که منتج به حریق میشود رفیق ساختن غازات مضره ذریعه نصب پیکه های تهویه بصورت خروج (اکزوست) چاره شده است .

ده اگر چه در نظر نیست جمیع امور معدن را نظر به صلاح وقت کاملاً از دست به ماشین تحول داد مگر موافقه شده کارات نافه را که موجب اذیت جسمی کارگر می شود رفته رفته ذریعه آلات میخانه ای یکی اجراء نمود چنانچه برای همین معسکوره ماشین کش اشپشته واکون های مستعمله داخل صوف استعمال مواد انفلاقی مجاز جهت سرنگ پیرانی و غیره بکار انداخته شده است .

اوضاع طبیعی معدن اشپشته و کر کر :

معدن اشپشته باینکه از روی جنسیت و قدامت تاریخی مبیانت کمی به معدن کر کر دارد اوضاع تکتونیکی و تغیرات آنی آن مارا به ذخیره زیاد آن خوش بین نمی سازد ازین جهت است که معدن مذکور قادر به عرضه ذغال کافی برای دستگاه اندستری شده نمیتواند پیما نه محدودیکه سالانه از آن استخراج می شود اغلباً برای ضروریات تسخین و صرفیات خانه گی مرکز تخصیص داده شده در نظر است بیش ازینکه ذغال آن تمام شود چاره صرفیات کابل و غیره از ذخایر غنی ذغال دره صوف تهیه گردد البته در مپیاساختن و عرضه ذغال دره صوف به کابل موضوع بعد مسافه کمتر و مشکلات راه کشی آن زیاد تر است مگر باین هم وزارت پیش از پانزده سال اوضاع زمین شناسی آن را مطالعه و پیما نه ذخیره حداقل آنرا بر آورد نموده و حتی امکانات ثلاثه راه آنرا طرف دوشی مدر و اشپشته مطالعه کرده و درین حال اهمیت زیاتری به موضوع داده که امکان دارد تا انجام سال ۳۴ بروی اوراق سالنامه آن زیاد تر درباره تفصیلات داده بتوانیم .

معدن ذغال کر کر با وجود داشتن مشکلات استخراجی چندی از قبیل سقف خراب تمایل به احتراق و انفلاق و جنسیت پودری آن و مشکلات استخراج از رهگذر تغیر ذخامت که از دوالی هشت متر دیده شده باز هم از حیث ذخیره زیاد تراز اشپشته است منظور از استخراج آن اشباع مطالبات اندستری است راز چندی باین طرف نسبت فرمایشات دستکاهای اندستری و صنایع ترتیبات انکشاف آن زیر کار است تا به کمک خدا در سال ۳۷ معدن مذکور آماده برای استخراج ۴۰ الی ۴۵ هزار تن گردد بروی همین منظور به علاوه پیش بینی ها و آماده گی های ماشینری ضرورت استخراج و غیره بروی قرار داد بین وزارت معادن و ریاست شرکت نساجی موافقه شده از دست گاه تولید برق آبی یلغمی در ماه های بهار و تموس حداقل صد کیلووات و در ایام زمستان که آب قلت اختیار نموده و قوه برق موجوده پائین می افتد در حدود سی و پنج کیلووات ذریعه لین هوائی به معدن رسانیده شود سامان واد اوات لین دوانی با ترانسفرمرها و غیره آن را موسسه عملیات تخنیککی امریکا در افغانستان متقبل شده گذشته ازین به اساس موافقه و مفاهمه که بین وزیر معادن حین بازدید از معادن صفحات شمال مملکت در مرکز ولایت مزار شریف بین نائب الحکومه و اهالی مزار بعمل آمد وزارت متقبل شد بعد مطالعات

لازمه پلان استخراج يك مقدار ذغال را از ذخایر دره صوف در سال ۳۳ تکمیل بدارد و در سال ۳۴ مقدار لازم را استخراج کند تا درین زمینه هم از سر سبزی صفحات آن ولا حمایه نموده و هم زمینه تامین مواد سوخت شهر را با حفظ موازنه مالی دولت و ملت آماده سازد.

معادن نمك:

تحت این عنوان درباره معادنی حرف زده میشود که ذریعه مراکز اطراف وزارت معادن اداره میشود البته نمك سارهای دیگری از قبیل نمكسار هرات و غیره که توسط قراردادی انفرادی نمك آن استحصال میشود و یا به افزایش فیصدی به مالیات گمرکی بدسترس استفاده کل گذاشته شده است درین موضوع بحث ندارد این چنین نمكسارها طبق سال گذشته جریان داشته تغییر اداری و تخنیکی در آن وارد نگردیده و میتواند در باره آنها از سالنامه سال گذشته معلومات گرفت معادن چهارگانه نمك که توسط دوا بر اطراف وزارت تحت کار میباشد عبارت از معادن نمك سنگو، تالقان و کفگان است و آنها تیکه نمك های آبی بوده و فعلاً بعد تبخیر آب بودریا نمك پارچه حاصل میدهد عبارت از نمك سار خلم یا بدخوی میباشد.

آنچه درین باره موجب مسرت است عبارت از تزئیدات بی سابقه در فروشات امساله این معادن بوده و علت یگانه آن در پهلوی عوامل کم تاثیر دیگر تقرر آمرین پاك و بها وجدان در راس کار آنها و باز مراقبت خسته ناپذیر وزارت از اجرا آت آنها بوده درینجا از نشان دادن مبالغ فروش سال ۳۳ صرف نظر میکنیم و محض تزئیداتی را که در هر معدن نسبت ۱۳۳۲ رخ داده ذکر مینمائیم.

۱- مدیریت معدن تالقان در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده.

۸۵۴۱۱۴ — سیر

۲- مدیریت معدن کفگان در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده

۱۳۱۶۰۴ — سیر

۳- مدیریت معدن بدخوی در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده

۳۴۳۱۰ — سیر

۴- ماموریت خلم در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروش نموده

۳۳۷۰۸ — سیر

تزئیدات نمكسار خلم نسبت ترسیدن رپورت ماه حوت آن یا زده ماهه گرفته شده حقیقت واقعاً بالا مضمریک نویدویک پالیسی است.

میتوانیم بدون لنگر اندازی علیحده در بودجه مصارف وزارت معادن تنها از پول تزئیداتیکه تا حال وازین به بعد رخ خواهد داد برای میکا نیزیشن معدن رغایت کارگر

و مامورین اززهنگدر مکان معیشت بهتری اوضاع صحی و دیسگر اقدامات عام المنفعه مصارفی نموده زیاد تر وجهات تزئید حاصلات را در معادن واسطه شویم .
 باین خدمت گذاری که اکثر آفرین معادن از خود نشان داده اند و در صعد گراف فروشات جدید نموده اند باید زمینه آماده شود تا معناً و مادناً عاملیت شان پشتی بانی شود تا بالا تر رفته رفته در شعب تولیدات و واردات امسال ایشان تکثر نموده محیط برای تربیه و رشد آنها مساعدت زیاد تری نشان بدهد .

بروی همین توان مالی که نتیجه اجراءات يك ساله معادن چهارگانه بود و وزارت در اواخر امسال بعد اقدامات و مطالعات تصحیم گرفت پیش ازیش مشکل بزرگ رساندن نمک را از ماموریت استخراج بالای معدن تا تا قچه خانه که مرکز مدیریت معدن تالقان است و موضع فروش نمک است در آمده قریب ذریعه نصب لین هوایی مرفوع به دارد و هم قیمت نقلیه را نسبت به حاضر نازل سازد علت این اقدام مشکلات و عوایقی بوده تا حال از ناحیه نقیبه نمک از بالای معدن الی مرکز فروش که در حدود چهار کیلو متر از هم فاصله دارد به مدیریت معدن مواجه بود و قراریکه مجاسبه شده به وضع موجوده فی تن نمک از بالای معدن الی کدام مدیریت به مقابله شصت افغانی نقل داده میشود - الان که ذریعه لین هوایی مدنظر با گرفتن استهلاك مصارف و غیره زیاد از شش افغانی فی تن باشد نمیرود .

اجراءات متفرقه :

لاجورد : لاجورد افغانستان در دنیا شهرت تاریخی دارد و از زمانی به این طرف احجار لاجورد بصورت خام که اکثر آن حاوی مواد اجنبی هم بوده تا اندازه به بازارهای دنیا و خصوصاً المان غربی بفروش میرسیده در اثر تجسّسات و یافتن خریداران خارجی وزارت معادن در دوره سال ۳۳ اقدامات زیادی نمود و تا اندازه خریدار مدامی بدست آورد برای اینکه جنسیت متاع را بلند برده و هم از رهگذر نقایه سنگ به خارج مصارف ترا نسپورت را نازل سازد از او واسطه سال ۱۳۳۳ باین طرف برای دور کردن لغافه ها و عده سیه های احجار اجنبی از لاجورد و هم جدا ساختن پارچه های بهتر آن از سنگ های لاجورد نازل تر دست گاهاره مخصوصه آنرا به تحویلخانه لاجورد نصب نمود و ذریعه کارمندان آن مقدار زیاد سنگ لاجورد تا حال برش و درجه بندی شد .

بیریل

اگرچه در اثر تجسّسات وزارت معادن پیگ مانتیت های بیریل دارد در سال ۱۳۲۹ در حواشی علاقه داری دره نور مربوط حکومت شیوه ولایت مشرفی کشف گردیده بود و در نتیجه اعمال اکتشافی در حدود ده تن سنگ بیریل بدست آمده بود که آن را به خریدار امریکا به قیمت ۴۸۰ دالر فی تن در سال ۳۳ بفروش رسانیدیم مگر آنچه

در سال ۳۳ صورت گرفت عبارت از تاسیس ماموریت استخراج در حوضه مذکور بود و از آن به بعد کار استخراج آن جاری است مگر چون استحصال بیریل مستلزم به سرنگ یرانی و گک های پیگ ماتیت است و از طرفی احجار پیگ ماتیت بر علاوه بیریل زیادتر از مینیریل های فلدسپارکوارتس توپاز و غیره متشکل گردیده ازین رو استخراج مقدار زیاد آن خالی از مشکلات نیست ازین است که در نظر گرفته شد و در سال مقدار ۵۰ تن کم و بیش استخراج گردد.

گوگرد:

اگرچه در کوه البرز مربوطه علاقه داری چمتال ولایت مزار شریف بفاصله چهل میل بجنوب غرب مزار ذخیره نسبتاً بزرگ سنگ گوگرد وجود دارد مگر نسبت ارزانی واحد وزنی آن و مشکلات ترانسپورت مایه فوق بغر و ش آن در بازارهای دنیا شده نتوانستیم تا اینکه موضوع بادولت شوروی مذاکره گردید و اخیراً در حدود دو صد تن گوگرد خام به موسسات شوروی طور نمونه بفروش رسانیده شد و چون مقدار ذخیره و فیصدی گوگرد صاف تا حال از طرف وزارت معادن تحت مطالعه قرار گرفته نتوانسته بود فیصله باین قرار گرفت تا در دوره سال ۳۴ پلانی برای تعیین مقدار و کیفیت آن ترتیب داده و ذریعه دوفر متخصصین خارجی در مدت تقریباً چهار ماه نتایج لازمه را مطالعه و بدست آوریم تا اگر معلومات بدست آمده مثبت ثابت شود شود اقدام به استخراج و تادیقه سیالی چهل هزار تن در سال نموده باشیم.

فابریکه ذغال بریکت:

در دوره سال ۳۳ - ۸۳۲۱ تن ذغال توسط ترانسپورت وزارت از معدن اشیسته به مرکز آورده شد و در حدود ۸۱۱۶ تن ذغال بریکت به مستهلکین رسمی و ملی تادیقه گردیده که از افجمله مقدار ۴۳۱۴ - خروار بریکت بقیمت دو صد و بیست افغانی فسی خروار به اهالی توزیع شد. اگر چه نسبت نقل ترانسپورت امسال وزارت معادن مجبور شد قیمت فسی خروار بریکت را ۳۴۰ افغانی بالا برد مگر در فروشکت اهالی همان قیمت سابق ۲۲۰ افغانی را اخذ نمود که البته این فروشات بضرر بوده مگر جهت حفظ موازنه اقتصاد قوم آنرا قبول دار شد.

امور ریاست مستقل

مطبوعات

اجراآت مدیریت عمومی نشریات .

مدیریت عمومی نشریات که يك از شعبات حساس ریاست مستقل مطبوعات، بشمار میرود برای معرفی شئون مختلفه کشور به تهیه مواد و معلومات راجع به مملکت و اجراآت دوائر حکومتی و سائر تاسیسات اجتماعی پرداخته و زبدهای از فعالیتهای و کارنامههای دوائر دولتی و موسسات مفیده اجتماعی راجعت معلومات شایقین همه ساله بصورت سالنامه نشر نموده و در معرض استفاده گذاشته و بر علاوه برای ارائه شئون حیات عامه به نشر یا مفلتها - مقالات - رساله ها - کنفرانس ها و درامه ها و کتب مبادرت کرده و فلههای داکیومنتی از مناظر مملکت تهیه نموده وقتاً فوقتاً نمایشاتی از آن داده است مدیریت عمومی نشریات در راه اجتیاجات اطلاعاتی کشور و معلومات مورد ضرورت عامه و تنویر از هان مردم به تهیه مواد و ترجمه آثار و مضامین مفیده اقدام نموده و حتی الوسع درین باره با مطبوعات کشور معاونت های کرده است و برای اینکه در ذخایر علمی و ادبی مملکت افزوده شود و تالیف و ترجمه انکشاف بیشتری نماید از زحمات نویسندگان و فضلاء کشور قدردانی نموده جهت تشویق مکافات آنها به اعطای جایزه به کتب و آثار مفیده پرداخته چنانچه همه ساله يك عده جوایزی را بدین منظور تادیه میکند جوایزی که به تالیف و ترجمه آثار مفیده داده میشود ازین قرار است

الف جایزه آریانا که از حضور اعلیحضرت معظم همایونی همه ساله به بهترین اثر سال اعطاء میشود این اثر چه پشتو و چه فارسی باشد .

ب - جایزه خوشحال خان برای تالیف این جایزه بدو شق فارسی و پشتو منقسم میشود که هر يك سه درجه دارد و مشتمل بر شش کتاب میباشد :

درجه اول تالیف -- ۱۰۰۰۰ افغانی

» دوم » -- ۹۰۰۰ »

» سوم » -- ۶۰۰۰ »

ج - جایزه ابن سینا برای ترجمه :

این جایزه نیز بدو شق پشتو و فارسی منقسم میشود و مشتمل بر ۶ کتاب میباشد .

درجه اول ترجمه -- ۷۰۰۰ افغانی

» دوم » -- ۵۰۰۰ »

» سوم » -- ۳۰۰۰ »

تبصره : تعیین درجات کتب همه ساله از طرف یک کمیسیون بعمل می آید که انجمن ریاست مطبوعات آنرا تعیین میکنند .
جایزه مطبوعاتی برای تشویق (رحمن بابا) این جایزه نیز به بدوشق منقسم است :

- ۱ - جایزه (رحمن بابا) برای تالیف
 - درجه اول تالیف -- ۲۰۰۰ -- افغانی
 - » دوم » -- ۱۵۰۰ -- »
 - » سوم » -- ۱۰۰۰ -- »
- دوم جایزه (رحمن بابا) برای ترجمه
 - درجه اول ترجمه -- ۱۵۰۰ -- افغانی
 - » دوم » -- ۱۰۰۰ -- »
 - » سوم » -- ۷۰۰ -- »

مدیریت عمومی نشریات جهت ظاهر نمودن حقایق مسئله پشتو نستان معلومات مثبت و درستی تهیه نموده و در آن باره پامقالتها - رساله ها و کتب نشر نموده تا مطالعین محترم خو بقرآز ماهیت امر آگاه گردیده و اصل حقیقت نزد ایشان واضح باشد .

یکی دیگر از وظایف این مدیریت جمع آوری مواد و معلومات راجع بحقایق مربوط به سیاست خارجی و مصالح ملی و کشور است که درین باره نیز قدم های مثبتی برداشته و آنچه که درجراید و مطبوعات ممالک خارجی راجع بافغانستان نشر گردیده است تهیه نموده و به ترجمه مطالب مورد ضرورت آن اقدام کرده است و به ترید آن شایعات بی اساس و مطالب غلطی که درباره افغانستان نشر شده کوشیده و با نشر معلومات صحیح در ممالک مذکور در اینموارد روشنی انداخته و هم یومیه خلصی از مطالب جراید خارجی درباره افغانستان را به مقامات عالییه تقدیم نموده است . مدیریت عمومی نشریات علاوه بر آن از روز های ملی بین المللی تجلیل نموده و در موضوع آن نشریات لازمه را بعمل آورده است .

اجراآت مدیریت عمومی مطبوعات

اجازه نامه های که حسب قانون مطبوعات اعطاشده است
۱. برای ریاست فاکولته ادبیات جهت نشر مجله ادب

۲. » » دارالفالیف » » مجله بخوان و بدان

- ۳: « » وزارت ماليه جهت نشر جريدۀ زيرمه (ثروت)
- ۴: « » اطاق تجارت » تبديل مجلۀ اقتصاد به جريدۀ هفته کي
- ۵: « » موسسه تربيه افکار » » مجلۀ پيام حق » »
- ۶: « » وزارت مخبرات » » مجلۀ بريد
- ۷: « » موسسه سره مياشت » » مجلۀ سره مياشت
- ۸: « » بلديه چاريکار » » تدوير سينماي چاريکار
- ۹: به عضو محمد عمر و فضل الله » » غزني
- ۱۰: به بلديه جلال آباد » » جلال آباد
- ۱۱: به موسسه خبريه نسوان » » صحفۀ تمثيل بهار

ب اجازه نامه های که برای موسسات خارجي جهت همکاسي و ياسينما توگزر اغي ويا واقعۀ نگاري داده شده است جمعاً (۰) فقره

اين مديريت عمومي بغرض تقويه و تنميه مؤسسات فرهنگي و مطبوعاتي کشور در راه تحکيم اساسات موسسات ذيل و تشکيل و تشخيص آنها بصورت موسسات مستقل فرهنگي و نشراتي در ظرف سال مساعی زيادي بخرج رسانده و طبق پاليسي مقام رياست مطبوعات اين موسسات را که هر کدام از خور مرکزيت اساسي و جداگانه بوده ولي بصورت شعبات اداري از طرف دولت اداره ميشدند تفکيک نموده آنها را بصورت تا سيسات عليهجده و مختار بيا ايستاده نموده است نايشتر و خوبتر وظائف ايشان اجرا شده بتواند اسماي اين موسسات بقرار ذيل است.

الف- انجمن های فرهنگي.

۱- انجمن آريانا دائرة المعارف ۲ انجمن پشتو تولنه ۳ انجمن تاريخ ۴ انجمن تربيه افکار.

ب موسسات نشراتي

- ۱- موسسه نشراتي اصلاح کابل
- ۲- « » انيس کابل
- ۳- « » هيواد کابل
- ۴- « » طلوع افغان قندهار
- ۵- « » نيمروز کرشک
- ۶- « » سيستان فراه
- ۷- « » سنائي غزني
- ۸- « » اتفاق اسلام هرات
- ۹- « » ستوري ميمنه

- ۱۰- » » بیدله مزارشریف
- ۱۱- » » اتحاد بغلان
- ۱۲- » » بدخشان بدخشان
- ۱۳- » » وردانکه گردیز
- ۱۴- » » د مشرقی اتحاد جلال آباد

ح سائر موسسات مطبوعاتی

موسسه برود کاست کابل رادیو، موسسه خبررسانی د باختر آژانس، موسسه طباعتی مطبوعه، عمومی، موسسه یوهنی ننداری، موسسه کتا بخانه

مدیریت عمومی روابط فرهنگی.

یکی از وظائف عمده مدیریت عمومی روابط فرهنگی ریاست مستقل مطبوعات معرفی افغانستان عزیز است به دنیای خارج.

در سال گذشته این مدیریت توانست درین راه بیشتر کار کند زیرا درین سال مراجعات موسسات اشخاص علمی مالک مختلف جهان نسبت به سابق بیشتر بوده و مدیریت عمومی روابط فرهنگی نیز تا حد توان احتیاجات موسسات و اشخاص موصوف را با تهیه معلومات راجع بافغانستان رفع ساخت.

وظیفه عمده دیگر این شعبه کمک و معاونت باسیاحین خارجی و تهیه معلومات درخصوص سیاحت بافغانستان و جای قابل دید و غیره مسائل مملکت عزیز به سیاحین و موسسات نوربستی مالک مختلف جهان است.

در سال گذشته تعداد سیاحین و روزنامه نگاران خارجی که بافغانستان وارد شده اند از جاهای قابل دید مملکت عزیز ما دیدن نمودند نسبت به سالهای پیش زیادتر بود چنانچه در حالیکه در سال ۳۲ بیش از ۲۲ نفر سیاح و روزنامه نگار به مملکت ما وارد نشده بود در سال جاری به (۱۹۵) نفر بالغ گردید و از طرف شعبه سیاحین این مدیریت به تمام آنها مساعدت و راهنمایی های از قبیل ملاقات با اشخاص برجسته کشور نشاندادن جاهای قابل دید مملکت مسائل باسیورت و اخذ نمودن بطرول و غیره صورت گرفته است.

برعلاوه این اشخاص یتر شهزاده یونان بجیت رئیس و سه نفر اعضای هیئت علمی دنمارکی در نیمه سال ۱۳۳۲ وارد افغانستان گردیده شهزاده موصوف بعد از اقامت چند هفته و دیدن جاهای تاریخی افغانستان به هند معا دت نموده و اعضای هیئت مذکور مدت يك سال مشغول مطالعات علمی راجع به مردم شناسی گردیدند چنانچه ابتدا

در نورستان و بعد در شمال مملکت گردش نمودند در اوایل سال دو نفر اعضای مذکور زیدار که و کلاوس فردینا ندر جهت ادامه مطالعات به چهارایماق و غوراتهات مسافرت کردند هکذا درین سال معلومات زیادی به موسسات سیاحتین مالک خارجه که برای بدست آوردن آن ریاست مطبوعات مراجعه نمودند تهیه و ارسال گردید .

دینستو دندرسا تو دلوی هدیریت ۱۳۳۳ کال دتدریسی اواداری خلص اجراءات

اول- دمرکز اوولایا تو دگردو کورسو و ننوژت شمیر په لاندی دول:

الف: دمرکز ټول کورسو نه- ۲۳۰ کورسه
ب: دولایا تو ټول کورسو نه- ۳۰۰ [۵۳۰ کورسه

تبصره ددغو پورتنیو کورسوله جمای څخه په مرکز اوولایا تو کښی دممخته هیئت په ذریعه له اول شمیر څخه تر شپږم شمیر پوری (۱۷۲) کورسو امتحانونه اخستلی شویدی اوله نتائج څخه مراجعه ته رسماً خبر ورکړی شوی دی اود نتائجو په دفتر وکښی معامله شویدی چه دبریا لپو او ناکاما نو او مشروطانو او غائبینو اود شهادتنامو و شمیر په لاندی دول دی:

الف . دهنو ماووریمو شمیر چه دینستو شهادتنامی ورکړی شوی دی (۳۰۰) تنه
ب : دگردو کامیا بناو شمیر له اول «شمیر څخه تر شپږم شمیر» پوری (۱۹۷۱) »
ج : دباکاما نو شمیر « » « » « » « » (۴۳۱)
د : د مشروطانو « » « » « » « » « » (۳۵۴)
ه : د غائبینو « » « » « » « » « » (۱۱۵۵)
ټوله (۳۹۱۲) »

دوهم، هغه کورسونه چه دتفتیش وړو دمفتشینو له خوا په لازمه وختو کښی تفتیش شویدی اوله نتیجو څخه ئی داصول اجرا آتو په نسبت مربوطو شعبوته اطلاع ورکړی شوی ده او علاوه ددغو کورسو هغه میاشتنی راپورونه چه دینستو دمعلمینو له خوا ترتیب اود وائیرو په ذریعه رسماً را لېږلی شویدی په رسمی دفتر وکښی معامله اود غیر حاضرانو موضوع ئی دوائیرو ته خبر ورکولی شوید:

دریم: د کورسو اداری اجرا آت په لاندی دول دی:

۱- دمرکز دخانگی دواردی او صادری شمیر- (۲۶۱۲) نمری
۲- دولایاتو « » « » « » (۱۶۱۴)
۳- د نتائجو دخانگی « » « » « » (۳۸۹)
ټوله (۴۶۱۵) »

ذواتیکه به سلسله ترفیعات سنوی سال ۱۳۳۳ در ریاست مستقل مطبوعات
حائز ترفیع شده اند

عص شیاغلی احمد علی « کهزاد »
که بر تبه اول ترفیع نموده

ع شیاغلی محمد ابرا هیم خلیل
که بر تبه ۳ ترفیع نموده

ع شیاغلی شاه محمد رشاد که بر تبه
۳ ترفیع نموده

۲ کو پراتیف و تقاعد مامورین که از طرف ۱۲ ماه وضع و قرار سیستم جدید بحساب تقاعد و کوپراتیف و غیره تحویل داده شده و در هر ماه لست نام نویس مامورین و مستخدمین کوپرندار و اندازه پول آنها ترتیب و به ریاست کوپراتیف مامورین ارسال شده است ؟

۱۳. ترتیب نمودن صرفیات قطعیه خلع ۱۲ ماهه سال ۱۳۳۳ معاش و مصرف مرکز ولایات از طرف مدیریت محاسبه به سیستم جدید ترتیب و یک نقل آن برای تطبیق بدیوان عالی محاسبات صدارت عظمی ارسال شده است .

۱۴. تحصیل باقیات سنوات ماضیه تاجائیکه ممکن بوده از معاشات مقروضین وضع و بحسابات مربوطه شامل گردیده است ؟

۱۵. ترتیب و تنظیم دفتر اعانه پختو و تضمین و سندات آن که مربوط به پول تخصیصیه شرکت ها و تضمین جرائد لعمد مرکز و ولایات بهمه و سالانه یکمقدار پول کافیه از تخصیصیه شرکت ها بحساب واردات وزارت مالیه شامل و بعداً ضمیمه موقت بودجه مرکز می شود تا وقتاً فوقتاً معاش معلمین قراردادی و غیره مرکز و ولایات از آن تخصیص داده می شود ؟

۱۶. اجرای حواله جات حق الزحمه معلمین قراردادی مرکز که از پول تخصیصیه شرکت ها اجرا می شود تحریر چک و حواله و تعرفه و غیره آن مربوط خود محاسبه مرکز میباشد ؟

۱۷. اجرا حواله پول های جوائز مطبوعاتی مرکز که در سال یکرتبه صورت میگردد .

۱۸. تعداد و اجرای مکاتیب وارده که از شق معاش و مصرف بالغ بر شش هزار بهره رسیده است .

شعبه لوازم مدیریت عمومی محاسبه ریاست مستقل مطبوعات

الف . - جز . تشکیل . -

۱. مامور رتبه ۶ یک نفر (ملک محمد بحيث کفیل)
۲. سرکاتب « ۸-۲ نفر (محمد اکبر « طرفه » شالیزی کفیل و محمد عزیز خان کفیل)
۳. کاتب « ۱۰-۳ »
۴. کاتب « ۱۱-۴ »

ب. خلع اجراآت سال ۱۳۳۳ -

قبل از شروع سال ۱۳۳۳ که امور جنسی ریاست مطبوعات را مدیریت اجرائیه و کنترل اجراء مینمود چون در سال ۱۳۳۳ اجرائیه و کنترل از بین رفته مدیریت های

محاسبه و لوازم رویکار آمد لهندا نظر به سیستم جدید اجراءات شق جنسی را تنها -
شعبه لوازم به عهده خودپیش برده حساب جنسی را که از بدو تشکیل ریاست مطبوعات
الی اخیر سال ۱۳۳۳ نامکمل بوده و بصورت اساسی یک دمام مرجع داده نشده بود
صورت حساب ترتیب نمود و علاوفا در ابتدای سال ۱۳۳۳ شعبات امتد حسب فرمان مقام
منیع صدارت از شق محاسبه مرکز مجزا گردید چون اموال شعبات امتد (نشراتی
مطبوعات) با اموال - مرکز مخلوط و تحت یک حساب بود حصه هر کدام را به شعبه اش
سپرد که به نسبت جدا کردن مال و محاسبه آن کارهای این شعبه در سال ۱۳۳۳ نهایت
زیاد بود نمبرهای حواله و اندیکا تر تخمین سه چند دیگر سنوات شده است و علاوفا!
موجودی های ابتداء و اخیر سال ۱۳۳۳ اموال ریاست مطبوعات حسب هدایت ریاست
دیوان محاسبات که خیلی مشکل و زحمت طلب - بود ذریعه سه نفر هیئت تحت ریاست
بناغلی محمد اکبر « طرفه » شالیزی سر کتاب این شعبه انجام داده و اجمال حساب
جنسی را که یک امر نوین بود طبق هدایت ورهمنائی هیئت نفتیشیه دیوان عالی محاسبات
حسب الخواش مقام منیع صدارت عظمی بصورت صحت مرتب و نسبت اتمام وزارتخانه ها
اولتر بدیوان محاسبات تقدیم نمود و چنانچه حسب تصویب وزارت مالیه - که تحت
مکتوب ۳۵۵ بر ۷۰۰ شعبه ۲ مدیریت اول ریاست محاسبات تاریخی متجدد الاما الاخبار داده
اند ترتیب حساب جنسی ریاست مطبوعات سر مشق تمام وزارتخانه ها گردیده که با اثر آن
از حضور والا حضرت صدر اعظم صاحب باسپاس تصویب مجلس محاسباتی اشخاص آتی
بمکافات ذیل نایل شدند .

- ۱- جلالتماب محترم رئیس صاحب مستقل مطبوعات باخذ فرمان رضاء مندی
- ۲- ع دیوان را میچند مدیر عمومی محاسبه » » تحسین و دو ماهه معاش بخششی
- ص ملک محمد مامور لوازم » » » » » »
- ۴- (۸) مامورین مربوطه مدیریت محاسبه یک یک ماه معاش طور بخششی
این بود خلص اجراء آب سال ۱۳۳۳ شعبه لوازم مدیریت محاسبه ریاست مطبوعات
که بغرض معلومات خا اننده گان نشر شد

انجمن های فرهنگی

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۳

مدیریت عمومی آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۳ قرار تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور ملوکانه که بفرمان ۶۰۸ تاریخ ۳۳۰۴۰۵ مقام صدارت عظمی خبر داده شده بشکل يك انجمن علمی آزاد درآمد و صاحب اساسنامه گردید که آنهم در مجلس وزراء به تصویب رسید طبق اساسنامه امور اداری و مالیکی آن به خود انجمن متعلق شد لذا فعالیت این انجمن از سال ۱۳۳۳ به اینطرف بشکل بهتری اختیار نمود، خصوصاً امور طباعتی آن نسبت به سابق سریع تر و خوبتر گردیده و علاوه بر دائرة المعارف بطبع يك گزیتر (قاموس جغرافی افغانستان) نیز اقدام نمود اموریکه درین انجمن در سال ۱۳۳۳ صورت گرفته اجمالاً قرار آتیست .

الف - سه جزء آریانا دائرة المعارف در ظرف (۶۰۰) صفحه طبع و بدسترس استفاده اهالی گذاشته شد .

ب - از گزیتر (یعنی قاموس جغرافیه افغانستان) بیش از (۲۷۰) صفحه طبع گردیده که در حدود (۱۴۹۲) اعلام جغرافی کشور را حاوی بوده و حتی الامکان معلومات مفیدی راجع به قراء، قصبات، حکومتات و علاقه داری ها میدهد و مجاری امور آن هنوز در حوزه فعالیت است .

ج - اعلام مربوطه به حروف (پ، ت، ج، ح، خ) گزیتر نیز در سال ۱۳۳۳ ترتیب و تایپ و مردف گردیده و (منتظر چاپ آماده طبع است) .

د - يك مقدار زیاد معلومات مربوطه به اوضاع جغرافی و غیره قصبات، حکومتات قراء، علاقه داریها و غیره هم به صورت تتبع تهیه و جهت نشر و طبع به مطبعه ارائه میشود .

ه - در حدود سه صد صفحه مقننه مضامین دائرة المعارف ذریعه اشخاص با صلاحیت و صاحب تخصص ترجمه تطبیق و آماده شده و يك مقدار زیاد مضامین که تهیه و ترجمه شده بود در اداره بآخذ تطبیق و تحقیق تصفیه شد .

و - آرتیکل های که در دائرة المعارف تحت حروف (ب) می آید کاملاً تایپ و برای تصفیه و ترتیب آماده می باشد .

ز - بقدر يك شماره مضمون برای پشتو دائرة المعارف از مضامین مطبوعه فارسی به پشتو ترجمه شد .

صورت تشکیلی انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف متشکل از دو شعبه میباشد که عبارت است از شعبه فارسی
و شعبه پشتو دائرة المعارف .

این انجمن مرکب است از .

۱ - مدیر عمومی ۱ نفر

۲ - اعضاء ۸ نفر

۳ - مامورین اداری ۲ نفر

پښتو ټولنه او د پښتو ټولنې چارې

پښتو ټولنه د ژبې یوه لسانۍ مؤسسه ده چه د پښتو ژبې د فلا لورې او نور خدمت د پاره جوړه شوې ده د اؤمؤسسه لمړی د ادبۍ انجمن په نامه په ۱۳۱۰ ش کال په کابل کښې د اعلی حضرت محمد نادر شاه شهید له خوا جوړه شوه ، بیا په ۱۳۹۶ کښې دغه نوم د پښتو ټولنې په نامه بدل شو پښتو ټولنې په دې دوهمه موده کښې د پښتو ژبې

د ژوندی کولو او روزنې د پاره د ژباړا پستلۍ دی اوراز راز پښتو آثارې راغونډ کړی او خپاره کړی دی چه عمومی کچه ئې له اول تاسیس څخه تراوسه پورې (۱۱۵) کتابونه رسېږی . دې مؤسسې تر ۱۳۳۳ پورې د مطبوعا دودریاست په تشکیل کې دی عمومی مدیریت په شکل خپلې وظیفې اجرا کړی دی مگر د ۱۳۳۴ کال له اول څخه ئې دیوې نوې اساسنامه له مخې دیوې نواته مؤسسې شکل وموند .

دا اساسنامه چه په (۵۶) مادو کښې جوړه شوې ده د عظمی صدارت د وزیراؤ د مجلس له خوا څخه تصویب شوې او د اعلی حضرت له حضور څخه منظور شوې ده چه د ۱۳۳۴ کال له اول څخه به د پښتو

« ښاغلی ارښتین »

ټولنې ټولې چارې دهغې له مخې اجرا کېږی . د اؤمؤسسه د نوې اساسنامې له مخې په تشکیل کښې یو رئیس او یو معاون هم لری او په دغه وروستو څانگو شامله ده :

- ۱ - د لغاؤ او قواعدو لوی مدیریت .
 - ۲ - د ادبیاؤ او تاریخ لوی مدیریت .
 - ۳ - د ترجمې لوی مدیریت .
 - ۴ - د کابل دمجلې مدیریت .
 - ۵ - د محاسبې او تحریر مدیریت .
- په تېر کال کښې چه د پښتو ټولنې کمیومی چاری او وظائف د مربوطه څانگو له خوا اجرا کړی په لنډ ډول وروسته ښودل کېږی .

د لغاؤ او قواعدو د مدیریت چارې

۱ - د قواعدو د مدیریت له خوا د پښتو او انگلیسی ژبې پرگرامری مقایسه باندې پرگرامری څېړنې شوی دی او د بیلو بیلو لیکو په توگه د کابل په مجله کښې خپرې شوی دی

- ۲- د پښتو قاموس دوهم ټوك په همدې كال كښې په (۶۶۸) پاڼو كښې چاپ شوى دى.
- ۳- (۷۰۰) نوى لغات راټول شوى او د لغاتو په څېره كښې ساتل شوى دى.

د ادبيا ټو د مديريت چارې

۱- د ادبيا ټو په مديريت كښې د پښتو ټولنو په راغونډولو لاس پورې شوى دى چه په تېر كال كښې تقريباً پنځلس زره لنډۍ پښتو ټولنې ته رارسيدلى دى او له هغو څخه په ډېر كړاو اوزيار تقريباً پنځه زره لنډۍ چاپ او د چاپ د پاره درديف په شكل تيارې شوى دى.

۲- په دې څانگه كښې د ښاغلي گل پنا الفت كتابات له جلاجلو څارو څخه راټول شوى دى او په نوى ټول ترتيب شوى او د چاپ د پاره تيار شوى دى.

نوټ: ددې شعبې چارې ښاغلى ژواك د كښل په حيث او ښاغلى عبدالصمد حفيظ الله اوزين الله د غږو او مصححينو په حيث اجرا كړى دى.

د كابل د مجلې مديريت چارې

- ۱- د كابل د مجلې مديريت: د كابل مجلې يوه يوه كچه په مياشت كښې دوه ځله په لويه قطع په پنځوسو مخو كښې چاپ كړې او څېره كړې دى.
- ۲- د مجلې د مضامينو د تصحيح او صحافت د پاره هميشه د مجلې غړى مطبعې ته تللى دى او هملته يې د دغه كار نگراني كړې ده.
- ۳- د وطن له لېكوالو سره د مضامينو د راټولولو د پاره يوه ارتباط ساتل شوى دى.
- ۴- د هر راز عكسو او رسمو نشرولو د پاره جوړه كوشش شوى دى.
- ۵- له ځينې مهم ضرورى داخلي او د پښتو نستان څېړونو هم په پرله پسې ټول نشر شوى او د پښتو نستان په باب كښې هم مقالې نشر شوى دى.
- نوټ: ددې مديريت چارې ښاغلى سيفى د كښل په حيث اجرا كړى دى.

د ترجمې د هديت چارې:

- ۱- د ټولو ملي اورسمي دائرو په غوښتنه ځينې نوى پښتو نومونه اېښودل شوى دى.
- ۲- د ټولو ملي اورسمي داېرونو راغلى نومونه، لايحې او جدولونه او دغه شان د شورى اذولناشې، شاهي اعلانونه او نور په پښتو ترجمه شوى دى چه دغه ټولې ترجمې ډېر و صفحه ته رسېږي.
- ۳- د كابل مجلې د پاره له خارجي مجلو څخه ځينې مهم مضامين ترجمه شوى دى.
- ۴- د اجتماعي روزنې په نامه يو كتاب د ښاغلى سيفى له خوا ترجمه شوى او بيا هم په مجله كښې اوهم ځانته چاپ شوى دى.
- نوټ: ددې شعبې چارې ښاغلى سيفى د مديريت په حيث اجرا كړى دى.

د ليک او شمېر څانګه:

۱- ددې څانګې له خوا په هر دمیاشت کې دوه واره د کابل مجلې تو زیع شوی همدغه شان د پښتو ټولنې نوی کتابونه او آثار هم په داخل او خارج کېنې مشهورو خلکو او مؤسسو ته لېږل شوی دی .

۲- ددې مدیریت له خوا د پښتو ټولنې د مامورینو د معاشو او نورو لښکیتو ، دغه شان د کتابو او مجلو د خرڅلاو چارې اجرا شوی دی .

۳- ددې مدیریت له خوا د پښتو کتابو او مجلو او کتابچو د خرڅولو د پاره یو نوی پلورنځی پرانستل شوی دی او د کتابو د خرڅلاو کار بکښې په ښه ډول چلېدلی دی .

۴- ددې مدیریت له خوا د پښتو ټولنې ټول تحریری اواداری کارونه دغه شان د اداری او مسلکي مکتوبو لیکل ، لېږل رالېږل او نور اجرا شوی دی .

د پښتو ټولنې نور مهم کارونه

۱- په تېر کال کېنې د کاظم شیدا دیوان هم لمانځته او هم په مجله کېنې چاپ شوی دی چه د پښتو یو دېر غوره اوفیمتی اثر او د نازک خیالۍ مخون دی .

۲- دغه شان د شمس الدین کاکړ دیوان هم په تېر کال کېنې طبع او خپور شوی دی

۳- د شعر او ادب په نامه یو ښکلۍ اثر هم په (۲۰۰) مخو کېنې چاپ شوی دی .

۴- د پښتو ادب تاریخ هم په دوهم ځل بیا چاپ شوی دی .

۵- د معارف له وزارت سره د پښتو قرائتو د جوړولو په سلسله کېنې پوره همکاري

شوې ده او په هغه کېنې دوه ورځنې د پښتو ټولنې مشر ښاغلی رشتین او ښاغلی ژواک

د پښتو ټولنې عضو دغه مجلس ته تلمی دی او په نوی صورت ېې دغه کار شروع کړی

دی لښکه چه د پښتو قرائت لو مړی کتاب تیار شوی هم دی .

انجمن تاریخ افغانستان

انجمن تاریخ افغانستان مؤسسه است مخصوص تتبعات تاریخی که بعد از يك سلسله تحولات اداری به اشکال مختلف بالاخره در اثر پروژه ریاست مستقل مطبوعات از دوسال باینطرف شخصیت مجزی و مختار معنوی و اداری پیدا کرده و بحیث کانون تتبعات و تحقیقات تاریخی رسماً شناخته شده اساسنامه آن که بعد از تصویب مجلس عالی وزرا به صحه ذات اشرف ملوکانه رسیده قرار آتی است .

اساس نامه تاریخ افغانستان !

- اول :- انجمن تاریخ افغانستان بحیث يك مؤسسه تتبعات تاریخی شناخته میشود
- دوم :- مرکز انجمن تاریخ افغانستان شهر کابل است و هر وقت زمینه و وسائل فراهم شود می تواند در سائر نقاط افغانستان هم شعباتی داشته باشد .
- سوم :- مرام انجمن تاریخ تحقیق و تتبع و انکشاف مسائل تاریخی و ثقافتی و هنری به قرار ذیل است .
 - الف :- تدوین تاریخ یکدوره مکمل تاریخ افغانستان از قبل اتاریخ تا امروز .
 - ب :- تتبع و تحقیق برای انکشاف مسائل تاریخی به مفهوم عام در زمینه های باستان شناسی و هنری ، ادبی جغرافیائی ثقافتی و غیره .
 - ج :- جمع و نشر اسناد ، وثائق ، مدارک و متون خطی و غیر خطی را جمع به تمام دوره های تاریخ افغانستان .
 - د :- شرح حال سوانح و کارنامه های رجال ،
 - ه :- تحقیق در فولکلور و جمع آوری معلومات مربوط به رسم و رواج و افسانه ها و دیاستانها و ادبیات عامیانه .
 - و :- قایم کردن روابط با مؤسسات فرهنگی و مراکز علمی .
 - ز :- انتشار نتایج تحقیقات و تتبعات بصورت نشریه های موفوته (مجله آریانا مجله افغانستان) و نشریه های غیر موفوته بصورت رسائیل و غیره .

ارکان انجمن تاریخ

- چهارم :- انجمن تاریخ دارای ارکان ذیل است .
 - الف :- اعضای انتصابی و افتخاری .
 - ب :- شورای انجمن
- پنجم :- تعداد اعضای انتصابی انجمن پنج نفر و تعداد اعضای افتخاری انجمن محدود نیست اعضای انتصابی انجمن مطابق تعلیمات نامه جداگانه از طرف شورای

انجمن تعین می‌شوند اعضای افتخاری به پیشنهاد اعضای انتصابی انتخاب می‌شوند .
ششم : انجمن تاریخ رئیس افتخاری هم‌داشته می‌تواند و رئیس افتخاری به اکثریت آراء از طرف اعضای انتصابی و افتخاری از میان اعضای افتخاری یا خارج از آن از میان اتباع افغانی انتخاب شده می‌تواند و تجدید انتخاب آن با اتفاق آراء اعضای انتصابی و افتخاری مربوط است .

هفتم : انجمن از میان اعضای انتصابی خود یک نفر را بحیث منشی انتخاب و معرفی می‌نماید .

هشتم : وظیفه اداری انجمن را مجلس ریاست مطبوعات تا وقتیکه حصه اکثر بوده انجمن را معاونتاً می‌پردازد ایفا می‌کند .

نهم : انجمن تاریخ به متبیین و دانشمندان افغانی و خارجی حق اعطای ورقه عضویت افتخاری را می‌دهد .

دهم : انجمن تاریخ خارج شهر کابل با اتباع افغانی و خارجی ورقه عضویت « کورسپوندانت » را اعطا می‌تواند .

مدارک مالی

یازدهم : چون تتبعات انجمن تاریخ از نظر ارزش معنوی، رسمی، و ملی وجهانی بوده و به مفاد دولت و ملت و جهان علم تمام می‌شود بنام کمک هرفانی از بودجه دولت و تبرعات و امانات افراد و مؤسسات داخلی و خارجی مستفید می‌شود .

اعضای منسوبی انجمن تاریخ

- ۱ - بناغلی احمد علی کهزاد رئیس انجمن تاریخ
- ۲ - « محمد ابراهیم خلیل عضو انجمن
- ۳ - « محمد نبی کهزاد عضو انجمن مدیر مجله افغانستان
- ۴ - « عتیق الله معروف عضو انجمن مدیر مجله آریانا
- ۵ - « احمد علی محبی عضو انجمن مهتم مجله آریانا
- ۶ - « محمد یونس مراد عضو انجمن
- ۷ - « محمد انور (قمبری) مامور
- ۸ - عبد الخالق
- ۹ - « محمد خواص
- ۱۰ - « محمد عوض

فهرست کتب و رسائلی که از طرف انجمن تاریخ طبع و نشر شده

- ۱- آریانا: تالیف احمد علیخان کهزاد. رساله در باب نام باستانی افغانستان
- ۲- خراسان: تالیف - م. غبار. رساله در باب نام افغانستان در قرون وسطی
- ۳- تاریخ افغانستان: تالیف احمد علیخان کهزاد (قسمت اول) فصل پنجم تالیف م. عثمان صدقی
- ۴- تاریخ افغانستان: تالیف احمد علی کهزاد از آغاز سلطنت مستقل یونان و باختری تا ظهور اسلام.
- ۵- فصل، از خلاصه الاخبار مؤلفه خوند مهر با تصحیح مقدمه و حواشی سرور گویا اعتمادی.
- ۶- احمد شاه بابا: تالیف م. غبار.
- ۷- بگرام: تالیف احمد علیخان کهزاد.
- ۸- مسکوکات قبل الاسلام: تالیف احمد علی کهزاد.
- ۹- سکوکات عصر اسلامی افغانستان تالیف احمد علی کهزاد.
- ۱۰- کنیشکا: تالیف احمد علی کهزاد شرح حال و عصر امپراطور بزرگ کوشانی.
- ۱۱- شاهنامه ها و اوستا و مقایسه میان پهلوانان آنها: تالیف احمد علی کهزاد
- ۱۲- رتیل شاهان: تالیف احمد علی کهزاد.
- ۱۳- صنعت باختر به فرانسه و فارسی: تالیف موسیو هاکن، ترجمه احمد علی کهزاد.
- ۱۴- آثار عتیقه بودائی کوتل خیرخانه: تالیف موسیو هاکن ترجمه س. ق. رشتیا
- ۱۵- بامیان تالیف موسیو هاکن و گودار، ترجمه احمد علی کهزاد.
- ۱۶- آبدات نفیسه هرات، سرور گویا اعتمادی.
- ۱۷- جلد سوم تاریخ افغانستان جزء اول تالیف م. غبار و علی احمد نعیمی.
- ۱۸- افغانستان در قرن نوزده مولف سید قاسم رشتیا.
- ۱۹- اکبر نامه مولف حمید کشمیری.
- ۲۰- رساله نینواز اثر ضیاء قاریزاده طبع اول.
- ۲۱- زوایای تاریخ افغانستان مؤلف احمد علیخان کهزاد.
- ۲۲- رساله نینواز طبع دوم اثر ضیاء قاریزاده.
- ۲۳- افغانستان در یک نظر - تالیف م. غبار.
- ۲۴- تیمورشاه درانی عزیز الدین خطاط.
- ۲۵- صورت گران و خوشنویسان هرات.
- ۲۶- نوای معارک:

۲۷ — لشکر گاه .

۲۸ — رجال و رویداد های تاریخی .

۲۹ — پرده نشینان سخنگوی .

۳۰ — سلطنت غزنویان .

۳۱ — منتخبات اشعار خلیلی .

۳۲ — جوان فدائی .

۳۳ — رساله سرخ کوتل .

۳۴ — عروج بار کزائی ها .

۳۵ — واقعات شاه شجاع .

۳۶ — فیض قدس

۳۷ — یادشاهان متأخر .

۳۸ — از سربوبی تا اسمار .

نشریات موقوته

انجمن تاریخ دارای دو نشریه موقوته میباشد. اول مجله آریانا که در اول مجله هر ماه شمسی
نشر میشود آریانا از ۳ سال با بشطرف در قطار مجله های طراز اول مملکت اخذ موقع
نموده و در روشن ساختن تاریخ و فرهنگ افغانستان مقام خاصی احراز کرده است .
دوم مجله افغانستان که هر سه ماه یک مرتبه بزبان های فرانسوی و انگلیسی نشر
میشود و در ده سال عمر مطبوعات خویشتن در معرفی افغانستان بخارج خدمت شایانی
انجام داده .

انجمن تربیه افکار

هدف اصلی از تاسیس انجمن تربیه افکار استحکام پایه های اخلاقی و تعمیم فضیلت و تقوی در بین عموم افراد و طبقات ملت از راه تبلیغ حقایق دینی مبرهن به بر آهین معقول

و منطقی است. تا اساسهای متین مذهبی و ملی دستخوش میلانهای مادیت و ماده پرستی و منفعت جوئی شخصی نشود و معنویات توده در برابر نهضت های مادی عصر مؤثر نه خود را حفظ کرده بتواند.

خاطر نشان ساختن مزایا و موز اجتماعی بود ستورهای دینی که تعمیل آنها در هر عصر و زمان عامل رشد و وسیله تأمین عدالت اجتماعی قرار می گیرند از عمده ترین وظایف انجمن تربیه افکار بحساب میرود، جلوگیری از حدوث و شیوع اختلافات فرعی و استوار داشتن دائمی مفکوره وحدت ملی بذریعه نشرات مختلفه از ارکان

و وظائف این انجمن شمرده می شود. آماده ساختن اذهان مردم به پذیرفتن و تطبیق جنبه های مفید و احتیاجات مدنی و خودداری آنها از جنبه های مضر و مقصد مدنیّت ذریعه تبلیغات صحیح جزء وظایف موظفین انجمن می باشد. طوریکه از نام این انجمن پیدا است افکار مردم ذریعه تبلیغات مفید و نشرات سودمند و مواعظ حسنه موظفین آتی تنویر و بکلتور ملت از راه رهنمونی های دینی و ملی خدمت می شود.

انجمن تربیه افکار با خرافاتی که بر نگه های مختلف دینی و ملی در بین مردم رواج یافته و مخالف حقائق دینی و عنعنات سودمند اجتماع ملی دیده شود بمجادله تبلیغی می پردازد. همچنان افکار ارتجاعی را که سدره پیشرفتهای مفید عصری باشد بنظر کراهیت دیده به تعقیب آنها از راه تشریحات سعی می ورزد. این انجمن در تمام شقوق و شعبات دینی، عرفانی، اجتماعی، اقتصادی و غیره به تبلیغ حقایق پرداخته حد اعتدال را رهنمونی میکند اضرار، افراط و تفریط را خاطر نشان می سازد تا مردم از افراط و تفریط خودداری کنند و راه پیمای جاده اعتدال باشند.

وسایل نشریاتی انجمن :

انجمن تربیه افکار برای پیشبرد مرام متذکره خود فعلاً "وسایل آتی متشبهت میباشد.

الف: نشر خطبه های روز های جمعه و ایام عیدین .

خطبه های که بشکل رساله کوچکی از طرف انجمن تربیه افکار در ظرف هر پا نژده روز انتشار می یابد علاوه بحمد و صلوات وسلام و آیه کریمه یا حدیث شریف که به زبان عربی میباشد مشتمل بموعظه دینی در اطراف یکی از مسائل روز بزبان ساده و عام فهم ملی (پشتو، فارسی) بوده بتمام مساجد جامع مملکت طور رایگان فرستاده و از طرف خطباء بالای منبر قرائت و مورد استفاده عامه قرار داده میشود و در ظرف دو سال تخمیناً يك لك از این خطبه ها طبع و نشر و بمعرض استفاده گذاشته شده است .

ب: نشر مجله پیام حق .

مجله پیام حق حاوی مضامین دینی، اجتماعی، اخلاقی، تربیوی در حدود شصت صفحه ماهوار از انجمن تربیه افکار انتشار می یابد و ببحث ارکان تبلیغاتی در پیشبرد مرام انجمن موصوف مصدر خدمات شایانی شده است این مجله از رهگذر نشر حقائق دینی و اجتماعی و تربیوی باصراحت لهجه که دارد توجه مشترکین و علاقمندان را بخود جلب کرده هم، روزه بتعداد خوانندگان خود افزوده است و ارکان تبلیغات و آرزو های اجتماعی موظفین انجمن تربیه افکار شناخته می شود. امتیاز مجله مخصوص انجمن تربیه افکار و رئیس تحریر آن بیاعلی شاه محمد « رشاد » و مدیر مسئول مجله مولوی عبدالهادی (هدایت) عضو انجمن میباشد .

ج: رسائیل موقوته .

انجمن تربیه افکار از بدو تاسیس خویش بنشر رسائیل موقوته آغاز نموده و رسائیل متعددی در رشته های مختلفه طبع و نشر نموده است البته رسائیل متذکره از چوکات مرام انجمن تربیه افکار بدر نشده هدف و تمایه موسسه در آن تعقیب میشود . چنانچه تاکنون رسائیل ذیل از طرف انجمن مذکور تالیف و نشر گردیده است :

۱- رساله دستور های دائمی دین محمدی ص

۲- و جیزه از هدایات محمدی ص

۳- اصول خطابه

۴- رمضانیه

۵- جلد اول کتاب تربیه افکار

تالیف و نشر اینگونه رسائیل و کتب بموظفین دائمی انجمن موصوف اختصاصی نداشته انجمن تربیه افکار بطبع و نشر سائر رسائیل غیر مطبوعی که به هدف انجمن موافق بوده در راه پیشبرد و مرام آی خدمت کند از مساعدت پیش می آید .

د : نشرات متفرقه

نشرات متفرقه انجمن تربیه افکار عبارت از مقالات و تراجم متعددی است که وقتاً فوقتاً در روزنامه ها و مجله های وطن انتشار می یابد اینگونه نشریات اگر چه مال جرائد و مجلاتی گفته می شوند که در آن نشر می یابند اما از حیث تعقیب هدف و پیشبرد غایه انجمن تربیه افکار یکی از وسائل نشراتی انجمن مذکور بحساب می روند.

ه : تبلیغات شفاهی

انجمن تربیه افکار نظریه بی سوادی اکثر مردم - تنویر اذهان عامه را از راه گوش قابل اهمیت بسزائی میداند و برای بر آورده شدن حصه از آرزوی خود اندرین رشته فعلاً بدو نوع تبلیغات در رادیو کابل می پردازد .

۱ - تفسیر آیات قرآن کریم که از طرف صبح برادیو کابل قرائت و بطور عام فهم خلص مطالب آیات متبر که برود کاست می شود. حصه بیشتر این تفسیر در قسمت مساقل و اقباتی روشنی می افکند که طرف ضرورت و احتیاج فعلی مردم دیده شود .

۲ - موعظه های که در ظرف پانزده روز یکمرتبه از طرف شب بکابل رادیو ایراد میگردند - این موعظه ها مشتمل بر ایای اجتماعی ، هدایت دینی روشهای اخلاقی و لزوم خود داری از منهایت بوده در راه پیشبرد هدف انجمن تربیه افکار از آنها کنار گرفته می شود .

این بود روس مطالب و وظائف انجمن تربیه افکار و ذرائع پیشبرد وظائف متذکره که در سال جاری نیز مطابق سالیهای گذشته به آنها ادامه داده است .

تشکیلات موجوده انجمن تربیه افکار

- ۱ - اعضای مسایکی :
- ۱ - رئیس انجمن برتبه ۲ - ۱ نفر بناغلی شاه محمد رشاد
- ۲ - عضو » » ۵ - » مولوی عبدالهادی هدایت (بعیث مدیر مجله پیام حق)
- ۳ - » » ۷ - » آمر شعبه خطبه (محمد یونس خالص)
- ۴ - » » ۹ - » »

ب : اعضای دفتر انجمن

- ۱ - مامور اجرائیه و محاسبه برتبه ۶ - ۱ نفر
- ۲ - سرکاتب » » ۹ - ۱ »
- ۳ - کنترولر » » ۹ - ۱ »
- ۴ - کاتب توزیع » » ۱۰ - ۱ »
- ۵ - موزع مجله » » ۱ - ۰ »

مؤسسات نشراتی

اجرا آت سال ۱۳۳۳ روز نامه اصلاح

اداره اصلاح در نور ۱۳۴۳ بهتورک يك مؤسسه نشراتی امتداد داده و در ۴موز صحافت واداری بقعاليتهای وسیعی دست زده از آنجمله در حصه طبع روز نامه با مطبعه

عمومی داخل مفاهمه مستقیم گردیده و در نتیجه قرار دادی با مطبعه عقد نمود که قیمت طبع روز نامه در آن فیصدی بیست تقلیل یافت.

همچنین برای انتظام وصول خبرهای داخلی و خارجی از آژانس باختر با مؤسسه موصوفه موافقه نامه ای ترتیب و اجراء کرد که آژانس مکلف شد تمام اخبار قابل نشر داخلی و خارجی را مرتب در اوقات معین شباروزی با اصلاح تهیه و تسلیم کند و در برابر آن قیمت معین دریافت دارد. در قسمت اعلانات که منبع عایداتی هر مؤسسه نشراتی است بوسایل مختلف خوانندگان و معامله داران را تشویق کرد تا توسعه یابد و نیز برای جلب مشترکین روز نامه از طرق مختلف

شاهلی محمد علم غواص

کوشید و ساحت نشر روز نامه را وسعت داد و بنا

نویسندگان طر از اول مرکز داخل مفاهمه شده يك سلسله مقالات سیاسی و تبصره های روز را مرتب تا اخیر سال بدست آورده و نشر کرد که روز نامه در نظر دانشمندان و سیاستون خیلی مطبوع و جامع واقع شد و نیز در تهیه منابع مهمه خارجی از قبیل روز نامه ها و مجلات امریکائی، فرانسوی، روسی و چینی و ترکی اعرابی موفقیت حاصل کرد که مقرر جمیع آن تازه ترین معلومات جهانی را برای روز نامه بدین وسیله حاضر ساختند. برای اینکه اخبار روز مصور باشد نیز با استفاده از مجلات خارجی و با قراردادیکه به آژانس باختر نموده اصلاح را حاوی فوتوهای دلچسب پرمیه ساخته است. دوتن از اعضای مؤسسه را به تعلیم فن عکاسی گماشته و در تهیه لوازم فوتوگرافی نیز داخل اقدام شده که در آینده نزدیک بتمام وسایل عکاسی مجهز خواهند گردیده و در نتیجه این

فعالیت ها از یکطرف بر خوانندگان روزنامه افزوده و از دیگر جانب عایدات سال ۱۳۳۳ اداری نسبت به سال ۱۳۳۲ تقریباً فیصدی چهل بلند رفته است .
مؤسسه اصلاح يك سلسله ترتیبات مقدماتی در توسعه نشریات خود نموده که در سال ۱۳۳۴ به نشر آثار مستقل بیشتری خواهد پرداخت و هم در نظر است با مساعدت جنبه طباعتی فعالاً يك نشریه هفته وار نیز تاسیس کند که روزهای جمعه خوانندگان را موجب مزید معلومات و سرگرمی باشد . ضمناً به تناسب سرمایه مادی خواهد کوشید مطبعه مستقلی برای خود وارد نموده و بکار اندازد تا بهتر و بیشتر به نشریات موفق گردد .
تشکیلات اداری را نیز به تناسب ضرورت تحول داده است که از ابتدای سال ۱۳۳۴ به تشکیلات جدید امور اداری و نشراتی مؤسسه پیش خواهد رفت .
غواص

مؤسسه نشراتی انیس

در طول ۱۳۳۳ امور اداری و نشراتی مؤسسه نشراتی انیس در هشت ماده آتی خلاصه میشود :

- ۱ - تئوید تبرائ طبع در حدود یک هزار نسخه نسبت به سال گذشته .
- ۲ - چاپ شماره های فوق العاده يك هفته جشن استقلال و تدوین شماره های ممتاز روز پنجشنبه برای جلب رضایت بیشتر خوانندگان .
- ۳ - تصحیح و ترتیب بیشتر از ۲۵۰۰ مقاله و شعر برای روزنامه انیس و ارسال ۶۰۰ مقاله بروز نامه های بدخشان و بیدار و ستوری .
- ۴ - طبع و نشر تقدیم هائیکه سابقه نداشت .

شاعلی محمد خالد و شبان

۵ - مجاهده برای توریس يك دستگاه چاپ که حد اقل در ساعتی ده هزار نسخه چاپ کرده بتواند .

۶ - فعالیت در ترتیب و نشر یکسلسله را پور آثارهای معکس و غیر معکس از مؤسسات رسمی و ملی و هکذا نشر یکسلسله خبرهای قابل توجهی که توسط نمایندگان شهری روزنامه تهیه می گردید درین جملة فیم عمده آنرا برای اولین بار نشر عکس

های مربوط به خبر و یار را پور تشار در عین همان روز تشکیل میدهد که در تاریخ
«روزنامه فویدی» کابل سابقه نداشت.

۷- اصلاح دستگاه توزیع و آماده ساختن آن برای توزیع روزنامه تا دور
ترین نقاط شهر کابل در روز نشر.

۸- مراقبت و اهتمام کلی در تدوین و نشر مجله هفتگی ژو تدون و بهتر ساختن
امور نشراتی و اداری آن به علاوه موسسه انیس جهت تسریع و خوبی کار و نشر
روزنامه تجدید دستگاه چاپ، افزودن به صفحات روزنامه و نشر بعضی کتب، رسایل
و کارهای تبریکه و غیره نیز مطالعات و مجاهداتی کرده است که امید داریم
در آینده تحول بزرگی درینمورد بتوانیم بوجود بیاوریم.

دهیواد مؤسسه

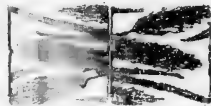

دهیواد نشراتی مؤسسه ۳۳ کال دجوزایه «
نیته تا سپس شوه اوسم د سقی دهیواد اخبار
دور مخنی نشر بد و دیاره اقدام و کسب - چه به
دی دایر د اخبار مؤقر کسین یا لکل نشر یخوا
زیات شول»

دهیواد مؤسسه سره له دی چه نوی تاسوس شوې ښه په مخ
تلفی او امیند لری چه په را تلو نکې وخت کښی

دهیواد نشراتی خدمتونه وکړی.

بر اغلی غلام رحمن «چرا»

مؤسسه د باختر آژانس

بقلم بناغلی رشتیا

آژانسهای خبررسانی هم با جریده نگاری عصری یکجا یا به عرصه وجود گذاشت و مولود همان قسم احتیاجات و تحولات و انکشافات امور اجتماعی مدنی و اقتصادی میباشد و منشأ هر دو با اختراع تلگراف (مورس) که در اواخر قرن ۱۸ صورت گرفته توأم دیده میشود، قدیم ترین مؤسسه خبررسانی به مفهوم امروزه در انگلستان بوجود آمده و بنام شخصی موسوم به (ریوتر) که اصلاً هالندی بود معروف گردید و بعد از آن آژانسهای دیگری بنام (اکسچنج تلگراف) و (سنترو نیوز) در انگلستان و (اسوشیئد پرسی) (ویونائیید پرسی) در امریکا و (هاولس) در فرانسه و (ولف) در آلمان و بعدها (دومی در جاپان) و (ناس) در اتحاد شوروی یکی بعد دیگری بوجود آمدند و بعد از جنگ عمومی اخیر نام ها و اسامی به (فرانس پرسی) تبدیل گردید و آژانس ولف آلمانی که در زمان نازیها به (داناب) موسوم شده بود و همچنین آژانس دومی جاپان تا هنوز احیاء نشده اندولی ضمناً در مالک کوچک و بزرگ دیگر آژانسهای جدید تاسیس یافته که از لحاظ علاقه مندی ماذکر آژانس (اناطولی) ترکیه و آژانس (فارس) ایران و آژانس (پرس ترست آف اندیا) و (اسوشیئد پرسی آف پاکستان) قابل ذکر میباشد و ازین مؤسسات بعضی به خبرهای داخلی تخصیص داشته ولی اکثر آنها اخبار داخلی و خارجی هر دو را یکسان برای مطبوعات ملی و بین المللی میرسانند.

امادراً فلانستان اولین مؤسسه خبررسانی در اواخر سال ۱۳۱۸ بنام دباختر آژانس توأم با تشکیل ریاست مستقل مطبوعات بمیان آمد و این مؤسسه در اول جزء دوائر ریاست موصوف و بحیث یک مدیریت عمومی تاسیس یافته بود و اولین مدیر و مؤسس آن بناغلی رشید لطیفی بوده است در اوایل نمایندگیهای آژانس باختر به مراکز ولایات مهمه داخلی محدود بوده و خبرهای مستقیم خارجی را از یکی دو آژانس بین المللی مثل ریوتر و تاس براساس مقاوله های مستقیم توسط دستگاه تلگرافی وزارت مغایرت اخذ میکرد و ضمناً به ذریعه آخذهای را دیوی عادی نیز از اطلاعات دنیا استفاده می نمود ولی بزودی با انکشاف مزید مطبوعات و بکار افتادن دستگاه کاپل را دیو از یک طرف و شروع جنگ جهانی از طرف دیگر وظائف این مؤسسه کسب توسعه و اهمیت نموده و با تمام قوا برای اخذ و نشر بلاوقفه خبرهای جهان داخل فعالیت

گردید و چون افغانستان اعلان بیطرفی کرده بود و بنابراین آژانس باختر که خبرهای تمام فریق های متخاصم را به یک سان نشر می نمود ، این مسئله نه تنها در داخل بلکه در خارج نیز بر اهمیت این دستگاه افزوده علاوه بر اخبار تلگرافی و خبرهایی که مستقیماً ذریعۀ رادیو اخذ می گردید. سفارت خانه های دول متحارب هم اعلامیه های حزبی و دیگر اطلاعات مهمۀ خویش را باین دستگاه تقدیم میکردند که این وضع رادیو کابل و سائر مطبوعات افغانستان را در تمام آسیای وسطی چه از حیث غناء در اطلاعات و چه از لحاظ نشر خبرهای هردو جانب امتیاز خاصی بخشیده و حتی یکرمان کارکنان هند برطانوی ریکارد خبر های آژانس باختر را که ذریعۀ رادیو کابل برود کاست میشد مرتباً اخذ و بغرض اطلاع دوائر عسکری و سائر مقامات ذی علاقه خود و متحدین خویش طرف استفاده قرار میدادند. و در اثر همین موفقیت ها بود که بمجرد ختم جنگ دولت خریداری یک دستگاه آخذۀ تلگرافی مخصوص را برای آژانس باختر منظور نموده و دستگاه مذکور که از کمپنی معروف (مارکونی) انگلستان خریداری گردیده در سال ۱۳۲۳ بکار افتاد و آژانس را در اخذ خبر های دنیا استقلال و اقتدار بیشتری بخشید و از آن پس روابط این مؤسسه علاوه به آژانس های فوق الذکر با سائر مؤسسات خبر رسانی جهان از قبیل فرانس پرس (فرانسوی) پرس ترست آف انڈیا (هندی) نیز قائم گشت و از طرف دیگری نمایندگیهای داخلی آن تا حکومت اهلی جدیدالتشکیل نیز توسعه پیدا کرده و کم کم شکل یک مؤسسه خبر رسانی فوی و مکمل را احراز نمود چنانچه از اثر آن در سال ۱۳۳۲ دولت تصمیم گرفت تا این اداره را بصورت یک مؤسسه نشراتی مستقل تشکیل نموده و از ریاست مطبوعات مجزا گرداند .

و همان بود که اساس نامۀ جدید آن بشکل یک کسورپوریشن (مؤسسه لمیتد) از مقامات صلاحیت دار گذارش یافته از ابتداء سال ۱۳۳۳ باین اساس شروع بکار نمود و اولین کار این مؤسسه جدید عبارت از تأمین استقلال مالی آن بود که در اثر پاره مساعی که بکمک ریاست مستقل مطبوعات بعمل آمد تا اخیر سال مذکور بشکل عملی بغود اختیار نموده است چنانچه از یکطرف حق الاشتراک خبر های آژانس باختر که از طرف روز نامه های مرکز و رادیو کابل و مطبوعات ولایات طبق تقاوله های علیحدۀ داده میشود برای تکافوی بودجه داخلی مؤسسه بکار انداخته شد و از طرف دیگر منابع عایدی جدیدی از راه های ذیل برای تکمیل و معارف اداری تأمین گردید .

اولت توسعه سرویس خبر های مخصوص که از رادیوها و آژانس های خارجی مرتباً اخذ و برای دوائر ذی علاقه اطلاع میگردد .

دوم - اخذ اخبار تلگرافی از آژانسهای بین المللی فرانس پرس تا س و پرس ترست آف اندیا و توزیع آن به بعضی از سفارت خانهای ذی علاقه در بدل حق الاشتراك معین .

سوم - روی کار آوردن يك سرویس اطلاعات اقتصادی که با ساس خبرهای اقتصادی تلگرافی و رادیونی و دیگر منابع برای استفاده دوائر و مؤسسات اقتصادی مملکت تازه بوجود آمده و این سرویس مرتباً در بدل حق الاشتراك علیحدہ بدوائر و مؤسسات ذی علاقه توزیع میشود .

چهارم - آغاز يك سرویس خبرهای تجارتی روزانه که بوسیله دستکاه تلگرافی مخصوص آژانس نرخ اسعار و مال التجاره عمده در بازارهای مختلفه و مهمه دنیا اخذ و در بدل حق الاشتراك معین بغرض استفاده بعضی وزارت خانها و بانکها و مؤسسات بزرگ اقتصادی و نمایندگیهای تجارتی خارجه در کابل روزمره توزیع میشود .

پنجم - جریان يك سرویس خبرهای مهمه داخلی بصورت تلگرافی برای اطلاع بعضی سفارتخانه های افغانی و همچنین يك سرویس هفته وار خبرهای مفصل داخلی ذریعه پوسته هوایی برای تمام نمایندگیهای مملکت در خارج که این دو سرویس حسب موافقه جداگانه با وزارت امور خارجه در بدل حق الاشتراك جداگانه جاری شده است .

چنانچه باین عواید نه تنها آژانس باختر موفق شد که در همان سال اول تشکیل خود بصورت يك مؤسسه نشراتی لمتبده کاملاً به پای خویش ایستاده شود و از هر قسم امداد جاری بینایز گردد بلکه بر علاوه يك اندازه ذخیره هم بدست آورده که برای انکشافات آینده از آن کار گرفته خواهد شد و از جمله برای سال نو (۱۳۳۴) اقدامات انکشافی ذیل را در نظر گرفته است .

الف - توريد يك دستکاه تبلی را بتر که بوسیله آن خبرهای آژانس بلاوقفه از طرف شب و روز از داخل مؤسسه به مقامات اشتراك کننده مرکزی مغا برة و در دوائر جرائد و رادیو و دیگر مشترکین ذریعه ماشین مخصوص بصورت تایپ شده مستقیماً اخذ میگردد و کار خبر رسانی آژانس را سهولت میبخشد. این دستکاه که قیمت آن از درك پول اعانه ریاست مطبوعات فراهم شده و از کمپنی زیمنس المانی خریداری گردیده امید است در بهار سال آینده بکابل برسد و لین دوانی داخلی آن بکمک وزارت مغابرات عنقریب روی دست گرفته میشود .

ب - مفاهمه با آژانس (فرانس پرس) جهت کرایه گرفتن يك دستکاه آخذة تلگرافی سیستم جدید (تبلی تایپ) که کار تلگرافی هارا سهولت میبخشد و خبرها را بصورت تایپ شده از خود بیرون میدهند این دستکاه اقلأ يك سال طور امتحانی کرایه گرفته شده بعداً در اثر تجربه و فراهم شدن سرمایه لازم بغیرداری آن اقدام بعمل خواهد آمد .

ج. تأسیس يك شعبهٔ هكاسی اخباری و فراهم کردن لوازم آن بمساعدت ریاست مستقل مطبوعات و اقدامات برای استخدام یکنفر هكاسی مسلکی که برای مدتی یکمده منسوبین مطبوعات را تحت تربیه گرفته به هكاسی اخباری آشنا سازد .

د. اقدام برای قایم کردن روابط مستقیم جهت تبادل خبرها با بعضی از آژانسهای خارجی که در نظر است در سال آینده طور امتحانی با چند آژانس بین المللی این رابطه قایم و خبرهای مهمه داخلی در مقابل اخذ خبرهای بین المللی به آنها مغایره گردد. البته نظریه محدودیت فعلی اخبار مهم داخلی که جنبه بین المللی داشته باشد با آژانسهای مذکور در اوائل بشرائط مخصوصی رفتار خواهد شد ولی حصول نتیجه اساسی محتاج بدست آوردن دستکاد مرسله تلگرافی علیحده میباشد تا خبرهای خود را بدون پرداخت محصولات تلگرافی کراف مثل سایر آژانسها مستقیماً بدنیامغایره نماید که این بسته به فراهم شدن سرمایه جداگانه و مساعدت دیگر مقامات ذی علاقه میباشد. از طرف دیگر مؤسسه آژانس در نظر دارد در قسمت توسعه سرویس های داخلی و جلب و نشر اخبار داخله نیز حتی المقدور قدمهای جدیدی بردارد چنانچه درین زمینه به کمک دوائر و مؤسسات داخلی پروگرامی برای سال آینده ترتیب داده شده است .

روی هم رفته مؤسسه نشراتی باختر که بعد از طی پانزده سال دوره مقدماتی اینک تازه داخل مرحله حیات اساسی خود گردیده سال اول موجودیت نوین خود را وقف تجارب و فراهم کردن وسائل عملیات اساسی و انکشافات ضروری خود نموده است و در سال دوم امید میرود که به کمک ریاست مستقل مطبوعات و هم کاری دیگر مقامات مملکتی وضع اطمینان بخش تر را حائز گردد .

صورت اجرا آت مطبعه در سال ۱۳۳۳

جهت بهبود و سرعت اجرا آت طباعتی مطابق ولایت و انکشاف چشمه های
مایداتی آت مطبعه عمومی قرار دادی را جمع به اخذ یداری ده پایانه ماشین جدید و عصری

یاعلی محمد ابراهیم قند هادی
بفیل مؤسسه مطابع

طبع حروفی با کمپانی سارد بنیادی ایتالیا
نقد و بالاخره در بدل مبلغ هفده هزار و پنجاه
دالر ده پایانه ماشین مذکور را که هم به قوه برق
و هم به پا کار میدهد و دارای میز حروف
و ماشین برش علیحدہ نیز میباشد وارد نمود
و بالتدریج یک یک پایانه آنرا به مطابع هرات
قند هادی انتقال، میمده، بندخشان، جنوبی
پروان و قراه نصب و بکار انداخت که نصب
و بکار افتیدن ماشین های مذکور در پیشرفت
امور مطابع مذکور تاثیر بزرگی وارد کرده
و هم در نظر است که به توجه حکومت و مساعدت
بودجه در تورید دیگر دستگاه های عصری طبع
حروفی و رنگوگرافی جدید نیز اقدام و مطابع
موصوف را به آن مجهز سازد، صورت تشکیل
مطبعه عمومی قرار ذیل است.

اول تشکیلات سال ۱۳۳۳ آمریت مطبعه عمومی ازین قرار است :-

- ۱ - محمد ابراهیم قند هادی آمر مطبعه به حیث رئیس ۲
- ۲ - « « « معاون اداری » ۳
- ۳ - فیض محمد مدیر مطابع » ۴
- ۴ - محمد رحیم » اجرائیه » ۴
- ۵ - کلاب الدین » طباعتی » ۵
- ۶ - غلام مصطفی » شخصیه » ۵
- ۷ - محمد اکبر » تخنیکي » ۴
- ۸ - داؤد محمد » رنگوگرافی » ۳
- ۹ - گل محمد » تصحیح » ۴
- ۱۰ - عبدالرشید معاون » ۵
- ۱۱ - عزیز الدین مدیر خطاطی آرت » ۵
- ۱۲ - سید محمد طاهر مدیر خطاطی » ۵
- ۱۳ - عبدالحق صیقل معاون رنگوگرافی » ۵
- ۱۴ - محمد شریف مدیر حروف چینی » ۴

۵- محمد كريم » آفست » ۵

الف مطابع نائب الحكومگی ها و حكومات اعلى قرار ذیل میباشد

- ۱- مطبعة قندهار مامور رتبة ۶
- ۲- » » هرات » ۶
- ۳- » » مزار شريف » ۶
- ۴- » » بغلان » ۶
- ۵- » » مشرفى » ۶
- ۶- » » جنوبى » ۶
- ۷ مطبعة حكومت اعلى فزاده مامور رتبة ۶
- ۸ » » » » گرشك » »
- ۹ » » » » غزنى » »
- ۱۰ » » » » ميمينه » »
- ۱۱ » » » » بدخشان » »
- ۱۲ » » » » پروان » »

ب- اجراءات سال ۱۳۳۳ مدیریت عمومى مركز ازین قرار است :

كاتب و رسالهيكه طبع آن ذریعه مكاتیب رسمى در سال ۱۳۳۳ از طرف دوائر بمطبعة عمومى فرمایش داده شده و مطبعة به طبع آن پرداخته حسب ذیل است .

- ۱- كتاب ریدى كلونه يك هزار جلد فرمایش مدیریت ژوندون
- ۲- رساله روز اقبال يك هزار جلد » سفارت پاکستان
- ۳- جستجوها چهار صد جلد » مطبوعات
- ۴- جلد دوم ینتو دائرة المعارف دوهزار و چهار صد جلد » دائرة المعارف
- ۵- كتاب ینتو نستان حق دى دوهزار جلد » قبائل
- ۶- داستان دو خواهر یتیم پنجم صد جلد » رهگذر
- ۷- كتاب شیر شاه سوری پنجم صد جلد » انجمن تاریخ
- ۸- كتاب شعر و ادب تاریخ يكهزار جلد » وزارت معارف
- ۹- رساله ابلاغ و اعلام يكهزار جلد » قبائل
- ۱۰- آرام گاه بابر پنجم صد جلد » ژوندون
- ۱۱- عروج و نزول اسلام پنجم صد جلد » انجمن تاریخ
- ۱۲- تاریخ تیمور شاه هفتصد جلد » » »
- ۱۳- رساله سرخ کوتل دوصد جلد » » »
- ۱۴- سالنامه ۱۳۳۳ پنجم صد جلد مدیریت عمومى نشریات ریاست مطبوعات
- ۱۵- عروج بارك زائى ها يكهزار جلد فرمایش انجمن تاریخ
- ۱۶- جریده اول ثروت يكهزار نسخه وزارت مالیه
- ۱۷- تاریخ غزنیان پنجم صد جلد انجمن تاریخ

۱۸ - اصولنامه مکلفیت	دوهزار پنځصد جلد	»
۱۹ - رساله یازده ماهه ښاروالی	یکهزار جلد	ریاست ښاروالی کابل
۲۰ - کتاب شعروادب	یکهزار جلد	» پښتو تولنه
۲۱ - پښتو ادب	پنځصد جلد	»
۲۲ - دیوان کاظم شیدا	یکهزار جلد	»
۲۳ - شمس الدین کاکړ	یکهزار جلد	»
۲۴ - کتاب قاموس پښتو	سه هزار جلد	»
۲۵ - رساله بنام پښتونستان	پنځصد جلد	ریاست ښاروالی کابل
۲۶ - منتخبات اشعار خلیل	پنځصد جلد	انجمن تاریخ
۲۷ - جلد اول تاریخ افغانستان	یکهزار جلد	»
۲۸ - کتاب واقعات شاه شجاع	یکهزار جلد	»
۲۹ - اساسنامه بانک رهنی و تعمیراتی	سه صد جلد	بانک رهنی و تعمیراتی
۳۰ - اصولنامه ترفیع و تقاعد	سه صد جلد	ریاست شورای ملی
۳۱ - اساسنامه پښتنی تجارتی بانک	یکصد جلد	بانک تجارتی
۳۲ - مجله پانزده روزه مجله کابل	هشت صد و پنجاه جلد	مدیریت همومی پښتو تولنه
۳۳ - ژوندون هفته وار	سه صد و شصت جلد	» ژوندون
۳۴ - روغتیا	هشت صد و پنجاه جلد	» وزارت صحتیه
۳۵ - مجله روغتیا زیری	هفت صد و پنجاه جلد	فرمایش وزارت صحتیه
۳۶ - برک سبز	پنځصد جلد	» مرستون
۳۷ - افغانستان درلاتین	پنځصد جلد	انجمن تاریخ
۳۸ - آریانا	شش صد و پنجاه جلد	»
۳۹ - میرمن	چهار صد جلد	انجمن خیریه نسوان
۴۰ - حقوق	سه صد جلد	ریاست فاکولته حقوق
۴۱ - زراعت	سه صد و پنجاه جلد	وزارت زراعت
۴۲ - پښتون زغ پانزده روزه	سه صد جلد	نشریات راد پو کابل
۴۳ - پیام حق	پنځصد جلد	تربیه افکار
۴۴ - جریده زیری	پنځصد نسخه	»
۴۵ - پامیر	چهار صد نسخه	ریاست ښاروالی
۴۶ - ثروت	»	وزارت مالیه
۴۷ - روزنامه هیواد	یکهزار و دوصد نسخه	»
۴۸ - جریده اقتصاد	یک هزار و دوصد نسخه	»
۴۹ - روزنامه اصلاح	سه هزار و هشت صد و سی نسخه	»
۵۰ - روزنامه ملی انیس	سه هزار و سه صد نسخه	»
۵۱ - جداول و دفاتر غیره قرطاسیه عموم دوائر رسمی و ملی	»	»

امور ولایت هرات

ولایت هرات افتخار دارد که در آوان مقرری عیش سعید الفقور کفیل ولایت هرات آغاز دوره جدیدی از حیث عرفانی- مدنی- اقتصادی- امنیت رفاه و آسوده حالی زراعت- فلاح و غیره افزودی معتنا بی در عایدات مملکت وارد گردیده:

اصلاح اراضی برای زراعت- سد بندها برای جلوگیری از خسارات سیلاب تمديد در اصلاح جاده ها و غیره را دارا گردیده است و در اثر تجارب احساسات وطن دوستی و اخلاق نیک و فعالیت و راست کاری شاغلی موصوف امید میرود ولایت هرات مقام تاریخی باستانی خود را احراز نماید اینک خلاصه اجراءات مهم ولایت هرات را که در ظرف یکسال تحت اثر و رهنمائی این آمر فعال صورت گرفته قرار ذیل خلاصه میشود.

در اثر تدابیر مقام ولایت هرات :

الف - تدابیر فوق العاده موثر ایالت در جلوگیری قاچاق اموال کریشزی در سرحدات که در اثر آن تمام مواد خامی که طور قاچاق بخارج صادر میشد بگمرک آمده محصول شده بصورت قانونی عمل گردیده که از آن باعث بیش از دو کروڑ افغانی در عوائد گمرک تزئید بعمل آمده و علاوه آن نسبت جلوگیری از قاچاق دعوتی را جنرال فونسل گری ایران تذکرات نمودند که در اثر تدابیر ولایت بجرايم و جنایات در سرحدات بین ایران و افغانستان در حصه هرات سقوط نموده این حسن اجراءات ایالت که در اساس وظایف محوله شان بود برای دولت ایران در سرحدات تسهیلات مهمی را فراهم نموده تبعه ما را از قبیل غارت و چپاول محفوظ فکهداشته است که در اثر این اجراءات دولت ایران ذریعه ستاد آرتش خود يك فیضه تفنگك بایکصد کارطوس بشاغلی کفیل ولایت هدیه نموده و هدیه مذکور از جانب کفیل ولایت پذیرفته شد . تزئید هواید ولایت هرات در سال ۱۳۳۳ قرار ذیل است عایدات سال ۳۳ گمرک هرات چهار کروڑ و سی و هفت لك نودشش هزار پنجمصد پنجا و پنج افغانی الی یا فزوده

حوت

۲- تزئید در عوائد گمرک هرات بسال ۱۳۳۲ دو کروڑ و چهل نه لك و بیست شش هزار یکصد و هفتاد دو افغانی الی یا فزوده حوت

- محصول پسته هرات قبل از اساس عشر در حدود يك لك و چهل هزار افغانی

۴- « » در اساس عشر سال ۳۳ در حدود شانزده لك افغانی تزئید در هواید عشر پسته نسبت به قبل از تاسیس عشر بیش از چهارده لك افغانی میشود .

۵- عوائد فیصله‌های محاکم عدلیه در سال ۳۳ در حدود ده لک افغانی تزیید عوائد نسبت بسال ۳۲ در حدود شش لک افغانی

۶- عوائد شاروالی در سال ۱۳۳۳ مبلغ چهارده لک هشتاد و هشت هزار نهصد و دوازده افغانی تزیید عایدات سال ۱۳۳۳ نسبت بسال ۱۳۳۲ مبلغ سه لک شانزده هزار سی و سه افغانی

۷- محصول قوماندانی امنیه در سال ۱۳۳۳ مبلغ ۲۳۰۳۴- افغانی تزیید نسبت بسال ۱۳۳۲- ۶۱۳۵۰

۸- محصول مال مواشی هرات در سال ۱۳۳۳ نود و هشت لک و شش هزار و پنجاه و هشت افغانی تزیید در عواید مال مواشی هرات نسبت بسال ۳۲ بیست و نه لک هجده هزار و پنجاه و نود و دو افغانی

طوری‌که در بالا متذکر شدیم درافزودی تمام عایدات ولایت هرات توجه عمیق و دقیق شباروزی شاغلی کفیل ولایت دخیل بوده چنانچه درافزودی عایدات محصول مواشی ترتیبات پروژه که در هرات گرفته شد در تمام مملکت سرمشق قرار یافت و در محصول عشر پسته نیز قرار ذیل اجراآت شده است.

قبلاً محصول پسته ذریعۀ تکت‌های که از طرف اداره زراعت به پسته‌چیان توزیع می‌شد فی فقره ده افغانی گرفته میشد که این وضع مشکلات زیادی تولید می‌کرد شاغلی کفیل ولایت تجویز نمودند که از محصول پسته عشر گرفته شود که این عشر مطابق مقررات شرعی بوده و به اهالی سهولت زیاد تولید کرده و بر علاوه بعایدات حکومت وافزودی متعنا بهی بعمل آمده و مورد تقدیر مقامات عالییه واقع گردیده است.

اجراآت ریاست بناروالی هرات :

طوری‌که متذکر شدیم در دوره نایب‌الحکومه کی بناغلی عبدالغفور کفیل ولایت هرات ریاست بناروالی تحت راهنمایی و کمک‌های اخلاقی مدوح به پیشرفت‌های مهمی نائل گردیده که از تاسیس بناروالی در هرات سابقه ندارد اینک خلاصه اجراآت سال ۱۳۳۳ بناروالی را که هر یک بذات خود بسیار مهم است متذکر می‌گردیم :

اول- احداث و تمدید جاده جنوبی سمت جامع شریف که تمام خانه‌های سمت جاده از طرف بناروالی خریداری و تخریب گردید و در همین سال ۳۳ به تعمیر آن شروع و تکمیل شد جاده مذکور بعرض ۵۰ متر و طول ۲۲۰ متر میباشد سطح جاده ریگ ریزی و با براق تنویر شده و ۸۲ باب دکانهای جاده مذکور رنگ آمیزی گردیده و در همین سال در حالیکه بناغلی کفیل ولایت وعده زیادی از مامورین و معزین حاضر بودند جاده مذکور افتتاح و فیه سرنگ بدست بناغلی کفیل ولایت قطع گردید این جاده عصری برای وصل بازار

خویش و حصه شهر هرات به جامع شریف و سهولت حمل و نقل و تزئین شهر هرات بسیار مفید و مورد استفاده واقع گردیده است .

۲- جاده شمال مسجد جامع هرات که بتطبیق جاده های غرب و جنوب لازم امتداد بود در سال ۱۳۳۳ پروژه آن طرح و املاک تحت نقشه خریداری و تخریب و در همین سال ۱۳۳۳ در حالیکه بناغلی کفیل ولایت مامورین معزین حاضر بودند سنگ تهاداب تعمیر جاده مذکور با مراسم شاندار گنדה شده جاده مذکور کاملاً به یول بلدیہ خریدیده شد عرض ۵۰ متر و طول از دم پارک مقابل سینما الی جامع شریف ۴۸۹ متر می شود این جاده هم زیبایی شهر و جامع تاریخی هرات موقعیت خوبی پیدا کرده است و چون جاده مذکور مقابل مزار سلطان غیاث الدین علیه الرحمه واقع گردیده کاشی کاری مزار موصوف و جامع شریف از شهر نو دیده میشود که موقعیت خوبی پیدا کرده است .

۳- ستودیم پارک شهر جدید نیز بتوجه و علاقه شدید بناغلی کفیل ولایت هرات به سپورت و تزئینات مواضع سپورتنی دارند عمارت آن در هذا سنه به پایان رسیده محیط داخلی ستودیم عموماً بخش پخته مفروش و با سمنت و سنگ انکست و پایه های برق از کانکریت فصب گردیده که گفته میتوانیم در زیبایی و فشنگی و موقعیت در بین پارک اولین ستودیم ولایت میباشد که از هر حیث عصری و قابل استفاده علاقه مندان سپورت واقع گردیده است .

۴- هوتل پارک که از حیث موقعیت و زیبایی در ولایت منحصر بفرد میباشد در سال ۱۳۳۳ لوازم آن تکمیل و در محوطه هوتل یک حوض طبق نقشه مرتبه تعمیر یافته که زینت به عمارت موصوف داده است .

۵- قدم مهمی دیگری که شاروالی هرات در سال ۱۳۳۳ برداشته شروع به اسفالت جاده های شهر هرات میباشد که تحت رهنمائی و توجه دقیق و کمک های اخلاقی شخص جلالت مآب کفیل ولایت و منظوری مقام صدارت عظمی اسفالت جاده ها آغاز یافته و به تهیه امور مقدماتی از قبیل فیرریزی پرداخته فعلاً از اطراف جاده های پارک مقابل سینما کار اسفالت آغاز یافته و در حدود ۴۰ هزار متر مربع سنگ کاری شده و چهار هزار متر مربع دیگر تحت سنگ کاری است که فقط ریختن فیر آن باقی مانده است ریاست شاروالی در نظر دارد تا بتوجه حکومت متبوعه تمام جاده ها و بازارها و معا بر را یکی بعد دیگری بصورت صحیح و عصری فیریزی نماید .

۶- شاروالی هرات در حصه سرسبزی شهر در سال ۱۳۳۳ اقدامات نموده و با اندازه ۴۷۵۰۰ عدد نهال های شمر غرس نموده است .

۷- شاروالی هرات طوریکه در امور عمرانی و افزودی عایدات در دوره نائب الحکومه کی بناغلی عبدالغفور کفیل ولایت موفق و کامیاب بوده در امور انتظام کار بار و

فراوانی ارتزاقی نیز موفق بود و تحت اثر رهنمائی شخص کفیل ولایت فراوانی مواد ارتزاقی بصورت بی سابقه در تمام ایام سال تامین گردیده است.

خلاصه اجراءات مدیریت عمومی معارف در ظرف سال ۳۳

در اثر توجهات حکومت بهی خواست و مساعدت و همکاری های بناغلی عبدالغفور خان سرپاور حضور ملوکانه و کفیل ولایت هرات معارف این ولا در سال جاری کسام های سریمی برداشته که خلاصه راپور آن قرار ذیل است:

اول- در ابتدای سال سه نفر از فارغ التحصیلان فاکولته ساینس و فاکولته ادبیات که از آن جمله یکی بناغلی صالح محمد فارغ التحصیل فاکولته ساینس و بناغلی غلام سرور فارغ التحصیل فاکولته ادبیات و بناغلی غلام نبی فارغ التحصیل دانشکاه انقره عوض کمبود به لیسه های هرات معرفی شدند و همچنان سه نفر دیگر بناغلی عبدالغفور و بناغلی عبدالله و بناغلی احمد شاه از جمله فارغ التحصیلان لیسه ابن سینا بمعارف هرات معرفی شدند و هر سه نفر مذکور عوض کمبود بمکاتب ابتدائیه ریفال قادس- و دادشان مقرر گردیدند فعلاً در تمام مکاتب مربوط معلم کمبود نبوده و ازین رهگذر مشکلی در بین نمانده است.

۲- در اوایل سال تعلیمی هیئت های بشمول حکام و سر معلمین مکاتب و یک نفر از وکلای مجالس مشوره مرکز و محلات مقرر شد تا طلبه نوشمول را برای سال جاری طبق مقررات معارف انتخاب نمایند طلاب جدید الشمول مکاتب مربوطه حکومتی گذره و انجل و بلده هرات ذریعه مدیر و معاون مدیریت عمومی معارف و وکلای مربوط و حکام محلی انتخاب شدند.

۳- ولایت هرات طور مجموعه (۳۸) باب مکاتب ابتدائی و دو باب مکتب نسوان و دولیسه بنام لیسه سلطان غیاث الدین غوری و لیسه جامی و دو باب مدرسه علوم عربیه و یک باب مدرسه دارالاحفاظ دارد و بر علاوه (۲۹) باب مکاتب دهاتی در حال حاضر جریان داشته و از طرف مفتشین مدیریت عمومی معارف هر مکتب دو ظرف سال ۳۳ سه مراتبه معاینه و تفتیش شده اند و همچنین عموم مکاتب در ظرف سال مذکور از طرف معاون معارف یک یا چندین مراتبه معاینه و واریسی شده است.

۴- سامان و لوازم عموم مکاتب قبل از شروع سال تعلیم ۳۳ مطابق بست در هر اوقات برای شان رسانده شده است.

۵- در سال موجوده یک مکتب ابتدائی دخترانه جدیداً در بین شهر کهنه تاسیس و از طرف اهالی نیز با کمال گرمجوشی حسن استقبال شد زیرا مکتب متوسط مهری هروی زانه از مرکز شهر کهنه دور بوده و مردم ازین رهگذر دچار تکلیف بودند از اثر تاسیس این مکتب شکایات اهالی رفع شد.

- ۶- حسب ایجابات اصولی ولایحه وزارت معارف مکاتب دهاتی ذیل در سال جاری در حکومت ادرسکن ولایت هرات تاسیس شد مکتب برپایه - مکتب رباط - مکتب کروچه .
- ۷- فارغ التحصیل شدن طلبه صنف ۱۲ و ترسیل یک امتداد از فارغ التحصیلان جهت تحصیلات عالی بر کز برای اولین بار .

اجراآت مدیریت مخابرات در سال ۱۳۳۳

- ۱- امتداد لین تېلفون از حکومتی قانسالی حکومتی چونند به مسافه (۲۷) گروه
- ۲- عوض پایه های چوبی فرسوده و بیکاره لین تېلفونی سمت اوبه و قلعه نو و گشک و گلران و اسلام قلعه و غوریان و کلاته نظرخان و گنده انجیل مرکز ولایات به تعداد (۱۹۰۰) پایه چوبی جدید نصب و تعدیل گردید که نواقصات لین های متذکره رفع و مخابرات بصورت احسن تری جریان دارد .
- ۳- ترمیم و اصلاح لین های تېلفون و تلگراف سمت شین دند و تور غندی و اسلام قلعه و جریان مخابرات شان بصورت خوب تری .
- ۴- در واردات پوستی مراسلات شخصی نظر به سال گذشته مبلغ ۶۲۰۰ افغانی افزودی بعمل آمده است .
- ۵- در عایدات تلگراف (۱۱) ماهه سال جاری نظریه (۱۱) ماهه سال گذشته مبلغ ۷۶۴۰۰۸۰ افغانی افزودی گردیده .
- ۶- ب واردات تېلفون ۹ ماهه ۱۳۳۳ نظریه (۹) ماهه سال گذشته مبلغ ۷۲۰۰ افغانی افزود شده است .
- ۷- در عایدات موترهای پوستی ده ماهه سته جاری نظر ب واردات سال تمام سال ۱۳۳۲ مبلغ ۲۰۱۵۴۱ افغانی افزودی بعمل آمده است .
- ۸- چون لین چاه سرخ از غوریان براده دشت و بیابان بمسافه (۱۴) گروه در گذشته امتداد یافته بوده و شها تنها نه چاه سرخ ازان استفاده می نمودند برای بهبود و اینکه دیگر تنها نه جات سمت جنوبی اسلام قلعه الی چاه سرخ لین و تېلفون استفاده کرده باشد حسب صوابدید ولایت جلیله سیم و سامان لین مذکور از غوریان جمع آوری و از اسلام قلعه ذریعه همان سامان جمع آوری شده بالای تنها نه جات الی چاه سرخ امتداد داده شده است .
- ۹- نظریه حسن اجراآت اداری و اینکه در واردات موترهای پوستی و غیره نظر به سال گذشته در سه ماهه سته جاری افزودی معتنا بهی بعمل آمده .

اجراآت مدیریت فوائد عامه

در سال ۳۳

امور هم رانی ولایت هرات نیز در دوره نائب الحکومه گی بناغلی سریاور حضور

ملوکا نه کفیل ولایت هرات پیشرفت های مهمی نموده که حقیقتاً بی سابقه میباشد اینک خلاصه از اجراات امور تعمیراتی و معا بر در سال ۱۳۳۳ تذکر می یابد .

امور تعمیراتی : جوی گذره که یکی از نه‌های مهم هرات است در هر سال در وقت طغیان آب در اثر سیلاب از حصه قریه نشین و هم از حصه محله دشت موزه باغ جوی مذکور خراب میشد و زمین های زراعتی مورد سوخت واقع میگردد برای جلوگیری از سیلاب و خسارات آن دولخشک (طراز) از خشت پخته و چونه طبق نقشه مهندسی تعمیر گردید که پس از تکمیل لخشک های مذکور با مراسم باشکوهی در حالیکه بناغلی کفیل ولایت و مامورین و معزین حاضر بودند افتتاح شد و اهالی حکومتی مذکور ازین ناحیه آسوده خاطر گردیدند همچنین اعمار طرازاها (لخشک) بالای نهرا انجیل

پل مالان: پل مالان واقع هری رود که یک پل تاریخی و در دوسه سال اخیر مورد خطر طغیان دریای هری رود واقع گردیده بود و همچنان خطر سیلاب و طغیان آب به قریه های مجاور پل نیز مواجه گردیده بود در اثر تدابیر دقیق بناغلی کفیل ولایت سطح دریا در سمت مشرقی پل مالان جرها کشیده و سدهای محکمی بمقابل طغیان آب قرار داده شد که این کار در سال ۳۳ ختم گردید و اگر این پروژه عملی نمیکردید بر علاوه اینکه پل مالان از بین میرفت و مشکلات زیادی در امور حمل و نقل پوسته و صادرات و واردات رونما میگردد از قریه های مجاور باز زمین های زراعتی نیز اثری نمی ماند لذا پل مالان ترمیم و سدهای مذکور عملی گردید که این خدمت عام المنفعه خیلی ها قابل تقدیر است . همچنین سدی که در مقابل سیلاب در گارزگاه شربف کشیده شده خطر سیلاب را که به تمام خانه های گارزگاه شریف و حتی بزیارت حضرت خواجه عبدالله انصاری (رح) مواجه بود رفع کرده است .

ترمیمات : در سال ۳۳ اکثر تعمیرات قرار ذیل ترمیم بعمل آمده است .
ترمیمات شفاخانه کندن تهداب سنگ کاری خشت کاری به چونه بیشتر چونه در یک استر
سمنت کانکرت - انکاف ریک و چونه به خشت و بسنگ سفید کاری و سنگ آمیزی
روغنی ذروازه و ککین کاشی کاری حلبی کاری .

ترمیمات باغ شاهی: رنگ آمیزی روغنی کتاره کاه گل کاری

ترمیمات تعمیر مستوفیت » » » » »

» تعمیر قلم مخصوص کاه گلکاری

» » مدیریت زراعت » » »

» » مغایرات » » »

تعمیرات - تعمیر دارالحکومه گی به خشت و چونه کج سنگ کاری رقم خشتی خورد

منظره جنوبی مسجد جامع شریف هرات که تعمیر قسمت غربی آن تکمیل شده

دور نمای داخلی تعمیر استاد بوم ولایت هرات

وکلان عوزه گل استخوان بندی خشت کاری واکوب بریک وچونه دروازه روکنلکین
کاه گیلکاری بامبها

تعمیر مخمس و تعمیر قوماندانی امنیت در حکومتی کلان بادغیسات در قلعه نو که طبق
نقشه مرتبه تکمیل شده است

تعمیر بسته خانه حکومت کلان بادغیسات در قلعه نو که طبق نقشه مرتبه تکمیل شده است
تعمیر یک مسجد جامع در گلران و تعمیر یک باب متکبدها تی در آنجا
تعمیر یک مسجد جامع در حکومت قادس -

تعمیر یک پل در بالای جوی کار یزک تهداب کنی سنگ کاری خشت کاری انگاف
پرکاری تعمیر یک پل به خشت پخته وچونه بمصرف دولت افغانی که با اثر تشویق شاغلی
کفیل ولایت و بناغلی سعادت ملوک تاجر هراتی .

تعمیر یک پل کانه بالای جوی سلطانه به خشت پخته وچونه طبق نقشه مهندس ترمیمات
تمام سرکها لین بادغیسات لین غورات وغوریان عربض ساختن جاده ها و سرنگ پرانی وغیره .
آغاز پخته کاری سرک اسلام قلعه -

ترمیم و تسطیح سرک راه غوریان که فیلاتمدید یافته بود کاملاً تسطیح و قابل عبور
ومرور عراده جات واقع شده است .

ترمیم لین سرکشین دند به دومرتبه پرکاری مواقع آب برده کی وساختمان برج صد بخشی
» » غوریان » » » » » » » »
» » تورغندی » » » » » » » »

تمدید سرک جدید بین جوند و قلعه نو که این سرک با وجود مواضع صعب المرور
تکمیل و قابل عبور و مرور عراده جات واقع شده است .

انسداد سد بمقابل طغیان آب هری رود در حصه کهسان که در هر سال نهر زرک
حکومتی کهسان را خراب می نمود بند ها ترتیب و سطح دریا جر کشیده شده - که
باین صورت از خسارات وارده سیلاب جلوگیری بعمل آمده است .

اجراآت امور صحتی ولایت هرات در سنه ۱۳۳۳

توسعه و انکشافی که در امور صحتی ولایت هرات در دوران نائب الحکومه کی بناغلی
عبدالقفور کفیل ولایت هرات صورت گرفته بی سابقه میباشد چنانچه در سال ۱۳۳۳
یشرفت های امور صحتی و اجراآت ذیل بعمل آمده است .

زایشگاه: اولین زایشگاه در ولایات بعد از کابل در یکی از عمارات شهر نو بتاریخ
۴ جدی ۳۳ بحضور بناغلی کفیل ولایت و مامورین و معزین بامر اسم مخصوص افتتاح
کردید که سبب اسایش اهالی واقع گردیده است .

دستگاه را دیو ترایی - در سال ۳۳ با اثر توجه خاص ښاغلی کفیل ولایت دستگاه را دیو ترایی بهرات از طریق ایران توريد و به کار انداخته شده که محل استفاده واقع گردیده است .

موسسه دندان سازی : افتتاح موسسه دندان سازی با مراسم شانداري بحضور ښاغلی کفیل ولایت و جم غفیری بعمل آمده که طرف استفاده عموم واقع شده است .
توريد ماشین مکمل الکتریک سوک و بکار انداختن آن در امراض عظمی و عصبی که ازان اثرات فوق العاده در تداوی امراض مذکور بظهور رسیده است . امور تعمیرات شفاخانه نیز تکمیل گردیده و نل کشی بعمل آمده است .

اجراآت مدیریت صحنه : تعداد مریضان بستری ۶۴۹ نفر مراجعین امراض مختلفه ۲۹۸۶۱ نفر یا نسمان و جراحی ۸۳۲۰ نفر مراجعین موسسه اکسریز ۱۱۴۹ نفر مراجعین لابراتوار ۱۰۵۹ نفر در شفاخانه مستورات مریضان بستری ۱۰۰ نفر پولیکلینیک داخله ۹۸۷۴ نفر اطفال ۳۶۰۰ نفر - مراجعین مختلف ۹۳۲۹ نفر ابله کوبی مرکز هرات و محلات بودریاشی دکاکین منازل حمام ها سرای ها محبس .

اجراآت مدیریت مخابرات در سال ۳۳

در امور مخابراتی ولایت هرات نیز حسب صوابدید مقام ولایت فرارذیل اجراآت شده است :
۱- امتداد لین تلفون از حکومتی فادس الی حکومتی جوند به مسافه (۲۷) گروه
۲- عوض پایه های چوبی فرسوده و بیکاره لین تلفون سمت او به قلعه و کشک و گلران و اسلم قلعه و غور یان و طلاه نظر خان و گذره و انجی مرکز ولایات به تعداد (۱۹۰۰) پایه چوبی جدید نصب و تعدیل گردیده که نوافصات لین های متذکره رفع مخابرات بصورت احسن تری جریان دارد .
۳- ترمیم و اصلاح لین های تلفون و تلگراف سمت شین دند و تور غوندي و اسلم قلعه مخابرات شان بصورت خوب تری .

۴- در واردات پوستی مراسلات شخص نظر به سال گذشته مبلغ - ۶۲۰۰ افغانی افزودی بعمل آمده است .

۵- در عائدات تلگراف یازده ماهه سال جاری نظر به ۹ ماهه سال گذشته مبلغ ۸۰ - ۷۴۰۴ افغانی افزود گردیده .

۶- به واردات تلفون ۹ ماهه ۱۳۳۳ نظر به ۹ ماهه سال گذشته مبلغ - ۷۲۰۰ افغانی افزود شده است .

۷- در عائدات موترهای پستی ده ماهه سته جاری نظر به واردات سال تمام ۱۳۳۲ مبلغ - ۲۰۱۵۴۱ افغانی افزودی بعمل آمده است .

۸- چون لین چاه سرخ از غوریان به راه دشت و بیابان بمسافت ۱۴ کیلومتره لین امتداد یافته بوده تنها نه چاه سرخ از آن استفاده می نمود لذا برای بهبود و و اینکه دیگر تنها نه جات سمت جنوبی اسلام قلعه الی چاه سرخ لین و از جریان مغایره استفاده کرده باشند حسب صواب دید ولایت جدید سیم و سامان لین مذکور از غوریان جمع آوری و از اسلام قلعه ذریعه همان سامان جمع آوری شده بالای تنها نه جات الی چاه سرخ امتداد یافته است .

امور ولایت مزار شریف

اجراآت مدیریت عمومی معارف .

- ۱- تاسیس یک کتاب مکتب دهاتی در قریه حصارک مربوط حکومت کلان بلخ .
- ۲- تفتیش و معاینه عموم مکاتب ولایت مزار شریف در طول سال ۱۳۳۳ - اول - از طرف مفتشین مدیریت عمومی معارف
- دوم. از طرف کفیل مدیریت عمومی معارف سوم . از طرف شخص ع چ وزیر معارف و هیئت معینی شان مامورین و معلمین زحمت کش تشوق و تقدیر و غفلت کاران مجازات شد ند .
- ۳- تطبیق اصول جدید تدریس کروبی توسط مفتشین در اکثر مکاتب .
- ۴- مکتب نسوان مزار شریف داخل دوره شش ساله گردیده و فعلاً دارای صنف (شش) گردید . و تعداد متعلمات که جدیداً داخل صنف اول گردیده اند هفتاد نفر است .
- ۵- نتایج امتحان سالانه مکاتب ابتدائی مزار شریف در سال ۱۳۳۳ از جمله ۸۳۹۹ نفر ۷۴۱ - نفر شامل امتحان سالانه شده و ۳۷۰۹ نفر کامیاب ۳۰۳۲ نفر ناکام و ۱۶۵۸ نفر مجروح امتحان گردیده اند .
- ۶- در سال ۳۳ به تعداد ۱۱۲۳ نفر طلبه جدیداً به صنف اول مکاتب شامل گردیده اند .

- ۷- در سال ۳۳ - ۵۲ نفر از طلاب فارغ التحصیل صنف (۶) مکاتب ابتدائی جهت شمول در مکاتب عالی و مسلکی معارف و لیسه حریه بکابل اعزام شده اند .
- ۸- در ابتدای سال ۳۳ پنجاه نفر از فارغ التحصیلان دارالمعلمین و لیسه ابن سینا و علوم شرعیه پغمان که تحصیلات شان معادل بکلوریا میباشد بحیث معلمین از وزارت معارف معرفی و اعزام گردیده و بموضع کمبود به مکاتب مرکز و اطراف این ولایت مقرر و شامل خدمت شده اند .

- ۹- هفت نفر سر معلم کمبود در ظرف سال وارد و مقرر شده اند .
- ۱۰- دو نفر لیسانس به بحث معلم ریاضی . فزیک . و ادبیات برای د باختر لیسه از طرف وزارت معارف فرستاده شده و اشتغال و وظیفه کرده اند .
- ۱۱- حسب پیشنهاد مدیریت عمومی معارف ولایت مزار شریف و پینتو تولنه ریاست مستقل مطبوعات و تصویب مجلس وزارت معارف نامگذاری مکاتب مرکز شهر مزار شریف قرار ذیل صورت گرفته است .
- مکتب نمره یک بنام « نادر شاهی بنو نخی » مکتب نمره دو « دمولینا جلال الدین بنو نخی » مکتب نمره ۳ « سلطان غیاث الدین بنو نخی » مکتب نمره ۴ « دوزیر محمد اکبر خانبو نخی » مکتب نسوان « دسلطان نه رضیه بنو نخی » و همچنین لیسه مزار شریف بنام « دباختر لیسه » موسوم شده اند .
- ۱۲- تعمیر یک حویلی عصری با تمام لوازم آن در جواز مدیریت معارف جهت راهایش مدیر عمومی معارف تکمیل و آماده استفاده گردیده .
- ۱۳- حفر یکدوره چاه آب در دباختر لیسه .
- ۱۴- تکمیل تعمیر تحو یلخانه معارف که کار آن در سال ۱۳۳۲ شروع شده بود

محکمه مرافعه .

- اجراآت و فیصله هائیکه از محکمه مرافعه ولایت مزار شریف در سال ۱۳۳۳ صادر شده :
- ۱- وثایقی که اجرا شده ۱۶۷۱ فقره
- ۲- فیصله های جزائی .
- ۱- فقره قتل سید جلال الدین عبدالقیوم نام محکوم به اعدام و حکم اعدام در باره او تطبیق شده .
- ۲- فقره قتل سید مراد و رضا بای که دران سلطان واسمعیل نامان محکوم به اعدام و اعدام شده و عبدالباقی نام محکوم به حبس دوام گردیده .
- ۳- فقره سرقه اموال خال بای که در آن نظر محمد نام به حبس دوام محکوم گردیده .
- ۴- فقره قتل محراب الدین که دران محمد حکیم محکوم به اعدام و اعدام شده .

اجراآت فوائد عامه :

- ۱- تعمیر یک پایه پل پخته کاری بالای دریای کشنده که از طرف یناغلی طلا بای ساکن قزل کنت کشنده مصارف آن اعانه داده شده . این پل هشت متره و یک کمانه بوده و مطابق نقشه و هدایت مدیریت فوائد عامه تعمیر شده .
- ۲- تعمیر یک پایه پل پخته کاری بالای نهر رباط چشمه شفا که طور اعانه از طرف یناغلی سلطان محمد قرار نقشه و هدایت نفر فنی مدیریت فوائد عامه صورت گرفته .

۳- احداث يك سرك جديد بين شولكره وسنگچارك كه تسطیح آن بصورت خامه در طول ۲۰ ميل از طرف اهلای تحت مراقبت حكام مربوطه و نكر انهای مدیریت فواید عامه انجام یافته و باقیمانده كار آن نسبت پیش آمدن موسم سرما برای سال آینده معطل گردیده است. این سرك نسبت به سرك سابقه نزدیکتر و سهل العبورتر بوده در دشت واقع و پل و کوتل ندارد.

۴- احداث و تمديد سرك الی معدن ذغال سنگ دره صوف از خود حكومتی. معدن كه بر اه كوهستانی واقع شده و صعب العبور است. طول سرك ۲۲ ميل است و توسط مردم دره صوف تحت مراقبت حاكم و نكر انهای مدیریت فواید عامه و نفراتی مربوطه تسطیح شده و کوتل های آن سرك پرانی شده و قابل عبور و مرور گردیده است.
۵- پخته كاری سرك كلفت بعرض چارمتر كه كار آن جریان دارد.

اجراآت مدیریت عمومی مختبرات :

اجراآت مدیریت عمومی مختبرات در سال ۱۳۲۳ قرار آتی است .

- ۱- تمديد اساسی لین تلفون بین شبرغان و سرپل بطول ۱۵ كر وه .
 - ۲- تمديد لین تلفون از مركز مزار شریف الی سیاه گرد بطول (۹) كروه و از سیاه گرد تا تا شكذر كه كار آن جاریست .
- عنقریب باقیمانده آن تمديد خواهد شد :

اجراآت مدیریت معدن

- از ابتدای سال ۳۲ تا اخیر جدی سال مذکور مقدار فروش شده ۷۰۲۲۲ سپر
» ۳۳ » » » » »
» ۹۹۱۰۴ » » »
» ۲۸۸۸۲ » » »
- افزودی كه نسبت به سال گذشته صورت گرفته
- غرس نها لهادر باغهای ذخیره معدن دره صوف كه برای سال ۱۳۳۴ از هشت الی دوازده هزار اصله جهت صوف های ذغال سنگ كه در استخراج آن عنقریب آغاز می شود. پاك كردن حوض های معدن نمك كه از هشت سال به اینطرف پاك نشده بود .
۱. در برج سرطان مطابق اساسنامه جدید روزنامه پیدار از مدیریت عمومی مطبوعات ولایت مزار شریف منفك گردیده و كار نشر روز نامه به شیاعلی محمد اكبر ارفافی مدیر مسئول روز نامه تفویض شد .
 ۲. چون در سال جاری حكومت تصمیم گرفت سینماهایی كه در بعضی ولایت موجود و مربوط به ریاست مستقل مطبوعات میباشد بفروش رسا نیده شود. حسب اوامر واصله از مقامات مربوطه در برج دلو عمارت سینما ماشین، سامان و ادوات متعلق سینمای مزار شریف تحت نكرانی يك هیئت مختلط مركب از نماینده بلدیة و نفراتی مربوطه و نماینده مدیریت عمومی مطبوعات به بلدیة تحویل داده شد .

امور ولایت قطغن

اجراآت دوائر ولایت قطغن در سال ۱۳۳۳

- مدیریت فواید عامه .
مدیریت فواید عامه در سال جاری کارهای ذیل را انجام داده .
- ۱- از اشیسته تا پلخمری در ۱۳۳ کیلومتر سړك ۱۱۰۰ متر مكعب جاهاى خراب را پر كاری كرده است .
 - ۲- از پلخمری تا دشت خوجه ۱۰۹ کیلومتر سړك ۹۲۳ متر مكعب سنگك پارچه و جغل انداخته و سړك را پخته كاری كرده است .
 - ۳- از پلخمری تا سه بیچ علی آباد در ۷۹ کیلومتر سړك ۱۰۶ متر مكعب دوجاهای خراب جغل انداخته است .
 - ۴- سړك جدید سه بیچ با اندازه پنج کیلو متركار شده است .
 - ۵- بین شهر جدید و كرددابی پلچه پخته كاری ۴ متره ساخته شده يك پایه .
 - ۶- » » » » » ۳ » » » دو پایه .
 - ۷- كار ساختمان عمارت پخته كاری مغابرات تكمیل گردیده و فقط مسطح آن باقیمانده
 - ۸- عمارت محكمه مرافعه تحت ساختمان گرفته شده .
 - ۹- عمارت مكتب (۹) صنفه تحت ساختمان گرفته شده و كار آن جاریست .
 - ۱۰- كار تعمیر پل دریای بنگی جربان دارد .
 - ۱۱- كار تعمیر عمارت تسكرافخانه پلخمری و قندز جریان دارد .
 - ۱۲- كار تعمیر گدام فهرین جاریست .
 - ۱۳- » » » تالغان » .
 - ۱۴- » » » قندز » .
- قوماندهانی لوای زاندارمه .

تفاهات های سرحدی ولایت قطغن از سالیان طولانی عبارت از عمارت خامه و كهشته و حتی خس بوش بوده و درین راه توجهی مبذول نشده بود . در اثر پیشنهاد دارالحکومه گئی قطغن و منظوری مقامات عالیة بالاخره تصمیم گرفته شد كه تمام تفاهات های محافظین سرحدی بصورت عصری و پخته كاری و آبرومند ساخته شود . قوماندهانی لوای زاندارمه قطغن از بار سال به تهیه مواد و مصالح تعمیر داخل اقدامات گردیده و در سال جاری طبق نقشه های مرتب به ساختمان تفاهات ها آغاز نمود . و از اول اسد تا اخیر عقرب سال ۱۳۳۳ بقرار ذیل به تعمیر تفاهات ها موفق شد .

مقارسات

معاون رياست

شعبات فني

مديريت قلم مخصوص

شعبات اداري

لبراقوارده اساسي
٦

كنترل طبى
٢

مديريت فرايادشات
٢

مديريت تهيه
٥

تحويل نه مواد طبى
٦

مديريت مشروءش
٧

دوافروءشى كمارءه
٤

دوافروءشى پستوستان
٤

دوافروءشى سردار محمد باقر
٤

دوافروءشى شهره
٤

دوافروءشى هزار شريف
٥

دوافروءشى مشرقى
٥

دوافروءشى جنوبى
٥

مديريت مامورين
١٢

نشر ياست
١

احصائيه
١

شعبه گستر
٣

مديريت محاسبه
٢

محاسبه دوافروءشى
٢

محاسبه مالي
٣

شعبه تحويل نه
٤

مديريت تفيش
٥

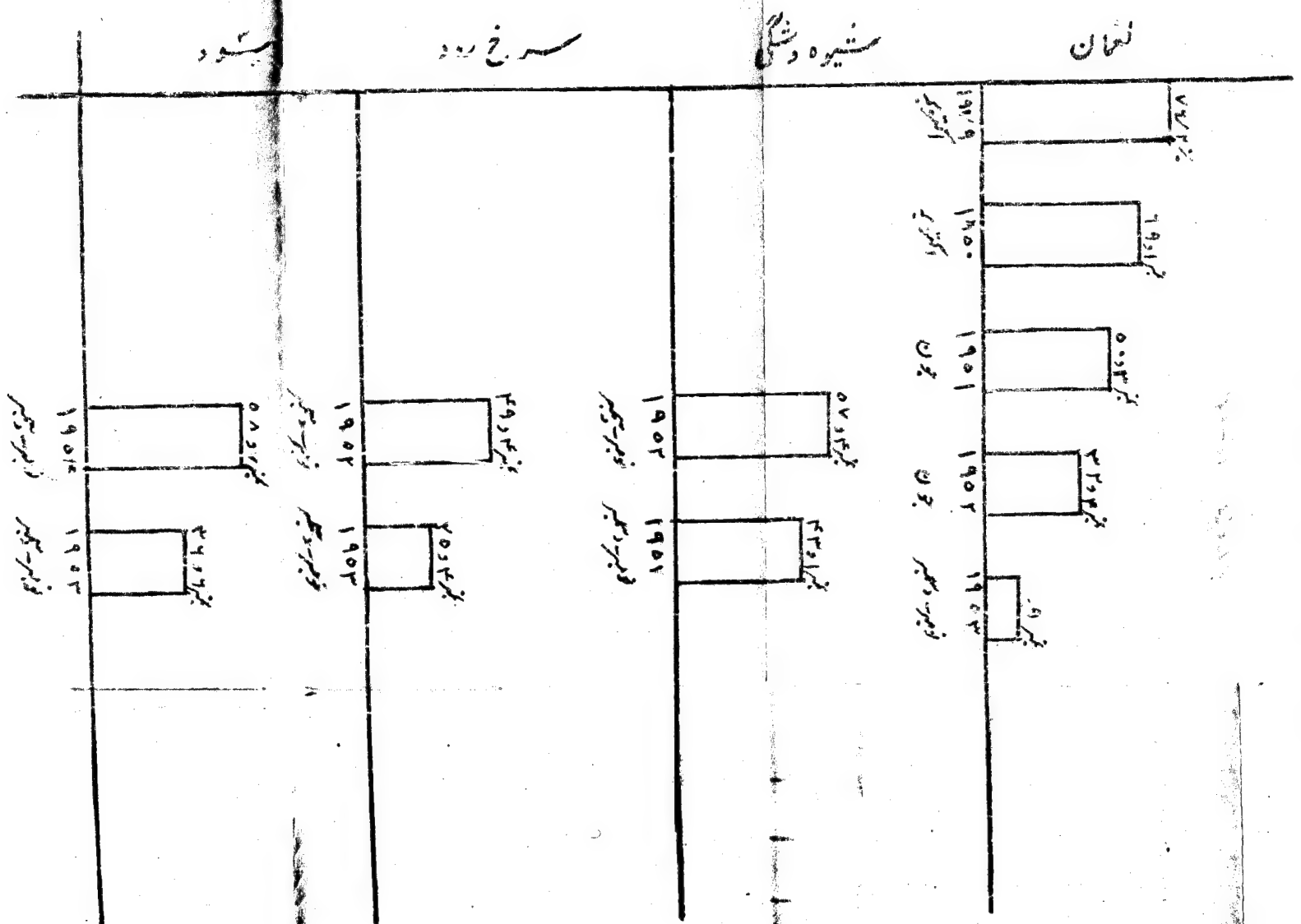
اجرائيه اوراق
٣

ضبطيه اوراق
٣

احصائيه

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	٣٢	٣٣	٣٤	٣٥	٣٦	٣٧	٣٨	٣٩	٤٠	٤١	٤٢	٤٣	٤٤	٤٥	٤٦	٤٧	٤٨	٤٩	٥٠	٥١	٥٢	٥٣	٥٤	٥٥	٥٦	٥٧	٥٨	٥٩	٦٠	٦١	٦٢	٦٣	٦٤	٦٥	٦٦	٦٧	٦٨	٦٩	٧٠	٧١	٧٢	٧٣	٧٤	٧٥	٧٦	٧٧	٧٨	٧٩	٨٠	٨١	٨٢	٨٣	٨٤	٨٥	٨٦	٨٧	٨٨	٨٩	٩٠	٩١	٩٢	٩٣	٩٤	٩٥	٩٦	٩٧	٩٨	٩٩	١٠٠
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

نتیجه مشاهده سردی طحال و لاییت شرفی
نمبر ۳

افغانستان

پروگرام مجاوله ملاریا

صافی

د قریه جات

در شهر

طریقہ مجاوله ملاریا
تعداد نفوسیکه مستقیماً کنترل میشود
اندازه وسطی وی دی تی که استعمال میشود
ترکیب وی دی تی مستعمله ادویه پاشی منازل
تعداد دفعات ادویه پاشی منازل و تیل پاشی آب
مصرف فی نفر نفوس

ادویه پاشی وی دی تی در خانه
۱۰۰۰۰۰۰
۴۵ گرام فی نفر نفوس
۵۰ زیریا ۷۰ محلول آبی وی دی تی
سال یک مرتبه ادویه پاشی منازل
۲ و ۲۰ افغانی (۱۲) دالر

کنترل ابهای ایستاده باعث تولید پشه میشود
۲۷۰۰۰۰
۳۰ گرام فی جریب سطح آب
المن صابون دار ساخت موسسه
هفته یک مرتبه برای شش ماه سال
۰۰۵ افغانی (۰.۰۲) دالر
(۲۳) افغانی مساوی یک دالر می (۱۱)

- ۱- تها نه سستی. منزل اول و دوم آن بسر رسیدم پلستر و دیوار احاطه آن باقیما نده .
 - ۲- » سر بند . منزل اول آن بسر رسید .
 - ۳- تها نه کسا کل : منزل اول و دوم آن بسر رسید . پلستر و دیوار احاطه آن باقیما نده
 - ۴- تها نه ستار . منزل اول و دوم آن تکمیل شده .
 - ۵- » کشم .
 - ۶- » پته کشان .
 - ۷- » قلاتون . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۸- » شاه روان . منزل اول و دوم آن تکمیل شده و پلستر خارجی آن باقیما نده .
 - ۹- تها نه سور بیتل . منزل اول آن از سنگ ساخته شده و نیمکاره است .
 - ۱۰- » خرکوش خانه . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۱۱- » بغریقول . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۱۲- » خشت تپیه . منزل اول و دوم آن تکمیل شده .
- تبصره . تمام این تها نه ها از خشت و چونه وریگ و سنگ ساخته شده .
موادیکه در آن صرف شده به اندازه ذین بوده است

خشت بخته	۱۲۹۰۰۰۰ دانه
سنگ	۹۵۳ متر مکعب
چونه	۸۵۰ خروار

مدیریت مخبرات.

- ۱- به تعداد ۱۲ پایه تلیفرن جدید بدوائر رسمی و مؤسسات نصب شده است .
 - از خان آباد تا چنار گنجشکان که حد فاصل بین قطغن و بدخشان است بطول ۱۲۰ کیلو متر لین تلیفون که سابق یک لین بود بصورت دولینه تمدید گردیده است .
 - ۳- پایه سوچورد پنج لین جدیداً در حکومت محلی قلعه ذال نصب و بکار انداخته شده است .
 - ۴- بطول ۳۰ کیلو متر لین تلفون بین تالقان و علاقه داری چال جدیداً تمدید گردیده ازین لین میتوان در آینده به معدن نمک و حکومت محلی اشکمش به آسانی لین تلفون را تمدید کرد .
- مدیریت معارف .

- ۱- در سال جاری (۶۵۱) نفر طلاب جدیداً الشمول برای مکاتب ولایت قطغن انتخاب و تحت تعلیم گرفته شدند .
- ۲- سه باب مکاتب ذریعه مفتشین تفتیش گردید . که دومرتبه آن طور اصلاحی بود . و مرتبه ثالث بمنظور تطبیق لایحه مکافات و مجازات در اثر تفتیش آخری دو نفر از معلمین و سر معلمین مورد مکافات و چهار نفر مورد مجازات قرار گرفتند .

- تبصره. تفتیش آخری چینی در مکاتبی بعمل آمد که شاغلی وزیر معارف در اثباتی دوره
شان به ولایت قطغن آن را دیده نتوانسته بودند .
- ۳- در سال ۱۳۳۳ شش نفر از سر معلمین بعلتیکه در انجام وظایف شان بی کفایتی
و یاسو اجرات نشان داده بودند به معلی سوق داده شدند .
- ۴- برای ۱۱۵ نفر از طلاب مکت های دهاتی جنگل باشی و خواجه میری که بساثر
تفتیش پیشرفت شان در تعلیمات ظاهر شده بود به منظوری شاغلی نائب الحکومه قطغن
یک دست لباس اعطا گردید و از معلمین آن اظهار رضایت شد .
- ۵- در سال ۱۳۳۳ (۲۸) نفر از فارغ التحصیلان صنوف شش مکاتب ولایت قطغن
بغرض تحصیل در مکاتب مسلکی بکابل اعزام گردید .
- ۶- یکمده از طلاب کلان سال و غبی ولادرک که از سالها در مکاتب قطغن بنا فی
مانده بودند با اساس مقررات وزارت معارف از مکاتب اخراج شدند .
- ۷- طلاب عده از مکاتب تحت معاینه صحی قرار داده شدند .
- ۸- در سال ۳۳ (۱۷۴) نفر از مکاتب ولایت قطغن فارغ التحصیل شدند .
- ۹- درین سال از طرف مفتشین مدیریت معارف اصول تدریس کورس گروپ بندی
با حضور سر معلمین و معلمین در لیسه بغلان . مکتب بغلان صنعتی . قندز . مرکز تالقان
حضرت امام صاحب تطبیق شد و چون به سبب کمی وقت در بعضی مکاتب اصول مذکور تطبیق نشده
بود حسب الامر شاغلی وزیر معارف در ایام تعطیل زمستانی سر معلمین مکاتب مذبوره مکتب
پنجمی جلب و تدریس کورس گروپ بندی از ۲۳ قوس تا هجری در حضور آنها تطبیق گردید .
- ۱- درین سال اهلای حکومت خان آباد (۱۲۱۲۰) افغانی بغرض خریداری کتب
جهت کتابخانه مکتب متوسطه خان آباد اعاده دادند که باتشکر پذیرفته شد .

مستوفیت ولایت قطغن

در سال جاری در عایدات مختلف ولایت قطغن قرار ذیل تزیید بعمل آمده است .

۱- در مالیات اراضی	۱۷۳۵۴۶۳،۱۷	افغانی
۲- در تحصیل باقیات	۲۷۰۲۸۱،۶۶	»
۳- در محصول مواشی	۳۵۶۴۱۳،۴۳	»
۴- در محصول گمرک	۲۰۰۲۲۵،۴۴	»
۵- در مالیات بر عایدات	۴۳۸۸۲۰،۸۰	»

- حکومت کلان تالقان
- ۱- بناغلی میر علم حاکم کلان تالقان ترفیعاً بر تبه سه از طرف مقامات عالییه بحیث
حاکم کلان تالقان مقرر شد .
- ۲- حکومت کلان تالقان نقشه آبادی شهر جدید تالقان را که چند سال قبل ترتیب شده
و تا حال اجرای آن معطل مانده بود به منظوری مقام منبع صدارت عظمی تحت اجرا گرفت .
و ذریعه مهندسین خطوط اجاده و سرکها و محل عمارات مختلف از قبیل دکاها و سرائها
و منازل را تعیین کرد .

امور ریاست تنظیم مشرقی

اجراآت مهمه

هلاوه بر اجراآت عادی و همه ساله در شقوق اداری و کار ادارات ولایت مشرقی آنچه زیاده تر قابل توجه و تذکر است فعالیت در حصه عمارات است که بصورت بی سابقه تری به تازید بوده و سرعت قابل اعتنائی درین راه به نظر می آید. عماراتیکه در سال گذشته و ما قبل ازان آغاز گردیده بود امسال بسرعت لازمه اکثر آن به پایه تکمیل رسید و الی اخیر سال جاری برای استفاده ادارات و مؤسسات دولتی آماده میگردد ما فند تعمیر جدید مدیریت عمومی قبایل و تعمیر بزرگ مستوفیت ولایت مشرقی عماراتیکه جدید آدر شهر جلال آباد در سال جاری تحت کار گرفته شده است ما فند عمارت تلکراف خانه جلال آباد و هوتل جدید جلال آباد که مستصل به هوتل سابقه تعمیر گردیده کار آنها بصورت سریع جاری و در نظر است الی اخیر سال ۱۳۳۳ به انجام برسد (در حصه پل ها و سرب و کدام ها مر اجمعه شود به راپور مدیریت فواید عامه) همچنین عمارات فابریکه فند جلال آباد بسرعت زیادی که امسال در کار آن بخرج داده شده است به پایه تکمیل رسیده و برای سال آینده آماده ساختن شکر است در حیات اجتماعی اهالی مشرقی بتوجه حکومت توسط دائر ساختن يك شعبه بانك زراعتی و صناعتی روستائی در مرکز ولایت مشرقی امر بسی مهمی اجراء گردیده است که خیلی قابل اعتناء است و مساعدتیکه بانك مذکور به اهالی محتاج و دهاقین بی چاره این ولایت انجام داده است برای بلند بردن سویه حیاتی مردم و این ولا و رفع مشکلات زارعین و دهاقین اهمیت بسزائی دارد . و بانك مذکور در مدت کمیکه درین ولایت دائر گردیده است توانسته است که حتی الوسع از زمین داران كوچك دستگیری نموده و از زیر یار سود و گروی های کمر شکن آنها را نجات بخشیده و بیا ایستاده نماید طوری که نماینده گئی بانك مذکور در جلال آباد اطلاع میدهد از بدو تشکیل الی تاریخ ۲۹ جدی ۱۳۳۳ مبلغ سه لک نود و هشت هزار و هشت صد افغانی به مستحقین قرضه بانك قرضه داده است که تاثیر اینگونه قرضه ها در بهتر ساختن واستواری حیات زارعین خیلی مهم و سود مند ثابت شده است .

د کابل کالنی

- مصالح و چوب چهار تراش که از اول حمل الی اخیر جدی ۳۳۳ تهیه شده است .
- شماره ... تفصیلات آثار ... خروار ... خشت پخته ... صندوق
- ۱ - مصالح داشهای کاه کج و کمر دی کج ۰ - ۱۸۵۹ - ۱۱۷۵۰۰ - ۶۰ - ۳۳ خروار
 - ۲ - مصالح داشهای سر اچه ۲۴۸۵۲۲ - ۲۴۰۳۱۸ - ...
 - ۳ - مصالح داشهای سرخ آب ... ۴۷۵ - ۲۸۴۳۸۰ - ...
 - ۴ - مصالح داشهای چکنوری ... ۴۹۱ - ۴۰۱۱۰۵ - ...
 - ۵ - مصالح داشهای کمکی خیبر ۶۰ - ۶۸۵ - ۴۵۱۷۰ - ...
 - ۶ - چوب چهار تراش ۰ - ۰ - ۰ - ۰ - ۳۵۹۰ - ...

مصالح و چوب چهار تراش که از اول حمل الی اخیر جدی ۱۳۳۳ به تعمیرات و پل ها داده شده

شماره . تفصیلات آثار خروار خشت پخته صندوق چوب چهار تراش خشت خام

- ۱ - به تعمیر پلها داده شده ۰۰۰ - ۹۵۹ - ۶۹۵۰۰ - ۶۰ - ۳۳ خروار ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۲ - ۱ - به تعمیرات مرکز ۰۰۰ - ۷۰۰ - ۱۴۰۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۲ - ۲ - پل ها ۰۰۰۰۰۰ - ۱۵۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۳ - ۱ - به تعمیرات مرکز و پلها ۰۰۰ - ۳۸ - ۹۱۵۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۲ - ۲ - هتل جدید ۰۰۰ - ۱۰۰ - ۶۰۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۴ - به تعمیرات مرکز داده شده ۰۰۰ - ۴۰۷ - ۳۳۰۱۰۵ - ۰۰۰ - ۰۰۰
- ۵ - به تعمیر پل ها داده شده ۰۰۰ - ۶۸۵ - ۲۴۵۱۷۰ - ۰۰۰ - ۲۶۰۰۰۰۰
- ۶ - ۱ - به تعمیر مستوفیت ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۵۶۰۰
- ۲ - پل های معابر ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۴۵۰
- ۳ - تلگرافخانه ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۲۰۰
- ۴ - تعمیر مکتب ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۷۰۰
- ۵ - تعمیر شفاخانه ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۸۸
- ۶ - ۲ - زاندام ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۰۰
- ۷ - هتل جدید ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۰۰

۴۸ - ۳۳۲ - ۹۳۶۲۷۵ - ۶۰ - ۳۳ - ۲۸۰۰۸ - ۱۵۶۰۰

نوعاً مقدار شش هزار و سه صد و نود و شش خروار و چهار آثار چونه و به تعداد دوازده لک و هشتاد و هشت هزار و نهصد و سی و هشت غالب خشت پخته و سی و سه خروار شصت آثار صندوق و سه هزار و پنجاه و نود داده چوب چهار تراش تهیه شده که متبعمه مصالح و چوب مذکور مقداری سه هزار و سه صد و بیست خروار و پهل هشت آثار چونه

و نه لك وسى وشش هزار و دوصد و هفتاد و پنج قالب خشت یخته . وسى و سه خروار و شصت آثار صندله (و دو هزار و هشتصد و هشت دانه چوب چهار تراش به تعمیرات و پل ها و تعمیر جدید هوتل داده شده و هم ناگفته نمیکذاریم که مصالح و چوب مذکور از اول حمل الی اخیر نور ۳۳ و از شروع میزان الی اخیر جدی ۱۳۳۳ تهیه شده که چهار ماه گرمای جوزا و سرطان و اسد و سنبله ۱۳۳۳ کار نشده در سه ماه متباقی دلو و حوت ۳۳ و حمل ۳۴ مطابق چونه و خشت تهیه شده گی فوق تهیه شده میتواند .

(اجراآت عمده ۱۳۳۳ مدیریت زراعت ولایت مشرقی)

- الف ۱- بمركز جمع آوری یکمقدار تخم نه جات، سرو، ناجو و غیره برای بذر .
 - ۲- اقدامات مقدماتی برای جلوگیری از ضرر حشره کرم سرخ (قوانقسی) پنبه و تهیه یکمقدار یخته و نخ جهت کار آمد امالی اینولاء .
 - ۳- فعالیت عمده فنی مدیریت زراعت در امحای ملخ های مضره پروازی و مچک های آن که در حصه های دشت بتی کوت دشت مارکوشینوار ادشت گماری . و بعضی مناطق حکمرانی لغمان و کنر هادر موسم گرمی هوا بظهور رسیده بود .
 - ۴- ترتیبات اصلاحات اشجار و اراضی باغ (غلام حیدر خان) که از جمله باغات مشهور سرکاری اینولایت و مربوط مدیریت زراعت شده ،
- در عبدالغیل .

- ۱- اصلاحات در اشجار و تربیه نهال و قوریه جات باغات سرکاری عبدالغیل
- ۲- اصلاحات و اموار یکمحصه اراضی زراعتی مساعد به فارم و بذر يك مقدار تخم نه جات مثل تخم ناجو، مفر و غیره آبیاری آن ها بقرار مکتوب حکمرانی کنر ها کشیدن جوی پشته و آبیاری يك تعداد اراضی از آب اجوی مذکور که در ۱۳۳۳ بعمل آمده فوفاً اجراآت سال ۱۳۳۳ مدیریت زراعت عرض شد .

کارکردگی سرک جدید طورخم از کیلومتر صفر الی ۵۰۰ کیلومتره ۲۱)

کندن کاری	۳۸۰۲۱	»
پرکاری	۵۵۶۱۹	»
سرنک پرانی	۱۹۰۵۲	»
سنگ کاری	۶۳۰	»
گی از صفرا الی	۵۰۰	کیلومتر ۲ سرک جدید تورخم تا جائیکه دور بود
از اجراآت کار شده گی پل ها که در لین عمومی از پل روگی الی		

طوری که صورت گرفته با کارات سرک بعد از ۲۱ کیلومتر دوره اجراءات کار فابریکه قند جلال آباد در سال ۱۳۳۳ الی آخر سال مذکور حسب ذیل می باشد .

۱- قسمت ماشین و نصب پرزه جات .

فما لیت بسته کاری ماشین های مذکور بالغصوب از اول جدی سال ۳۳ آغاز و حصه کلی پرزه جات تقریباً در شرف ختم است دوره امتعانی ماشین در اخیر سال اکمال و به خواست خدای متعال و توجه حکومت والا حضرت اشرف سر دار محمد داؤد خان صدر اعظم فابریکه برای سال آینده بکار مستعد خواهد بود و منجبت از طرف مقام صلاحیت دار به اساس راپور اطمینان بخش آمریت فابریکه برای زراعت نیشکر ترتیباتی اتخاذ گردیده و هیئت جهت توزیع پول و پیشینی بذر نیشکر برای سال آینده ولایت مشرفی رسیده و داخل اقدامات سریع و جدی هستند .

۲- کلیه مرتبات تعمیریه فابریکه ختم و جزئی آن در شرف اختتام بوده و سایرین لازمه نیشکر از طرف ریاست انحصارات دولتی تهیه شده میرود . در اینجا باز هم متذکر باید شد که در شمال فابریکه و کلپ فابریکه زمینی به حدود تخمین چهار صد جریب زمین سالیان درازت به تحت قوه و فشار سیلاب ها قرار دارد و بحالت لسخ زار و ریک زار خرابه افتاده بود علیر قدر جلا لتمامات وکیل وزارت مالیه احاطه زمین مذکور را بواسطه دیوار سنگی که منجمله طول احاطه آن به چهار هزار متر میرسد و آنرا بصورت یک زمین آباد و مستعد ساختند که به شکل یکباغ مقبول عصری در آورده میشود انشاء الله مصارف آن از پول انحصارات اجازه و امر فوری جدی فرمودند که کار آن بشدت جاریست .

امور ریاست تنظیم جنوبی

درین سته بر علاوه تشکیلات فوق یک نفر مدهی العلوم و یک اداره تفتیش نیز منظور شده .

اجراءات اداری .

- ۱- در طول سال از شقوق اداری (۲۴۰۲۴) قطعه مکاتیب صادره .
- ۲- » » » (۱۸۵۷) قطعه عرایض مطالعه و احکام داده شده .
- ۳- » » » (۱۷۳۳) پیشنهادات شعبات غور و در برابر آن هدایت داده شده .

۴- « « « « « فقرات جزائی طرف فور مجلس مشورہ قرار گرفته و تصاویر لازمہ صادر شدہ .

۵- « « « « « (۱۱) د مکاتباتی « « « « « د د د د د .

۶- « « « « « (۲۴۹) « اداری « « « « « د د د د د .
 شق معارف .

۱- قبلاً طلاب بصورت وندی وغیرہ گرفته میشد در ہذا سنہ قرار تجاویز دارالحکومہ کی مطابق مقررات معارف درہمہ مکاتب طلاب جدید شامل شدہ و مطابق پروگرامہای مرتبہ مصروف تحصیل اند .

۲- یکچاپ مکتب دہاتی درقریہ میرزا کہ یعنی قوم خلیل خیل مشکل مفتوح شدہ و طلاب شامل مکتب مذکور تحصیل می نمایند .
 شق فواید عامہ .

درین رشتہ کہ عبارت از عمران و امتداد سرکہاست قبلاً توجہ عمیق نشدہ درین سنہ تا جائیکہ وقت و زمان کار دارالحکومہ کی موقع دادہ قرار آتی فعالیت شدہ .

۱- عمارت دارالحکومہ کی درکردیز بہ پایۃ اکمال رسانیدہ شدہ .

۲- برای بلدیہ کلیہ اساسی گذاشتہ شدہ و تا یک اندازہ کار شدہ .

۳- درقراز کوتل ختہ کندویک کافی از سنگ و چونہ تعمیر شدہ .

۴- درمرکز کردیز عمارت تلگراف خانہ تعمیر شدہ .

۵- برای مسکن صاحب منصبان شش عمارت تعمیر شدہ .

۶- بین کردیز و زرمٹ بخط سرک امتداد دادہ شدہ .

۷- بین شہر کردیز خطوط سرک ممتد گردیدہ .

۸- درخواست عمارت دارالحکومہ کی بہ پایۃ اکمال رسانیدہ شدہ .

۹- تعمیر بلدیہ اساسی گذاشتہ شدہ .

۱۰- تعمیر یک مارکیت یفج جریبی بالای مالکانش پیش بردہ شدہ .

۱۱- عمارت دومنزلہ زراعت انجام شدہ .

۱۲- تعمیر بندرق و دستکایہ نشراتی رادیو درخواست اعمار کردیدہ .

۱۳- ازقریہ شیوکی الی طور ابوبطول (۷) کیلومتر سرک امتداد یافتہ .

۱۴- ازرجیم کبول بہ استقامت بلخبل سرک موثررو ممتد شدہ .

۱۵- تافک بطرول درمرکز خوست نصب شدہ و عمارت ادارہ آن تعمیر گردیدہ .

۱۶- عمارت کمرب درخوست اعمار کردیدہ .

۱۷- کدوپ صاحب منصبان و تعمیرات محل رہائش افسران تعمیر گردیدہ کہ عمارت قابل

رهايش (۲۰) فاميل ميباشد.

۸- تعمير حاجی ميدان اساس تعين گذاشته شده.

۹- اعمار يك سينماي عصری درخوست تهدياب گذاري شده و نيز تا درجه کار کرد يده.

در شق زراعت:

کاريز های که از طرف شخص نائب الحکومه غرض آبياري املاک دولت واستفاده اهالی حفر شده.

الف-

۱- در گرديز يك کاريز حفر گردیده.

۲- در ارگون دو کاريز » »

۳- در محال تنی يك کاريز حفر شد.

کاريز ها نيکه با اثر توجه حکومت وعطای پول تقاوی از طرف اهالی حفر شده.

۱- بطلی کهول منگل يك کاريز.

۲- خليل کهول » »

۳- سلطان کهول » »

۴- سرو ضه ارگون » »

۵- حاليصات » »

۶- صبری » »

ب- کاريز ها نيکه با اثر مساعی حکومت و اهالی کشيده شده اند.

۱- در فريه استوگون زرميت يك کاريز.

۲- » » نيکنام » ۲ کاريز

۳- در فريه لکن خوست ۲ کاريز حفر شد

۴- در صبری خوست دو کاريز » »

در قسمت - کثير اشجار و بذرا نواع سبزيجات اقدامات مؤثر گردیده که يك تعداد

نها لهای زياد از فند هار و غيره نقاط مختلف خوست غرس گردیده.

همچنان نها لهای ليمو و نارنج، مالتا و ستره در فارم زراعتی غرس و محدوديه (۸۰)

جريب زمين تسطیح گردید.

مدیریت مطبوعات ولايت

۱- اخبار و رانگه که قبلاً به روی دو صفحه نشر ميشد در اين سته به روی (۴) صفحه يوميه

اشاعه می يابد.

۲- واردات مطبعه در طول هر ماه مبلغ (۴۲۷۰۰) افغانی بوده که اين واردات

گواه است که همه گونجه اول و اول و اوراق مطبوع طرف ضرورت و اثر را تهیه کرده اند.

۳- قبلاً در مطبعه این ولایت يك ماشین خورد تر فعالیت مینمود و درین سینه يك دستگاه
کلاتر دیگر طباعتی نیز ضم شده.

مدیریت مخابرات :

۱- واردات تلیفون محصولی که رفع حوائج اهالی را کرده بمبلغ (۴۰۰ ۲۳۴) افغانی بالغ شده

حکومت اعلی پروان

اجراآت مهمه دوائر حکومت اعلی پروان در سال ۱۳۳۳

۱ ریاست بلديه - تعمیر سینمای پروان مربوط ریاست شاروالی چهاریکار که در سال
گذشته نیم کاره مانده بود بایک قسمت از باغ عمومی چهاریکار که در سال گذشته نیز
نیم کاره بود در سال ۱۳۳۳ تکمیل و به نمایشات آغاز کرد .

۲- مدیریت صحیه: واکسیون چپک در نه ماه ۲۴۰۰۰ مریشان داخل بستن و
۱۷۱ تعداد مریشان پولینیک و ماه ۲۵۵۸۸ تعداد عملیات های مهمه در ۱۱۰ نفر می باشد
۳- گمرک در عایدات (۹) ماه سال ۱۳۳۳ گمرک پروان نسبت به عایدات (۹) ماهه
۱۳۳۲ بمبلغ ۲۴۰۳۰۶-۲۸ افغانی تزئید بعمل آمده

۴- مدیریت معارف: امسال دو قریه آبدرة پنجشیر و سنجدره و علاقهداری سیفان
مربوط حکومت که هر يك باب مکتب دهاتی تاسیس گردیده و هم به تعداد (۶) نفر
از جمله ده نفر طلبه از صنف ۱۲ لیسه پروان فارغ التحصیل گردیدند امتحانات طلاب
مذکور در کابل از طرف هیئت ممتحنه وزارت معارف گرفته شد .

۵- محکمه ابتدائیه: از اول برج حمل الی اخیر برج قوس ۱۳۳۳ به تعداد
۵۵۸ فقره حقوقی و جزائی فیصله شده که ۳۹۰ آن حقوقی و ۱۶۸ آن جزائی و ایضاً عایدات
صکوک آن با اندازه مبلغ سی و یک هزار و یکصد و نود و دو افغانی بالغ گردیده است:

۶- مدیریت مخابرات: لین های تلیفونهای دوائر مرکزی حکومت اعلی پروان که
قبلاً از سیم ۱۴ آهنی و اکثرأ يك لیقه بودند در هدا سینه از طرف مدیریت مخابرات
پوشدار تجدید یافت .

۷- مدیریت مخابرات: ایضاً يك لین دو لیقه تلیفون از سیم نمبر ۱۰ آهنی از تلیفون
خانه مرکز دو آب الی تعمیر مدیریت معدن اشیشته که مسافه آن تخمیناً ۱۲ میل می باشد
در هدا سینه تمدید گردیده است .

۸- مدیریت مغایرات: یوسه حکومت کلان کاپیسا و حکومت نجراب که قبلاً ذریعه نقل و انتقال داده میشد اکنون در هذا سنه ۱۳۳۳ ذریعه موثرهای قرار دادی از سال و مرسل می شود.

۹- مدیریت فوائد عامه: تعمیر مدیریت بازارک پنجشیر و اشتر گرام که تخصیصه تعمیراتی آن ها از طرف وزارت معارف ارسال می گردد درین سال یک اندازه کار شده خصوصاً مکتب بازارک پنجشیر به منزل دوم آن کار شروع است.

۱۰- مدیریت فوائد عامه: درسرك باغ افغان غوربند که بعضی حصص آن صعب العبور و باعث تکلیف عراده جات میشد از تاریخ برج قوس کارسرننگ پرانی آغاز شده و بعضاً سرك دنپوره شکاری که در اثر کثرت آب دریا یک قسمت آن تحت آب رفته بود بدان جهت در کوه مجاور آن سرننگ پرانی بعمل آمده و سرك جدید تمهید یافت.

۱۱- مدیریت فوائد عامه: پل متک که در شهره کابل و ولایت شمالی بردر بای غوربند واقع است و نسبت مرور زمان بعضی کارهای تعثانی آن موریانه خور دگی و کچ شده با همکاری فابریکه نساجی شرخانخیل اصلاح و سطح پل کانکریت ریخته شده.

۱۲- مدیریت مطبوعات پروان: امور نشراتی روزنامه پروان که قبلاً ب مدیریت مطبوعات ارتباط داشت در هذا سنه مطابق به تجاویز بهیخواه ها نه حکومت از مدیریت مطبوعات مجزای و به صورت یک مؤسسه امتید تشکیل گردیده ؛
ب- همچنین شعبه باختر آژانس پروان از مدیریت مطبوعات منفک و به حیث یک شعبه مستقل را ساحت تحت اثر ریاست دباختر آژانس مؤسسه قرار داده شده.

۳- حسب درخواست مدیریت مطبوعات پروان و موافقه مدیریت عمومی مطابع تاریخ ۶ سرطان ۱۳۳۳ یک پاییه ماشین جدید طبع و تحریری توأم با موتور چتر و ماشین برش کاغذ به مطبعه پروان نصب گردید و هم حروف مطبعه روزنامه پروان که قبلاً ۱۸ بخت بود در هذا سنه به ۱۲ بخت تغییر داده شد و هم به اندازه یک جریب و ۱۱ بسوه زمین از ملکیت شاروالی پروان برای تعمیر اساسی مدیریت مطبوعات خریداری شده.

۱۳- نمایندگی انحصارات پروان: تعمیر نمایندگی که از سابق خراب بود در ابتدای سال ۱۳۳۳ ترمیم و رنگ و روغن گردید دوم در ابتدای سال ۱۳۳۳ که سابق پمپ دستی بطرول برای موثرها داده میشد حالا یک پمپ برقی نصب و خیلی سهولت برای مشتریان بطرول عائد شده. ۳ یک نمایندگی جدید بطرول در نساجی گلپهار تاسیس و افتتاح گردیده.

حکومت اعلیٰ غزنی

۱- امور داخله حکومت کنتو از سابق درجه اول بوده در سال جاری به حکومت کلان تعدیل و منظور شده است تا ورسابق علاقه داری بوده حصه دوم سابق علاقه داری و مربوط حکومت کلان دایز فکی پورده در سال جاری از آنجا متفک و ملحق به ناوړ و علاقه داری به یکه حکومت درجه اول تعدیل شده در مرکز حکومت اعلیٰ یک ماموریت تفتیش جدید تشکیل منظور شده . یک توالی بنام تها نه جات در سال جاری جدید تشکیل منظور شده ۹۲۸ فقره عرایض اهلای که به حکومت اعلیٰ مراجعه کرده اند قرار مقررات پروژة احقای عرایض اجرا شده .

۲- با اندازه (۲۶۴) فقرات جزائی (۳۷۳) فقرات اداری (۲۸) فقرات محاکماتی که جمله (۶۶۴) فقره میشود در مجلس مشوره فیصله و تصویب شده و از طرف مراجع مربوطه اجرا شده و نمبر مکاتیب وارده و صادره ماموریت اداری (۱۶۶۷۳) رسیده مکاتیب متذکره اجرا و انجام گردیده .

۳- به تعداد (۲۷) واقعات جزائی که در مرکز و مردو طاط ولایت واقع گردیده فیصد (۹) آن فیصله و انجام و فیصد ده آن تحت اجراءات و دوران است .

۴- به تعداد ۴۰۰ نفر که برای احقاق حقوق به حکومت اعلیٰ و قوماندانی امنیه مراجعه کرده اند فیصد ۸۰ حقداری و فیصد بیست تحت اجراءات و دوران است .

۵- یک حصه تعمیر نشیمن حکومت اعلیٰ که خراب و رو به انهدام آورده بود سر از نو آباد و ترمیم گردید .

۶- تعمیر بند سراج آباد و مدار استفاده اهلای واقع شده .

۷- پل نه برجه که از زمان سابقه خامه بوده پخته کاری و آباد شده .

۸- پل چرمی که آنهم از زمان قدیم خامه و از کار بر آمده بود آباد گردیده .

۹- پل عسکر کوت همچنان خامه و از کار بر آمده بود آباد شده .

امورات معارف :

۱- سه باب مکاتیب دهاتی در قلعه یعقوب اندر حکومت و ازده خیریه مربوط حکومت کلان کتوا و و فریه رباط مربوط علاقه داری ده یک جدیداً تاسیس شده .

۲- به تعداد ۱۴ نفر از صنف نهم متوسط سنائی فارغ التحصیل گردیده .

- ۳ - برای مکاتب مربوطه به تعداد ۳۷۴ نفر جهت شمول برای سال تعلیمی افتتاح گردیده اند .
- ۴ - کمترین نِسبای ۱۵ روزه در موقع جریان مکاتب برای ابراز لیاقت متعلمین جریان داشت
- ۵ - نفتیش عادی مکاتب برای اصلاح و تعدیل کارهای اداری و تدریسی جریان داشت .

امور صحی :

۱ - امراض مختلف مریضا نیکه به شفاخانه مراجعه کرده (۱۰۱۹۸) نفر با نسمان شده گئی (۲۱۶۶) نفر داخل بستر شده (۷۶) نفر واکسین شده گان چیچک (۱۳۴۸۲) نفر واکسین شده گان همای لکه دار ۳۰۰ نفر واکسین شده گان کولورا .

۲ - پوز دی دی توپاشیده شده ۱۱۷۴۰۰ نفر ۱۷۵۱۲ خانه ۲۵۱۸۸۳ البسه ۴۱۶ مساجد ۱۱۰۸ هتل و دکان .

حکومت اعلی بدخشان

الف : امور عرفانی در سال ۱۷۳۳ بقرار ذیل در حکومت اعلی بدخشان تاسیس شده .

- ۱ - درقریه وندیان، آب کُنده، چوگانی، مربوط علوفدار شهر بزرگ ۳۰۰۰ باب مکتب
- ۲ - « بلوچ خشکه دره تشکان » حکومت کشم ۳۰۰۰۰ »
- ۳ - « بروکان یفتل مربوط مرکز فیض آباد ۱۰۰۰۰ »
- ۴ - « خرسنگ » حکومت جرم ۱۰۰۰۰ »
- ۵ - « بایاتنگی » واکان ۱۰۰۰۰ »
- ۶ - « نسر کوف » حکومت درواز ۱۰۰۰۰ »
- ۷ - کورس اکابر در شهر فیض آباد ۲۰۰۰۰ صنف

ب : امور عمرانی .

- ۱ - یک تعمیر دومنزل به با ملحقات ضروریه در باغ سرکاری شهر فیض آباد .
 - ۲ - تعمیر یک منزل به مطابق نقشه مکاتب ابتدائی برای مکتب بهارستان مربوط حکومت جرم .
 - ۳ - « » « » « (معروف) خاش » »
 - ۴ - « » « » « (فطرت) درقریه مایمی حکومت درواز »
- ۵ مدیریت معارف که دارای چهار اطاق و غیره ملحقات ضروریه میباشد در شهر فیض آباد تعمیر شده

- ۶- » برای مدیریت مطبوعات اطاقی و غیره ملحقات ضروری در شهر فیض آباد تعمیر شده.
- ۷- » الحاقیه شفاخانه فیض آباد
- ۸- » برای تحویلخانه مستوفیت
- ۹- » بنام کلوپ در باغ کشم
- ۱۰- » بنام کلوپ مامورین در شهر فیض آباد
- ۱۱- » الحاقیه مجلس فیض آباد
- ۱۲- » صفحه قشله بهارک

ج- پنجاهیکه قبلاً بوده و برور زمان خراب و از کار رفته بود در هدا سنه تجدید شده.

۱- پل	جدید	چوبی	بدریای کوچکه در شهر فیض آباد
۲- »	»	»	شهر کشم
۳- »	»	»	دمگا و کشم
۴- »	»	»	ترکینی فیض آباد
۵- »	»	»	کرده وردوج
۶- »	»	»	صوفیان
۸- »	»	»	بهارک
۸- »	»	»	بازار کشم
۹- »	»	»	پردار
۱۰- »	»	»	ملنگاب
۱۱- »	»	»	سه مطره چهاره که اضافه ازان طول دارد تجدید شد
۱۲- در بین سرك	فیض آباد	الی کشم	در نقاطه مختلفه سرنک پرانی شده ۳۱۷ متر
۱۳- ترمیم سرك	موترو مربوط	بدخشان	در هدا سنه (۴۱۹۱۸۵) متر مکعب
۱۴- سرك جدید	از بهارک	الی سرغیلان	تمدید یافته .

و برای رفاهیت اهالی بدخشان نظر به پیشنهاد حکومت اعلیٰ و توجهات حکومت متبوعه مدیریت مشترکه دیو و انحصارات در مرکز فیض آباد تأسیس یافته و در مناطق ذیل مغازه باز کرده شده اموال و اشیای ضروری را به نرخ نازل بمقابل پول و اجناس طور تبادل فروخته میشود .

۱- در مرکز فیض آباد	-	۲	مغازه
۲- » حکومت جرم	-	۱	»
۳- » » کشم	-	۱	»
۴- » » واخان	-	۱	» هشت مغازه افتتاح یافته است .
۵- » » اشکاشم	-	۱	»
۶- » » در وازه	-	۱	»
۷- » » علاقه داری شغنان	-	۱	»

ج. با اثر پیشنهاد حکومت اعلی جهت رفاهیت اهالی و پیشبرد سویه اقتصاد منطقه بدخشان به توجهات حکومت متبوع افتتاح یک نماینده گسی د افغانستان با نك در شهر فیض آباد.

و. اجرا آت که از شق مخارات حکومت اعلی بدخشان در سال روان بعمل آمده قرار ذیل است بتاريخ ۱۰ اسد ۳۳ شروع و بتاريخ ۱۷ قوس ختم شده.

۱- کار دولینه ساختن لین عمومی از مرکز فیض آباد تا مادا به حصه حدبخشی چنار گنجشکان بمسافه ۳۰ کرو راه در لین مذکور (۲۶۲) بندل سیم ده نمبر رویه جستی (۳۶۲۲) سلیتر (۳۶۲۲) دنده شتر گردن مصرف و به تعداد (۱۸۱۱) پایانه چوبی جدید چناری نصب گردیده.

۲- یک پایه سوچ بورد جدید پنج لینه در مرکز حکومتی کشم و یک پایه سوچ بورد دله لینه در سمت که در (۹) گروهی مرکز فیض آباد و محل ملاقین لین درواز است یک لین آن به درواز جدا شده است نصب گردیده.

ز. اجراآت مستوفیت بدخشان.

۱- محصول مواشی سال ۳۳ نسبت به سال گذشته یک مبلنی زیادی افزود گردیده است.

۲- عایدات و محصولات سال ۳۳ املاک دولتی نسبت به سال گذشته یک مقدار زیادی غله و پول نقدی تولید بعمل آمده.

۳- تحصیلات نقدی و غله که به صورت اساسی سرشته شده تقریباً حصه زیاد آن تحویل گردیده است.

حکومت اعلی فراه

اجراآت حکومت اعلای فراه

چون حکومت بهی خواه مامواره به آبادی و سرسبزی و توسعه عرفانی مملکت که اصلاح و بهبود عامه در آن متصور است نظریه دارند و بتاسی این منظور حضور حاکم اعلی با وجود مشکلات زیاد و نبودن وسائل لازمه به احداث تعمیرات و توسعه مکاتب و پیشبرد امور دوائر مربوط نظریات حکومت متبوعه را تعقیب و در فراه که جز مخروبه بیش نیست و از تعمیرات عصری فاقد و بدون از یک دشت وسیع خشک و سوزان چیزی دیگری در آن دیده نمی شود بکمال جدیت و فعالیت بصرف مساعی طاقت فرسا و ارسی نموده ذیلاً آنرا بعرض میرسانیم :-

(الف) ۱- تعمیر یک حوض عصری آب بازی ۱۶ × ۲۵ متره با غیل و تخت صفحه آن

از حیث موقعیت که از هر رهگذر موزون بوده و به زینت و تکمیل تعمیر افزوده احداث و کار آن انجام گردیده .

۲- در تکمیل و اصلاح نواقص باغ مذکور و غرس نهال های شمر و زینتی که به فشنگی باغ افزوده عطف توجه فرموده اند .

۳- چون در منطقه فراه نهالهای شمر و زینتی وجود نداشت و غرس آن معمول نبود برای اینکه اگر خدا بخواهد در منطقه فراه غرس نهالهای مذکور رواج یافته و سرسبزی محیط را بار آورد مقام حکومت اعلیٰ در سال ۳۱ به احداث یکباغ جدید ذخیره که حاوی سی حریب زمین بوده اقدام و بعد از توتیت سرکها و خیابانها و کرور بستی به بندر قوریه جات متنوعه اقدام و در سال ۳۳ به تعمیر يك حوض 24×14 و يك تعمیر بزرگ باشکوه اقدام و به توجهات و واریسی متمادی حضور حاکم حوض تکمیل و تعمیر مذکور بحدود پای کار رسیده است بزودی ممکنه تعمیر مذکور تکمیل خواهد شد و هم بندر اشجار متنوعه که در دو سال گذشته تربیه شده و اکنون بدسترس استفاده اهالی و ضرورت مندان قرار گرفته امید است موجب سرسبزی محیط گردد .

۴- چون همه ساله در موقع طغیان آب رود های شین دند و جیجه عابرین به تکالیف و مشکلات زیادی مواجهه میشدند با اساس مفاهمه و موافقه حکومت اعلای فراه و ولایت هرات از راه خشکه يك سرک جدید ۳۶ کیلومتره بین فراه و هرات احداث و کار آن بصورت منظم انجام یافته اولین عبور و مرور عراده ها از طرف ع ع محترم حاکم صاحب اعلا افتتاح گردیده است .

۵- چون در حصه میدان طیاره الی رباط خشک آب به بهر دو طرف سرک عمومی زمین مزروعی اهالی واقع و اکثر آبیهای آبیاری آن سرک قطع مینمود و پل پلچک بالای آن وجود نداشت ازین رهگذر همواره در اکثر حصص سرک عمومی تحت آب و عبور و مرور عراده ها بر آن مشکلات زیادی داشت در اثر توجه و غمخواری مقام حکومت اعلا تعمیر ۶۳ پل و پلچک ها بر آن بنا و به پاییه تکمیل رسیده و باعث خوشی عابرین و زمین داران مربوطه گردیده است و همچنان احداث و تعمیر آخذ تلگراف خانه بیسیم در مرکز فراه قریب پوشش رسیده است .

(ب) پس از تطبیق تشکیل جدید و تعینات مامورین مستوفیت در محصول مواشی و گمرکی قرار ذیل ترتید بعمل آمده است :-

۱- محصول مال مواشی ۹ ماهه سال ۳۳ (۱۰۴۳۳۴۲) - ترتید خالص (۲۲۶۷۷۴) افغانی میباشد

۲- محصول گمرک ۹ ماهه سال ۳۳ (۴-۴۰۵۹۵۸۴) - ترتید خالص (۱۷۲۹۴۶۹-۸۱) افغانی

(ج) تاسیس چهار باب مکاتب دهاتی در قریه جات کوکشی و نادعلی و نهر شاهی و لسترای

که با اثر توجه مقام حکومت اعلی و واریسی مدیریت صورت گرفته است به تعداد یکصد و پنجاه نفر متعلمین در مکاتب موصوف برغبت و میلان اولیای شان شامل گردیده اند .
(د) تکمیل تعمیر و دیوار احاطه قشله غنجدودی فراه در چغانسور به توجه و مراقبت حضور حاکم اعلی صورت گرفته است .

۲- يك قطعه باغ جدید بست دفاع ملی چغانسور که حسب صوابدید مقام حکومت اعلی احداث و بعد از انجام کار سرک کشی و خیا با آنها و کردبستی به فرش نهال های زینتی از قبیل سرویاجو و موربانگک آن به پای به تکمیل رسیده .

باغ نادعلی ترمیم و نواقص باغ به غرس نهالهای منمروز مینی درین اواخر تکمیل گردیده (هه) ۱- حسب صوابدید مقام حکومت اعلی و منظوری ریاست مستقل مطبوعات نقل مطبوعه و دوائر مربوطه مدیریت مطبوعات از موضع سابقه که شکست کرده بود به تعمیر جدید کراهی و نصب دوبایه ماشین لتوگرافی و حروفی و ترتیب و تقسیم میزهای حروفی در اطاق مناسب صورت گرفته است .

۲- تعدیل و ترتیب نمودن کتب دفاتر شعبات کنترول و اجراییه ماموریت طباعتی از سیستم حساب مانچولی بطرز اصول حساب بانکی و تجارتي صورت گرفته است .

۳- مجزا گردیدن و تاسیس و تشکیل یافتن مدیریت جریده سیستان و شعبه آژانس از مرکز مدیریت مطبوعات و واریسی به تمام امور مربوط آن حسب صوابدید مقام حکومت اعلی از طرف مدیریت مطبوعات .

۴- عملی نمودن تشکیل و ترتیب دفاتر شعبات مرکزی (مجلسه واداری) مطبوعات از سیستم حسابی مانچولی بطرز ترکیبی .

۵- تعیینات مامورین و واریسی باخذ امتحان و معاينه و تفتیش کورس مرکز و اطراف باسایس و احکام حکومت اعلی از طرف هیئت ممتحنه مطبوعات .

(و) در سنبله سال جاری نمایندگی دافغانستان بانك در فراه تاسیس و حسب اساسات و مقررات آن انتقال پول خزانه بانك و شروع معاملات اساسی آن صورت گرفته است .

حکومت اعلی گر شک

۱- در سال ۳۳ در حکومت اعلی گر شک مدیریت مطبوعات و يك مدیریت جریده بیروز در تشکیل جدید تاسیس و مدیرهای مسئول آن شروع بکار نموده اند .

۲- در سال ۳۳ يك تعمیر جدید برای نشیمن حکومت اعلی در پیشروی تعمیر سابقه آباد کرده شده که فعلاً در تعمیر مذکور حکومت اعلی نشیمن دارد .

۳- گدام مرکز حکومت اعلی گر شک تماماً امور آن تکمیل گردیده تنها

حکومت اعلیٰ میمنه

مدیریت فوائد عامه

احداث و تکمیل پل موضع چرمگری که در عرض سړک عمومی بلچراغ و میمنه واقع است بصورت پخته کاری.
تعمیر کدامهای حکومتی های بلچراغ و تکاب شربن بصورت اساسی و پخته کاری که هنوز تکمیل نشده است.

بنار والی :

تکمیل تمديد جاده نادرشاهی و آبادی ۱۳۰ باب دکان از جمله دو صد باب دکان و تسطیح سړک مذکور تا نصف جاده .
باند از دومتیر سنگ کاری و یک متر خشت کاری تعمیر سینمای جوز جان ده تیه بالاحصار .
تخریب و تسطیح سړک دوره شرقی بالاحصار که جاده های ظاهر شاهی و نادرشاهی دو جاده چرنیل غوث الدین خان را با هم اتصال میدهد.
مدیریت مطلوبات .
۱ نفکاک جریده استوری از مدیریت مطبوعات و تاسیس آن بنام مؤسسه استوری آمد.

امور ریاست شورای ملی

تصویب سال ۱۳۳۳ مجلس عمومی دوره هشتم شورای ملی

- ۱- تصویب مورخه ۲۶ جوزا راجع به ضمیمه قانون مطبوعات حاوی (پنج) ماده.
۲- « » ۲۶ جوزا تعدیل تبصره ماده (۳) اصولنامه را دیوراجع به ورود رادیو
با سامان فالتوی آن.

۳ - « ۱۹ سرطان راجع به تعدیل مقدار ماده اول اصولنامه محصول مال و اشیای که از اشتر ده افغانی اسب و قاطر هشت افغانی گاو و مرکب چهار افغانی بز و کوسه قند دو افغانی ...

- ۴ - تصویب مورخه اول عقرب موضوع تبدیلی قسمت دو و تبدیلی اصل (۷) ضمیمه
نمبر اول مورخه ۳۱ ر ۱۲ ر ۲۳ اصولنامه مالیات بر عایدات بر اساس سیستم مالی مشرقی.
۵ - تصویب مورخه ۲۶ جوزا نسبت بقرار داد موزه کابل با موزه دانشگاه
پنسلو انیا در مورد حفريات آثار باستانی افغانستان - که قسمت (الف) دارای
چهار ماده و قسمت (ب) آن دارای دوازده ماده است .

- ۶ - تصویب مورخه ۳۲ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی سحرگل خان وکیل تنی خوست.
۷ - « » ۳۲ « » « » « » « » « » فطرب خان وکیل اسپوره.
۸ - « » ۳۲ « » « » « » « » محمدشاخان وکیل کوچی کتوازی.
۹ - « » ۵ سرطان راجع به تعدیل قرارداد اساسی امداد نقطه (۴) امریکا
محتوی پنج مواد.

- ۱۰ - « » « » « » راجع به تنبیهت و کتات باغلی محمد یعقوب خان و کبر سمنگان.
۱۱ - « » « » « » در مورد پیشنهاد ریاست ارتباط تخنیکی یونو راجع به موافقه های ضمیمه ی قرارداد اساسی امداد تخنیکی نقطه (۴) امریکا حاوی نه مواد.
۱۲ - تصویر مورخه ۵ سرطان راجع به ترفیم مواد (۳۶۷) اساسنامه موسسه بین المللی کار حاوی شش ماده .

- ۱۳- « » ۱۲- راجع به تنبیت وکالت بناغلی سید عبدالرحمن خان وکیل مشوره مرکز میمنه .
۱۴- « » ۱۴- « » « » « » شیر شاخان وکیل مشوره اہالی بکر ام حکومت اعلی پروان .

۱۵ - « » ۲۱ » در موضوع تبدیلی حصه (۳) تبدیلی تاریخی ۲۰ میزان سال ۱۳۳۰ ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه فوت های مروجه افغانستان .

۱۶ - تصویب مورخه ۲۶ سرطان حاوی بودجه عمومی سال ۱۳۳۳ مملکت که واردات آن عبارت از مبلغ (۱۱۴۱۰۸۸۶۲۲) افغانی و مصارفات عبارت از (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی میباشد .

۱۸ - تصویب مورخه ۲۷ سرطان راجع به پروژه قانون سرمایه گذاری خارجی افغانستان متضمن (۱۵) مواد .

۱۸ - « » ۲۷ » در موضوع تعدیل ماده (۸) اصولنامه معافیت اموال و بکار هیئت دیپلوماسی و قوتسهای خارجه از گمرکنات افغانستان .

۱۹ - تصویب مورخه ۲۷ سرطان راجع قرار داد منعقد بین دولت شاهي افغانستان و اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در مورد کریدت سه و نیم میلیون دلار امریکائی برای ساختمان دواخوانوار و اسباب و فایزیکه نان وائی محتوی پنج مواد .

۲۰ - تصویب مورخه ۱۰/۱۱/۱۳۳۰ اسد راجع به تصویب وکالت شاعلی فیض محمد خان وکیل خلم .
۲۱ - تصویب مورخه ۱۴ سنبله راجع به تنبیت وکالت شاعلی محمد نور خان وکیل غوروات ولایت هرات .

۲۲ - تصویب مورخه ۱۴ سنبله راجع به کنوانسیونهای چهارگانه کنفرانس دیپلماتیکی جنوا در چهار قسمت که حاوی (۴۶۹) مواد و یازده ضمیمه میباشد و بتاریخ ۱۸ دسمبر ۱۹۴۹ از طرف نماینده افغانستان امضا شده است .

۲۳ - تصویب مورخه ۲۰ سنبله فی صد دوا افغانی از وصیت نامه های شرعی که از موصی اخذ شود بنام ضمیمه اصولنامه صکوکات

۲۴ - تصویب مورخه ۲۰ سنبله راجع به تنبیت وکالت شاعلی سلطان محمد خان وکیل تولک ولایت هرات .

۲۵ - تصویب مورخه ۲۰ سنبله از اثر پیشنهاد وکلای دوره هفتم شوراراجع به فوت افراد عسکری در قطعات و شفاخانه های عسکری و مصرف کرایه بازگشت افراد جلدی از قطعه منسوبه الی حکومت مربوط که از طرف حکومت قادیه شود .

۲۶ - تصویب مورخه ۲۱ سنبله راجع به قانون ضابطان احتیاط محتوی (۵۹) مواد .

۲۷ - تصویب مورخه ۲۲ سنبله راجع به تنبیت وکالت شاعلی عبدالجبار خان وکیل مشوره بگرامی و شاعلی غلام حبیب خان وکیل مشوره میدان و خدایداد خان وکیل مشوره شورا بک ولایت قندهار .

۲۸ - تصویب مورخه ۲۲ سنبله در موضوع تعدیل ماده (۱۴) اصول تعین میعاد دعاوی ابتدائی و استماع مرافعه و تمیز راجع به محکومین محکمه ابتدائیه که در یک حادثه متعدد

باشند اشخاصیکه به حبس معینه شان در محاکم تحتانی خود اوشان وهم خصم اوشان قناعت ورزیده اند به دوسیه آنها در محاکم علیا تجدید نظر نشود یعنی بعد از اكمال مدت حبس معین اوشان رها کرده شوند .

۲۹- تصویب مورخه سنبله راجع به استقرار بیست و پنج لك افغانی برای خریداری مسلخ ومبلغ چهار كرور افغانی سرمایه انفصارات دولتی از د افغانستان بانك .

۳۰- تصویب مورخه ۲۸ سنبله راجع به مواد پروژه مكلفیت عسكری .

۳۱- « د ۳ میزان راجع به موافقه نامه مبادله اموال تادیات وكریمت حاوی (۲۶) مواد بین حكومت شاهي افغانستان وحكومت جمهور چكوسلواكيا .

۳۲- تصویب مورخه ۱۰ میزان راجع به تثبیت وكالت بناغلی غلام محمد خان وكیل مشوره كوهستان حكومت اعلى پروان .

۳۳- تصویب مورخه ۱۰ میزان راجع به تثبیت بناغلی عبدالله خان وكیل پلغمري .

۳۴- تصویب مورخه ۱۰ و ۱۱ میزان راجع به قرارداد مبلغ هجده ملیون وینجصد هزار دالر قرضه از بانك واردات وصادرات امریکا برای باقیمانده كارهای وادی هلمند وارغنداب محتوی (۱۸) مواد .

۳۵- تصویب مورخه ۱۲ میزان ضمیمه اصولنامه محاکمات عسكری محتوی ۱۳ مواد .

۳۶- تصویب مورخه ۲۸ میزان و ۴ عقرب راجع به قانون مجاسبات .

۳۷- تصویب مورخه ۱۸ میزان ضمیمه اصولنامه جزای عسكری محتوی (۱۵) مواد .

۳۸- تصویب مورخه ۲۰ میزان راجع به فیصله های محاکم ابتدائی که در صورت مرافعه خواهی محکومین در مرافعه دائر نشده و به ابتدائی رجعت داده میشود قرار تصویب مجلس چون اجراء آن مذکور مراحل قانونی خود را نه پیموده وموجب مشکلات اهالی واقع میشود و به ترتیب سابق اجراء آن گردد .

۳۹- تصویب مورخه ۲۴ میزان نظر به مشکلات وكلا در مجلس عمومی راجع به محکومین که به موجب فیصله محكمه ابتدائی حبس گردیده و اوراق نسبتی شان به محكمه بالانتر تقدیم شود اگر قبل از زمان اصدار فیصله مقام مرجوعه حبس معینه محكوم اكمال گردد در آن صورت محكوم بدون ضمانت رها شود (بنام ضمیمه اصول تعیین میعاد دعاوی ابتدائی استماع مرافعه تمیز تصویب شد)

۴۰- تصویب مورخه ۲۵ میزان راجع به بودجه سال ۱۳۳۳ خرنه تقاعد که عبارت از مبلغ (۱۰- ۴۲۹۸۹۹۷ افغانی واردات ومبلغ ۹۰- ۴۲۷۸۱۵۴) افغانی معاشات ومصارفات می باشد .

۴۱- تصویب مورخه ۲۵ میزان در موضوع تصمیم نامه انجمن اقتصادی یونودرباب امداد تخنیکي معالک نیمه مترقی حاوی (۱۳) مواد .

- ۴۲- تصویب مورخه ۲۷ میزان راجع به پرو توکول فرار داد قرصه دو ملیون یکصد هزار دالر جهت خریداری سامان سرک سازی مورد ضرورت وزارت فوائد عامه و بناروالی کابل با حکومت جمهوری سوسیالستی روسیه شوروی دارای (۲۰) مواد .
- ۴۳- تصویب مورخه ۳۰ میزان راجع به ایزاد چهار روز در برج عقرب بصورت فوق العاده برای ادامه روزهای کار مجلس عمومی بفرض فیصله کارهای باقیمانده .
- ۴۴- تصویب مورخه ۲ عقرب راجع به تعیین بست مالیات برعایدات (۱۴۸) صنف محتوی (۱۱) ماده .
- ۴۵- تصویب مورخه ۳ عقرب به محصول شمار مال مواشی در سال ۱۳۳۳ و بست برای سه سال الی اخیر سال ۱۳۳۵ .
- ۴۶- تصویب مورخه ۴ عقرب موضوع بودجه سال ۱۳۳۳ مؤسسات تجارتي دولتي حاوی مبلغ (۴۵۰۹۴۴۳۱) افغانی .
- ۴۷- تصویب مورخه ۴ عقرب پروژه اصولنامه مامورین ملکيه استخدام ترفیع و تقاعد و پروژه اصولنامه خزینه تقاعد حاوی (۱۰۳) ماده .
- اسماء کمیسیون و شایق کمیسیون های هفت گانه که جهت تدفیق امور معوله موظف گردیده اند .
- الف کمیسیون و شایق :-

- ۱- وکیل ولایت مزار شریف شاهلی مولای غلام حیدر خان رئیس کمیسیون .
- ۲- « کابل » میر هلی اصغر (شماع) منشی اول .
- ۳- « کندهار های مشرفی » محمد صدیق دوم
- ۴- « رودات » ع. ص محمد عثمان معین دوم عضو
- ۵- « وردک کابل » محمد زمان
- ۶- « بگرامی کابل » عبدالملی
- ۷- « ارغنداب قندهار » عبد الرؤف
- ۸- « کوچی قلات » عبد السلام
- ۹- « بادغیسات هرات » محمد اسمعیل
- ۱۰- « قادس » یار محمد
- ۱۱- « گذاره » شیخ محمد ابراهیم
- ۱۲- « دولت آباد مزار شریف » ایشمراد
- ۱۳- « شیرغان » محمد هلی
- ۱۴- « سننگ چارک » محمد لطف
- ۱۵- « قندوز قطنن » عبد الحی

- ۱۵- وکیل خان آباد قطن شاغلی عیدالمحمد
 ۱۶- « پلخموی » « عبداللہ »
 ۱۷- « چنبرای » « مشرقی » « محمد صدیق »
 ۱۸- « کامہ » « عبدالخلیل »
 ۱۹- « رودات » « محمد عثمان »
 ۲۰- « گومل ولایت جنوبی » « شاجان »
 ۲۱- « سید کرم » « امیر محمد »
 ۲۲- « مرکز حکومت اعلیٰ پروان » « عبدالغفور »
 ۲۳- « فجراب » « غلام نقشبند »
 ۲۴- « جغتوی غزنی » « سید سکندر »
 ۲۵- « کوچی غزنی » « محمد بشیر »
 ۲۶- « فیض آباد حکومت اعلیٰ بدخشان شاغلی محمد سرور »
 ۲۷- « کشم » « شاغلی عبدالقدوس »
 ۲۸- « چنار نور حکومت اعلیٰ فراه » « دوست محمد »
 ۲۹- « انار درہ » « محمد یاسین »
 ۳۰- « قیصار » « میمنہ » « محمد صدیق »
 ۳۱- « پشتون کوٹ » « محمد اعظم »

ج: کمسیون اہر رد اخلہ سمع شدایات وضع تفسیر و تغیر قوانین امور قبا ئلی

- ۱- وکیل کرخ ولایت ہرات شاغلی عبدالباقی رئیس
 ۲- « کلنگار ولایت کابل » « عبدالغفار » معاون
 ۳- « بکواہ حکومت اعلیٰ فراه » « میرزا محمد » منشی
 ۴- « دہسبز ولایت کابل » « جہاندار شاہ » عضو
 ۵- « شورابک ولایت قندھار » « سید محمد »
 ۶- وکیل پنجوائی ولایت قندھار شاغلی گل محمد
 ۷- « اوبہ » « ہرات » « حاجی محمد صدیق »
 ۸- « آقچہ » « مزار شریف » « محمد عمر »
 ۹- « درہ صوف » « » « جمعہ بیگ »
 ۱۰- « اندراب » « قطن » « عبدالقدوس »
 ۱۱- « قندوز » « » « عبداللہ »
 ۱۲- « سرکانی » « مشرقی » « عصمت اللہ »
 ۱۳- « سرخورد » « » « عید اللہ »

- ۱۴- وکیل از رو » جنوبی » لعل کل عضو
 ۱۵- » نیرمت » » محمد قجری »
 ۱۶- » بامیان حکومت اعلی پروان » سید سلطان »
 ۱۷- » شران » غزنی » جمعه محمد »
 ۱۸- » درواز ولایت فطین » عبدالله بیگ »
 ۱۹- » بلچراغ حکومت اعلی میمنه » عبدالرؤف »
 ۲۰- کمسیون امور اداری وزارت عدلیه .
 ۱- وکیل تالقان ولایت فطین شاعلی سید عبد الحکیم رئیس
 ۲- » قلعه نو » هرات » مولوی محمد اسمعیل معاون
 ۳- » لغمان » مشرفی » محمد جان منشی
 ۴- » سرو بی » کابل » محمد امین صاحبزاده عضو
 ۵- » موسی قلعه » قندهار » عبد الله »
 ۶- » نهرشاهی » مزار شریف » مولوی سید آقا »
 ۷- » جاجی » جنوبی » حاجی چنار »
 ۸- » کتواز حکومت اعلی غزنی » محمد یونس »
 ۹- » کاپیسا » پروان » مولوی لعل الله »
 ۱۰- وکیل مرکز حکومت اعلی فراه شاعلی عبدالقادر (بلخ) »
 ۱۱- » » نورستان » بنجواک »
 ۱۲- » اچین شنوار مشرفی » علی محمد »

کمسیون امور خارجه :

- ۱- وکیل ارغنداب ولایت قندهار شاعلی عبدالرؤف رئیس
 ۲- » جدران ولایت جنوبی » دین محمد معاون
 ۳- » دند ولایت قندهار » داد محمد منشی
 ۳- » لعل و سر جنگل ولایت کابل » خادم حسین بیگ عضو
 ۵- » شنکی ولایت قندهار » مهمند »
 ۶- » بالامرغاب ولایت هرات » عبد القادر »
 ۷- » سنگ چارک ولایت مزار شریف » محمد لطیف »
 ۸- » چال و اشکمش ولایت فطین » محمد صابر »
 ۹- » غور بند حکومت اعلی پروان » محمد کبیر (هزین) »
 ۱۰- » جانی خیل کتواز ولایت غزنی » باز محمد »

- ۱۱- وکیل چمکنی ولایت جنوبی ښاغلی محمد نادر عضو
 ۱۲- » زندجان ولایت هرات » عبدالحق »
 ۱۳- » کابل ولایت کابل » محمد حسن »

و. کمیسیون دفاع ملی

- ۱- وکیل خا کریم ولایت فندهار » محمد سرور رئیس
 ۲- » جرم ولایت بدخشان » عبدالحق معاون
 ۳- » خلم ولایت مزار شریف » فیض محمد منشی
 ۴- » شهرستان ولایت کابل » ولی محمد عضو
 ۵- » کرمرسیر حکومت اهلاي کرشک » کمال الدین »
 ۶- » چغچران ولایت هرات » محمد خان »
 ۷- » سرپل ولایت مزار شریف » میرزا محمود »
 ۸- » دوشی ولایت فطهن » ارملاح »
 ۹- » مهمند دره ولایت مشرفی » رحمت الله »
 ۱۰- » موسی خیل ولایت جنوبی » کت خان »
 ۱۱- » بگرام حکومت اعلی پروان » عبدالمزین »
 ۱۲- » فادس ولایت هرات » یار محمد »
 ۱۳- » دمله ولایت فندهار » لعل محمد »

ز. کمیسیون معارف، مطبوعات و صحیفه

- ۱- وکیل کوز کنړ ولایت مشرفی ښاغلی عبدالقدوس (پرهیز) رئیس
 ۲- » فرخار ولایت فطهن » مولوی محمد امین معاون
 ۳- » کردیز ولایت جنوبی » محمد عالم (اتمان) منشی
 ۴- » وردک ولایت کابل » محمد زمان عضو
 ۵- » اهرستان ولایت فندهار » عبدالغنی »
 ۶- » پرچمن ولایت هرات » حاجی عبدالغفار »
 ۷- » دولت آباد ولایت مزار شریف » ایش مراد »
 ۸- » گوهرستان حکومت اعلی پروان » عبدالعلیم »
 ۹- » اشکاشم ولایت بدخشان » رحمت الله »
 ۱۰- » کلران ولایت هرات » محمد ظریف »
 ۱۱- » سرخ یار حکومت اعلی پروان » حاجی صالح محمد »

هـ. کمیسیون مخابرات. فوائد عامه معادن و زراعت.

رئیس	۱- وکیل یغمان ولایت کابل	بناغلی محمد اکبر
معاون	۲- « جلال آباد ولایت مشرقی	« علی شاه
منشی	۳- « خوست فرنگ ولایت قطغن	« عبدالقیوم
عضو	۴- « تیرین ولایت قندهار	« محمد رسول
»	۵- « گذاره ولایت هرات	« شیخ محمد ابراهیم
»	۶- « جوند ولایت هرات	« محمد یوسف
»	۷- « شبرغان ولایت مزار شریف	« محمد علی
»	۸- « کنر خاص ولایت مشرقی	« محمد شیب
عضو	۹- وکیل حاجی میدان ولایت جنوبی	بناغلی شهزاده
»	۱۰- « بغلان « قطغن	« حاجی گل
»	۱۱- « جبل السراج « حکومت اعلی پروان	« عبدالواحد
»	۱۲- « مقر « غزنی	« معراج الدین
»	۱۳- « واخان « بدخشان	« عا شور محمد
»	۱۴- « غزنوی « غزنی	« سید محمود
»	۱۵- « چاه آب ولایت قطغن	« عبدالله
»	۱۶- « حضرت امام صاحب «	« علی مراد
»	۱۷- « آدرسکن ولایت هرات	« سید محمد
»	۱۸- « نگاب شیرین حکومت اعلای میمنه	« عبدالاحد

فقراتی که در کمیسیون های سال ۱۳۳۳ شورای ملی تدقیق شده است.

الف. کمیسیون امور تدقیق وثایق.

- ۱- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی محمد عمر وکیل گیزاب قندهار که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۲- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی سید سکندر شاه وکیل جغتوی غزنی انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۳- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی جمعه محمد وکیل شرن کتواز انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۴- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی محمد یونس وکیل شهر میمنه که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۵- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به وکالت شاغلی محمد اعظم وکیل پهنو نسکوت که انتخابات آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.

- ۶- قرار مورخه ۲۹ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی محمد یعقوب وکیل سمفگان- که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود .
- ۷- قرار مورخه ۲-۴-۹ سرطان راجع به تثبیت وکالت ښاغلی فیض محمد وکیل خلم که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود
- ۸- قرار مورخه ۳۰ سنبله راجع به تثبیت وکالت ښاغلی عبدالله وکیل پلغمري که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود .
- ۹- قرار ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی سحرگل وکیل تنی خوست .
- ۱۰- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی محمد اندور خان وکیل غورات هرات و غیر اصولی بودن عریضه شکایت چند نفر .
- ۱۱- قرار مورخه ۲۷ جوزا عریضه و وثیقه شکایت شاه محمد سلیمان خیل یحی خیل کتواو قانونی دانسته نشده وکالت محمد شاه وکیل کوچی کتواو مجدداً تأیید گردید .
- ۱۲- ۱۲ اسد درمورد وکالت ښاغلی غلام محمد وکیل دهاتی کوهستان .
- ۱۳- ۲۶ سنبله راجع به تثبیت وکالت ښاغلی سلطان محمد وکیل تولک ولایت هرات ب ، قرارهای کمیسیون امور بودجه و اقتصاد ،
- ۱- راجع به تعدیل قرارداد تخنیکي (۴) امریکا .
- ۲- راجع به تعدیل ماده اول اصولنامه محصول مال مواشی و موضوع شمارمال مواشی در سال ۱۳۳۳ و بست قرار دادن آن برای سه سال .
- ۳- راجع به بودجه عمومی سال ۱۳۳۳ مملکت .
- ۴- « به ایزاد معاشات مامورین ملکی و عسکری مربوطه سال ۱۳۳۰ .
- ۵- « به پروژه قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان .
- ۶- « به فروض مبلغ بیست و پنج لک افغانی برای خریداری مسلخ و چهارکرور افغانی سرمایه انحصارات دولتی از دافغانستان ب لک به تکت یولی چهارفی صد .
- ۷- « به بودجه شق تجارتی دیپوی ادویه سال ۱۳۳۰ و بودجه ۱۳۳۲ روزفتون
- ۸- « به قرارداد مبادله اموال و تادیات و کریدت بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت چکوسلواکیا .
- ۹- راجع به استقراض هجده ملیون و پنجد هزار دلار امریکائی از بانک واردات و صادرات امریکا برای مصارف کارهای باقی مانده وادی هلمند و ارغنداب .
- ۱۰- راجع به تصمیمنامه انجمن اقتصادی واجتماعی یونو و پروگرام توسعه وی امداد تخنیکي مالک نیمه متری .

- ۱۱- راجع به بودجه سال ۱۳۳۳ خزینه تقاعد .
- ۱۲- « به قرارداد کرایت دوملیون و یکصد هزار دلار با حکومت سوسیالیستی روسیه شوروی برای خریداری فیروسمان مورد ضرورت وزارت فوائد عامه و بناروالی کابل .
- ۱۳- راجع به تعدیل ماده (۷) اصولنامه مالیات بر عایدات در مورد مالیات سیستم مترقی .
- ۱۴- « به تعیین مالیات بر عایدات اصناف و درجه بندی آن .
- ۱۵- « به بودجه سال ۱۳۳۳ مؤسسات تجار تی .
- ج- قرارداد های کمیسیون امور خارجه .
- ۱- راجع به قبولی موافقه نامه ضمیموی نقطه (۴) امریکا در مورد تعیین سهمیه افغانستان و امریکا نسبت امداد تکنیکی .
- ۲- راجع به قبولی اساسنامه موسسه بین المللی کار .
- ۳- « به قبولی تعدیل قرارداد تکنیکی نقطه (۴) امریکا .
- ۴- « به قبولی قرارداد کرایت سه و نیم ملیون دلار جهت سیلوها ، آسیاب و فابریکه نان بائی با اتحاد جماهیر سوسیالیستی روسیه شوروی .
- ۵- راجع به کنوانسیون موسسه بین المللی کار نسبت تعیین مزد مساوی ذکور و اناث در کارهای دارای ارزش مساوی .
- ۶- راجع به کنوانسیون وریکا مندیشن موسسه بین المللی کار در مورد حمایت معاشات و رهنمای حرفوی .
- ۷- راجع به کنوانسیون های چهارگانه موسسه صلیب احمر بین المللی نسبت حمایه افراد ملکی در زمان جنگ به مجروحین و غریقین و غیره .

د- قرار های کمیسیون دفاع ملی

- ۱- نظر به پیشنهاد وکلای دوره هفتم شورای راجع به افراد عسکری که در قطعات فوت میشوند و معجلای فوتی شان اسباب زحمت بود باید از قطعه اخراج و به حکومت مر بوطه اطلاع داده شود .
- ۲- راجع به پروژه قانون ضابطان احتیاط .
- ۳- « به اصولنامه جدید مکلفیت عسکری .
- ۴- « به ضمیمه اصولنامه مجازات عسکری .
- ۵- « به ضمیمه اصولنامه جزای عسکری .

ه- قرار های کمیسیون مخا برات وزارت

- ۱- راجع به پیشنهاد وکلا در مورد بروز ملخ در قندهار .
- ۲- راجع به قرارداد بین المللی بستی بلژیک .

د. قرار های کمیسیون ادا ری عدلیه .

۱- در اثر پیشنهاد و کلا راجع به فیصله های مجاکم ابتدائیه که در مراغه دائر نشده مجدداً به ابتدائیه ارجاع میشوند .

۲- در اثر پیشنهاد و کلا راجع به مجبوسینیکه فقرات شان در مراغه و تمیز دائر میباشد بعد مرور میعاد و ا کمال حبس .

معینه محکمه ابتدائیه بدون ضمانت رها شو ند .

ر. قرارهای کمیسیون امور داخله و وضع قوانین و قبا ئل :

۱- در اثر استعلا میه ریاست مجاکمات راجع به دو مواد قانونی کمیسیون نظریه داده که در عدم فئاعت مامورین بجزای مجاکم قانونی حق مراغه خواهی و تمیز خواهی را دارند

۲- در اثر استعلامیه ریاست نساجی راجع به رخصتی مامو رینیکه انجام آن با تعطیل عمومی ممصادف شود .

۳- در اثر استعلامیه مورخه ۲۶- ۲- ۱۳۳۰ وزارت معادن در مورد تعیین استحقا ق رخصتی کا تیان سه و ده .

۴- راجع به مامو رینیکه در فقرات شخصی متهم میشود دور رخصتی قانونی آنها کفایت نمیکند .

۵- راجع به فیصله هائیکه در غیاب متهم صادر میشود کمیسیون نظریه داده اند که در دعوی حضور مدعی علیه در محکمه شرط است .

۶- راجع به تبدیلی حصه (۳) تعدیل تاریخی ۲۰ میزان ۳۰ ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه نوت های مروجه افغانستان .

۷- راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامه معافیت اموال یگاژ هیئت دیلوماسی و فونسلهای خارجه از کم رکات افغانستان :

۸- راجع به پروژة قانونی تجارت .

۹- راجع به پروژة قانون مجاسبات عمومی .

۱۰- راجع به عدم قبول ایراد وکیل مشوره کوچی تره کی فندهار در تشکیل وکلای مشوره ولایت مذکور .

۱۱- در احا لیکه طرفین بجزای محکمه ابتدائیه فئاعت کنند محکمه مراغه و تمیز دربارة اشخاص مذکور حق تجدید نظر را نداشته هر کا محکو مین متعدد باشند

در باره اشخاصیکه مرا فعه و تمیز خواهی مینمایند مجاکم مربوطه رسیدگی نمایند

۱۲- راجع به پروژة اصولنامه مامورین ملکیه .

۱۳- راجع به تعطیل جریمه مندرجه ماده (۱۶) اصولنامه مالیات بر عایدات از بابت سال ۱۳۳۰

۱۴- راجع به اساسنامه بانک زراعتی .

۱۵- « » « » کو پراتیف .

۱۶- راجع به تفسیر ماده (۲۶) اساسنامه بانک با ثریاد داشت مجلس عمومی .

۱۷- « » « » ماده (۶۲) قانون اساسی -

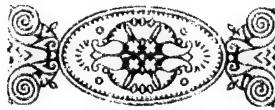
۱۸- راجع به عرض فارغ التحصیلان نسبت ظهور اسم شان در عسکری و رتبه های شان

امور مجلس عالی اعیان

اجراآت سال ۱۳۳۳ مجلس عالی اعیان :

- ۱ قانون تجارت
- ۲ محاسبات عمومی
- ۳ اساس نامه کوپرا تیف
- ۴ قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان
- ۵ تعدیل ماده (۷) و (۲۶) اساسنامه مؤسسه بین المللی کار
- ۶ تعدیل ماده اول اصولنامه محصول مواشی
- ۷ قرار داد امداد تخنیکي نقطه (۴) امریکا و موافقه نامه حکومت افغانستان و حکومت ا ضلاع متحده امریکا
- ۸ ضمیمه اصولنامه نوت های مروج افغانستان
- ۹ « « معافیت اموال و بگاڑیست دیلو ماسی و قو نسل های خارجه
- ۱۰ قرار داد کریدت سه ونیم ملیون دلار امریکا
- ۱۱ « « کریدت دو ملیون یکصد هزار دلار جهت خریداری ماشین های مورد ضرورت وزارت فوائد عامه و بلدیة کابل
- ۱۲ پروژه ضمایم اصولنامه جزای عسکری
- ۱۳ قرار داد قرضه هجده ملیون و پنجصد هزار دلار از بانک صادرات و واردات امریکا
- ۱۴ پروژه ضمیمه اصولنامه مجازات عسکری
- ۱۵ قرار داد تبادل اموال و تأدیات و کریدت بین افغانستان و چکسواکی
- ۱۶ ضمیمه اصولنامه صکوکات در موضوع محصول وصیت نامه
- ۱۷ تعدیل اصل (۱۴) اصولنامه ميعاد دعاوی
- ۱۸ پروژه اصولنامه مکلفیت عسکری
- ۱۹ « « ضابطان احتیاط
- ۲۰ « « اخذ محصول لایکه ذریعه فونسلگری افغانی در خارج اخذ می شود
- ۲۱ « « مو سسه تهیه گندم
- ۲۲ لایحه وظایف و تشکیلات دو ایر مملکتی
- ۲۳ پروژه اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکيه و پروژه اصولنامه خزینة تقاعد .

- ۲۴ راجع به تعیین لست مالیات بر عایدات اضافه مربوط مرکز کابل
- ۲۵ د به حذف کلمات (صنایع دستی) از یب و ژباخذ حقوق مالیات بر سیستم مالیه مترقی
- ۲۶ پروژۀ اصولنامه ملکیت و مسايل مالیه و قیمت آب اراضی تحت ابدان غنّاب و کچکی
- ۲۷ درمو ضوع ایفای علاقه داری حصه ۲ به سود مربوط دائرنگی و علاقه داری
- ناهور مربوط غزنوی و تشکیل بک حکومت محلی عوض دو علاقه داری مذکور مربوط به حکومت اعلاى غزنوی *

امور دارالتخیر شاهی

است نامه‌های و کلاسیکه درختم دوره (۸) نشان خدمت برایشان اعطا گردیده :

- ۱- ع، ج بناغلی عبدالرشید رئیس شورای ملی وکیل نهرسراج قندهار قرار اعتبار نامه
نمبر ۲۷۶۱ اول عقرب ۳۳
- ۲- ع، س بناغلی محمد کبیر معین اول شورای وکیل غور بند پروان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۲
- ۳- ع، س » » محمد عثمان معین دوم وکیل رودات مشرقی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۳
- ۴- ع، س » » محمد علی قاضی زاده سرمنشی وکیل پشتون زرغون هرات
قرار اعتبار نامه ۲۷۶۴ اول عقرب ۳۳
- ۵- ع » » لعل گل فریاد منشی دوم وکیل ازروی جنوبی قرار اعتبار نامه
نمبر ۲۷۶۵ اول عقرب ۳۳
- ۶- بناغلی » » میر علی اسفند شجاع وکیل مرکز کابل قرار اعتبار نامه ۲۷۶۶ اول عقرب ۳۳
- ۷- » » » » محمد حسن وکیل مرکز کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۷
- ۸- » » » » قیام الدین وکیل چهار دهی کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۸
- ۹- » » » » چهار نادر شاه وکیل دمسبز » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۹
- ۱۰- » » » » عبدالعلی وکیل بگرامی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۰
- ۱۱- » » » » حاجی محمد اکبر وکیل پغمان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۱
- ۱۲- » » » » محمد اسفرو وکیل کوهدامن » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۲
- ۱۳- » » » » محمد امین صاحبزاده وکیل سروبی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۳
- ۱۴- » » » » سید شاه موسی وکیل مرکز دایزنگی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۴
- ۱۵- » » » » عبدالرحیم وکیل بهسون کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۵
- ۱۶- » » » » میر اسد الله وکیل دایکندی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۶
- ۱۷- » » » » میر حبیب الله وکیل یکنوالنگ » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۷
- ۱۸- » » » » میر خادم حسین بیگ وکیل لعل و سر جنگل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۸
- ۱۹- » » » » ولی محمد وکیل شهرستان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۹
- ۲۰- بناغلی سید گلاب الدین وکیل مرکز لوگر و قرار اعتبار نامه ۲۷۸۰ مورخه اول عقرب
- ۲۱- » » » » حاجی محمد » » میدان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۱
- ۲۲- » » » » عبدالغفار عبادی » » کلنگار لوگر » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۲
- ۲۳- » » » » محمد زمان » » وردک » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۳
- ۲۴- » » » » عبدالغفور » » مرکز قندهار » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۴

لست نامهای و کلاسیکه در ختم دوره (۸) نشان خدمت برایشان اعطا گردیده :

- ۲۵- » داد محمد وکیل دندها ر » » » ۲۷۸۵ » » »
 ۲۶- » محمد خان وکیل سپین بولدک دندها ر » » » ۲۷۸۶ » » »
 ۲۷- » سید احمد » دهر اؤد » » » ۲۷۸۷ » » »
 ۲۸- » عبدالصمد » ارغستان » » » ۲۷۷۸ » » »
 ۲۹- » محمد رسول » ترین دندها ر » » » ۲۷۸۹ » » »
 ۳۰- » محمد سرور » خا کر یز دندها ر » » » ۲۷۹۰ » » »
 ۳۱- » عبدالروف » ارغنداب » » » ۲۷۹۱ » » »
 ۳۲- » گل محمد وکیل پنجوانی » » » ۲۷۹۲ » » »
 ۳۳- » سردار میر احمد » کشک نخود » » » ۲۷۹۳ » » »
 ۳۴- » لعل محمد » دهله » » » ۲۷۹۴ » » »
 ۳۵- » سید محمد » شورا بک » » » ۲۷۹۵ » » »
 ۳۶- » خدا یرحم وکیل مرکز ارزگان » » » ۲۷۹۶ » » »
 ۳۷- » محمد عمر وکیل کیزاب » » » ۲۷۹۷ » » »
 ۳۸- » عبدالعزیز وکیل اجرستان » » » ۲۷۹۸ » » »
 ۳۹- » خا لقداد وکیل مرکز حکومت کلان فلات » » » ۲۷۹۹ » » »
 ۴۰- بنا هلی کنبدل وکیل دایه چویان دندها ر قرار اعتبار نامه نمبر ۲۸۰۰ مورخه اول عقرب ۳۳
 ۴۱- » مهمند » شینکی » » » نمبر ۲۸۰۱ » » »
 ۴۲- » خدای داد » تر نک و جلدک » » » نمبر ۲۸۰۲ » » »
 ۴۳- » حاجی عبدالسلام » کوچی فلات » » » نمبر ۲۸۰۳ » » »
 ۴۴- » ولی محمد » اها لی کوچی پشت رود » » » نمبر ۲۸۰۴ » » »
 ۴۵- » محمد یوسف » کوچی ریکستان » » » نمبر ۲۸۰۵ » » »
 ۴۶- » میر محمد سرور » مرکز هرات » » » نمبر ۲۸۰۶ » » »
 ۴۷- » مولوی محمد اسمعیل وکیل بادغیسات » » » نمبر ۲۸۰۷ » » »
 ۴۸- » عبدالقادر » بالا مرغاب » » » نمبر ۲۸۰۸ » » »
 ۴۹- » محمد ظریف » کلمان » » » نمبر ۲۸۰۹ » » »
 ۵۰- » عبدالرحمن » کشک » » » نمبر ۲۸۱۰ » » »
 ۵۱- » یار محمد » قادس » » » نمبر ۲۸۱۱ » » »
 ۵۲- » محمد یوسف » جوند » » » نمبر ۲۸۱۲ » » »
 ۵۳- » رسول داد » شهرک » » » نمبر ۲۸۱۳ » » »
 ۵۴- » محمدانور » غورات » » » نمبر ۲۸۱۴ » » »

قندهار قرار اعتبار نامه ۲۸۱۵ اول عقرب ۳۳

» ۲۸۱۶	»	»	۵۵- « محمدخان وکیل چنچران
» ۲۸۱۷	»	»	۵۶- « سلطان محمد » قولک
» ۲۸۱۸	»	»	۵۷- « حاجی عبدالغفار » پرچمن
» ۲۸۱۹	»	»	۵۸- « محمد نصیر » پسانبد
» ۲۸۲۰	»	»	۵۹- « فضل الواحد » غوریان هرات
» ۲۸۲۱	»	»	۶۰- « محمد محسن » شین دند
» ۲۸۲۲	»	»	۶۱- « ملا عبدالحق » زنده جان
» ۲۸۲۳	»	»	۶۲- « غلام محمد » کپسان
» ۲۸۲۴	»	»	۶۳- « سید محمد » ادرسکن
» ۲۸۲۵	»	»	۶۴- « محمد اکبر » رنجیل
» ۲۸۲۶	»	»	۶۵- « شیخ محمد ابراهیم » گذره
» ۲۸۲۷	»	»	۶۶- « محمد صدیق » اوبه
» ۲۸۲۸	»	»	۶۷- « عبدالباقی » کسرخ
» ۲۸۲۹	»	»	۶۸- « مولو غلام حیدرز » مرکز مزار شریف
» ۲۸۳۰	»	»	۶۹- « سید آقا » نهر شاهی
» ۲۸۳۱	»	»	۷۰- « محمد علی » مرکز شبرغان
» ۲۸۳۲	»	»	۷۱- « محمد لطیف » سنکچهارک
» ۲۸۳۳	»	»	۷۲- « محمد عمر » آقچه
» ۲۸۳۴	»	»	۷۳- « میرزا محمود » سریل
» ۲۸۳۵	»	»	۸۴- « حاجی محمدولی » قرقین
» ۲۸۳۶	»	»	۷۵- « مولوی عبدالاحد » مرکز بلخ
» ۲۸۳۷	»	»	۷۶- « ملا ایش مراد » دولت آباد
» ۲۸۳۸	»	»	۷۷- « ملا خال محمد » کشنده
» ۲۸۳۹	»	»	۷۸- « بناغلی ملا نور » شور تپه مزار شریف
» ۲۸۴۰	»	»	۷۹- « میرزا محمد یعقوب » مرکز سمنگان
» ۲۸۴۱	»	»	۸۰- « فیض محمد » خلم
» ۲۸۴۲	»	»	۸۱- « جمعه بیگ » دره صوف
» ۲۸۴۳	»	»	۸۲- « حاجی کل » مرکز بغلان قطغن
» ۲۸۴۴	»	»	۷۳- « عبد الله » پلخمري
» ۲۸۴۵	»	»	۸۴- « ارسلاح » دوشی
» ۲۸۴۶	»	»	۸۵- « ملا عبد الحمید » نهرین
			۸۶- « حاجی عبدالقدوس » اندراب

د کابل کالنی

۳۳ اول مقرب ۲۸۴۷	فرار اعتبار نامه	۸۷ شاغلی عبدالحی وکیل قندوز
» ۲۸۴۸	»	۸۸ » علی مراد » حضرت امام
» ۲۸۴۹	»	۸۹ » عبدالمحمد » خان آباد
» ۲۸۵۰	»	۹۰ » عبدالستار » قلعه ذال
» ۲۸۵۱	»	۹۱ » میا سید عبدالحکیم » تالغان
» ۲۸۵۳	»	۹۲ » محمد صدیق » رستاق
» ۲۸۵۳	»	۹۳ » عبدالله » چاه آب
» ۲۸۵۴	»	۹۴ » محمد عمر » نیگی قلعه
» ۲۸۵۵	»	۹۵ » میر عبد القیوم » خوست فرنگ
» ۲۸۵۶	»	۹۶ » میر صادر » چال اشکمش
» ۲۸۵۷	»	۹۷ » مولوی محمد امین » قطغن
» ۲۸۵۸	»	۹۸ » سید حب علی شاه » مرکز جلال آباد
» ۲۸۵۹	»	۹۹ » والا جان » خوکیا نی مشرفی
» ۲۸۶۰	»	۱۰۰ » عید الله » سرخورد
» ۲۸۶۱	»	۱۰۱ » حاجی عبدالخلیل » خیل مهمند کامه
» ۲۸۶۲	»	۱۰۲ » محمد صدیق » مرکز کنرها
» ۲۸۶۳	»	۱۰۳ » محمد شعیب » کنز خا صی
» ۲۸۶۴	»	۱۰۴ » سید چالا الدین » بر کنر
» ۲۸۶۵	»	۱۰۵ » میر باز » چوک کی
» ۲۸۶۶	»	۱۰۶ » محمد عظیم » دوقه بیچ
» ۲۸۶۷	»	۱۰۷ » محمد جان » لنډی کامدیش
» ۲۸۶۸	»	۱۰۸ » عصمت الله » سرکانی
» ۲۸۶۹	»	۱۰۹ » محمد جان » مرکز لغمان
» ۲۸۷۰	»	۱۱۰ » بنجوک » مرکز نورستان
» ۲۸۷۱	»	۱۱۱ » کل پاچا الفت » قوغه نی لغمان
» ۲۸۷۲	»	۱۱۲ » عبد القدوس یرهیز » کوز کنر
» ۲۸۷۳	»	۱۱۳ » میرزا علی » اچین
» ۲۸۷۴	»	۱۱۴ » رحمت الله » مهمند دره
» ۲۸۷۵	»	۱۱۵ » کل اصغر » کوچی ننگهاری
» ۲۸۷۶	»	۱۱۶ » محمد عالم » مرکز گردیز جنوبی

۱۱۶	شاہ علی اسماعیل گل و کیل مرکز ار کون جنوبی قرار اعتبار نامہ نمبر ۲۸۷۷ اول عقرب ۳۳
۱۱۷	» شاہ جهان » گومل » نمبر ۲۸۷۸ »
۱۱۸	» قطب » سپہرہ » نمبر ۲۸۷۹ »
۱۱۹	» جاجی چنار » جاجی » نمبر ۲۸۸۰ »
۱۲۰	» محمد نادر » چمکتی » نمبر ۲۸۸۱ »
۱۲۱	» دین محمد » جدران » نمبر ۲۸۸۲ »
۱۲۲	» محمد قچیر » زرمت » نمبر ۲۸۸۳ »
۱۲۳	» امیر محمد » سید کرم » نمبر ۲۸۸۴ »
۱۲۴	» علی جان » مرکز خوست » نمبر ۲۸۸۵ »
۱۲۵	» سخنی گل » تنی خوست » نمبر ۲۸۸۶ »
۱۲۶	» گتہ » موسی خیل منگل » نمبر ۲۸۸۷ »
۱۲۷	» شہزادہ » جاجی میدان » نمبر ۲۸۸۸ »
۱۲۷	» باز محمد » جاجی خیل » نمبر ۲۸۸۹ »
۱۲۹	» عبدالغفور » وکیل مرکز پروان » نمبر ۲۸۹۰ »
۱۳۰	» عبدالواحد » وکیل جبل السراج » نمبر ۲۸۹۱ »
۱۳۱	» عبدالعزیز » بگرام » نمبر ۲۸۹۲ »
۱۳۲	» میرزا احمد » پنجشیر » نمبر ۲۸۹۳ »
۱۳۳	» صالح محمد » سرخ و پارسا » نمبر ۲۸۹۴ »
۱۳۴	» جاجی سید سلطا نعلی » بامیان » نمبر ۲۸۹۵ »
۱۳۵	» محمد یوسف » سیغان و کہمرد » نمبر ۲۸۹۶ »
۱۳۶	» مولوی لطف اللہ » تگاب پروان » نمبر ۲۸۹۷ »
۱۳۷	» عبدالعلیم » ریزہ کوہستان » نمبر ۲۸۹۸ »
۱۳۸	» میرزا غلام نقشبند » فخراب » نمبر ۲۸۹۹ »
۱۳۹	» سید محمد محمود » مرکز غزنی » نمبر ۲۹۰۰ »
۱۴۰	» محمد یونس » کتواز » نمبر ۲۹۰۱ »
۱۴۱	» غلام محی الدین » اندر » نمبر ۲۹۰۲ »
۱۴۲	» معراج الدین » مقر » نمبر ۲۹۰۳ »
۱۴۳	» جمعہ محمد » شرن » نمبر ۲۹۰۴ »
۱۴۴	» محمد افضل » قرہ باغ » نمبر ۲۹۰۵ »
۱۴۵	» میر سکندر شاہ » جغتوی » نمبر ۲۹۰۶ »
۱۴۶	» محمد حسین » جاغوری » نمبر ۲۹۰۷ »

نمبر ۲۹۰۸ اول عقرب ۲۳	واړخواه قرار اعتبار نامه	وکیل	۱۴۷ ښاغلی اشرف
» » ۲۹۰۹	» » کوچی	» محمد بشیر	۱۴۸
» » ۲۹۱۰	» » کوچی کتواز	» محمد شاه	۱۴۹
» » ۲۹۱۱	» » مرکز گرشاک	» سردار محمد صدیق	۱۵۰
» » ۲۹۱۲	» » گرمسیر	» کمال الدین	۱۵۱
» » ۲۹۱۳	» » موسی قلعه	» عبدالله	۱۰۲
» » ۲۹۱۴	» » نوزاد	» آقا محمد	۱۵۳
» » ۲۹۱۵	» » مرکز بدخشان	» محمد سرور	۱۵۴
» » ۲۹۱۶	» » درواز	» عبدالله	۱۵۵
» » ۲۹۱۷	» » جرم	» عبدالجبار	۱۵۶
» » ۲۹۱۸	» » کشم بدخشان	» عبدالقدوس	۱۵۷
» » ۲۹۱۹	» » واکان	» عاشور محمد	۱۵۸
» » ۲۹۲۰	» » اشکاشم	» رحمت الله	۱۵۹
» » ۲۹۲۱	» » مرکز فراه	» عبدالقادر	۱۶۰
» » ۲۹۲۲	» » چغنا نسور	» میرزا دوست محمد	۱۶۱
» » ۲۹۲۳	» » بکوا	» میرزا محمد	۱۶۲
» » ۲۹۲۴	» » اناردره	» محمد یاسین	۱۶۳
» » ۲۹۲۵	» » مرکز میمنه	» محمد یونس	۱۶۴
» » ۲۹۲۶	» » اندخوی	» محمد کریم نین یهی	۱۶۵
» » ۲۹۲۷	» » پشته نکوت	» محمد اعظم	۱۶۶
» » ۲۹۲۸	» » بلچراغ	» عبدالرؤف	۱۶۷
» » ۲۹۲۹	» » تگاب شیرین	» میرزا عبدالاحد	۱۶۸
» » ۲۹۳۰	» » فیصار	» محمد صدیق	۱۶۹

فوقاً یکصد و شصت و نه نفر می باشد . غلام محمد

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۳ به رتبه اول ترفیع کرده اند

ع ، ص بناغلی عبدالحکیم مشرقی والی
عضو مجلس عالی اعیان

ع حسن بناغلی حافظ عبدالغفار
مجلس عالی اعیان

ع ، ص بناغلی عبد الله عضو
مجلس عالی اعیان

ع ، ص بناغلی عبدالمعلی عضو
مجلس عالی اعیان

ذوانیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۳ برتبه ۲ حائز ترفیع شده اند

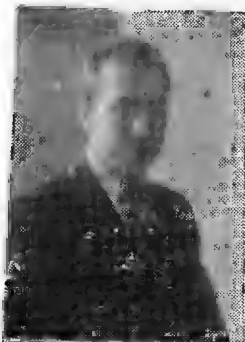

ع، ص بناغلی دوکتور سلطان احمد یویل رئیس
انجمن زنجی و آمریتی واداری کبکقیات وزارت معادن

ع، ص بناغلی محمود منشی
مجلس عالی اعیان

ذوانیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع نموده اند

ع بناغلی غلام نقشبند مدیرارتباط
مدیریت خارجه وزارت زراعت

ف، ص بناغلی مولوی محمد یوسف قاضی
محکمه ابتدائیه ولایت کابل

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع نموده اند .

ع ، شاعلی عبدالله رحیمی عضودائمی انجمن
فنی و آمرعمومی فنی و اداری مدیریت
استخراج وزارت مادن

ع ، شاعلی فضل حق مدیر محاسبه
صدارت عظمی

ع ، شاعلی غلام حسن مجددی
در وزارت معارف

ع ، شاعلی عبدالغفار رئیس گروپ
سوم تفتیش اداری صدارت عظمی

ع ، ص بناغلی عزیز الله رئیس محاسبات وزارت جلیله ما لیه
در سال ۱۳۳۲ از رتبه ۲ برتبه اول ترفیع نموده اند

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی
از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع نموده اند.

ع ، بناغلی محمد شریف
معاون عمومی صنایع دستی

ع ، ع میر غلام حاکم
کلان تالقان

وقایع داخلی افغانستان

در سال ۱۳۳۳

کرومیک

بقلم شاعلی عبدالحق والہ

بروز ۲۸ حمل اعلیٰ حضرت معظم ہمایونی جهت استراحت بہ درو اشرف تشریف بردہ
بروز ۱۴ ثور مع الخیر بہ کابل برگشتند و بروز چہار دہ میزان مؤسسہ مجاہد لہ
ملاریا را کہ از بزرگترین مؤسسات صحی کثوری باشند طی مراسم شہنشاہی
افتتاح فرمودند و بروز ۲۸ میزان بہ صفحات شمال کشور سفر نمودند .
و بروز ۱۶ دلو مجدداً بہ سمت شمال عزیمت فرمودند از فابریکہ ہای نساجی
جبل السراج و گلپہار دیدن کردند سنک تہداب مسجد جامع را در شیرخان خیل
بدست خود گذاشتند و بروز ۱۷ دلو از فابریکہ سروبی بازدید فرمودند .
بروز ۲۷ حمل شہزادہ شاہ محمود جهت معا لچہ عازم اروپا گردیدند و بروز
۱۱ جوزا مع الخیر وارد کابل شدند .

بروز اول دلو والا حضرت سردار شاہ محمود خان غازی از سفراء ویا برگشتند
و در عرض راہ از طرف والا حضرت سردار شاہ ولیخان غازی فاتح کابل شاعلی صدر اعظم
اعضای کابینہ نامورین عالی رتبہ و صاحب منصبان ارشد اردو وعدہ از دوستان
و علاقہندان شان محترمہانہ پذیرائی شدند .

شاعلی سردار محمود داؤد صدر اعظم در ماہ ثور جهت بازدید سمت جنوب بہ آن
ولایت عازم گردیدہ بعد از معاینہ مواضع و نقاط مهم و تبادل افکار با سران و اہالی
آنجا بکابل برگشتند در ماہ سنبلہ از حکومت اعلیٰ غزنی بازدید فرمودند و بتاریخ ۳۱
سنبلہ بہ حکومت کلان دایرہ کی تشریف بردہ و بہ ۵ میزان بہ کابل مراجعت نمودند .

تشکیلات و قوانین

تشکیلات حکومتی و مؤسسات ملی در سال ۱۳۳۳ نسبت بہ سابق انکشاف یافتہ روی
اساس متین تری استوار گردید چنانچہ نظر بہ ایجاب شرایط و مقتضیات عصر بعضی
دوایر تنقیص و برخی توسعہ یافت از آنجملہ چون افغانستان اساساً یک کشور
زراعتی می باشد و باید شق زراعت آن نیز متوازی شقوق دیگر سیر ارتقائی
خود را پیما ید لہذا در اوائل سال مذکور ریاست مستقل زراعت بہ وزارت زراعت
ارتقا یافت و شاعلی میر محمد یوسف کہ از متخصصین طرز اول زراعت بودہ و دود مرتبہ
بعث رئیس مستقل زراعت ایفای وظیفہ نمودہ بودید در رأس آن وزارت تقرر حاصل
کردند بتاریخ ۱۹ ثور برای اولین بار افغانستان دارای یک انجمن جریدہ نگاران
گردید منشی این انجمن شاعلی محمد خاں روشن متخصص ژورنالیزم انتخاب و اعضای

آن مدیران تمام جراید روزنامه‌ها و مجلات تعیین شده اندو برای اینکه موسسات نشراتی افغانی مانند سائر معالک بحیث تشبثات آزاد به فعالیت پرداخته بتوانند روزنامه‌های اصلاح و انیس و مؤسسه آژانس باختر شکل مؤسسات امتدرا بخود گرفتند.

بتاریخ ۲۱ ثور بنا براینکه انکشاف صنایع روستائی و تقویۀ بنیۀ مالی را ر عین توجه زیادی لازم داشت یک بانک زراعتی و صنایع روستائی تاسیس گردید و در رأس آن شباغلی محمد اکبر یا میر متخصص اقتصاد و حقوق که در عین زمان از نویسندگان لایق کشور می‌باشد تقرر حاصل نمودند و برای پیشبرد امور حمل و نقل و انکشاف این رشته مهم و حیاتی یک شرکت سهامی حمل و نقل تاسیس شد تا با سرمایه کافی تشکیلات عصری به این وظیفه مهم بپردازد.

و انجمن‌های عرفانی تاریخ و آریانا، دائرۀ المعارف نظر به ایجاب شرایط و مقتضیات عصر اساسنامه‌های خود را ترتیب و بشکل انجمن‌های علمی و مختار در آمدند.

بروز ۱۸ میزان مرکز تربیوی صحنی و حیاتی برای اولین بار در افغانستان افتتاح گردید و شباغلی مهاجن شباغلی سوردپ و شباغلی سندر سن معلمین مرکز مذکور که از طرف سازمان ملل متحد به کابل ارسال شده بودند زیر نظر شباغلی فقیر محمد دیو و کلی مدیر عمومی احصائیۀ وزارت داخله بکار آغاز نمودند پروژه قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان مرکب از (۱۵) ماده از طرف وزارت اقتصاد ملی ترتیب گردیده که طبق آن از سرمایه خارجی مشترکاً یا تنها بدون امتیاز و انحصار برای انکشاف اقتصادی تکنیکی عمرانی کشور از قبیل زراعت، معادن، صنایع، فواید عامه و حمل و نقل کار گرفته خواهد شد همچنین پروژه قانون محاسبات عمومی از طرف وزارت مالیه ترتیب و جهت طی مراتب لازمه به مقامات عالی سپرده شد.

شورای ملی بتاریخ ۷ سرطان قرار داد اساسی تکنیکی (۴) تروس را تصویب نمود و ضمناً در همین ماه شباغلی سنها نماینده عضو کمیته امور خارجی پارلمان هندو وارد کابل گردیده با شباغلی عبدلرشید رئیس شورای ملی ملاقات نمود.

بتاریخ ۱۱ میزان قرارداد کریدت ۱۸ میلیون و پنجصد هزار دلار بین افغانستان و بانک صادرات و واردات امریکا که قبلاً از طرف مجلس عالی وزراء تصویب شده بود به تصویب شورای ملی رسید و بتاریخ ۱۲ میزان قرارداد کریدت ۲ میلیون و یکصد هزار دلار که بین افغانستان و اتحاد شوروی به امضا رسیده بود مطابق آن سامان فیروزری سرک سازی و لابر اتوار به افغانستان وارد شد بروز ۲۷ میزان از طرف شورای ملی تصویب گردید.

در ماه قوس قانون تجارت که مرکب از ۹۴۴ ماده بود از طرف مقامات مربوطه به تصویب رسید و بتاریخ ۵ جدی اصولاً ماده جدید مکلفیت عسکری و بتاریخ ۷ جدی اصولاً مکملات عسکری از طرف شورای ملی تصویب گردید.

موقعی که اعضای تیم های ترکیبی هزار شریف و نطنز بحضور اعلیه حضرت معظم هما یونی مشرف میشوند

بتاریخ ۸ جدی شورای ملی معاهده مودت را که بین افغانستان و یوگوسلاویا توسط سفرای کبار مملکتین در آنقره امضا شده بود تصویب نمود. اصولنامه استخدام ترفیع و تقاعد مامورین ملکی محتوی ۹۶ ماده به صحنه اعلیحضرت همایونی مزین گردید.

روابطه سیاسی بین المللی افغانستان

در ۱۳۱۳ بتاریخ ۲۹ حمل (۱۸) ابریل بناغلی محمد عتیق رفیق شارژ دافیر سفارت کبرای افغانستانی در کراچی در رأس هیئت مرکب از بناغلی محمد انور ضیائی نماینده بانک ملی و بناغلی محمد عظیم طاهری مدیر تدقیق و مطالعات وزارت اقتصاد ملی در کنفرانس اقتصادی اسلامی منعقد کراچی شامل شده از افغانستان نمایندگی نمودند در ماه ثور سال ۳۳ بناغلی صدراعظم اظهار داشتند که مسابقه دول بزرگ در افزایش تعداد یا قدرت تخریبی بمهای اتمی و هیدروژنی و امانال آن بشریت را تهدید میکنند ملل متحد راه های مصئون ماندن بشریت را از تباهی جستجو کنند. افغانستان همواره در محافل بین المللی از مفکوره که باعث نجات بشر از تخریبات اتمی شود پشتیبانی مینماید. بروز ۱۹ سرطان بناغلی بوانگک بدر اوادی اولین وزیر مختارتایلند وارد کابل شد بتاریخ ۲۰ سرطان بناغلی صالح بن یوسف سرمنشی حزب دستور جدید تونس وارد کابل گردیده بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدارت عظمی و اشخاص برجسته دیگر ملاقات نموده بروز ۲۲ سرطان مراجعت نمود.

بتاریخ ۱۸ سنبله بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدارت عظمی بحیث رئیس هیئت افغانستانی در دوره نهم اسمبله عمومی سازمان ملل متحد تعیین گردیدند اعضای این هیئت عبارت بود از بناغلی لودین (کمیته سیاسی) دکتر انصاری (کمیته ادعای سیاسی) بناغلی یثرواک (کمیته اجتماعی بشری و فرهنگی) بناغلی عبدالحمید عزیز (کمیته قیومیت) بناغلی عبدالکریم حکیمی (کمیته اقتصادی و مالی) بناغلی الفی (کمیته حقوقی) و بناغلی محمد یونس رفیق (کمیته بودجه و اداری) رئیس هیئت افغانستانی بروز ۲۵ سنبله از کابل بصوب نیویارک حرکت نمودند بروز ۴ میزان افغانستان عضو صندوق وجهی بین المللی گردید. در همین ماه بناغلی غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانستان در مسکو اعتماد نامه خود را بحیث وزیر مختار افغانستان در سوئین به پادشاه آن کشور تقدیم نمود و بین این دودولت برای نخستین بار روابطه سیاسی برقرار گردید.

بروز ۱۳ قوس هیئت فرهنگی اتحاد شوروی وارد کابل شده با فرهنگیان افغانی ملاقات و از مؤسسات عرفانی مرکز دیدن کرد و بروز ۲۶ قوس به شوروی مراجعت نمودند در همین ماه اگریمان جنرال محمد عمر سفیر کبیر افغانستان در تهران موصلت نمود و وزرای مختار ایتالیه و آلمان غربی اعتماد نامه های خود را به حضور اعلیحضرت معظم همایونی

تقدیم کردند در ماه جدی حکومت افغانستان بمناسبت اینکه سفرای انگلستان و امریکا اعتماد نامه‌های خود را در شهر بیت المقدس بحکومت پو شالی اسر ائیل تقدیم نموده بود تو سط سفرای کبار خویش در لندن و واشنگتن به حکومت انگلستان و امریکا احتجاج نموده علت احتجاج مذکور این بود که اسامبله عمومی ملل متحد در سال ۱۹۴۸ تصویب نموده بود که بیت المقدس يك شهر بین المللی می باشد .

در همین ماه حکومت افغانستان و جمهوریت توده چین به تبادل سفرایین خود موافقه کردند و طی تلگرامیکه چوین لای وزیر خارجه و صدراعظم چین به عنوان وزیر خارجه افغانستان ارسال نموده بود از تاسیس مناسبات سیاسی بین مملکتین حسن استقبال نموده و از روابط مذکور بر اساس مساوات و احترام متقابل به بر ای تاسیس منافع دولتین تمجید نمود که جواب آن هم از طرف پهاغلی وزیر خارجه افغانستان بهمان ترتیب به عنوان وزیر خارجه و صدراعظم چین توده مغا بره گردید و متعاقبا اگر یمان تنگت کویو بحیثیت سفیر کبیر چین صادر شد در ماه دلو وزارت خارجه افغانستان اعزام هیئت افغانی را در کنفرانس بانند و ننگت رسماً تأیید نمود .

(در ساحه اقتصادی و مالی)

در اوایل سال ۱۳۳۳ قرارداد خرید (۱۰) هزار تن آردو گندم از امریکا بین افغانستان و آن کشور در واشنگتن به امضا رسید و قیمت غله مذکور برای انکشاف اقتصادی افغانستان تخصیص داده شد و اداره عملیات خارجی امریکا آن را در پشاور و چمن به ما مورین افغانی تسلیم دادند در ماه حمل بین دیپوی تعاونی و اتحاد شوروی يك قرارداد واردتی معادل چهار میلیون و هفت صد هزار دولا ربه امضا رسید که مطابق آن اتحاد شوروی ۲ ثلث اموال را تحویل و متبایقی رادر اسد سال ۱۳۳۴ وعده داد در همین ماه میر بسن نمایندگ از شرق میانه و شرق دور کمپنی بیمه لایز انگلستان برای تاسیس يك شرکت بیمه بین لایندزو افغانستان وارد کابل شده بعد از مذاکره با اولیای امور مربوطه وعده داد که کمپنی های دیگر انگلیسی را هم دعوت خواهد کرد يك شعبه مشترك انگلیس و افغانی را در افغانستان تاسیس نمایند . بسلسله انکشافات اقتصادی بین وزارت اقتصاد ملی و شرکت زیمنس آلمان موافقه بعمل آمد تا طبق آن زیمنس شرکتی به نام زیمنس افغانستان لمیتد در کابل تاسیس کند ، سامان برقی را وارد و باد و اثر و پرچون فروشها ازین درك کمک نماید و يك فابریکه ترمیم آلات برقی را در افغانستان افتتاح کند .

يك هیئت صنعتی و تجارتی چکوسلواکیه برای مذاکره با مقامات مربوطه وارد کابل شده از فابریکه های نساجی جبل السراج و گلپهار دیدن نمود و بعد از ۱۴ روز توقف به چکوسلواکیه برگشت در همین ماه حکومت افغانستان از بانگت صادرات

و واردات امر یکا هژده و نیم ملیون دالر استقراض نمود که یول مذکور برای تکمیل پروژه وادی هیرمند وار غنډاب و اصلاح سرکها مورد استفاده قرار خواهد گرفت و به سی و شش قسط شش ماهه اعاده خواهد شد که قسط اول آن در سال ۱۹۵۸ آغاز خواهد یافت نمایندگان بانک مذکور نیز کابل وارد گردیده در باره مسایل مختلف مالی و پولی با مقامات مربوطه در تماس شدند.

در ماه جوزا هیئت تجار تی پاکستان جهت معلومات بازار فروش وارد کابل گردید در همین ماه پروژه استخراج معدن بریلیم از مجلس وزرا گذشت و یک پایه ماشین قطع لاجورد از طرف وزارت معادن بکار انداخته شد. رای تهیه آب مشروب و کمپک به رمداران قره قلی تحقیقات درباره آب های زیر زمینی صفحات شمال افغانستان آغاز یافت.

بناغلی عبد الملك عبدالرحیم زی کفیل وزارت مالیه بودجه سال ۱۳۳۳ را به مجلس شورای ملی تقدیم و بعد از بیانیه مفصلی درباره چگونگی ترتیب بودجه و مستند بودن بودجه آن سال بر اساسات علمی چنین متذکر شد که برای تکمیل پروژه وادی های هیرمند وار غنډاب و دود ملیون افغانی از دافغانستان بانک شش ملیون و پنجاه و هشت هزار و هفت صد و شصت و هفت دالر از بانک صادرات و واردات امریکا استقراض شده و برای تعمیر آسیاب برقی و سیلوود اش نان پزی یک ملیون دالر از اتحاد شوروی قرض گرفته شده است میزان عمومی بودجه مصارف (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی می باشد که نظر به سال گذشته (۴۷۶۸۳۳۹۱۲) افغانی افزونتر است و بودجه عائدات عبارت است از (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی از آن جمله بودجه معارف (۶۴۵۱۲۱۸۵) افغانی بوجه زراعت (۲۰۱۲۸۲۷۵) افغانی بوجه صحتیه (۲۵۷۴۲۳۴۲) افغانی و بودجه مخاربات (۲۶۶۳۸۰۸۴) افغانی میباشد. در ماه سنبله قرارداد تبادل اموال بین افغانستان و چکوسلواکیه برای توريد فابریکه ها و ایستگاه های تولیدی به امضا رسید که مطابق آن چکوسلواکیه به افغانستان (۵) ملیون دالر اعتبار خواهد داد و آنرا به قسط پنج ساله باز یافت خواهد نمود بتاريخ ۲۹ سنبله داکتر لولکا ناتان رئیس کمیسیون اقتصادی جنوب شرق آسیا و شرق دور با منشی خویش (تون وای) وارد کابل گردیده بعد از ملاقات با اولیای امور مربوطه از مرکز تر بیوی احصائیه دیدن کرد و دو ماه میزان بناغلی حسام الدین افغینیر برق برای شمول در جلسات کمیسیون اقتصادی آسیا و شرق دور (ایکافه) به توکیو اعزام گردید.

در ماه هقرب بناغلی غلام سرور رحیمی مدیر عمومی مالیات بر عایدات که از متخصصین برجسته اقتصاد میباشد بحیث نماینده افغانستان در کمیته فرعی انکشاف مالی و اقتصادی آسیا و شرق دور به بنکاک اعزام گردیدند.

در همین ماه کمیسیون پلان اقتصادی از طرف کفیل وزارت مالیه افتتاح شد و درخواست

عضویت افتانستان در بانك بین المللی و صندوق پس انداز بین المللی قبول گردید از مؤسسه اولی در اخذ قروض طویل المده جهت پروژه های انكشافی و ازدوومی در حفظ قوه خرید پول استفاده خواهد شد. بتاريخ ۱۷ قوس ماشین های جدید دینبی اتحادیه شرکت بکار انداخته شد بروز ۲۱ جدی هیئت اقتصادی و صناعتی افغانستان تحت ریاست بناغلی محمد اکبر پامیر به صوب هند عزیمت نمود.

در ماه دلو قرارداد خریداری موثاژ فابریکه سمیت بین بناغلی نوری رئیس شرکت سمیت و نماینده گان تخیواکسپورت چکوسلوواکی امضا شد ظرفیت تولیدی این فابریکه در روز صدتن می باشد به فرار احصائیه که در همین ماه انتشار یافت تولیدات قرقلی (۴۴۰۵۶۵) جلد از سال گذشته بیشتر بود ...

بروز ۱۱ حوت قرارداد چینی سازی بین دینبی اتحادیه شرکت و شرکت مارو بییتی جاپان به امضا رسید. در همین ماه یک شرکت پشم تاسیس گردید که سرمایه ابتدائی آن صد میلیون افغانی میباشد بناغلی عبدالملک رئیس هیئت افغانی در کنفرانس آکافه روز ۲۲ حوت به توکیو وارد گردیدند.

ساحه زراعت، مخابرات و صحیه

در ماه ثور اسامبله عمومی سازمان صحی جهان در ژنو افتتاح گردید و از افغانستان دران شاغلی دکتور عبدالظاهر معین وزارت صحیه و شاغلی دکتور عبدالرحیم رئیس مجادله ملاریا نماینده گي کردند. بتاريخ ۲۶ اسد هیئت زراعتی افغانستان تحت ریاست شاغلی غلام صدین معین وزارت زراعت روانه مسکو شد تا در نمایشگاه زراعت آنجا از افغانستان نماینده گي کنند هیئت مذکور بروز ۲۸ اسد به مسکو وارد گردیده بروز ۱۶ سنبله به کابل مراجعت نمود ... کنفرانس نو بقی متخصصین زراعتی افغانستان و اتحاد شوروی در کابل خاتمه یافت و هیئت شوروی بروز ۱۱ عقرب به مسکو برگشت.

شاغلی محمد حسین شکور رئیس تیلیفون و تلگراف و شاغلی محمد عظیم گران کفیل مدیریت عمومی مخابره که جهت شمول در کنفرانس بین المللی تیلی کمو نیکسن به ژنورفته بودند بروز ۱۰ عقرب به کابل مراجعت نمودند بتاريخ ۸ قوس دکتور کنداو مدیر عمومی سازمان صحی جهان دکتور ماننی و میرمن وارثراعی آن مؤسسه وارد کابل گردیده درباره امور مربوطه با مقامات صالحه تبادل افکار نمودند.

مطبوعات و روا بطه فرهنگی

بتاریخ ۱۷ جوزا انجمن جریده نگاران به افتخار وان انکرت نماینده انجمن دوستان شرق میانه امریکا در باغ پادشاه دھوتی داد که دران اکثر نویسندگان و جریده نگاران مرکز حاضر بودند شاغلی انکرت هنگام توقف چند روزه خود

درکابل بیانیة مهمی تحت عنوان روح آید یا لیزم بارز امریکا ایراد کرده بود. مشارالیه چند سال قبل بحیث وزیر مختار کشورخویش درکابل ایقای وظیفه مینمود. داکتر کمار لنگتن متخصص قبلالتاریخ موزة دانشگاه پنسلوانیاد رمقاره قره کمراد وات چقماقی را از ۱۰ هزار سال قبلالمیلاد کشف نمودکه مربوطه دور ه یالی اولی تیک بوده نشان میدهد که ۱۲ هزار سال قبل از امروز در مقاره مذکور مردم زندگی میکردند.

کرستوفر تمیل ایند نماینده جریده نیویارک و بعضی جریده نگاران دیگر امریکاوارد کابل گردیده بامدیریت عمومی روابط فرهنگی ریاست مستقل مطبوعات در تماس شدند تادرباره افغانستان به کشور خویش معلوماتی بدهند. همچنین دو نالد و لبر مؤلف امریکائی برای دیدن افغانستان وارد کابل شده بروز شش اسدواپس مراجعت نمود درماه سنبله جان کردت نماینده جریده لایف امریکا وارد کابل گردیده بعد از توقف مختصری به امریکا برگشت.

درهمن ماه اردیتو دیزیو استاد طبقات الارض در دانشگاه میلان و فاتح قلعه کی م وارد کابل شده از بعضی نقاط دیدن کرد.

درماه عقرب شاغلی سترایت برای تهیه رایوری درباره افغانستان برای رادیو وتلو یزیون امریکا وخانمش نماینده جریده واشنگتن پوست جهت دیدن این کشور وارد کابل شدند.

بتاریخ ۳ عقرب هیئت ورزش کاران فرانسوی موسوم به کاروان رینوبه کابل وارد وبروز ۱۰ عقرب مراجعت نمود.

امور خبریه افغانی سره میاشت برای اظهار همدردی بامصیبت رسیده کان سیلاب دریای دجله يك هزار دالر بهلال احمر عراق اعانهدادوبامصیبت رسیده کان سیلاب در چقانسور امداد های قابل قدری نموده توسط هیئتی که به آنجا فرستاده تکه وگندم وانویه بین مردم توزیع کرد. بتاریخ ۲۶ سنبله هیئت امدادی سره میاشت جهت کمک بامصیبت رسیده کان سیلاب درهند وپاکستان به آنصوب اعزام گردید ولی پاکستان پیشنهاد امدادی آنرا رد کرد.

در ماه عقرب مراتب شمول افغانی سره میاشت در صلیب احمر هلال احمر و شیر و خورشید سرخ تکمیل گردید واین مؤسسه عام المنفعه و ملی در مجا مع بین المللی عضویت یافت.

پښتوستان

نهضت آزادی خواهی پښتوستان در سال ۱۳۳۳ کما فی السابق ادامه داشت و حکومت پاکستان برای اختناق شوروهیجان آزادی خواهی آن کشور از هیچ گونه

اقدام منافی در پیغ نمود و چنانچه برای مبارزه آزادی حزبی از طرف خان عبدالصمد خان در پشتوستان محکوم تاسیس یافت خان قلات اعلامیه مشتاق احمد گورمانی وزیر داخله پاکستان را در باره الحاق ولایات آزاد بلوچستان به بلوچستان محکوم تردید کرد طبق معاهده که بین بلوچستان و برطانیه منعقد شده بود بعضی مناطق به انگلیسها اجاره داده شده بود و مسونت بیتن و ایسرای آخرین هندهم در اعلامیه تاریخی ۳ جون ۱۹۴۷ خویش تصریح کرده بود که باخارج شدن انگلیسها از هند تمام معاهدات آن اعتبار خود را از دست میدهد مامورین کراچی برجام لاس بیله نیز فشار مزیدی وارد کردند تا آن منطقه را به سند ملحق بسازند خان عبدالغفار خان و خان عبدالصمد خان زعمای بزرگ پشتوستان علیه این اقدام حکومت پاکستان در بلوچستان مخالفت شدید خود را ابراز نمودند. حزب ورور پشتون در مکهوین پارک جلسه تشکیل داده مخالفت خود را در برابر اقدام مذکور خاطر نشان ساخته در بورگی واقع کرم یک جرگه ملی منعقد گردید ولی یک موتر عسکری پاکستان آمده به شامین آن فیر نمود چنانچه در حادثه مذکور از ۷۰ تا ۸۰ نفر شهید گردید. حکومت پاکستان بر ای جلوگیری از اقدامات مردانه حزب ورور پشتون خان عبدالصمد خان مؤسس آنرا نظر بند ساخت و توقیف خان غلام محمد خان لونند خوید در پشتوستان وسطی انزجار زیاد اهالی رافراهم نمود. شاغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه و معاون صدارت عظمی که روز ۱۷ عقرت بعد از پایان یافتن دوره نهم اسامیه عمومی ملل متحد از راه کراچی به کابل برگشتند اظهار نمودند که افغانستان آرزو دارد با پاکستان روابط طه حسنه داشته و پاکستان حق تعین سر نوشت پشتوستان را برای ملت مذکور قائل گردد بروزه قوس شاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم در باره تشکیل یونت غربی پاکستان که مرکز آن به کراچی خواهد بود بیانه دلچسپی در رادیو کابل ایراد نموده متذکر شدند که افغانستان هیچگونه فیصله را در باره علاقه های پشتوستان که در آن آرای خود مردم بصورت آزادانه دخیل نباشد قبول ندارد. بتاريخ ۱۵ دلو مامورین کراچی برای تولید اشکال مزید در باره نهضت پشتوستان خان عبدالصمد خان را در کویته تحت محاکمه گرفتند.

دنیا در سالی که گذشت

« رستم علی سلطانی »

تلفات و خسارات مالی و جانی که در دوران دو جنگ عمومی اول و دوم و بحران های اقتصادی و غیره که در اثر این دو جنگ افراد دول بزرگ متجارب را مستقیماً و ممالک بیطرف را بصورت غیر مستقیم متألم و متأثر گردانید، تمام ساکنین گیتی را از جنگ و جدال و باهمال کردن حقوق یکدیگر به حد متنفرد ساخت که همه و همه خواستند و کوشیدند برای همیشه (در صورتیکه ممکن شده بتوانند) صلح و سلام در گیتی برقرار شود و بشریت را از شر جنگ و جدال برکنار سازد تا باشد هر فرد بشر و هر ملت در زیر سایه امن و آرامش زیست نمایند و به انکشاف علمی و اقتصادی و خوش بختی های زندگی نایل گردند.

چنانچه در اثر همین نظریه نیک و بهی خواها نه بود که پس از ختم جنگ عمومی اول (جامعه ملل) و بعد از انجام جنگ عمومی دوم (مؤسسه ملل متحد) تشکیل گردید. ولیکن طوریکه مشاهده نمودیم متأسفانه (جامعه ملل) هر طوریکه بود با تمام مساعی که بخرج داد نتوانست به این مرام عالی نائل آید و بالاخره به ناکامی مواجه شد و چندی بعد جنگ عمومی دوم با تمام بدبختی ها و فலاکت های خویش دامنگیر بشریت گردید. هنوز جنگ عمومی دوم ختم نشده بود و محاربات با تمام شدت و حدت خود ادامه داشت که هواخواهان صلح گیتی و دوستان رفاه و آرامش بشر طرح مؤسسه ملل متحد را ریختند و پس از ختم جنگ آن را تشکیل نمودند قسمیکه بر همگان آشکار است منظور از روی کار کردن این مؤسسه همانا این بود تا مؤسسه ملل متحد در زمینه حفظ صلح و مسالمت بین المللی قواعد و اساسات متین و مؤثری را طرح کند و به منصبه اجرا قرار بدهد. منکری ندارد که این مؤسسه جهانی از ابتدای تاسیس خود تا امروز خدمات بس مهمی در راه رفاه و آرامش بشر رنجیده و ستم کشیده جنگ عمومی دوم، انجام داده و در زمینه های مختلف حیاتی مصدر فعالیت و کارروائی های بس مهمی گردیده ولیکن علی الرغم تصمیمات و فعالیت های جدی این مؤسسه جهانی باز هم میبینیم که روزی در یک گوشه دنیا و وقتی در گوشه دیگر، آتش جنگ و اختلاف زیانه میکشد و عده از افراد بشر را بخاک و خون می نشاند و دسته را به ترس و هراس اشتغال نائزۀ جنگ سوم جهان اندر میسازد. دول مقتدر کوشش میکنند با تهیه سلاح مخوف از یکدیگر خودگوی سبقت را بر بایند و تفوق حربی را از آن خود گردانند. چون اکنون بر همگان ثابت شده است که روی کار آمدن جنگ دیگری باصلاح اتمی و هیدروژنی نه تنها هر یک از طرفین متخاصمین بلکه عالم بشریت را تباہ خواهد

ساخت، بنابراین از بدتی است به این فکر افتاده اند تا قضایای متنازعا فیهای بین المللی را از راه مذاکرات دوستانه و صمیمانه حل و فصل نمایند. که این بذات خود دارای قیمت بس بزرگی است و همه جز این آرزو، تمنائی دیگری بدل نمی پروراند.

هر گاه ادعا کنیم که این آرزو در سال گذشته زیاد تر قوت و نیرو داشت شاید بخطا نرفته باشیم زیرا در سال گذشته بود که نه تنها برخی از مسایل معضل و سیر گج کن گیتی راه حلی بخود پیدا کرد بلکه اولین سالی بود که بند از جنگ عمومی دوم آتش جنگ از دامن گیتی بر چیده شده بود.

قضایای مهمی که در سال گذشته به اثر کنفرانس ها و مذاکرات دول ذیعلاقه صورت حل و فصل را بخود گرفت عبارتند از جنگ هندوچین، قضیه بفرنج کافال سویز و داستان مطول نفت ایران و غیره که اینک در ذیل بصورت بسیار مؤجز گذارشات آن ها تقدیم میشود:

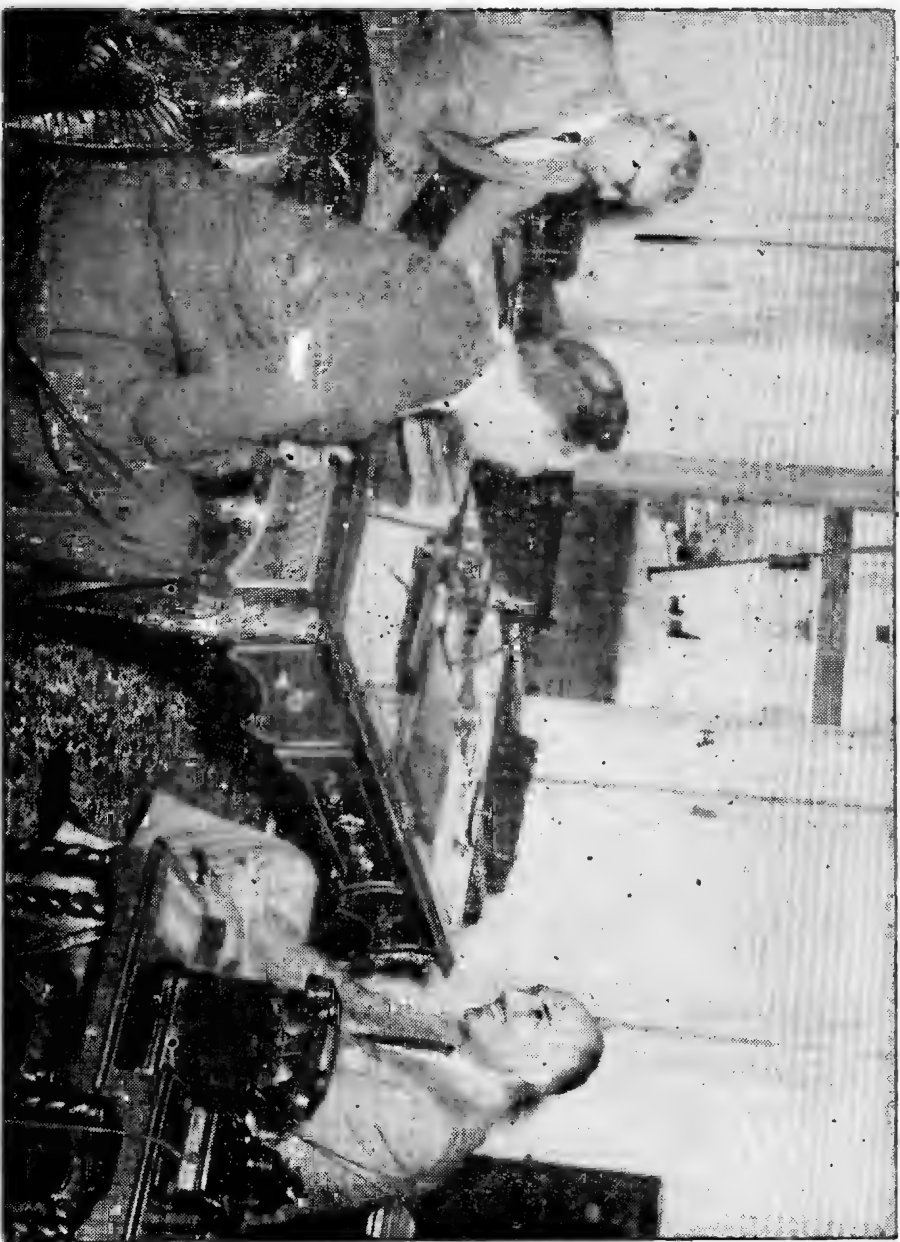
طوری که خوانندگان گرامی این سطور اطلاع دارند ظهر روز ۲۶ اپریل (۶ ثور ۱۳۳۳) کنفرانسی در ژینو، آن شهر تاریخی که مرکز بسا از مسایل مهم سیاسی و غیره بین المللی بشمار میرود تشکیل گردید که در آن وزرای خارجه دول اتازونی اتحاد شوروی، فرانسه، انگلستان، چین، کوریای شمالی، کوریای جنوبی و ۱۲ دولت ذیعلاقه دیگر اشتراک ورزیدند. هدف این کنفرانس را بحث در اطراف یافتن راه حل مسئله توحید کوریا و خاتمه دادن به جنگ های هندوچین تشکیل میداد از جائیکه به این کنفرانس اهمیت زیادی قائل میشدند یکپارزد و صد نفر نمایندگان و مخبرین جراید از ۴۸ کشور گیتی حق اشتراک را در جلسات علنی آن به دلچسپی تام حاصل نمودند. ابتدا در موضوع کوریا به مذاکرات پرداخته شد زیرا کنفرانس مذکور بهمین منظور تشکیل شده بود. در مورد قضیه توحید کوریا (کوریا ی جنوبی و شمالی) نظریات و پیشنهاد های مختلفی بمیان آمد. جلسات اول کنفرانس تا حدی صمیمانه و در فضای مساعدی صورت گرفت. ولی بالاخره هر قدر کوشیدند کمتر به یافتن راه حل این مسئله فائق آمدند تا اینکه اوضاع هند و چین و غلبه قوای ملیون ویتمن بر قسمت مهم این جزیره نمای ۲۵ ملیونی و حساسیت سیاسی و سوق الجیشی منطقه مذکور افکار دول غربی را طوری آشفته و متوجه خود ساخت که طرح این مسئله را نیز در کنفرانس ژینو بسیار ضروری دانستند. زیرا آن ها بزعم خود دیدند که پس از متار که کوریا وضع حربی هند و چین صبه نهایت جدی اختیار نموده و از طرف ویتمن ها ترتیبات حربی مفصلی در جبهه مذکور اتخاذ گردیده و حتی قلعه مهم و مستحکم (دین بن فو) که یک مرکز مهم حربی هند و چین بشمار میرود هدف حملات شدید واقع شده است و در حال غلبه ملیون ویتمن بر هند چین آنها به منظور جلوگیری از نفوذ کمونست ها در ساحه جنوب

اعضاء قرار داد ۸ ملایون دالر بین شاغلی لودین نمایند، افغانی و جنرال گلن اوگرتن رئیس بانک اکسپورت و امپورت در امریکا

از مناظر سفر والا حضرت سردار محمد نعیم معاون صدارت عظمی و وزیر امور خارجه در مصر

از مناظر سفر والا حضرت سردار محمد نعیم صوانت علی و وزیر امور خارجه در مصر

شرق آسیا بمداخله علنی و تام مجبور خواهند شد و آنوقت جنگ بزرگ و دامنه دار دیگری مانند جنگ کوریا و حتی بزرگتر از آن درهند چین اشتعال خواهد یافت . بنا بران خواستند موضوع مذکور هرچه زودتر در محضر نماینده گان مالک بزرگ ذی علاقه راه حلی پیدا کنند همان بود که پس از چند روز مفاهمه مصمم شدند تا این قضیه را مورد بحث قرار بدهند از جایی که وجود نمایندگان هند چین نیز درین کنفرانس لازمی دانسته میشد بنا بران نمایندگان کشورهای لاؤس، کمبود یا ویت نام و هم چنین نماینده ملیون ویت من نیز دعوت شدند مذاکرات در اطراف قضیه هند چین اضافه از یکماه را در بر گرفت و مد و جزر هائی را گذرانید که اکثراً به ناکامی و بی نتیجه ما ندن آن دلالت میکرد . تا اینکه باروی کارشدن بناغلی مادنس فرانس صدراعظم وقت فرانس مسئله وضع دیگری را بخود گرفت زیر اما دنس، فرانس اراده نمود یا مسئله را در ظرف يك ماه حل و فصل نماید و یا از وظیفه خود استعفا بدهد . و از آن به بعد بناغلی مادنس فرانس به يك سلسله فعالیت های سیاسی شدیدی تشبث ورزید تا آنکه بروز موعود موفق شد پیمان متار که جنگ هند و چین را با امضاء برساند که نظر به این پیمان در ظرف چند روز محدود متار که در سرتاسر هندو چین عملی گردید و به این ترتیب جنگ های هند چین که در ماه دسامبر ۱۹۴۶ عیسوی آغاز یافته بود پس از ۷ سال و چند ماه بپایان رسید پیمان متار که هند چین در سراسر جهان انعکاس و سر و صدائی راه انداخته و هر کس به نحوی از انحا آن را تمجید نمود و با لخاصه بر سیاست و کیاست بناغلی مادنس فرانس صدراعظم آن وقت فرانس که موفق به اجرای این امر بزرگ گردید، آفرین خوانند اند اعلامیه که از جانب کنفرانس ژنو در زمینه فیصله قضیه هند چین نشر شد حاوی ۱۳ ماده میباشد و طوریکه در اعلامیه ذکر شده است رای گیری و انتخابات عمومی هند چین در ماه جولائی ۱۹۴۶ صورت خواهد گرفت و بران يك کمیسیون بین المللی مراقبت خواهد کرد .

واقعۀ برجسته دیگر حل قضیه کاناال سویز است . بر همگان هویدا است که یکی از مسائل متنازع فیها و مهمی که هر آن دنیارا بسوی جنگ عمومی سوم رهبری میکرد قضیه کاناال سویز بود . این قضیه در ظرف ۸ سال بزرگترین عقیده بین المللی را تشکیل میداد . اصل قضیه این بود که دولت و ملت مصر از هشت سال به این طرف با لخاصه در سال های اخیر جداً تقاضا داشتند که باید قوای برطانوی منطقه کاناال سویز را ترك بدهند تا به این صورت آزادی کامل خاک مصر حاصل و حق حاکمیت ملی آن کشور برقرار گردد . زیرا معاهده سال ۱۹۳۶ مصر و انگلستان که روی

این موضوع به امضا رسیده بود، دیگر اعتبار خود را از دست داده است. در حالیکه دولت انگلستان به این امر تن در نمیداد و بقای قوای خود را در مصر موجب بقا و دوام امپراطوری خویش میدانست.

بهر صورت بالاخره مذاکراتی بین نمایندگان طرفین وقتاً فوقتاً گاهی در قاهره و زمانی در لندن صورت میگرفت تا اگر ممکن شود این قضیه را حل نمایند.

لیکن هر کاری که با هم ملاقی میشدند توافق نظر بین نمایندگان مملکتین حاصل نمیشد و آرزوهای متضاد جانبین هر آن دیار را بطرف آتش جنگ دیگری پیش میبرد. و هیچ راه و روزنه برای حل این قضیه دیده نمیشد. تا بالاخره بناغلی چرچل صدر اعظم وقت برطانیه سفری به اتنازوی نموده و در ضمن مذاکراتی که در واشنگتن با بناغلی آیزن هاور رئیس جمهور امریکا بعمل آورد قضیه کانال سویز را نیز مورد صحبت قرار دارد.

مسائل عمده که بالاخر مانع حل این مسئله میشد دو چیز بود: یکی طول موعد تخلیه و دیگری مسئله لباس تخنیک دانان انگلیسی که پس از خروج عساکر انگلیسی در منطقه کانال باقی میماندند. مصر اصرار داشت که کار تخلیه در یک مدت محدود انجام شود و هم متخصصین نظامی انگلیس باید به لباسهای مابس باشند در حالیکه این خواهشها مورد قبول طرف مقابل واقع نمیشد.

بالاخره پس از مراجعت بناغلی چرچل از واشنگتن، انگلستان موافقه نمود که تخنیک دانان به لباسهای دران منطقه باقی بمانند که به این صورت یکی از تمهیدات مصریها بر آورده می شد پس بین نمایندگان طرفین در قاهره مذاکرات مجدداً آغاز شد و پس از چند روز مذاکره و مباحثه پیمانی بین طرفین با امضا رسید که روی آن در ظرف مدت بیست ماه (از تاریخ امضای پیمان) منطقه کانال سویز از جانب قوای برطانیه تخلیه میشود. امضای این قرارداد را بسیاری از سیاستمداران و محافز سیاسی گیتی موجب تقویه و استحکام مبنای صلح و امنیت در حوزه شرق میانه و آفریقا و انکشاف و ترقی آینده مصر و مؤید حسن روابط مملکتین تلقی نمودند و حتی بعضی از مخالفان این اقدام را در راه تأیید صلح و امن جهان قدم مهمی حساب نمودند. و هم حل این مسئله را تا اندازه زیاد مرموز نال اندیشی و تدبیر زمامداران وجود مصر و عاقبت سنجی حکومت محافظه کار انگلستان تلقی نمودند.

مسئله دیگری که درین سال حل و فصل شد قضیه نفت ایران است. داستان نفت ایران و اختلافی که بر سر این قضیه بین ایران و انگلستان رخ داد و حتی به قطع روابط سیاسی مملکتین منجر شد. آنقدر آشکار و روشن است که تذکار مفصل آن در اینجا زائد بنظر میخورد. و صرف ما از همان حصه شروع میکنیم که آغاز حل این معضله دانسته میشود.

خوانندگان گرامی ما بیاد دارند که بروز ۲۸ اسد سال ۱۳۳۲ در ایران رستاخیز ملی زخداد و بناغلی جنرال زاهدی به مقام ریاست الوزرائی ایران نایل شد. بناغلی زاهدی که یکی از طرفداران جدی قانون ناسیو نالیزه نفت ایران بود، از یک طرف نهضت نفت را به همان مقیاس سابق تعقیب کرد و لاجاً ب دیگر روابط سیاسی را با انگلستان مجدداً شروع نمود چنانچه اولاً به مبادله شارژ د فیر ها و متعاقباً به تبادله سفرا پرداخته و قتیکه روابط سیاسی بین مملکتین مجدداً قائم شد و سفر ا به پایتخت های همدیگر رسیدند مذاکرات مجدداً آغاز شد، ولی به اساس قانون ناسیون نالیزه نفت ایران در همین وقت بناغلی هربرت هور مشاور دولت امریکا برای مسایل نفت چندبار به تهران برای حل قضیه نفت رفت و آمد و بالاخره نمایندگان هشت شرکت نفت بنام نمایندگان کونسرسیوم به تهران آمدند و در حل قضیه با نمایندگان ایران که تحت ریاست بناغلی امینی وزیر مالیه ایران گذاشته شده بودند داخل مذاکره گردیدند این مذاکرات گاهی در تهران زمانی در لندن و وقتی هم در واشنگتن ادامه یافت تا آنکه عاقبت الامر مذاکرات مذکور موافقه انجام یافت و قضیه نفت ایران صورت حل بخود گرفت. نظر به این فیصله مقرر گردید که دولت ایران بنام غرامت مبلغ ۵۰ میلیون پوند به شرکت سابق نفت بدهد.

این بود وقایع مهم بین المللی که در سال گذشته حل و فصل گردید. و هرگاه به ذکر بعضی وقایع دیگری که درین سال بوقوع پیوست بپردازیم، شاید این اجمال را تکمیل کرده باشیم.

در سال گذشته ممالک مسلمان مراکش، تونس و الجزایر که تحت تصرف فرانس میباشند، به اقدامات خویش علیه استعمار و مساعی خویش برای بدست آوردن استقلال خود ادامه دادند و از خود گذری های نشان دادند. چنانچه این اقدامات شن بحدی شدت اختیار کرد بالغایه در تونس که بالاخره صدراعظم وقت فرانس بناغلی ماندس فرانس آن شخصیت مدیر و با سیاستی که در حل قضیه هندچین رول سیار مهمی بازی نمود شخصاً به تونس رفت و پس از ملاقات و مذاکره با اولیای امور آن دولت مجبور شد به تونس استقلال داخلی عطا کند که این اقدام دولت فرانسه درد نیاعموماً و در ممالک اسلامی خصوصاً باخوشی زیادی استقبال گردید در حقه مراکش و الجزایر با وجودی که این دو کشور نیز مانند بساکشور های دیگری مستحق آزادی میباشند، از طرف فرانس کدام اقدامی نشد.

واقعه مهم دیگر ختم اشغال المان غربی است از طرف دول غربی به این ترتیب که در سال گذشته کنفرانس بشمول وزرای خارجه ۹ کشور امریکا، فرانس، برطانیه، المان غربی، بلژیک، ایطالیا، هالینده کانادا و لوکزامبورگ در لندن تشکیل شد.

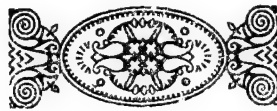
این کنفرانس پس از چند روز مذاکره پروتوکول واسنادی را که حاوی تصمیمات و توصیه‌هایی راجع به ختم اشغال آلمان تامین حق حاکمیت ملی و سهم آن مملکت در دفاع غرب و کنترل تسلیحات اداره جدید دفاع اروپای غربی بود، امضا نمود. و نظر به اعلامیه ختم کنفرانس آلمان غربی در بکت بروکسل و اتلانتیک شمالی نیز حق عضویت را حاصل می‌کند.

هکذا در ظرف این سال مذاکرات و کنفرانس‌هایی بین نمایندگان دول معظم در زمینه تقلیل و کنترل اسلحه و استفاده از انرژی اтом در موارد صلح آمیز نیز جریان داشت.

در سرزمین هفت ملیونی پیشو نستان علی‌الرغم اقدامات تجاوزکارانه عمال متجاوز پاکستان در سال گذشته نیز مثل سابق و بلکه بیشتر از پیش، فعالیت برای حصول آزادی و احقاق حق ساکنین این سرزمین آزاد منش و صلح‌جو ادامه داشت. پاکستان در سال گذشته به پیمان نظامی اتازونی وارد شد و به این قسم چهره تجاوزکارانه عمال کراچی بیشتر نمایان گردید.

این بود وقایع سیاسی جهان درین سال تادیده شود که سال‌های ما بعد چه ارمغانی برای دنیای بشریت، دنیایی که متحمل خسارات و تلفات بس سنگین و ناگوار و جنگ عمومی گردیده است، بار خواهد آورد؟ آیا باز هم دنیا بسوی صلح و سلم پیش خواهد رفت و یاراه دیگری در پیش خواهد گرفت؟

(ختم)

نویسنده: شیاغلی احمد علی کهزاد

(قره کهر) و (مند یگک)

دو کانون جدید ژانگانی قبل التاریخ در افغانستان

از ۲۰ هزار تا ۳ هزار سال ق.م

۳۵ سال قبل کشور ما افغانستان هنوز رسماً و اصلاً بر روی تحقیقات باستان شناسی بسته بود. رسماً و اصلاً به این جهت گفتیم که یکمدها نشوندان انگلیسی از سالهای

تهاجم اول خویش به افغانستان (۱۸۴۲ - ۱۸۳۸) تا حمله دوم (۱۸۷۹) و در فاصله میان

دو هجوم به باز کردن بعضی استو به های معابد

(دردرون ته و شیوکی کایل و بگرام و بامیان)

اقداماتی کرده اند و تحقیقات رسمی و اصولی

در اجازه دولت افغانستان بعد از سال ۱۹۲۲

آغاز گردیده است بعد از سال ۱۹۳۲ باز تقریباً

۱۵ سال گذشت و حرفی هم از نظر کاوش و

تحقیقات راجع به دوره های قبل التاریخ نگفته

نشد زیرا باستان شناسان فرانسوی میخواستند

متعدد دی علمی بر آئین بودائی و مکتب هنری

(یونانی بودائی) کا قون اصلی و مراکز ترفی

صنعت و تعیین روش و ممیزات دوره ها و نقاط

غلامشاهی احمد علی کهزاد

مختلف پیش روی خود داشتند که جواب همه را باید از خاک افغانستان می گرفتند به این

ملت از ۱۹۰۳ تا ۱۹۳۶ با اینکه تحقیقات باستان شناسی بکمال موفقیت درآمده، کابل

و بامیان و بگرام ادامه داشت باز هم از نظر قبل التاریخ روی نقشه تحقیقات این گوشه

آسیا افغانستان نقطه سفیدی بود که روی آن یک علامه سوالیه نور گه نهاده نشده

بود. این علامه سوالیه از حقایق نماینده گی میکرد زیرا سابق های قبل از ۱۹۲۲ بعد

از تاریخ مذکور در خاک های مجاور افغانستان در کشور های همسایه چه در حوزة سند

و چه در تپه های ایران و چه در سواحل راست کسوس (آمودریا) کاوش هایی بعمل آمده

نوشا هدی کشف شده بود که تعیین علایق باهمی آنها باز مربوط بخاک افغانستان بود.

سرزمین افغانستان که از نظر ساحه جغرافیای طبیعی و اقلیمی بین دو رود خلیفه

بزرگ اکسوس و اندوس و هامورند به سیستان قرار گرفته کشور بیست کهنه است و بی شک

بارودخانه‌های بزرگ به نحوی که رشته کوه‌ها در وسط جلگه‌های در حواشی قرار گرفته و این جلگه‌ها را در حالیکه بارودخانه‌های بزرگ محدود است در همان حدود هوای نسبتاً گرم هم دارد.

زندگانی قبل از تاریخ بر بن ساده و عاری از اصطلاحات علمی دو مرحله بزرگ داشت یکی حیات مغاره نشینی و دیگری زندگانی در حوزه رودخانه‌های بزرگ که اولی را رویهمرفته دوره شکار و دومی را آغاز دوره زمین‌داری می‌توان خواند. این دو نوع زندگانی دو نوع اقلیم می‌خواهد. زندگانی مغاره نشینی وجود کوه‌ها و مغاره‌ها در دامنه‌های کوه ایجاد می‌کند و حیات مال‌داری و زمین‌داری آب و خاک نرم زراعتی و هوای مساعد می‌خواهد که معمولاً حوزه‌های رودخانه‌های بزرگ بهترین جای آنست و شرق میان به اوسعترین مفهوم خود از حوزه نیل تا سند برای این نوع زندگانی فوق العاده مساعد بود.

حاکم افغانستان شرایط طبیعی اقلیمی مراتب دوگانه زندگانی قبل از تاریخ را به بهترین نهجی حایز بود کوه‌های سر بفلک کشیده با مغاره‌های طبیعی بهترین پناه گاهاتی برای بشر اولیه بشمار میرفت. حیوانات وحشی کوهی مورد نیاز بشر مغاره نشین بکثرت پیدا می‌شد. سلسله هندوکش که در قلات پامیر با چال‌ها لیا بهم پیوند خورده است مغاره‌های طبیعی دارد که مراتب اولی زندگانی بشر را دیده - همین قسم برای دوره دوم زندگانی بشری دوره‌ای که انسان از مغاره به جلگه فرود آمده، از شکار حیوانات وحشی به تریه و اهلی ساختن آنها گرائیده و با استقرار در جلگه و کنار رودخانه‌ها تازه به ساختن منزل و زراعت شروع کرده است باز حاکم افغانستان مساعد بوده زیرا در شمال و جنوب و جنوب غرب و در حواشی غربی و شمال غربی مملکت رودخانه‌های چون اکسوس و اندوس و هیرمند و هری رود جریان داشته و اراضی باطلاحی و هوای گرم حوزه‌های مذکور تمام شرایط زندگانی قبل از تاریخ را برآورده می‌کرد و برای اثبات عملی دو مرحله زندگانی بشری در ادوار دور افتاده قبل از تاریخ در افغانستان از دو نقطه ممیزه از (مغاره قره کمر) (وتپه مندلیک) صحبت می‌کنیم و برای اینکه موضوع خوب تر فهمیده شود پیش از اینکه هر کدام از نقاط مذکور تمام سبک‌بریم بصورت تمهید مختصر از عمومیات مختصه هر دوره حیات بشری صحبت می‌کنیم. فراریکه مطالعات قبل از تاریخ بطور تمام نشان می‌دهد بشر همه جا اولین افزار و ادوات مورد نیاز خویش را از چوب ساخته ولی چون چوب دوام ندارد آثار و شواهد آن باقی نمانده است برعکس افزار سنگی از همان روزیکه بدست انسان ساخته شده تا امروز باقی مانده و بهترین وسیله‌ای معرفتی تحول استعداد بشر است ازین رو سنگی دژ تاریخچه تحول زندگانی بشری عصر و تمدنی دارد که آنرا (مدنیت

دوره سنگی) میخوانند و به اساس پاره ملاحظات مراتب مختلف این تحول به نام های ذیل یاد میشود: (۱) (پاله اولی تیک) یا (دوره اولیه حجر) (۲) (ارکه اولی تیک) یا (دوره قدیم حجر) (۳) (مزولی تیک) یا (دوره متوسط حجر) (۴) (انه اولی تیک) یا (آخرین مرحله دوره جدید حجر).

این تقسیمات را اگر خلاصه تر کنیم دودوره باقی میماند دوره (پاله اولی تیک) و (نه اولی تیک) که معمولاً یکی را دوره قدیم و دیگری را دوره جدید حجر تعبیر میکنند و فرق بارز این دو دوره مهم این است که در طی دوره اولی هنوز سنگ صیقلی نشده و در دوره دوم صیقلی میشود.

معمولاً افزار و ادوات سنگی ساخت دست انسانی از سنگ چقماق بوده و این سنگ در ادوار حجری تمدن بشری دخالت زیاد وارد و این دخالت بی علت هم نیست زیرا در میان احجار آهکی هسته های سختی باشکلی مخصوص که بیشتر به بادام شباهت دارد و ازین سنگ پیدا میشود که گاه گاه نا ترکیدن احجار آهکی خود بخود مجزی میشود و انسان های اولیه با نهادن آن میان دوشاخ چوب از آن (تبر) یا (تیشه) درست میکردند. افزار و ادوات چقماقی دوره های قدیم و جدید حجر نظر به اشکال متنوع که علماء و متخصصین تثبیت کرده اند نام های دارد مربوط به اعصار ضمنی شامل هر دوره که ذکر آن ما را به جزئیاتی میکشاند که بحث آن اینجا مورد ندارد.

دوره پاله اولی تیک یا دوره قدیم حجر یعنی دوره ای که بشر هنوز صیقل کردن سنگ را نمی دانست دوره ایست که مراتب اولی آنرا تا حدود (چهل، پنجاه هزار سال) بالایی برند ازین دوره تا سال ۱۹۵۳ یعنی دو سال قبل در افغانستان خبری نبوده تا اینکه مغاره (قره کمر) کشف شد.

مغاره قره کمر مغاره ایست طبیعی که در آخرین دامنه های شمالی هندوکش در جناح شرقی رشته کوهی فراز قریه ئی موسوم به (سرکار) در حوالی ۸ میلی شمال هیک (سمنگان) میان راه پل خمری و تاشقرغان واقع شده است و از طرف داکتر «کارلنن کون» متخصص قبل التاريخ هئیت باستان شناسی موزه دانشگاه پساوانا در بهار سال ۱۹۵۳ کشف و مرحله کاوش های علمی در آنجا بعمل آمد و راجع به مختصر معلومات مقدماتی که در طی راپورتی از طرف دانشمند مذکور به موزه کابل داده شد در شماره ۱۴ سالش مجله ژوندون مقاله تجریر شد. چون هنوز نشریات مفصل تر علمی از طرف داکتر کون در آن مورد بعمل نیامده به اساس همان راپورت اولیه و تلگرام هائی که بعدتر واصل شده است بحث خویش را ادامه میدهم.

مغاره قره کمر (۳۲۰۰) فت از سطح بحر و (۴۵۰) فت از سطح جلگه و سرک هام ارتفاع دارد. مغاره چشم انداز وسیعی دارد. و برای شکاری بهترین جای کشک

است که حرکت حیوانات را تا فاصله‌های دور دیده می‌تواند. رخ مغاره بطرف جنوب است و تمام روز آفتاب در آن می‌نشیند طبعاً باشندگان قبل التاريخ از حرارت آفتاب استفاده زیاد می‌توانستند آب اشامیدن برای انسان و حیوان در مجاورت آن پیدا میشود و به این ترتیب باشندگان مغاره حداکثر از مزایای طبیعی استفاده می‌توانستند.

در حال موجود در لبه فوقانی مغاره سنگ‌های کوه تا (۲۱ فوت یا (۷ متر) بیش بر آمده و از روی مقدار سنگی‌هایی که در داخل مغاره (پایان افتاده معلوم میشود که در ازمنه اولیه اقلاً در برابر وضع موجوده سنگ‌ها بیش برآمدگی داشت. خود بدنه کوه از احجار رسوبی تشکیل شده و محتملاً به عصر (ژوراسیک) طبقات الارضی تعلق میگیرد.

داکتر کون متخصص قبل التاريخ امریکائی بین ۶ و ۱۹ اپریل ۱۹۵۴ پنج جر در زمین مغاره کند که بنام های K و D.C.B.A تعیین شده است. حین جریان حفاریات احجار بزرگی به اندازه (۳) متر مکعب ازجا برداشته شد و دامنه‌های کاوش ادامه یافت. ازین قبیل احجار قبل از کاوش و در جریان عمل کاوش و بعدها افتاده میرفت از روی تدقیقات حفاری و ملاحظات علمی و شواهد افزایش سنگی و استخوان حیوانات و ذوغال و خاکستر ریزه و پارچه‌های تپیکری که با چرخ ساخته شده و پارچه‌های آهن و جملتاً مس واضح می‌شود که مغاره قره کمر در مدت‌های طولانی پناه گاه و مقرر هایش بشر (قبل التاريخ بوده که روی هم رفته تمام دوره پالئو اولی تیک یعنی دوره قدیم حجر را در بر میگیرد و دامنه آن در دوره نه اولی تیک (یعنی دوره جدید حجر) در دوره فلز هم ادامه یافته است.

از روی ملاحظات دقیق تر باستان شناس امریکائی چهار مرحله حیات را در مغاره قره کمر تشخیص داده است که از نظر (کلچر) همه را مربوط به عصر شکار میدانند چهارمین مرحله حیات یا قدیم ترین دوره اشغال مغاره شواهدی از خود دارد که عبارت از ادوات اولیه سنگ چقماقی است که بیشتر شکل طبیعی دارد و اثر دخالت بشر در آن به سختی مشهود می‌شود. این دوره در قبل التاريخ اروپا و آفریقا و آسیا (موستری) خوانده شده و اینک بار اول افزار سنگی مربوطه آن از مغاره قره کمر در افغانستان بدست آمده است.

تا گفته نمائیم که افزار سنگی مخصوص عصر (لوستری) معمولاً بالقای آدم (نه اندرتال) یکجا میباشد. باستان شناس امریکائی معتقد است که انسانها در سومین مرحله بین یخچال ها در قره کمر زندگی داشتند.

دوره سوم دوره ایست که در آن ساختن تیغ های سنگی به تعداد زیاد جریان داشت درین دوره همه از شکاری ها در مغاره پناه گزین شده خویش را به آتش

گرم میکردند و برنده های از سنگ چقماق نصواری رنگ میساختند که نمونه های آن به تعداد هزار ها کشف شده و عده بیشتر آن پارچه های نازکی است که حین ساختن افزار از اصل ادوات مورد احتیاج جدا شده است .

در دوره دوم مانند دوره چهارم از آتش اثری نیست در دوره اول که عبارت از آخرین دوره رهایش بشری در مغاره میباشد مانند دوره سوم تیغ های سنگی به کثرت دیده می شود و ادوات و افزار این دوره را به اساس تقسیمات تمدن حجری که در تمهید این بحث مختصراً به اساس آن اشاره کردیم مربوطه دوره (مزولی تیک) یا دوره متوسط حجر میدانند که دامنه آن ادامه یافته و به دوره جدید حجر منتهی شده است .

دا کتر کاولتن کون چنین حدس میزند که بشری که در مرحله سوم و اول در مغاره قره کمر زندگی داشتند شکاری بودند و حیوانات بزرگی را شکار میکردند در دوره اول بیشتر بز کوهی و در دوره سوم اسب یا گوزن و یا هیدو و شاید شتر شکار میشد .

قراریکه بیشتر ذکر کردم را پوری که دا کتر کاولتن کون به موزه کابل سپرده را پوری است مقدّماتی . برای اینکه مطالعات علمی دقیق در لایر اتوار های موزه دانشگاه پنسلوانیا صورت بگیرد طبق قرار داد باستان شناس که بین موزه کابل و موزه دانشگاه موصوف منعقد شده است نمونه های مختلف افزار و ادوات سنگی و پارچه های ذوغال و خاک ر سوبی مغاره قره کمر به موزه مذکور فرستاده شد درین سال های اخیر برای تعیین مراتب قدامت مغاره ها و خرابه های باستانی اصول جدید پیدا کرده اند که بنام شعاع نمره ۱۴ شهرت دارد و هر وقت خواسته باشند قدامت محل عتیقی را معلوم کنند پارچه های ذوغال محل کاوش را با شعاع نمره ۱۴ تجزیه میکنند . این کار بار اول راجع به ذوغال های مکشوفه از مندیگک در شیکاگو صورت گرفت و معلوم شد که قسمت های وسطی تپه مذکور ۲۶۰۰ ق.م قدامت دارد و این تاریخ با شواهد مکشوفه عیناً مطابقت دارد . این تجربه راجع به ذوغال های مغاره قره کمر در لایر اتوار های موزه پنسلوانیا هم صورت گرفته قرار تلگرامی که بتاريخ ۱۵ عقرب ۱۳۳۳ واصل شده است ثابت میکند که مغاره قره کمر نوزده هزار و هشت صد سال قدامت دارد . بعد تعقیب این تلگرام تلگرام دیگری رسید که ۲۰ هزار ساله قدامت اسفال مغاره قره کمر را تأیید نموده و ضمناً دا کتر کون به ملاحظه میرساند که میان افزار و ادوات سنگی دوره قدیم حجر (قره کمر) و دوره های معاصران در فرانسه شباهت های دلچسبی موجود است و این امر ادامه کاوش را در قره کمر به مراتب دلچسپ تر ساخته است .

به این اساس با اینکه تحقیقات در مغاره قره کمر در آغاز کار است و نتیجه بدست آمده هنوز محدود است معذالك این معلومات مختصر با تمام محدودیت خود کمال اهمیت دارد زیرا بار اول به اساس مدارك علمی مراتب حیات بشر قبل التاريخ را در حوالی ۲۰ هزار سال ق. م در دوره پاله اولی تیک (دوره قدیم حجر) ثابت میسازد و آشکارا میگرداند که مغاره های هندو کش در دوره قدیم حجر مسکون بوده است .

در آغاز این مقاله متذکر شدیم که زندگانی قبل التاريخ بشر اگر عاری از اصطلاحات علمی تحصیل شود بعد از دوره مغاره نشینی و شکار دوره استقرار در اراضی اهلی ساختن حیوانات و آغاز زراعت می آید در خاک های افغانستان ساحه بی که برای زندگانی بعد از مغاره نشینی و شکار مساعد باشد و انسان در مجاورت مسیر رودخانه ها از آب و هوا و خاک مساعد استفاده بتواند چندین جای است که اهم آن سه ساحه بزرگ میباشد . یکی سیستان ، دوم حوزه هری رود ، سوم صفحات باختر در تمام هندو کش . در صفحات باختر امودریا و معاونین آن ، در حوزه هری رود رود خانه هیری رود و در سیستان رودخانه هیر هند و معاونین آن میگذرد .

درین سه جا آنطوریکه شاید بایست تجسس روی خاکی از نظر تثبیت اماکن قبل التاريخی صورت نگرفته الا در سیستان افغانی و علاقہ های متصل آن که عبارت از حوزه (ارغنداب) و (ترنگ) و خاک های میان این دو رودخانه میباشد و در یک ساحه وسیع از حوزه ترنگ تا حوزه فراه رود بقایای ادوار قبل التاريخ به مشاهده رسیده است موضوع تحقیقات قبل التاريخ در سیستان افغانی که از سال ۱۹۳۶ شروع شده است تاریخچه مختصری دارد که اینجا به جزئیات آن وارد شده نمیتوانم . روی ممر فته ذکر این مختصر کافی است که از ۱۹۳۶ تا ۱۹۵۴ طبعی با فاصله های مختلف زبان هیئت های فرانسوی و امریکائی مثل هیئت (گیرشمن) و هیئت (فیرمتر ویس) هیئت (دیو پوره) و هیئت (کازال) به یک سلسله تحقیقات و کاوش ها و بالاخره حفاریات مفصل در حوزه سفلی هیرمند (حوالی زرنج در تپه های سرخ داغ و سفید داغ) در علاقہ پنج وائی (سید قلعه غندی ، لورائی غندی ، موراسی غندی) و در علاقہ خاک ریز (تپه مندیکک) .

شبهائی نیست که در سلسله این همه تحقیقات ، تحقیقات موسیو کزال فرانسوی در میان نقاطی که کاوش در آن بعمل آمده تپه مندیکک بسیار مهم است که ما را مواجه به یک دهکده بزرگ قبل التاريخ ساخته و هنوز حفاریات آن پایان نیافته است .

در آخر این مقاله از ان مفصل تر صحبت خواهم نمود .

نتایجی که تا حال در زمینه تحقیقات قبل التاريخ چه از روی سر وی خاک سیستان افغانی چه از روی حفاریات نا تمام تپه های شهر قدیم زرنج و چه از روی کاوش های

امتحان (دمور اسی غندی) و (سید قلعه غندی) بدست آمده تازه مارا بیک نکته ملتفت میسازد که خاک‌های جنوب غربی افغانستان از فراه رود تا ترنک بقایای زندگانی ادوار قبل التاریخ را محافظه کرده است. اثبات این مفکوره برای ادامه تحقیقات درین حصه افغانستان چیز است مهم زیرا مدت‌ها تصور میشد که تپه‌های قبل التاریخ بخصوص در مناطقی جنوب غرب افغانستان در اثر جریان آب‌ها از کوه‌ها و بسط زراعت در حوضه‌های ارغنداب و هیرمند بکلی از بین رفته و یا از حد زیاد سائید شده است. البته انکار نمیتوان کرد که دو عامل مهم (آب) و (باد) هر دو در سیستان افغانستان در تغیر دادن شکل جلگه و منجمله بقایای قبل التاریخی سهمی داشته معذالک هنوز تپه‌های به ارتفاع (۳۰) متر چه در حوالی زرنج (نادعلی) و چه در علاقه خاک رین باقی مانده و نظیر آنها تپه‌هایی شاید به ارتفاع کمتر در حوضه فراه رود دیده میشود.

بهر حال کشف تپه مندیکك برای مطالعات قبل التاریخ افغانستان بسیار مهم است و بصورت يك اکتشاف بی سابقه تلقی شده است موسیو (شلوم برژه) مدیر هیئت حفاریات فرانسوی در طی کنفرانسی که بتاريخ ۹ سرطان (۱۳۳۳) در کلپ فرانسوی‌ها در شهر نو ایراد کرد تپه مندیکك را ستاره‌ئی نو خواند که طلوع آن در تار یکبهای قبل التاریخ افغانستان روشنی خواهد افکند.

تپه (مندیکك) در سال ۱۹۵۱ از طرف موسیو کزال متخصص قبل التاریخ هیئت حفاریات فرانسوی کشف شد این تپه در ۵۵ کیلومتری شمال فندهار در علاقه کشک نخود در حومه (خاک رین) در دامنه‌های جنوبی کوه (شاه مقصود) در مجاورت شمال مجرای خشکیده رود کشک نخود واقع شده است. کشک نخود به مفهوم وسیع جغرافیائی جلگه موسوبی است که از مرسوبات دور و دخانه ارغنداب و هیرمند تشکیل شده و کوه شاه مقصود در وسط این جلگه در میان مجرای دورود خانه قرار گرفته است. کشک نخود از نظر بقایای تپه‌های قبل التاریخ غنی است و منجمله (مندیکك) و (مندیحصار) و (مندیشار) سه تپه ایست که در حصص علیای جلگه کشک نخود در (خاک رین) مورد توجه باستان شناس فرانسوی واقع شده است. تپه مندیکك از روی زمین ۲۰ متر ارتفاع دارد و تپه دیگر بیشتر سائیده شده و هر کدام بیش از ۶۰ متر بلندی ندارند.

طریقه آغاز حفاریات درین قبیل تپه‌ها چنین است که اول از سر تا پای تپه شقی بعمل آورده میشود موسیو کزال به طول ۴۳ متر جری کند. فائده چنین شق این است که تسلسل و مراتب آبادی‌های سربسر که در مرور هزاران سال یکی روی خرابه‌های دیگر بنا یافته است آشکار میشود.

بعد از اینکه تسلسل آبادی‌های دوره‌های مختلف معلوم شد حفاریات وسیع آغاز

میگردد با اینکه تا حال چهار مرحله حفاریات عملی شده است معذالك اظهار نظر کلی و قطعی به اتمام کار موکول است بهر حال مراتب طبقا تی تپه مند یگك فرا ر آتی تشخیص شده است :

(۱) اولین مرحله اشغال تپه را بقایای سوراخ‌هایی نشان میدهد که شباهت به سوراخ‌های دیرك یا تیرهای خیمه دارد از خشت و سنگ اثری دیده نمیشود و یار چه های تیکر بسیار کم یا است و آنچه که هم موجود است یکنوع تیکر کلفت کلابی رنگ بدون نقش است. افزاز سنگی سنگ چقماق برای پریدن و سائیدن یکی دو تکه دیده شده ولی از فلزات اثری نیست با اینکه اظهار نظر در باب هویت باشندگان او لیه تپه مند یگك عجا لثا قبل از وقت است معذالك از روی قراین به حدس میتوان گفت که ایشان مردمانی بودند بدوی و کوچی که ساختن منزل را با سنگ و خشت هنوز نه می شناختند . پناه گاه های اولیه ایشان یکنوع چیری هائی بود. افزاز سنگی میساختند و فلزات نزد ایشان مجهول بود. ظروف گلی بسیار ابتدائی کلفت و خشن میساختند .

بعدتر در حالیکه هنوز سوراخ‌های چوپ‌های چیری در اقامتگاه آنها دیده میشود دیوارهای یخته‌ئی هم مشهود میگردد واضح میشود که باشندگان مند یگك ساختن بنا گاه ها را بادیوارهای یخته‌ئی یاد گرفتند .

(۲) در طبقه دوم اشغال تپه اطاق‌های محاط بادیوارهای یخته‌ئی دیده می شود . در وسط یکی از اطاق‌ها بوضاحت محل آتش یا اجاقی هم مشهود است. نوعیت تیکر مثل‌ها بق است. یعنی تیکر کلفت بدون نقش .

(۳) از مختصات این دوره ظهور خشت است. در مرحله سوم اشغال تپه دیوارهای خشتی تحول مهم وجدیدی را نشان میدهد. اختراع خشت درین دوره از دوره های بالاتر تپه ادامه دارد درین طبقه بار اول یکنوع مهر سنگی و بار اول هیكل هائی از گل رس کار شده است. ظهور خشت و مهرهای سنگی و هیكل های گلی مرف تحول بزرگ است اعتماد طبیعی و هنری باشندگان این طبقه است مهرهای سنگی با نقوش هندسی و هیكل های گلی صبه این تحول را نشان میدهد. نقوش هندسی مهر آنها با نقوش ظروف گلی مکشوفه از (کوئته) یکسان است. هیكل های گلی باشندگان طبقه سوم مند یگك منحصر به گاوهای دو کوهانه هنوز جرئت به ساختن هیكل انسانی نکرده اند. رسم الخط هنوز نزد ایشان مجهول بود از معیارات دیگر این دوره زندگانی قبل القاریخ باشندگان مند یگك سرهای تیری است که از سنگ چقماق ساخته شده و بعد تر ظروف مدور یا استوانه‌ئی شکل از سنگ رخام ظاهر گردیده است که هر کدام آن مراتب تحول زندگانی را بنوعی تأیید میکند .

از سطح پنج متری بالاتر از سطح جلگه به بعد مفرغ و ادوات مفرغی ظاهر میشود و این وضعیت تا سرتپه یعنی دره ۱۵ متر خاك توده‌های تپه ادامه دارد تا اینکه روی سطح تپه

آهن آشکار میشود. چون حداکثر نخرخاک توده های آبادی بی باستان تپه مندینگك مفرغ و ادوات مفرغی دارد موسیو کزال متخصص قبل التاريخ فرانسوی نتیجه گرفته میگوید تمام مراتب مختلف زنده گانی در تپه مندینگك مربوط به دوره مفرغ است.

بدون اینکه اینجا وارد جزئیات مراحل مختلف اشغال تپه شده بتوانیم متذکر میشویم که هشت مرحله اشغال تپه میگردد و مراتب زندگی چادر نشینی با تحول تدریجی که مختصراً بدان اشاره نمودیم سپری میشود. تعداد مردم کم کم زیاد میشود و دهکده مندینگك منبسط میگردد. از آبادی و ویرانی و تراکم خاک ها هشت دوره تپه مندینگك به ارتقا دفاع تقریباً ده متر رسید و بدو که شواهد يك دوره جدید هویدا گردید. شواهد این دوره عبارت از بقایای يك عمارت بزرگ است که با نقشه ویلان واحدی طرح و بنا شده و قسمت معتنا به دیوارها و اطاق های عمارت از بین نرفته است. قسمت مهم دیوارهای سمت های مختلف این عمارت در اثر حفاریات بهار امسال (۱۳۳۳) هویدا گردید دیوارهای روی عمارت پیش برآمدگی هائی دارد که هر کدام شکل فیل پایه مدوری بخود گرفته و به عمارت يك منظره با عظمت و باشکوهی داده است. روی عمارت رخ بطرف شمال است بالای قطار پیش برآمدگی های ستون نمای روی جدار عمارت سرطافی های دندان نه نما دیده میشود. عمارت پلستر سفیدی داشته و جای آثار رنگ قرمز هم تشخیص میشود. با مرمت کاری و الحاقاتی که در طول زمان بعمل آمده هیئت و شکل اساسی و اصلی عمارت واضح است از برخی از اطاقهای این عمارت ظروف گلی متعددی بدست آمده همه منقوش با اشکال گل نیلوفر و تصاویر حیوانات و پرندگان مانده کف تار و کبک و بعضی حیوانات دیگر. تزئینات ظروف گلی بیشتر عوامل تزئیناتی مدنیت وادی سند را پیاد می آورد و حیوانات با بدن های طویل و چشم های بزرگ مدور سبک (کوبی) بلوچستان را باخاطر می آورد بعضی ظروف تیکری بخصوص از نظر نقوش با ظروف مکشوفه از کوئته (بلوچستان) شباهت دارد و اشکال هندسی بعضی از مهرهای مفرغی به طبقه سوم (حصار) یکی از تپه های ایران قرابت بهم میرساند. ادوات و افزار سنگی درین دوره مانند دوره های سابق فرق نکرده سرهای تبر مهرهای سنگی، اشبای کوچک مفرغی مثل تیغ چاقو، دروش، پن و غیره بدست آمده است.

بیشتر متذکر شدیم که در حوالی قریب تپه (مندینگك) تپه های دیگری هم است که دوی آن بنام (مندیشار) و (مندیحصار) طرف توجه واقع شده و کاوش های امتحانی هم در آنها بعمل آمده است.

از روی شواهد و ملاحظات چنین استنباط میشود که اصل کانون رهایش مردمان قبل التاريخ این ناحیه همان تپه مندینگك بوده و چون بعد از هشت مرحله آبادی های

سربس ارتفاع تپه به ده متر رسیده يك دوره جدیدی آغاز یافته است که شاید عظمت نسبی آن همان عمارت بزرگ و مجلل قبل التاريخ است که فظیر آن به فدامت چهار هزار سال قبل از امروز در سائر نقاط آسیا دیده نشده است. چون عمارت بزرگ (خواه به منظور مرام مذهبی یا اداری و سیاسی) روی تپه مندیگ را اشغال نمود مردم عوام در نقاط مجاور به آبادی پرداخته اند و دوتپه فوق الذکر که ۵-۶ متر بیشتر از سطح جلگه ارتفاع ندارد در اثر تراکم آبادی های بعدی بمیان آمده است. شبیهی نیست که بالاتر از عمارت بزرگ و دوره مربوطه آن مراحل آبادی و دوره های دیگری هم است و همین آآن هم باره معلومات مختصری راجع به آنها در دست داریم ولی برای اینکه موضوع پیچیده و مبهم نشود از ذکر مراتب آن صرف نظر نموده همین قدر متذکر میشویم که آبادی های مذکور ما فوق خرابه های عمارت بزرگ هم در دوره برونز (مفرغ) ادامه داشته و فقط از سطح تپه مندیگ شواهد دوره آهن بدست آمده است و بعد از آغاز دوره آهن تپه مذکور متروک مانده است.

پس با شرح مختصری که گذشت تپه مندیگ من حیث وسعت ساحه و ارتفاع که یکی پهنائی آبادی های قبل التاريخ و دیگر طول دوره های آثار نشان میدهد تپه ایست بسیار بسیار مهم و کشف آن در زمینه قبل التاريخ افغانستان و مراتب تحول مردمان آن دوره روشنی های مهمی می اندازد.

تپه مندیگ که در وسط حوزه های دورودخانه هیرمند و ارغنداب واقع شده بحیث يك کانون زندگانی قبل التاريخ را بطور نمونه نشان میدهد که حوزه های سفلی رود هیرمند و ارغنداب بطور کلی افغانستان جنوب غربی از نظر حیات قبل التاريخ دودوره نبولی لیتیک (دوره جدید حجر) اهمیت مخصوصی داشته بیشتر دیدم چطور نقوشها مهرها و ظروف کلی مندیگ یکطرف با آثار حوزه سند و جانب دیگر با شواهد تپه های ایران شباهت بهم میرسانند. این شباهت ها از نظر تحلیل تاریخی کمال اهمیت دارد زیرا به خاک های جنوب غرب افغانستان در ادوار قبل التاريخ یکنوع مرکز ملیتی میدهد که رول آن از نظر تعاطی فرهنگی و هنری بیشتر ثابت خواهد شد اهمیت تپه مندیگ فی حد ذاته درین است که در سراسر ارتفاع خود مربوط به عصر برونز (مفرغ) است و به بهترین صورت میتوان تحول این عصر را در آن مطالعه نمود. روپهمرفته شواهد آبادی های مختلف این تپه بین ۴۳۰۰ هزار سال قبل از امروز را در بر می گیرد. عمارت بزرگی که تذکر دادیم به ۴۰۰۰ هزار سال قبل از امروز تعلق دارد و چون پایان تراز طبقه مذکورده متر دیگر تپه حفر نشده احتمال قوی در بین این که شواهد ۵۰۰ هزار سال قبل هم مکشوف شود. آثار مندیگ از راه (کولی) و (کویت) بلوچستان با شواهد مدینیت وادی سند نقاط کابل مقایسه پیدا کرده و عوامل مقایسه به تپه های ایران منجمله تپه (حصار) بدست

آمده است. یقین است با تکمیل حفریات عوامل مقایسه بهرد و طرف و سعت خواهد یافت و آنوقت در روشنی مدارك جدید اهمیت حوزه های سفلی هیرمند و ارغنداب روشن تر خواهد شد.

بهر حال با اینکه نتایج کلی و قطعی (مقارنه قره کمر) و (تپه مندیک) به مناسبت عدم تکمیل حفریات هر دو جا در دست نیست معذالك این دو نقطه به حیث دو کانون دودوره حیات قبلالتاریخی افغانستان کمال اهمیت پیدا کرده است. اولی بار اول چشم مارا به چگونگی زندگی زندگانی بشر قبلالتاریخ افغانستان در دوره قدیم حجر در ۲۰ هزار سال قم باز می کند و دومی مارا به دهکده های رهنمونی می کند که از دوره حجر صیقلی آغاز یافته و تمام دوره مفرغ را در بر می گیرد و منتهی به دوره آهن می شود.

بشر مقارنه نشین که از شکار حیوانات درنده سد جوع میکرد و ساختن منزل را بهیچ طریقی نمیتوانست و حتی تراش و صیقل سنگ پیش او مجهول بود به تدریج تحول میکنند و از مقارنه های کوه به وادی رودخانه های بزرگ فرو می آید هنوز شکاری است ولی شکار شغل عمده او نیست بلکه بهلوی شکار که جزئی از زندگی او شده حیوانات اهلی هم دارد و از منازل پخته ای به ساختن خانه های خشتی مبادرت کرده ظروف گلی کلفت میل به ظروف گلی نفیسی شده که علاوه برداشتن خمیره فشننگ تصاویر زیبایی هم دارد از قبیل تصاویر پرندگان و حیوانات. استعداد هنری منحصر به تصاویر ظروف گلی نمانده بلکه در هیكل تراشی هم وارد شده و هیكل های سنگی از حیوانات آن وقت بخصوص گاو و گوسفند و غیره بعمل آورده است.

از نظر تکامل مراتب حیات اجتماعی هم تحول محسوسی مشهود است. مردمان قبلالتاریخ حوزه ارغنداب و هیرمند در حوالی بین ۳۵۰۰ و ۴۰۰۰ هزار سال قبل از امروز اداشتن دهکده های متمرکز دارای عبارات مهمی هم شده بودند که خوشبختانه يك نمونه آن كشف شده و معرف مرکزیت مذهبی و اداری آنها می باشد

ملل متحد و افغانستان

نویسنده: دکتر عبدالحکیم طیبی

کاخ صلح :

هنگامیکه بریان و کلوك وزیرای صلح پستدخدا نموده و آمریکا خواستند برای نخستین بار بعد از مجاریه اول به آرزوهای صلح خواهان جهان بخشیده و دنیا را تشویق کنند «جنگ» را بحیث پالیسی ملی منسوخ قرار دهند «سیاسیون و مفکرین با تجربه اظهار عقیده نمودند که چنین نوع پالیسی ها و پیکت های اخلاقی بدون پشتیبانی از یک تشکیلات منظم و قوی بین المللی نمیتواند صلح گیتی را ضلالت کند. همان بود که با وجود امضا نمودن ۶۴ دولت از پیکت بریان و کلوك و تأسیس بنای متر لزل «جامعه اقوام» دنیا یکبار دیگر در آتش جنگ عمومی دوم غلتید که از اثر آن بملیونها زن بی شوهر و ملیونها طفل بی مادر و هزاران هزار خانمان بی گناه ویران و خاکستر شد و اثرات آن جنگ عظیم تا هنوز بشریت را می لرزاند و بنای صلح را تا قرار ساخته است.

شیخ علی عبدالحکیم طیبی

هنگامیکه در خانه جنگ عمومی دوم اسلحه مدهش آتومی بمیدان آمد و انفلاق تنها دو بمب کوچک توانست دوشهر بزرگ ناگاساکی و هیروشیما را بخاک یکسان سازد بشریت فهمید که نمیتوان بیشتر از این بمقدراتات خود بازی کرد زیرا قوه ساختن و اختراعات جدید میتواند یک چشم زدن مدیته عالم را از بین ببرد و هستی بشر را نابود سازد.

دنیا اینرا هم فهمید که در جنگهای آینده هیچ غالب و مغلوبی باقی نخواهد ماند و اثرات جنگ برای فاتح نیز همان است که مغلوب آنرا تحمل میکند.

همان بود که در زیر فشار چنین ترس و واهمه که فرانس کریمیا (یا لقا) تشکیل شد و لیبران دول فاتح دور هم گرد آمده و خواستند در اطراف تأسیس یک بنای محکم صلح فکر کنند و با هم عهد نمایند برای حفاظت و نگهداشت این بنا با هم همکاری کرده و نباید طوریکه در دوره جامعه اقوام تمام منافع خصوصی آرامش بین المللی را برهم زنند من بعد چنان کنند. همان بود که پرنسپ های یالقا و دمبارتن او کس در شهر زیبای سانفرانسیسکو شکل حقیقت بخود گرفته و میثاق ملل برای امضا باز گذاشته شد.

و امسال ۹ سال از این تشکیل بزرگ بین المللی که میتوان آنرا بنام « کاخ صلح و آرامش بشر » یاد کرد سپری می گردد سازمان ملل با اینکه دقایق بحرانی را نیز به نسبت « سیاست قوا » در خلال این ۹ سال طی کرده است ولی با اینهم موفقیت های این موسسه نیز درخشان بوده و امید پیروز مندی های بیشتری از این راه برای بشر برده میشود.

سازمان ملل توانست که درین عرصه کوتاه ۹ سال در اکثر نقاط جهان آتش های سوزانی را که شاید منتج به جنگ و خونریزی بین المللی میشد خاموش کند . خطر خونریزی مزید در اندونیزیا در اثر مداخله سازمان ملل از بین رفت و ملت صدمه زنی و آزادی در صف ملل آزاد قرار گرفت . آتش جنگ کشمیر که شاید دامنه آن آسیا را به آتش می سوخت خاموش شد و بحران بالقان روبه آرامی گذاشت .

جنگ کوریا که تقریباً به عقیده اکثر مبصرین سیاسی آغاز جنگ عمومی سوم بود از اثر هرق ریزی یو - ان روبه خاموشی گذاشت و دو خطر انفلاق جنگ جمهو ریت چین و ملیون را محلی را بخود گرفت .

لیبیا صاحب استقلال شد تونس و مراکش در آستانه آزادی اند . علاوه از خدمات سیاسی فعالیت های علمی و تخنیکی سازمان ملل و ایجنسی های تخنیکی آن قابل قدر بوده و قهرمانان علمی در راه پیشرفت سوبیه حیاتی ممالک پس مانده داخل نبرد و مجادله اند .

خدمات یو - ان در راه ترتیب کنوانسیون حقوق ندوان و حل پرو بلم کار گران اجباری و کنترل ادویه مخدره قابل تذکار بوده و خصوصاً موفقیت سازمان ملل که نسبت به جامعه اقوام بیشتر آنرا قابل ارزش ساخته است تصویب اعلامیه حقوق بشر و ترتیب کنوانسیون های حقوق بشر میباید شد .

همچنان سازمان ملل در ساحت آزادی اطلاعات و مطبوعات توجه مزیدی را مبدول داشته است که به این رنگ میتوان علی الرغم کسانی که سازمان ملل را فا کلام میدانند ادعا کرد سازمان ملل در عمر کوتاه خود توانسته است قدمهای درخشانی در راه سعادت بشر بردارد .

افغانستان و سازمان ملل :

افغانستان بحیث عضو وفادار نه تنها در دوره شمولیت خود در یو - ان بلکه سالها قبل از ان بطرفی و صلح خواهی را جزو پالیسی خود دانسته و روی همین پالیسی بود که در زمان عضویت در جامعه ملل همیشه از پیشنهادات و تصاویری که برای صلح و سلام

دنیا مفید و مؤثر ثابت میشد پشتیبانی کرده است و به شهادت کلکسیون معاهدات یو-ان با اکثر ممالک آسیائی و اروپائی معاهدات دوستانه و صلح خواها نه داشته و مناسبات خود را همیشه به اساس دوستی و همکاری بین المللی استوار داشته است.

نمایندگان افغانی در هنگام مذاکرات کشتفرا نس خلع سلاح از تمام پیشهاداتی که برای تقلیل اسلحه و برقراری صلح و منسوخ تعرض طرفداری کرده و بهمین اساس کنوانسیون تعریف تعرض با محققات آن در جولای ۱۹۳۳ قبول شده است و همچنین معاهده عدم تعرض سعد آباد در جولای ۱۹۳۷ با عراق- ترکیه و ایران امضاء گردیده است.

ریکارد صادقانه افغانستان در مجمع ملل و پالیسی بیطرفی کشور مادر زمان جنگ عمومی دوم وسیله آن شد که هنگامیکه پیشنهاد شمول افغانستان در یو-ان تقدیم گردید تمام ملل عضو از خورد تا بزرگ از آن طرفداری نمودند.

افغانستان از هنگام شمولیت خود در یو-ان تا حال پیوسته در هنگام اجرای به پرنسبها و مواد چهارتر اتسکا نموده و اگر برای داده و یا حرف زده از پرنسب های منشور انحراف نورزیده است. طوریکه ریکارد اجرای نمایندگان افغانی در سازمان ملل نشان میدهد، همیشه پرنسب های ذیل اساس اجرا آن شان بوده است:

اول: طرفداری از پرنسب های چهارتر:

تمام داگرومنت های یو-ان ثابت میکنند که افغانستان همیشه در دوران مذاکرات متکی بر مواد چهارتر بوده و بدون طرفداری از «سیاست قواء دست و دماغ» نمایندگان ما برای طرفداری منشور استعمال شده است و به اساس تصاویر و فیصله های یو-ان میتوان کشور ما را از صادقترین اعضای سازمان و محب صلح و سلام گیتی شمرد.

دوم: تعقیب پالیسی بیطرفی در هنگام مجادله شرق و غرب:

چون افغانستان پالیسی بیطرفی و صلح خواهی را از سالهاست که تعقیب نموده و در نازکترین مواقع تاریخ مثلاً جنگ عمومی اول و دوم به آن استناد نموده است، دریوان نیز در هنگام مجادلات بلاکهای بزرگ کوشش ورزیده است که با این پالیسی بتواند با همکاری سایر ملل بیطرف برای نزدیک ساختن شرق و غرب کار کند چنانچه سهیم افغانستان در زمره ممالک آسیا و افریقا در دوران بحرانی ترین دقایق جنگ کوریا قابل تذکر است.

سوم: همکاری با ممالک آسیائی و اسلامی:

افغانستان که یک مملکت آسیائی بوده و پروبلمهای وی از رهگذر اقتصاد و حتی سیاست با اکثر ممالک آسیائی شباهت بهم میرساند در هنگام مذاکرات و فیصله های

یو-ان با این ممالک متحداً اجراءات نموده مشروط بر اینکه منافع ملی نیز محفوظ مانده باشد و همکاری افغانستان با ممالک عربی و اسلامی نیز قابل تذکر است افغانستان در تمام دوره مذاکرات فلسطین به ممالک عربی معاونت نموده و از عملی نمودن تصمیم نامه ۱۹۴۸ اسامبله عمومی که درباره بین المللی شدن شهر بیت المقدس و تشکیل دولت عربی فلسطین و امداد به پناه گزینان عرب است پشتیبانی شده و در سال جاری (جدی ۱۳۳۳) وقتی سفرای انگلیس و امریکا اعتمادنامه های خود را در شهر بیت المقدس به رئیس جمهور اسرائیل تقدیم کردند آنرا مغالطه رز لوشن ۱۹۴۸ خوانند.

در اسامبله ششم هنگامیکه موضوع امداد به پناه گزینان فلسطین نزدیک به ناکامی بود افغانستان بتاريخ ۱۴ جنوری ۱۹۵۲ پیشنهادی را در طی دا کومننت AE/53/.30 به کمیته پیش کرد که از طرف ۴۶ دولت عضو یو-ان بشمول تمام ممالک آسیائی و عربی و دول بزرگ امداد کننده طرفداری گردید و موضوع امداد به پناه گزینان و طرفداری از بین المللی شدن شهر بیت المقدس یک بار دیگر از طرف اسامبله عمومی تأیید گردید افغانستان برای استقلال اندونزی و لیبیا دریو-ان کوشش نموده و اکنون درباره حقوق برادران تیونسی و مراکشی خود سعی دارد.

چهارم: طرفداری از پلانهای اقتصادی و اجتماعی برای پیشرفت ممالک پس مانده

در هنگام بحث بر موضوع امداد تخنیکي به ممالک پس مانده افغانستان از ان پشتیبانی نموده و از یکطرف با سائر ممالک عقب مانده آسیا و امریکا برای پیشبرد و توسعه این نوع پروگرامها متفقاً همکاری نموده و از جانب دیگر برای گوسزد ساختن احتیاجات ملی خود دریو-ان اقدامات نموده است.

پنجم: طرفداری از حقوق بشر:

افغانستان بحیث یک عضو صادق جامعه بشری از هنگامیکه در سال ۱۹۴۸ طرفداری خود را به اعلامیه حقوق بشر اعلان کرد تا امروز از ترتیب کنواسیون های آن طرفداری میکند نماینده افغانستانی در کمیته اجتماعی و فرهنگی به شهادت اوراق و دو کومننت های یو-ان در راه تسوید مواد این کنواسیون ها کوشش نموده و با همکاری دول دوست خواسته است تا بیشتر کنوانسیون بوجد آید که از راه عملی دور نباشد نماینده افغانستانی خصوصاً در یک موضوع بیشتر مجادله ورزیده و آن داخل کردن پرنسپ (حق تعین سر نوشت) افراد و خطه ها در متن این کنوانسیون است و همیشه راجع به اهمیت این موضوع به وکالات سائر ممالک آسیائی حرف زده و در اسامبله بیانیه ها داده است.

ششم: حمایت از حقوق خطه های زیر قیمومیت:

افغانستان از روی پالیسی عنعنوی که دارد از حقوق خطه های تحت قیمومیت و غیر آزاد به اساس فصل یازدهم چارتر طرفداری نموده است و مقصد از طرفداری این است

که افغانستان نیز در قرن ۱۹ از جانب دول استعماری یورپ تحت حمله قرار گرفته و سالها مجادله نموده است تا آزادی و استقلال کشور خود را حفظ و حمايه نمايد و البته با تمام کسانی که در هر گوشه دنیا برای آزادی خود مجادله دارند همراهی خواهد کرد .

هفتم : همکاری برای تنظیم پرنسپ های حقوق بین المللی :

چون افغانستان همیشه بجهت يك مملكت صلح خواه طرفدار همکاری بین المللی و تقویه پرنسپ های حقوق است از آنرو همیشه در هنگام مباحثات این موضوع بصورت جدی سهم گرفته است - از تسوید مقررات آریتریشن (حکمت) و کنوا نسبون مربوط به تاسیس محکمه جزای بین المللی و همچنین از تسوید اعلامیه (حقوق و وظایف دول) در پرنسپ طرفداری نموده و در موضوع تعریف « تعرض » که اساس وضع حقوقی جنگ و تشکیل میدهد کافی سهم گرفته است .

این بود پالیسی افغانستان در یو-ان که از طرف نماینده گان افغانی دریو-ان درین چند سال تعقیب شده است .

سهم افغانستان در اسامبله نهم :

در اسامبله نهم هیئت افغانی تحت ریاست والا حضرت سردار محمد نعیم وزیر خارجه دوجریان جلسات اشتراك نمودند ، اعضای هیئت افغانی عبارت بودند از :

- ۱- ع ، ج محمد کبیر لودین نماینده در کمیته سیاسی ،

- ۲- ص . محمد کریم حکیمی نماینده در کمیته اقتصادی .

- ۳- ع ، س دا کتر میر نجم الدین انصاری نماینده در کمیته اد هاك .

- ۴- ع ، ص عبد الرحمن پژواك نماینده در کمیته اجتماعی و فرهنگی و بشری .

- ۵- ع ، ج عبد الحمید عزیز نماینده در کمیته قیومیت .

- ۶- ص ، محمد یونس رفیق نماینده در کمیته بوجوی .

- ۷- ص ، فقیر نبی الفی نماینده در کمیته حقوقی .

هیئت افغانی به تعقیب پالیسی صلح خواهی طبق سالیهای گذشته از تمام پیشنهاداتی که برای صلح بین المللی مفید واقع شده میتواند و به اساس روح منشور ملل متحد بود طرفداری نمود و از تمام تصاویری که برای پیشرفت اقتصادی ممالک عقب مانده سودمند و مفید به نظر میخورد پشتیبانی کردند .

مطالب مهمی که در اسامبله نهم مورد توجه نماینده گان افغانی قرار گرفت قرار فیل اند .

اول : مسایل سیاسی

۱ - موضوع قبرس :

موضوع آزادی قبرس برای نخستین بار در روی آئنده اسامبله نهم از طرف دولت یونان قرار داده شد - هنگامیکه راپور جنرال کمیته برای غور اسامبله پیش شد و دران از شمول موضوع قبرس در آئنده توصیه و سفارش شده بود ، هیئت افغانی به اساس این پر نسپ سیاسی خود که باید تمام امور ملل در اسامبله یونو اگر از طرف ملل عضو پیشنهاد شود باید در آئنده داخل گردد بشمول آن رای موافق داد - ولی هنگامیکه هیئت یونان در اسامبله دعوی الحاق قبرس را به مملکت خود نمود هیئت افغانی این پیشنهاد را مخالف پر نسپ خود که عبارت از طرفداری از پر نسپ سلف دیرمنیشن است یافته به آن رای بیطرفی داد - موضوع قبرس در اسامبله نهم بجائی نرسید ممکن است سال جاری باز مورد بحث قرار گیرد .

۲ - قضیه کینی جدید :

قضیه نیو کینی غربی از طرف نماینده مملکت برادرما اندونیزیا در آئنده اسامبله نهم پیشنهاد شد - در هنگام مباحثات اندونیزیا ، نیو کینی غربی را جزو خاک خود دانسته و متذکر شدند که بایست مانند سایر حصص اندونیزیا به آن حق آزادی داده شود ولی نماینده ها لیند آنرا کاملاً جدا از سایر حصص نیو کینی دانسته و ادعای اندونیزیا را خلاف و انمود کرد نماینده افغانستان در هنگام مباحثه این موضوع باز از همان پر نسپ سیاسی خود یعنی طرفداری از اصل سلف دیرمنیشن پشتیبانی نمود و برای آنکه شاید این موضوع مانند استقلال اندونیزیا از راه مقایسه مستقیم بین ها لیند و اندونیزیا حل شود از تصمیمنامه متفق که برای این منظور در اسامبله پیش شد طرفداری نمود .

۳ - قضیه هندی های افریقای جنوبی :

قضیه رفتار با اقلیت هندی های افریقای جنوبی از موضوعات کهنه اسامبله عمومی است در باره این اقلیت ها موافقه های متعددی بین حکومت هند برطانوی و افریقای جنوبی قبل از آزادی هند عقد گردیده و خصوصاً موافقه ۱۹۲۷ کپ تاون این قضیه را بین المللی ساخته است چون حکومت افریقای جنوبی در مقابل هندی ها و آسیائی ها همیشه توسط قوانین تبعیض پیش آمد می کنند ، و چنین رویه مخالف حقوق بشرومرام منشور است مورد بحث اسامبله قرار می گیرد ، افغانستان همیشه با سایر ملل آسیائی

از تصمیمنامه های که حکومت هند - پاکستان و افریقای جنوبی را برای حل قضیه دعوت کرده است یشتیانی مینماید و در اسامبله جاری نیز چون عین تصمیمنامه پیش شد به آن رأی موافقه داد .

۴- امداد به پناه گزینان فلسطین :

این موضوع نیز از سال ۱۹۴۸ پیغمد بطور مسلسل بر روی آجنده اسامبله عمومی قرار گرفته است و هیئت افغانی همیشه از حقوق پناه گزینان عرب حمایت نموده و از تمام پیشنهاداتی که در سال های گذشته و نیز اسامبله نهم راجع به دوام امداد به پناه گزینان بود طرفداری نموده است .

دوم : مسایل اقتصادی :

۱- موضوع تأسیس موسسه یولی از طرف

سازمان ملل جهت انکشاف اقتصادی

این موضوع از موضوعات مهم اسامبله هشتم و نهم میباشد .

هنگامیکه تأسیس چنین موسسه در اسامبله نهم مورد بحث قرار گرفت نماینده افغانی به اساس تصاویر قبلی حکومت از ان طرفداری نمود زیرا تأسیس آن بطور خاص برای کشور هائی که اوضاع اقتصادی شان نیازمند چنین مؤسسات است مفید میباشد .

۲- پروگرام امداد تخنیکي به مالک عقب مانده :

این پروگرام همه ساله در روی آجنده اسامبله عمومی قرار میگيرد و تا کنون بدون مخالفت از جانب تمام مالک عضوا از ان طرفداری شده است . افغانستان که محتاج این نوع پروگرامها میباشد پیوسته چه در هنگام مباحثات اسامبله و چه در جریان کنفرانسهای سنوی امداد تخنیکي به دوام و توسعه این پروگرام رأی مثبت داده است :

۳ : موضوع تأسیس مؤسسه ذخیره مواد غذائی بین المللی

این موضوع برای نخستین بار در اسامبله نهم زیر بحث قرار گرفت و مقصد آن این است که باید يك مؤسسه ذخیره مواد غذائی در داخل یو-ان تشکیل شود تا در هنگام فحطی و ضرورت به مالک امداد شود ولی چون درینباره باید مؤسسه «غذا و زراعت» غور کند تصویب کردید که درینباره مؤسسه متذکره و شورای اقتصادی و اجتماعی مطالعه نماید که افغانستان از این تصویب طرفداری نمود .

۴ : مسایل مربوط به قیومیت و مناطق غیر آزاد

همه ساله بر روی آجنده اسامبله سازمان ملل بحث راپور شورای قیومیت شامل میباشد و افغانستان در هنگام مطالعه این راپور از تمام پیشنهاداتی که برای آزادی مناطق غیر آزاد مفید واقع میشود و به مردم تحت قیومیت شانس سلف دتیر منیشن

میدهد همیشه طرفداری نموده است - روی همین پرنسپ نماینده افغانی در اسامبله نهم در مباحثات وحدت گولیند - مسئله جنوب غربی افریقا و بالاخره دقت راپور شو رای قیمومیت سهم گرفته است .

۵ : مسایل اجتماعی و بشری و فرهنگی

۱- پرنسپ سلف دیتر منیشن :

در هنگام مطالعه فصل پنجم راپور شو رای اقتصادی و اجتماعی موضوع مهمی که زیر بحث واقع شد راجع به احترام بین المللی پرنسپ معروف « حق تعین سر نوشت » افراد و ملت ها بود که درین موضوع نخستین تصمیم نامه از طرف نماینده افغانی در کمیته سوم پیشنهاد گردید ، و قابل تذکر است که نماینده افغانی همیشه در راه دفاع از این پرنسپ مهم و گنجاندن آن در متن دو کاوی منت حقوق بشر سعی ورزیده و نسبت به سائر نمایندگان درین راه پیشقدم بوده است - و از همین باعث در اسامبله نهم پیشنهاد افغانستان در طریقی یک تصمیم نامه دو کومنت A/C.3/L.35 زیر بحث قرار گرفت و بعد از ترمیمات لازمه از طرف اسامبله قبول و تصویب گردید که ب نظر به این پیشنهاد اسامبله از کمیسیون حقوق بشر طالب شد تا سفارشات خود را راجع به احترام حق مردم و ملل در تعین سر نوشت شان تکمیل و برای تدفیق اسامبله آینده آماده دارد .

تسوید کاو منت حقوق بشر :

اسامبله عمومی نهم بتاريخ ۲۰ سپتامبر ۱۹۵۴ این موضوع را برای تدفیق کمیته سوم فرستاد و در کمیته نخست پروبلم قابل حل ترتیب مطالعه نمودن کاو منت بود تا اینکه بالاخره نماینده افغانستان در طریقی دو کومنت H/C.3/L 40C پیشنهاد سه فقره ئی را راجع به اینکه کاو منت باید در کمیته اجتماعی و فرهنگی و در جلسه نهم و بصورت قسمت، قسمت مطالعه شد پیش کرد که بعد از تعدیلات مختصر پیشنهاد متذکره قبول و مذاکرات بالای کاوی منت شروع شد که بالاخره بتاريخ ۲۹ نوامبر ۱۹۵۴ اسامبله فیصه گرفت که :

الف : زحمت کمیسیون حقوق بشر قابل تقدیر است .

ب : تسوید این کاو منت ها باید به هر چه زودتر بتصویب برسد .

ج : باید بحکومات عضو و غیر عضو و همچنین ایجنسی های تخنیکی وقت داده شود تا مشاهدات و نظریاتی را که لازم می بینند به این تسوید پیش کنند ...

د : در اسامبله دهم اولین موضوع کار کمیسیون اجتماعی و فرهنگی مطالعه تسویه کاو منت های حقوق بشر خواهد بود .

پنجم مسائل پولی و صرفیاتی :

هنگامیکه در اسامبله نهم و نیز اسامبله های گذشته بودجه سازمان ملل و یا سایر مسائل مالی و صرفیاتی زیر بحث قرار گرفته است نماینده افغانی سعی ورزیده تا از آن تصاویری که سهمیه افغانستان را از رهگذر معاونت پولی بلند برد به نسبت احتیاجات اقتصادی که دارد طرفداری ننماید. ولی در دو موضوع ذیل لازم دید که در اسامبله نهم با اینکه مصارف پولی را ایجاد میکرد از آن پشتیبانی نماید :

الف : از پیشنهاد عرب ها که باید در کومنت های سازمان ملل بزرگان عربی نشر شود طرفداری شد با اینکه به عملی شدن این پیشنهاد سالانه ۸۰ هزار دلار در بودجه یو-ان تزئید بعمل می آید .

ب : چون افغانستان به سازمان ملل و افتخارات آن علاقه شدیدی دارد هنگامیکه پیشنهاد جشن دهمین سالگره چارتر به اسامبله پیش شد به نسبت قیمت معنوی آن از صد هزار دلار مصارف این جشن طرفداری بعمل آمد .

ششم : مسائل حقوقی

در اسامبله های یو-ان همه ساله غور بر راپور کمیسیون حقوق بین الدول بعمل می آید در اسامبله نهم نیز هنگامیکه راپور اجرا آت کمیسیون حقوق تقدیم گردید نماینده افغانی از تمام پیشنهاداتی که برای پیشرفت حقوق بین الدول و حفاظه صلح بین المللی مفید واقع شده میتواند طرفداری نمود زیرا افغانستان متقین است که صلح گیتی بدون مراعات پرستپ های حقوق بین الدول بدست آمده نخواهد توانست و از این راه از تنظیم و تدوین اصل های حقوقی همیشه پشتیبانی کرده است .

در اسامبله نهم موضوع مهمی که زیر بحث قرار گرفت ، عبارت از تعرض میباشد درین موضوع که به صلح و سلامت دنیا ارتباط قریبی دارد ملل عضو یو-ان دلچسپی دارند - زیرا بعضی از ملل طرفدار تعریف فوری تجاوز میباشند ولی عده دیگر در حال فعلی که فضای سیاسی عالم تیره و تاریک مینماید تعریف تعرض را بسی وقت میخواهند - از آنرو در اسامبله نهم بالاخره کمیسونی تعیین گردید تا در درین باره مطالعات مزید حقوقی نموده و راپور خود را در اسامبله یازدهم پیش کنند .

چند سخن در بار سه میاشت

در سال ۱۳۳۳

بقلم غلام حضرت کوشان

سال‌هایی که اکنون می‌رود جزء تاریخ گذشته و بعد ازین در دسته ماضی حساب گردد برای
مؤسسه افغانی سه میاشت یک سال در از حرکت و حرکت پشمار می‌رود. اگر بخاطر بیاوریم
که قبل از یک‌ده سال - تلم موجودیت این جمعیت در داخل یک اطلاق متوسط باغ وزارت
داخله یا یکی دو میز و چند چوکی و عده

انگشت شمار مرعوطین گنجیده شده
بود و آن وقت نگاهی بهما رت نسبتاً
وسیع فعلیه آن که در گذرگاه معروف
و مشرف به جاده سبز سالار مقابله کونی
لندنی عرض وجود میکنند بیفکنیم ادعای
فوق ما تا اندازه قابل اذعان و اتقان
میگردد. زیرا درین هم‌ارت سفید که عده
نوحلقه به دیوارش زده و پرچم سپید آن
حکایت از خندم‌گذاری آن می‌نمایند
کنون جمعیتی گرد آمده که در روزه
ساعات و رفاه بشر و صلح و سلم شان
کمر همت بسته است با عده بسیار مختصر

آمر و مامور در زاده عملی عاقل و آمل و اعمال مطول - آغاز بقدم بر داری نموده
و می‌خواهد هر چه زود تر این مجوطه کوچک - بزرگ و این مقدمات منتج به نتایج سترگ
گردد آمین یا رب العالمین

حالا - اضافه تر به مقدمه توقف نموده می‌رویم تا از اندرون این بنای سپید سخنی
چند برای خوشنودی علاقه‌مندان شئون مملکت فراهم آریم و تقدیم دل‌های
آرزومندان نماییم.

برای این مطلب که خراشیده ارجمند - رشته از آغاز بدست داشته باشد و مراد
زود تر میسر آید و فعالیت‌ها در بخش‌های معین بیک نظر درک گردد مقالات را به چندین
سخن تقسیم می‌کنیم:

(سخن اول تلمیل شخصیت حقوقی و بین المللی سره میاشت در داخل و خارج)

۱- با فرمان مورخه ۲۴ حمل ۱۳۳۳- مقام منبع صدارت عظمی شخصیت حقوقی سره میاشت در داخل مملکت بپایه تکمیل رسید. طبق نص این فرمان مجلس عالی و وزراء در مصوبه مورخه ۱۶ حمل ۱۳۳۲- خود تحت تصویب نمبر ۱۲۴ جمعیت افغانی سره میاشت رایك موسسه تعاونی و خوش برضاء و معاون مقامات صلاحیت دار امور هامة و منحصر بفرد طبق ماده دهم کنوانسیون ژینو برسمیت شناخت و چون این مصوبه بعد از صحه ذات ملوکانه بحکم ۱۶۸- ۲۷۲ مورخه ۱۹ ارار ۱۳۳۳- بمقام صدارت عظمی ابلاغ گردیده لهذا جمعیت افغانی سره میاشت به اساس برنسیب های کنوانسیون های ژینو حاوی شرایطی شد که در مراجع بین المللی هلال ها و صلیب احمرها برای احرار از موقع مناسب رجوع بقواند بحث اذای يك حق تاریخ افغانی سره میاشت مرهونیت بی پایان خود را ازین حیث بشاغلی محمد داؤد صدرا عظم مملکت (که عضو مؤسس و بانی جمعیت نیز میباشند) همواره بیاد خواهد داشت چونکه علاقه عام و تمام این رجل کار و فعالیت چه در هنگام تصدی ریاست اداری جمعیت و چه در هنگام عهدداری زمام مهام مملکت سره میاشت را از گوشه خمود بمیدان سعی و عمل وارد کرده.

۲- بعد از حصول این فرمان مجمع مرکزی جمعیت که در حقیقت اورگان فعال جمعیت است کمیته چهار نفری را بشمول بشاغلی دوکتور فقیر محمد شفاء آمر افتخاری شق صحنه و طبی جمعیت (عضو مؤسس جمعیت و رئیس مؤسسات طبی علی آباد) بشاغلی دوکتور عبدالظاهر سکرتر جنرال جمعیت (معین وزارت صحنه) بشاغلی اختر محمد رئیس اداری (عضو مؤسس) و بشاغلی غلام حضرت کوشان معاون ریاست اداری جمعیت (مدیر عمومی تبلیغات سره میاشت) موظف گردانید تا طبق شرایط برسمیت شناخته شدن جمعیت های هلال و صلیب سرخ- اسناد لازمه را تهیه و مکاتیب درخواست برسمیت شناخته شدن را به (کمیته بین المللی هلال ها و صلیب های احمر) و درخواست عضویت را به «لیگ (انجمن) مجامع هلال ها و صلیب های سرخ» بفرستند کمیته در چهار جلسه کار خود را تمام کرد و مراجعات لازمه به هر دو مقام صورت گرفت. چون سره میاشت حاوی شرایط و برنسیب های لازمه بود از طرف کمیته برسمیت شناخته شد و تحت متحد المال ۴۰۴ مورخه ۲ ستمبر ۱۹۵۴- آن به ۷۲ جمعیت هلال و صلیب سرخ معرفی شده تحت مکتوب مورخه ۱۴- دسپتمبر ۱۹۵۴ خود هم بسرهم میاشت اطمینان داد. نیز، کمیته اجرائیه لیگ در جلسه مورخه ۱۲ نومبر ۱۹۵۴ خویش درخواست عضویت مارا قبول کرد و بشاغلی ساندستروم رئیس کمیته و بشاغلی دوروز سکرتر جنرال لیگ به تلگرام تاریخی ۱۲ نومبر ۱۹۵۴ خود این خبر خوش را بجمعیت ابلاغ کردند نتیجه این است که کنون جمعیت ملی افغانی سره میاشت در قطار (۷۳) جمعیت هلال و صلیب سرخ، يك عضو برادر و برابر است و با وفا داری تام

چنانکه همه خبر دارند برای معرفی سره میاشت در کابل ولایات ثمر خو بسی داد عایداتیکه ازین رهگذر بعمل آمده عبارت از مبلغ شصت هزار افغانی است دوم - استفاده از را دیو و جراید در خیر های سره میاشت - اعانه مردم به آن و اعانه آن به مردم - مقاله - راپورو عکس، اعلانات دیواری و غیره در سال ۱۳۳۳ برای سره میاشت وسیله معرفی و تبلیغ بود .

۳ - از نیمه سال ۱۳۳۳ یک مجله سه ماهه مصور به السنه پشتو - فارسی - انگلیسی هم آغاز گردیده که مضامینی دایر بسره میاشت و فعالیت های آن نشر میکنند .

سخن چهارم عواید و دارائی :-

چون بنیة جمعیت افغانی سره میاشت هنوز از داشتن کدام ممر عایدی مستمر و مستقر استحکام نیافته لا بد چه در کابل و چه در ولایات عایدات آن حاضر از مدارک ذیل تأمین میگردد :-

۱ - حق العضویت های عمومی - دایمی - افتخاری و مؤسس که در سال ۱۳۳۳ - به اندازه مبلغ (۲۵۷۵۰) افغانی شده -

۲ - اعانه هاییکه اشخاص عطوف و مهربان - نوع خواه و خیر دوست بسره میاشت می پردازند . بسی باید شاکر بوده که این سلسله هر روز در جنبش است و طبقات مختلف عسکر - کارگر - زارع - مامور - معلم - متعلم - کسبه - اشخاص داخلی و خارجی می پردازند . در سالیکه از آن صحبت میکنیم و تا هنگامیکه این راپور را مینویسیم ازین مدرک ۱۰۲۷۱۰۹۶۵ - افغانی عاید سره میاشت گردیده . آنچه اضافه تر مایه امیدواری است تقویة احساس تعاون و تساند اجتماعی است که در مردم چه زن و چه مرد رشد یافته و اشخاص نوع دوست ما به اثر سوق عوطف عالی و بشری داوطلبانه درین حصه مراجعه و خواهان اجازه جمع آوری اعانه می گردند .

۳ - عایداتیکه از رهگذر هفته مخصوص بعمل آمده عبارت از (۱۸ ، ۱۶۱۲۸۰) افغانی است .

۴ - عایداتیکه جمعیت از مفاد اسهام خود از بانك ملی افغان بانك تعمیراتی - بانك زراعتی بانك تجارتی بدست می آورد چون سال های مالی این بانك ها متفاوت است نمیشود مجموع مفاد حاصله ازین درك را بیک نظر و در یک وقت نشان بدهیم .

فعلاً سره میاشت کابل دارائی ذیل را حاضر است .

الف - سهم در بانك ملی افغان ۸۳۵۰۰۰۰۰ - افغانی

ب - » » تعمیراتی ۱۰۰۰۰۰۰۰ - »

ج - » » زراعتی ۲۰۰۰۰۰۰۰ - »

د - » » تجارتی ۱۰۰۰۰۰۰ - »

ه - » » پول نقد در بانك ۱۳۳۴۰۶۶۳۳ - »

کنوانسیون‌های چهارگانه ژنورا مرعی داشته و بخد مت بشریت کمر همت بسته. اکثر جوامع ملی صلیب‌ها و هلال‌ها، ورود سره میاشت رادر جرگه خود خیرمقدم گفتند و با ارسال مکاتیب ابراز مسرت کردند.

سخن دوم - توسعهٔ فعالیت در داخل مملکت:

ملت کریم النفس و جواد افغانستان به اثر حسن قبول هر صدا و ندای سره میاشت، جمعیت را حوصله داد تا خدمت و فعالیت خود را به اساس ذیل توسعه دهد.

اول - عدهٔ اعضای جمعیت در سال ۱۳۳۳ چه در کابل و چه در ولایات و حکومتات اعلیٰ به هزاران نفر زیاد شد و اینک در پایان امسال جمعیت اضافه (از دوازده هزار) نفر عضو دارد اینها بدسته‌های اعضای عمومی، دایمی، افتخاری و مؤسس منقسم اند گرچه رقم فوق‌الذکر در مدت دوسال فعالیت سره میاشت اطمینان بخش مییاشد اما اگر با تعداد اعضای مؤسسات مترقی جهان قیاس شود بمنزله هیچ است با آنهم سره میاشت در تدارک اعضا بسیار متوجه است که به تعداد اعضای خود بیفزاید.

دوم - بغرض آنکه سره میاشت در مراکز ولایات و حکومتات اعلیٰ يك هسته فعالیت داشته باشد در ۱۲ شهر عده مملکت شعبات دایر کرد که قبول عام یافته و مردم بمیل خاطر با آنها مراجعه کرده اعانه و عضویت خود را تقدیم میکنند.

جمعیت در نظر دارد تا قدم‌های خود را فراتر گذارده و در طبقهٔ اناث و خوردسالان مملکت هم جمعیت‌های فرعی و شعباتی باز کند ممکن درین صورت در تنزید شعبات و اعضاها فرق بارزی محسوس گردد.

سخن سوم - نشر و تبلیغ:

سویهٔ مردم ما، چنانکه همه دانند، طوریت که از نشر و اشاعه بیشتر به آرائه و ابیاض احتیاج دارند. خط مشی مادر بنمورد چنین است تا بتوانیم نظر مردم را بنام - مرام و نظام سره میاشت جلب کنیم. لهذا اقدامات مادرین حصه قرار آتی است.

۱ - تجلیل و اختصاص هفته آخر ماه میزان هر سال بنام هفته مخصوص سره میاشت ثمره خوبی در تبلیغات جمعیت میدهد زیرا درین هفته که به نطق شهزادهٔ جوانبخت و مهربان والا حضرت سردار شهزاده احمد شاه خان، شروع میشود رادیو - جراید سینماها - ننداریها - سرویس‌های شهری - طلاب معارف همه بنحوی از اقامت سره میاشت را بگوش و نشان آن را بنچشم مردم میرسانند. مخصوصاً سورت معر و ف بزکشی (که هر سال در ۲۳ میزان به تجلیل روز تولد میمون پادشاه محبوب افغانیان در کابل صورت میگردد) که از طرف جوانان رشید و روحانای مزار، میمنه، قطغن، بدخشان به نفع سره میاشت اجراء میشود نام سره میاشت را بر زبانها می‌اندازد. هفتهٔ امسال

و - اموال منقول شامل اثاثیه و وسایل نقلیه ۳۴۶ ۳۴۲۱ - افغانی
 ز - دوعمارت (اموال غیر منقول) که قیمت تخمینی آن بالغ به ۰۰۰۰۰۰ افغانی میشود
 و اما دارائی سره میاشت های ولایات بعد از وضع فیصد چهل نشان (که به دارائی
 مرکز سره میاشت انتقال می یابد) مطابق آخرین رایور شان قرار ذیل است :

- ۱ - قندهار ۳۴۶ ۵۵۹۷۱ - افغانی
- ۲ - هرات ۱۴ ۱۰۶۴۰۹۱۴ »
- ۳ - مزار شریف ۲۸ ۱۸۶۸۱ - ۱ »
- ۴ - قطن ۴۲ ۱۴۲۷۳۹۴۲ »
- ۵ - مشرقی ۴۵ ۱۰۴۲۰۱۴۵ »
- ۶ - جنوبی ۳۴ ۴۳۰۸۹۳۴ »
- ۸ - غزنی ۵۲ ۴۸۹۳۸۵۲ »
- ۸ - گرشک ۵۲ ۱۷۹۱۸۵۲ »
- ۹ - فراه ۱۶ ۶۱۵۵۳۱۶ »
- ۱۰ - میمنه ۸۳ ۱۶۶۱۸۵۸۳ »
- ۱۱ - بدخشان ۹۶ ۱۶۵۸۸۹۶ »
- ۱۲ - پروان ۸۶ ۴۱۳۴۵۸۶ »

(۴) يك قلم عایدات جدید که امسال به آن تشبث گردیده جمع آوری پوستهای
 قربانی است که با وجود عدم وسائل تکنیکی و نابلدی مردم در نگهداشت آن تا رسیدن
 مو ترهای جمع آوری ، نتیجه خوب داده و مخصوصاً در ولایات قابل اعتناء است میتوان
 امیدوار بود که در سالهای بعد ، ازین راه سره میاشت يك مرخوب و قابل اعتنائی
 داشته باشد . چون تجارب خوبی امسال بدست آمده امید پرورانیده میشود که سال نو
 نتیجه رضائیت بخش تری میگیریم - اندازه قیمت آن هنوز بصورت صحیح معلوم نبوده
 و پوست ها بیکه بفروش رسیده قیمت آن بصورت مخلوط در قسمت پول نقد نشان داده شده است .

سخن پنجم در راه تکمیل و تهیه لوازم :

۱ - سره میاشت تا حال از حیث نداشتن يك تحویلخانه منظم نمیتوانست لوازم
 و مایحتاج لازمه را جمع آوری کرده و در وقت لازم بسرعت از آن برای مصیبت
 دیدگان امداد کنند . اما در نیمه دوم امسال بساختن يك دیپوی مناسب که لااقل
 گنجایش ضروریات آنی را دارد شروع کرد که حالیه میتوان در آن مواد کار آمد
 امداد اولیه را که قسماً از قبیل خیمه ها - کلبیم ها آبدان ها - کیلاس ها - کمبل ها
 بیل ها تهیه شده در آن جا داد . با تکمیل آن تحویلخانه مقدار کافی رخت - شکر
 بوت - کشمش و غیره را هم در آن جمع آوری و ذخیره خواهد نمود .

منظره از مساعدت های هلال احمر افغانی در سال ۱۳۳۳ به بی نوایان شهر

۲- برای ترتیب امور مقدماتی يك شعبه امداد صحي فوری الماری ها و اثاثیه لازم تهیه کرده و مقصداری هم ادویه و لوازم طبیبی برای عملیات خفیفه تهیه نموده که آنهم در جوار کدام موقع دارد و شاید بزودی هسته مرکزی يك شعبه بزرگ صحي سره میاشت گردد.

سخن ششم - کمک های جمعیت:-

کنون که از گذارشات اداری فراغت حاصل آمد حاصل این همه فعالیت هارا که عبارت از امداد مردم است مطالعه میکنیم و می بینیم در ظرف سال ۱۳۳۳ سره میاشت چه امدادی به عامه کرده است ولی قبل از شرح آن میخواهیم عرض کنیم که به نسبت عدم کفایه دارائی هنوز سره میاشت از حیث انصرام و اجرای وظایف اساسی از مرله اول نگذشته و لهذا امداد آن هم به همان شکل اول که عبارت از اعطای رخت - دوا - خوراک باشد دوام کرده و امیدواریم با استحکام قوه مالی بتوانیم بشفاخانه های ثابت و سیار تهیه پرستار و همشیره تکمیل گدام ها و غیره هرچه زودتر توجه کنیم - فعلاً امداد سال ۱۳۳۳ جمعیت را در دو حصه شرح میدهم الف امداد در داخل.

۱- در آغاز سال ۱۳۳۳ که سیلاب های اخیر سال ۱۳۳۲ در چغار نسور فاجعه عظیم آورده بود هیئتی شامل اعضای صحي و اداری تحت ریاست غلام حضرت کوشان معاون ریاست اداری به آنجا اعزام گردید و مبلغ شش لك افغانی را بصورت رخت و دوا و کندم به مصیبت رسیدگان سیلاب چغار نسور توزیع نمود که به اثر آن توزیع بهبودی در حال مردم آن سامان پدید آمد و برا دران مصیبت دیده مادمی براحت کشیدند در اعانه آن تمام کشور شرکت نمود اثر این امداد را ازین میتوان حدس زد که قبل از توزیع امداد نرخ کندم در آن دیار ما پشچاه و شصت افغانی بود و بعد از توزیع هر اران خروار، نرخ کندم به (۸) افغانی فرود آمد .
ازین امداد (۳۹۳۵) نفر مستفید شد.

۲- در سیلاب کوچه چقرک واقع حصص جنوب کابل باران بی سابقه يك روز بهار سیلاب فرود آورد که خانه های زیادی را زیان رساند و ساکنین آن را به زحمت اندر کرد ریگ های فراوانی حتی بداخل اطاق هارفته و چندین خانه را از بنام خراب نمود. شاغلی اختر محمد رئیس اداری سره میاشت با هیئت اداری به آنجا شتافته به دلداری مردم پرداخته و به (۲۵) فامیل یش از (۶۶۲۰) افغانی امداد نقدی توزیع کردند.

۳- در ایام جشن استقلال ۱۳۳۳ و ایام مخصوص سره میاشت به () نفر دوائی را یگان داده شده و معالجه شده اند .

مظفر تون جمعیت از طرف ہلال احمر چکومت اعلیٰ غورانی بہ مسرتین آنجا

- ۶- به چند فامیل بینوا و مصیبت دیده بصورت انفرادی کمک های نقدی شده .
- ۵- در زمستان سال ۱۳۳۳ مطابق زمستان سال ۱۳۳۲ برای (۳۴۸۹) نفر بینوایان شهر کابل رخت- نان - خوراکی توزیع کرد که قیمت مجموعی معادل شش لک افغانی شده .
- ۶- برای اولین بار در زمستان سال ۱۳۳۳ تمام سره میاشت های اطراف که عده شان به ۱۲ شعبه بالغ میشود هر کدام به یکصد و پنجاه نفر یک یک جوهره پیراهن و تمیان داد که مجموعاً (۱۸۰۰) نفر از آن مستفید گردیده و قیمت آن اضافه از (۱۵۰۰۰) افغانی میشود .
- ۷- سهمیه سال ۱۳۳۳ خود را در مجادلهٔ ملاریا که عبارت از مبلغ (۵۰۰۰۰) افغانی است داده
- ب- امداد در خارج :
- ۸- در آغاز سال سیلاب شدیدی در بغداد حادث شد که به برادران عراق ما خساره بس عظیم رساند . چنانچه در شهر آب قاطبقه سوم عمازت رسیده قایق در آن شنا میکرد و برای نجات مردم از فاقه طغیارات و وهیلو کویترها- نان و رخت و دوا از هوای انداخت . درین فاجعه سره میاشت مبلغ (یکهزار) یوند به جمعیت هلال احمر عراقی فرستاد .
- ۹- همچنان در بعضی حصص هندوستان سیلاب بی سابقه واقع شد که از آن هر دو کشور همسایه ما هند و پاکستان خسارات بی نهایت دید . جمعیت افغانی سره میاشت مقدار (۲۰۰۰۰) متر صحن کورده پلغمی به آن کشور ارسال کرد که قیمت آن (۱۴۵۰۰۰) افغانی شد .
- ۱۰- در همین سیلاب مقدار (۳۰۰۰۰) متر صحن کورده پلغمی که قیمت آن (۲۱۷۵۰۰۰) افغانی شده با ادویه لازم به قیمت (۲۵۰۰۰۰۳۴۱۵۳) افغانی به پاکستان فرستاد که قیمت مجموعی امداد سیلاب پاکستان (۲۵۱۶۵۳۲۵) افغانی گردید .
- اموال امدادی به هند و پاکستان توسط یک هیئت سه نفری تحت ریاست بنا غل-ی دکتور محمد اسلم ارسال شد که خوشبختانه مجامع صلیب احمر هند و پاکستان از حصول آن امداد خیلی متحسّس شده و با مراسم شاندار آن را پذیرفتند و هیئت ما را با مهمان نوازی کامل استقبال نمودند .
- هیئت ما با خاطرات خیلی خوش از مسرت و مهمان نوازی مجامع صلیب احمر هند و پاکستان با خود آوردند .
- ۱۱- در سیلاب شمال مصر که دو ماه قبل رخ داد و آب خیزی نیل سفلی عده از برادران مصری ما را بمصیبت و فلاکت انداخت سره میاشت علاوه از مغایره تیلگرام تسلیت مبلغ (۱۰۰۰) یوند به جمعیت هلال احمر مصر اعانه داد .

۱۲- همچنان در اوایل ماه جدی قسمت بزرگ بازار تاریخی استانبول سوخت و باعث مصیبت عظیم برادران ترکی ما گردید. ازین خبر ناخوش سبب تأثر سرمیاشت گردید و علاوه از مغایرت تلگراف همدردی مبلغ (۱۰۰۰) یوند به اعانه نقدی بجمعیت هلال احمر ترکیه امداد نمود.

سخن هشتم- تشکیلات مرکزی جمعیت افغانی سره هیاست-

۱- حامی جمعیت: پادشاه ترقی پرور افغانستان اعلیحضرت معظم همایونی
المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه -

۲- رئیس افتخاری: شهزاده جوانیخت والا حضرت شهزاده احمد شاه خان -

۳- مجمع عمومی

رئیس در مجمع سال ۱۳۳۳ ښاغلی حاجی عبدالرحمن (ښمایندگی شرکت قره قل
عضویت افتخاری جمعیت را دارد -)

منشی « » « احمد علی شاه معصومی عضو مؤسس -

شش نفر وزیر (وزیر دفاع ملی - معارف - صحیه - اقتصاد - مالیه - داخله) بحیث
نمایندگان حکومت
اعضای مؤسس -

ده نفر عضو افتخاری (که نام آنها از طرف مجمع مرکزی از جمله اعضای
افتخاری بصورت قرعه گرفته میشود .
یک یک نماینده شعبات اطراف فی .

مجمع مرکزی

۱- ښاغلی عبدالملک عضو مؤسس (کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصادملی)
آمر تقویۃ بنیۃ مالی .

۲- دکتور فقیر محمد شفاء عضو مؤسس و آمر افتخاری شق صحی و طبی (رئیس
مؤسسات صحی علی آباد)

۳- دکتور محمد قاسم جراح عضو مؤسس و آمر تهیه پرسونل فنی . (سر جراح
شفاخانه قوا یمرکز)

۴- محمد اکبر پامیر پروژہ خورد سالان (رئیس بانک زراعتی) .

۵- خیر محمد عضو افتخاری آمر شعبه امداد ها (کفیل بانک ملی افغان) .

۶- عبدالطیف عضو افتخاری و آمر شعبه کدامها و دیوها (رئیس حجاری و نجاری) .

۷- دوکتور عبدالظاهر آمر ارتباط معین وزار تصحیه .

هیئت اداری -

۱- رئیس اداری ښاغلی اختر محمد (عضو مؤسس) .

- ۲- معاون اداری شاغلی غلام حضرت کوشان (مدیر عمومی تبلیغات)
- ۳- آ مر صبحی
- ۴- مدیر مجا سبه بناغلی گیل احمد
- ۵- سکرترهای اداری در کابل ولایات .
- ۶- مستخدمین از قبیل ترجمان در یور وغیره
- ۷- سره میاشت در تقسیمات مملکت افغانستان به هر کدام از ولایات و حکومتات اعلیٰ يك يك نمایندگی دارد که هر کدام شان دارای مجمع مرکزی- سکرترهای اداری و منسوبین دارند که البته به تناسب بنیه مالی آنها انکسار دارد .

بانك زراعتی و صنایع

روستائی

همیشه عادت بر این است هنگامیکه يك موضوع سر دست گرفته می شود در وهله اول از عمومیت و بالاجره از خصوصیات آن صحبت می گردد، ولی من می خواهم ازین عادت صرف نظر نموده و بدون اینکه چگونه گسی تشکیل بوجود آمدن

ووظایف بانكهای زراعتی را بصورت عموم شرح دهم باصل مطلب گذشته خصوصیت بانك زراعتی و صنایع روستائی افغانی را توضیح ویرگرم آنرا بیان کنم. ازینکه بانك زراعتی باید حداقل پنجاه سال قبل درین مملکت شروع بکار می نمود نزد هیچکس تردیدی نخواهد داشت چه افغانستان بعقیده ما از بدو شروع تاریخ آن زراعتی بوده و مانند همه ممالک جهان بیش از پیش در راه پیش برد و ترقی زراعتی شروع بکار می نمود.

شاه غلی محمد اکبر پامیر

مملکت ما زراعتی است و بتمام معنی باید زراعت

را در نظر داشته شروع بکار کنیم. بعقیده ما اساس و تهداب پلان اقتصادی مملکت را باید زراعت تشکیل دهد در بین ممالک راقیه جهان نسبت نفوس زراعت پیشه یا باصلاح دهقان و بزراگر خیلی زیاده تر از نفوس دیگر است و در مملکت ما این نسبت از همه ممالک بیشتر میباشد و یقین داریم فیصد نود نفوس مملکت ما را طبقه زمین دار تشکیل میدهد معاونت و کمک در راه زراعت چه از ناحیه ازدیاد تولیدات زراعتی باشد، چه از طریق اصلاح زمینهای لامزروع و یا برو چه از زاویه بکار انداختن ماشین و آلات زراعتی يك امر ضروری و حتمی پنداشته میشود. پیار گاه ایزدی شکر باید کرد که افغان تاجان هم موفق شدیک بانك زراعتی را بفرض تأمین آرزوها و امیال دیرین مردم این سر زمین که در راه مسعودیستن و مرفه بودن می پروراندند تاسیس و شروع بکار نماید.

بانك زراعتی و صنایع روستائی که از خیلی دیر باین طرف اذهان کارکنان عالی دولت را مصروف کرده و تا اندازه در اطراف تشکیل آن مفکوره های بیان شده بود توانست در ۱۹ دور ۱۳۳۳ با تعیین رئیس آن از ساحه نظاری بساحه عملی بگذرد

نبا گفته نباید گذاشت که با نك زراعتی و صنائع روستایی در مملکت ما يك اقدام بی سابقه و هم خیلی مهم بوده و خصوصیتیکه از با نكهای زراعتی د نیای دیگری دارد این میباشد که در عین زمان وظایف تقویۀ صنائع روستایی هم بدوش این با نك گذاشته شده است اگرچه صنائع روستائی را میتوان اصلاً يك جزء زراعتی بشماریم زیرا دهقان و بزرگرمای که در موسم بهار بیکار و عاطل باشد اکثرأ مصروف صنائعی است که در خانه خود به اهل فامیل خویش بکار انداخته میباشند. البته دستگاه این صنائع خیلی بسیط و ابتدائی بوده و تنها وسیله همیشه يك اندازه فامیل بزرگتر را تامین مینماید. بولوی اگر خوب غور شود امروز در مملکت ما همه صنائع مهم بحالت روستائی درآمده و یا چون از بدو بوجود آمدن این صنائع برای اصلاح آن اقدامی نشده همه و همه از طرف دهانین در قوا و قضباتی اجراء کرده میشوند. و ازین لحاظ با نك زراعتی و صنائع روستائی تقریباً مجبور است همه صنائع زنده مملکت را روستائی حساب و به آن کمک و معاونت بنماید برای حل این قضیه حیاتی هم ما تنها مسئله زراعت باید اقدامات نمودنید و تفریغی بعمل میامند که از کشتن این با نك مملکت این وظایف سنگین برونند و با نیرومیکه از خدمت مملکت و وطن گرفتند شروع بکار کرده اند.

۱- اقدام اولی - قبل از همه لازم بود با نكهای زراعتی ممالك را قیۀ جهان مخصوصاً ممالك آسیائی تدقیق و تتبع می گردید و يك راه معقولي انتخاب میشد تا این مؤسسه عالم المنعمه در قدم اول به یاس و حرمان مواجه نشده باشد متأسفانه باید گفت که کتب دار دست داشته کار ما را دشوار ساخت زیرا در دهه کتب موجوده و در همه آثار بلکه در نزد ما و در کتبخانه های رسمی و شخصی موجود بود تماماً علمی بوده و نه يك اسلامیهای عمومی را بطور نظری ارائه مینمودند در حالیکه ما آرزو مند بودیم تا راه عملی تر پیدا و فوراً در ساحه تطبیقات اقدامات بنمائیم. البته اگر نمیتوانستیم چندی صبر کرده و با ممالك بیگانه داخل مفاهمه و میکاتبه میشدیم امکان داشت آثار ذیقیمت بدست ما میرسید اما چون نتوانستیم فرصت را فوت کرده و در شروع عمل تعلیمی بطرح دهیم فوراً تشکیلات داخلی با نك را ساخته و در ظرف پانزده روز پروژهها و پروگرامها را اولو ناقص هم بود ترتیب و شورای عالی با نك تقدیم کردیم. ما میخواستیم خیلی زود از آنچه تصور میشد شروع بکار کنیم و بگذریم این طبقه بی بضاعت و رنجور را که سالها با امید معاوضه ما بدی و دلشده چشم بر راه بودند بیش ازین در رنج و زحمت باشند اولین پروژه که ساخته را جمع به پرداخت قرضه و چگونگی تعلیم آن بودیم بغرض اطلاع هموطنان عزیز و هر چه این نیز اشاعه یافت ما یقین داریم این پروژه مدخلی ناقص و همطرازی مشکلات برای مردم

بود... ولی تازما نیکه کارکنان بانک درساحه عمل نتایج آنرا مشا هده نمیکرد ند
نمیتوانستند پی برند که راه اصلاح آن و چاره رفع مشکلات چه خواهد بود. مثلاً
علاوه براینکه ماقرضه را درمقابل گروی شرعی زمینها میپرداختیم از مشتری سه نفر
ضامن هم تقاضا میشد که باید افلاً یک نفران باجایداد و بازسوخ بوده باشد... البتّه
این کار ما هم علتی داشت چه درافغانستان عموم مردم بنام خودقباله زمین را نداشته
وحتی قباله ایکه از آباء واجداد هم مانده باشد وجود ندارد... زماناچار بودیم
دروهمه اول باین اقدام متشبث شویم تا اینکه بدانیم مشکل مردم در کجاست ؟
برای دانستن مشکل مردم و برای دریافت راه اصلاح آن چاره ای جز این نبود تا به
قراء و دهات رفته و با مردم از - قریب بتماس می آمدیم و دردها و مشکلات ایشان را
دیده چاره می جستیم و کارکنان این بانک با هدایت والا حضرت صدراعظم این رویه را
درویش گرفت و درستمهای مختلف با مردم تماس بعمل آمد... یکماه بعد از شروع
کار توانستیم در مرکز فورمه های قرضه را به اهالی توزیع کرده و در ترتیبات
مقدماتی نماینده گیهارا مخصوصاً آدرسه ولایت مملکت گرفته باشیم... ما یقین داشتیم
که باید کار ما اولاً باید در مرکز بتمام شدت آغاز یابد تا از نزدیک بتوانیم
مشکل اهالی را بچشم دیده و درصدد رفع آن برآئیم و لهذا اول با ول در ولایت
کابل با مردم در تماس آمدیم بسی دهات وقواء را دیدن کردیم و بعد از اینکه با دوائر
مالیاتی و حکومت محلی مکاتبه کردیم توانستیم برای - مشکلات زیاد راه حلی پیدا و قرضه
ها را پردازیم چنانچه اولین قرضه مادر ۳۰ اسد پرداخته شد.

۲- اقدام دومی - بانکهای زراعتی درهمه دنیا آرزو ندارند فیصد صد با بزرگرومالدار
بصورت مستقیم در تماس آمده - باشند زیرا خاک وسیع و نفوس زیاد امکان مادی
نمیدهد تا در هر کنج و کنار مملکت این تماس مستقیماً صورت بگیرد برعلاوه آن مشکل
دیگریکه وجود دارد اینست که بانکهای زراعتی باید تکت پولی های خیلی قلیل بگیرد
تا بتواند بالای آن نام معاونت گذاشته شود و باین تکت پولی قلیل نمیتواند مصارف
گزاف را متحمل شده همه وقته برای تماس با افراد و دهقان اقدام ورزد... از جانب
دیگر درهمه محلات هم نمیتواند بزودی شعبات و نمایندگیها باز نموده و مردم را -
سرگردان نمائیم.. چه مردم برعلاوه اینکه غریب و بیچاره اند و نمیتوانند همیشه
بمرکز و یا نماینده گیها با پرداخت یکمقدار خرج راه حاضر شوند و در از نقاط
مملکت وسائل نقلیه هم طوریکه لازم است وجود ندارد و لهذا اگر بخواهیم که ضروراً
این کار را انجام دهیم و بفرد فرد مملکت کمک کرده باشیم باید خیلی بگردیم
و ازین لحاظ در امور توزیع قرضه خیلیها معطلی رخ خواهد داد.

در صورتیکه مجبورت پرداخت قرضه بفرد فرد این مملکت نمایان است

لهذا فاكثر بر درقرب وجوار مركز هر ولايت نماينده گيتها موظف شده اند تا در مراکز حكومات محلي رفته و مشكل مردم را حل نمايند .
 در اين راه از رويه بانكهاى زراعتى دنيا پيروي نموده و در فكر اين شد بيم تا از طريق اتحاديه هاى زراعتى كه مخصوصاً وظيفه پرداخت قرضه را بر مردم انجام دهد اقدام نماييم . باين منظور اساسنامه هاى كوپراتيفهاى مالك مترقى تدقيق شد . البته كوپراتيفهاى كريدتى زراعتى در دنياى ديگرى از مراحل ابتدائى گذشته و خيليها پيشرفته اند و اينها ما بايد درين مورد خيلى غور و تعمق مينموديم تا موفقيت نصيب ما ميشد و بهترديديم قبل از همه بامردم در تماس آمده و راه سهلترى براى تشكيل اتحاديه ها پيدا كرده باشيم ، بامردم كوه دامن و لوگر دچندين روز صحبت كرديم و بعد از مذاكرات طولانى براى اتحاديه هاى زراعتى يك اساس كه بمحيط ما تطبيق كرده بتواند پيدا كرديم اين اساسها كه ما از ان استفاده كرده و تا امر و توانستيم نظر به ان چند كوپراتيف تاسيس بداريم قرار آتى خلاصه شده ميتوانند .
 اول در كوپراتيفهاى كريدتى زراعتى كه در قريه هاى كوچك تشكيل ميشود كسانيكه به سود خوارى و احتكار مصروفيت دارند شامل شده ميتوانند .

دوم- در قريه نيكه كوپراتيف تشكيل شدى است مشتركين در مرحله اول يك اندازه مبلغ معين را بنام حق الشمول (عضويت) ميپردازند .
 سوم- اراضى مزروع و لا مزروع هر شريك در دفتر املاك بنام خودش قيد شده و ماموريت ماليه املاك هر شريك را نظربه مكتوب ارسالى بانك زير مراقبت گرفت بعد از ان مجمع عمومى كه عبارت از همه شركاء است اجتماع نموده و با فيصله هاى آتى ميپردازد .

الف قيمت مجموعه زمينهاى نيكه از طرف ماموريت هاى ماليه در كتاب ثبت املاك تصديق شده تعين و تثبيت ميگردد و مناصفه آن از بانك طور قرضه در خواست شده ميتواند .

ب- هر شريك هر قدر مبلغ را كه براى آبادى زمين - حفر كارى - قنوات - خريد قله گاو و خلاصى زمين وغيره بكار دارد تو سطر يك عريضه بمجمع عمومى پيش ميكند چون مجمع عمومى هر يك از افراد را ميشناسد بهتر ميتواند احتياج عارضى را سنجيده و رسيده گى كرده باشد . بعد از غور لازمه احتياج هر شريك با كثريت آرا تثبيت و بهيئت ادارى كه خود مجمع انتخاب ميكند سپرد مىشود .

چهارم- بانك زراعتى تنها زير مراقبت گرفته شدن زمينهاى مشمولين كوپراتيف را ضمانت پنداشته و از كوپراتيف ضمانت ديگرى نميكيرد و البته خود كوپراتيف حين توزيع قرضه بمشتركين از ايشان يكنفر ضامن از جمله مشتركين گرفته و يك ضمانت عرضى و يا شرعى اخذ ميكند .

پنجم همه شرکاء در مقابل فرضه ټيکه از بانك اخذ ميکنند بصورت غيرمحدود يعني بتمام دارائي خود مسئول اند .

ششم - ساحه کار کوپراتيف محدود بوده و بقریه جات همجوار و خيلي قریب منحصر ميباشد و علاوه بران همه اعضای این اتحادیه درعين زمان اعضای کوپراتيف فروش توابعات زراعتی که يك اتحادیه عليه است شمرده ميشود . با تشکيل این کوپراتيف راه آسانتری برای کمک و معاونت بطبقه بزرگتر پيدا شد و بعد از ټيکه اساسنامه آن ترتيب گردید از حضور مجلس عالی وزراء هم گذارش یافت .

از تاسيس کوپراتيفهای کريديتی زراعتی هم مردم و هم خود بانك ممنون است زیرا بانك دريك وظیفه بس خطير توانست موفق شود و برای مردم اداره مردم داری را بپاموزد . خدمت ملت و قوم را در اذهان همه گان تزریق کند و در تماس با يك کتله عظيم نیروی جدیدی پيدا نمایند مردم از سرگردانی نجات یافته و از ټيکه مسئولیت مشترک دارند بهتر و بیشتر متوجه کار خود شدند در هر اقدام با حکومت هممنوا بوده و از ظلم و ستم ربا خواران نفس باسوده گي کشیدند با این زودی کوپراتيف فروش هم بکار خواهد افتید و انگاه خدمتیرا که بانك در راه سعادت طبقه بزرگتر انجام داده خود بخود معلوم خواهد گشت .

۳- اقدام سومی - در ضمن اینكه با تشکيل کوپراتيفها قدمی در راه باده آي و سر سبزی زمینها بر داشته شد و مخصوصاً طبقه دهقانان از ټيکه از سودهای کم رشن رها ئی یافتند بیای خویش ایستاده خواهند شد . مشکل گرفتن سه نفر ضامن با جایداد هم حل گردید و عوض اینكه سه نفر ضامن با جایداد گرفته شود بیک نفر اکتفاء کردیم و از جانب دیگر زمین داریكه نمیتواند این يك نفر ضامن را تهیه کند میتواند عوض ضامن با جایداد فقط ضامن سر داده و يك مقدار زمین دیگر خود را طور (ضامن) زیر مراقبت بانك بگذارد .

اقدام سومی بانك در ذات خود و مخصوصاً برای مملکت ما خیلی مهم و بهمان پیمانها مفید میباشد . این اقدام در هیچیک از ممالک دنیا از طرف بانکهای زراعتی عملی نشده است ، چه خصوصیت مملکت ما در هیچ مملکت دیگر موجود نیست اگر هم است وسایل دیگری موجود اند که بوسیله آن بعضی از دردهای اجتماعی و اقتصادی مردم تداوی کرده میشود این اقدام بنوبه خود يك اقدام بزرگ است و عبارت از خلاصی گرویهای شرعی است از دست سود خواران ظالم و خدا ناترس اگرچه کوپراتيفها هم میتوانند گرویهای شرعی مشتو کین خود را خلاص نمایند ولی چون کوپراتيفها چنانچه گفته آمد منحصر بیک منطقه مخصوص اند لذا برای تمام مردم مفید نبودند ما فقط برای امسال توانستیم

آن گروپها را که بقباله بیع جائزی شرعی قبل از اعلان پروژه بانك گرو بودند - خلاص کنیم و باین منظور ترتیبات ذیل را گرفتیم .

الف- چون قبل از پرداخت پول بگرویدار مشتری قادر بدادن قباله دیگر شده نمیتواند لذا در مرکز کابل چنین ترتیب گرفته شد که مشتری بعد از اینکه قباله خود را از نظر بانك میگذراند يك سند تجارتي تنظیم نموده پول را اخذ و سپس رسید خط شرعی از گرویدار حاضر کند و اگر بنام خود و یا بنام پدر خود قباله دارد همان قباله ظهر نویس شده حاجت بدادن قباله جدید نمیشود ولی اگر همچو قباله وجود ندارد البته باید قباله جدید بیع جائزی بنام بانك تنظیم شود و در اطرافیکه معا کم تجارتي وجود ندارد چنین تجویز شد که هیئت بانك بمعام کم شرعی حاضر شده و پول را بدست خود بگروی دار پرداخته و رسید خط شرعی حاصل و بعداً قباله شرعی جدید و یا قباله بیع قطعی مشتری زیر مراقبت گرفته میشود .

ب- بر همگان معلوم است که مردم ما تا زمانیکه مفاد مادی را بچشم سر ندیده باشند آماده نمیشوند در يك شرکت و یا بانك سهام شوند در حالیکه این بانك مخصوص طبقه بزرگ- مالدار و صنعت گراست باید همیشه پول داشته باشد تا بتواند اقلاً سرمایه خود را بکار اندازد لذا تجویز شد که کسانی که زمینهای اوشان بیشتر از بیست هزار افغانی گرو است باید در بانك ده سهم صد افغانیگی داشته باشد تا زمینهای اوشان را از گروی خلاص کنیم و برای هر يك لك افغانی ده سهم علاوه شده میرود .

ج- برای سهولت بمردم قرضه ای گرویکه برای پنج سال داده میشود سال اول از تادیبه اصل قسط قرضه معاف بوده و تنها تکت پولی آن گرفته میشود همچنان قرضه هائیکه برای ده سال است دو سال اول آن مکلف بتادیبه تکت پولی بوده و اصل قسط پول را در موعد هشت سال میپردازند - ناگفته نماند که این قاعده عمومی است ولی قاطع نمیشد اگر بزرگتر بخوهد قبل از موعد هم میتواند يك قسمت و یا کل قرضه خود را ببا بانك مسترد نماید .

د- اقدام چهارمی- برای اینکه برای مردم از ناحیه پس انداز مهم معافیت کرده باشیم صندوقچه های نفیس برای اطفال اوشان فرمایش داده و توزیع کردیم این صندوقچه ها با داشتن حساب پس انداز شصت افغانی برای هر طفل داده میشود و هر وقت صندوقچه را مسترد کند پنججاه افغانی خود را میتواند استرداد نموده و فقط ده افغانی استهلاك را میپردازد این اقدام هم به نوبه خود خیلی مهم و مفید است و امروز در همه مالک جهان عموم بانکها از آن پیروی میکنند مادر صدد هستیم تا برای تشویق مردم باین کار جائزه های موعدی - لاقری و غیره ترتیب کنیم اینک طفل از بیچن خیلی خوردی به تصرف عادی میگردد و در بانك حسابی داشته میباشد و بنظر کم دیده

شده نمیتواند علاوه بر اینکه طفل ازول خرچی و پرخوری نجات میابد برای آئینده اندوخته قابل قدر را مالک میشود - حساب پس انداز ماکه عنفریب مفادی هم خواهد داد نه تنها برای اطفال بل برای پدران و مادران هم خالی از فایده نبوده و بالای وضع عمومی اقتصادی مملکت هم مؤثر میباشد اگر خدا بخواهد و ما بتوانیم ایسن کار را رواج دهیم و روزی برسد که اقلاً در مراکز حکومت محلی ما مردم دارای این صندوقچه ها بشوند افتخار و سعادت ما خواهد بود مایقین داریم که آنروز آمدنی است و آنقدر دور نیست و بامید آئینده انتظار آنرا درین زودیها داریم - این وظیفه همگان است که درین باره پرویا کنند کرده و مردم را مستعد سازند آئینده اطفال خود را ازین راه تأمین نمایند .

۵- اقدام پنجمی - چنانچه در تمهید هم عرض کردم با فک زراعتی و صنایع روستائی ما علاوه بر اینکه برای پرداخت کربدت زراعتی به طبقه مالدار و بزرگتر تاسیس شده در عین زمان مکلف است به صنایع روستائی هم معاونت بنماید معاونت در راه صنایع روستائی ما نند کمک در راه زراعت شده نمیتواند زیرا طبقه دهقان اگر قرضه زراعتی میخواهد در مقابل آن زمین دارد که ببا فک تضمین میدهد و صنعتگر در برابر صنایع خود هیچ چیزی ندارد تا ببا فک ارائه کند البته . . .

امکان دارد برخی از افراد مستعدان باشند ولی چون روی صحبت ما طرف عموم است لذا چند نفر مد نظر شده نمیتواند آلات و افزار و دستگاههای همه خیلی ابتدائی است که چندان ارزش ندارد با فک هم قادر نیست بدون کدام تضمین پول خود را که به صد جگر خونی بدست آورده توزیع کنند - اما چون ما مجبور و مکلف به این معاونت هم میباشیم پس ناگزیریم تا برای این کار هم راه حلی پیدا نمائیم - از اینکه صنایع روستائی ما محتاج معاونت و کمک است تردیدی ندارد و این معاونت از چندین راه صورت گرفته میتواند .

اول - اینکه برای کارگران صنایع روستائی مواد اولی تهیه شود این مواد در هر صنعت ضروری بوده و اکثراً صنعت گران قادر به تهیه آن نمیشد مثلاً نج - اگر چه نج را میتوانند بسهولت بدست آرند ولی به اندازه قیمت دستگیری میکنند که یارچه جات بافته گی اوشان خریدار پیدا نمیکند - و در تجارت که رقابت اساس است از طرف صنعتگر ما صورت گرفته نمیتواند - از جانب دیگر دستگاه ابتدائی است و نمیتواند درازداید توایدات کمی کرده بتواند علاوه بر آنکه رنگ آمیزی نداریم در ساختمان سائز و تاپه هم قدمی گذاشته نمیتوانیم همین طور در صنعت کلالی تریه کرم پینه نجاری و غیره مشکلات هدیده وجود دارد - برای برطرف کردن همه نقایص تجویز گرفته شد که یک تشکیل کوچک ولی مکمل صنایع در با فک بوجود

آید تا از آن راه هم خدمت کرده و وظیفه خود را انجام داده باشیم - توريد ماشینهای كوچك دستی بافت - نجاری - استخدام انجنیرهای تربیه كرم پيله - بافت - كلالی و مخصوصاً رنگ آمیزی از كارهای اولی درین راه شمرده میشود - قالیبتهای افغانستان با وصف معروفیت در جهان چندیست كه خریدار نمی یابد زیرا گذشته از آنكه از ساینزهای قدیمی كار گرفته میشود رنگ پخته وجود ندارد تا خریدار خارجی را جلب كند بناءً بر آن وجود يك لابراتوار برای این كار از ضروریات محسوب میشود به تربیه جوانان با استعداد در هر رشته و او به پیمان خیلی كوچك هم می بود باید آن اقدام می ورزیدیم - اگر با نك زراعتی و صنایع روستائی چندین مركز صنایع مختلفه را دارا باشد گمان می كنیم این از روی مانرا آورده شود و باین منظور است كه تشكيل صناعتی را تجویز كردیم و چنانچه شروع بكار كردیم و عنقریب نتایج سودمند آنرا بچشم سر ملاحظه خواهید فرمود .

در وحله اول آرزو مندیم دستگاههای نساجی كوچك توريد و از آنها در ولایات كابل پروان - مشرقی كه نفوس با فنده آنها خیلی زیاد است كار بگیریم - درین محلات يك مركز قایم نموده علاوه بر آنكه استادان بافت را در آن جمع میکنیم بتربیه شاگردان و مبتدیان اقدام خواهیم نمود البته اینكه با فنده های این منطقه ضرور بالضرور باید دران اشتراك ورزند اصرار نداریم و حتی برای كسانیكه از ما دستگاه می خواهند و یا محتاج فسخ اند انفرادی هم معاونت خواهیم نمود .

دوم - اعضای كوپراتیوها - چنانچه اتحادیه های زراعتی در امور زراعت مفید ثابت شده اند اما همانطور میتوان از كوپراتیوهای صناعتی هم فواید بیشمار بدست آورد و البته بین تشكيل این كوپراتیوها و اتحادیه های زراعتی خیلی تفاوت وجود دارد. تاسیس كوپراتیوهای صناعتی كه حقیقتاً ضروری است باید خیلی عمیقانه غور شوند و از تجارب مالك دیگر باید استفاده كرد تا نشود كه در ثانی موجب ناكامی گردد. كوپراتیوهای صناعتی در ممالك مختلفه جهان موجود اند و درین كوپراتیوها طوری رفتار میشود كه از يك جانب صنعت گران دور هم آمده با صمیمت و همدستی با هم كار میکنند و از جانب دیگر بیشتر محتاج پول نقد از با نك نمیگردند .

بلكه برای این كوپراتیوها زیاده تر جنس تامین گردیده و در راه بكار انداختن ماشین و آلات اوشان انجنیر و غیره روانه میشود البته ازین راه مدونت شایانسی بعمل می آید .

۶ - اقدام ششمی - چنانچه قبلاً هم عرض شد فرستادن هیئت های فنی بفرض بازدید زمینهای لامزروع - كاریزها - قنوات قلیه گاو ها و غیره كه باید مصارف آنرا بر آورد كنند در هر طرف مملكت و بفربه های خیلی دور كه حتی سرك نه بلكه راهی

پیاوړه روڼم وجود نلري گذشته از آنكه يك كارېسي مشكل و دشوار است در عين حال مصارف كراف را ايجاب ميكند البته با نك از يېنكه بتواند قرضه را هم بمستحق آن داده و هم مصارف كار را بصورت فني تعين نمايد مجبور بفرستادن هيئت فني است و نمیتواند از ان چشم پوړش اگرچه ما نميخواستيم در اوایل اين مصارف را بالای مشتري تحويل كرده باشيم ولي تجربه يكماله بمانشان دادكه اگر با نك تا ديری باين ترتيب كار كرده و مصارف كراف را متحمل شده برود - گذشته از يېنكه مفاد قليلی كه در نظر است بدست نخواهد آمد امكان دارد كه اصل سرمايه هم از اين ناحيه رو بقليل بگذارد از جانب ديگر بسي افرادی پيدا ميشوند كه برای اخذ قرضه بيا نك مراجعه ميكند و هيئت فني بفرصت بازديد و برآورد مصارف ايشان ميروند در نتيجه مستحق قرضه نميگردند و مصارف هيئت بهدر ميروند شوراي با نك در اوائل تصميم گرفته بود تا از اين ناحيه مردم را زير فشار نياورده و مصارف هيئت را از ايشان تقاضا ننمايم اما هنگاميكه اين اوضاع روي كار آمد و علاوه بران وضعيت پرداخت قرضه بعضی از ممالك تدقيق شد باين نتيجه رسيديم كه بايد يك اندازه مصارف از نزد مشتري اخذ گردد تا از يك طرف با نك بضرر مواجه نشده و از جانب ديگر مردم هم بدون اينكه فكر كرده باشند هرچه خواسته باشند تقاضا ننمايند لذا رياست با نك چنين تجويز كرد :

الف - هر مشتري مكلف است در مرحله اول بهر اندازه پوليرا كه ميخواهند جهت قرضه از با نك مطالبه بنمايد ، فيصد يك آنرا فوراً بنام مصارف هيئت تحويل ببا نك بدارد اين وضعيت در عين زمان مردم را متيقن ميگرداند تا بيش از كارآمد را تقاضا نكرده باشند و باين وسيله از راه معقولتری مراجعه كنند .

ب - هرگاه درخواست كنده در نتيجه تحقيق و تدقيق هيئت فني مستحق قرضه شناخته شد مناصفه پوليرا كه بنام مصارف تحويل نموده واپس اخذ ميكند و هرگاه مستحق قرضه شناخته نشد حق ندارد چيزيرا از با نك تقاضا كند . البته اين كوائف حين مراجعه مشتري ببا نك بوی حالي ميگردد تا نشود كه در نتيجه موجب شكايت و استغاثه ان گردد به عقیده ما اين پوليرا كه بنام مصارف هيئت از نزد مشتري اخذ ميگردد عادلانه است زیرا كه اين با نك با تكت پولی خیلی قليل قرضه ميبرد و اوصلاً مفاد را در نظر ندارد و از راه مساوت بطبقه دهقان اقدام ميكند پس ناروا نيست تا افلاً مصارف خود را كه محض برای بهبود وضع خود دهقان متكفل ميشود اخذ دارد گذشته از ان درهمه با نكها معمول است تا يك مبلغ بنام كميشن اداري از مشتري گرفته شود البته با نك ماهم كميشن اداري دارد ولي با اندازه قليل است كه حتي نمیتوان آنرا كميشن شمرد . چه اين كميشن از فيصد بيست و پنج پول شروع و تا فيصد يك افغانی بالا ميروند كه عموماً خیلی ناچيز است و برای يكبار گرفته ميشود .

درین جاء تذکر باید داد که برای موفقیت در امور برآورد و برای اینکه پول هدر نرفته و حقیقتاً برای آبادی - زمینها به مصرف رسیده باشد بانك محتاج اشخاص لایق فنی میباشد که البته درین اشخاص اولتر از همه اخلاق و سنجیه دیده شده و ما بیش از همه بپاك نفس - فراغت و خود گذشتگی او شان احتیاج داریم تریه مردم که از سالهای دراز گرفته اند اکثر متمایل بدادن تحفه و غیره و غیره در برابر هر کار رسمی و غیر رسمی است و ما دامیکه تریه مردم باین منوال میباشد پس باید مامورین اصلاح شوند تا این عادت بد مردم را تا حد امکان مسدود نموده باشند. یافتن همچو اشخاص لایق ، کار دادن - فعال و پاك نفس چنانچه تصور خواهد شد انقدر خارج امکان دیده - نمیشود و ما یقین داریم که امروز طبقه جوان و منور مملکت بتاسی از خط مشی حکومت خود بارشوه و رشوه خوران مبارزه میکنند و درین مبارزه که در راه حق و سعادت ملت صورت میگیرد کامیاب و موفق خواهند شد ما تا امروز دیواسه نفر اهل فن پیدا کردیم که در پاك نفسی ایشان ایقان کامل داریم که در بسی امور از مامورین غیر فنی بانك به شکل هیئت کار میگیریم و تا زمانی که مامورین فنی زیاد بدست ما برسند باین کار ادامه خواهیم داد ما این مامورین غیر فنی را در امور تخمین قیمت اراضی قلبه گاو تخم - علوفه زمستانی حیوانات و غیره موظف میسازیم و ایشان کارها را بانك تعمق و دقت بادر نظر داشتن اوضاع هر محل و مفسکوره های مردم بخوبی انجام میدهند امید است روزی برسد که برای این امور اشخاص فنی بدست ما برسند و ازین راه هم يك معاونت بد همتان بنمائیم اگر در کارهای برآورد برای فعلاً نواقض مشاهده میشود گذشته از آنکه ما همیشه در راه اصلاح آن هستیم به یمن آن نیست که باید از آن اندیشه شود بانك پول را با قسط میپردازد و هنگامی قسط اول از طرف مشتری به مصرف میرسد حین در خواست قسط دومی هیئت دیگری بفرض باز دید و تفتیش کار اعزام می شود که درین صورت خیلی نواقص هیئت اولی را میتوان اصلاح نمود .

خواننده عزیز اینك تا این سطور گذارشات بانك زراعتی را تا جائیکه توانستیم عرضه کرد بسم ما مطمئن هستیم که شروع کار ما مستعجم است و انشاء الله برای آینده کامیابی های زیادی نصیب ما خواهد شد حال اجازه می خواهم پروگرام کار آینده را بصورت اجمال بیان کنم .

۱- پلان آینده بانك زراعتی و صنایع روستائی .

۱- توسعه ساحه معاونت و کمک .

۲- توسعه دادن اتحادیه های زراعتی و اتحادیه های فروش تولیدات زراعتی .

۳- توزیع آلات و ماشین زراعتی بد همتان .

- ۴- ساختمان چند مرکز صنایع دستی .
- ۵- توسعه حسابهای پس انداز و حساب جاری .
- ۱- تا امروز ساحه کمک و معاومت ما بعلل ذیل منحصر بمناطق ولایت کابل-مشرقی-جنوبی و غزنی بود .
- الف ازینکه در کابل مرکز بانك فایم شده و لازم بود تا از همه اولتر تطبیقات آن در مرکز شروع شود لذا برای اینکه نواقص و اشتباهات خود را از نزدیک دیدن کنیم مجبور بودیم در مرکز آغاز بکار نماییم .
- ب ولایت جنوبی- مشرقی و غزنی چنانچه بهمگان معلوم است از جمله ولایات غریب و بیچاره بوده و مردم این ولایت عموماً قدرت مالی ندارند کاریزهای غزنی و جنوبی زمین قلیل در مشرقی از نظر هیچکس دور نمیشد مردم این سه منطقه بیشتر یا به معنی مطلق کوچی و با بغرض غریبی و کار از وطن در مواسم سرما جدا میشوند .
- از جانب دیگر فشار رباء خواران از همه زناد تر درین ولایات احساس میشود و ازینکه بمرکز قریب میباشند تاثیر اوضاع اقتصادی فاگوار آنها در کابل بصورت فوری احساس میگردد ازینرو قبل از همه لازم دیده شد تا باین ولایات نمایندگیهای افتتاح نموده و بپرداخت قرضه شروع کنیم .
- البته مادرین که مستحق قرضه تنها این سه ولایات بودند و ولایات دیگر افغانستان حتماً از آن مستغنی خواهند بود هیچ ادعای نداریم چه میدانیم کسه این ادعا هم از لحاظ وقایع و هم از نگاه عدالت يك ادعای پوچ و بی معنی است. ولایت بدخشان عموماً ولایت پروان مخصوصاً بعضی حصص آن ولایت فراه و یک قسمت قندهار و هرات و مزار فطن و میمنه همه و همه بنوبه خود محتاج کمک و معاومت اند- و ما هیچ آرزو نداریم درین ولایات ازین ناحیه تفریق و تفاوتی را قایل شده باشیم- اما امسال که سال اول کار بود و وظایف سنگین بانك اجازه نمیداد تا دفعتاً و در يك وقت اقدام با افتتاح نماینده گیها بنماییم لذا در سه ولایت هم طور امتحانی و هم نظر به علل بالا شروع بکار کردیم و برای کارکنان بانك که همیشه بهتر میداند تا بمردم تماس گرفته و در دها و افکار اوشان را بداند معلوم شد که افتتاح نماینده گیها در مراکز ولایات هم بسی مشکلات را که مردم مواجه میباشند مرفوع نمیکرد داند .
- چه مردمیکه از مرکز ولایت خیلی دور میباشند اولاً قادر نیستند از مرام و خدمتیکه بانك میخواهد انجام دهد اطلاع حاصل دارند . ثانیاً مصارف را هیکه باید برای آمدن بمرکز نماینده گی متحمل شوند و اکثرأ امید داشته باشند و حتی وقتیکه دو یا سه بار آمدن ایشان را ایجاب کند طبعاً از گرفتن پول صرف نظر میکنند . بناء بر این ملحوظات است که بانك تصمیم گرفته است تا در سال آینده در صورت امکان بمرکز

هر حکومت كلان يك شعبه افتتاح كند كه امور مقدماتی را در آنجا انجام داده و با مامورین مالیاتی بفرض مرفوع نمودن مشكلات زمین و غیره در تماس قریب باشند و البته این هم يك معاونت و كمك فوق العاده خواهد بود كه با مردم کرده میشود . ماداميكه هدف ما بیا استاد کردن طبقه بزرگ است باید بهر وسیله ممكنه بآنها معاونت نموده و از سرگردانی ایشان را خلاص کرده باشیم به صورت عمومی در نظر است سال آینده در همه ولایات بتعقیب همدیگر نماینده گیها افتتاح شود امیدوارم درگذشت از شات سال آینده بتوانم از عملی شدن وعده های خود محظوظ و ممنون بشوم .

۲- نتیجه اینکه تا امروز از تاسیس اتحادیه های کزیدی زراعتی در ولایت کابل بدست آمده بما نوید میدهد که سال آینده و متعاقب آن در تشکیل اتحادیه ها اقدامات مفید تری را اجرا کرده باشیم .

اما در اینجا ناگفته نمیگذارد که اتحادیه های کزیدی زراعتی که اکنون آنها را تشکیل داده و شروع بکار کرده اند تا زمانیکه افلا سه سال که يك دوره امتحان است سپری نشود فایده نمیتوان در مورد آن اظهار نظر نمود ولی از آنجا که تا امروز از روش اوشان برمی آید طبق هدایا نیکه ازین با فک و وقتاً فوقتاً داده میشود مو فوق بوده و اگر از نواقص خورد و ریزه آن صرف نظر شود کامیاب شمرده میشود . هنگامیکه کوپراتیف های فروش تولیدات زراعتی در ولایات مختلف جنس خود را به بیا زاریه قیت نازلتر عرضه کند و این هم يك دوره تجربه را بگذرانند آ نوقت است که میتوان متیقن شد برای نیکه مردم ما آماده هر نوع تجدید اند و مخصوصاً که به نصرت بهفاد ملت تمام میشود و هیچکس را نمیتوان یافت - که در برابران قد علم نموده و تخریب کاری بنماید - البته ما نمیتوانیم از يك قانون اجتماعی که در همه جوامع بشری در جریان است افکار کنیم و آنرا نادیده بگیریم این قانون اجتماعی چنان جریان دارد که هرگاه در يك محیط موسسات جدیدی روی کار شده و بر نسیبهای قدیمی را که سالیان طویل ادامه یافته برهم زده اساسهای نوینی ایجاد میکند خواه مجواه بیک عکس العملی مقابله میشود هضم کردن بر نسیبهای جدید مخصوصاً برای آنانیکه از سن متوسط گذشته اند با سانی قابل قبول شده نمیتوانند وانكاه است که پروا کنند بيجا و غرض الود در برابر هر اقدام صورت میگیرد و چون این وضع طبیعیت است لذا نباید ازین رهگذر بنا امیددی دچار گردیم ما یقین داریم که روزی طبق همان قانون اجتماعی مویسه جدید ما کوپراتیفها هم مانند بسی موسسات دیگر مال خود جا معه گشته و به ان آموخت خواهند گرفت .

امروز که از تاسیس کوپراتیفها بیش از چهار ماه سپری نشده از هر قریه و ولایات بهزاران عریضه درین مورد میرسد و همه مردم جداً خواهان تاسیس آن در قریه های

خود هغو ز مفاد مادی ان که روزی مؤسسين کویراتیغها بدون پرداخت کدلام مبلغ مالک پول هنگفت خواهد شد برای مردم هویداء نشده ورنه مایقین داریم مردم این تشکیل را بتمام قوه خود خواهان شده وازان استقبال شایانی خواهند کرد .

۳- البته ماملتفت هستیم که تنها دادن پول نقد برای دهقان بغرض آبادی زمین ویا خلاصی گروهی هدف اصلی ما را که عبارت از بیا استاد کردن بزرگ و سرسبزی و آبادی مملکت است بتمام معنی بار آورده نمی تواند .

د دهقان اگرچه به خرج کردن پول اخذ کرد کی همیشه زیر کنترول بانک است و نمیتواند مبلغ را که بنام آبادی گرفته ویا به وسیله ان کار بزرگفر میکند به مصرف دیگر بزند ولی باوصف تمام کنترول و مرافیه امکانی وجود دارد که يك قسمت پول از دهقان هدر رفته و انرا بجاهای دیگری به مصرف برساند . ازین باعث در نظر است برای تسهیل آبیاری - قله و غیره امور زراعتی از ماشین و غیره آلات زراعتی دیزلی و بطرولی کار گرفته شود چنانچه در تورید - ماشینهای آبیاری چهار و یا پنج آ نچه که باد بزل و یا بطرول بکار نیافتند و قله های کوچک دیزلی که ذریعه یکنفر هم ازان کار گرفته شده میتواند ترتیبات مقدماتی ان طی شده و بعضی بدست آمدن اسعار لازمه فوراً تورید خواهد شد - در نظر داریم ماشینهای تخم پاشی - ادویه پاشی میده کردن پاك کردن و غیره هم بزودی تورید و بدسترس محتاجین ان بگذاریم .

۴- در خصوص صنایع همچنانچه عرض کردیم در آئنده به پروگرام وسیعتری شروع بکار خواهیم کرد و خود را مکلف میبندد اریم از صنایع روستائی مخصوص هر ولایت و قریه جات حدا هضم استفاده برده و در هر محل صنایع مخصوص و منحصر به فرد آنجا را تقویه و اصلاح کنیم در هر ولایت و قریه جات افغانستان صنایع خیلی نفیس و ظریفی است که اگر تقویه و اصلاح میشود روزی علاوه بر آنکه از لحاظ مادیات صنعتگران يك منبع میشود از نظر معرفی صناعت مملکت در خارج افتخار ملی بشمار خواهد رفت در مرکز یعنی در ولایت کابل در نظر داریم که چراغ بافی را تقویه و اصلاح نموده و ماشینهای انرا تورید کنیم و بشکل يك مرکز چندین نفر را وادار بکار سازیم - لنگی بافی شال بافی و غیره امور نفی را بریشمی که در شهر کابل موجود است و از شبکه کارگران آنها از نگاه وسائل کافی و پول نقد مقتدر بشوسعه ان نیستند از طرف بانک تقویه خواهد شد ما در نظر داریم دستکاهای بافت تورید و از آنها استفاده های عظیمی را بگیریم اگر موفق شویم که دهقان را در ایام - بیکاری اش وادار بکار کرده و ازین راه را هم معاونت بان کرده باشیم وظیفه خود را انجام داده میباشیم - تقویه و اصلاح کلالی - قالین بافی و غیره یکی از وظایف مهم ماست - با سرعت کامل در این مورد اقدام کردنی میباشیم -

هـ- درسالهای آینده از لحاظ وظایف بانکی درصدد توسعه دادن و اصلاح حسابهای پس انداز با مقاد کوشش - خواهیم کرد امر و هم ما از حساب جاری ممنون هستیم و مردم خیلی برغبیت متماثل به کشودن حساب جاری دربانك ما اند بوسیله پرو پا کنند و نشریاتیکه انشاء الله درسال آینده اقدام خواهد شد میخواستیم طبقه بزرگتر را وادار سازیم تا معاملات حسابی خود را از راه بانك خودشان انجام دهند ما یقین داریم که دا نا ندن فواید حساب جاری برای دهقان باسانی صورت گرفته وایشان وادار خواهند شد دربانك زراعتی حساب جاری - بکشایند .

از ین بیشتر نمیخواهم درباره آینده توضیحات دهیم زیرا ما عقیده داریم که باید اولاً کار شود و بعد از دیدن نتایج ان اظهار نظر گردد امیدواریم سالها آینده خدمات وظایف خود را بمو فقت انجام دهیم .

بقلم برشنا

صنایع مستظرفه در افغانستان

فن هیگل تراشی و نقاشی در افغانستان از روی حفریاتیکه در این ۳۵ سال اخیر در (همده) که بهشت کیلومتری جنوب جلال آباد واقع است و اینجارا (هیوان تسنگ) ذوارچینی بنام (هیلو) و علاقه آنرا با سیم (نگار اهارا) یاد نموده است و بعد از روی

مجسمه‌هایی با میان که در مآخذ پهلوی بنام (بامیگان) نیز یاد شده و در مآخذ چینی‌ها بنام‌هایی مختلف از قبیل (فون-ین-فون نینا) نامیده میشود و بفاصله ۱۵۰ کیلومتری شمال غرب کابل واقع است و با حفریات و کلا و شهابی که در بگرام - شترک - هندوستان و غیره بعمل آمده ثابت میسازد که فن هیگل تراشی و نقاشی در مملکت افغانستان در قرن دوم و اول بعد از میلاد بمنتهای ترقی و اعتلای خود رسیده بود، بعد از رسیدن یونانیها شبهه نیست که طرز و اسلوب هیگل تراشان آن ملک خصوصاً روش بهترین استادان یونانی (یسپ) نفوذ و تاثیر بارزی در فن هیگل

شاهلی عبد الغفور برشنا

تراشی این خطه نمود و شاهد این مطالب تصاویر و ارباب انواع داستانی ایشان در روی سکوگات یونانی باختری میباشد که از نقطه نظر زیبایی و محاسن حتی ضرب خود یونان آن عصر نیز به قشنگی آن نبوده و علمای فن باین عقیده میباشند که دست استادان باختری در آن دخالت زیاد داشته است.

بهر حال مظاهر این مدرسه صنعتی از سواحل چپ اکسوس (آمودریا) خیلی زیاد بدست آمده پروفسور هررتسفیلد (Herzfeld) این مکتب را مبدأ صنعت بودائی و صنایع مستظرفه مرکزی و صنعت دورهای پارتی «کوشانی و ساسانی می شمارد». این مدرسه در افغانستان رو بترقی میرفت و بهمه بنام عمومیت داشت که آئین بودائی با فلسفه داستانها و قصص خود وارد شد و هیگل بودا که هیگل تراشان هندی از ساختن آن خودداری میکردند بهتر مندان افغانستان تراش کردند در نتیجه در اثر تماس مکتب هیگل تراشی یونانی باختری افغانستان و افکار مذهبی بودائی یک مدرسه جدید (گریکو بودیک)

در آریانا بوجود آمد و (کند ها را که مهمترین کانون نشو و نما، این طرز و اسلوب کشت) .

شواهدی از که هده و تا کیلا بدست آمده است این امر را بصورت واضح ثابت و روشن میسازد. این مدرسه گریکو بودیک در قرن اول قبل از میلاد ظهور کرد. در هده که (هیوان تسنگ) آنرا بنام هیلویاد میکند به تعداد کثیر سرهای کچی بوداد بودی زاتوا ارباب انواع فرعی «شیاطین» راهبها و نذرندگان مکشوف کردید که کلسکسیون بینظیر آن در موزه کابل میباشد .

صنعت گران ماهر آن زمان با حفظ اسلوب و طرز باستانی و کلاسیک خود شیوه یونانی را به چنان مهارت و قشنگی در چهره و اندام مجسمه ها بکار بردند و به وجه از دماغ کشیده (ایولو) (ولهای کرده دار (ان و نس) (در بیکر بودا افزودند که آنرا تماماً از خود ساختند و از محاسن آن استفاده کرد و بدون اینکه اسلوب و ستایل خود را از دست بدهند از موهای پیچ و خم دار یونانی که بصورت نامرتب بهر طرف زنگوله زده و گره اندر گره باطراف سر پیچیده بود شکلی بوجود آوردند که باد و فوس جسور از وسط پیشانی به تمقیب دو کمان هلال مانند ابروتا حصه شقیقه پیروی میکند و همچنین پیچ و خم آن بصورت مرتب مانند شمعای سیال از وسط پیشانی شروع و موج زنان به تمام اطراف سر تقسیم می گردد .

در حصه فوقانی سر موها جمع گردیده باز مانند تاج و یا شمعای لرزان خورشید بشکل نصف دائره برفرق سر چتر میزنند در کمان های هلال مانند ابرو و چشمهای نیمه باز بودا صنعتگران ماهر زمان آنقدر حجب و «حیا» عفت و محبت را مستور نموده اند که کمان میشود در عالم دیگری نگرانند کوشش نمودند تا در این چهره بشری باروح را توأم نقش کنند که آثار یونان کمتر از آن دیده میشود و در هیكل های ارباب انواع یونانی بجرا از روح قهرمانی «شجاعت و وقار این مزایا بنظر نمیرسد» .

بالاخر صنعتگران ما باین فکر افتادند تا قدرت و مهارت شان که از ایمان و عقیده سرشار در مذهب سرچشمه گرفته بود بروی نسلهای آینده بودیعت گذارند و بطوری آنرا بکار برند که دست آسبم روزگار در دامن آن نرسیده و چون اهرام مصری و دیوار چین در مقابل عوارض و شاید ارضی و سماوی پنجه داده مقاومت ورزند. بنا برین باوجود عدم وسائل تخنیک امروزه قلب کوه را شکافتند و در آن رواقی بیلندی پنجاه و هشت و عمق بیست و سه متر حفر کردند در وسط این رواق محرابی هیكل پنجاه و سه متر بودارا تراشیدند باینهم اکتفا نکرد و با فاصله پنجاه و شصت متر دوباره این عمل را تکرار نموده و هیكلی بلندی معکوس هده بودا، اول یعنی سی و پنج متر ساختند .

راجع باین دو نکته که آیا کدام از این دوهیکلها اول ساخته شده و با اینکه مقصد از بلدی ۳ و ۳۵ متر که اعداد جای خود را عوض میکنند چه بوده بد بختانه سندی در دست نیست.

از یاد داشت های ذوارچینی چنین استنباط میگردد که يك یا هر دو دستهای این پیکر عظیم در حصة آرنج با بازو مربوط نبوده بلکه باریسما نهایی قوی که سوراخهای آن حاضر هم ظاهر است اتصال داشته و سر این ریسما آنها در عقب هیكل مغفی از انظار بوده است در وقت ده این ریسما آنها کش گردیده دست و یادستهای بود از جای ناواه مانندی که اکنون نیز دیده میشود بلند می گردید و امکان دارد دست ها از آرنج تا نوک انگشتان بسبب قلت وزن از چوب و یا فلز بوده باشد و هم روایت گردیده که رنگ یکى از این دوهیکل قرمز و دیگری سبز بوده و در تاریخ بنام سرخ بت و خنگ بت نیز یاد شده رنگ لغابی که در هر دو پیکر استعمال گردیده باریزه های (اشبستوس) و یا برک خمیر گردیده بود و چون روی مردو هیكل بطرف شرق واقع گردیده لذا اولین شعاع تابناک آفتاب در وقت صبح قبل از اینکه دره سرسبز و با طراوت باهمان را روشن نماید بر بالای این دوهیکل بزرگ تا بیده و هر دو را چون دوباره نور ملون به تالو می آورد.

سقف و دیوارهای مردو رواق که برخی از حصص آن هنوز هم باقیست باقیست باقیست ترین صحنه های رقص و حرکات موزون تزئین گردیده استادان ما امروز بر دست آن عصر رنگهای را در این نقوش بکار برده اند که با وجود سپری شدن عمرها و فرنها باریدن برف و باران های متعدد تکا نهایی زلزله و وزیدن بادهای هنوز هم چون روز اول در مقابل چشم ما جلوه میکند و اندکی نقص و عیبی در آن دیده نمیشود. در دوره اسلام اگر چه هیکل تراشی منع گردید مگر با آنها صنعتگران ما از پانزده سده اوقات و استعداد خود را بیشتر در حصه میناتور و تذهیب «نقوش بر جسته سنگی و گچی» شبکه بندیهای هندسی طرح ابنیه مساجد و مزارات «خطوط کوفی ثلث» نستعلیق و نسخ ترکیب اشکال بصورت روزتها و آرا بسکها بکار بردند که شاهد آن مسجد خواجه محمد یار سا در بلخ، مصلای (منارها) و مسجد جامع هرات منار غزنی طاق بست و یا حفریاتیکه در این دو سال اخیر در لشکرگاه بجوار بست از طرف پروفیسور (شلوم برزی بعمل آمده میباشد و از مهارت و چیره دستی استادان دوره غزنویان و تیموریان در افغانستان یاد میدهد.

در سنه ۸۴۴ هجری ستاره درخشانی در فضای صنعت افول نمود و کبودگی بنام کمال الدین در هرات تولد گردید این کودک از طفلی عشق و علاقه مخصوصی در تذهیب و ترسیم مرقع و کتب داشته صفحات کتب را با رنگ و حل طلاء جدول کشی و تذهیب مینمود روزی امیر نظام الدین علی شیر نوائی استعداد او را در فن نقاشی دید و سعی

بلیغ در پرورشش مبذول داشت چندی نگذشت که آوازه شهرت این کودک نابغه بهر طرف منتشر گردیده و مولانا هاتقی که از معاصرین او میباشد ضمن داستانی که به قلم استاد بهزاد نقاشی گردیده بود در تیمور نامه خود او را چنین ستوده :

نگارنده نقاش بهزاد دست سریر سخن را چنین نقش بست .

برخی از مورخین را عقیده برین است که شرف الدین پدر کمال الدین بهزاد از اهل کاپیسا (کوهستان امروز) و از باشندگان بهزادی که در قدیم شراب انگوران شهرت خاصی داشت و امروز سرکه آن بنام سرکه بهزادی معروف است میباشد و استاد هرات (بهزاد) اسم کنیت پدر را بالای اسم خود گذاشت .

اولین تاریخیکه در آن از استاد بهزاد ذکری رفته و صاحب آن با خودش هم عصر بوده حبیب السیر مؤلفه آخند میراست که او را پرورش یافته امیر علی شیر نوائی و به التفات بی پایان سلطان حسین میرزا نسبت داده بوی اشاره میکنند بعد از انهدام سلطنت سلطان حسین با بقرا که مرابی و ولی نعم دوم استاد بود و مستر (کرستی و یلسن) نیز آنرا تأیید نموده و مینویسد که بهزاد در ۹۱۶ نقاش دربار هرات بود و شهرت بسزائی داشت و در همین سنه شاه اسمعیل صفوی بهزاد و یکعده نقاشان دیگر را با خود به تبریز برد و شاه اسمعیل آنقدر لطف و مرحمت نسبت با و مرعی میداشت و آنقدر او را دوست داشت که بارها میگفت من او را با نصف مملکت خود معاوضه نمیکنیم .

بهزاد تا سال ۹۲۸ با وجود اینکه عمرش به ۸۴ سال رسیده بود در تبریز بکنار خود ادامه داده و ریاست کتابخانه سلطنتی را که در حقیقت يك دار الفنون هنرهای زیبا در فن میناتور و خطاطی بود بر عهده داشت .

رنه گروسی دانشمند آفرانسوی راجع به مکتب بهزاد در تبریز و قرب عزت او در نزد شاه اسمعیل چیزهای مینویسد بهزاد پس از فوت شاه اسمعیل در ۹۳۰ هجری با وجود کهولت سن موقعیت و محبوبیت خود را از دست نداده در دربار طهماسب صفوی بهمان اقتدار و احترام سابق خود باقی مانده و بشاه موصوف درس نقاشی میداد. بهزاد بعد از یک عمر طولانی و حیات آبرومندی که از ابتدا تا انتها مملو از افتخارات بود بعمر ۹۸ سالگی در سنه ۹۴۲ وفات یافت قطعه ذیل از امیر دوست هاشمی هم عصر طهماسب و بهزاد سروده شده .

و حید عمر بهزاد آنکه چون او	ز بطن ما در ایام کم زاد
اجل چون صورت عمرش پیرواخت	فضا خاک وجودش داد بر باد
ز من صورت کبر تاریخ پرسید	بدو گفتم جواب از جان ناشاد
اگر خواهی که تاریخش بدانی	نظر افکن بخاک قبر بهزاد .

بعد از بهزاد اگر چه نقاشان و مینا توریان در افغانستان بکثرت آمده و آثار ی از آنها در کنج و کنار مملکت دیده میشود مگر شهرت و نامی از ایشان باقی نمانده تا اینکه در عصر اعلیحضرت امیر دوست محمد خان مردی در کابل پیدا شد موسوم به محمد عظیم که از نعمت زبان عاری و سخن باشاره میگفت اسلاف محمد عظیم در کابل حیات دارند و اغلب ذکورشان لال اند محمد سرور ابکم یکی از شاگردان اینجا نب که در سده ۱۳۱۰ در مکتب صنایع مستظرفه کابل تحصیل میکرد کواسه استاد مرحوم میباشد. اولین تصویر اعلیحضرت امیر دوست محمد خان و چند تصاویری از شهزاده ها و دودمان سلطنت بقلم همین استاد است و همیشه در زیر آثار قلمی خود که اغلب آنها بامداد (قلم پنسل) و رنگ آبی (واتر کالر) رسم گردیده محمد عظیم ابکم امضا می نموده در عصر اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان که توجه مخصوصی بفن نقاشی داشت و اکثر از جوانان دربار را مانند میرزمان الدین خان و میر یار بیگ خان و غیره را به تحصیل این فن گماشته بود و قصور زرنگار از قبیل کوتی باغچه ارگ شاهی قصور زرنگار بوستان سرا از وباقی مانده استاد میر حسام الدین نقاش دربار شهرت بسزائی کسب نموده مرقعات زیبا و قلمدانهای نفیس و تصاویر دیوارهای قصور فوق الذکر از قلم این استاد باقیمانده و چند نمونه کار او فعلاً در موزه کابل میباشد در جمله شاگردان این استاد فن بامرضیا الملت غلام محمد خان که از دودمان میرهای میمنه بود نیز شامل گردید غلام محمد خان استعداد سرشاری از خود در فن نقاشی نشان داد و مخصوصاً در اصول نقاشی غربی ذوق مفراطی داشت و رسیدن داکتر جان کری انگلیسی که چند تصویری از و ضمن تصویر خود اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان در کابل باقیست بیشتر او را به سبک غربی گرویده ساخت و مانند کمال الملک ایران نقاش دربار ناصرالدین شاه هر قدر آثار ی که از مرحوم غلام محمد خان باقی مانده به سبک و اصول غربی میباشد در دربار های اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان و امیر حبیب الله خان نقاش سلطنتی و خیلی هم محترم بودند. در سده ۱۹۲۱ سفری به اروپا مخصوصاً به آلمان نموده و فن لیتوگرافی را در آنجا آموخت بعد از عودت لقب اعزازی پروفیسوری بایشان عطا گردید و در کابل مکتب صنایع نفیسه را تأسیس کرد در این مکتب فنون رسامی تزئین «تذهیب» - نجاری و قالین بافی بشاگردان می آموختند و علاوه بر استادان داخلی که یکی از آنها مرحوم خلیفه علی احمد شاگرد استاد میر حسام الدین بود عده هم از استاد های خارجی مانند فرخ از ترکیه «ماستر عبدالعزیز و ماستر دین از هندو سه نفر معلمین قالین بافی ایرانی بودند این مکتب در وقت حیات مرحوم پروفیسر غلام محمد و بعد از وفات شان یعنی در ۱۳۱۲ که اینجا نب سمت مدیریت آنرا داشتم پیشرفت قابل توجه نموده شعبه های لیتوگرافی «مهندسی» «قماش بافی» «معماری» «مجسمه سازی» «کاشی سازی» «سرامیک و خیاطی علاوه بر شقوق سابق بر آن افزوده شد و عده از معلمین آلمانی نیز بجهت معلم

در فنون مهندسی و معماری «نجاری» لیتوگرافی و خیاطی تدریس مینمودند و یک هزار و هفتصد طلبه در آن مکتب تربیه میشد فارغ التحصیلان این مکتب بتمام ولایات مملکت تقسیم گردیده و امروز در اغلب ولایات مملکت مکاتب صنعت و حرفه و پیشه در تحت اثر همین شاگردان از طرف وزارت معارف تأسیس گردیده و احتیاجات مملکت از قبیل ابنیه اساس الیه (فرینچر سازی) رنگمالی و نقاشی فالین، گلیم و سطرنجی بافی برآورده میشود.

اهلبحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه محبوب افغانستان عشق و علاقه مخصوصی در صنایع مستظرفه داشته و مخصوصاً به سبک بهزاد دلچسپی خاصی از خود نشان میدهند و شخصاً به هارت بسزائی در نقاشی داشته اوقات فراغت خود را بترسیم و تذهیب تا بلومای پس نفیس باصول مکتب کلاسیک عصر بهزاد صرف مینمایند و چند اثر بس زیبایی از قلم مبارک در کتابخانه شاهی موجود است.

نقاش جوان و میناتور ساز مستعد ما همایون اعتمادی فعلاً در قصر شاهی مصروف کار بوده و از الطاف شاهانه متمتع میباشد.

فن کاشی سازی و نقاشی بر روی کاشی در هرات بیشتر از همه جا پیشرفت میکند و بناهای قدیم ما نند مسجد جامع «مقبره خواجه عبدالله انصاری» مقبره مولانا جامی و فخر رازی که بر ورز زمان خراب و منهدم گشته ؛ دوباره بشکل سابق ترمیم و کاشی کاری آن تجدید گردیده و برقشنگی این شهر زیبا و تاریخی می افزاید فن فالین بافی نیز روز بروز در پیشرفت و ترقی بوده شکل دیزاین و رنگبانی پخته آن در بازارهای خارج شهرت بسزائی کسب نموده است.

فن حجاری نیز نسبت به وفور اجبار نفیس و فشنگ مملکت روز بروز در ترقی و پیشرفت بوده سامان نفیس و زیبایی سنگی افغانستان در نمایشات دنیا جلب توجه عموم را نموده همچنین فن زردوزی خامک و چکن که مهد اصلی آن غزنی «قندهار و جاغوری هزاره میباشد توسط استادان اناث آنجا بمکاتب نسوان و مؤسسه بانوان درس داده میشود و لباس های ملی زن ها و مردهای افغان که امروز طرف توجه همه بوده و بانوان دربار و متشخص ما آنرا لباس رسمی قرار داده و در ضیافتها عموماً آنرا استعمال میکنند توسط دوختهای فوق الذکر تزئین میگردد و امروز اغلب بانوان تخنیک و اصول این دوخت نفیس را آموخته و علاوه برالبسه در میز پوشها دستمالها و غیره اثاثیه منزل از آن کار میگیرند.

در اخیر میخواهم مقاله خود را راجع بفنون ظریفه در افغانستان بمقوله یکی از استادان بزرگ آلمان، یوهان و لکشنک کویته خاتمه دهم، بهترین شاهد ترقی و سقاقت یک قرن و زمان صنایع مستظرفه آنست.

قیام الدین خادم

په افغانستان کېږي پښتو او

د پښتو کورسونه

پښتو ژبه چې د افغانستان ملي ژبه ده او د دنیا نور خلک افغانستان او افغان د پښتو په واسطه پېژني، او اکثره د افغانستان نمایندگان چې په دېا ندي ملېکو کېږي دچاسره مخامخ کېږي، خلک ورسره پښتو وائي. نو ګويا پښتو دافغانستان يو حق دی چې دې حق ته دافغان پادشاهانو او سلاطینو په هر عصر اوزمانه کېږي پام وړ او څه څه کوشش او کار ورته شوی دی. ولي افغانستان د خپل موقعيت په لحاظ چې د ايشيا په منځ او د هندوستان په دروازه کېږي پروت دی، د دنیا د فاحشينو او جنگ جويانو سره تل لاس، او ګريوان و، او مخصوصا د زر پنځه سوه کالو څخه تر اېسي د سختو هجو موسمه مخامخ شوی دی او په سره سينه سره نه دی متوجه شوی چې مستقل د پښتو ادب او ادبياتو ته توجه وکړي.

شواهد او آمارات داسې ښکاره کوي چې د اسلام نه مخکېني اوبيا د اسلام دراتګ په وائلو کېږي پښتو ژبه په رسمي حيث سره د پښتنو سلاطینو غوريا نو او

ښاغلی قیام الدین خادم

لوريو ناپه خاندان کېږي موجوده وه. اوداسی څرګند یږي چې پوره عروج او قوت یی درلود، لکه دامیر کروړد فخریه شعر چې تقریبا دهجری سنی اولی صدی ته رسېږي دومره قوی شو چې، برجسته اودوزن اوقافیې او ادب په لحاظ کامل دی چې نن یی مونږ مثال نه شو پیدا کولی، او عربو دجاهلی ادب سره سیالی کولی شی، نوداسی برېښي چې کوم وخت عربو داسلام نه مخکېني دجاهلیت په وخت کېږي په خپلو مېلو، اعیادو، قبایلي افتخاراتو او تهاجمو کېږي د خپل شعراو ادب په ژبه تظاهر کاوه او شعراو به د قوم او قبیلې دروح او افتخاراتو نمایندګي کوله په دغه وخت کېږي دآریانا، لویي پښتو نغوا یا

صحيح ووايم (پښتيا نا) پښتنو او افغانی قبائلو هم خپل پښتنی ادب، پښتنو ژبه او خپله مترقی شاعری درلوده، لکه چه دپتی خزانی دقدیمو اشعاروله نمو نو څخه دا څرک لکي. مگر کوم وخت چه اسلام راغی او قرآن او عربی ژبه یی د لځان سره سولها ت راوړل، او مودې مودې جنگونه. هجومونه او انقلاب په افغانستان تېر شو. نو دهغه وخت اثار چه اغلباً صدی اولسانی وو پاته نه شو.

اود هغه وخت کښې، خطوط او کتابونه چه څه وو پخې له منځه ولاړل. لځکه اسلام یو ذهنی، عقیدوی، مدنی اوسیاسی مکمل تحول دځانه سره راوړی ؤ، او خلکو هم د اسلام نه وروسته په خپله خوښه دجاهلیت اود کفر دزمانی ژبه، ادب اولیکل، آثار نه خوښول او نیی ساتل.

دهجرت په دریمه څورمه صدۍ. په غزنی کېنې دغزنویانو خاندان پښی قبیلسی کړې او سلطان محمود غزنوی له دی کله چه له غوریانو او لودیانو څخه ځمکه اخستی او اقتدارنی لاس ته راوړی ؤ نه یی غوښتل چه دخپلو رقیبانو پښتو ژبه رائج او په سیاست کېنې داخله کړی. اوله بلې خوا دپښتنو په زور اوقوت اوفتحا توره دسلطان حوصله دوهمت دومره جگه تللی وو، چه ده نه غوښتل دبغداد دارالخلافه ته زیات له دی انقیاد وکړی. او پخپله یی دیولوی اوعالیشانی امپراطوری. دتاسیس مفکوره پرسر کېنې ښه پخه شوې وه، ایران په دې وخت کېنې مضمحل ؤ، ولې فارسی ژبه ښایسته تر یوه حده جگه تللی وه اوله اسلامه وروسته پکښی نوی رنگ او آب وتاپ پیدا شوی ؤ، سلطان د ایران ۱۲ تنه لوی لوی پخپل دربار کېنې وساتل، دوی یی ویالل په سرو او سپینو او ښه وستا دفتوحاتو په جواهر وچه دپښتنو په توره حاصل شوی وو، ددوی خولې او جیبونه یی ډک کړل، او وینځی او غلامان اودعیش او عرت سامان یی ورمهیا کړ. دوی به دسلطان په دوبار دغزنی په محافلو کېنې سلطان ته فارسی قصیدې اومدحبی جوړولې او دعیش اوسرور په مجالسو کېنې په یی بادشاه خوشحالا وه پدغه شان سره سلطان وکولی شول چه عربی ژبه چه تر دغه وخته دافغانستان رسمی ژبه گرځیدلې وه، له دفتر اودیوانه وباسی او پرنحای یی فارسی ژبه رائجه کاندې. او په دې چل اوسیاست سره یی له یوې خوا دغور اوملکان پښتانه شاحی خاندانونه او له بلې خوا دبغداد هری او اسلامی مرکز سیاست مات کړ، او پخپله یولوی امپراطور او مقتدر بادشاه شو. داهم دپښتو په پیکر یوغت او مرکانی گذار او ضربه وه.

دیری مودی اوزمانی تېرې شوې، خود غوراوغزنی په منځکښی دښمنی اومخالفات موجود ؤ که څه هم غوریان مضمحل اوله پښو.

لویدلې ؤ، اودحسد اورپی لایه زړونو کېنې پاته ؤ. چه خودغوریانو یوڅو تنه نمائندگان چه په غزنی کېنې میلمانه ؤ، او غزنویانو ووژل، په دی باندی دغور افغانی خاندان دصبر کاسه نسکوره شوه، او په غزنی یی چپا ووکړ، غزنویانو خودلځان دحفاظت دیاره دغزنی

په بهار او شاوخوا کښې نور خلک او عناصر میشت کړي وو، مگر دغزنی اطراف او خلاقی
چه ټول پښتانه وو، او اوس یې په خوسوه کاله کښې دغز نو یا نو په چا لو علم رسیدلی و، او نور
پوه شوی و چه دغز نو یا نو سیاست خه دی، او خوش باوری یې له منځه تللی وه چه عموما پښتانه
زرغور لیری او دیریس ته پوهیږي، خو چه پوه شی، بیا نو له خپل له هود صحیح فکره نه اوړی نو په
دغه وخت اوزمان کښې دسلطان علاوالدین چه مخالفین ورته جهان سوز وایي، د لښکر سره
یوځای شول او غزنی یې محاصره کړ او هر کله چه سخت حصاره کلایي درلوه چه فسخ یې
کړانه وه، نو پښتنو اور ورواچاوه چه د دښمنانو د جمعیت مر کز تپاه کړی، او له منځه یې
یوسی شک نشته چه، غزنی دغه وخت دیر معمر او ښکلی ښار وو. مگر کله چه د پښتنو
پرمقاده بلکه په ضرر استعما لیده، سوځول یې له پریښو دو بهر توگڼل لکه د تیر عومو
جنگ په ایامو کښې چه روسیا نو دجرمن په مقابل د شکست په وخت کښې چه ابادی یې دښمن ته
پاته کیده خپل ټول هغه ښارونه ئې چه دښمن ته پاته کېدل پخپله و سپړل، تردی
وروسته سلطان شهاب الدین غوری په هند کښې دیر لوی لوی فتوحات وکړل. او عمرو نه
ئې په جنگ جگر او ویاړ و او د اسلام په نشر او اشاعت تیر شول.

دغور یا نو فتوحات له سلطان خه کم نه وو خود دوی دا چل زده نه وو چه په دربار کښې
شعراء او مدح سرایان وساتي چه دوی ته پرویا کندی وکی، نو ددوی کار نامې په افغانستان
کښې ورکې او د غز نو یا نو د فاسی دشعرو شاعری له برکته تر اوسه ژوندی پاته شوي.
دا خبره اوږدی خبره او ټیټه شوله چه ماخپله دخپل انجمن ادبی له لویو اعضاءو خه دا خبری
په دیر شومند او ریدلی دی چه غوریان پښتانه نه وو، او غلجیان ترکان دی مگر دادا دواړه
ښکاره غلطی او پرویا کندی خبری دی.

دغه نزاع گانې او اختلافات لاهل نه وو چه چنگیز خان له قراقرم خه راپا خېداو
لوی قوت او طاقت ورسره ملگری وو او د ترکستان دوحشی قبائلو په سرکر دکې یې
دمنځنۍ، ایشیا د ابادو اسلامی ممالکو په ښارو اود ودانیو په چور چپا و او قتل و غارت
لاښ پوری کړ، د چنگیز خان یرغل یو لوی قیامت و چه په غربی او وسطی ایشیا تیر شو. دده
د نفوسو کړوسو پوری همدغه د چنگیز خان رویه په دغو ممالکو جاری وه چه خوتیمور لنگه
را پیدا شو او دده له پښته با برار و لاړ شو او دده خاندان څلور سوه کاله په هند امپراطوری
وکړه. دا ټول یرغلونه په افغانستان تیریده، کویا افغانستان د سیلاب په مخ کښې پرته مخکې وه
مغول لاله برمه نه وو پریوتی چه انگریزان هند ته را ورسیدل، او دوی هم د هند و کش
لوړو څو کوته سترکی نیولی وی. د تیمور، با برار او دده د خاندان او د انگریزانو، سکانونو
جگری او جنگونه خوهر چاته معلوم دی. چه انگریز خپله کله له هنده واخسته پښتانه
په چارگان په ناحقه دپاکستان سره په جوال کښې واچول شول. هودا در افشار حوادث
د میرویس خان او احمد شاه بابا قضا یا لاهم پدغه منځکښې تیر شول.

نودهوتکو اوسدووزو دربارونه له پښتو خالي نه وو. احمد شاه با با خو خپله د پښتولوی شاعر ؤ. اوددغه وخت د نظم او نثر ډیر اثر موجود دی. یوازی تیمور شاه د پښتو خدمت نه دی کړی.

دامیر شیرعلیخان له وخته د پښتو نهضت بیا نوی شروع شو. امان الله خا په کېنې غټ قدم واخست او اعلیحضرت نادر شاه ورته یو څو تنه اوو کېنېپوه او اعلیحضرت محمد ظاهر شاه مدظله اودده منور عصر د پښتو د ترقی عصر دی په ۱۳۱۰ کېنې دکابل انجمن ادبی اویه ۱۳۱۱ کېنې دبناغلی محمد گل خان مهمند په پیشنهاد اود اعلیحضرت نادر شاه په منظوری. په قندهار کېنې د پښتو ادبی انجمن تاسیس شو. په ۱۳۲۴ کېنې په کابل کېنې دواړه انجمنونه یوځای شول اود پښتو ټولنی په نامه ورته د پښتو اکاډیمي بنیاد کېنودل شو.

په ۱۳۱۵ کېنې د اعلیحضرت المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه مدظله لاندی فرمان صادر شو اود پښتو کورسونه په ټول مملکت کېنې پیرته شول. والا حضرت د صدارت عظمی دوکیل په عنوان د شاهي فرمان نمبر ۱۶۱۶ ر ۱۲۹۲ د عقرب ۱۳۱۵ سواد کت مټ دلوستونکو حضور ته وړاندې کوو.

ج، ع، ا، ا، زما گران تره سردار شاه ولی غازی د صدر اعظم وکیل ا دا هنلی خبره ده چه د ژبې مسئله د یو ملت په ملی توحید اود ملی شعافترو په ساتنه کېنې معتنا به اثرات لري، اودی موضوع ته توجه د یو مملکت د حیاتی ضروریاتو څخه حسا پېږي. هر کله چه زمونږ په گران مملکت کېنې له یو فارسی ژبه ته احتیاج حس کېنې اوله پلي خوا په دې سبب چه زمونږ ملت لویه برخه په پښتو ژبه خبرې کوي. اوما مورین په دې لحاظ چه په پښتو نه پوه پېږي د مشکلاتو سره مخامخ کېنې نو ځکه د دغه نقص د لرې کولو او درسمی او اداری معاملو د آسانتیا دپاره مو اراده کړې ده چه لکه څنگه چه فارسی ژبه په افغانستان کېنې د تدریس اولیکلو ژبه ده د پښتو ژبې په ترویج او احیاء کېنې دې هم سمیه وکړی شی. له ټولو اوله دې د دولت گرد مامورین دا ژبه زده کړی. او هغه دې په محاوره او کتبات کېنې داخله کړي. تاسو ټولو وزارتو او نائب الحکومه کانونو او لویو خا کانونو او عسکری قوماندانیو، او ټولو رسمی دواړو ته امر وکړی چه خپل مربوط ملکي او عسکری مامورین مکلف کاندی د دري کالو پورې پښتو ژبه زده او په محاوره او لیکلو کېنې یی د استفا دی لاندی ونیسی. که د خدای رضا وی چه د افغانستان ټول مامورین په پښتو ژبه تکلم او لیک وکولی شی، او د مملکت په کارو کېنې تسهیل راشی، او دوی او رعیت ته له دغې خوا تکلیف و نه رسېږي

(د هما یونی اعلیحضرت دامضاء محفل)

له دغه تاریخه وروسته په ټول افغانستان کېني د ټولو ملکي او عسکري مامورينو دپاره پښتو کورسونه افتتاح او د پښتو د زدکړې دپاره معلمان مقرر شول . په دغه وخت کېني د پښتو کورسونه د معارف په وزارت پورې مربوط وو ، لږڅکه چې د معارف پروگرام هم کاملاً په پښتو اووښتی ؤ او په شدت او عجله سره دکورسو او دمکتبو کښاونه لیکل کېدل ، او د معارف په وزارت کېني علاوه له پښتو ټولني پو لوي رياست د (پښتو پسترتوب) په نامه موجود ؤ چې ښاغلي برهان الدين خان کشککي ور باندې مقرر ؤ . او په سرعت سره کار پر مخ روان ؤ . د پښتو دکورسوداچرا په تفتيش او امتحان او ترقي دپاره يومفصله تعليماتنامه د وزارت معارف له خوا ترتيب شوي وه چې تر اوسه موجوده او د اعتبار لاندې ده .

په ۱۳۱۹ کېني د صدارت هظمی ۱۷۰۲هـ ۱۸۹۰ — ۶ د ميزان فرمان صادر شو ، او د پښتو دکورسو اداره پښتو ټولني ته وسپارل شوه او د معارف له وزارت نه منفک شوه . ددغه فرمان خلاصه داده : د ج. صلاح الدين خان دمطبوهاو مستقل رئيس !

هرکله چې د پښتو ټولني د مهمو وظائفو څخه يوه د پښتو ژبې احباء او تعميم دي اود هغی د تدريس کورسونه په دې لاره کېني ښه خدمت کوي ، نو له دغه کبله ددغو کورسو دصحيحې ادارې اوزياتواصلاحاتودپاره مو تصميم نيولي دي چې په راتلونکي وخت کېني به دپښتو کورسونه په پښتو ټولنه متعلق وي ، او د معلمينو د معاش ټوله تخصیص به د پښتو ټولني ته وسپارل شي . نو ځکه دغه رياست ته امر کېږي چې په لاندې موادوچې پښتو دکورسو دکارودا صلاح او بيشرفت دپاره مهم عامل بلل کېږي په آينده کېني د پښتو ټولني په ذريعه په صحيح صورت سره عملي کړي او دکورسو مقاماتو ته د هغو د تعميل په تا کيد سره اطلاع ورکړي .

(۱) پښتو ټولنه به د هر معلم نه څلورساعته د درس کار اخلي .

(۲) د هر وزارت اوداداري مامورين مکلف دي چې ټول د لويو مامورينو څخه تر مادونانو پورې په مخصوص وخت کېني درس ته حاضر شي ، او د لسو دقيقو پورې دحاضري په کتاب کېني امضاء کاندې دسبادحاضري داول او آخر وخت نه يو يوساعت د ماسپيشين د حاضري د امضاء اول او آخر وخت نه هم يو يوساعت

(۳) که يو مامور دلسو دقيقو پورې د پښتو د درس کوټي ته را نشي او په دغه ورځ يې د مامورينو په عمومي حاضري کېني امضاء کړي وي او حاضر وي نو کورس ته دنه راتگ له کبله غيرحاضر گڼل کېږي .

او معلم مکلف دي چې د دغه نفر يو غيرحاضري څخه په همدغه ورځ پښتو ټولني ته اطلاع ورکړي . اوپښتو ټولنه به په هليعهده مکتوب سره ددغو مقاماتو دمامورينو دواړو ته خبر ورکوي چې دغه مامور د پښتو دتعلما تمامي له قراره غيرحاضر وگڼل

شی - البته رسمي دواړه به د پښتو معلمینو ته د حاضری د لیدلو حق ورکوي . او د حاضری، کتاب به په اول وخت کې د درس کوونکي ته راوړي . او پس له لسو دقیقو به یې معلم ته ورکوي چه د هماغې ورځې د حاضری راپور ترتیب کاندې . او پښتو ټولنې ته یې ورکړي .

(۴) پښتو ټولنه به د پښتو دکورسو د تفتیش کارونه د معارف دوزارت د تفتیش ریاست په مساعدت او همکاری تعقیبوي ، د تفتیش در اړپوړوله نتائج او د تعلیم له نوافصو څخه به دکورسوله مقاماتو ته پر له پسې اطلاع ورکوي . دکورسو مقامات به ددغه نوافصو په اړی کولو کې کوشش کوي .

(۵) دهر سمستر په امتحانوکې به پښتو ټولنه د معارف د وزارت په مرسته لازم تدقیقات کوي ، او د هر امتحان نتائج به همغه مقام ته اطلاع ورکوي . اوهمه څوک چه په امتحان کې ناکام شوی وي . د هغو له معاشه څخه به د تعلیماتنای په اساس په سلوکې (۳) وضع کېږي .

(۶) د تعلیم کتابونه به معلمان شاگردانو ته ورکوي . او پس که له څخه به یې تر اخلی . هغه کسان چه ابتدای وی او په هماغه کورس کې چه درس نشي ويلي ، نو په خصوصي صورت سره به خپل تعلیمات وړاندې بیا یې اود دغه سمستر امتحان به ورکوي (۷) دکورسو مقاماتو د مامورینو دائری مکلفی دی چه دهرې میاشتی په اخر کې د نمونې په مطابقی میا شتنی راپور ترتیب او پښتو ټولنې ته یې ولیږي .

(۸) هغه مامورین چه د کابل دینار په احاطه کې خدمتی وي ، یا د خریداري په هیئتو کې شامل وی چه د درس په وخت کې د پښتو کورس ته حاضری ، او د درس له وخته وروسته دې کار ته ولاړ شي ، لوړ مامورین باید تل مراغب اوسی چه ددوی دلاس لاندی مامورین مرتباً درس ته حاضری . اود درس په وخت کې کوم کار به نه کاندې . (۹) که کومه ورځ معلم کورس ته حاضر نشي ، یا له مقرر وخت څخه تاخیر وکاندې . د مامورینو دواړه به کورس نه تعطیلوي ، پخوانی درسونه به د تکرار په صورت وایی ، او تلفو نا به پښتو ټولنې ته اطلاع ورکوي .

(۱۰) د درس ضروریات لکه توره ، تخته ، تباشیر اود درس اطلاقونه اود اسی نو د به خپله دواړه په اساسي صورت تکمیلوي ، چه له دې لپاری ددروسو په ورکړه کې تاخیر پېښ نشي .

یو بل نمبر ۲۰۰۳۴۳۳۲۹ فرمان چه دصدارت له مقامه د ۱۳۱۹ دحوت په ۱۶ صادر شوی دی ، دغه هم د مامورینو د حاضری او غیر حاضری مسئله او د تفتیش مقررات د تهر فرمان په اساس ثابتې وی . حاجت نشته چه مونږه یې پوره نقل کړو . یو بل نمبر ۸۱۵۰۸۵۰ دسرطان داوا . ۱۳۲۱ کال فرمان هم د حاضری مسئله ثابتوي . اددومره وایی چه د کابل په مرکز کې د خدمتی مامورینو تصدیق د شخص وزیر اربیس

بهامضاء فلیتری اویس . وروسته یوڅو متعدد فرامین چه لېږونه یی ماونه لیکل دمسن کسانو اوهغه خلک چه ماغزه یی کارنه کوی ، اوهمدارنگه دهغه کسانو دپاره چه مستخدمین دی دتسهیلانو قائل شوی . اویه دهغه شان سره پښتو دزد کړی او تعلیم دپاره اکید اوامر موجود دی . او لوی لوی دوسیې دکی دی . دپښتو دکورسو تعلیماتنامه چه په ۱۷ ۱۳ کښی په (۱۵) مخو او (۵۰) مادو اومختلفو تبصر و تدوین شوی اودوزیرانو دمجلس تصویب ته رسېدلې ده ، دهغه تعلیماتنامی خلص مقصد اوامرام دادی ، دافغانستان ټول دولتي اودهغو مؤسسو مامورین چه حقوقی شخصیت لری مکلف دی چه ملی ژبه (پښتو) به په تکلم ، قرائت او کتابت زده کوی . دهغه مقصد به ټول مملکت کښی پښتو کورسونه جاری شوی دی . دپښتو کورسو دهمومی مدیریت وظائف ، د معلمینو وظائف ، د تدریس اصول اود امتحان اوتفتیش مقررات ، معاشات او تخصیصه چه له د وائرو څخه اخستل کېږي ، حاضری او غیر حاضری ، اوجزاگانې ، تقدیر د اومکافو تونه اود امتیازی معاش په باب پکښی پوره تفصیل موجود دی ، اویو مکمل قانون دی چه متأسفانه په اساسی صورت دتعمیل لاندی نه دی راغلی . اکه عملی شی ، مملکت اوملی ژبی ته پکښی زیاته فائده ده .

خلاصه داچه دپښتو کورسونه ۱۳۱۵ څخه شروع اود ۱۳۳۳ پورې دپښتو ټولنی تراداري لاندی وچلیدل ، د ۱۳۳۳ په شور کښی وکورسونه د لحاظته همومی مدیریت په صورت جلاد شول ، په دی تېرو اتلسو کالو کښی چه دپښتو کورسونه جاری وو ، که څه هم د اداري اوانضباط له مخی به پکښی خلکو ته لږ وډېر تکلیف رسېدلې دی ، مگر که سړی ددې اصل مرام ، هدف اوفلسفی ته وگوری ، ډېر ډېر اولوی لوی فوائد ور څخه وطن او ملت ته رسېدلې دی اوزرگونه خلک راسی دی چه دپښتو د امتیاز معاش له کبله به مياشت کښی له پنځوسو څخه تر دری څلوروسو وړیو پورې استحقاق اخلی اودادیر کومک دی چه حکومت دخلکو سره کړی دی اودپښتو له کبله مامورینو ته زیاته فائده رسېدلې ده ، اوحکومت په دې باب کښی خورا ډیر اثار اولوی زده کار کړی دی . دپښتو د امتیاز له مخی یوه لویه اندازه بودجه ددولت له خزانی څخه صرفېږی . اوس چه سړی دافغانستان هرې اداري ته ننوزی اویوېشته وکړی ، متعدد نفری داسی پیدا کولی شی چه هغوی دپښتو شهادتنامه په لاس لری ، اوله امتیاز څخه یی استفاده کوی .

په معنوی لحاظ سره لکه څنگه چه په لېږنی فرمان کښی دادلل ویلی شوی دی چه ملی ژبه اولسان دملي توحید لوی عامل دی اویه دې باب کښی مهم رول لوبوی ، همدارنگه اوس ډېر کسان دپښتو په لیک او لوست اومعاوره باندي په ښه شان پوهېږی اومفاهمه او دافکار وتبادل دپاره دملت اوتودې په منځکښی ښه زمینه اود کرموجود دی په دوائر ، معافلو ، دربارو اوسیا سی مقاماتو کښی هم خلک په پښتو خبرې کوي ،

او هرڅنگه سپړی دهر یوه سره که وغواړی کټ مټ خپل مطالب ابراز و لی ، لیکلی او ویلی شی . په دواړو وکښې پښتو درسمی تحریر اتو لاندی راغلې ده . په لویو لویو وزارتخانو نائب الحکو مگیو او دواړو او مؤسساتو کښې لږ د پښتو د پښتو لیک او تحریر رائج اوروان دی . د پښتو نومونه ، تخلصونه ، د ښارو لوحي ، ملی اوسیاسی او اداری عناوین ، د مناطقو دیر نومونه پښتو اړول شوی دی ، او د مملکت رنگ وړباندی ښه ښکاری . په اکثرو ځایو کېنې عریضی او دعریضو لخوا بونه او احکام په پښتو رائج شوی دی . په مشرقی ، قندهار ، فراه او میمنه او کابل کېنې د پښتو دواړو خپل اجراء آت په پښتو کوی . په معارف کېنې په نیمئی انداز په پښتو داخله شویده . د مملکت جرائد - مجلی اخبارونه تر نیمائی زیات پښتو نشریات کوی . د تالیف او تصنیف په لحاظ تراوسه په پښتو کېنې ښه اثار او کتابونه تالیف او نشر شوی دی . اودا عوامل د ملت او مملکت په طبقاتو کېنې د حسن تفاهم ، اود خوش بینی اسباب او موجبات بلل کېږی .

زما یاددی شل کاله پخوا د کابل په ښار کېنې له دکاند اړه سره په پښتو ژبه سودا نشوه کېدای . حاکمان په داکړو عارضینو پاژبه نه پوهېدل او ځانکو باچه غوښتل دحا کم سره خبرې او مفاهمه وکړی ، نو ترجمان به یی غوښت ، او د فارسی مکتوب به یی په کوم لوستونکی میرزا تر جمه کاوه او کلی په کلی به گرزېدل په پښتو کېنې درې کرښې پر صحیح صورت اوروان تر چا نشوی لیکلی ؛ په ۱۳۱۷ کېنې زما « دکوچنیا نو اخلاقی پالنه » یو وړوکی کتاب نشر او خپور شو .

په دغه کتاب چه د طلوع افغان جریدی کوم تقریظ کړی دی . په هغی کېنې یی داهم لیکلی دی چه « ددې کتاب نشر او اشاعت مونږ ته د ازپری راکوی ، چه پس له دې د پښتو د لیکلو روان او اساسی اسلوب اوسېک پیداشی ، ځکه چه دغه کتاب په همدغی یوسېک لیکل شوی دی » یعنی تر دغه وخته پوری د پښتو د لیکلو لیاره په افغانستان کېنې نه وه ټاکل شوی ۱۳۱۸ په سالنامه کېنې ما د پښتو فنې لیکوال تر عنوان لاندې د پښتو لیکوالو بیوگرافی او د پښتو نظم او نثر سېک او اسلوب باندی یو نسبتا مشرح او مصور مضمون و لیکو او نشر شو . ددې مضمون په لیکلو سره ما ته د کابل او پېښور او اطرافو د پښتو لیکوالو د تحسین او آفرین تحائف وړاندی کړل ، او ځینو وویل چه د پښتو دا تر اود لیکلو دطریقه په فارسی کېنې د ایران د سعید نفیسی او رشید یاسمی اودهغه د شبلی اوسید سلیمان ندوی داردو نثر لیکلو سره برابری اوسیالی کولی شی . مدعا داده چه سل کاله پخوا پښتو یوه معمی غوندی خلکو ته ښکار بده او اوس پښتو ته هیڅوک مړه ژبه ، لهجه او یا غیر گرامری ژبه نشی ویلی دا خبره فن ورځ په جرات سر دکولوده چه که افغانستان او پښتو نستان وغواړی چه خپل رسمی او اداری اجراءات

چور په پښتو کالنی کولی یی شی، اوهیڅ ادبی موانع به ورپښه نشی. ددې نه به هیڅوک انکار ونشی کولی چه نن د پښتو ژبی دپاره دومره قوی لیکوال، شعراء او نویسندگان موجود دی چه دغه ۲۰ ملیونه جامعی ته پوره کفایت کوی چه ددغې جامعی معارف، مطبوعات، اداره اوسیاست لکه خومره چه اړتیا ورته موجوده ده وچلوی. ښه نودخه څیز په په واسطه دا کار وشو؟ دا، فقط د همدغه پښتو کور سو د پښتو توانی، پښتو لیکو نکو او خوتنو وطن او هېواد غوښتو نکو په لاس، قلم ایتار او فداکاری، داغې او مهم کار شوی دی، دا، د افغانستان په تاریخ کښی لوی شی دی، چه مؤرخین به ورته د بل په ضمن کښی ترې تېر نه شی، مگر هغه وخت چه له حقائقو سترگی پټی کاندې!

۲۰ کاله پخوا په افغانستان او پښتونستان کښی دنا لیفو خاوند نثر لیکونکی یوازی منشی احمد جان و چه هغه مهم په پېښور کښی انگریزانو د پښتو دزد کړې دپاره استاذ پیدا کړی او نیولی و او پرته دده نه که وو، نو په پښتو نستان هغه هم په خدائی خدمتگارانو کښی یو خوتنه وو چه دیولاس دگو توڅخه نه زیاتېدل. اوس که سړی غور وکړی او بحیر شی نو پښتو ژبه د ایشیائی ژبو په منځ کښی د شان او حیث خاوند گرز بدلې ده او دا خبره دافغان، افغانستان، او پښتو نستان دزو ند، زندگۍ، نهضت اوداستقلال اوملی توحید دپاروړه خبره نده؟ بلکه ډېره غټه اومهمه خبره ده چه باید سپک ورته ونه کتل شی.

یوازی پروسې کال چه مونږ داسد له میاشتی څخه دکورسو په امتحا نو شروع کړېده او دکابل، جنوبی، او مشرقی د کورسو له اول سمستره بیا تر شپږمه پوری دمنظم هیئتو په واسطه امتحا نو نه اخستی دی دکابل دولايت احصائی په اخبارو کښی نشر شوېده، او نور لائراوسه مونږ دمنظمه احصائی باندی نه یوموفق شوی. هیله ده که زموږ دامتحا نو دوره په افغانستان کښی تکمیل شی دغه احصائی به هم مکمله شی.

جنگلات در افغانستان

از جمله عواملیکه در زندگی و توسعه جنگلات بول مهمی را بازی میکنند عمده ترین آنها رطوبت در هواست مقدار رطوبت در هوا و وجود جنگلات در يك مملکت آنقدر باهم ارتباط کثیف دارد که یکی بادیگر لازم و ملزوم بوده توسعه جنگلات سبب ایجاد رطوبت در هوا و وجود رطوبت در هوا باعث تسهیل در احداث جنگل میگردد به عبارت دیگر هر قدر از رطوبت نسبی هوای يك اقلیم کاسته شود همان قدر امکانات احداث و توسعه جنگلات در آن اقلیم کمتر میشود و ممکن نقطه ای فرارسد که خشکی زیاد هوا یکاملاً احداث جنگل های جدید و یا احیای جنگلات مرده را یکاملاً غیر ممکن بسازد.

در مملکت ما مانند دیگر ممالک از رقیه جنگلات طبیعی در اثر استفاده مفراطی انسانی و تجاوزات انسانی و حیوانی خیلی ها کاسته شده

بناغلی غلام صدیق معین زراعت است مثلاً در فرانسه که در وقت کوالها تقریباً تمام مساحت مملکت را جنگلات فرا گرفته بودند کشتیش ها برای حاصل نمودن زمین های زراعتی به قطع نمودن جنگلات میبردند و درجه ای از جنگلات بصورت مباح له آمیز استفاده میشد که اکنون تنها ششم حصه اراضی فرانسه دارای جنگلات طبیعی میباشد و این ممکن است که اگر بمقایسه تجاوزات مزید ترتیبات لازمه اتخاذ نمیگردید هنوز هم در جنگلات فرانسه تقصیل وارد میگردد.

قراریکه از وثایق و معلومات تاریخی معلوم میشود چند قرن پیشتر اکثر حصص مملکت ما که حالا عربان و غیر مشجر میباشد دارای جنگلات بلوط و بادام کوهی و بسته و غیره بوده و هم نسبت بوجود این جنگلات آب و هوای مملکت زیاده تر مرطوب بوده و در نتیجه باران ها بمقدار زیاده تر و بصورت منظم تر و بموقع معین میبارید و چهار فصل معینه بهار، تابستان، خزان و زمستان دارای خواص ثابت و یکی از دیگر بصورت متباین قابل تفریق بودند لکن چون اهالی مملکت از اهمیت جنگلات مسبوق نموده و به زراعت مختلفه در فزون متعدده از آن سوء استفاده نموده اند و بدون ایسکه آیند جنگل را مدنظر داشته باشند از تیشه و تبر به قطع اشجار جنگلی پرداخته و هم حیوانات شان در حین چرا در جنگلات نهال های نازک و نوجست جنگلی را با دندان خود قطع نموده باعث اتلاف يك عمده زیاده نهال های نوبخت گردیده اند یا لتدریج از مساحت جنگلات کاسته شده است و بهمان معیاریکه از مساحت تشکیلات کاوش بعمل آمده است بهمان اندازه رطوبت هوا تنزیل و در نتیجه بهمان اندازه از مقدار برف و باران کاسته

شده است و به عوض رطوبت و باران بادهای مخالف جای آنها را گرفته و در او ضاع آب و هوا نیز پیش آمد های غیر مترقبه و خارج مقتضیات موسم دیده میشود چنانچه خشک سالیهای سنه ۱۳۲۶ و سنه ۱۳۲۷ شاهد آن میباشد که بیاد داریم .

از آنجا که دوباره احیای جنگلات ازین رفته و ایجاد جنگلات جدید يك مقدار رطوبت معین را در هوا ایجاد میکنند و این رطوبت حاضر آ در هوا موجود نیست در تشکیل جنگلات جدید و احیای جنگلات گذشته مشکلات زیاد در بین موجود است که تنها تطبیق تکنیک عصری میتواند آنرا امکان پذیر بسازد .

پاشیدن تخم های جنگلی ذریعه طیاره و روی کار آوردن انواع درختان فیکه بخشکی مقاومت دارد و آبیاری جنگلات بحساب میرود و ما نیز اگر میخواهیم جنگلات از بین رفته را دوباره روی کار آوریم و هم به احداث جنگلات جدید مؤفق گردیم باید بهمین وسایل تکنیکی متوسل و متشبث گردیم .

علاوآ ترتیبات جدی و قوانین شدید راجع بر حفاظه و منع قطع جنگلات موجوده وضع نماییم تسخیر غیر از چوب برای اهالی مهیا گردانیم به عصر حاضر جنگلات طبیعی مملکت مادر شمال و جنوب و شمال مشرق و شمال مغرب مساحه های مختلفی را فرا گرفته اند که بطور صریح هنوز تحت سنجش احصائیوی آورده نشده است .

جنگلات طبیعی افغانستان عموماً در مناطق مرتفع مملکت واقع بوده بعضی انواع بالای کوهها و بعضی انواع دیگر بالای تپه ها دیده میشود شاخه های شمال شرقی و جنوب شرقی سلسله کوه هندوکش و تپه های شمال غرب مملکت و نقاط مرتفعه شمالی و جنوبی مملکت از اشجار مختلف مستور است فقط سطح مرتفع مرکزی عاری از جنگل می باشد . در جلگه ها و میدانهای پست بجز حاشیه ئی ولایات شمالی با ساحل ترنگ و بعضی حصص سواحل هلمند دیگر هیچ حصه دارای جنگل های بزرگ نیست .

جنگلات حصص شمال مملکت که مراد از میمنه و مزار شریف و قطغن میباشد از درختان پسته و یک نوع ارچه که مراد از (*Juniperus excelsa*) میباشد مستور اند اگر چه ارچه فی الحقیقت (*Cedrus deodora*) نام دارد لکن در حصص شمال (*Juniperus excelsa*) را نیز بنام ارچه یاد می کنند و ما بهتر میدانیم که برای تفریق از ارچه اصلی به آن نام اوبخت را که کلمه پشتو است بدویم بلندی این درخت تا ۱۵ متر میرسد و در ۲۰۰ تا ۵۰۰ میلیمتر باران هم میروید و عموماً بار تقاعات بلند و کوهستانی بالای منطقه پسته به ارتفاع ۳۰۰۰ متر بصورت بته های قد بلند یافت میشود چوب آن سخت و خوش بو است و از آن برای تعمیر و برای گرفتن ذغال استفاده می کنند .

از ۱۴۰۰ متر ارتفاع پایین تر ساحت نشو و نمای پسته شروع میشود (*Pistacia excelsa*) که حدود ۶۰۰ متر ارتفاع میرسد میوه آن نسبت به میوه پسته های شمال غرب مملکت یعنی جنگلات باد غیسات خورد تر است بادام کوهی و زرشک نیز در حصص بلند به نظر

میرسد در نزدیک دریاها درخت گنز و در حصص دریای کوکچه ارغوان و در نقاط پایان تر آن یک نوع تاک کوهی موسوم به (Pirus kajan) بسیار پیدا میشود.

در حصص ریگ درخت مشهور موسوم به (Haloxylon) به نظر میرسد ریشه این درخت تا ۱۰ متر در اعماق ریگ برای گرفتن رطوبت فرو میرود چوب بسیار سخت و خوب دارد که برای سوخت خیلی خوب است و یکی از مواد محروقاتی مهم که مع الاسف نسبت عدم مواد سوخت و اشجار در ولایات شمال قطن و مزار رو به فنا است و نسبت گذشته کم شده است.

در سواحل دریای آمویک نوع چنار معروف به پده و بته های گنز و درخت سنجد دیده میشود.

۲. جنگلات حصص جنوبی و جنوب شرقی

جنگلات حصص جنوبی و جنوب شرقی مملکت عموماً از درختان میوه مغروطی (Coniferes) و یا سوزنی برگ ها تشکیل یافته است و انواع اشجار جنگل این مناطق ارچه (Cedrus deodora) چلغوزه (Pinus Ger rdiana) نیشتر (Pinus excelsa) بلوط (Palo t) او بخت (Juniperus) سیروب (Picia moranda) بجور (Abie webbiana) میباشد در جنگلات جنوبی و نواستان علاوه بر درختان مذکور بعضی اشجار خود روی مثمر از قبیل بادام کوهی تاک کوهی انجیر کوهی زیتون خود رونیز موجود است.

۳. جنگل های شمال شرقی که مراد از جنگل های حصص مرتفعه بدخشان و واکان میباشد و در آن درختان پسته و ارچه و بلوط و نیشتر به نظر میرسد و در بعضی نقاط بادام کوهی و ارغوان و حتی یک نوع درخت شیرخشت و زرشک نیز موجود است.

۴. جنگلات شمال غرب این جنگلات که اکثراً بالای تپه های معلوف دیده میشود و بنام جنگلات باد غیسات معروف اند عموماً از پسته و در نقاط بسیار بلند از یک نوع ارچه و شیرخشت (Cotonaster) و بلوط تشکیل یافته اند و یک مقدار زیاد پسته از جنگلات مذکور ذریعه اهالی جمع آوردی و تجاران آنرا خریداری کرده به مالک خارج صادر می نمایند بستان افغانستان در مالک خارج طرف پسند واقع است.

در حصص کوهستانی غور و تهرات بته های کتیرا (Astragal) و زیره (Curum carvi) نیز بمقدار زیاد موجود است که اگرچه از محصولات آن ذریعه اهالی تا حدی استفاده میشود لکن اگر تحت تنظیم و اداره صحیح آورده شود ممکن است مقدار آنها خیلی زیاد شده و در اقتصادات مملکت رول مهم تری را بازی کنند.

بهر صورت جنگلات افغانستان که در اثر سوء استعمال و تجاوزات غیر منصفانه اهالی و عبور و مرور کوچی ها و مالدارها روبه تقلیل میباشد باید ذریعه تطبیق قوانین و مراقبت شدید حکومتی حمایت شده و از محصولات جنگل طور استفاده بعمل آید که جنگلات موجوده مأمعوظ مانده دامنه آن زیاده تر ازین تقلیل نیذیرد.

ایوان سنگی عبارت

چهل زینه قند هار

این ایوان سنگی که متصل شهر و در آغاز کوه مشهور سرپوزه واقع است، از مشاهده اش اولاً دست قدرت را تمجید باید گفت که سنگی را چنان مناسب آفریده که از پایان تا بالا چهل و دو پشته های بلند بلند زینه و در فوق آن خانه مناسب سطح بنا بر نه در آن کنجایش داشته که ساخته شده است.

تا نیا مفکوره بانی مرحوم و مغفورش قابل تحسین است که از دیدن آن سنگ تپه چنین ایوان را ساخته و امر بساختن آن فرموده .
ثالثاً کارکنان و تیشه وران و حکا کبانش شایان آفرین اند که از عهده این کار طوریکه باید و شاید برآمده اند .

بهمه حال بانی این بنای حیرت انگیز ابوالغازی ظهیر الدین محمد بابر پادشاه ۸۸۸ است که سال ولادتش را چنین یافته اند .

چون در شش محرم زاد آن شه مبرم

تاریخ مولدش هم آمد (شش محرم ۸۸۸)

شاغلی محمد ابراهیم خلیل
و سال رخلتش را از اینجمله (بهشت روزی باد ۹۳۷) بر آورده اند و در سنه ۹۲۸ هـ ساختن آنرا امر داده که باهتمام فرزند همایونش محمد کمران بهشت در سنه ۹۳۲ انجام یافته .

شهرت این ایوان که از یکقطعه سنگ سیاه سخت از پائین تا بالا صورت گرفته باطراف و اکناف عالم رسیده کسانیکه آن را دیده و کسانیکه ندیده اند همه مشتاق معلومات و چگونگی ساخت و مضامین مندرجه منقوشه دیوارها و رواقهای آن شده اند . چنانچه خود نگارنده که بار بار بقندهار رفته و آنرا دیده و مکرر از زیننه مذکور در ایوان بالا شده و تماشای شهر را از آنجا کرده و همه نوشته های آنرا در هر دفعه خوانده ام باز هم تسکین طبع نمیشد تا آنکه تماماً مضامین را هر دفعه نقل علیحدّه برداشتم . ام میخواستم آن مضامین را با ذکر مختصر ایوان ضمن مقاله به پیشگاه ارباب ذوق اهدا نمایم ولی احساس کردم که چون نوشته های رواق و دیوار بدیوار مربوطیت دارد و ارتباط مضامین باهمدیگر ضروریست در انصورت احتمال است بی ربطی در آن رود و زیرا واجب مقتضای التواریخ که نوشته های مذکور را هم نقل

تقل کتبہ ای ایران سنگی عمارت چمن زینہ قندار کہ مطابق ساقیان آن خم شسته شده و اندازہ ہر انج یک سوٹ مراعات گردیده :-

طرف مغربی درون ایوان چھپا رہی ہے

طرف جنوبی درون ایوان چھل زینہ

طرف مشرقی درون ایوان، حسن زینہ

پایہ سمت مشرقی ہے۔

در تاریخ سیزده شهر ثوال سال هجده و بیست و هشت بمحض غروب و بطلت معکبت پناه ملت شعار مکرست

و جبر شایسته علی بنی توقف منتهی صاحب بن رواستادان با هر دو در میان می باشد و طایفه ای از خندک را از طرف اندک علیه و مشیه کاران چاکه کرد که یک کشته شدند و جگر

تأليفه بزرگ محکم و عطاء سلاطین و چون اقتدار و ملاذ قیصره گیتی در شهری سوار مضامین و احسان عدل کا سر زید و فیضان المنظر نظامی است ابو الفارخ کهنه الدین محمد با برادر شاه خلد که در فتح و صلح و شرف و غلبه و در بیان

ملکسی بود و قاضی و میرا در احوال آن ظهور رسانید و از میان التفات نهاده نیز بخت که ضمیمه شمس طبع افکارا، نسبت به قصد و دو اعوانی چهراتی تا رسیدن به دهه شمسیه ایها را بجاورد از سجاد و شاد حیات و شکر طبع

ض علی السین بر حسانہ تعویض موضوع در ایام ایالت این مستشاره الشان در هر صدی (۱)

محمد مصوم بن صفی‌الاباؤن

بن عباس بن عبد المطلب

مفتوح است از ضمیمه باب دهم
میگرداند که ممکن است در تفسیر
توضیح آبی بندگای حضرت شیانشاه
جم جاهد کمال با کمال عز و شرف
طل الله جل جلاله الدین محمد کریم شاه غازی
خلد ملک بود و در ریاض التواضع
جنت ایالی محمد علی شاه غازی

کتابت شد از و ب محمد بن ابی بکر بن محمد بن ابی اسحاق
توفیق است ربانی و توفیق است سبحانی

تستیمزلی نمود یا رفت یا از طرف این
و دهان بیرون رفت و چون آب
و در دهان نشناهی اکثر قالیلم بی
مسکون که اول آن از ده درازند و
اوید و بند کراکات و کور و بنگاله تا
تته و بند کراکات و کور و بنگاله تا
مافان آن تریب بدو را

شعرو در فضیلت از کابل و کیشمت
سعدی گویان در استریب یک چشم ساله
راه باشد سخن گویند در نه هزاره
حکایت مستند در جملہ تصرف غلامان

درگاه سلاطین بنامه در هر مجموعی غایب نمیکند
 باین محدود نموده ولایت و شهنشاهی
 و قلعه بایسار و تعداد آنها را شواهد
 باین بعضی اختصار نموده
 و تفصیل آن است
 اسیب جنگ
 سستگان و جنگاوران
 سیلیمان باد

شماره ۱ | کوثری
سیاره | زمین
مسیح | ارمی
تاج | آناه
رستم

بہارِ ترنست حاجی پور پلٹہ رقتاس
سید سید احمد خاں غازی پور چٹا بنارس

چونور	کرانامہ	کالی	کلیجھ
آباد	قنوج	لکنؤ	اودہ
سنبل	امر پٹہ	بداون	
کولہالی	شمشک	آگرہ	گولیار
پونچ	چندی	یرا	پسن
سازگار	اجین	مالوہ	مندو
ہندیہ	برار	اسیر	برہانپور

طہار	مستحضر	بروج	برودہ	محمد آباد
کتابت	دوبجراک	فواکرمجام	حج	کلیکٹا

احمد آباد الہدیہ تین ہزار روپے
سروپی
میرزا جودا پور جسیملہ ناکور غازی پور احمد علی

رنگینوار	البیسیم	چتور	بیانہ
فخچو	مستہ	دھلی	پانی پت
ماہم	حصار	سیریزہ	تانیسہ
تجارد	سلطان	پور	جلندہ
لہو	کلا	نور	ننگرکرت
پاہنک	جمو	جلا	اباد
عزین	ستور	پتن	شیخ فرید

مقام	دودا	اچہ بکر	سہو خان بکرت	سہ
اسیدہ معصومہ بکرت کا گناہ عالم اسما بدست				

و قبال حضرت ظل الهی و
شاهنشاہ کا رُکھ و رُکھ
عالم دارشاہ سلیم و شاہ مراد
و دنیا شاہ و سرشاہ و پور شاہ
منحرف اویسی عزت بزرگ
گرد آیین رب العالمین
تمت فی سنہ ۱۰۸۰

برنامه روزنامه‌های ایران
تاریخ ۱۳۰۲/۰۵/۰۵

ایامی مبارک است باز آمد دور
 بایں منزل عالی رسیدن شما ک
 محمدی غیبت شد دارد رخسار قوم دید
 بنابران پاره از سببش از درین وق
 ثبت نمود بدعا حاضرات اختصاص
 لحرر من کتاب حسن ناز
 نشان بر شاه کبر تعالی شاه الکبر
 در خمیای ناموست بدور از این حوض
 دهن امیر شیر باد بهش این تیر باد

[illegible]

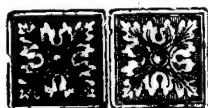
نموده از رهگذری ربطی نوچار اشتباه شده و بعد از يك رواق مضمون رواق مربوط به آن رانی بلکه از دیگر رواق غیر مربوط را نوشته، از آنرو بنده بصورت دیوارها و رواق ها نقشه ساخته و روح مضامین را درجسد آن نقشه بصورت کماهی داخل نمودم تا خواننده را از مطالعه آن، صورت ترتیب بنای ایوان و رواق های داخلی و خارجی و مضامین مرقومه معلوم گردد.

راجع به نوشته های يك حصه دیوار سمت مشرقی خارجی بنا که حک شده معلوم نیست در کدام زمان؟ و از طرف کدام بنی انصاف شده باشد؟ ولی می شنیدم در یاد شاہی اعلی حضرت حبیب اللہ خان شہید در سنہ ۱۳۲۹ هـ ق ازین کتیبہ ها نقل برداری شده بود و آن سطور حک شده را ہم بتکلیف شافہ دریافت کرده بودند، مگر از جناب دوست فاضل صوفی عبدالحمید خان رئیس حاضرہ صکوکات کہ آنوقت در جملہ نقل برداران شمول داشتند معلومات کردم فرمودند «تمام کتیبہ ہارا بطوریکہ بالای اصل کتیبہ کساغذ گذاشته و در اطرافش پینسل دوانی کرده و باز آنرا روشن ساخته و آنہمہ را باہم دیگر وصل و لولہ نموده در بین لولہ حلبی بحضور امیر شہید فرستادہ بودیم کہ تاہنگام انقلاب در قصر دلکشا وجود داشت اما از حصہ حک شدہ چیزی خوانندہ شدہ نتوانست و ماہم در آنوقت ازان منصرف شدہ بودیم زیرا سعی و تلاش بیفائیدہ بود.» و قتیکہ نزد محقق شد کہ آن نوشته ها در هیچ جای ثبت نشدہ پس همین صورت موجودہ را بنہجیکہ تذکر یافت ترسیم و ترقیم نمودم.

ناگفته نماند کہ چون زینہ مذکور ازین کویہ پیش برآمده است کہ دو طرفہ اش از سنگ وریک و سنگریزہ خالی شدہ و درعین این پیش برآمده کی خیلی بلند میباشد و قتیکہ کسی در آن بالا شود يك دوران سر بخود احساس میکند خصوصاً کہ بالا شدن بار اول باشد و یا طبیعت شخص صفرائی باشد، اہم وقت فرود آمدن نہایت دشواری رومیدہد و ازین وجہ در دورہ اما نی ۳۲ سال قبل دو طرفہ زینہ آن کتارہ سیمی ساختہ شدہ، بدیہی است این کتارہ بالا و پائین شدن را سہل ساختہ.

خوب بیاد دارم زمانیکہ کتارہ نہایت باری باد و نفر رفا بالا شدیم وقت فرود آمدن رفقایم را پروا نبود ولی خودم نہایت بزحمت فرود آمدم.

اینک بہمین سطوریکہ درین زمینہ نگاشتنہ شد اکثفا کردہ خوانندہ محترم را بملاحظہ گراور نقشہ مذکورہ قلمی خود کہ مقابل صفحہ ہذاست متوجہ میسازم.

فهرست مندرجات سالنامه

سال ۱۳۳۳

الف تشکیلات :

صفحه	مضمون
۵	صدارت عظمی
۱۱	وزارت امور خارجه
۱۷	وزارت داخله
۱۸	وزارت عدلیه
۷۰	وزارت معارف
۲۶	» » اقتصاد
۳۲	» » فوائد عامه
۳۵	» » مختبرات
۳۸	» » صحتیه
۴۱	» » معادن
۴۲	» » زراعت
۴۳	» » دربار
۴۴	دارالتحریر شاهی
۴۵	ریاست شوری
۵۲	مجلس اعیان
۵۳	ولایت کابل
۵۴	ولایت هرات
۵۴	ولایت مزار شریف
۵۵	» جنوبی
۵۵	» مشرقی
۵۶	حکومت اعلای پروان
۵۷	» » غزنی
۵۸	» » میمنه
۶۰	» بدخشان

﴿ ب ﴾

صفحه

۶۰

۶۱

۶۳

مضمون

حکومت اعلایٰ فراه

ولایت فطغن

ریاست مستقل مطبوعات

ب - اجراآت :

۶۸

۸۲

۸۴

۹۵

۱۰۶

۱۱۴

۲۱۲

۲۱۲

۲۴۵

۲۷۱

۲۷۵

۳۰۵

۳۱۴

۳۳۳

۳۴۱

۳۴۹

۳۵۲

۳۵۵

۳۵۸

۳۶۱

۳۶۳

۳۶۴

۳۶۶

۳۶۸

۳۷۰

۳۷۱

۳۸۳

۳۸۵

صدارت عظمیٰ

ریاست المپیک

امور وزارت خارجه

» » داخله

» » عدلیه

» » مالیه

وزارت معارف

» » اقتصاد

» » فوائد عامه

» » مختبرات

» » صحیبه

» » زراعت

» » معادن

» ریاست مستقل مطبوعات

» ولایت هرات

» ولایت مزار شریف

» ولایت فطغن

» ریاست تنظیمه مشرقی

» ریاست تنظیمه جنوبی

حکومت اعلایٰ پروان

حکومت » غزنی

حکومت » بدخشان

حکومت » فراه

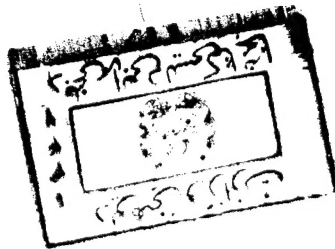
حکومت » گورشاك

حکومت » میمنه

امور ریاست شورای ملی

» مجلس اعیان

» دارالتخیریر شاهی

* (ج) *

مضمون
و قانع داخلی
۳۹۱
دنیادرسالی که گذشته
۳۹۹
اجراآت و تشکیلات ولایت قندهار تا ختم سالنامه نرسیده و کذا از ریاست بناروالی
بواسطه نقایص مسترد و تاکنون مواصلت نکرده است

ج - مقالات :

قره کمر و مندیگک
۴۰۵
ملل متحد و افغانستان
۴۱۶
چندسخنی درباره سره میاشت
۴۲۵
بانک زراعتی و صنایع روستایی
۴۳۴
صنائع مستظرفه
۴۲۸
په افغانستان کنهې پښتو
۴۵۴
چنگلات در افغانستان
۴۶۲
ایوان ستگی
۴۶۶

د فو توها:

- ۱ - فو توی اعلی حضرت معظم هما یونی
- مقابل صفحه ۱
- د والا حضرت شهزاده احمد شاه
- د ۲
- د ۴
- د والا حضرت سردار محمد نعیم و بناغلی علی محمد معاونین صدارت عظمی
- د ۶
- د بناغلی وزیر دفاع ملی و رئیس مستقل قبایل
- د ۱۶
- د صاحب منصبان ارشد عسکری در چار و ورق
- د ۴۲ الی ۴۳
- د عقد قرار داد دوستی افغانستان و دولت یوگوسلاویا
- د ۸۶
- د یک حصه تعمیر جدید سمت شمالي محکمه عدلیه ولایت کابل
- د ۱۲۸
- د کدام قره باغ
- د ۱۲۸
- د مکتب جدید التعمیر خواجه مسافر هله الرحمه و کتابخانه وزارت معارف مقابل صفحه ۲۴۴
- د ۲۴۴
- د کراف محاکم تجارتی
- د ۲۴۸
- د کار شدگی سرک تنگ غارو
- د ۲۵۲
- د تعمیریل ۹ برج غرنی و عقب بند سراج
- د ۲۶۸
- د کراف کار شدگی سرک سروبی و کلبهار
- د ۲۸۳
- د اطاق لابراتوار در حال تجزیه کردن مواد
- د ۲۸۴
- د منظره داخلی لابراتوار شفاخانه ولایت مشرقی
- د ۱۸۸
- د تزکرمه مریض در زایشگاه و اطاق کور تاژ زایشگاه
- د ۲۰۰
- د خرکوش های لابراتوار در حال غرا گرفتن
- د ۲۹۲
- د قسمت غربی همارت شفاخانه ولایت مشرقی
- د ۲۹۴
- د دهلیز اطاقهای مریضان و انتخاب کبو ترها
- د ۲۹۶
- د پرو فیسوران خارجی وزارت صحتیه و فاکولته طب
- د ۳۰۰
- د آمرلا براتوار و دوکتور جواد برای انتخاب خوک هندی
- د ۳۰۲
- د کراف تشکیلات و اجر آت وزارت صحتیه
- د ۳۰۲
- د یک قسمت از تعمیر انسیتوت مجادله ملاریا
- د ۳۱۰
- د کراف احصایه حیواناتیکه در سال ۳۳ از طرف وزارت زراعت
- تداوی شده اند .
- د ۳۱۲
- د کراف احصایه بلند رفتن حاصلات بادام غور بند در اثر دو اپاشی
- د ۲۲۲
- د مامورین مطبوعات که در سال ۳۳ حایز ترفیع شده اند
- د ۳۴۶
- د مسجد جامع شریف هرات و تعمیر استاد یوم آنجا
- د ۳۹۰
- د مامورینیکه در سال ۳۳ ترفیع کرده اند
- د ۳۹۲
- د تیم های بزرگشی هزار شریف و قطن که بحضور اعلی حضرت هما یونی مشرف میشود
- د ۴۰۰
- د قرار داد ۱۸ ملیون دالر
- د ۴۰۰
- د مناظر سفر والا حضرت سردار محمد نعیم معاون صدارت عظمی
- د ۴۰۱
- د و وزیر امور خارجه در مصر
- د ۴۳۰ الی ۴۳۱
- د مساهدت های هلال احمر افغانی به بی نوا بیان شهر مقابل صفحه
- د ۴۶۶
- د کراف ایوان سنگی عمارت چهل زینه قندهار